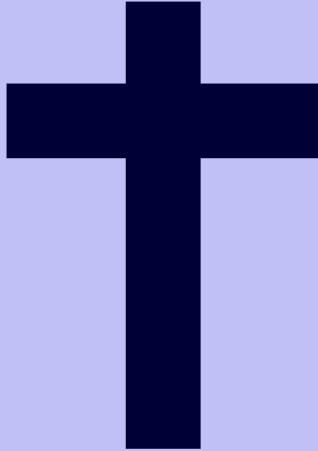

Deftera Lfida
Dzratawi

New Testament in Hdi

Deftera Lfiḁa Dzratawi New Testament in Hdi

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Hdi

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Hdi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
f257b780-c0dd-5cce-9b20-430484439898

Contents

Mata	1
Markus	42
Lukwa	69
Yuhwana	110
Slna gwal ghunay	139
La Ruma	177
1 Kwarejt	195
2 Kwarejt	212
Galat	223
Afisu	229
Filip	236
Kwalus	241
1 Tesalunik	245
2 Tesalunik	249
1 Timute	251
2 Timute	256
Titus	260
Filimuj	262
Hebru	263
Yakubu	277
1 Piyer	282
2 Piyer	287
1 Yuhwana	290
2 Yuhwana	295
3 Yuhwana	296
Yuda	297
Suna Yuhwana	299

Gwada ta sabi da Mata

Mndara dzidziha Yesu
Luk 3:23-38

¹ Wya ka tva saba mndara tan ma Yesu Kristi zivra Dawuda. Dawuda guli ná, zivra Abraham ya.

² Abraham ta yata Izak, Izak ta yata Yakubu, Yakubu ta yata Yuda nda zwanamani.

³ Yuda ta yata i Peres nda Zara (Tamar na ma tan,) Peres ta yata Isrum, Isrum ta yata Aram,

⁴ Aram ta yata Aminadap, Aminadap ta yata Nasun, Nasun ta yata Salmun,

⁵ Salmun ta yata Buwaz (Rahab na mani,) Buwaz ta yata Ubet (Rut na mani,) Ubet ta yata Yesay,

⁶ Yesay ta yata Dawuda.

Ka yata mgham Dawuda ta Salumun (si markwa Uriya na mani,)

⁷ Salumun ta yata Rubuwam, Rubuwam ta yata Abiya, Abiya ta yata Asa,

⁸ Asa ta yata Yusafat, Yusafat ta yata Yuram, Yuram ta yata Uzias,

⁹ Uzias ta yata Yuwatam, Yuwatam ta yata Akaz, Akaz ta yata Izekiyas,

¹⁰ Izekiyas ta yata Manasa, Manasa ta yata Amun, Amun ta yata Yuziyas,

¹¹ Yuziyas ta yata Yukwaniyas nda zwanamani. Ta tsa fitik ya, hlaghata lu ta la Isra'ila ta hadika Babila.

¹² Tahula hlaghata lu ta hən ta hadika Babila, ka yata Yukwaniyas ta Salatiyel, Salatiyel ta yata Zwarubabel,

¹³ Zwarubabel ta yata Abiyuda, Abiyuda ta yata Iliyakim, Iliyakim ta yata Azura,

¹⁴ Azura ta yata Saduka, Saduka ta yata Akim, Akim ta yata Iliyuda,

¹⁵ Iliyuda ta yata Iliyazar, Iliyazar ta yata Matan, Matan ta yata Yakubu,

¹⁶ Yakubu ta yata Yusufu ta nzakway ka za'ala Mari. Tsa Mari ya ta yata Yesu ta hgə lu ka Kristi*.

¹⁷ Zrafta ta Abraham ka sagha ta Dawuda ná, ghwanpdə fwađ da mida. Zrafta ta Dawuda ka lagha ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila guli ná, ghwanpdə fwađ da mida. Zrafta ta fitika hlaghatá la Isra'ila ta hadika Babila ka sagha ta Kristi guli ná, ghwanpdə fwađ da mida.

Yakwa Yesu
Luk 2:1-7

¹⁸ Wya ka lu yata Yesu Kristi. Mari mani ma Yesu ná, Yusufu ta dzugway. Ta kul

kluvta hən ta vgha, ka zlganavatá Sulkum nda ghuəba ta hudí ta Mari.

¹⁹ Tsa zwanja midzani Yusufu ya ná, nərma mndu ya. Va a ta pghanaghatá hula ta makumidzani wa. Ka kumə tsi ta zlanavatá tsa makwa ya ma kdek ma kdek.

²⁰ Tata ndanay ndanay tsatsi ta zlanavata, ka lagha duhwala Mgham Lazglafta da sunani. «Yusufu zivra Dawuda, ma zlan ka ta kla Mari nja nzakway ka markwa ghuni. Tsa hudí zlg haf tsi ya ná, Sulkum nda ghuəba ta zlganavata.

²¹ Zwanja zgun dza'a tsi yata, nja tsanaftá gha ta hgani ka Yesu†, kabga tsatsi dza'a mbanaftá mnduhani ma dmakuha tan,» ka'a nda tsi.

²² Inda tsaya ná, magu maga nja dzanaghatá ghəna skwi ya mnigij Mgham Lazglafta nda ma wa anabi kazlay:

²³ «Wya dza'a zlg hafzlg ha daghala makwa ta kul snanjá zgun ta hudí, nja yatani ta zwanja zgun,

nja tsanaftá hgani ka Emanuwel,» manda mnay kazlay: Kawadaga Lazglafta nda amu‡ ka'a ya.

²⁴ Sli'avata Yusufu, ka snatá tsi ta tsa gwada mnana duhwala Mgham Lazglafta ya. Ka klaftá tsi ta Mari nja nzakway ka markwa tan.

²⁵ Walañ a Yusufu ta ksantá tsa makwa ya wa. Tahula dgatani zra tsi ta ksantá. Ka tsanaftá tsi ta hga tsa zwan ja ka Yesu.

2

Sli'agaf ta gwal ma mndəra luwa da vli glaku nja Yesu

¹ Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya yata lu ta Yesu, ma fitika gay Hiridus ta mghamani hada. Tahula yata, ka sli'af ta gwal nda sna ta skwi ta ghəna tekwatsa daga ma mndəra luwa ka safi da luwa Ursalima.

² Ka dawantá hən: «Ga tsa zwan yaga lu ka lfid Mghama la Yahuda ya na? Nda ngha nni ta tekwatsani ta zlagapta daga ma mndəra luwa kəl nni ka safi da tsəlu ta kəmani.»

³ Snanja mgham Hiridus ta tsa gwada ya, tsiak ma vghani. Mantsaya inda gwal ma luwa Ursalima guli.

⁴ Ka tskanatá tsi ta inda gwal mali ta ghəna gwal dra skwi nja Lazglafta, nda gwal tagha zlahu nja mnduha. Ka dawu tsi da hən: «Ga tsa vli dza'a yata lu ta Kristi* ya na?» ka'a nda hən.

⁵ Ka hən nda tsi mantsa: «Ma luwa Batlehem ta hadika Zudiya dza'a yata lu, kabga wya ka anabi vindaf ta:

⁶ «Kagha luwa Batlehem ta hadika Yahuda.

* 1:16 Kristi na: Manda mnay Mgham tfanagha Lazglafta ta wi ka'a ya. † 1:21 Yesu: Manda mnay kazlay: Lazglafta ta mba mndu ka'a ya. ‡ 1:23 Ngha ta Isaya 7:14 nda 8:8, 10. * 2:4 Kristi na: Tsaya Mgham tfanagha Lazglafta ta wi.

Hta a nzakwa gha mataba luwaha ya ta hadika Yahuda wu, kabga ga ghuni dza'a saba Mgham dza'a ngha mnduha da la Isra'ila,[†]» ka'a.

⁷ Ka hgaftá mgham Hiridus ta tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaṣa ya ma kdek ma kdek, ka dawantá tsi da həŋ: «Yawu zlagapta tsa tekwaṣa ya na?» ka'a.

⁸ Ka ghunaftá tsi ta həŋ da Batlehem, ka'a mantsa: «Lawala, ka zbapta kuni dīna ta gwada ta tsa zwanj ya. Ka slafsla kuni tida katsi, ka vrakta kuni da mnihata ŋa dza'a vardá i'i guli da tsə́bu ta kəmani,» ka'a.

⁹ Kdákwa tanj ta snamtá tsa gwada mgham ya, ka sli'aftá həŋ ka dza'a. Ka nghəglantá həŋ ta tsa tekwaṣa si nghanj həŋ daga ma mndara luwa ya kay ta mbada ta kama tanj. Bhadaghatani da tsa vli nda tsa zwanj ya, ka sladata tsi.

¹⁰ Nghanj tanj ta sladata tsa tekwaṣa ya, ka tuta ŋudufa tanj da rfu katakata.

¹¹ Ka lamə həŋ da həga. Ka slanaghatá həŋ ta tsa zwanj ya nda Mari ta nzakway ka mani. Ka tsə́batá həŋ ta kəma tsa zwanj ya, ka vlyantá həŋ ta glaku. Ka palanaptá həŋ ta zlibiha tanj, ka mbəhatá həŋ nda dasu, nda urdi ŋa dray nda dra, nda mandafaya urdi.

¹² Tahula tsa ka mnanatá Lazglafta ta həŋ nda ma suni kazlay: Yahayaha həŋ da vradaghata nda da Hiridus kə'a. Ka sli'aftá həŋ ka vraghata da luwa tanj nda ta sana tvi.

Kdikiŋtá Yesu da luwa Masar

¹³ Tahula laghwa tanj, ka lagha sana duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sli'afslí'a, kla ta na zwanj na nda mani ka hwayaghata ka nda həŋ ta hadika Masar, ka nzata ka hada. I'i dza'a mnaghata kada vrakta ka. Ya dza'a zbay Hiridus ta na zwanj na ŋa dzata,» ka'a.

¹⁴ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwanj ya nda mani girviđik ka laghwi ta hadika Masar.

¹⁵ Ka nzatá tsi hada ha ka sagha fitika mta ta mgham Hiridus. Mantsa kə'a maguta ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada mna Mgham Lazglafta nda ma wa anabi, ka'a mantsa: «Ma hadika Masar[‡] hgagapta yu ta zwanj da,» kə'a ya.

Pslatá zwani ma luwa Batlehem

¹⁶ Kə'a ka Hiridus ná, hidáku hidanagha tsa gwal nda snatá skwi ta ghəŋa tekwaṣa ya. Ka kuzlanaftá tsi ta ŋuduf. Tsaw mnanamna tsa gwal nda sna ta skwi ta ghəŋa tekwaṣa ya kay ta fitika zlagapta tsa tekwaṣa ya, kəl tsi ka mnay: Lawa pslihatá inda zwana zgwana yaga lu hadahada ha ka klaftá imi his ma luwa Batlehem, nda ya ma inda vli ta wanafata kə'a.

¹⁷ Ma tsa fitik ya dzatá ghəŋa gwada ya mna anabi Irmīya. Ka'a mantsa:

¹⁸ «Ta snaku hlawi ma Rama.

Ta snaku lili nda ŋada ghəŋ.

Rahila ya ta tawa zwanani,

va a ta ləbanatá ŋuduf wu kabga rwurwa həŋ[§],» ka'a.

Sli'afta ma luwa Masar ka vru da luwa Nazaret

¹⁹ Manda mtatá mgham Hiridus, ka ləglagha duhwala Mgham Lazglafta da suna Yusufu ma hadika Masar.

²⁰ Ka'a mantsa: «Sli'afslí'a, ka kla ka ta na zwanj na nda mani, ka dza'a ka ta hadika Isra'ila kabga nda rwa tsa gwal ta zba dzatá na zwanj na ya,» ka'a.

²¹ Ka sli'aftá Yusufu, ka hlaftá tsi ta i tsa zwanj ya nda mani, ka laghwi ta hadika la Isra'ila.

²² Ama snanjanani kazlay: Zwanj Hiridus ta nzakway ka Arkilayus ta ga mgham ta hadika Zudiya kə'a, ka zlanəftá tsi ta dza'a da hada. Tahula mnananjanj Mgham Lazglafta nda ma suni, ka mbədaghatá tsi ta vgha ta hadika Galili.

²³ Ka laghu tsi nzata ma sana luwa ta hgu lu ka Nazaret. Nda nza mantsaya ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mana la anabiha, ka həŋ mantsa: «Mnda la Nazaret dza'a hga lu,» ka həŋ.

3

«Mbədanafwa nzakwa ghuni» ka Yuhwana

Mak 1:1-8, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28

¹ Ma tsa fitik ya, ka zlagaptá Yuhwana mnda maga batem ma mtak ta hadika Zudiya, ka'a mantsa:

² «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, kabga ndusa ga mghama Lazglafta ka sagha,» ka'a.

³ Ka anabi Isaya mnuta mantsa:

«Mamu sana mndu ta gugudaku ma mtak.

Ka'a mantsa:

“Payanawa tva Mgham Lazglafta, ka lele'anata kuni ndədap,^{*}” ka'a.

⁴ Gatá lguta swida ŋalibwa ta sudə Yuhwana ta vgha nda hbatá 6anava huta misti. Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁵ Ka sli'adaghatá gwal ta sli'afta ma luwa Ursalima, nda inda gwal ta hadika Zudiya, nda inda gwal ta hadikha ta wanafata ghwa Zurdenj, ka lagha da tsi.

⁶ Ka manigintá həŋ ta dmakuha tanj, ka maganaftá tsi ta batem ta həŋ ma ghwa Zurdenj.

⁷ Nghanj Yuhwana ta ndəghadaghatata la Farisa nda la Sadukiya ta sli'adaghatata da tsi,

[†] 2:6 Ngha ta Mīka 5:1, Yuhwana 7:42. [‡] 2:15 Ngha ta Huseya 11:1. [§] 2:18 Ngha ta Irmīya 31:15. ^{*} 3:3 Ngha ta Isaya 40:3.

ña maganaftani ta batem ta hən̄j ná, ka'a nda hən̄j mantsa: «Mndəra la mupuhwa! Waya ta mnaghunata hwayapta ma tsa basata ɲudufa Lazglafta dza'a sagha ya na?»

⁸ Ka maga kuni tama ta slna dza'a marantá mbədata nzakwa ghuni.

⁹ Ma fa kuni ta ndana ghuni kazlay: Abraham na Da ɲni kə'a. Ka yu ta mnaghunata na: laviɲlava Lazglafta ta mbədanafá na palaha na ɲa nzakwa tan̄j ka zwana Abraham.

¹⁰ Nda ghada fata wa slpada mista fuha ɲa ratsin̄ta nda slrən̄j nda slrən̄j. Inda fu kul zdaku yakwani, dza'a tsin̄tsa lu ka vzamta ma vu.

¹¹ I'i ná, nda imi ta magaghunafá yu ta batem ɲa marantá ta mbədata nzakwa ghuni. Ama tsa mndu ta sagha nda hula dá ya ná, mal ɲani glaku ka ɲa dá. Slaghu a yu dər ɲa hlaptá baḅah ma səlani wa. Tsatsi ná, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghuḅa nda ya nda vu.

¹² Mamu kuwatavihi ma dzvani ta wa blikwi ɲa vihaptá hyani, ɲa dganatá sabatbat nda hən̄zila hya ɲa pghamtani ta hyani ma guvur. Ama ɲa driɲtani ta sabatbat, nda vu kul had ta mtavata dekdek,» ka'a.

Maganafá batem ta Yesu

Mak 1:9-11, Luk 3:21-22

¹³ Ka sli'afá Yesu ta hadika Galili, ka lagha ta wa ghwa Zurdeɲ slanaghatá Yuhwana ɲa maganaftani ta batem.

¹⁴ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Nawanawa mantsa a tsa wu! I'i ta kuma magidifta kagha ta batem guli ná, da i'i ta sagha kagha guli?» ka'a.

¹⁵ «Maga maga mantsa ya ndanana karaku, kabga mantsa ya dza'a magata u ta inda skwi ya kumaɲ Lazglafta,» ka Yesu nda tsi. Gi dzəglamə a Yuhwana ta wi mida wa.

¹⁶ Kdákwa lu ta maganaftá batem ta Yesu, ka sabə tsi ma imi. Ka gi gunatá luwa buwan̄j, ka nghə tsi ta Sulkuma Lazglafta ta saha manda ghərɲu' ta ghəɲani.

¹⁷ «Nanana zwan̄ja dá ya d̄vu yu, ya ta zdigihata katakata,» ka sana lwi snagata daga ta luwa.

4

Dzəghaɲta halaway ta Yesu ma mtak

Mak 1:12-13, Luk 4:1-13

¹ Tahula tsa, ka klaghatá Sulkuma Lazglafta ta Yesu da mtak ɲa dzəghay halaway.

² Tahula magatani ta fitik fwaɲ mbsak nda rvidik tani nda fitik tani ta suma*, ka kuzlanafá maya.

³ Ka gavanavatá halaway, ka'a nda tsi mantsa: «Ka si Zwan̄ja Lazglafta ka katsi ná, mnanamna ta na palaha na ka mbədavafá hən̄j ka skwa zay,» ka'a nda tsi.

⁴ Ka Yesu mantsa: «Ka lu vindafá ma gwada Lazglafta na: "nda skwa zay kwen̄kwen̄ yeya a ta nzata mndu nda hafu wu, ama nda inda gwada ta sabi ma wa Lazglafta,†"» ka'a.

⁵ Ka klaghatá halaway ta Yesu da Ursalima luwa ya nda ghuḅa. Ka kladaftá tsi ta bɲama həga Lazglafta.

⁶ Ka halaway nda tsi mantsa: «Ka si Zwan̄ja Lazglafta ka katsi ná, vzadavza ta vgha ta hadik. Ka lu vindafá ma gwada Lazglafta na: "dza'a ghunafghuna Lazglafta ta duhwalhani ɲa tsu'afá kagha ma dzva tan̄j ɲa kwala səla gha da grun̄tá pala‡,» ka'a nda tsi.

⁷ Ka Yesu guli mantsa: «Ka lu vindafá ma gwada Lazglafta guli na: "Ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta§ gha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁸ Tahula tsa, ka kləglaghatá halaway ta bɲama sana ghwá nda slra, ka maranata za mgham ma ghəɲa hadik nda gadghəlani tani.

⁹ Ka'a nda tsi mantsa: «Ka tsələba tsələba ka ma ghua dá ka vlihatá glaku, ta vlaghavla yu ta inda tan̄j demdem,» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Halaway! Laghula gha ta vata i'i. "Na Mghama gha Lazglafta dza'a vla ka ta glaku, da tsatsi turtukwani dza'a skwa ka ta htsin̄*,» ka lu vindafá ma deftera Lazglafta, ka'a nda tsi.

¹¹ Mnatani ta tsaya, ka zlanavatá halaway. Ka sli'adaghatá duhwalha Lazglafta, ka vlan̄tá hən̄j ta skwa zay.

Zrafta Yesu ta mna Lfida Gwada ma luwa Galili

Mak 1:14-15, Luk 4:14-15

¹² Manda snan̄ta Yesu kazlay: Wa'a hɲam hba lu ta Yuhwana ma gamak kə'a, ka sli'afá tsi ka laghwi ta hadika Galili.

¹³ Ka zlanatá tsi ta luwa Nazaret. Ka laghwi da nzata ma luwa Kafarnahum ta nzakway ta wa drəfa Galili, ma kwakwara luwa Zabulun̄j nda Naftali.

¹⁴ Mantsa ya magata tsi ɲa dzanaghatá ghəɲa gwada ya mnə anabi Isaya:

¹⁵ «Kaghuni kwakwara Zabulun̄j nda Naftali ta nzakway ta wa drəf tvə sana ɲla ghwa Zurdeɲ,

nda kagha hadika Galili ta nzaku gwal kul had ka la Yahuda mida ya,

* 4:2 Suma: Tsaya fitik ya dza'a kurata mndu ta zlanatá za skwa zay nda sa skwa say ka vaghay nda hanay ma fitik ya dza'a kura mndu ta klafta ka magay. † 4:4 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:3. ‡ 4:6 Ngha ta Zabura 91:11-12. § 4:7

Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:16 * 4:10 Ngha ta Vrafta ta zlahu 8:13

16 dza'a nda nga gwal ta nzaku ma grusl ta mghama tsuwadək. Lanagha la tsuwadək ta gwal ta nzaku ma luwa zlatanagha sulkuma mtaku ta hən†,» ka'a.

17 Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta mna gwada, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni! Ndusa ga mghama Lazglafta ka sagma!» ka'a.

*Hgafta Yesu ta tanjanja duhwalhani
Mak 1:16-20, Luk 5:1-11*

18 Ta wawakwani Yesu ta wa drəfa Galili, ka nghanjá tsi ta zwanamaha his, i Simun ta hgu lu ka Piyer ya nda zwanamani Andre. Ta wda kadəja tan hən ja drəf nja tuma klipi kabga tuma klipi slna tan.

19 «Mbədwa mista da nja naghunafta da ka gwal hlaktá mnduha,» ka Yesu nda hən.
20 Ka gi zlanavatá hən ta kadəjha tan ka laghu mistani.

21 Mbadapta tan dau', ka nghanjá tsi ta zwanamaha his guli, i Yakubu nda Yuhwana zwana Zebedi. Kawadaga hən nda da tan Zebedi ma kwambalu ta paya kadəja tan. Ka hgaftá Yesu ta hən.

22 Ka zlanavatá hən ta tsa kwambala tan ya nda da tan tani, ka laghwi mista Yesu.

Taghay Yesu ta skwi, nda mbambayni ta mnduha

23 Ka rə Yesu ta inda hadika Galili, ka tagha skwi nja mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda, ka mna Lfida Gwada ta ghəja ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda dənwaha tan, nda inda ya ta raghwa hən.

24 Ka tuta gwada wdid ta ghəja Yesu ta inda hadika Siri. Ka hlanaghata lu ta inda gwal dənwa, nda gwal ta nra dənwaha kavghakavgha, nda gwal nda ksa da hal-away, nda gwal nda ksa da seteni, nda gwal nda rwa səla tan. Ka mbambə Yesu ta hən.

25 Ka sli'i dəmga mistani, gwal ta sli'afra ta hadika Galili, nda gwal ta sli'afra ta kwakwara Dekapwalus, nda ya ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda gwal nda ta sana əla ghwa Zurdeņ.

5

*Vərda zdaku sura 5 ka labə ta 7
Luk 6:20-23*

1 Nghay Yesu ta sli'adaghata dəmga da tsi, ka sli'afra tsi ka lafi ta kudunur ka nzata. Ka sli'adaghata duhwalhani tavatani.

2 Ka zraftá tsi ta tagha skwi nja tan, ka'a mantsa:

3 «Rfu da gwal nda sna ta pda tan ma Sulkum, kabga nja tan ga mghama Lazglafta.

4 Rfu da gwal ta taw ndanana, kabga dza'a ləana ləa Lazglafta ta njudufa tan.

5 Rfu da gwal leβtekwa ghəja tan, kabga dza'a vlayla Lazglafta ta hadik ya tanaf tsi ta

imi ta sləmən ta hən.

6 Rfu da gwal ta Dzə maya nda ndala maga skwi ta kuma Lazglafta ta hən, kabga dza'a baghaku hən.

7 Rfu da gwal ta tawa hidahida ta mndu kabga dza'a taway Lazglafta ta hidahida ta hən.

8 Rfu da gwal hezle' a njudufa tan, kabga dza'a

nghanngaha hən ta Lazglafta.

9 Rfu da gwal ta sləga zdaku mataba mnduha, kabga zwana da kuni ka Lazglafta dza'azlay nda hən.

10 Rfu da gwal ta gə lu ta iri nja tan ta ghəja magay tan ta skwi tdukwa, kabga nja tan ga mghama Lazglafta.

11 Rfu da kaghuni, ka ta rarazay lu ta kaghuni, ka ta gay lu ta iri nja ghuni, ka ta vazay lu ta rutsak ta kaghuni ta ghəja gwada ta i'i.

12 Rfawarfa ta rfu, ka nzata kuni wadah, kabga mamu nisəla ghuni dagala ta kzla kaghuni ta luwa. Manda va tsaya ganapta lu tiri ta anabiha ta tinlaghutá kaghuni.»

Nzaku ka slughul nda tsuwadaka ghəja hadik

Mak 9:50, Luk 14:34-35

13 «Kaghuni slughula ghəja hadik. Ka sabsa nəmaku ma slughul ná, waka lu dza'a nəmglanafta na? Ta had hayhayani wu, ta ghəja pghidinta nja dinlay mnduha yeya.

14 «Kaghuni tsuwadaka ghəja hadik. Had luwa ta bafta lu ta ghwá ta difaghuta wa.

15 Had lu ta tsamtá vu ma pitirila ka dzuβamta ma tughuba wa. Ta vli tskala ta fagata lu nja tsuwadakayni ta inda gwal ma tsa həga ya.

16 Manda tsaya dza'a tsuwadakakwa tsuwadaka ghuni ta kəma mnduha, kada nghanja hən ta nərma slna ta magə kuni, nja zləzlvay tan ta da ghuni ta luwa.»

Nlanafra Yesu ta inda zlahu

17 «Ma fa kuni ta ghən kazlay: Sa da hərdinta zlahu Musa nda tagha skwa la anabi yu kə'a. Sa da hərdinta a yu wu, sa da nlanafra yu.

18 Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka ta teke'a luwa nda hadik katsi, had sana skwi dər ned, dər ndahed dza'a wudanaghuta lu mataba zlahu Musa, ha ka laghani ta fitika kdavakta inda skwi wa.

19 «Tsaya tama, dər wa ta kwalaghutá snatá dər ya kwitikw mataba tsa zlahuha ya, ka tagha magay manda tsa nani ya nja sanlaha ná, dza'a nzakway tsa mndu ya ka sagən gudzekw ma ga mghama Lazglafta.

† 4:16 Ngha ta Isaya 8:23–9:1

Ama ka snasna mndu ta tsa zlahu ya, ka tagha magay manda tsa nani ya na san-laha guli ná, ka mndu dagala tsa mndu ya dza'azlay ma ga mghama Lazglafta.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Ka malaghumala a kaghuni ta snatá zlahu ka gwal tagha zlahu na mnduha nda la Farisa wu katsi ná, had kuni dza'a walañta lami da ga mghama Lazglafta wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa basa ŋuɖuf

²¹ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha mu ghalya kazlay: Yaha ka walañta dzatá mndu* kə'a. Dər wa mndu ta dzatá mndu ná, dza'a klay lu da guma kə'a.

²² Ama ka i'i ta mnaghunata ná, dər wa ta basanavatá ŋuɖuf ta zwanamani ka mukumani a tsi ka tsi, dza'a klay lu ta tsa mndu ya da guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Ghwadak kə'a ná, dza'a klay lu ta tsa mndu ya ta kəma guyatá ghəŋa gwal tsa guma. Dər wa mndu dza'a mnay nda zwanamani ka mukumani a tsi kazlay: Rgha kə'a, nda ra tsa mndu ya na vzaghata da dudu vu.

²³ «Tsaya tama, ka kladagha kla ka ta skwi na vlay ta gwir na Lazglafta, ka havaktá ka hada ta gwada ya ta kul dzraku mataba ghuni nda zwanama gha katsi,

²⁴ zlanzla ta tsa skwa gha ya hada tavata tsa gwir ya, ka vraghuta ka dzrafta nda tsi karaku, kada vrakta ka vlañta tsa skwa gha ya ta Lazglafta.

²⁵ «Ka mamu skwi mataba ghuni nda mndu katsi, ta kul lagha kuni da vla guma nda tsi ya, navaŋa ka dzrafta kuni ma kdaku tsi kladaghaghata da vla guma, da klaftá mndu ta tsa guma ta kagha ka vlañta la sludzi, da vzaghata lu ta kagha da gamak.

²⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, had ka dza'a sabi hada kata kɔŋ a ka ta planatá kdavakta penani wa.»

Tagha skwi ta ghəŋa hliri

²⁷ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Yaha ka da hliri† kə'a.

²⁸ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, mndu ta nghafta nda ira mbəzleh ta markwa sani ma mndu ná, nda ghada klutani ta tsa marakw ya ma ŋuɖufani.

²⁹ Ka ira gha nda ga zeghwi ta kla kagha da ga dmaku katsi, tsakwasliŋ tsakwasla ka wuɖiɖiŋta ka di'iy. Dər pɔata ka ta fawaya gha turtuk ka ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da dudu vu.

³⁰ Ala, ka dzva zeghwa gha ta kla kagha da maga dmaku ya, tsiŋtsa ka wuɖiɖiŋta ka di'iy, dər pɔata ka ta fawaya gha turtuk ka

ya da vzamta lu ta kagha tsuhtsuh da dudu vu.»

Tagha skwi ta ghəŋa ghzla marakw

Mat 19:9, Mak 10:11-12, Luk 16:18

³¹ «Ka lu mnata guli na: “Ka ghziŋghzla mndu ta markwa taŋ katsi, vindanaftani ta delewera ghzlatani‡.”

³² Ama ka i'i ta mnaghunata na: Ka ghziŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka ta ghəŋa hliri a tsi wu katsi, famfa ta tsa marakw ya da hliri. Ka klaflka mndu ta marakw ghziŋ lu guli, hliri ta hlə tsa mndu ya,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa wadu

³³ «Nda sna kuni ta skwi mnana lu ta dzidziha ghalya na: Yaha ka da walañta wadu kə'a. Manda wa tsa wadana ka ta Mgham§ Lazglafta gha ya ná, manda wa tsaya ká ka magata.

³⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata na: Yaha kuni walañta wadu tá vli, dər nda luwa, kabga vla nzakwa Lazglafta ya.

³⁵ Dər nda hadik, kabga vla fa səlani ya. Dər nda luwa Ursalima, kabga luwa Mgham dagala ya.

³⁶ Yaha ka da wadu nda ghəŋa gha, kabga laviŋ a ka ta mbədanafka ka ŋusliŋ dər ka nra ta ya dər turtuk ma swida gha wa.

³⁷ Gwada ya na sabi ma wa ghuni ná, ka anji tsi, anji. Ka mantsa a tsi wu, mantsa a wa. Inda ya dza'a sganaghata lu ta ghəŋa tsaya ná, sagha da halaway.»

Gwada ta ghəŋa planamtá mndu ta ŋaslu nda ŋaslu

Luk 6:29-30

³⁸ «Nda sna kuni ta mnata lu kazlay: Nda iri dza'a plamta lu ta iri, nda sli'iy dza'a plamta lu ta sli'iy* kə'a.

³⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, yaha kuni da vranamta. Katək ná, ka dzughus-dza mndu ma lagəŋa gha nda ga zeghwi, mbədanambəda guli ta lagəŋa gha nda ga zlafa.

⁴⁰ Ka kurakura mndu ta wlatá kagha kabga na klugudughustá dawra gha, fanavafa guli ta lguta huda gha.

⁴¹ Ka pgha ta i'i tkwe' ka meli turtuk ka mndu nda kagha ya, pghafpgha gha ka meli his.

⁴² Ka dawanɔdawa mndu ta skwi da kagha vlayla gha. Ka laghala mndu da bla nzawa da kagha, ma sɔanaf ka.»

Gwada ta ghəŋa dva ghuma

Luk 6:27-28,32-36

* 5:21 Ngha ta Sabi 20:13 nda Vrafta ta Zlahu 5:17. † 5:27 Ngha ta Sabi 20:14 nda Vrafta ta Zlahu 5:18. ‡ 5:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. § 5:33 Ngha ta Zlahu 19:12, Mbsak 30:3 Vrafta ta Zlahu 23:22-24. * 5:38 Ngha ta Sabi 21:23-25 nda Zlahu 24:19-20, nda Vrafta ta Zlahu 19:21. † 5:43 Ngha ta Zlahu 19:18, nda Vrafta ta Zlahu 23:3-6.

⁴³ «Nda sna kuni ta skwi mna lu kazlay: Dvudva ta zwanjama gha†, ghuma gha katsi husaghata ka'a.

⁴⁴ Ama ka i'i ta mnaghunata: Dvuwadva ta ghuma ghuni, magawa du'a ta ghəja gwal ta giri ŋa ghuni.

⁴⁵ Tsaya dza'a kəl kuni ka nzakway ka vərda zwana Da ghuni ya ta luwa, kabga tsatsi ta sli'aganaptá fitik ta ghəja gwal kul zdaku ghəja tan, nda ya ta ghəja gwal zda ghəja tan. Ta nzagazna ta imi ta ghəja tdukwa mnduha, nda ya ta ghəja ghwadaka mnduha.

⁴⁶ Ka gwal ta dvutá kaghuni yeya ka kuni laghu dvuta katsi, mndəra wati nisəla ta dza'a kuni mutsəgəla na? Dər gwal tska dzumna guli ná, mantsa ya a ta maga hən guli ra?

⁴⁷ Ka ŋa zwanjama gha yeya ta ga kaghuni ta zgu katsi ná, ndaw malaghuta kaghuni tama? Mantsa ya a ta maga gwal kul snanja Lazglafta guli ra?

⁴⁸ Nzawanza ka vərda mndu manda va nzakwa Da ghuni ta luwa ka vərda mndu‡ ya.»

6

Tva vla skwi ŋa pđuha

¹ «Dasuwa ka kuni ta magə kuni ta skwi tdukwa, yaha kuni da magay ŋa ghubaku ta wa ira mnduha. Ka mantsa tsi ná, mutsafa ta kuni ta nisəla ghuni da Da ghuni ta nzakway ta luwa wa.

² «Ta vlə ka ta skwi ŋa pđu ya, ma ghubu ka ta ghəja gha ta ghəjani, manda ya ta magə gwal ta maga madgwirmadgwir ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta pazlala, ŋa ghubaku da mnduha ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa hən ta nisəla tan.

³ Ama kagha, ta mbəhu ka ta pđu ya, ma snaj dzva zlaβa gha ta skwi ta magə dzva zeghwa gha.

⁴ Tsaya dza'a kəl tsa mbəha gha ya ka nza-kway ka skwi nda difa. Dza'a plaghampła Da gha Lazglafta ta ngha skwi ta magə ka ma difa ya.»

Tva maga du'a *Luk 11:2-4*

⁵ «Ta ndəβu kuni ta dzvu, ma nza kuni manda ŋa gwal ta maga madgwirmadgwir zdəgana maga du'a ta hən ta sladu ta sladu ma həga tagha skwa la Yahuda, nda ya ta wa madədga tvi* ŋa nghanja mnduha ta hən ya. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsu mutsa hən ta nisəla tan.

⁶ Ama kagha, ka ta maga du'a ka, laghula da dzuguva gha, ka hafta ka ta tgha gha ka

ndəβa ka ta dzvu. Dza'a plaghampła Da gha ta nzakway ta nghay ma difa ya.

⁷ «Ta ndəβu kuni ta dzvu ya, ma gda kuni ta vrafta ta gwada turtuk, manda ŋa gwal kul sanja Lazglafta ta ndanay kazlay: Vrafta ta gwada dza'a kəl Lazglafta ka tsu'anjafta ka'a ya.

⁸ Ma taghə kuni ta skala tan, kabga nda sna Da ghuni ta skwi ta kumə kuni ma kdaku kaghuni ka daway da tsi.»

Da ta luwa

⁹ Wya ka kuni da maga du'a tama: «Da ŋni ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuβa.

¹⁰ Ka saghasa fitika ga mghama gha, ka maga ka ta skwi ta kumə ka ta hadik, manda ya ta magaku ta luwa.

¹¹ Vlaŋnavla ta skwa zay prək zay ŋni gita.

¹² Vlaŋnapla ta dmakuha ŋni, manda ya ta plinista anji ta dmakwa gwal ta maganata.

¹³ Ma zlanja ka tawa skwi dza'a dzəghanjata. Klapkla ta anji ma dzva halaway, [kabga ŋa gha ga mgham, nda mbraku, nda glaku, ŋa kdəkedenj. Amin!]

¹⁴ «Ka plinispla kuni ta dmakwa mnduha ta magaghunata katsi, Da ghuni ta nzakway ta luwa ná, dza'a plighunispla ta ŋa ghuni guli.

¹⁵ Ama ka had kaghuni ta plinistá dmakwa mnduha ta magaghunata wu katsi, had Da ghuni dza'a plighunistá dmakuha kaghuni guli wa.»

Tva maga suma

¹⁶ «Ka ta suma kuni, ma pslaf kuni ta kuma manda ya ta magə ghwadaka mnduha. Ta pslafpsla hən ta kuma, kabga ŋa nghay mnduha kazlay: Ta suma hən ka'a. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mutsumutsa hən ta nisəla tan nda tsaya.

¹⁷ Kagha, ka ta suma ka, masamma ta rdí ma ghəja gha ka payanata ka, mbazinj ka ta kuma gha guli.

¹⁸ Tsaya dza'a kwal mnduha tsatsafta ta suma ka ka'a. Ta ghəja Da gha hada ta nzaku ma difa yeya nda ngha. Dza'a plaghampła tsa Da gha nda ngha ta skwi ta magə ka ma difa ya. Psawapsa ta mutsafa gadghəl da Lazglafta.»

Skwa gadghəl ta hadik nda ya da Lazglafta

Luk 12:33-34

¹⁹ «Ma tskana kuni ta gadghəla ghuni ta hadik ma vli ya ta zuta zahar, ta ksuta mbəzlar, nda ya ma vli ta zlraghata ghaliha guli.

²⁰ Ama tskawa tska ta gadghəla ghuni ta luwa ma vli dza'a kwal zahar zuta, dza'a

kwal mbəzlar ksuta, nda ya dza'a kwal ghal-
iha zlraghata.

²¹ Ma vli hada gadghəla gha ya, hada
ñudufa gha guli.»

Nzaku ma tsuwadak
Luk 11:34-36

²² «Iri ná, manda pitirla vgha gha nzak-
wani. Ka tsidíd ira gha, tsuwadak inda vgha
gha.

²³ Ama ka nda badza ira gha, ma grum
inda vgha gha. Ka si ma grum nzakwa tsa
tsuwadak ma kagha ya katsi, kighkigh dza'a
tdikuta tsa grum ya tama!»

Zba'awazba mataba i Lazglafta nda
tsedi

Luk 16:13

²⁴ «Had' mndu dza'a laviñta gwafta
ksanatá slna ta mghamha his, ta magay-
magay ña ya, ta magaymagay ña ya, ma va
tsa fitik turtuk ya wa. Nda husanjta sani,
ta dvtutá tsi ta sani. Nda ndi'a nzakwani
nda sani, ta wudíñtá tsi ta sani. Laviñ a
kuni ta gwaftá maga slna ña Lazglafta, ta
magaymagay kuni ña tsemi wa.»

Zbawazba ta ga mghama Lazglafta
karaku

Luk 12:22-31

²⁵ «Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay:
Ma thə kuni ta he', a nu dza'a mu zay? Nu
dza'a mu say? A nu dza'a mu suday ta vgha
na kə'a? Malaghumala a hafu ta skwa zay
ra? Ari malaghumala a wa a vgha ta lgut na?

²⁶ Nghawangha ta dyak ta ndaraku ta
luwa 6a. Had' həñ ta sləg wu, tska a həñ ta
skwi ta vwah wu, had' həñ ta tskanatá skwi
ma guvur guli wa. Da ghuni ta luwa ta zuñtá
skwi ta həñ. Malaghumala a kaghuni piw ka
hahəñ wu ra?

²⁷ «Waya mataba ghuni ma mnayni ta he',
dza'a slranaghata dau' ta fitika hafani na?

²⁸ Ala, kabgawu ta kəl kuni ka mna he' ta
ghəñja lgut tama 6a? Nghawangha ta vzlizla
ta magaku ma vwah 6a. Had' sana slna ta
magata həñ wu, had' həñ ta ga lgut wa.

²⁹ Kulam nda tsa, ka yu ta mnaghunata
na: Dər Salumuñ nda va tsa nzakwani ka
gadghəl' ya tani ná, ta fava a ta lgut ta klaftá
dinakwa ya dər turtuk ma tsa vzlizlaha ya
wa.

³⁰ Ka si mantša ya ta sudanavata Lazglafta
ta lgut dina ta kuzuñ gita, gamahtsimani
ña vzamta da vu ya ní, kaghuni yeya dza'a
kwal tsi sudavaghunata tama rki? Kay! Nda
hta zlgħay nda ñudufa ghuni.

³¹ «Ma walañ kuni ta mna he' tama, ma
mnə kuni kazlay: A nu dza'a ñni zay? A nu
dza'a ñni say? A nu dza'a ñni suday ta vgha
na kə'a.

³² Inda tsaha ya ná, gwal kul snanjá
Lazglafta ta psay. Nda sna Da ghuni ta luwa
ta skwiha ta raku ka ña ghuni.

³³ Zbawazba ta ga mghama Lazglafta nda
maga skwi tdukwa ta wa irani karaku, dza'a
vlaghunavla lu ta inda tsa skwiha ya ta
ghəñjani.

³⁴ «Ma mnə kuni kazlay: He', waka yu da
magay gamahtsimani na kə'a. Prək gamaht-
simani ka ndananatá ghəñjani, prək dər wati
ma vaghu nda dərjwani.»

7

Ma tsə kuni ta guma ta ghəñja mndu

Luk 6:37-38,41-42

¹ «Ma tsə kuni ta guma ta ghəñja mndu, da
tsaghunaghata lu ta guma ta kaghuni guli.

² Dza'a tsaghunagha tsa Lazglafta ta
guma, manda va tsa ta tsə kaghuni ta ghəñja
sanlaha ya. Nda tsa daram ta kəl kaghuni
ka gray ña sanlaha ya, nda va tsaya dza'a
gra lu ña kaghuni guli.

³ Kabgawu ta kəl kagha ka laghwi da ngha
slimbitsa udzu ma ira zwanjama gha, kul
ngħanjta kagha ta dughuslani ma ña gha iri
na?

⁴ Ari, waka kagha dza'a mnay nda
zwanjama gha “Yaha ka klagaghata yu
ta slimbitsa udzu ta ira gha kə'a,” wya
dughuslani ma ña gha na?

⁵ Tsa madgwirmadgwira gha ya. Tiñəl ká
ka klinjtá dughusl ma ira gha karaku, kada
ngħanjta ka ta vli ña kliginjá slimbitsa udzu
ma ira zwanjama gha.»

⁶ «Ma vlə kuni ta skwi nda ghu6a ña kriha,
da mbədavatá tsi valafta ta kaghuni ka
patsaghunata. Ma vza kuni ta mizidikwa
ghuni ta kəma ghuvazu da diñlanaptá tsi, ka
mbədavata da hi'ida kaghuni.»

Mndu ta zbay ta mutsay

Luk 11:9-13

⁷ «Dawawadawa dza'a vlaghunavla lu.
Zbawazba dza'a mutsay kuni. Gawaga ta
zgu dza'a gunaghunaguna lu ta watgha.

⁸ Dər wati ma mndu ta dawanjta, ta mut-
say. Dər wati ma mndu ta zbanjta, ta slafsla
tida. Ta gunanaguna lu ta watgha ta mndu
ta gatá zgu.

⁹ Waya ma kaghuni dza'a klaftá pala ka
vlanjtá zwanjani dawanjər tsi ta skwa zay na?

¹⁰ Ari, ka klipí dawanj tsa zwanj ya, ka
klaftani ta nahadik ka vlanjta na?

¹¹ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka
mnduha, nda sna kuni ta klaftá ñerma
skwiha ka vlanjta zwana ghuni ya ní, Da
ghuni ta luwa yeya dza'a kwal kul snanjta
klaftá skwiha dinadina, ka vlanjta gwal ta
dawanjta da tsi rki?»

Hbatá ghəñja zlahu

¹² «Inda skwi má ta kumə kaghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga kaghuni guli ta hahəŋ, kabga tsaya klatá ghəŋa zlahá Musa, nda gwadá la anabi*.»

Tviha his
Luk 13:24

¹³ «Lamwala nda ta watgha slrehwa, kabga watgha bughwa ná, bla a labə tida wa ta kla mndu da vla zadaku. Nda ndəgha gwal ta dza'a nda tida.

¹⁴ Watgha slrehwa ná, nda bla ka lu ta labə tida, ta kla mndu da hafu. Sira a gwal ta mutsa labə tida guli wa.»

Ghwadaka anabiha
Luk 6:43-44

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda anabiha ta tsakalawi ta sli'amta da taba ghuni manda tuwak, ama ma ŋudufa taŋ ta sidi həŋ manda kramtak mtak.

¹⁶ Ta slna taŋ dza'a tsatsafta kuni ta həŋ. Ta dagay lu ta yakwa fwa inabi ta teki ra? Ari, ta dagay a lu ta yakwa ghuraf ta hlu'a na?

¹⁷ Inda fu zdá ná, zdá yakwani. Ala, ka zdá a fu ná, zdá a yakwani guli wa.

¹⁸ Had fu zdá ta laviŋta yaftá yakwa fu kul zdaku wa. Manda tsaya guli ná, had fu kul zdaku ta yaftá yakwa fu zdá guli wa.

¹⁹ Inda fu kul zdaku yakwani, ta tsiŋtsa lu ka vzamta ma vu.

²⁰ Tsaya tama, ta yakwa taŋ ta tsatsafta lu ta həŋ.»

Vərdá duhwalha Yesu
Luk 13:25-27

²¹ «Inda gwal ta mnay kazlay: Mghama dá, Mghama dá! kə'a a dza'a lami da ga mghama dá wa. Ba mndu ya ta maga skwi ta kumə Da dá ta nzakway ta luwa kwenkwenj dza'a lami.

²² Nda ndgha gwal dza'a mnay ŋa dá bađu tsa kazlay: Mghama dá, Mghama dá! Anŋi a si ta kla lwa Lazglafta nda hga gha kay ra? Anŋi a si ta ghazla ghwadaka sulkum nda hga gha kay ra? Anŋi a si ta maga ndəghata mazəməmha nda hga gha kay guli ra kə'a.

²³ Ka yu dza'azlay nda həŋ banluwa na: "Ta walaŋ a yu ta snaŋtá kaghuni wu. Laghwala ta vata i'i, kaghuni gwal maga ghwadaka skwiha†."»

Hagaha his
Luk 6:47-49

²⁴ «Mantsa tama, dər wati ma mndu ta snaŋtá na gwadá ta mnə yu na, ka ksa slna nda tsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka gra-gra nda sana mndu nda hiđá ta baftá hagani ta kutumba.

²⁵ Ka sagha imi, ka lagha zala vlundud dista tsa həga ya. Zlu a wu, kabga thaf ta kutumba lu.

²⁶ Dər wati ma mndu ta snaŋtá na gwadá ta mnə yu na, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka gragra tsa mndu ya guli nda sana mndu ka rgha ta baftá hagani ta wutak.

²⁷ Ka sagha imi, ka lagha zala vlundud dista tsa həga, ka saf falak guk grunja, ka zlutá tsi tesne'» ka'a.

Taghay Yesu ta skwi nda sgit

²⁸ Manda kdinja Yesu ta mna tsa gwadaha ya, ka ndərmim mnduha katakata ta tsa tagha skwani ya,

²⁹ kabga nda sgit ma tsa ŋani tagha skwi ya, nza a manda tsa ŋa gwal tagha zlahu ŋa taŋ ya wa.

8

Mbanafta Yesu ta mndu nda rda mndu tida

Mak 10:40-45

¹ Manda saha Yesu ta ghwá, ka sli'aftá ndghata dəmgá mistani.

² Ka lagha sana mndu nda rda mndu tida zləmbata ma ghuvani, ka'a mantsa: «Mghama dá, ka ta kumay ka, laviŋlava ka ta mbidifta,» ka'a.

³ Ka fadapť Yesu ta dzvani ka ksaŋta, ka'a nda tsi mantsa: «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya.

⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Yahayaha ka mnanaŋtá mndu! La ka dza'a ka da maranaŋtá vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta, ka plata ka ta ghəŋ nda skwi manda ya mna zlahá Musa, kada snaŋta mnduha nda mba* ka kə'a,» ka'a nda tsi.

Mbanafta Yesu ta kwalva mghama sludza la Ruma

Luk 7:1-10, Yuh 4:43-54

⁵ Ta lamə Yesu da luwa Kafarnahum, ka lagha sana mghama sludza la Ruma ndəəa dzvu da tsi.

⁶ Ka'a nda tsi mantsa: «Mghama dá, wa'a kwalva dá ta hani mintgha gəzəmbła' a ta ghuya daŋwa katakata,» ka'a.

⁷ «Ta dza'a yu da mbanafta,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Mghama dá! Ra a yu ka lagha gha da ini wa. Ka sabsa gwadá te' ma wa gha ná, dza'a mbaku kwalva dá.

⁹ I'i guli ná, mista maliha nziŋta yu, mamu sludziha mista i'i guli. "Ka la!" ka yu nda sani, gi sli'ani. Ka "saghasa!" ka yu nda sani, gi saghani. Ka "maga ta ya!" ka yu nda kwalva dá, gi magayni,» ka tsa mghama sludzi ya.

* 7:12 Ngha ta la Ruma. 13:8-10. † 7:23 Ngha ta Zabura 6:9. * 8:4 Ngha ta Zlahu 14:2-23.

¹⁰ Snanata Yesu ta tsa gwada mghama sludzi ya, ka laghu tsi ndarmimay. Ka'a nda tsa gwal mistani ya mantsa: «Kahwathwata ka'yu ta mnaghunata, dar mataba la Isra'ila, ta slaf a yu ta mnderga zlghey nda nudufa mndu manda nana wa.

¹¹ Ka yu ta mnaghunata na, nda ndgha gwal zlghey nda nuduf mnderga nana dza'a sli'agaghata daga ma mndera luwa nda ya mista luwa[†], ka nzata ka za skwi kawadaga nda i Abraham nda Izak nda Yakubu ma ga mghama Lazglafta.

¹² Ama gwal ma dza'a nzakway ka zwana za haga ga mghama Lazglafta ya, dza'a hlafhla lu ta hnj ka pghidinjta da grum ma bli, ma vli nj taw nda hpada sli'ij,» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsa mghama sludzi ya mantsa: «La dzagha gha! Dza'a magamaga lu manda ya zlgfaf ka,» ka'a. Gi ma va tsa fitik ya ka mbafta tsa kwalvani ya.

Mbanafta Yesu ta midza Piyer
Mak 1:29-34, Luk 4:38-41

¹⁴ Ka sli'afta Yesu ka lagha da Piyer, ka slanaghatat tsi ta midza Piyer ta hani ta basa nudidar.

¹⁵ Ka ksanjta tsi ta dzvu, ka mbafta tsi da tsa nudidar ya. Ka sli'afta tsi ka maganata skwa zay.

¹⁶ Gahawani, ka hladaghatat lu ta ndghata gwal nda ksa da ghwadaka sulkumha. Ka ghazliginjta tsi ta tsa ghwadaka sulkumha ya nda gwada ma wani. Ka mbambanafta tsi ta inda gwal kul dughwanaku.

¹⁷ Mantsa ya magata tsi nj dzanaghatat ghanja gwada ya mna anabi Isaya kazlay: «Tsatsi ka ghjanjani ta hlaghutat danjwaha mu, ka mbambanafta ma kwala mu kul dughwanaku[‡] ka'a ya.»

Mamay mnduha ta dza'a mista Yesu
Luk 9:57-62

¹⁸ Nghanata Yesu ta damga ta wanafta na, «mbadma ta a flu a,» ka'a.

¹⁹ Ka lagha sana mnda vinda zlahu slanaghatat, ka'a nda tsi mantsa: «Malama da! Ta dza'a mista gha yu dar dza'a diga ka,» ka'a.

²⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Gerhanja na, mamu ghurumha tanj. Dyakha ta ndaraku ta luwa guli, mamu hægaha tanj. Ama Zwanja mndu na, had dar vli nj fatadani ta ghjanjani wu,» ka'a.

²¹ Ka sani mataba duhwalhani mantsa: «Mghama da! Zlihazla ka dza'a yu da padamtat da da karaku,» ka'a.

²² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Mbada kagha mista da! Zlanjla ta gwal nda rwa ka pada hnj ta mbliha tanj,» ka'a.

Lbanata Yesu ta falak ta draf
Mak 4:35-41, Luk 8:22-25

²³ Ka sli'afta Yesu ka lami da kwambalu, ka laghu duhwalhani mistani.

²⁴ Tata ndoru hnj ta draf, ka sli'avaftat mghama falak, ka kapatsa'uwaku imi, ka sli'i da kwambalu. Ma tsa fitik ya, ta hanutat hanani Yesu.

²⁵ Ka sli'aftat duhwalhani ka lagha sli'anafta. Ka hnj nda tsi mantsa: «Mghama da, kata ta amu, dza'a rwaku mu!» ka hnj.

²⁶ Ka Yesu nda hnj mantsa: «Nu ta kel kuni ka zlej. Kay! Nda hta zlghey nda nudufa ghuni,» ka'a. Ka sli'aftat tsi ka davanaghatat falak nda draf, ka nzatat vli tbekw.

²⁷ Ka ndarmim tsa mnduha ya katakata. «Wa na mndu na ta sno^S dar falak nda draf tani ta gwadani katok na?» ka hnj.

Mbanafta Yesu ta sana mnduha his nda ghwadaka sulkum ma hnj
Mak 5:1-10, Luk 8:26-39

²⁸ Bhadapta tanj ta tsa sana bla draf ta hadika Gadaraniya ya, ka sli'agaptat sana mnduha his ma kulu kasu halaway, ka lagha hnj da guyay. Ta zlanj lu ta hnj katakata, lavinj a mndu ta walanja labo nda tvao tsa wa.

²⁹ Ka gi dzao hnj ta lawlaw. Ka hnj mantsa: «Nya mataba mu nda kagha ni Zwanja Lazglafta? Sagha da ghuyanaftat ka ta kul magaku fitikani ra?» ka hnj.

³⁰ Tsaw manda a nda hnj, mamu sana bra ghuvazu^{*} dagala ta ngho lu.

³¹ Ka ndobo tsa halawayha ya ta dzvu da Yesu. Ka hnj mantsa: «Ka ta ghzla anji ka na, ghuna ta anji da a bra ghuvazuha a,» ka hnj.

³² Ka'a nda hnj mantsa: «Lawala!» ka'a. Ka sli'agaptat hnj ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatat tsa bra ghuvazuha ya ta vgha ta vata vli, ka rkaghata da draf, ka zadamtat hnj mida.

³³ Ka sli'afta tsa gwal si ta ngha hnj ya nda hwaya, ka laghwi da luwa da mna inda skwi ta maguta, nda ya ta slanaghatat tsa mnduha kasu halaway ya.

³⁴ Ka sli'agaptat mnduha ma luwa nek-wnekw da guya Yesu. Na tsa gi nghanja tanj ta Yesu ya, «kdækkdæk, sli'apsli'a ma hadika inji,» ka hnj nda tsi.

[†] **8:11** Mndera luwa: Tsaya tva safa fitik. Mista luwa: Tsaya tva dadakwa fitik. [‡] **8:17** Ngha ta Isaya 53:4. **S 8:27** Ngha ta Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. ***** **8:30** Ngha ta Markus 5:11. ***** **9:1** Ka Markus 2:1 na: Kafarnahum tsa luwani ya. Ngha ta Mata 4:13.

9

Mbanafra Yesu ta sana mndu nda rwa salani

Mak 2:1-12, Luk 5:17-26

¹ Ka sli'äfta Yesu ka lami da kwambalu, ka vrəglaghuta nda ta drəf, ka 6hadaghatá tsi da luwani*.

² Ka tsukwadaghatá sana mnduha da tsi ta kativij ta sana mndu nda rwa salani. Nghanata Yesu ta zlgħay nda ɲudufa tan, ka'a nda tsa mndu nda rwa salani ya mantsa: «Sagəŋ! Nɲavəŋa gha, nda pla dmakwa gha!» ka'a.

³ Ka sanlaha ma gwal tagħa zlahu ɲa mnduha ma ghəŋa tan mantsa: «Na mndu na ná, ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta†,» ka həŋ.

⁴ Nghadapta Yesu ta skwi ta ndanu həŋ, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kal kuni ka ndana tsa ghwadaka ndanu ya na?»

⁵ Mal blakwa mnay kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari, mal mnay kazlay: Sli'afslí'a gha ka mbadaka ta mbadá kə'a ná?

⁶ Ala, kada grafta kuni mamu Zwanə mndu nda mbrakwa plijntá dmakwa mnduha ta na ghəŋa hadík na kə'a,» ka'a nda tsa mndu nda rwa salani ya mantsa: «Sli'afslí'a gha, kla ta kativijə gha ka dza'a ka dzagħa gha,» ka'a.

⁷ Gi brahwat sli'afslí'a tsa mndu ya ka lagħwi tsi dzagħani.

⁸ Nghanata dəmgə ta tsaya, ka ksutá tsi ta həŋ ka zləŋ. Ka zləzlvu həŋ ta Lazglafta ta vlanjtá mndərgə tsa mbraku ya ta mnduha.

Hgafra Yesu ta Mata ɲa dza'a mistani

Mak 2:13-17, Luk 5:27-32

⁹ Manda sli'äfta Yesu ka zlujntá tsa vli ya, ka nghanjtá tsi ta sana mndu ta hgə lu ka Mata, ta nzaku ma həga tska dzumna. «Mbadá mista da!» ka'a nda tsi. Ka sli'äfta Mata ka lagħwi mistani.

¹⁰ Tahula tsa, ka nzatá Yesu ka za skwa zay ga Mata. Ka sli'adaghatá ndəghata gwal ta tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha nzata ka za skwa zay nda tsi, kawadaga nda duhwalhani.

¹¹ Nghay la Farisa ta tsa zay tan ta skwa zay kawadaga ya, ka həŋ nda duhwalhani mantsa: «Kabgawu ta kəl Mghama ghuni ka za skwa zay kawadaga nda gwal tska dzumna, nda ya nda ghwadaka mnduha‡ na?» ka həŋ.

¹² Slrew lami da sləməŋa Yesu, ka'a mantsa: «Had' mnduha dughwana dughwana ta zba duhtur wa, gwal kul dughwanaku yeya ta zbay.

¹³ Lawa tsatsa klatá ghəŋa gwadá ya mnə Lazglafta kazlay: Tawa hidahida skwi ta

zdigihata pla ghəŋ nda rini§ a wu kə'a ya. Sagħa a yu haga gwal tdúkwatdukwa wa, gwal dmaku ɲa i'i ta sagħa da hagay,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa suma

Mak 2:18-22, Luk 5:33-39

¹⁴ Ka sli'äfta duhwalha Yuhwana mnda maga batem ka lagħa dawanja da Yesu, ka həŋ mantsa: «Kabgawu ta kwal ɲa għa duhwalha suma, ya wya ta suma anjɲi nda la Farisa tazlay na?» ka həŋ.

¹⁵ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dza'a lavinjɲa gwal hagarj lu da vla kla makwa ta nzata zuzu'uva, ka ta kawadaga zwanə midzi nda həŋ ra? Dza'a sagħasa fitik ɲa kləgadanagħutá həŋ ta zwanə midzi. Ma tsa fitik ya dza'a suma həŋ ta suma.

¹⁶ «Had' mndu ta tsa'atá lfidani lgut ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi, dza'a sganagħasga tsa lfidani ya ta mdúkwiŋta tsa halatani ya.

¹⁷ Had' lu guli ta pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliiba huta wa. Ka mantsa tsi, dza'a tuta tsa zliiba huta ya, ɲa mbuzuta ima inabi, lpay lu ma zliiba huta goli. Ima inabi ta ka nuni ná, ma zliiba huta ta ka lfidani ta pghamtá lu. Tsaya dza'a kal həŋ his his ka nzata dīna.»

Vranamta Yesu ta hafu da sana zwanə makwa

Mak 5:21-43, Luk 8:40-56

¹⁸ Tata mna tsa gwadá ya Yesu ɲa tan mantsa, ka lagħa sana mali mataba la Yahuda zləmbata ma ghuvani. Ka'a nda tsi mantsa: «Ta nzəvəvə a makwa dá manda saba hafu mida wa, sawi fanagħatá dzva għa ta ghəŋani ka mbafta tsi,» ka'a.

¹⁹ Ka sli'äfta Yesu kawadaga nda duhwalhani, ka dza'a mista tsa mali mataba la Yahuda ya.

²⁰ Ka sli'äfta sana marakw ta magay vakvani ghwanpdə his ta pagħaku, ka lagħa tsi ksantá wa lguta Yesu nda ga muhul hul.

²¹ Tsaw ka tsa marakw ya ma ghəŋani na: «Dər wa lgutani yeya ksəŋ yu tadá ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

²² Ka mbədavatá Yesu, ka nghanavatá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «Nəvəŋa għa makwa da! Zlgħay nda ɲudufa għa ta mbagħafta,» ka'a. Gi hadahada ka mbaftá tsa marakw ya.

²³ Ka 6hadaghatá Yesu da tsa mali mataba la Yahuda ya, ka slanagħatá tsi ta gwal ta vya sinlak, nda gwal ta vaza vgha.

²⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: «Lagħwala, ta mta a na makwa na wu, hani ta hani tsi,» ka'a. Ka ghubasu həŋ.

²⁵ Manda mbiginja lu ta mnduha dzibil, ka lami Yesu da həga. Ka ksafatá tsi ta tsa zwanə makwa ya ta dzvu, ka sli'äfta tsa makwa ya.

† 9:3 Ngha ta Zlahu 24:16.

‡ 9:11 Ngha ta aya 10-11 nda Lukwa 15:1-2.

§ 9:13 Ngha ta Huseya 6:6.

²⁶ Ka tutá tsa skwi ta magata ya wdiid ma luwa.

Mbanafta Yesu ta għulpata mnduha his

²⁷ Manda sli'afta Yesu ma tsa vli ya ka sli'i, ka sli'aftá sana għulpa ta mnduha his mistani nda hagaku. «Zwanja Dawuda! Tawa ta hidahida ta anji!» ka hən.

²⁸ Ka lamə Yesu da həga, ka lagha hən slanaghata. Ka Yesu nda hən mantša: «Grafra kuni kazlay: Dza'a lavinlava yu ta mbaghunafta kə'a ra?» ka'a nda hən. «Anji Mghama da,» ka hən nda tsi.

²⁹ Ka kasantá tsi ta iriha tan. «Manda va tsa zlghafta ghuni nda nduf ya ná, ka magamaga tsi manda va tsa,» ka'a nda hən.

³⁰ Ka mbaftá tsa iriha tan ya. «Yahayaha kuni walanja mnanatá mndu!» ka Yesu ka ndannda nda hən.

³¹ Na tsa saba tsa gwal nda għulpa ya, ka laghu hən da ta gwada ta Yesu ma inda tsa hadik ya.

Mbanafta Yesu ta sana rgha

³² Ta mbəđ hul tsa mnduha si nda għulpa ya, ta kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu tsinj għwadaka sulkum ka rgha.

³³ Ka ghzligintá Yesu ta tsa għwadaka sulkum ya mida. Ka zraftá tsa mndu si ka rgha ya ta gwada tsəlej. «Ka yawu ka yawu, ta ngra a lu ta mndərga skwi manda na ma Isra'ila wu,» ka dəmga ka ndərmimay.

³⁴ «Mghama għwadaka sulkum ta vlanjá mbraku ta Yesu ta kəl tsi ka ghazla għwadaka sulkumha*,» ka la Farisa nda ja tan.

Tawata Yesu ta hidahida ta dəmga

³⁵ Ka rə Yesu ta vli ma inda luwa dagaladagala nda zwana luwa tani. Ka tataghə tsi ta skwi ja mnduha ma həgaha tagha skwa la Yahuda. Ka mnə tsi ta Lfiđa Gwada ta ga mghama Lazglafta, ka mbamba mnduha ma inda danwaha, nda inda ya ta ragħwa mndu.

³⁶ Kə'a ka Yesu waftá dəmga ná, ka kasantá tsi ka hidahida, kabga nda hərəfa hən, ta had mbraku ma hən wu, nda nza hən manda tuwakha kul had mndu ja ngrhay†.

³⁷ Ka'a nda duhwalhani mantša: «Dagala skwi ja tskey ta vwah, slaghu a gwal ja tskey wa.

³⁸ Ndəbawa ndəba ta dzvu da mnda vwah ka ghuna tsi ta gwal ksa slna, ja tskanatá skwi ta vwah,» ka'a.

10

Hga duhwalha Yesu għwanpda his
Mak 3:13-19, Luk 6:12-16

¹ Ka hagaftá Yesu ta duhwalhani għwanpda his. Ka valantá tsi ta mbrakwa ghazla għwadaka sulkum, nda mbamba mnduha ma inda danwaha, nda ya ma inda danwaha ta ragħwa mndu nda ragħwa ta hən.

² Wya hga tsa gwal għwanpda his ya: Tanjanani, Simuj ta hgə lu ka Piyer, nda Andre ta nzakway ka zwanjamani, nda Yakubu zwanja Zebedi, nda Yuhwana ta nzakway ka Zwanjamani,

³ nda Filip, nda Bartelemi, nda Tuma, nda Mata mnda tska dzumna, nda Yakubu zwanja Alfe, nda Tade,

⁴ nda Simuj mnda la Kananit, nda Zudas Iskaryut ta skwaptá Yesu ya.

Għunafta Yesu ta duhwalhani għwanpda his

Mak 6:7-13, Luk 9:1-6

⁵ Tsa gwal għwanpda his ya għwanagha Yesu da luwa. Ka'a nda hən ma kdaku tsi ka ghuna hən mantša: «Yaha kuni dza'a da mndu kul nzakway ka la Yahuda. Yaha kuni lami da luwa la Samari.

⁶ Lawa tvə la Isra'ila, hahən ná, nda nza hən manda tuwak nda zada.

⁷ Lawa ka mna kuni ja tan kazlay: Ndusagagha ndusa ga mghama Lazglafta, kə'a.

⁸ Ka mbamba kuni ta gwal kul duhwanaku, ka sli'aganapta kuni ta gwal nda rwa, ka mbambanafta kuni ta gwal nda ksa da rda mndu, ka ghazlija kuni ta għwadaka sulkumha. Zghaf ka mbalay kaghuni ka vla kaghuni guli ka mbalay.

⁹ Yaha kuni klaftá dər dasu, dər tsedi, dər skwi ja da manaka tsedi ma zliba ghuni.

¹⁰ Yaha kuni klaftá dər zliba mbuluh. Turtuktuk ka kuni da klaftá lgut. Yaha kuni klaftá baəah, dər dafa, kabga nda ra ka mutsay mnda slna ta skwa zayni*.

¹¹ «Ka lamla kuni da luwa dagala, dər da zwanja luwa a tsi, zbawazba ta mndu ya nda fa vghani ja tsu'aftá kaghuni. Ka nzata kuni ga tsa mndu ya ha ka sagha fitika sli'afta ghuni.

¹² Ta lamə kuni da həga ga mndu ya, «ka nza zdakwa Lazglafta nda kaghuni†,» ka kuni dazlay.

¹³ Ka nda fa vgha gwal ma tsa həga ya ja tsu'a zdaku katsi, dza'a nzaku tsa zdakwa ghuni ya ta ghəja tan. Ala, ka fa a vgha tan wu katsi, ka vragaghuvra tsa zdakwa ghuni ya da kaghuni.

¹⁴ Ka kwalaghukwala lu ta tsu'aftá kaghuni snaghuna a lu ta gwada ghuni wu katsi, sli'apwa sli'a ma tsa həga ya, ka ma

* 9:34 Ngra ta 12:24. † 9:36 Ngra ta Mbsak 27:17, nda 1 Mghamha 22:17. * 10:10 Ngra ta 1 La Kwarent. 9:14, nda 1 Timute. 5:18. † 10:12 Ka nza zdaku nda kaghuni: Tsaya ga zgwa la Yahuda ta lagha hən da mndu.

tsa luwa ya a tsi, ka tukwiŋta kuni ta rgitik ta sala ghuni.

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, badu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərđər ŋa luwa Suduma nda Gwamura dza'a nzakwa tsi ka ŋa mnduha ma tsa luwa ya.»

*Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu
Mak 13:9-13, Luk 21:12-17*

¹⁶ «Wana yu ta ghuna kaghuni manda tuwakha da taba kramtak mtakha. Ka nzata kuni nda hiđa manda nahadik, manda ghərbu' kul had gwada ta ghəŋani ya ká kuni da nzata guli.

¹⁷ Dasuwa ká kuni, dza'a hlay mnduha ta kaghuni da vla guma. Dza'a sləvay həŋ ta kaghuni nda gaslərbaha ma həga tagha skwa taj.

¹⁸ Dza'a hlay lu ta kaghuni, kabga gwada ta i'i ta kəma ŋumna nda ya ta kəma mghamha. Ŋa nzakwa ghuni ka masləmtsəka da ta kəma taj, nda ya ta kəma sanlaha ma mndəra mnduha.

¹⁹ Ka hlafhla lu ta kaghuni ka hladağhata ta kəma guma katsi, yaha kuni da ndana skwi ŋa mnay ghuni, nda ya ka kuni dza'a da gwaday. Dza'a vlaghunavla Lazglafta ta gwada ya ŋa gwaday ghuni ma va tsa fitik ya.

²⁰ Tsa gwada dza'a kuni gwaday ya ná, kaghuni a dza'a gwaday wu, Sulkuma Da ghuni dza'a gwaday nda ma kaghuni.

²¹ «Zwanamani dza'a vlatá zwanamani ŋa dzata. Dani dza'a vlatá zwanani ŋa dzata. Dza'a ndəranava ndəra zwana taj ta dadaha taj, ŋa vlatá həŋ ŋa pslata.

²² Dza'a husanhusa kuni ta inda mnduha ta ghəŋa gwada ta i'i. Ama mndu dza'a kđanakta ná, dza'a mbaku.

²³ Ka ta giri lu ŋa ghuni ma sana luwa katsi, ka hwaya kuni da sana luwa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma kđaku kuni ka ranafťa inda luwaha la Isra'ila ná, dza'a vragaghavra Zwanə mndu.

²⁴ «Malaghumala a mndu ta taghə lu ta skwi ŋani, ka mndu ta taghanatá skwi wa. Malaghumala a kwalva ta danahəgani guli wa.

²⁵ Lavinjlava mndu ta taghanata lu ta skwi ta nzakway ka guram nda mndu ta taghanatá skwi. Lavinjlava kwalva ta nzakway ka guram nda danahəgani guli. Ka si halaway, ka lu ta hga danahəga ya ní, kighkigh ká lu dza'a hga gwal ma tsa həga ya tama?»

*Faftá ghəŋ ta Yesu
Luk 12:2-7*

²⁶ «Yaha kuni da zləŋa həŋ. Had skwi buk-wana lu dza'a kwal kul sabi ta dađi wa. Had

skwi dífana lu dza'a kwal lu tsatsafta guli wa.

²⁷ Skwi mnaghuna yu ma grum ya ná, mnawa mna banluwa. Skwi mnaghuna lu ma sləməŋ ma sləməŋ ya guli ná, gugudawa guguda ta wa liwa.

²⁸ Ma zləŋ kuni ta gwal ta dzatá slu'uvgha ta kwal kul lavinjta dzatá hafu. Lazglafta ta lavinjta zadənanatá[‡] slu'uvgha nda hafu tani ma həga vu ya ŋa zləŋay katək.

²⁹ Had'lu ta skwaptá tiyti his ta kwađu ra? Kulam nda tsa ná, had'ya dər turtuk ma həŋ dza'a zadəvaghuta kul đvafťa Da ghuni wa.

³⁰ Nduk nda swidi ma ghəŋa ghuni tani ná, mbədaf mbədə Lazglafta demdem.

³¹ Yaha kuni da zləŋ, mal kaghuni sgitani ka ndəghata tiytiha.

³² «Tsaya tama, ka ŋa Yesu i'i ka mndu ta kəma inda mndu katsi ná, i'i guli ná, ŋa da na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.

³³ Ala, ka ŋa Yesu aŠ i'i wu, ka mndu ta kəma mnduha ya guli ná, i'i guli ná, ŋa da a na mndu na wu, ka yu dza'azlay ta kəma Da da ta nzakway ta luwa.»

*Zđaku a klagagha Yesu wa
Luk 12:51-53, 14:26-27*

³⁴ «Yaha kaghuni da ndanay kazlay: Zđaku klagagha i'i da ghəŋa hadik kə'a. Kafay klagagha yu.

³⁵ Saghasa yu da dganatá i zwanə nda dani, ta i makwa nda mani, ta i ghwa'ali nda midzani.

³⁶ Gwal ma həga ga mndu dza'a nzakway ka ghuma mndu ma va tsa həga* ya.»

Vlatá ghəŋ manda ŋa Yesu

³⁷ «Ka malaghumala đvafťa mndu ta dani ka mani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da wa. Ka malaghumala đvafťa mndu ta zwanani ka makwani a tsi ka i'i ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da guli wa.

³⁸ Ka kla a mndu ta udza zləŋayni ka dza'a mista da wu ná, ta nza a tsa mndu ya ka ŋa da wa.

³⁹ Ka ta nzula hafa da yu ka mndu katsi ná, dza'a zadinjzadá tsa mndu ya ta tsa hafani ya. Mndu ta zadinjťa hafani ta gwada ta i'i guli ná, dza'a mutsay tsa mndu ya ta tsa hafani ya guli.»

Mndu ta tsu'afťa duhwalha Yesu ná, Yesu tsu'afťi

Mak 9:41

⁴⁰ «Ka tsu'afťsu'a mndu ta kaghuni, i'i tsaya tsu'afťi. Mndu ta tsu'afťa i'i guli, mndu ta ghunagatá i'i tsaya tsu'afťi guli.

⁴¹ Mndu ta tsu'afťa anabi kabga nzakwani ka anabi ná, dza'a mutsay ta nisəla manda ya ta vlə lu ŋa anabi. Mndu ta tsu'afťa mndu

tđukwa, kabga nzakwani ka mndu tđukwa ná, dza'a mutsay ta nisela manda ya ta vli lu ŋa mndu tđukwa.

⁴² Mndu ta tanafáta dər leghwa imi læŋlæŋa yeya tsi ŋa say ta sani turtuk mataba tsa zwaniha ya, kabga nzakwani ka duhwala dá ná, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had' nisela tsa mndu ya dza'a zwađuta wa.»

11

Ghunafta Yuhwana ta mnduha

Luk 7:18-35

¹ Manda kđakwa Yesu ta tsa tagha skwiha ŋa tsa duhwalhani ghwaŋpđe his ya ná, ka sli'afáta tsi hada ka laghwi da ra luwaha ma tsa hadik ya ŋa tagha skwiha, nda ya ŋa mna Lfida Gwada.

Dawutá vla Yuhwana mnda maga batem

² Ma tsa fitik ya, ma gamak na Yuhwana mnda maga batem. Ka snanáta tsi ta mna gwada ta Kristi nda slnaha ta magə tsi. Ka ghunaftá tsi ta sanlaha ma duhwalhani

³ da dawanta da Yesu kazlay: Kagha Kristi dza'a sagha ya re, ari ka kzla ŋni ta sana mndu a na kə'a.

⁴ Ka Yesu nda hən mantša: «Lawa mnanatá Yuhwana ta skwi ya snan kuni nda skwi ya nghan kuni.

⁵ Nda nghan gwal si nda ghulpa ta vli. Ta mbada gwal si nda raghwa sela tan. Nda mbamba gwal si nda rda mndu ta hən. Nda sna gwal si ka matghəm ta sləmən. Sli'agapsli'a gwal si ta rwuta. Mnanamna lu ta Lfida Gwada ta gwal ka pđu*.

⁶ Rfu da mndu ya kul kwalaghutá zlghaftá i'i,» ka'a.

Gwada Yesu ta ghəŋa Yuhwana

⁷ Ta sli'i duhwalha Yuhwana ka vru, ka mnə Yesu ŋa dəmga ta gwada ta Yuhwana, ka'a mantša: «Nahgani laghu kuni da nghan ma mtak na? Gagadək ta vyə falak rki laghu kuni da nghan ya?»

⁸ Nahgani laghu kuni da nghan 6a? Mndu ta sudavata lgut nda bla rki laghu kuni da nghan? Ya wya gwal ta sudavatá lgut nda bla nda bla ta hən ná, ma haga ga mghamha hən.

⁹ Nu va skwi laghu kuni da nghan tama? Anabi rki laghu kuni da nghan? Mantša nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, malaghumala tsa mndu ya ta anabi.

¹⁰ Tsatsi tsa mndu mnə deftera Lazglafta ta gwada ta ghəŋani kazlay: Wya yu ta tinlaghutá ghunafta mnda dá ka kagha ŋa payaghatá tvi[†] kə'a ya.

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata na: Mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya

ná, had' mndu ya ta zlagapta ka malaghutá Yuhwana mnda maga batem wa. Tsaw tama ná, mndu ya ta htuta katakata ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta tsatsi.

¹² Daga ta fitika Yuhwana mnda maga batem, ha ka sagha ta gitana, ta hwisay lu nda mbraku ta ga mghama Lazglafta. Ta zbay tsa gwal ta hwisay nda mbraku ya ta zlu'atá tsa ga mghama Lazglafta ya guli.

¹³ Inda la anabi nda deftera Musa tani, mnumna hən ta gwada ta ghəŋa tsa ga mghama Lazglafta ya, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana.

¹⁴ Kata kumay kuni ta snanáta katsi ná, Yuhwana tsa Iliya dza'a vragaghata ya.

¹⁵ Ka mamu mndu nda sləmənə snay ka sna tsi.

¹⁶ «Nda wa dza'a gra yu ta mnduha ta na zamana na na? Manda tsakatá vgha zwani ta luma ta tsgha lwi ŋa graha tan

¹⁷ kazlay: Vyanafha ŋni ta sinlak ná, skala a kuni wu, fanafha ŋni ta laha ta ŋada ghən, tawa a kuni wu kə'a ya hən.

¹⁸ Saghaha Yuhwana, za a ta skwi wu, sa a ta skwi wu, "a' nda halaway ma ghəŋani!" ka mnduha nda tsi.

¹⁹ Saghaha Zwanə mndu, ta zay ta skwi, ta say ta skwi, "a' mamblahawa ya, dagala sasakwani, a' gra gwal tska dzumna, nda gwal dmaku ya," ka hən nda tsi. Kulam nda tsa, ta nghanu difla Lazglafta ma slnahani.»

Sana luwaha ta kwalaghutá zlghaftá Yesu

Luk 10:13-15

²⁰ Tahula tsa tama, ka tsukunustá tsi nda gwada ta luwaha ya maga tsi katakata ta mazəmzəmhani mida, kabga kwalaghuta tan ta mbədanafáta nzakwa tan. Ka'a mantša:

²¹ «Danəwa ŋa gha luwa Kwarizin! Danəwa ŋa gha luwa Betsayda! Ka má tsa mazəmzəm magə lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Tir, nda luwa Sidun lu katsi ná, má gitagita a ta mbədanafáta hən ta nzakwa tan ka pghavatá buhu nda hutidif ta vgha[‡] wa.

²² Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərđər ŋa luwa Tir nda luwa Sidun dza'a nzakwa tsi ka ŋa ghuni.

²³ «Kagha guli Kafarnahum! Dza'a kapay Lazglafta ta i'i ta luwa ka kagha ta gray ra? Bukwa a gha tsa! Dza'a vradaghavra lu tđəm da vla gwal nda rwa. Ka má tsa mazəmzəm maga lu ma luwa gha ya, má maga ma luwa Suduma lu katsi ná, má ta teke'a luwa Saduma gita na§.

* **11:5** Ngha ta Isaya 35:5-6, 61:1. † **11:10** Ngha ta Malatsi 3:1. ‡ **11:21** Kwarizin, Betsayda, Tir, Sidun: Ngha ta Isaya 23:1-18, nda Izekiyel 26, nda Yuwel 4:4-8, Amus 1:9-10. § **11:23** Ngha ta Isaya 14:13-15, Suduma Ngha ta Zlrafta 19:24-28.

²⁴ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ná, ta dərđər ŋa luwa Suduma dza'a nzakwa tsi ka ŋa gha kə'a.»

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Luk 10:21-22

²⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu mantsa: «Ta rfay yu ta kagha Da, Mghama luwa nda hadik tani, kabga difana difa ka ta na skwiha na da gwal nda difil ma ghəŋa tan, nda gwal nda sna ta skwi*, ka maranata ka ta zwani.

²⁶ Manda va tsa nzakwani Da, ta rfay yu ta kagha, ma zdakwa gha nzakwa tsi mantsa.

²⁷ «Da da ta vliha ta inda skwi. Had sana mndu nda sna ta Zwanj wa, ba Da yeya nda sna. Had sana mndu nda sna ta Da guli wa, ba Zwanj yeya nda sna, nda mndu ta kumə Zwanj ta maranata,» ka'a.

Sagha da Yesu ŋa mutsa mbi'a vgha

²⁸ «Saghawasa da i'i inda kaghuni gwal nda hərfa da ndəgaku ka mbi'aghunapta yu ta vgha.

²⁹ Zba a yu ta nzaghunaghata wa. Klawakla ta ndəgaku ya ta klə yu, ka tagha kuni ta skwi da i'i, mantsa ya dza'a kəl kuni ka mutsafa mbi'a vgha.

³⁰ Manda va tsaya nzakwani, skwi ya dza'a faghunaghata yu ná, ndəgaghunata a wa. Kafkafani nzakwani,» ka'a.

12

Zwanj mndu Mgham ta ghəŋa sabat

Mak 2:23-28, Luk 6:1-5

¹ Ma va tsa fitik ya, bađu fitika sabat, ka labə i Yesu nda duhwalhani nda ma vwaha nya. Ka kuzlanafá maya ta duhwalhani. Ka bala'atá hənŋ ta ghəŋa alkama* ŋa dghadaf.

² Nghan la Farisa ta tsa skwi ta magə hənŋ ya ná, ka hənŋ nda Yesu mantsa: «Nghan ta duhwalha gha 6a! Wa'a hənŋ ta maga skwi kul raku ka magay bađu sabat†,» ka hənŋ nda tsi.

³ Ka Yesu nda hənŋ mantsa: «Ta dzanaf a kaghuni ta skwi ya maga Dawuda kuzlanafər maya, nda gwal kawadaga nda tsatsi tani ra?

⁴ Ka lamə hənŋ da həga Lazglafta ka zuta hənŋ ta skwa zay fana lu ta Lazglafta. Had sana mndu ta za tsa skwa zay ya, dər Dawuda, dər tsa gwal kawadaga nda tsi ya mazlay wu, ba gwal dra skwi ŋa Lazglafta‡ yeya ta zay.

⁵ Ari ta dzanaf a kuni ma deftera zlahu kazlay: Bađu sabat ná, ta zluŋzla gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta zlaha sabat ta magə hənŋ

ta slna ma həga Lazglafta, ksaf a ta hənŋ ka dmaku§ wu kə'a na?

⁶ Tsaw ka yu ta mnaghunata ná, mamu sana skwi hadna ta malaghutá həga Lazglafta.

⁷ Ka má nda sna kuni ta klatá ghəŋa skwi mnə lu kazlay: Tawa hidahida skwi ta zdigihata pla ghəŋ nda rini* a wu kə'a ya ná, má had kuni dza'a mnay kazlay: Magamaga hənŋ ta dmaku, kə'a nda tsa gwal kul had dmakwa tan ya wa.

⁸ Zwanj mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa fitika sabat,» ka'a.

Mbanafá Yesu ta mndu nda mta dzvani
Mak 3:1-6, Luk 6:6-11

⁹ Ka sli'afá Yesu ka zlaná tsa vli ya, ka laghwi da həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁰ Hada, mamu sana mndu nda mta dzvani. Ka mnduha dawəŋta da Yesu mantsa: «Vlavla zlaha mu ta tvi ŋa mbanafá mndu bađu sabat re, ari ki na?» ka hənŋ nda tsi ŋa mutsafa rutsak tida.

¹¹ Ka'a nda hənŋ mantsa: «Wayə mataba ghuni, ka dədaghatá kdakwa tuwakani tur-tuktuk da gudzuvruŋ bađu sabat, dza'a kwal kul kligintá tsa tuwakani ya na?

¹² Malaghumala a mndu ka tuwak ra? Tsaya tama ná, pyaf a lu ta mndu ka maga zdaku bađu sabat wa,» ka'a.

¹³ Ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya mantsa: «Tdap dzva gha,» ka'a. Ka tdapá tsi, gi yəmad vrvafvra tsa dzvani ya manda va tsa sanani ya.

¹⁴ Ka gi gazlagaptá la Farisa, ka laghwi dzrəku ŋa zba tvi ŋa zadintá Yesu.

Yesu ná, kwalva ya zbap Lazglafta ya

¹⁵ Tsatsafta Yesu ta tsa ndana tan ya, ka sli'afá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi. Ka sli'afá dəmga guli ka laghwi mistani, ka mba mbə tsi ta inda gwal ma dənwa.

¹⁶ Ka zlahanaghatá tsi ta hənŋ ka ŋdənđa kazlay: Yahayaha kuni da mnihata kə'a.

¹⁷ Kəl tsi ka mnay mantsa ya ná, nda nza ŋa dzanaghatá ghəŋa gwada ya mna anabi Isaya kazlay:

¹⁸ Wya kwalva da ya zbap yu, ya dvu yu, ya ta zdigihata katakata, dza'a fanaghafa yu ta Sulkuma da, dza'a mnanamna ta inda mndəra mndu kazlay: Tufukwa guma da kə'a.

¹⁹ Zbətə a ta zlərdəwi wa. Dzətə a ta lawlaw wa. Had mndu dza'a snanŋa ta gugudaku ta pazlala wa.

²⁰ Had dza'a kdəglingtá 6lanaptá sulam nda ghada ŋatani wa. Had dza'a kdəŋta mtəglingtá pitirla ta mtaku mtaku guli

* 11:25 Nghan ta 1 La Kwəreŋt 1:17-29.

* 12:1 Nghan ta Vrafta ta Zlahu 23:26.

† 12:2 Nghan ta Sabi 34:21.

‡ 12:4

Nghan ta 1 Samuyel 21:2-7, nda Zlahu 24:9.

§ 12:5 Nghan ta Mbsak 28:9-10.

* 12:7 Huseya 6:6, nda Mata 9:13.

† 12:21 Nghan ta Isaya 42:1-4.

wa. Mantsa ya dza'a maga tsi ha ka vlaṅtani ta za ghwa ta skwi tdukwa.

²¹ Na fafta mndara mnduha ta ghəja taj ta hganī[†] kə'a ya.

Ghziṅta Yesu ta ghwadaka sulkumha
Mak 3:22-30, Luk 11:14-23

²² Ka kladaghatá lu da Yesu ta sana mndu ksu ghwadaka sulkum ta ghulpiṅta, ka tsiṅta ka rgha guli. Ka mbanafá tsi. Ka gwadə tsa mndu ya ta gwada tsəleṅ, ka nghanjá tsi ta vli tsidíd guli.

²³ «Zlah zwanja Dawuda a na mndu na wu re?» ka mnduha ka ndərmimay.

²⁴ Na snanja la Farisa ta tsa skwi ya, ka həṅ mantsa: «Nda mbrakwa halaway[‡] ta nzakway ka mghama ghwadaka sulkumha ya ta ghazla tsi ta ghwadaka sulkumha,» ka həṅ.

²⁵ Tsaw nda sna Yesu ta skwi ta ndanu həṅ. Ka'a nda həṅ mantsa: «Ka ta lmu-vuslma va tsa ga mgham turtuk ya ta lmu katsi ná, sladglata a tsa ga mgham ya wa. Ka ta lmuvastalmu gwal ma luwa turtuk, ka gwal ma həga turtuk a tsi guli ta lmu ná, had ya dza'a sladglata ma həṅ guli wa.

²⁶ Ka si ta ghzlay halaway ta halaway katsi ná, dgavapdga tsa halaway ya nda tsa tama. Waka ga mghamani dza'a sladglata tama na?

²⁷ Ka si nda mbrakwa Halaway ta ghzla yu ta ghwadaka sulkum ya ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Tsaya tama, vərda hahəṅ dza'a tsaghunatá gumani.

²⁸ Ala, ka si nda Sulkuma Lazglafta ta ghzla yu ta ghwadaka sulkumha katsi, bhavaghunaḡha ga mghama Lazglafta nda tsa tama.

²⁹ «Ari, waka mndu dza'a laviṅtá lami da həga ga mndu nda mbra ka hlugudunjá huzlani ta kul habaftá tsi ta tsa mndu nda mbra ya na? Tahula tsaya dza'a kəl tsi ka hlugudunjá huzlani.

³⁰ «Mndu kul had mista dá ná, ghuma dá tsa mndu ya. Mndu kul had ta katihata nda tskanata guli ná, kwizidintá ṅa tsa mndu ya ta kwizay.

³¹ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda dmaku ta gə mndu, nda rutsak ya ta pghə tsi ta Lazglafta ná, dza'a plinispla lu ta həṅ. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta Sulkum nda ghuḡa ná, had lu dza'a plinistá dmakwani wa.

³² Ka vzaṅvza mndu ta rutsak ta Zwanja mndu katsi, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ama mndu ta vzaftá rutsak ta Sulkum nda ghuḡa ná, had lu dza'a walanjá plinistá dmakwani, dər ta na zamana na, dər ta zamana dza'a sagha wa.»

Fu nda yakwani
Luk 6:43-45

³³ «Ka si zda ya fu ya, ka lu ná, zda yakwani. Ka si zda a ya fu ya wu, ka lu ná, zda a yakwani guli wa, kabga ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu.

³⁴ Mndəra la mupuha na! Waka kuni si má dza'a mnagaptá skwi dína, kaghuni la ghwadak na! Ka nu ndəghatá skwi ma ṅudufa mndu ta mniginta wubisima mndu.

³⁵ Nərma mndu ná, ma tsa nərma skwiha ma ṅudufani ya ta kligista tsi ta skwi dína. Ghwadaka mndu guli ná, ma tsa ghwadaka skwiha ma ṅudufani ya ta kligista tsi ta ghwadaka skwi.

³⁶ Ka yu ta mnaghunata ná, nda wa taj dza'a mnəṅinta mnduha bađu guma ta inda ṅaslu ya brəṅṅin həṅ.

³⁷ Nda gwada ma wa gha dza'a tsaghaghata lu ta guma. Ka ṅa kwala dmakwa gha kul had tsi, ka ṅa nzakwa dmakwa gha mamu a tsi.»

Zghawa Yesu ṅa gwal ta dáwa mazəməzəm

Mak 8:11-12, Luk 11:29-32

³⁸ Ka sanlaha ma gwal tagha zlahu ṅa mnduha, nda sanlaha ma la Farisa guli, nda Yesu mantsa: «Mghama dá, ta kumay ṅni ta magata gha ta mazəməzəm ṅa grafta ṅni kazlay: Sa daga da Lazglafta ka kə'a,» ka həṅ.

³⁹ Ka Yesu nda həṅ mantsa: «Ghwadək mnduha ta na fitik na. Had həṅ ta zləṅa Lazglafta wa. Ta dáwa mazəməzəm həṅ. Had sana mazəməzəm dza'a maganata lu ta həṅ, ka tsa ṅa anabi Yunusa ya a tsi wa.

⁴⁰ Manda va ya maga anabi Yunusa ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma huḡa mghama klipi[§] ya, manda va tsaya guli dza'a magata Zwanja mndu ta vaghu hkən nda rvidik hkən ma hadik.

⁴¹ Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna həṅ ta gwada anabi Yunusa*, ka mbəfanafá həṅ ta nzakwa taj. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəṅja mnduha, «ṅa ghuni dmaku,» ka gwal ma luwa Niniva dza'a sli'aftha mnay ṅa mnduha ta na fitik na.

⁴² Ghalya, ka sli'aftha sana marakw ta ga mgham ma vli di'ṅ nda ga sud[†], ka lagha da sna dífla Salumuṅ. Wana mamu mndu hadna ta malaghutá Salumuṅ nda dífil. Bađu tsay dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəṅja mnduha, «ṅa ghuni dmaku,» ka tsa marakw ya dza'a mnanatá mnduha ta na fitik na.»

[‡] 12:24 Ngha ta 10:25. [§] 12:40 Ngha ta Yunusa 2:1. *

[†] 12:41 Yunusa 1-4. [†] 12:42 Ngha ta 1 Mghamha 10:1-10.

*Vradamta ghwadaka sulkum da mndu
Luk 11:24-26*

⁴³ «Ka sabisa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, ɲa dza'ani da ra vli tuhwayaɲ tuhwayaɲa ka zba vli ɲa mbi'a vghani. Ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli ɲa mbi'a vghani ya wu katsi,

⁴⁴ «ka vra yu da tsa hɛga ɗa sabɛ yu mida ya gra,» ka'a dza'azlay, ɲa sli'aftani ka vradaghata. Ka ta vradaghatá tsi nda tsukwa vli mida, nda paya ɗina katsi,

⁴⁵ yawa da! kə'a dza'azlay ɲa vraghutani, ɲa hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfáɲ ta malaghutá tsatsi nda sidi. ɲa lama taɲ da tsa hɛga ya ka nzamta mida. Mantsa tama, dza'a nzakway ɓadzatá nzakwa tsa mndu ya ka malaghutá nzakwani taɲtaɲ. Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda na mnduha ta na ghwadaka fitik na,» ka'a.

*Vərdaka mnduha Yesu
Mak 3:31-35, Luk 8:19-21*

⁴⁶ Tata gwada tsa gwada ya Yesu nda ɗamga ná, ka ɓhadaghatá i mani nda zwanamani, ka nzaghtu hɛɲ ma bli, ka zba hɛɲ ta gwadɗanata.

⁴⁷ Ka sana mndu nda tsi mantsa: «Wa'a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta zba gwadɗaghata,» ka'a nda tsi.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsa mndu ta mnay ɲani ya mantsa: «I wa i ma ɗa nda zwanama ɗa na?» ka'a nda tsi.

⁴⁹ Ka fadapta tsi ta dzvu tvə duhwalhani, ka'a mantsa: «Wana i ma ɗa nda zwanama ɗa.

⁵⁰ Dər wati ma mndu ta maga skwi ya kumaɲ Da ɗa ta nzakway ta luwa ná, tsa mndu ya ta nzakway ka zwanama ɗa, nda mukuma ɗa, nda ma ɗa,» ka'a.

13

*Gwada ta wutsa hulfa
Mak 4:1-9, Luk 8:4-8*

¹ Baɗu wa tsa fitik ya, ka sabi Yesu ma hɛga* ka laghwi nzata ta wa drɛf.

² Ka tskadaghatá ɗamga ɲərɓiɓl ta vgha ta vatani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta nzatá inda mnduha ta wa ghwa.

³ Ka mnə tsi ta ndəghata skwiha ɲa taɲ ka mahdiɗi, ka'a mantsa: «Mbaɗa sana mndu ka sli'afta ka laghwi da wutsa hulfani.

⁴ Tata wutsay wutsay, ka rkatá sanlaha ma hulfa ta tvi, ka sli'aktá ɗyakha ka ɗaguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá haɗik, ka gi ɗyaftá tsi misimmisim kabga sira a haɗik ta ghəɲani wa.

⁶ Na safa fitik dzafta tida ka zlghutá tsi haw ka ghwaluta, kabga slaghu a slrəɲ mistani wa.

⁷ Ka rkaɗtá sanlaha ma teki, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gəɳək, ka ɗyaftá tsahaya ka glaftá tsi ka pghaftá ghəɲ ka zwan dze'dze', ɓərɓlɓlɓa ghəɲa sanlaha, se-lela ghəɲa sanlaha, midíɗa ghəɲa sanlaha.»

⁹ Ka sganaghatá Yesu, ka'a mantsa: «Mndu nda sləməɲa snay ka sna tsi,» ka'a.

*Kabgawu ta kəl Yesu ka gra gwada nda
grana?*

Mak 4:10-12, Luk 8:9-10

¹⁰ Ka gavanavatá duhwalhani, ka hɛɲ mantsa: «Kabgawu ta kəl ka ka mna gwada ɲa taɲ ka mahdiɗi katək na?» ka hɛɲ.

¹¹ Ka Yesu nda hɛɲ mantsa: «Kaghuni ná, vlaghunavla lu ta snaɲtá vərɗa ɗifátá ga mghama Lazglafta, ama vɓaɲ a lu ta hahəɲ wa.

¹² ɲa mndu mamu skwi da tsi ta sganaghata lu, ɲa sgutani da tsi. Ama mndu ya kul haɗ skwi da tsi ná, dza'a kləgadanaghu kla lu ta va tsa ki'a da tsi ya.

¹³ Tsaya ta kəl yu ka mnay ka mahdiɗi ɲa taɲ, kabga ɗər nghanɲa hɛɲ, nghan a hɛɲ wa. Dər snaɲha hɛɲ nda sləməɲa taɲ katək, sna a hɛɲ wu, graf a hɛɲ guli wa†.

¹⁴ «Ta ghəɲa taɲ ɗəɗafta tsa gwada Lazglafta ta mnay nda ma wa anabi Isaya‡ kazlay:

“Dər dza'a nda sna kuni nda sləməɲa ghuni, grafta a kuni wa.

Dər dza'a nda nghan kuni nda ira ghuni, nghanɲa a kuni wu kə'a ya.

¹⁵ Təɲu təɲa ghəɲa na mnduha na.

Dərɓɓaf ɗərɓɓa hɛɲ ta sləməɲa taɲ,

hafa hɛɲ ta ira taɲ,

kabga va a hɛɲ ta nghanɲa wa,

yaha hɛɲ da snaɲta nda sləməɲa taɲ,

yaha hɛɲ da grafta ma ɲuɗufa taɲ,

yaha hɛɲ da mbəɗanaftá nzakwa taɲ,

da mbanaftá yu ta hɛɲ§.”

¹⁶ «Kaghuni ná, nda tfawi ta ghəɲa kaghuni, kabga nda nghan ira ghuni ta vli, nda sna sləməɲa ghuni ta sləməɲ.

¹⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghu-nata: Nda ndəgha la anabi nda gwal tɗukwatɗukwa nzakwa taɲ si ta ɗvanta nghanɲa na skwi nghan kaghuni na, lay nghan a hɛɲ wa. Si ta kumay hɛɲ ta snaɲtá na skwi snaɲ kaghuni ná, sew sna* a hɛɲ wa,» kə'a ya.

*Klatá ghəɲa tsa gwada ta wutsa hulfa ya
Mak 4:13-20, Luk 8:11-15*

¹⁸ «Sawasna tama ta klatá ghəɲa gwada ta ghəɲa tsa mndu ta wutsa hulfa ya.

* 13:1 Nghan ta Markus 3:1. † 13:13 Nghan ta Markus 4:12.

‡ 13:14 Nghan ta Isaya 6:9-10.

§ 13:15 Nghan ta Isaya

6:9-10. * 13:17 Nghan ta 1 Piyer 1:10, 12.

¹⁹ Tsa tvi rkaf hulfa tida ya ná, gwal ta snantá gwada ta ga mghama Lazglafta kul grafta hən̄ ya, hən̄. Ka sagha halaway zlu'ugudunustá hən̄ ta tsa skwi wutsam lu ma n̄dúfa tan̄ ya.

²⁰ Tsa kluluh rkaf hulfa tida ya ná, tsaya mndu ta snantá gwada ta ga mghama Lazglafta, gi ka tsu'aftá tsi nda rfu.

²¹ Tsaw tama, had' slrən̄ mistani wu, nzdáva a wa. Ka gi grungra ghuya dan̄wa, ka giri a tsi kabga tsa gwada ya, gi zləmbutani.

²² Tsa vli ma teki rkam hulfa mida ya guli ná, tsaya gwal ta snantá gwada Lazglafta, ka laghu hən̄ da ndana skwiha ma ghən̄a hadik, nda skwa gadghəl, ka raghwana tá tsa skwiha ya ta tsa gwada ya ma hən̄, ka n̄ntá hən̄ ka ksuban̄.

²³ Tsa ganək rkaf hulfa tida ya guli ná, tsaya gwal ta snantá gwada Lazglafta ka snatá hən̄, ka magaftá hən̄; Ghəmbəts ghəmbəts sanlaha, salala sanlaha, midida sanlaha.»

Ghwadaka kuzun̄

²⁴ Ka'a nda hən̄ nda sana mahdihdi mantsa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mndu ta slagamtá vərda hulfa hya ma vwahani.

²⁵ Girvidik, sli'aghuslia lamndu da vlə hani, ka lagha ghumani da sləginistá rira distani ka laghwani.

²⁶ Manda dyafta tsa hulfa ya ka pghaftá ghən̄, ka zlagaptá rira guli.

²⁷ Ka lagha kwalvaha tsa dan̄ahəga ya mnay n̄ani, ka hən̄ mantsa: "Mghama da! vərda hulfa a slagam kagha ma vwaha gha kay ra? Lamə ndiga rira dida na?" ka hən̄.

²⁸ Ka'a nda hən̄ mantsa: "Ghuma da ta magatá tsa," ka'a. Ka tsa kwalvaha ya nda tsi mantsa: "Ta d̄vay ka ka dza'a n̄ni rətin̄ta rki na?" ka hən̄. Ka'a nda hən̄ mantsa:

²⁹ "Zlan̄wazla, ma lə kuni da rətay, yaha kuni da gabinjta nda vərda hya.

³⁰ Zlan̄wa hən̄ ka glakwa hən̄ ka skwa turtuk ha ka sagha fitika tskay ta vwah. Tskapwa tska karaku ta rira, ka habafta kuni n̄a drinjta nda vu. Vərda hya ya, ka tskidimta kuni da guvura da, ka yu dza'azlay nda gwal tska skwi ta vwah," ka'a.

Hya kramasa

Mak 4:30-32, Luk 13:18-19

³¹ Ka'a nda hən̄ nda sana mahdihdi kay guli mantsa: «Ga Mghama Lazglafta ná, ka guram nda hya kramasa klaf mndu ka sləgamta ma vwahani.

³² Ndarzikwa tsatsi mataba inda hulfaha, ama ka d̄yaf d̄ya tsi ka glafta, mal tsatsi mataba hulfa nidaliha. Ta nuna gdiz ka fu, n̄a sli'adaghata d̄yakha da baba həga tan̄ ta zligamahani.»

Is

Luk 13:20-21

³³ Ka'a nda hən̄ nda sana mahdihdi guli mantsa: «Ka guram ga mghama Lazglafta nda is ta klafta marakw ka laʼbanamta ma kuratá darama hupu hkən̄ n̄a n̄laftá tsa hupu ya demdem,» ka'a.

Mahdihda Yesu n̄a mnigijntá skwi nda difa Mak 4:33-34

³⁴ Ka mahdihdi mnanata Yesu ta inda tsa skwiha ya ta dəmgə. Had' sana skwi mnanan̄ tsi ta hən̄ kul had' ka mahdihdi wa,

³⁵ kada nzakwa dzatá ghən̄a gwada anabi ta mnay kazlay:

«Ka mahdihdi dza'a gwada yu ta gwada nda hən̄.

Dza'a mnigijmna yu ta skwiha nda difa daga ka ya wu zlaftá ghən̄a hadik† kə'a ya.»

Klatá ghən̄a gwada ta ghwadaka kuzun̄

³⁶ Mbada Yesu ka zlin̄tá dəmgə, ka sli'aftá tsi ka laghu da həga. Ka gavanavatá duh-walhani, ka hən̄ nda tsi mantsa: «Pslan̄nap psla ta klatá ghən̄a tsa mahdihdi ta ghən̄a rira ya,» ka hən̄.

³⁷ Ka'a nda hən̄ mantsa: «Tsa mndu ta slagamtá vərda hulfa hya ya ná, Zwan̄a mndu ya.

³⁸ Vwah ya guli ná, ghən̄a hadik tsa. Vərda hulfa hya ya guli ná, gwal ta nzakway ka n̄a ga mghama Lazglafta ya. Rira ya guli ná, gwal ta nzakway ka n̄a halaway ya.

³⁹ Tsa ghuma ta slagamtá ya guli ná, halaway ya. Tsa tska skwi ta vwah ya, tsaya kdakwa ghən̄a hadik. Tsa gwal tska skwi ta vwah ya guli, tsaya duhwalha Lazglafta.

⁴⁰ Manda va tsa tskaptá rira n̄a drinjta nda vu ya, manda va tsaya dza'a nzakwa tsi badu kdavakta ghən̄a hadik guli.

⁴¹ Dza'a ghunaga ghuna Zwan̄a mndu ta duhwalhani n̄a talaptá inda gwal ta pghamtá mndu da ga dmaku, nda gwal ta maga ghwadaka skwi, n̄a hlin̄tá hən̄ di'in̄ nda ga mghamani,

⁴² ka pghamtá hən̄ da duda vu. N̄a wahay tan̄ ta wahu, ka hpada sli'in̄a‡ tan̄ hada.

⁴³ Ama gwal ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ya, manda fitik dza'a wudakwa hahən̄ ma ga mghama Da§ tan̄. Ka mamu mndu nda sləman̄a snay, ka sna tsi.»

Gadghəl ma difa

⁴⁴ «Ka guram ga Mgham Lazglafta nda gadghəl ta difa ma sana vwah. Ka lagha sana mndu dukwafta tida. Ka diflganata tsa mndu ya guli. Ka laghu tsi nda rfu da dzawinjta inda skwani ka skwata tsa vwah ya.»

Mizidikw nda bla dzvani

† 13:35 Ngha ta Zabura 78:2. ‡ 13:42 Ngha ta Mata 8:12

§ 13:43 Ngha ta Daniyel 12:3.

⁴⁵ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mnda tsakala ta psa mizidikwha nda bla dzvani.

⁴⁶ Ka mutsafta tsi ta tsa mizidikw ya tur-tuk nda bla dzvani ya. Ka laghu tsi dzawinjá inda skwani ka skwata tsa mizidikw ya.»

Kadəj

⁴⁷ «Ka guram ga mghama Lazglafta nda kadəj ta wudadata lu da drəf nə tumagaftani ta inda mndərga klipiha kavghakavgha.

⁴⁸ Ndəghafta tsa kadəj ya, nə tdagafta ta wa sgam. Tahula tsa, nə nzata ka dagaptá ya dinadina, ka pghamta ma tughuba, nə pghinjta ghwadakhani.

⁴⁹ Mantsa ya dza'a nzakwa tsi ma kdákwa ghəjə hadik. Dza'a sli'aga sli'a duhwalha Lazglafta nə galapta tanj ta ghwadaka mnduha mataba tdúkwaní,

⁵⁰ nə pghaghata tanj ta həj ta dudu vu, nə wahaj tanj ta wahu ka hpada sli'inja* tanj hada.»

Lfida gadghal nda halatani

⁵¹ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Lamla inda tsa skwiha ya da sləməjə ghuni rki na?» ka'a nda həj. «Anj!» ka həj zlgħanafta wani.

⁵² Ka'a nda həj guli mantsa: «Tsaya tama ná, ka nuna mnda tagha zlahu ka duh-wala ga mghama Lazglafta ná, ka guram nda danahəga ta mutsa skwa gadghalani ma skwiha ka lfid ka lfid, nda ya ma skwiha nda kda fitikani, dza'a gra lu,» ka'a.

Kwalaghuta la Nazaret ta zlgħaftá Yesu Mak 6:1-6, Luk 4:16-20

⁵³ Tahula kdinjta Yesu ta mana tsa mahdi-hdiha ya, ka sli'afta tsi hada ka laghwi.

⁵⁴ Ka ghadaghata tsi da luwa Nazaret† ta nzakway ka luwa ta glakwani. Ka taghə tsi ta skwiha nə mnduha ma həga tagha skwa tanj. Ka ndərmim həj, ka həj mantsa: «Wa ta vlanjá mndərga na ma difil? Wa ta vlanjá mbrakwa maga mndərga na ma mazəməm?»

⁵⁵ Zwanə tsa mndu ta fidi ya a tsi kay ra? Mari a mani‡ kay guli ra? I Yakubu, nda Yusufu, nda Simuj, nda Yuda a zwanamani kay ra?

⁵⁶ Mataba amu a ta nzakwa kwaghamani kay guli ra? Tsaw wa ta vlanjá na difil na, nda na mbraku na tama 6a?» ka həj.

⁵⁷ Tsahaya skwi ta pyafta həj ka zlgħafta Yesu. Ka Yesu nda həj tama mantsa: «Ma luwani, nda ya ma həga§ ga tanj yeya ta hertətata lu ta anabi. Ama ma hamata vli ná, ta vlanjvlu lu ta glaku,» ka'a.

⁵⁸ Ki'a yeya mazəməm maganj Yesu ma luwa Nazaret, kabga zlgħaf a mnduha nda njuduf wa.

14

Mtakwa Yuhwana mnda maga batem

Mak 6:14-29, Luk 9:7-9

¹ Ma tsa fitik ya, ka snanaghatá gwada ta Yesu ta Hiridus ta nzakway ka njumna ta hadika Galili. Ka'a nda kwalvahani mantsa:

² «Yuhwana mnda maga batem ya ta sli'agapta ma mtaku, tsaya kal tsi ka mutsaftá mbrakwa maga mazəməm,» ka'a.

³ Tsaw si mnamna Hiridus kazlay: Ksidifwa ksa ta Yuhwana ka'a. Ka ksafá lu, ka habafta, ka vzamta ma gamak ta ghəjə gwada ta Hiridiya markwa zwanamani Filip*,

⁴ kabga ka Yuhwana nda Hiridus na: «Ra'a ka klafta gha ka markwa† ghuni wu,» ka'a.

⁵ Si ka zbə Hiridus ta tva dzata, ama ka zlənjafá tsi ta dəmga, kabga ka anabi klafta mnduha ta Yuhwana.

⁶ Ka sagha fitik ya ta grafta nda fitik ya kal lu ka yatá Hiridus. Ka lagha makwa tsa Hiridiya ya kay da skalu ta kəma gwal hagadagha lu da vla skala havaktá tsa fitika yakwani ya. Ka zdanaftá tsi ta njuduf ta Hiridus.

⁷ Ka'a mantsa: «Dər nahgani dawanj ka da i'i ná, ta vlaghavlə yu,» ka'a wadanatá tsa makwa ya.

⁸ Ka mnanafá mani ta hidaku. Ka tsa makwa ya mantsa: «Tsidiftsa ta kwambleh nda va nana ta ghəjə Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

⁹ Su'anak ka mgham nzata. Ama kabga ghadaghata ta wadanata, hada tsa gwal hagadagha lu ya kay guli, ka'a mantsa: «Lawala da tsagaghata ka vlanjta kuni,» ka'a.

¹⁰ Ka ghunafá tsi ta mnduha da tsagaghata ghəjə Yuhwana ma gamak.

¹¹ Ka klaktá lu ta ghəjə Yuhwana ta kwambleh, ka vlanjá tsa zwanə makwa ya, ka klanjá tsi ta mani.

¹² Ka lagha duhwalha Yuhwana da klaghatá mblani ka laghwi da padamta. Ka sli'afá həj ka laghwi mnanatá Yesu.

Zunjta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mak 6:30-44, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

¹³ Manda snanjta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'afá tsi hada nda kwambalu, nə laghwi nzakta kətsau' ta wa mazawa. Ka sninjá dəmga, ka sli'afá həj nda səla ka laghwi da zbinjta.

* 13:50 Ngha ta Mata 8:12. † 13:54 Nazaret: Luwa ta glakwa Yesu. Ngha ta 2:23, nda Lukwa 4:16. ‡ 13:55 Ngha ta Yuhwana 6:42. § 13:57 Ngha ta Lukwa 4:24, nda Yuhwana 4:44. * 14:3 Ngha ta Markus 6:17. † 14:4 Ngha ta Zlahu 18:16, nda 20:21.

¹⁴ Ta sabi Yesu ma kwambalu, kə'a kə'a ná, tizlik mnduha. Ka ksaŋtá hən̄ ta Yesu ka hidahiɗa, ka mbambanaftá tsi ta gwal kul dughwanaku guli.

¹⁵ Gahawu, ka gavadaghata duhwalhani tavata Yesu. Ka hən̄ nda tsi mantsa: «Ta wa mazawa na vli na, laghula fitik guli, vrin̄vra ta na mnduha na ka dza'a hən̄ da luwaha da zba skwi ŋa zay taŋ,» ka hən̄.

¹⁶ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Zbaŋ a hahən̄ ta sli'i wa, vlan̄wawla kaghuni ta skwa zay ta hən̄, ka za hən̄,» ka'a.

¹⁷ «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yeya da amu,» ka hən̄ nda tsi.

¹⁸ «Hligidighawa hla,» ka'a.

¹⁹ «Nzawanza nda nza ta kuzun̄,» ka'a nda mnduha. Ka nzatá mnduha rpa'. Ka hlaftá tsi ta tsa buradiha hutaf nda tsulhwa klipi his ya, ka nghadafá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka ɓalanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valaŋtá duhwalhani ŋa dɗay ŋa dəmga.

²⁰ Ka zə inda mnduha. Ka babaghutá hən̄. Ka tsakaftá lu ta padakwani[‡] ma vəl zay taŋ ka ghwanak ghwan̄pɗə his.

²¹ Tsa gwal si ta zay ya ná, ta magay hən̄ ta dambu' hutaf, mbəɗa a lu ta mi'aha nda zwani wa.

Mbaɗay Yesu ta mbaɗa ta drəf

Mak 6:45-52, Yuh 6:15-21

²² Gi tahula tsa, ka mblaftá Yesu ta duhwalhani ka lami da kwambalu ŋa dza'a ta sana ɓlu, ta nzaghutá tsatsi ŋa vrin̄tá tsa dəmga ya.

²³ Manda vrin̄tani ta hən̄, ka sli'afɗa tsi ka laghwi nzata ta ghwa' ŋa maga du'a. Ta kuzutá rvidik tukzum ná, ta hada turtukwani.

²⁴ Ta tsa luwa ya ná, ma takataka drəf na kwambalu ta takada wuda nda gamtsa'uwakwa imi, ta vray vray falak guli.

²⁵ Ta tsughbura sərɗək tama, ka sli'afɗa Yesu ka mbaɗa ta drəf ka dza'a tvə duhwalhani.

²⁶ Nghay duhwalhani ta mbaɗani ta drəf ná, ka ksaftá zləŋ ta hən̄. «Aya halalay!» ka hən̄ ka wahu nda zləŋ nda zləŋ.

²⁷ Gi ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ma wahu kuni! I'i ya, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a.

²⁸ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Mghama ɗa, ka si kagha tsi ná, mnamna ka laba yu ta ghəŋa na imi na da kagha,» ka'a.

²⁹ «Saghasa!» ka'a nda tsi. Ka sabə Piyer ma kwambalu, ka mbaɗa ta imi ka dza'a nda da Yesu.

³⁰ Ama nghayni ná, dagala falak, ka ksaftá zləŋ. Gi səlikw zlrəftani ta dəɗaku da huɗa

imi tsa. «Mghama ɗa, kata ta i'i!» ka'a waha.

³¹ Ka gi fadapɗa Yesu ta dzvu ka ŋanata. «Nda hta zlgħay nda ŋudufa gha, kabgawu kəl ka ka dɗa ghəŋ na?» ka'a nda tsi.

³² Ka sli'afɗa hən̄ ka lami da kwambalu, ka lɓata tsa falak ya.

³³ «Kagha ná, vərɗa Zwan̄a Lazglafta ka,» ka tsa gwal ma kwambalu ya sli'adaghata da tsəlbu ma ghuva Yesu.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku ta hadika Genazaret

Mak 6:53-56

³⁴ Tahula tsughwadapɗa taŋ ta drəf, ka ɓhadaghata hən̄ ta hadika Genazaret[§].

³⁵ Tsəmafta gwal ma tsa vli ya ta Yesu, ka tsaghaghatá hən̄ ta lwi da inda luwaha ta wanafɗa hən̄. Ka hləganaghatá lu ta inda gwal kul dughwanaku.

³⁶ Ka ndəbə hən̄ ta dzvu da tsi: «Zlan̄n̄zla ta tvi ta hən̄ ka ksaŋta hən̄ ta wa lguta gha kweŋkweŋ,» ka hən̄ nda tsi. Inda tsa gwal ta kasaŋta ya, ka mbambaftá hən̄.

15

Gwada ta nzakwa la Yahuda ta dzidza taŋ

Mak 7:1-13

¹ Tahula tsa, ka sli'afɗa la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha daga ma luwa Ur-salima, ka lagha da Yesu. Ka hən̄ mantsa:

² «Kabgawu ta kəl duhwalha gha ka kwal kul sna taghatá nzaku daga ta dzidzi, kul haf hən̄ ta mbaziŋtá dzvu kada za skwa zay* wu na?» ka hən̄ nda tsi.

³ Ka'a nda hən̄ mantsa: «A ki kaghuni kaghuni, kabgawu ta kwal kaghuni sna zlaha Lazglafta, ka laghwi da sna ŋa ghuni ŋa ghuni na?»

⁴ Ya wya ka Lazglafta mnata na: «Vla ta glaku ŋa i da gha nda ma gha,» ka'a. Ka'a mnata guli na: «Mndu ta razanaftá dani ka mani a tsi ná, dzatá† tsa mndu ya,» ka'a.

⁵ Ama ká kaghuni ta taghay ŋa mnduha na: Lavin̄lava ka ta mnay ŋa da gha ka ma gha a tsi kazlay: Si ta kumay yu ta vlaghatá skwi ŋa kataghata mndani ná, tsaw dza'a vlan̄tá Lazglafta yu kə'a. Nza a tkwe' ka vlan̄ta gha ta glaku ta da gha nda tsa tama wa.

⁶ Mantsa ya zadánata kuni ta gwada Lazglafta ka mbəɗapɗa nda ŋa ghuni.

⁷ Tsa madɗwirmadɗwira ghuni ya! Nda tvani tsa klatá lwa Lazglafta klak Isaya ta ghəŋa ghuni ta mnay kazlay:

⁸ Ta wi ta wi ta vli tsəna mnduha na ta glaku ŋa ɗa,

ama ma ŋudufa taŋ ná, di'ŋ hən̄ nda i'i.

[‡] 14:20 Ngha ta 2 Mghamha 4:42-44. [§] 14:34 Ngha ta Markus 6:53. * 15:2 Ngha ta Lukwa 11:38. † 15:4 Ngha ta Sabi 20:12, Vrafta ta zlahu 5:16, Sabi 21:17, Zlahu 20:9. ‡ 15:9 Ngha ta Isaya 29:13.

9 Ka bətbət ta tsəlba hən̄j ta tsəlbūn̄a ɲa da, gwada Lazglafta ya ka hən̄j ta tagha zlah̄a mnduha ɲa mnduha^z kə'a ya.

*Skwi ya ta ɲriŋtá mndu
Mak 7:14-23*

10 Ka h̄gadaghatá Yesu ta dəmga da tsi, kə'a nda hən̄j mantsa: «Fawafa ta sləmən̄j ka sna kuni.

11 Skwi ta lami nda la nda ma wubisim a ta ɲriŋtá mndu wu, ama skwi ta sabi nda sa ma wa mndu ta ɲriŋtá mndu,» kə'a.

12 Na snan̄ta duhwalhani ta tsa gwada ya ka gavadaghatá hən̄j. Ka hən̄j nda tsi mantsa: «Nda sna kagha kazlay: Kuzlan̄j kuzla tsa gwada gha ya ta la Farisa kə'a re?» ka hən̄j.

13 Kə'a mantsa: «Inda fu ya kul ɲəbata Da da ná, dza'a tdiŋtá lu.

14 Zlan̄wazla ta hən̄j, la ghulpata mndu ta pgha ghulpata mnduha hən̄j. Ka lagha ghulpata mndu ka pgha ghulpata mndu ná, dza'a rkagharka hən̄j his his da ghurum,» kə'a.

15 «Tsislan̄nap tsisla ta tsa mahdihdi ya,» ka Piyer nda tsi.

16 Ka Yesu mantsa: «Had mahizl ma ghən̄ja kaghuni guli katək ra?

17 Ta sna a kaghuni kazlay: Inda skwi ta lami nda la nda ma wubisim ta dza'a da hudi, ɲa dza'a thidin̄ta ma dra kə'a ra?

18 Ama skwi ta sabi nda sa nda ma wubisim ná, ma ɲuduf ta saba tsi. Tsaya skwi ta ɲriŋtá mndu.

19 Tazlay ná, ma ɲudufa mndu ta sli'agapta ghwadaka ndanuha manda: Psla mndu, hliri, sli'insli'ɲ, ghali, tsanavata gwada ta mndu, vza rutsak ta mndu.

20 Tsahaya skwi ta ɲriŋtá mndu. Had za skwa zay kul mbazaku dzvu ta ɲriŋtá mndu wu,» kə'a.

*Zlghay nda ɲudufa sana marakw
Mak 7:24-30*

21 Tahula tsa ka sli'af̄ta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi ta hadika Tir nda ya nda ta hadika Sidun̄j.

22 Ka lagha sana marakw, makwa ta Kan'ana ta nzakway ta tsa hadik ya da wahu da tsi. «Zwan̄a Dawuda, tawatá hidahida ta i'i Mghama da. Halaway ta ksuta makwa da, ta ghuya dan̄wa ɲani katakata,» kə'a.

23 Ka kwalaghuta tsi ta zlghanaf̄tawi dər te'. «Vriŋ na marakw ta wahu mista mu na 6a!» ka duhwalhani gavadaghatá m̄nay ɲani ka ɲdan̄da.

24 Kə'a mantsa: «Ghunaga ɲa la Isra'ila^S nda zada manda tuwak lu ta i'i, ɲa sanlaha a wu,» kə'a.

25 Ama ka lagha tsa marakw ya tsəlba ma ghuvani: «Mghama da, kata ta i'i,» kə'a.

26 Ka Yesu mantsa: «Ra a ka klaftá skwa zay zwani ka vzanatá zwana kriha wu,» kə'a.

27 «Mantsa ya nzakwani Mghama da, tsaw ta dagay zwana kriha ta wiwisa skwa zay ta rkagata ma val zay dan̄ahaga tan̄j,» kə'a.

28 Gi ka Yesu nda tsi mantsa: «Dagala zlghay nda ɲudufa gha makwa da, ka magamaga tsa skwi ya, manda ya kuman̄j ka,» kə'a. Gi ta tsa luwa ya, ka mbaftá tsa makwani ya.

Mbambanaf̄ta Yesu ta ndəghata gwal dan̄wa

29 Tahula tsa, ka sli'af̄ta Yesu ma tsa vli ya ka laghwi nda ta wa drəfa Galili. Ka laf tsi da nzata ta sana kuđun̄ur.

30 Ka sli'adaghatá ndəghata dəmga slanaghata. Ka hladanaghata hən̄j nda gwal ta dzəgidi, nda gwal nda ghulpa, nda gwal nda rwa səla tan̄j, nda gwal ka rgha, nda ndəghata sanlaha ma dan̄waha, ka pghata ta kəmani. Ka mbambanaf̄tá tsi ta hən̄j.

31 Ka ndərmim tsa dəmga ya ta gwal si ka rgha ta gwada, ta mbambatá gwal si ka bududun̄j fawayá tan̄j, ta gwal nda rwa səla tan̄j ta mbada, ta gwal si nda ghulpa ta ngha vli. Ka hən̄j mantsa: «Ųa Lazglafta la Isra'ila na glaku,» ka hən̄j.

*Zun̄ta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' fwad
Mak 8:1-10*

32 Tahula tsa guli, ka hgan̄tá Yesu ta duhwalhani. Kə'a nda hən̄j mantsa: «Ta ksihata ka hidahida na dəmga na, kabga mahkana fitika tan̄j na kawadaga nda i'i, had skwi dan̄ hən̄j wa. Va a yu ta vriŋtá hən̄j nda maya nda maya guli wu, da htuta mbrakwa tan̄j ta tvi ta vru dzagha,» kə'a.

33 Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Ga dza'a mutsa mu ta skwa zay hadna ma na mtak na ɲa zun̄tá ndəghata dəmga mandana na?» ka hən̄j.

34 «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka Yesu nda hən̄j. «Ndəfáj hən̄j, mamu zwana klipi ki'a guli,» ka hən̄j nda tsi.

35 Kə'a nda tsa ndəghata dəmga ya mantsa: «Nzawanza nda nza ta hadik,» kə'a.

36 Ka hlaftá tsi ta tsa buradi ndəfáj nda tsa klipihya ya ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghən̄ani. Ka balanaptá tsi ka vlan̄tá duhwalhani. Ka daganaf̄tá hahən̄j guli ta tsa ndəghata dəmga ya.

37 Ka zə inda tan̄j, ka baghawtá hən̄j. Ka tskaftá lu ta pdakwani ka ghwanak ndəfáj.

38 Dambu' fwad na tsa mnduha ta za tsa skwi ya, mbađaf a lu ta mi'aha nda zwani wa.

39 Tahula vriŋtani ta tsa dəmga ya dzagha tan̄j, ka lamə tsi da kwambalu ka laghwi ta hadika Magadan*.

16

Yesu kawadaga nda la Farisa nda ya nda la Sadukiya

Mak 8:11-13, Luk 12:54-56

¹ Ka sli' adaghatá la Farisa nda la Sadukiya slanaghatá Yesu. «Marañnamara ta ñizla ya ta saha daga ta luwa,» ka həñ dawan̄ta da tsi ña dzəghay.

² Ka Yesu nda həñ mantsa: «Nghay ghuni ta dvata vli laghar vli ta fitik hawu ya na: “Ka mandaha dza'a nzakwa vli mahtsim,” ka kuni ta mnay.

³ Nghay ghuni ta ñra ta vli ma mndəra luwa gasərdək ya guli na: “Dza'a ghubugwa vli gita,” ka kuni ta mnay. Nda sna kuni ta dganatá skwiha ya ta magaku ta luwa, ama sna a kuni ta dganatá ñizla skwiha ya ta magaku nda fitikani wa.

⁴ Ghwadək mnduha ta na fitik na, zləña a həñ ta Lazglafta wa. Mazəməzəy ya ta dawu həñ. Had' sana mazəməzəy dza'a maganata lu ta həñ ka ña anabi Yunusa* a tsi wu,» ka' a nda həñ. Ka sli' aftá tsi ka zlan̄ta həñ ka laghwani.

Trapta duhwalha Yesu ta havapta ka skwi ta magə Yesu

Mak 8:14-21

⁵ Ta tsughwadapta duhwalha Yesu ta drəf ná, zanap za həñ ta klaftá skwa zay.

⁶ «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəña ghuni da isa la Farisa nda la Sadukiya,» ka Yesu nda həñ.

⁷ «Tsəna kwalu mu kul klaftá skwa zay na ya kəl tsi ka mnay mantsa,» ka duhwalhani ta ndanay ma ghəña tan̄.

⁸ Ka Yesu nda həñ snan̄ər tsi ta tsa ndana tan̄ ya mantsa: «Slaghwa a zlgħay nda ñuduf da kaghuni wa. Kabgawu ta kəl kuni ka ndanay kazlay: Hadu skwa zay da amu wu kə'a ná?»

⁹ Ta sna a kuni ra? Had' kuni ta havakta ka buradi zunus lu ta mnduha dəmbu' hutaf kay ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta† kuni ta padakwani na?

¹⁰ Had' kuni ta havaktá ka buradi ndafəñ zunus lu ta mnduha dəmbu' fwaď kay guli ra? Kidaghi ta tughuba tsakafta‡ kuni ta padakwani guli na?

¹¹ Ma mnaghunata da kazlay: Dasuwa ka kuni nda isa la Farisa nda Sadukiya kə'a ná, waka kaghuni kwal kul snan̄ta kazlay: Ta ghəña buradi a ta gwada yu wu kə'a na?» ka'a.

¹² Ka tsatsaftá duhwalhani kazlay: Ta ghəña is ta magə lu ma buradi a mna Yesu ta magay tan̄ ta dasuwa wu, ama ta ghəña tagha skwa la Farisa nda la Sadukiya dza'a maga həñ ta dasuwa.

Yesu ná, Kristi ya

Mak 8:27-30, Luk 9:18-21

¹³ Bhadaghata Yesu ta hadika Sezare Filip, ka dawan̄ta tsi da duhwalhani: «Wa ya ka mnduha ta mnay ta Zwan̄a mndu na?» ka' a nda həñ.

¹⁴ «Yuhwana mnda maga batem ya, ka sanlaha ta mnay. Iliya ya, ka sanlaha. Irmiya ya, ka sanlaha. Sana anabi ya, ka sanlaha,» ka həñ nda tsi.

¹⁵ «A ki kaghuni! Wa ya ka kaghuni ta mnay?» ka' a nda həñ.

¹⁶ «Kagha ná, Kristi ka, Zwan̄a Lazglafta ya ta vli hafu ka,» ka Piyer nda tsi.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi tama mantsa: «Simun̄ zwan̄a Zunas, nda tfawi ta ghəña kagha, kabga mnda sɛla a ta mnaghatá tsa gwada ya wu, Da da ta nzakway ta luwa ya.

¹⁸ Ka i'i ta mnaghatá kagha na: Piyer§ ka. Ta tsa pala ya dza'a bafta yu ta Igliza* da. Had' sana skwi dza'a laviñtá mbrakwa mtaku ta maganavata wa.

¹⁹ Dza'a vlaghavla yu ta kramtak tgha ga mghama Lazglafta. Inda skwi dza'a ka da hbafta ta ghəña hadik ná, nda hba ta luwa guli. Inda skwi dza'a ka da plin̄ta ta ghəña hadik guli ná, dza'a plin̄pla lu ta luwa† guli.

²⁰ Yaha kuni da walan̄ta mnanan̄ta dər wati ma mndu kazlay: Kristi yu kə'a,» ka Yesu zlahanaghatá duhwalhani ta ghəñani.

Mnan̄ta Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku nda sli' agaptani

Mak 8:31–9:1, Luk 9:22-27

²¹ Daga ma tsa fitik ya zrafta Yesu ta tsalinistá duhwalhani kazlay: «Dza'a dza'a yu da luwa Ursalima, dza'a ghuyďpighuya la galata mndu, nda la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ña mnduha ta dən̄wa katakata. Ña dzata tan̄ ta i'i. Badu mahkən ya, ña sli' agapta da ma mtaku nda hafu,» ka'a.

²² Lagha Piyer ka ksaghutá Yesu nda ghəñani ta slərpa vli, ka dvanaghata: «Ka klin̄kla Lazglafta ta tsaya Mghama da. Ma walan̄ tsaya ta slaghaghata,» ka'a.

²³ «Laghula gha tavata i'i, halaway na. Tuthun ta fə ka ña da. Manda ña Lazglafta a ta ndana ka ta ndanu wu, manda ña mnda sɛla ta ndana ka,» ka Yesu mbədavata nda Piyer.

Gwada ta ghəña nzula hafu

²⁴ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantsa: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista da ná, vziñtani ta ghəñani ka klayni ta udza zləñayni, ka dza'ani mista da.

²⁵ Mndu ta kuma nzulanatá hafani ná, dza'a zadin̄zada tsa mndu ya ta hafani. Ama

* 16:4 Ngha ta 12:15-21. † 16:9 Ngha ta 14:15-21. ‡ 16:10 Ngha ta 15:32-38. § 16:18 Piyer: Tsaya ta hgə lu ka Pala. * 16:18 Igliz: Tsaya Igliz. Ngha ta la Afisus 2:20. † 16:19 Ngha ta 18:18, nda Yuhwana 20:23.

mndu dza'a zadĩntá hafani ta ghəŋja gwada ta i'i ná, dza'a mbanafmba ta hafani guli.

²⁶ Tsa lagha mndu ka mutsafá na ghəŋja hadik na demdem ka ŋani, ka nda zada hafani ní, nu dza'a ghzlanata tsi na? Ari mamu a skwi dza'a laviŋta mndu ta varatá hafani nda tsi na?

²⁷ Wya dza'a sasa Zwanja mndu kawadaga nda duhwalhani ma glakwa Dani, ŋa dganafani ta nisəla inda mndu taŋta magatá slnani[‡] ma mndu.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had sanlaha mataba na gwal hadna na dza'a rwuta kul nghaná hən ta sagha Zwanja mndu ma ga mghamani wa.»

17

Nghanja i Piyer, nda Yakubu, nda Yuhwana ta Yesu ma glakwa Lazglafta

Mak 9:2-13, Luk 9:28-36

¹ Tahula fitik mku', ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yakubu nda zwanamani Yuhwana nda ghəŋja tan, ka laghu hən ta sana ghwá nda slra.

² Ka mbədavafá Yesu ta wa ira tan, ka wudaku kumani manda fitik. Ka navafá lgunani tilil ka ŋusliŋ manda slker.

³ Ka gi zlagaptá i Musa nda Iliya ta wa ira tan ka ghwa yiva nda tsi.

⁴ Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Mghama dá! Dina ka nzata mu hadna. Kata kumay ka, dza'a magafmaga yu ta dumbiha hkən hadna: Pal ŋa gha, pal ŋa Musa, pal ŋa Iliya,» ka'a.

⁵ Tata tsa gwada ya Piyer, gi ka saha kusay ka ŋusliŋ tilil bukwaŋta hən. Gi ka snantá lu ta sana lwi ta gwadagapta ma tsa kusay ya: «Nana na Zwanja da ya dŋu yu katakata Tsatsi zɓap yu, ta rfu yu ta ghəŋani. Snawasna ta gwadani,» ka'a.

⁶ Na gi snanta tsa duhwalha ya ta tsa lwi ya, gi ka zləmbatá hən zluzlumbruh ta hadik. Ka ksutá zləŋ ta hən katakata.

⁷ Ka gavadaghatá Yesu tavata hən, ka ksantá hən. Ka'a mantsa: «sli'afwa sli'a, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a nda hən.

⁸ Kə'a ka hən nghanfa ná, Yesu turtukwani yeya nghan hən hada.

⁹ Ta vragatá hən ta tsa ghwá ya tama, ka zlahanaghatá Yesu ta hən: «Yahayaha kuni mnanantá dər wati ma mndu ta skwi ya nghan kuni, ha ka sagha fitika sli'agapta Zwanja mndu nda hafu ma mtaku,» ka'a.

¹⁰ Ka duhwalhani dawanja da tsi mantsa: «Kabgawu kəl gwal tagha zlahu ŋa mnduha ka mnay kazlay: Tiŋəl Iliya dza'a sagha karaku* kə'a katək na?» ka hən.

¹¹ «Manda va tsaya nzakwani, tiŋəl Iliya dza'a sagha ŋa payanata inda skwi karaku.

¹² Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta sagha. Tsaw tama tsatsaf a mnduha wu, ka ghuyanaptá hən ta danja manda ya kuman hən. Manda va tsaya dza'a ghuyanapta hən ta danja ta Zwanja mndu guli,» ka'a nda hən.

¹³ Mantsa ya tama, ka graftá tsa duhwalha ya kazlay: Ta gwadə ta ghəŋja Yuhwana mnda maga batem ta tsa gwada ya kə'a.

Mbanafá Yesu ta sana zwan ksu seteni

Mak 9:14-29, Luk 9:37-43

¹⁴ Nudadaghatá tan tavata dəmga, ka gi ndadaghatá sana mndu tsələbata ma ghuya Yesu,

¹⁵ ka'a mantsa: «Mghama dá! Tawatá hidahida ta zwanja dá ksu seteni[†], ta ghuya danja ŋani katakata. Da vu kə'a ta dədəmta badu ma sani, da imi badu ma sani.

¹⁶ Si ka kləganaghatá yu ta duhwalha ná, ka traptá hən ta mbanafá,» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Kaghuni mnduha ta na fitik na, had zlgħay nda ŋuduf da kaghuni wa. Ta maga ghwadaka skwi kuni. Ha ŋa yawu dza'a gdavata yu tavata kaghuni na? Klagidighawa tsa zwan ja da hadna,» ka'a.

¹⁸ Ka kladanaghatá lu. Ka davanaghatá Yesu ta tsa seteni ya katakata. Ka saghu tsi ma tsa zwan ja, gi ka mbaftá tsa zwan ja hadahada.

¹⁹ Ma nzata duhwalhani kawadaga nda Yesu ndaghəŋja tan, ka gavadaghatá hən da dawanja da tsi: «Kabgawu kəl anji na traptá ghzligintá tsa seteni ya katək na?» ka hən.

²⁰ «Hta ta zlgħay nda ŋudufa ghuni ta magay,» ka Yesu nda hən. «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, ka mamu zlgħay nda ŋuduf ki'a da kaghuni manda hya kramasa[‡] katsi ná, laviŋlava kuni ta mnanatá ya ghwá ya kazlay: Sli'afslí'a hadna ka dza'a ka da hada a kə'a na, dza'a sli'afslí'a. Had sana skwi dza'a trəgadagħunaghuta wa.

²¹ [Ama mndərga tsa ghwadaka sulkum ya ná, ba nda maga du'a kawadaga nda suma ta ghzligintá lu,]» ka'a nda hən.

Mnəglanja Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mak 9:30-32, Luk 9:42-45

²² Ma sana fitik ka tskavatá duhwalha Yesu ma Galili. Ka Yesu nda hən mantsa: «Dza'a vlavla lu ta Zwanja mndu ma dzva mnduha.

²³ Na dzata tan, badu mahkəna fitik ŋa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a. Ka nzata duhwalhani sasuanak katakata ta ghəŋani.

Plata i Yesu nda Piyer ta dzəmna

[‡] 16:27 Nghan ta Zabura 62:13, Ruma 2:6. * 17:10 Nghan ta Malatsi 3:23. † 17:15 Nghan ta 4:24. ‡ 17:20 Nghan ta 13:32.

²⁴ Manda ḡhadaghata taŋ da luwa Kafarnahum, ka gwal tska dzumna hēga Lazglafta nda Piyer mantsa: «Ta plēr pla a wa'a Mghama ghuni ta dzumna hēgaṢ Lazglafta katək na?» ka hēŋ nda tsi.

²⁵ «Ta play,» ka'a.

Ka sli'afṭá tsi ka lami da hēga. Gi ka Yesu nda Piyer mantsa: «Simuŋ, kinawu ndana kagha ta ghēŋa tsa gwada taŋ ya na? I wa raŋ pla dzumna nda dzumna luma ŋa mghamha ta na ghēŋa hadik na na? Zwana hadik re, ari la matbay a na?» ka'a nda tsi.

²⁶ «La matbay ya,» ka Piyer. Ka Yesu mantsa: «Nza a tkwe' ta zwana hadik ka play taŋ nda tsa tama wa.

²⁷ Dēr má mantsa tsi ná, yaha mu da nza-kway ka skwa tuthun ŋa taŋ. La da drəf, ka vzadata ka ta ŋalum. Tsa taŋtaŋa klipi dza'a ka da ksafṭa ya, ka gunanṭa ka ta wani, dza'a slanaghasla ka ta tseda dzumna mndu his. Ka klafta ka, ka vlaŋta ka ta hēŋ ŋa platá ŋa u,» ka'a nda tsi.

18

Fatá ghēŋ manda zwaŋ kwitikw

Mak 9:33-37, Luk 9:46-48

¹ Ma tsa fitik ya, ka gavanavatá duhwahani ta Yesu, ka hēŋ mantsa: «Wa ta nzakway ka mali ma ga mghama Lazglafta na?» ka hēŋ.

² Ka hgaktá Yesu ta sana zwaŋ kwitikw ka sladanata ta kēma taŋ.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka mbədanaf a kuni ta nza-kwa ghuni, ka nuta ghuni manda zwani kwitikw kwitikw wu katsi ná, had' kuni dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁴ Tsaya tama ná, mndu ta hanaganatá ghanjani manda na zwaŋ kwitikw na ná, tsaya mndu ka mali ma ga mghama Lazglafta.

⁵ Dēr wati ma mndu ta tsu'afṭá zwaŋ manda na zwaŋ wana tsi na ta ghēŋa gwada ta i'i ná, wərda i'i tsu'af tsi.»

Dasuwa ka lu da zləmbiŋtá lu ta mndu

Mak 9:42-48, Luk 17:1-2

⁶ «Ala, ka zləmbiŋzləmba mndu ta sani tur-tuk ma tsa zwaniha ta zlgħaftá i'i ya katsi, ta dər ya má hbidim lu ta dughura buna ma ŋurzuŋ ka vzaghata da drəf.

⁷ Dəŋwa ŋa ghēŋa hadik ta nzakway ta zlazlambiŋtá mndu! Aŋ mndani, nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha ta zlambiŋtá mndu. Ama dəŋwa ŋa mndu ya ta sagha tsa zləmbaku ya nda da tsatsi.

⁸ «Ka nda nza dzva gha, ka sēla gha a tsi ka skwi ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsinjtsa gha ka wudīŋta ka di'īŋ. Ta dər lama

ka da hafu ŋa kđekedzeŋ nda sēla gha slunṭ turtuk, ka dzva gha slunṭ turtuk a tsi, ka ya da klafta lu ta kagha nda sēlaha gha yipa' ka dzvuha gha yamad a tsi, ka vzamtá kagha da hēga vu ŋa kđekedzeŋ.

⁹ Ka ira gha ta famtá kagha da ga dmaku katsi ná, tsakwasliŋ tsakwasla gha ka wudīŋta ka di'īŋ. Ta dər lama ka da hēga hafu ŋa kđekedzeŋ nda ira gha guzliŋ turtuk, ka ya da klafta lu ta kagha nda iriha gha his his ka vzaghama da hēga vu.»

Tuwak nda zada

Luk 15:3-7

¹⁰ «Dasuwa ka kuni da hertətátá kuni ta ya dər turtuk mataba tsəna zwaniha na. Ka yu ta mnaghunata ná, duhwahala Lazglafta ta gđata ta ngha kuma Da dá ta nzakway ta luwa ta ngha hēŋ. [

¹¹ Sa da mbanafṭá gwal ya si nda zada na Zwaŋa mndu*.]

¹² «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Ka dər mək ka tuwaka mndu, tsa zadavaghuta ya turtuk katsi ná, had' ta zlanṭá tsaha təmbay mbsak təmbay mida ya ta ghwá, ka laghu da psa tsa turtuk ta zwaduta ya ra?

¹³ Ka yu ta mnaghunata ná, ka slafsla tsi tida ná, dza'a rfay ta rfu katakata ta ghēŋani ka malaghuta ta ghēŋa tsaha təmbay mbsak təmbay mida kul zwaduta ya.

¹⁴ Manda wa tsaya guli ná, va a Da ghuni ta nzakway ta luwa ta zadavaghuta ya dər turtuk ma tsa zwaniha ya wa.»

Tva nzaku nda zwaŋama ta gaghata dmaku

¹⁵ «Ka gaghaga zwaŋama gha ta dmaku ná, la slanaghata ka dzranṭa kaghuni histaghuni. Ka snaghasna tsi katsi, katafakata ka ta zwaŋama gha.

¹⁶ Ala, ka kwalaghukwala tsi ta snaghata katsi, klafkla ta mndu turtuk ka his a tsi kawadaga nda kagha, ka vradaghata ka da slanaghata, «ŋa da graftá tsa gwada ya ma wa mnduha his ka hkən' a tsi.»

¹⁷ Ka kwalaghukwala tsi ta snanatá tsaha ya guli katsi, mnanamna ta Igliz. Ka kwalaghukwala tsi ta snatá ŋa Igliz katsi guli, ngha ta tsa mndu ya manda mndu kul snanṭá Lazglafta, ka mnda tska dzumna a tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda skwi ya dza'a kwalaghuta kuni ta hadik ná, dza'a kwalaghukwala lu guli ta luwa. Inda skwi ya dza'a hbanata kuni ta hadik ná, dza'a hbafhba lu guli ta luwa*.

Guya ghēŋ ka maga du'a

¹⁹ «Ka yu ta mnaghunata guli na: Ka dzrafdzra mnduha his mataba ghuni ta wi,

Ṣ 17:24 Ngha ta Sabi 30:11-16.

* 18:11 Ngha ta Lukwa 19:10.

† 18:16 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15.

‡ 18:18

Ngha ta 16:19, nda Yuhwana 20:23.

ɲa ɗawa ɗer wati ma skwi tsi katsi, dza'a tsi' anaf tsu'a Da ɗa ta luwa ta haɲ.

²⁰ Ma vli ya guyava mnduha his ka hkən a tsi ma hga ɗa ná, mataba taɲ yu,» ka'a.

Gwada ta kwal kul pla dmakwa mndu

²¹ Ka sli'aftá Piyer ka gavadaghata ɗawanɗa da Yesu, ka'a mantsa: «Mghama ɗa! Ka ta giha ga zwanjama ɗa ta dmaku ni, kidaghi sɛla dza'a planata yu ta dmakwani na? Nɗéfáɲ sɛla rki dza'a planata yu na?» ka'a nda tsi.

²² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nɗéfáɲ sɛla yeya a ta mnaghata yu wu, nɗéfáɲ mbsak, nɗéfáɲ mbsak, nɗéfáɲ sɛla.

²³ Tsaya dza'a kɛl lu ka gra ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta kuma mbɛɗaftá skwa gadghɛlani ma dzva gwal ta ksanatá slna ya.

²⁴ Ma nzatani ka mbɛɗay, ka klanaktá lu ta sani ya nda dmɛɲa mlenwi mlenwiha tseɗi da tsi.

²⁵ Haɗ skwa tsa mndu ya ɲa plata wa. Ka tsa mgham ya mantsa: Skwapwaskwa ta tsa mndu ya, nda markwa taɲ tani, nda zwanani tani, nda inda skwi ta nzakway ka ɲani tani, ɲa pla tsa dmɛɲ yu, ka'a.

²⁶ Ka zlɛmbatá tsa kwalva ya ta haɗik ka tsɛlbata ta kɛmani, ka'a mantsa: “Wya dzvu, ksa ta ɲuɗuf, dza'a plagha pla yu demdem,” ka'a.

²⁷ Ksanɗa tsa kwalvani ya ka hidahida katakata ta tsa ɗaɲahɛgani ya, ka zlanantá tsi ta tsa dmɛɲ ya ka zliɲta.

²⁸ «Saba tsa kwalva ya manda zliɲtá, ka guyatá tsi nda sana grani ya si ta ksɛ haɲ ta slna kawadaga, nda dmɛɲani da tsi ka suley ɗɛrmɛk. Ka valaftá tsi tida, ka ksanaftá ɲurzuɲ. “Plihapla ta skwa ɗa gita gita!” ka'a nda tsi.

²⁹ Ka zlɛmbatá tsa grani ya ta haɗik, ka ndɛɓa dzvu da tsi. Ka'a mantsa: “Wya dzvu, ksa ta ɲuɗuf dza'a plagha pla yu,” ka'a nda tsi.

³⁰ “Ya'! Dva a yu wu, plihata gitagita,” ka'a. Ka laghu tsi hamtá tsa grani ya ma gamak ka kza planatani ta tsa dmɛɲani ya.

³¹ Nghay sanlaha ma tsa kwalvaha ya ta tsa skwi maga tsi ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta haɲ ta ɲuɗuf katakata. Ka laghu haɲ rusanaftá ɗaɲahɛga taɲ ta inda skwi ta maguta.

³² Ka hgadaghata tsa ɗaɲahɛgani ya, ka'a nda tsi mantsa: “Ghwadaka kwalva ka, zlaghanɗla yu ta inda dmɛɲa ɗa ta kagha kabga ndɛɓata gha ta dzvu da i'i ná,

³³ haɗ kagha guli má dza'a tawa hidahida ta gra gha, manda ya tawa yu ta hidahida ta kagha ya ra?” ka'a.

³⁴ Huf safi ta ɲuɗufa ɗaɲahɛgani, ka laghu tsi hamta ma gamak, ka kza planatani ta inda dmɛɲani da tsi.

³⁵ «Ɗer wa tsi ma kaghuni kul haɗ ta planatá dmakwa zwanjamani ma hyahya ɲuɗufani[§] wu katsi ná, manda va tsaya dza'a maga Da ɗa ya ta luwa nda kaghuni,» ka'a.

19

Tagha skwi ta ghɛɲa ghzla marakw Mak 10:1-12

¹ Manda kɗiɲta Yesu ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ta haɗika Galili ka laghwi ta haɗika Zudiya ta 6la ghwa Zurɗɛɲ.

² Ka sli'afta ɗɛmga rutut mistani. Ka mbambɛ tsi ta mnduha.

³ Ka gavadaghatá la Farisa da tsi, kabga ta kumay haɲ ta tsanamtá matsavada. Ka haɲ nda tsi mantsa: «Laviɲɲava mndu ta ghzliɲtá markwa taɲ, ka magamaga tsi ta ɗer wati ma skwi tsi ra?» ka haɲ.

⁴ Ka Yesu nda haɲ mantsa: «Ta dzaɲa a kuni ta skwi ya nda vinda ma defteri nda ghuɓa ra? “Ma zrafta inda skwi ná, zlagigɲ zлага Lazglafta ta i zgun nda marakw^{*}.”

⁵ Ka Lazglafta mantsa: “Tsaya dza'a kɛl zgun ka zlanɗa i dani nda mani, ka laghwi da ndi'aftá vgha nda markwa taɲ, ɲa nzakway tsa hahɛɲ his ya ka mndu turtuk[†].” Mantsa ya tama,

⁶ nɗɛɓla a haɲ ya mnduha his wa, ama ka mndu turtuk nzakwa taɲ. Yaha mndu tama da dganatá skwi ya ndi'anaf Lazglafta,» ka'a.

⁷ Ka la Farisa nda tsi mantsa: «Kabgawu tama kɛl Musa ka mnay kazlay: Ka ta ghzlay mndu ta markwa taɲ katsi ná, vindanaftani ta ɗelewera ghzliɲtani[‡] kɛ'a 6a?» ka haɲ nda tsi.

⁸ Ka Yesu nda haɲ mantsa: «Tɛɲa ta ghɛɲa ghuni kɛl Musa ka vlaghunatá tva ghzliɲtá marakw. Ma zraftani ná, mantsa ya a nza-kwani wa.

⁹ Ama ka i'i ta mnaghunata ná, yaha mndu walantá ghzliɲtá markwa taɲ, ka taghɛɲa hliri[§] a tsi. Nzakwani ná, ka gh-zliɲghzla mndu ta markwa taɲ, ka klaftani ta sani katsi ná, ta hliri tsa mndu ya nda tsa.»

¹⁰ Ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ka si mantsa ya ta magakwa skwi mataba i marakw nda zɛ'al katsi ná, ɗer kwal kul klay,» ka haɲ.

¹¹ Ka Yesu nda haɲ mantsa: «Inda mndu a dza'a laviɲtá ɲaftá tsa gwada ya wa, ba gwal ya vɛɲ Lazglafta ta mbrakwa ɲafta kasi'i,

§ 18:35 Ngha ta 6:15. * 19:4 Ngha ta Zrafta 1:27 nda 5:2. † 19:5 Zrafta 2:24. ‡ 19:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. Nda Mata 5:31. § 19:9 Ngha ta 5:32.

¹² kabga mamu gwal ya yaga lu ka kuḅitik, mamu gwal ya pslaf mnduha nda psła, mamu gwal ta kwalaghutá klay, kabga gwada ta ga mghama Lazglafta guli. Mndu ya dza'a lavinjta njaftá tsa gwada ya, ka nja tsi,» ka'a.

Fanaghata Yesu ta dzvu ta ghəṇja zwani
Mak 10:13-16, Luk 18:16-17

¹³ Tahula tsa, ka hladağhatá mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu, nja fanaghatani ta dzvu ta həṇj ka maga du'a ta ghaṇja taṇ. Ama ka pyə duhwalha Yesu ta mnduha.

¹⁴ Ka Yesu nda tsa duhwalha ya mantsa: «Zlanwazla ta zwani ka sagha həṇj da i'i, ma pyə kuni ta həṇj, kabga nja gwal ta gara vgha nda hahəṇj* na ga mghama Lazglafta,» ka'a.

¹⁵ Ka fafanaghatá Yesu ta dzvu ta ghəṇja tsa zwaniha ya. Tahula tsa, ka sli'aftá tsi ma tsa vli ya, ka laghwi.

Sana duhwal ka gadghəl

Mak 10:17-31, Luk 18:18-30

¹⁶ Va gi ka lagha sana mndu da Yesu, ka'a mantsa: «Maləma dá, nahgani skwi dza'a ya magata dına, nja nzakwa dá nda hafu nja kdekedzen kawadaga nda Lazglafta na?» ka'a.

¹⁷ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka dawihata ta ghəṇja nərma skwi na? Turtuktuk nərma ta nzakway ka Lazglafta. Ka ta kumay ka ta nzakwa gha nda hafu nja kdekedzen kawadaga nda Lazglafta katsi ná, snata gha ta zlahuhani,» ka'a.

¹⁸ «Wati zlahuha ya na?» Ka tsa mndu ya. Ka Yesu mantsa: «Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu,

¹⁹ vli ta glaku nja i da gha nda ma gha, dʋudʋa ta mnda səla manda va ghəṇja gha†,» ka'a.

²⁰ Ka tsa duhwal ya nda tsi mantsa: «Snasna yu ta inda tsaha ya demdem, nu ta pdakwani nja magəğalta dá na?» ka'a.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ta kumay ka ta nzakwa gha hem‡ katsi ná, la ka dzawinjta ka ta inda skwa gha, ka daganaftha ka ta tsedani ta gwal ka pdu. Dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa, tahula tsa ka sagha ka, ka dza'a ka mista dá,» ka'a.

²² Na snanjta tsa duhwal ya ta tsa gwada ya, ka basaftá tsi ta nɗuduf ka sli'afta ka laghwi, kabga gadghəl ya.

²³ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, nda bla katakata ka lama mndu ta fafta ghəṇjani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁴ Ka yu ta vrəglinjta mnaghunata na: Ta dər laba njalibwa nda ta ghuruma lipir, ka

lama mndu ta faftá ghəṇjani ta gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁵ Na snanjta duhwalhani ta tsa gwada ya, ka ndərau' həṇj katakata, ka həṇj mantsa: «Ka si mantsa tsi, wa dza'a lavinjta mutsafaftá mbaku tama?» ka həṇj.

²⁶ Ka nghanavatá Yesu ta həṇj, ka'a mantsa: «Skwi nda bla da mnduha ya ná, bla a da Lazglafta wa,» ka'a.

²⁷ Gi tsau' ka piyer tsu'aghutá gwada, ka'a nda Yesu mantsa: «A'a! Ya wana aṇni, zlanavazla aṇni ta inda skwi, ka dza'a mista gha ya ní, kinawu kə'a dza'a magaku nda aṇni tama?» ka'a.

²⁸ Ka Yesu nda həṇj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma mbədavaftha[§] inda skwi dza'azlay ná, dza'a nzafta ta dughurukwa glakwani na Zwanja mndu. Kaghuni gwal ta dza'a mista dá ya guli, dza'a nzanzafta ta dughurukha ghwanjpdə his kaghuni, nja tsa guma ta ghəṇja mndəra la Isra'ila ghwanjpdə his guli.

²⁹ Dər wati ma mndu ta zlanavatá həgani, ka zwanamani a tsi, ka kwaghamani a tsi, ka dani a tsi, ka mani a tsi, ka zwanani a tsi, ka vwahani a tsi, ta ghəṇja gwada ta i'i ná, dza'a mutsay həṇj ta dərəkətani, ka malaghuta a tsi, nja mutsay taṇ ta hafu nja kdekedzen guli ta ghəṇjani.

³⁰ Ama nda ndəgha gwal ta nzakway taṇtaṇ, dza'a nzakway nda hul. Nda ndəgha gwal ta nzakway nda hul guli, dza'a nzakway taṇtaṇ,» ka'a.

20

Gwada ta ghəṇja kwalvaha ma vwaha inabi

¹ «Wya skwi nja gray nda ga mghama Lazglafta. Ka tsavagaptá sana za'ala həga ma həgani, wrək sərđək, da zba gwal nja ksanatá slna ma vwaha inabani.

² Ka dzraftá tsi nda tsa gwal ksa slna ya ta planatá həṇj ka tseda vagha mndu* turtuk, ta vagha taṇ. Ka ghunaghatá tsi ta həṇj da vwaha inabi.

³ Ka sli'iglaftá tsi wər ta nzemndi təmbay gavzlazlanj, ka nghəglanjta tsi ta gwal ksa slna ta nzaku bətbət.

⁴ Ka'a nda həṇj mantsa: «Lawa kaghuni guli da ksa slna ma vwaha inaba dá, dza'a plaghuna pla yu ta tseda ghuni manda ya ta raku,» ka'a nda həṇj.

⁵ Ka sli'aftá tsa gwal ksa slna ya ka laghwi da tsa vwaha inabi ya. Ka sli'iglaftá tsi guli wər fitik ma ghəṇj vli, mantsa guli ta fitik hawu, ka magata manda va tsaya guli.

⁶ Ka sli'iglaftá tsi guli beeghwa fitik, ka slanaghatá tsi guli ta sanlaha ma gwal ksa

* 19:14 Ngha ta 18:3-5. † 19:19 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta Zlahu 5:16-20, Zlahu 19:18. ‡ 19:21 Ngha ta 5:48.

§ 19:28 Ngha ta Daniyel 7:14. * 20:2 Ngha ta Mata 5:26.

slna ta nzaku. Ka'a nda hənɔj mantsa: "Nya kəl kuni ka vaghay ta nzaku kul laghwi maga slna na?" ka'a nda hənɔj.

⁷ Ka hənɔj nda tsi mantsa: "Had mndu ta klaftá aɲni ɲa maga slna wa," ka hənɔj. Ka'a nda hənɔj mantsa: "Lawa kaghuni guli da maga slna ma vwaha dá," ka'a.

⁸ «Gahawu tama, "hagakhaga ta tsa gwal ta ksa slna ya, ka planata ka ta nisəla tanɔj ka zlafta ka nda tsa gwal ka kwanahani ya, ɲa kɔɲta gha nda gwal tanɔj," ka tsa dani ma vwaha inabi ya nda kwalvani.

⁹ Ka lagha tsa gwal ta zlaftá ksa slna beeghwa fitik ya. Ka vlanɲá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hənɔj.

¹⁰ Ka lagha gwal ta zlaftá ksa slna tanɔj. "Mali dza'a aɲni zlgħay" ka hahənɔj si ta gray. Ama ka vlanɲá lu ta tseda vagha mndu turtuk turtuk ta hənɔj.

¹¹ Ta zlgħə hənɔj ya, ta dza'a nda ɲuɲuraku hənɔj ta ghəɲa tsa danɔhəga ya.

¹² Ka hənɔj mantsa: "Beeghwa fitik ta sagha nanaha na, awa† turtuktuk kwənɔkwənɔ maga hənɔj ta ksa slna ná, waka kagha planatá hənɔj guram nda ɲa aɲni na? Aɲni, hərəfu hərəfa ɲni ta ksa slna tles fitik, ka vaghay ta maga slna ta fitik," ka hənɔj.

¹³ Ka'a nda hənɔj mantsa: "Gra dá, nənɔɔap a yu ta kagha wa. Ta tseda vagha mndu turtuk a dzrafta u nda kagha kay ra?"

¹⁴ Zlgħa ta nisəla gha, ka sli'a ka. Manda va ya kumanɔj yu vlanɲa yu ta tsa mndu ta sagha nda hul ya, manda va ɲa gha.

¹⁵ Lavinɔlava yu ta maga skwi manda ya kuni yu nda tseda dá, mantsa a kasi'i wa? Ari zdəgagha a wa a na skwi dɔna maga yu na ta wa ira gha na?" ka'a.

¹⁶ Tsaya tama ná, dza'a nzakway gwal nda hul, ka gwal tanɔj. ɲa nzakwa gwal tanɔj, ka gwal nda hul.» ka Yesu sganaghata.

Mahkəna mnanɲa Yesu ta gwada ta mtakwani nda sli'agaptani

Mak 10:32-34, Luk 18:31-34

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka ɲlu ka dza'a da luwa Ursalima. Ta mbaɔa hənɔj ta tvi, ka ksagħutá tsi ta tsa gwal ghwanɔpɔa his ya, ka'a nda hənɔj mantsa:

¹⁸ «Ndanana, wana mu ta ɲlu ka dza'a da luwa Ursalima. Dza'a ksafksa lu ta Zwanɔj mndu, ka vlanɲá la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagħa zlahu ɲa mnduha, ɲa tsanaghata tanɔj ta guma dzata.

¹⁹ Dza'a vlanɔvla hənɔj ta gwal kul had ka la Yahuda, ɲa gagay tsaha ya, ɲa sləvay tanɔj nda krupi, ɲa zləɲafta tanɔj ta udza zləɲay. Baɔu mahkəna fitik, ɲa sli'agaptani nda hafu ma mtaku,» ka'a.

Dawutá vla mani ma i Yakubu nda Yuhwana

Mak 10:35-45

²⁰ Tahula tsa, ka lagha mani ma zwana Zebedi nda zwanani. Ka tsəlbata tsi ta kəmani ɲa dawa skwi da tsi.

²¹ «Nu ta kumə ka na?» ka Yesu nda tsi. «Wana na zwana dá his na, sagħa fitika ga mghama gha ya ná, ka mnata ka, ɲa nzata na zwana dá na, nda ga zəghwa gha ya, nda ga zlaɔa gha ya, ka yu,» ka'a nda tsi.

²² «Sna a kuni ta skwi ta dawu kuni wa. Dza'a lavinɔlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya danɔwa dza'a yu ghuyay ya ra?» ka Yesu. «Dza'a say ɲni!» ka hənɔj nda tsi.

²³ Ka Yesu‡ nda hənɔj mantsa: «Mantsa nza-kwani, dza'a say kuni ta tsa leghwa ghuya danɔwa dá ya, ama ta ghəɲa gwada ta nzaku nda ga zəghwi nda ya nda ga zlaɔa ná, i'i a dza'a mna tsaya wa. Da dá dza'a vlanɲá tsa vli ya ta gwal ya payanaf tsi ta hənɔj,» ka'a.

²⁴ Snanɲa tsa pɔakwa duhwalha ghwanɔj ya ta tsa gwada ya, ka basanavatá hənɔj ta ɲuduf ta tsa zwanamaha his ya.

²⁵ Ka hagadagħatá Yesu ta hənɔj, ka'a nda hənɔj mantsa: «Nda sna kuni ná, ta gay mghamha ta ghəɲa mnduha ta má mgham mghama tanɔj ta ghəɲa tanɔj. Gwal dagaladagala guli, ta maray hahənɔj ta mbrakwa tanɔj ta ghəɲa tanɔj.

²⁶ Ama mantsa ya a nzakwani mataba kaghuni wa. Katak ná, ka ta kumay sani ta nzakway ka mali mataba ghuni ná, nzatani ka kwalva ghuni.

²⁷ Ala, ka dər wa ta kuma nzakway ka mnda kla kama mataba ghuni ya, nzatani ka vu'a ghuni.

²⁸ Manda va tsaya ná, sa a Zwanɔj mndu ɲa maganata lu ta slna wa. Ama sasa ɲa maganatá slna ta mnduha, ɲa vlatani ta hafani ɲa mbanaftá ndəghata mnduha§,» ka'a.

Mbambanafɲa Yesu ta ghulpata mnduha his

Mak 10:46-52

²⁹ Ta sabə i Yesu nda duhwalhani ma luwa Yeriku, ka sli'aftá dəmga rutut mistani.

³⁰ Ta nzaku ghulpata mnduha his ta wa tvi. Ka snanɲa hənɔj ta labla Yesu nda ta tsa kə'a, ka dzatá hənɔj ta lawlaw. «Mgham, Zwanɔj Dawuda! Tawa ta hidahida ta aɲni,» ka hənɔj.

³¹ «Hafwa wa ghuni!» Ka tsa dəmga ya, ka dawa hənɔj. Ama ka sganagħatá tsa ghulpata mnduha ya ta dza lawlaw. «Mgham, Zwanɔj Dawuda! Tawa ta hidahida ta aɲni,» ka hənɔj.

³² Ka sladavatá Yesu, ka hgadagħatá tsi ta hənɔj. «Nahgani ta kuma kuni ta magaghunata dá na?» ka'a nda hənɔj.

† 20:12 Awa: Tsaya fitik maga mndu ta maga slna. ‡ 20:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 12:2. § 20:28 Ngha ta 26:28, nda 1 Timute. 2:6.

³³ «Mghama da, gwananagnawana ta iriha nni!» ka hɛj nda tsi.

³⁴ Ka ksanɛtɛ hɛj ta Yesu ka hidahida. Ka kasanɛtɛ tsi ta iriha tan. Ka gi nghanɛtɛ hɛj ta vli nzidid. Ka laghu hɛj mista Yesu.

21

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mak 11:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

¹ Ta ghwanj a i Yesu nda duhwalhani ka ɓhadaghata da luwa Ursalima wu, ndusa hɛj nda luwa Beslaze tavata ghwá Zaytun*, ka ghunaftá Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

² Ka'a nda hɛj mantsa: «Lawala da a luwa ta kɛma ghuni a. Ka ɓhadaghaɓha kuni, dza'a gi slanaghasla kuni hada ta hbatá mana kɛh nda zwanjani. Ka pligidaghata kuni ta hɛj.»

³ Ka mamu mndu ta gwadgaghunata ta ghanjani katsi ná, "Mgham ta kumay," ka kuni da zlganaftá wani. Dza'a gi zlaghunanzla hɛj.»

⁴ Kɛl tsaya ka nzakway mantsa ná, nda nza kabga nja dzanaghata ghanja gwada ya mna anabi Zakari kazlay:

⁵ «Mnanawamna ta gwal ma luwa Siyuna, wa'a mghama gha ta sagha da kagha, leɓtekw nzakwani katakata, ta sagha ta kɛh,

ta wuvu'ukwa kɛh, ta nzakway ka zwanja kɛh†.» ka'a.

⁶ Ka sli'aftá tsa duhwalha ya ka laghwi magata manda ya mnanaf Yesu ta hɛj.

⁷ Ka hlaktá hɛj ta tsa mana kɛh ya nda zwanjani, ka pghaftá hɛj ta lgutha tan ta hɛj, ka lafi Yesu nzafta tida.

⁸ Ka zlazlatɛ ndɛghata mnduha ta lgutha tan ta tvi. Sluhwa nja sanlaha ta patsay ka pghay ta tvi‡ guli.

⁹ Ka hla gwal ta kɛma Yesu nda gwal nda hulani tani ta wi, ka hɛj mantsa: «Nja Zwanja Dawuda glaku, ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha ma hga Mgham Lazglafta! Nja Lazglafta ta luwa§ glaku!» ka hɛj.

¹⁰ Manda ɓhadamta Yesu da luwa Ursalima, ka kɛbutá mnduha. «Wa na mndu na tama?» ka hɛj.

¹¹ Ka tsa damga mistani ya mantsa: «Anabi Yesu ta sabi ma luwa Nazaret ta hadika Galili ya,» ka hɛj.

Lama Yesu da hɛga Lazglafta

Mak 11:15-19, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹² Ka lami Yesu da hɛga Lazglafta. Ka ghzliginjá tsi ta inda gwal ta tsakala nda

gwal ta skway tani ma tsa hɛga Lazglafta ya. Ka zlambidinjá tsi ta tabɛla gwal mbɛdu, nda vla nzakwa gwal ta dzawaptá ghɛrbu'.

¹³ Ka'a nda hɛj mantsa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Hɛga da ná, hɛga maga du'a ya ka'a, ka ninɛtá kaghuni ka galigha la ganda*.»

¹⁴ Ka gavadaghata gwal nda ghulpa nda gwal nda raghwa sɛla tan tavatani ma tsa hɛga Lazglafta ya. Ka mbambanaftá tsi ta hɛj.

¹⁵ Nghanj la mali ta ghanja gwal ta dra skwi nja Lazglafta, nda gwal tagha zlahu nja mnduha ta tsa mandɛrmima skwi ta magɛ Yesu, nda tsa hlawa zwani ma hɛga Lazglafta kazlay: «Nja Zwanja Dawuda glaku!» kɛ'a ya ná, ka kuzlanaftá tsi ta hɛj ta nɛduf.

¹⁶ Ka hɛj nda Yesu mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta mnɛ hɛj na ra?» ka hɛj. «Anji! Nda sna yu.» ka Yesu nda hɛj. «Ta walanj a kuni ta dzanajftá tsa gwadaha ya ma deftera Lazglafta ra? Ka'a na: "Kagha ta payaftá zlazlva kagha nda ma wa zwani nda ya nda ma wa zwana vzi'uwa, manda ya kumanj ka†.» ka'a.

¹⁷ Ka sli'aftá Yesu ka zlanɛtá hɛj ka saghwi ma tsa luwa ya, ka laghwi da luwa Betani ka hani tsi hada.

Ksi'afta Yesu ta sana ghuraf

Mak 11:12-14,20-24

¹⁸ Gasɛrdɛk ta vru Yesu ka dza'a da tsa luwa dagala ya, ka kuzlanaftá maya.

¹⁹ Ka nghanɛtɛ tsi ta fwa sana ghuraf ta wa tvi. Ka lagha tsi distani. Kɛ'a kɛ'a ná, sluhwa yeya dze'dze' tida. «Had ka dza'a walganɛta yɛglafta wu,» ka'a nda tsi. Gi hadahada dzun ghwalatá tsa fu ya tsa.

²⁰ Kɛ'a ká tsa duhwalhani ya nghanata ghwalatá tsa fu ya ná, ka ndɛrmimi hɛj nda ndɛrmima. Ka hɛj mantsa: «Waka na ghuraf na gi ghwaluta hadahada kay ka na?» ka hɛj.

²¹ Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka zlghafzlgaha kuni ta Lazglafta nda nɛduf dganj a kuni ta ghanj dekdek wu ka tsi ná, skwi magana lu ta na ghuraf na yeya a dza'a kuni magay wa: "Ama, sli'afslí'a hada ka vzamta ka ta vgha da drɛf," ka kuni dza'azlay nda ya ghwá ya ná, dza'a magaku manda va tsaya.

²² Inda skwi dza'a dawanjta kuni nda zlgahy nda nɛduf nda ma maga du'a ná, dza'a mutsay kuni,» ka'a.

Wa ta vlanjá mbrakwa maga skwiha manda na?

Mak 11:27-33, Luk 20:1-8

²³ Ka lamɛ Yesu da hɛga Lazglafta ka taghɛ tsi ta skwi nja mnduha. Ka gavadaghata la

* 21:1 Nghanj ta Markus 11:1. † 21:5 Nghanj ta Zakari 9:9. ‡ 21:8 Nghanj ta 2 Mghamha 9:13. § 21:9 Nghanj ta Zabura 118:25-26, Zabura 118:25. * 21:13 Nghanj ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11. † 21:16 Nghanj ta Zabura 8:3.

mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu da dawan̄ta da tsi. «Mutsu ga kagha ta na mbraku ta kəl kagha ka maga na skwiha na na? Wa ta vlaghata na mbraku na?» ka həŋ.

²⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mamu skwi turtuktuk dza'a dawan̄ta yu da kaghuni guli. Ka zlgħidifzlgħa kuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu ta vli ta mutsu yu ta na mbraku ta kəl yu ka maga na skwiha na.

²⁵ Wa ta ghunafta Yuhwana ŋa maga batem[‡] na? Lazglafta re, ari mnduha a na?» ka'a nda həŋ. Ka laghu heŋ da dzray mataba hahəŋ hahəŋ.

Ka həŋ mantsa: «“Ka Lazglafta ta ghunafta Yuhwana ka mu,” nu kwal kuni kul zlgħafta 6a? ka'a dza'azlay nda amu.

²⁶ Ala, ka “mnduha ta ghunafta” ka mu guli, ta zləŋay mu ta mnduha guli, kabga klafkla həŋ demdem kazlay: Anabi Yuhwana kə'a.»

²⁷ Ka həŋ nda Yesu tama mantsa: «Sna a aŋni ka wa ta ghunafta wu.» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «'i guli ná, had yu ta mnaghunata ka wa ta vlihata na mbraku ta kəl yu ka maga na skwiha na wu.» ka'a.

Gwada ta ghəŋa zwanaha his

²⁸ Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Kinawu ka kaghuni ta ndanay na? Mamu sana mndu his zwanani. Ka'a nda sani tan̄tan̄ mantsa: “La ka dza'a ka da maga slna ma vwaha inaba u sagan̄,” ka'a nda tsi.

²⁹ “La a yu wu,” ka'a. Tahula tsa, ka ndanglaptá tsi ka sli'af̄ta ka laghi da vwah.

³⁰ Ka mnanatá dani ta tsa sana zwan̄ ya manda va tsaya guli. “Aray, ta dza'a yu da,” ka'a. Tahula tsa, ka kwalaghuta tsi.

³¹ Wati mataba tsa zwanaha his ya, ta magata skwi ya kumə da tan̄ ná?» ka Yesu nda həŋ. «Tsa tan̄tan̄ ya ya,» ka həŋ. Ka Yesu nda heŋ tama mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, dza'a tin̄laghutin̄la gwal tska dzumna nda mi'a hliri ta lami da ga mghama Lazglafta ka kaghuni.

³² Wya saghasa Yuhwana mnda maga batem da kaghuni, ka maraghunatá tsi ta tvi tdukwa, ka kwalaghutá kuni ta zlgħafta. Ama ka zlgħaftá gwal ta tska dzumna nda mi'a hliri. Kulam nda va tsa nghan̄ta ghuni ya tani, mbədanaf a kuni ta nzakwa ghuni ka zlgħafta wa,» ka Yesu nda həŋ.

Mahdihi da ghəŋa gwal ta hwa vwaha inabi

Mak 12:1-12, Luk 20:9-19

³³ «Ka mnaghunamna yu ta sana mahdi-hdi 6a: Mamu sana mndu ta ŋaɓaftá fwa inabiha ma vwahani. Ka ŋamtá tsi ma muhul. Ka laptá tsi ta għurum ŋa ditsa yakwani.

Ka baghatá tsi ta vli ŋa nzagata ka nghan̄. Tahula tsa, ka fanamtá tsi ma dzvu ka haya ta gwal hva. Ka sli'af̄ta tsi ka laghi dista luwa.

³⁴ Magatá fitika daga yakwani, ka ghunafta tsi ta kwalvahani da tsa gwal hva ma tsa vwah ya, ŋa mutsanafta tan̄ ta ŋani ma dagata yakwa tsa inabi ya.

³⁵ Ama, ka valaftá tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya ta tsa kwalvaha ya. Ka dgaptá həŋ nda dga ta sani ka dzata həŋ nda dza ta sani. Ka zlərtsatá həŋ nda zlərtsa ta sani.

³⁶ Ka ghunglaptá tsi ta sanlaha ma kwalvahani ka malaghuta mbsaka tsaha tan̄tan̄ ya. Ka maganatá tsa gwal hva tsa vwah ya ta hahəŋ guli manava ŋa tsahaya.

³⁷ Kd̄avaktani, ka ghunədanaptá tsi ta həŋ ta vərda ŋani ma zwan̄ nda mnay kazlay: Dza'a vlan̄yla həŋ ta glaku ta zwan̄a da kə'a.

³⁸ Na nghan̄ tsa gwal hva fwa inabi ya ta lagha tsa zwan̄ ya, ka həŋ mataba tan̄ mantsa: “Wana tsa mndu dza'a za həga ya kay. Sawa, ka dzata mu! Ŋa zay mu ta həgani,” ka həŋ.

³⁹ Ka valaftá həŋ tida. Ka tshidin̄ta di' in̄ nda tsa vwah ya, ka dzata.

⁴⁰ «Badu da saghər tsa dani ma inabi ya ní, kinawu kə'a dza'a magay nda tsa gwal hva tsa vwaha inabi ya na?» ka Yesu nda həŋ.

⁴¹ «Dza'a pslapsla ta tsa ghwadakha ya, ksant̄a a həŋ ka hidahida wa. Na klaf̄tani ta tsa vwaha inabani ya ka fanamta ma dzvu ka haya ta sanlaha ma gwal hva. Ŋa vlay tsahaya ŋani nda fitikani ta ŋani mataba dagata yakwa tsa fwa inabi ya,» ka həŋ.

⁴² Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Ta walan̄ a kuni ta dzan̄afta skwi vindaf lu ma defferi ra?

“Tsa pala wuɗidin̄ gwal ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərda palaka tughwa həga. Tsaya ná, Lazglafta ta d̄vaf̄ta nzakwani mantsa.

Nda nza ka mazəmzəm ta wa ira amu *.”

⁴³ «Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Dza'a klaghukla lu ta ga mghama Lazglafta da kaghuni ŋa vlan̄tá mndəra mnduha dza'a snanatá gwadan̄i dina kə'a ya.

⁴⁴ [Tsa mndu dza'a zləmbafta ta tsa pala ya, dza'a hurbə hurbə. Ala, ka tsa pala ya ta zləmbanaghatá mndu katsi, dza'a hu'anap hu'a† n̄ərdək ta tsa mndu ya.]

⁴⁵ Na snanata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta tsa mahdihi da Yesu ya, ka graftá həŋ kazlay: Ta ghəŋa tan̄ ta gwada tsi ta tsa gwada ya, kə'a.

⁴⁶ Ka zbə həŋ ta ksaf̄tá Yesu. Ama ka zləŋaftá həŋ ta dəmga, kabga klafkla dəmga ta Yesu ka anabi.

‡ 21:25 Ngha ta 3:6. § 21:33 Ngha ta Isaya 5:1-2. * 21:42 Ngha ta Zabura 118:22-23. † 21:44 Ngha ta Lukwa 20:18.

22

Mahdihdi ta ghəŋa kla makwa

Luk 14:15-24

¹ Ka Yesu mnəŋlanatá həŋ nda mahdihdi mantša:

² «Ka guram ga mghama Lazglafta nda sana mgham ta payaftá skwa zay ma klay zwanjani ta makwa.

³ Ka ghwanafá tsi ta kwalvahani ŋa hagtá gwal hagan tsi ŋa za tsa skwa zay ya, ama ka kwalaghuta tsahaya ta sagha.

⁴ Ka ghunglafta tsi ta sanlaha ma kwalvaha ŋa dza'a "mnanatá tsa gwal hagan tsi ya nda mnay kazlay: Ndanana ná, ndusa skway zay ka'a. Pslapsla yu ta slaha dá, nda rina fisika dá nda uwasla nda uwasla, nda paya inda skwi, saghawasa dá za skwa zay ma vla kla makwa," ka'a nda həŋ.

⁵ Ndanəŋ a tsa gwal hagan lu ya wa. Ta laghu ya da vwahani, ta laghu ya da tsakalani,

⁶ ta valafta sanlaha ta tsa kwalvaha ya ka ganaptá iri ta həŋ, ka psilatá həŋ.

⁷ Ka kuzlanafá tsi ta ŋuduf ta mgham, ka ghunadaptá tsi ta sludzihani zadanatá ta tsa gwal ta psilatá tsa mnduha ya ka drinjá luwa taŋ.

⁸ Tahula tsa, ka'a nda kwalvahani mantša: "Wana nda paya skwa zaya kla makwa. Tsa gwal si hagan lu ya, ranj ta həŋ a zay wa.

⁹ Lawala ta madədga tviha, ka hagakta kuni ta inda mndu dza'a guyunja kuni da na vla za skwa zay na," ka'a nda həŋ.

¹⁰ Ka sli'afá tsa kwalvahani ya ka laghwi ta tvi. Ka tsakaktá həŋ ta inda mndu ya guyun həŋ. Nda ghwadaka mnduha tani, nda ŋərma mnduha tani, ka ndəghanafá həga ma tsa vla kla makwa ya.

¹¹ «Ka lamə mgham da nghanaghatá tsa gwal hagak lu ya. Ka nghaná tsi ta sana mndu kul had'lguta kla makwa tida.

¹² Ka'a nda tsi mantša: "Ari gra! Waka kagha sami da na həga na kul had'lguta kla makwa ta kagha na?" ka'a nda tsi. Sew, sna a tsa mndu ya ta skwi ŋa mnay wa.

¹³ Ka mgham nda kwalvahani mantša: "Habafwa haba ta dzvuhani nda səlahani, ka klafta kuni ka wudidinja dzibil da grum, ka tawa tsi ta taw, ka hpadá sli'injani* hada," ka'a.

¹⁴ Tsaya tama ná, dagala hagatani, ama ki'a yeya dagatani,» ka Yesu sganaghata.

Nda ra ka pla dzumna ŋa mgham Sezar ra?

Mak 12:13-17, Luk 20:20-26

¹⁵ Mbadaka la Farisa ka tskavata ka dzrafta ka həŋ dza'a ksaftá Yesu nda gwada dza'a sabi ma wani.

¹⁶ Ka ghunafá həŋ ta sanlaha ma duhwalha taŋ kawadaga nda mnduha Hiridus slanaghatá Yesu. Bhadaghata taŋ, ka həŋ nda Yesu mantša: «Mghama dá, nda sna ŋni kazlay: Ta mnay kagha ta kahwathwata ka'a. Skwi ta kuma Lazglafta ta magay mu ta taghə kagha kahwathwata ŋa mnduha. Had' kagha ta zləŋa ira mndu wu, kabga gala a kagha nda gala ta mndu wa.

¹⁷ Mnəŋnamma ta ŋa gha ma ndanu. Nda ra re, ari ra a wa'a ka pla dzumna ŋa mgham Sezar na?» ka həŋ.

¹⁸ Tsaw nda sna Yesu ta tsa ghwadaka ndana taŋ ya. Ka'a nda həŋ mantša: «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Kabgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'ina?

¹⁹ Marihawa tsa kwaβu ta kəl lu ka pla dzumna ya,» ka'a. Ka klanaktá lu ta tsa kwaβu† ya.

²⁰ Ka'a nda həŋ mantša: «ŋa wa na fwatu nda hgu ta na kwaβu na ná,» ka'a.

²¹ «ŋa mgham Sezar ya,» ka həŋ. «Ka mantša tsi ya ní, vlanjwava ta mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa mgham Sezar. Vlanjwava guli ta Lazglafta ta ya nzakway ka ŋa Lazglafta,» ka'a.

²² Snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima. Ka zlanavatá həŋ ta Yesu ka laghwa taŋ.

Gwada ta sli'agapta ma mtaku nda hafu Mak 12:18-27, Luk 20:27-40

²³ Bađu va tsaya, ka laghala Sadukiya, tsa gwal ta mnay kazlay: Had'lu dza'a sli'agapta ma mtaku wu ka'a ya slanaghata Yesu.

²⁴ Ka həŋ nda Yesu mantša: «Mghama dá, ka Musa na: "Ka mtumta mndu ta kul yatá tsi ta zwanj katsi, klay zwanjani ta tsa wadgani ya ka markwa taŋ ŋa yanatani ta zivir ta tsa zwanjani ta mtuta‡ ya," ka'a.

²⁵ Tsaw mamu sana mndu da anjni ndəfəŋj zwanani. Ka klaftá mali ta marakw, ka mtuta tsi ta yana a lu ta zwanj wa. Ka wunanaghatá sagəŋani ta tsa marakw ya.

²⁶ Ka mtutá tsa mahisa zwanj ya guli, ya a ta zwanj wa. Ka klafta ma hkən, ha ka klafta mandəfəŋj, had'ya ta yatá zwanj ma həŋ nda tsi wa.

²⁷ Tahula rwuta taŋ demdem, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²⁸ Bađu sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtaku nda hafu ní, wati dza'a nzakway ka zə'ala tsa marakw ya mataba tsa zwaniha ndəfəŋj ya, ya wya klukla həŋ demdem ka marakw na?» ka həŋ.

²⁹ Ka Yesu nda həŋ mantša: «Ta nanay kuni ta ghəŋa ghuni, kabga sna a kuni ta skwi nda vinda ma defteri nda ghuβa wa. Sna a kuni guli ta mbrakwa Lazglafta wa.

* 22:13 Ngha ta Mata 8:12. † 22:19 Ngha ta Mata 20:2.

‡ 22:24 Ngha ta Zlrafta 38:8, nda Vrafta ta Zlahu 25:5-6.

³⁰ Bađu sli'agapta dza'a sli'agapta lu ma mtaku ná, had'lu dza'a klægaltá vgha nja nza-kway ka marakw nda zə'al wa. Dza'a nza-kway lu ta nzaku tavata Lazglafta manda duhwalha Lazglafta.

³¹ Gwada ta ghəŋja sli'agapta ma mtaku ná, ta dzaŋaf a kuni ma defteri ta tsa gwada Lazglafta ta manay kazlay:

³² Ti Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu[§] kə'a ya ra? Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, Lazglafta gwal nda hafu ya,» ka'a.

³³ Snaŋta mnduha ta tsa tagha skwani ya, ka ndərmim həŋ nda ndərmima katakata.

Wati mali mataba zlahuha na?

Mak 12:28-34, Luk 10:25-28

³⁴ Na snaŋta la Farisa kazlay: Hanafha Yesu ta wi ta la Sadukiya kə'a, ka tskavatá həŋ.

³⁵ Lagha sani mataba taŋ ta nzakway ka mndu ta tagha zlahu nja mnduha, ka kuma tsanamtá matsavađa ta Yesu. Ka'a nda tsi mantsa:

³⁶ «Mghama dá! Wati mali mataba zlahuha na?» ka'a nda tsi.

³⁷ Ka Yesu nda tsi mantsa: «“Dvuđva ta Mgham Lazglafta gha nda hyahya ŋuđufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana* gha.”

³⁸ Tsahaya mali mida, tsahaya taŋtaŋja zlahu guli.

³⁹ Mamu mahisani manda tsaya guli: “Dvuđva ta sləvda gha manda va ghəŋja gha†” ka'a.

⁴⁰ Inda zlahu Musa, nda inda skwi ta taghə la anabi ná, ta tsa zlahuha‡ his ya sladafta həŋ,» ka'a.

Dawya ta ghəŋja i Kristi nda Dawuda

Mak 12:35-37, Luk 20:41-44

⁴¹ Mbađaka la Farisa ka tskavata hada tavata Yesu. Ka Yesu nda həŋ mantsa:

⁴² «Kinawu ka kaghuni ta ndanay ta ghəŋja Kristi na? Zwaŋja wa ya na?» ka'a. «Zivra Dawuda ya,» ka həŋ nda tsi.

⁴³ Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «Waka Dawuda mnay nda ma mbrakwa Sulkum nda ghu6a kazlay: Mgham kə'a 6a? Ya wya ka Dawuda na:

⁴⁴ “Ka Mgham nda Mghama dá na: Sawi nzata nda ga zeghwa dá, ha ka nanafta dá ta ghumaha gha ka skwa ta diŋlay sala gha§”, ka'a.

⁴⁵ «Ka si “Mghama dá”, ka Dawuda ta hğay ya ní, waka Kristi dza'a nzakway ka zivrani tama?» ka'a.

⁴⁶ Trid, traptra dər wa ta zlghanaftá wi. Daga bađu tsa, had' mndu ta walglan̄ta đawutá vli da tsi wa.

23

Nzakwa la mali ta ghəŋja dina la Yahuda
Mak 12:38-39, Luk 11:43,46, 20:45-46

¹ Tahula tsa, ka Yesu nda dəmga nda ya nda duhwalhani tani mantsa:

² «Dzaŋanaghatá gwal tagha zlahu, nda la Farisa na tsiisanaptá zlahu Musa ta mnduha.

³ Tsaya tama ná, nda ra ka snanata ghuni ta həŋ, ka magay ghuni ta inda skwi ta mnaghunata həŋ. Nziya nza tsi ná, yaha kuni da magay manda ya ta magə hahəŋ, kabga had' hahəŋ ta magay manda va ya ta mnata həŋ wa.

⁴ Ta hbafnba həŋ ta huzla ndəgaku ka fanaghatá mnduha, ama va a hahəŋ ta ksaŋta dər nda wa ndəŋja dzva taŋ wa.

⁵ Inda slna ta magə həŋ ná, ta magay həŋ nja nğay wa ira mnduha. Mantsa ya ná, bəzłəzla ka hahəŋ ta mbaghaftá nja taŋ ayaha ta fuŋta ta wa bizbizla kuma, nda ya ta dzvu. Zutut ka həŋ ta zlan̄ta dzva lğta* taŋ.

⁶ Vli nda paya ta kəma nja taŋ ta zbay nja nzakwa taŋ ma fitika za skwa zay ta badawa. Vli nda paya ta kəma guli ta zbə həŋ nja nzakwa taŋ ma həga tagha skwa la Yahuda.

⁷ Ta kumay həŋ ta ganaghatata mnduha ta zgu ta həŋ ma vla tsakata vgha mnduha, ka hga həŋ ka “maləm.”

⁸ Ama kaghuni ya, ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka maləm. Turtuktuk Maləma ghuni. Kaghuni ná, la zwanama kuni.

⁹ Ma hğə kuni ta mnda səla ta ghəŋja hadik ka “Da” kabga turtuktuk Da ghuni ta nzakway ta luwa.

¹⁰ Ma đvaf kuni ta hga kaghuni ka “mali,” kabga turtuktuk Mala ghuni ta nzakway ka Kristi.

¹¹ Ka kwalva ghuni ká mali mataba ghuni nzakway.

¹² Inda mndu ta kapanaftá ghəŋjani ná, dza'a dzaganadza lu. Inda mndu ta hanaganatá ghəŋjani guli ná, dza'a kapanafkapa lu,» ka'a.

Daŋwa nja gwal tagha zlahu nda la Farisa
Mak 12:40, Luk 11:39-52, 20:45-47

¹³ «Daŋwa nja ghuni gwal tagha zlahu nja mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmadgwira ghuni ya. Mbađa ka kuni ka hanaftá tgha ga mghama Lazglafta ta mnduha. Lamə a vərđa kaghuni wu,

§ 22:32 Nğha ta Sabi 3:6, 15-16. * 22:37 Nğha ta Vrafta ta Zlahu 6:5. † 22:39 Nğha ta Zlahu 19:18. ‡ 22:40 Nğha ta 7:12. § 22:44 Nğha ta Zabura 110:1. * 23:5 Nğha ta Mbsak 15:38-41.

zlanaj a kuni ta tvi ta gwal ta kuma lami guli wa.

14 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya. Kaghuni ta hlugudunɲá skwa mi'a wadgu. Ka va slriɲtá maga du'a ɲa nghan wa ira mnduha. Tsaya tama dza'a kəl lu ka tsaghunaghatá guma ka malaghutá mbraku†.

15 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya. Ta wawaku kuni ka ra vli ta drəf nda ya ta hadik ɲa mutsaftá dər mndu turtuk ɲa da dina ghuni. Ka mutsafmutsa kuni, ɲa niɲta ghuni ka mnda nzakway ma duda vu ka malaghutá ɲa ghuni mantsa ya mantsa ya his.

16 «Daɲwa ɲa ghuni gwal nda ghulpa ta kla gwal nda ghulpa. Ka kuni ta mnay tazlay na: “Ka wadawada mndu ta wadu nda həga Lazglafta ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawada mndu ta wadu nda dasu ma həga Lazglafta katsi ná, nda nza tkwe' ka magatani ta skwi wada tsi ɲa magay ya, ka kuni.”

17 La rghaha, gwal nda ghulpa! Wati mali mida? Mal dasu re, ari mal həga Lazglafta ta nanafá dasu ka skwi nda ghuḅa ya a ka na?

18 Ka kuni guli ná, “ka wadawada mndu ta wadu nda gwir ná, bla a tsaya wa. Ama ka wadawada mndu ta wadu nda skwi ya vlaɲ tsi ta Lazglafta ta gwir ná, nda nza tkwe' ka magatani ta tsa skwi wada tsi ɲa magay ya,” ka kuni.

19 Ghulpata mnduha! Wati mali mida. Skwi ya kəl lu ka mbəhata nda tsi re, ari gwir ta nanafá skwa mbəhu ka skwi nda ghuḅa ya a ná?

20 Wya tsi, mndu ta wada ta wadu nda gwir ná, wadawada ta wadu nda skwi tida tani.

21 Mndu ta wada ta wadu nda həga Lazglafta ná, wadawada ta wadu nda Lazglafta ta nzaku mida ya tani.

22 Mndu ta wada ta wadu nda luwa ná, wadawada ta wadu nda dughurukwa nza-kwa Lazglafta, nda Lazglafta ta nzaku‡ tida ya tani.

23 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya! Ta ɲavanja kuni ka vla zaka nidali§, ka zluɲtá mali ma skwi ma zlahu ta nzakway ka nzaku tdukwa, nda maga zdaku, nda nzaku ka ɲərma. Tsahaya skwi ma ɲa magay nda kwal kul zanaptá sanlaha ma skwiha.

24 Gwal ta kla gwal nda ghulpa kuni! Ta dizapɲiza kuni ta imi ɲa kliɲta miyaun mida, ka laghwa ghuni da ndutá ɲalibwa.

25 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya! Hula leghwa ta sa imi nda hliba ɲa ghuni ta laghwi da mbaziɲta, ama ma huḁani, nda ndəgha nda skwa ghala ghuni nda ya nda skwiha zla'uwa kuni.

26 La Farisa ghulpata mnduha! Tiɲəl ma ka kuni ghuḅiɲtá huḁa leghwa nda hliba, kada nzakwa hulani nda ghuḁa.

27 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya! Manda kulu ḅap lu ka ɲusliɲ nzakwa ghuni. Ká ka nda dɪnakwani nda ta hulani, ama nda ma huḁani ná, tskata ghudzifa gwal nda rwa, nda ya nda rwata ɲəḁak yeya mida.

28 Manda va tsaya kaghuni guli. Ta ng-hadaghatá mnduha ta kaghuni ná, manda skwi tdukwa nzakwa ghuni. Ama ta ghəɲa madgwirmaɲgwir, nda kwal kul sna gwada da Lazglafta yeya ma kaghuni.

29 «Daɲwa ɲa ghuni gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda la Farisa. Tsa madgwirmaɲgwira ghuni ya! Ta baba kulu kuni ɲa la anabi, ta pgha rka kuni ta kula gwal ta snanata gwada Lazglafta.

30 Ka kuni ta mnay ná, “ka má si mamu aɲni ta fitika dzidziha ɲni ná, ma gwafta a aɲni ta wi nda həɲ ka pslatá la anabi wu, ka kuni.”

31 Ma tsa mnay ta mnə kuni mantsa ya ná, maraɲmara kuni kazlay: Zivra tsa gwal ta zadanatá la anabi ya kuni kə'a.

32 Dina tsa, lawa ta kəma ta kəma nda maga tsa ghwadaka slna zɲraf dzidziha ghuni ya!

33 Nahadikha! Mndəra la mupuha! Haḁ wa ghuni ɲa ndapta ma tsa guma nda vu ya wa.

34 Tsaya tama ná, dza'a ghunaghu-nafghuna yu ta la anabi, nda gwal nda difil da həɲ, nda gwal tagha zlahu. Dza'a pslata nda psla kuni ta sanlaha, dza'a zlenɲafta nda zləɲa kuni ta sanlaha, dza'a sləvapta nda sləva kuni ta sanlaha ma həga tagha skwa ghuni, dza'a zbiɲzba kuni ta həɲ ma inda luwaha, ka giri ɲa taɲ.

35 Tsaya tama, ta ghəɲa ghuni dza'a vrafta usa gwal tdukwa psla kuni. Zɲrafta ta Abel mndu tdukwa, ha ka sagha ta dzata dza kuni ta Zakari zwanja Baraki, ya dza lu ma takataka vli nda ghuḁa ma həga Lazglafta nda gwir* ya.

† 23:14 Ngha ta Markus 12:40. ‡ 23:22 Ngha ta Isaya 66:1, nda Mata 5:34. § 23:23 Ngha ta Zlahu 27:30, nda Vrafta ta Zlahu 14:22. * 23:35 Ngha ta Zɲrafta 4:8, nda 2 Krunik 24:20-22.

³⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vrafta ta ghəŋa gwal ta na fitik na inda tsaya,» ka'a.

*Gwada Yesu ta ghəŋa Ursalima
Luk 13:34-35*

³⁷ «Aya Ursalima! Aya Ursalima! Kagha ta pslatá la anabi, kagha ta pslata nda pala ta gwal ghnadaghagha Lazglafta. Nda kda fitika zbanja da ta tsakanatá zwana gha manda mana ghatalakw ta tsakanatá ndudukhani ma zlabakhani ya, ama ka kwalaghuta kuni.

³⁸ Ndana tama, zlaghunanzla lu ta həga ghuni ka kufik†.

³⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kuni dza'a nghəlanjá i'i wa, ha ŋa mnay ghuni dazlay kazlay: Tfawi ta ghəŋa mndu ta sagha ma hga Mgham‡ Lazglafta kə'a,» ka'a.

24

*Gwada ta ghəŋa tasiŋtá həga Lazglafta
Mak 13:1-2, Luk 21:5-6*

¹ Mbadá Yesu ka sabi ma həga Lazglafta, ka sli'i. Ka lagha duhwalhani tavatani ŋa maranata batá həga Lazglafta.

² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nda nŋha kuni ta inda ya nzakwani ya ki'e? Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a tasiŋtasa lu ta indani demdem. Had nzugwatá pala sani ta sani, dza'a pđata wa,» ka'a.

*Ma kđaku kđakwa ghəŋa hadik ka sagha
Mak 13:3-13, Luk 21:7-19*

³ Ka sli'áftá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá Zaytun. Ka lagha duhwalhani slanaghata. Ka nzata həŋ nda ghəŋa tanj kawadaga nda tsi. Ka dawanjá həŋ da tsi: «Mnaŋnamna ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya. Kinawu ka ŋni dza'a snaŋtá fitik dza'a kəl ka ka sagha, nda fitika kđakwa ghəŋa hadik na?» ka həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dasuwa ka kuni, yaha lu da nanaghunafata.

⁵ Wya nda ndəgha mnduha dza'a klafta hga da ka sagha: "Ti Kristi," ka həŋ dza'azlay ŋa nanaghata tanj ta ndəghata mnduha.

⁶ Dza'a nda sna kuni ta gwada ta vulu ma vliha ndusa ndusa nda ya ma vliha di'ŋ di'ŋ. Dasuwa ka kuni, yaha ŋudufa ghuni tđu, kabga nda nza tkwe' ka magakwa inda tsa skwiha ya. Ama tsaya a kđakwa ghəŋa hadik wa.

⁷ Dza'a vulay sana luwa ta vulu nda sana luwa. Dza'a vulay sana mgham ta vulu nda sana mgham. Dza'a slasla maya ma sana vliha. Dza'a gigđavafgigđá hadik.

⁸ Inda tsa skwiha dza'a magaku ya ná, dza'a nzakway manda zlrakwa 6asa yaku.

*Skwi dza'a slanaghata duhwalha Yesu
Mak 13:14-23, Luk 21:20-24*

⁹ «Dza'a vlavla lu ta kaghuni ma dzvu ŋa mnduha, ŋa gaghunaptá iri. Dza'a pslapsla lu ta kaghuni guli. Dza'a husanhusa kuni ta inda mndəra mnduha ta ghəŋa hadik kabga gwada ta i'i.

¹⁰ Ta ghəŋa tsaya tama, nda ndəgha gwal dza'a zlanavatá zlgħay nda ŋudufa tanj. Dza'a skwapskwa sani ta sani, ta husanťa sani ta sani.

¹¹ Nda ndəgha ghwadaka anabiha dza'a sagha ŋa nanaghata tanj ta ndəghata mnduha guli.

¹² Ta dza'a sga ku nda sga maga ghwadaka skwi, dza'a vyaku nda vya đvu ma ŋudufa ndəghata sanlaha ma gwal zlgħay nda ŋuduf.

¹³ Ama mndu ta su'afata ha ka lagha ta kđavaktani, dza'a mbaku.

¹⁴ Dza'a mnay lu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik demdem ta tsa Lfida Gwada ta ghəŋa ga mghama Lazglafta ya, ŋa snaŋta gwal kul snaŋtá Lazglafta. Tahula tsaya tama, ŋa sagha fitika gwada ta kđakwa ghəŋa hadik.

*Dza'a ghuyay mnduha ta đanwa
Mak 13:14-23, Luk 21:24-24*

¹⁵ «Tsaya tama, ka nda nŋha kuni ta sana "ghwadaka manzakđaway ta vla mbida" manda ya mnə anabi Daniyel*, fa lu ma vli nda ghu6a ya, đina ka snaŋta mndu ta dzanay.

¹⁶ «Ma tsa fitik ya, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta hwaya ta ghwá.

¹⁷ Ka ta ghəŋa həga nda dədəma mndu, yaha ləglami nda ma həga da hla huzla mida, ka hwaya tsi ta hwaya.

¹⁸ Ka ma vwah mndu, yaha da vrəgalta dzagha da hla lğuthani.

¹⁹ Đanwa tanj ŋa mi'aha nda hudi nda ya nda mi'aha nda zwanj ta ghuva tanj ma tsa fitik ya.

²⁰ Ka ndə6a kuni ta dzvu yaha tsa fitika hwaya ghuni ya da nzakway ma fitika mazlam, nda ya badu sabat,

²¹ kabga dagala ghuya đanwa dza'a slaku ma tsa fitik ya. Ta walanj a mndərga ghuya đanwa manda tsaya ta slata ka yawu fata ghəŋa hadik wa. Had mndəra tsaya dza'a sləglata† guli wa.

²² Ka má had ka Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu, ma had mndu dza'a ndapta wa. Ama kabga gwal ya zabap tsi, ka htanaktá tsi ta tsa fitik ya.

²³ «Ka ka mndu nda kaghuni mantsa: "A'! Wana Kristi hadna." "A'! Wa a hada a," ka'a ná, yaha kuni da tsu'afata.

²⁴ Ya dza'a sli'agaghastli' a ghwadaka krista nda ghwadaka anabiha, ŋa magay tanj ta

† 23:38 Nŋha ta Irmiya 22:5. ‡ 23:39 Nŋha ta Zabura 118:26. * 24:15 Nŋha ta Daniyel 9:27 nda 11:31 nda 12:11.

† 24:21 Nŋha ta Daniyel 12:1.

skwa mandærmimiha nda mazæmzæmha katakata ña nana mndu, ka ta magaku tsi, nda gwal ðagap Lazglafta tani.

²⁵ Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa.

²⁶ «Ka ka lu nda kaghuni mantsa: "A! Wa a Kristi ta wa mtak kə'a," yaha kuni da dza'a. "A! Wana ðifaghuta hadna kə'a," yaha kuni da zlglafta.

²⁷ Sagha dza'a sagha Zwanja mndu ná, dza'a sagha manda wudakwa luwa nda ma mndæra luwa, ka ranafá vli kutsuk ma mndæra luwa ya, dza'a nzakwa tsi.

²⁸ Ma vli ðar ga mbala skwi ya ná, hada dza'a tska guzulum ta vgha.

Dza'a vragavra Zwanja mndu

Mak 13:24-27, Luk 21:25-28

²⁹ «Gi tahula fitika tsa ghuya ðanwa ya, gi tðik dza'a nzata fitik, had tili dza'a tsuwadagkeltá vli wu, dza'a rkaga rka tek-watsa ta luwa, dza'a gigdavafgigda[‡] skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

³⁰ Ma tsaya tama dza'a ngha lu ta saha zwanja mndu ta luwa ña wahay mnduha ta ghəña hadik ka wahu, ña nghay tanj ta Zwanja mndu ta saha ta luwa ma ghwayak nda inda mbrakwani, nda inda glakwani[§].

³¹ Ña ghunaftani ta duhwalha Lazglafta ña vyata tanj ta duli ta taw katakata, ña tsakakta tanj ta gwal ya ðagap tsi ta slərpa luwa fwað, sli'aftani ta mndæra luwa dikw dista luwa*.»

Tagha skwi ta ghəña ghuraf

Mak 13:28-31, Luk 21:29-33

³² «Mamu skwi ña taghay ghuni ma nza-kwa ghuraf. Ka nda sta ghuraf ta ðakudaku sluhwa tida katsi, nda sna kuni kazlay: Ndusa duwiñ tama kə'a.

³³ Manda va tsaya guli ná, ka nda ngha kuni ta inda tsa skwiha ya, grafwa gra kazlay: Ndusa Zwanja mndu, manda skwi ta watgha nzakwani kə'a.

³⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta sagha tsa skwiha ya ná, rwuta a na mnduha ta na fitik na demdem wa.

³⁵ Dza'a lula luwa nda hadik, ama gwada ða ná, walanja a ta luta wa.»

Nzawanza hzleña

Mak 13:32-37, Luk 17:26-30,34-36

³⁶ «Tsa gwada ta ghəña fitik ya dza'a magaku tsa skwiha ya, nda ya ka ta wati luwa tsi ya ná, had mndu nda sna wa. Ðar duhwalha Lazglafta, ðar Zwanj, sna a wa. Da turtukwani yeya nda sna.

³⁷ Ma tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va skwi ta luta ma fitika Nuhu ya dza'a magakwa tsi.

³⁸ Manda va ya ma tsa fitik ma kðaku tsa ima mabudbud ya dza'a nzakwa tsi, laghula mnduha da hamtá ghəñ ma za skwi, nda ya ma sasaku. Laghula həñ da hamtá ghəñ ma kla makwa, nda valantá kwagha tanj ña zə'al, ha ka sagha fitik kəl Nuhu ka lamə da kwambalu[†].

³⁹ Had sana skwi ndanan həñ wu, ha ka sagha ima mabudbud hlaghatá həñ demdem[‡]. Badu tsa fitik dza'a sagha Zwanja mndu ya ná, manda va tsaya dza'a magakwa tsi.

⁴⁰ Ma tsa fitik ya, ta maga slna mnduha his ma vwah, ña klanaghutá sani ka zlanavata sani.

⁴¹ Mi'aha his ta hu'u ta buna, ña klanaghuta sani ka zlanavata sani.

⁴² Ka si mantsa tsi, nzawanza hzleña, kabga sna a kuni ta tsa fitik dza'a kəl mghama ghuni ka sagha ya wa.

⁴³ Wya skwi ðina ña snanja ghuni: Ka má nda sna ðanjahəga ta fitik má dza'a lamə ghali da həgani ná, má dza'a nzanza hzleña, má zlanata a ta ghali ka lamani da həgani wa.

⁴⁴ Tsaya tama ná, nzawanza kaghuni guli nda payatá vgha, kabga ma tsa fitik kul faftá kuni ta ghəñ ya, dza'a sagha Zwanja mndu.

Nərma kwalva ya nda hida

Luk 12:41-48

⁴⁵ «Wa na nərma kwalva nda hida fanam ðanjahəgani ma dzvu ta inda gwal ksanata slna, ña nghaptani ka həñ ka dgayni ta skwa zay ña tanj nda fitikani na na?

⁴⁶ Rfu ña tsa kwalva dza'a sagha ðanjahəgani slanaghata ta magaymagay ta tsa slna ya.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a fanamfa ðanjahəgani ta inda gadghəlani ma dzvu.

⁴⁸ Ala, ka ghwadaka kwalva tsi, "saghata a ðanjahəga ða misimmisim wu" ka'a dza'azlay ma ghəñani,

⁴⁹ ña liñtani ta psla grahani ta ksə həñ slna ka skwa turtuk. Ña laghwani zazakwani, ka sasakwani kawadaga nda gwal ghwayaku.

⁵⁰ Nda sagha ðanjahəgani slanaghata dluk ma fitik kul faftá tsi ta ghəñ, nda ya ka ta wati luwa tsi, sna a wa.

⁵¹ Dza'a ðgapdga ðanjahəgani, ña tsanaghatani ta guma kawadaga nda la ghwadak, ña taway tsa kwalva ya ta taw, ka hpada sli'ñani[§] hada,» ka'a.

25

Gwada ta ghəña ku'aha ghwanj

[‡] 24:29 Ngha ta Isaya 13:10, nda 34:4, Izekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. [§] 24:30 Ngha ta Daniyel 7:13. * 24:31 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10, Nehemi 1:9. [†] 24:38 Ngha ta Zlrafta 6:9–7:6. [‡] 24:39 Ngha ta Zlrafta 7:7-24.

[§] 24:51 Ngha ta Mata 8:12.

¹ «Ma tsa fitik ya, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana ku'aha ghwanj ta klaftá pitirla tanj ka dza'a da gəma zwanja midzi.

² Mataba tanj, hutaf gwal kul hidaku, hutaf gwal nda hida.

³ Ta klafta tsa ku'aha kul hidaku ya ta pitirla tanj ná, tana a həj ta rđi ŋa sɡay da tsa pitirla tanj ya wa.

⁴ Ama tsa ku'aha nda hida ya, tana'atá hahəj ta rđi ma hwarak ŋa sɡay da ŋa tanj.

⁵ Ka gərdatá zwanja midzi ka sagha misim-misim. Ka zunur hani ta həj, ka pslatá hani ta həj demdem.

⁶ «Ma takala tama, ka gugudatá lu: “Wa'a zwanja midzi kay ta sagha! Lawala da gmay,” ka lu.

⁷ Ka sli'avatá tsa ku'aha ya demdem ta hani, ka sɡanaghata vu ma pitirla tanj.

⁸ Ka tsa ku'aha kul hidaku ya nda tsaha nda hida ya mantsa: “Tanjafwata ta na rđa ghuni na, wana na ŋa ŋni ma pitirla na ta mtaku,” ka həj.

⁹ Ka tsaha nda hida ya mantsa: “Kay! Slaghwa a ka dɡay mu wa, lawala da gwal ta dzawapta, ka skwakta kuni ta ŋa ghuni,” ka həj.

¹⁰ Ta laghu hahəj da skwa rđi ya ná, ta bhagaghatá zwanja midzi. Ka lamə tsaha nda hba vgha tanj ya kawadaga nda tsi da həga kla makwa, ka hawutá lu ta tgha.

¹¹ Bats nzda tama, ka vraktá tsa ku'aha ya. Ka həj mantsa: “Mghama da, mghama da! Gunanaguna ta watgha,” ka həj.

¹² Ka'a nda həj mantsa: “Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, sna a yu ta kaghuni wu,” ka'a.

¹³ Ka Yesu sɡanaghata mantsa: «Nzawanza hzlenja, kabga sna a kuni ta tsa fitik ya, ka ta wati luwa tsi wu,» ka'a.

*Gwada Yesu ta ghəŋa kwalvaha hkən
Luk 19:11-27*

¹⁴ «Manda va tsaya ná, dza'a gray lu ta ga mghama Lazglafta nda sana mndu ma sli'ani dista luwa, ka hagaftá tsi ta kwalvaha, hani, ka dɡanaftá tsi ta gadghəlani ta həj ma dzvu.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta talanj* hutaf, ka vlanjtá sani. His kə'a klafta ka vlanjtá sani. Pal kə'a klafta guli ka vlanjtá mahkənani. Taβta mbrakwa tanj kə'a dɡanaftá həj. Ka sli'aftá tsi ka laghwi.

¹⁶ Ka gi sli'afta tsa ta zlghaftá talanj hutaf ya da tsakala nda tsi, ka zanaghata tsi ta ndeli ka talanj hutaf guli.

¹⁷ Ka sli'aftá tsa ta zlghaftá talanj his ya guli ka laghwi da tsakala, ka zanaghata tsi ta ndeli ka talanj his guli.

¹⁸ Tsa ta zlghaftá talanj turtuk ya, ka laghu tsi da lapta ghurum ma hadik, ka difanatá tsa tseda danjahəgani ya.

¹⁹ «Nzdavanzda lu katakata tama, ka vraktá danjahəga tsa kwalvaha ya dzagha. Ka daw tsi da həj ta skwi maga həj nda tsa tsedani ya.

²⁰ Ka lagha tsa ta zlghafta talanj hutaf ya, ka kladanaghata nda talanj hutaf guli. Ka'a mantsa: “Mghama da, talanj hutaf vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talanj hutaf guli,” ka'a.

²¹ Ka danjahəgani nda tsi mantsa: “Dina tsa, ŋərma kwalva ka! Manda va tsa nza-kwa gha ka ŋərma mndu ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i,” ka'a.

²² Ka lagha tsa ta zlghaftá talanj his ya guli, ka kladanaghata nda sana talanj his. Ka'a mantsa: “Mghama da, talanj his vliha ka, wana zanaghata yu ta ndeli ka talanj his guli,” ka'a.

²³ Ka danjahəgani nda tsi mantsa: “Dina tsa, ŋərma kwalva ka. Manda va tsa nzakwa gha ka ŋərmani ma skwi kwitikw ya, ta vlaghavla yu ta skwi dagala guli. Saghusa gha da rfu kawadaga nda i'i,” ka'a.

²⁴ Tahula tsa, ka lagha tsa ta zlghafta talanj turtuk ya guli. Ka'a mantsa: “Mghama da, nda sna yu kazlay: Nda bla gwada ta kagha kə'a. Ta tskey ka ta skwi ta vwah ma vli kul sləgadata ka. Ta hlay ka guli ta skwi ma vli kul vihanjtá ka.

²⁵ Ka zlənajtá yu ta zlən, ka laghu yu da difanatá tsa talanj gha ya ma hadik. Wana tsi, kla ta skwa gha,” ka'a.

²⁶ Ka danjahəgani nda tsi mantsa: “Kagha ná, ghwadaka kwalva ka, yadí. Ka si nda sna ka kazlay: Ta tskey yu ta skwi ta vwah ma vli kul sləgadatá yu, ta hlay yu ta skwi ma vli kul vihanjtá yu kə'a ya ní,

²⁷ má fafa ka ta tsa tseda da ya ma banjki†, ma na vragaghata da na ná, má saghasa yu da kla skwa da nda imi ta ghəŋani.

²⁸ Kləgadanaghwakla ta tsa talanj ya, ka gwanavata kuni ta tsa nda talanj ghwanj ya,” ka'a.

²⁹ «Mantsa ya ná, ŋa mndu mamu tsi da tsi, ta sɡanaghata lu ta skwi ŋa nzakwani dagala da tsi. Ama mndu ya kul haf tsi da tsi ya, kləgadanaghutá va tsa kwitikwatani da tsi ya.

³⁰ Klafwa kla ta tsa ghwadaka kwalva ya ka wudidijta kuni dzibil da grum, ka dza'a tsi taw, ka hpadá tsi ta sli'injani‡ hada,» ka'a.

Dza'a sasa Zwanja mndu da tsa guma

³¹ «Badu sagha dza'a sagha Zwanja mndu ma glakwani kawadaga nda inda duhwalha

* 25:15 Talanj; Tsaya tse di ta klaftá zli bi hutaf.

† 25:27 Banjki; Tsaya vla pgha tseda mnduha ma luwa.

‡ 25:30

Lazglafta ná, dza'a nzafnza ta dughurukwa glakwani.

³² Dza'a tskanatska lu ta inda mndəra mnduha ta ghəŋa hadik ta kəmani, ŋa dganatani ta sanlaha nda sanlaha manda ya ta dganata mnda ngha rini ta tuwak nda gu ya.

³³ Ŋa pghatani ta tuwak nda ga zeghwani, pghaha ta gu nda ga zlaḅani.

³⁴ Ka mgham dza'azlay nda tsaha nda ga zeghwani ya mantsa: "Saghawasa, kaghuni gwal tfanagha Da da ta wi ya. Tsu'awa tsu'a, ta za mgham ya payaghunaf Lazglafta daga ma zrafta ghəŋa hadik ya.

³⁵ Ma fitika dzay maya ta i'i, vlihavla kuni ta skwa zay. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidiftá kuni ta imi ŋa say. Nzanza yu ka matbay, ka tsu'aftá kuni ta i'i.

³⁶ Ma nzakwa da ka fərdi'u, sudidiva suda kuni ta lgut. Ma nzakwa da kul dughwanaku, nghapngaha kuni ka i'i. Ma nzakwa da ma gamak, nghadighangha kuni," ka'a.

³⁷ Ka tsa gwal ta snatá gwada Lazglafta ya dza'azlay mantsa: "Yawu nghanja ŋni ta kagha ta dzə maya, ka vlaghatá ŋni ta skwa zay? Yawu nghanja ŋni ta kagha ta dzə ndala, ka taghaftá ŋni ta imi ŋa say?"

³⁸ Yawu nghanja ŋni ta kagha ka matbay, ka tsu'aftá ŋni ta kagha? Yawu nghanja ŋni ta kagha ka fərdi'u ka sudavaghatá ŋni ta lgut?

³⁹ Yawu nghanja ŋni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanja ŋni ta kagha ma gamak ka lagha ŋni nghaghata?" ka həŋ

⁴⁰ Ka Mgham dza'azlay mantsa: "Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, inda fitik ya maga kuni ta tsa skwiha ya ŋa zwanama da gwal ya nda hta katakata ya ná, magihatá i'i kuni nda tsa."

⁴¹ «Tahula tsa, ka'a dza'azlay nda tsa gwal nda ga zlaḅani ya mantsa: "Laghwala tavata i'i, kaghuni gwal ksi'af Lazglafta. Lawala da həga vu ya ŋa kdekeden, payaf lu ŋa i halaway nda duhwalhani.

⁴² Ma fitika dzay maya ta i'i, vliha a kuni ta skwa zay wa. Ma fitika dzay ndala ta i'i, tidif a kuni ta imi ŋa say wa.

⁴³ Nzanza yu ka matbay, tsu'af a kuni ta i'i wa. Ma nzakwa da ka fərdi'u, sudidiva a kuni ta lgut wa. Ma nzakwa da kul dughwanaku nda ya ma nzakwa da ma gamak guli, nghadigha a kuni wu," ka'a.

⁴⁴ Ka həŋ dza'azlay guli na: "Mghama da, yawu nghanja ŋni ta kagha ta dzə maya? Yawu nghanja ŋni ta kagha ta dzə ndala? Yawu nzata ka ka matbay? Yawu nghanja ŋni ta kagha ka fərdi'u? Yawu nghanja ŋni ta kagha kul dughwanaku? Yawu nghanja ŋni

ta kagha ma gamak kul kataghata ŋni na?" ka həŋ.

⁴⁵ Ka Mgham dza'azlay nda həŋ mantsa: "Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda fitik ya kul maganatá kuni ta tsa skwiha ya ŋa gwal ya nda hta katakata ya, ŋa da kwalaghuta kuni ta magay nda tsaya."

⁴⁶ Ŋa sli'a tsaha ya da vla ghuya danjwa ŋa kdekeden, ta sli'i gwal ta snatá gwada Lazglafta da vla hafu ŋa kdekeden[§] guli," ka'a.

26

Dzrawi ŋa dzatá Yesu

Mak 14:1-2, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Manda kdɔnta Yesu ta inda tsa gwadaha ya, ka'a nda duhwalhani mantsa:

² «Nda sna kuni kazlay: Ta his fitik ka skala Pak kə'a, ŋa vlatá Zwanja mndu ŋa zlaŋafta,» ka'a.

³ Ka tskavatá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu mataba mnduha ma daḅa həga ga mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta hgə lu Kayifa ya.

⁴ Ka dzraftá həŋ ta ksaftá Yesu ma difa ma difa ŋa dzata.

⁵ Ama ka həŋ mantsa: «Yaha da nzakway badu fitika skala Pak tama, kabga yaha da sli'anaftá ŋudufa mnduha,» ka həŋ.

Pghəganata sana marakw ta rdí ta Yesu ma ghəŋ

Mak 14:3-9, Yuh 12:1-8

⁶ Ta nzaku Yesu ma həga ga Simuŋ, sana mndu nda rdá mndu tida ma luwa Betani,

⁷ ta za skwa zay həŋ, ka lagha sana marakw tavata Yesu nda klatá hwaraka albastra nda ndəghatani nda urdi ya nda bla dzvani. Ka pghəganatá tsi ma ghəŋ.

⁸ Nghay duhwalhani ta tsa skwi ta magə tsa marakw ya, zdəgana a ta həŋ wa. «Kabgawu ta kəl lu ka 6adza skwi manda na na?

⁹ Skwi ma ŋa skwapta na urdi na ka tsemi dagala, ka daganaftá la ka pdu ná,» ka həŋ.

¹⁰ Snaŋta Yesu ta tsa gwada tanj ya, ka'a nda həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya danjwa ŋa na marakw na na? Dina skwi magiha tsi ta i'i.

¹¹ Kawadaga a kaghuni* nda la ka pdu inda fitik wu ra? Ama i'i ná, gdavata a yu kawadaga nda kaghuni inda fitik wa.

¹² Nana pghata urdi pghidigha tsi na ná, paya i'i ŋa dza'a da kulu[†] ya.

¹³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma inda vli dza'a mnə lu ta na Lfida Gwada na ta ghəŋa hadik tender ná, dza'a gdagda lu ta rusa skwi maga na marakw na ŋa havay,» ka'a.

*Kurata Zudas ta dza'a skwaptá Yesu**Mak 14:10-11, Luk 22:3-6*

¹⁴ Ka gi sli'afra sani mataba duhwalhani ta hǵo lu ka Zudas Iskaryut, ka laghwi slanaghata la mali ta ghǵnǵa gwal dra skwi nǵa Lazglafta.

¹⁵ Ka'a nda hǵnǵ mantsa: «Nu dza'a vlihata kuni ka vlaghunavla yu ta Yesu na?» ka'a. Ka vlarǵtǵ hǵnǵ ta suley hǵkǵn mbsak.[‡]

¹⁶ Daga ma tsa fitik ya, ka zbǵ tsi ta tvi ya nda ra nǵa vlatani ta Yesu.

*Payafra Yesu ta skwa zaya skala Pak**Mak 14:12-21, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30*

¹⁷ Baǵu tarǵtarǵa fitika skala buradi kul had is mida, ka duhwalhani nda Yesu mantsa: «Ga ta kuma ka ta payaghafta nǵni ta vla skwa zaya skala Pak na?» ka hǵnǵ.

¹⁸ Ka'a nda hǵnǵ mantsa: «Lawala da huǵa luwa, ka lagha kuni da sana mndu. Ka kuni dza'azlay nda tsi na: "Wana ndusakndusa fitika ǵa, ga ghuni dza'a za yu ta skwa skala Pak kawadaga nda duhwalha ǵa, ka Mghama nǵni, ka kuni dza'azlay,"» ka'a.

¹⁹ Ka laghu duhwalhani magata manda va ya mnana Yesu ta hǵnǵ. Ka payafra hǵnǵ ta skwa zaya skala Pak.

Mamu sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i, ka Yesu

²⁰ Gahawani, ka nzata Yesu kawadaga nda duhwalhani ghwanǵǵa his ka za skwa zay.

²¹ Ta zǵ hǵnǵ ta tsa skwa zay ya, ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani mataba ghuni dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha,» ka'a nda hǵnǵ.

²² Rmasas ka vgha inda tarǵ. «I'i a wu su'u ní Mghama ǵa! I'i a wa su'u ní Mghama ǵa!» ka inda hahǵnǵ.

²³ Ka'a nda hǵnǵ mantsa: «Tsa mndu tsghada nǵni da hliba[§] ka guram nda tsi ya, tsa mndu ya dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha.

²⁴ Dza'a laghulani Zwanǵa mndu manda ya nda vinda ma gwada Lazglafta ta ghǵnǵani*. Ama ǵarǵwa nǵa mndu dza'a vlatá Zwanǵa mndu ma dzvu nǵa mnduha. Ta ǵranǵ ya má kwal lu kul yatá tsa mndu ya,» ka'a.

²⁵ Ka Zudas dza'a vlatá ma dzva mnduha ya guli mantsa: «Ari i'i a ní Mghama ǵa?» ka'a. «Manda va ya mna kagha nda wa gha,» ka Yesu nda tsi.

*Skwa zay na slu'uvgha ǵa, ka Yesu**Mak 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-25*

²⁶ Ta za skwa zay hǵnǵ, ka klafta Yesu ta buradi. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka ǵlanaptá tsi ka vlarǵtǵ duhwalhani. Ka'a

mansa: «Zlghawazlgha ka za kuni. Nanana ná, slu'uvgha ǵa ya,» ka'a.

²⁷ Ka klafta tsi ta leghwa ima inabi guli. Tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka vlarǵtǵ tsi ta hǵnǵ. Ka'a mantsa: «Sasa'awasasa kaghuni demdem,

²⁸ kabga nanana ná, usa ǵa ya, usa slǵrǵa zughu[†] dza'a pghinǵa lu nǵa pla dmakwa ndǵghata mndu.

²⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, had yu dza'a sǵglarǵtǵ na ima inabi na wu, ha ka sagha fitik ya dza'a kǵl yu ka sǵǵaltá lǵǵǵani kawadaga nda kaghuni ma ga mghama Da ǵa,» ka'a.

*Dza'a zlidǵvazla ka, ka Yesu nda Piyer**Mak 14:27-31, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-38*

³⁰ Tahula fafanafta tarǵ ta laha skala Pak, ka laghu hǵnǵ ta ghwa Zaytarǵ.

³¹ Ka Yesu nda hǵnǵ mantsa: «Ta na rvidik gita'una, dza'a hwayaghuwaya kuni ka zli-hata. Ka lu vindafta ma defteri Lazglafta na:

Dza'a dzadza lu ta mnda nǵha tuwak, nǵa gazlata tuwakha demdem ta bra[‡].

³² Ama tahula sli'agapta ǵa ma mtaku, dza'a tinlaghutinǵa yu ta ǵhata ma Galili ka kaghuni,» ka'a.

³³ Ka Piyer nda tsi mantsa: «ǵar ma dza'a hwayaghuwaya lamndu ka zlavaghata ná, had i'i dza'a walarǵta hwayaghuta ka zlavaghata wu,» ka'a.

³⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ta va na rvidik gita u na, ma kǵaku vazak ka wahata, dza'a mnamna ka hǵkǵn sǵla kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kǵa'a,» ka Yesu nda tsi.

³⁵ «ǵar nǵa mtuta ǵa kawadaga nda kagha tsi, had yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kǵa'a wu,» ka Piyer. Manda va tsaya ka inda sanlaha ma duhwalhani mnata guli.

*Maga du'a Yesu ma Getsemene**Mak 14:32-42, Luk 22:39-46*

³⁶ Ma va tsaya, ka ǵhadaghatá i Yesu nda duhwalhani da sana vli ta hǵo lu ka Getsemene. Ka'a nda duhwalhani mantsa: «Nzawanza hadna ta labǵ ya da maga du'a hada a,» ka'a.

³⁷ Ka klana'ata tsi i Piyer nda tsa zwana Zebedi his ya mistani. Ka tǵata nǵǵufani ka ksay ka zǵnǵ.

³⁸ Ka'a nda hǵnǵ tama mantsa: «Tǵatǵa nǵǵufa ǵa manda skwi dza'a dzihata. Nzawanza hadna, ka nzata kuni ndiri kawadaga nda i'i,» ka'a.

³⁹ Zadaptani daw[‡] ta kǵama, ka zǵlǵmbatá tsi ka mbumba, ka maga du'a. Ka'a mantsa:

[‡] 26:15 Nǵha ta Zakari 11:12.[§] 26:23 Nǵha ta Markus 14:20.^{*} 26:24 Nǵha ta Zabura 22:2-19, nda Isaya 53.[†] 26:28 Nǵha ta Sabi 24:8, nda Irmiya 31:31-34.[‡] 26:31 Nǵha ta Zakari 13:7.

«Da da, ka ta magaku tsi, di'ijindi'inja ta na leghwa ghuya danjwa na nda i'i. Nziya nza tsi ná, manda ya ta kumə i'i a wu, manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

⁴⁰ Ka sli'af'ta tsi ka vradaghata slanaghata duhwalhani, pslapsla hani ta hən. Ka'a nda Piyer mantsa: «Trapta ghuni ta nzata ndiri kawadaga nda i'i dər ka awa turtuk tsa ra?»

⁴¹ Nzawanza ndiri ka ndəba kuni ta dzvu, kada nənja kuni ta skwi dza'a dzəghaghunata. Ta kumay kuni ta maga skwi dīna mndani, ama had' mbrakwa slu'uvgha ghuni wu,» ka'a.

⁴² Ka zəgladap'ta tsi daw' ka mahis, ka ndəbəgəlt'a dzvu, ka'a mantsa: «Da da, ka va a ka ta di'ijaghuta na leghwa ghuya danjwa na nda i'i wu katsi, ka nda nza tsi nja say da ná, ka maga tsi manda ya kumanj ka,» ka'a.

⁴³ Ka vrəglagaghat'a tsi ka sləglanaghat'a hən ta hani, nda ghərba hən da hani.

⁴⁴ Ka zləglan'ta tsi ta hən ka zəgladap'ta daw', ka ndəbəgəlt'a tsi ta dzvu ka ma hkan, ka vrəglin'ta tsi ta va tsa gwadaha mna tsi ya.

⁴⁵ Ka vrəgladaghat'a tsi da tsa duhwalhani ya, ka'a nda hən mantsa: «Tata hana ghuni kuni ta mbi'a vgha ghuni 6a? Daswa ka kuni tama tsa, wana nda maga fitik dza'a kəl lu ka vlata Zwanja mndu ma dzva gwal dmaku.

⁴⁶ Sli'afwasli' a mbadma. Wa'a tsa mndu ta vlat'a i'i nja dzata ya ta sagha,» ka'a.

Ksaft'a Yesu nja dza'a dzata

Mak 14:43-50, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

⁴⁷ Tata tsa gwada ya i Yesu, nda bhakta Zudas ta nzakway tek w mataba duhwalha ghwanjpdə his ya. Kawadaga hən nda ndəghata mnduha nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, ghunaf la mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta nda la galata mndu mataba mnduha.

⁴⁸ Mnanafmna Yuda ta nzakway dza'a vlata ya kə'a dza'a magay nda tsi, ta hən. «Tsa mndu dza'a yu brusata ya ná, ya vani tsaya, ka ksa kuni.»

⁴⁹ Na gi ndusadaghatani tavata Yesu, ka'a mantsa: «Zgu tsa nja gha Mghama da,» ka'a ka gi brusay.

⁵⁰ «Gra da, maga ta skwi sagha ka magay,» ka Yesu nda tsi.

Ka gi sli'adaghat'a tsa mnduha ya, ka pghaft'a vgha tida ka ksaft'a.

⁵¹ Gi fay, tshagap'tsha sani ma duhwalha Yesu ta kafayani, gi tay, tsaghuta sləmənja§ sani ma kwalva mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta.

⁵² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Vradanamvra ta kafaya gha da kupakani. Inda gwal ta kla huzla vulu ná, tsa huzla vulu ya dza'a zadana ta hən guli.

⁵³ Ka kagha ta gray ná, laviñ a yu ta hganja Da da, nja gi ghunigihatani ta bra sludza duhwalha Lazglafta ta malaghuta ghwanjpdə his ra?»

⁵⁴ Kinawu tama dza'a nzakwa dzata ghənja skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta ta mnay kazlay: Mantsa ya dza'a magakwa tsi kə'a ya?» ka'a.

⁵⁵ Ma va tsa fitik ya, ka Yesu nda tsa mnduha ya mantsa: «Nya nja sagha ghuni da ksa i'i nda kafay nda kafay, nda sarak nda sarak, manda skwi nja ksa gənda na? Inda fitik yu ta nzaku kawadaga nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta, ksaf a kuni ta i'i wa.

⁵⁶ Kəl na skwiha na ka magaku ná, nda nza nja dzanaghata ghənja skwi ya vindaf la anabi ma deftera Lazglafta,» ka'a. Ka gi hwayaghut'a* inda duhwalha Yesu krawats ka zlanavata.

Yesu ta kəma guma

Mak 14:53-65, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

⁵⁷ Ka klaghat'a tsa gwal ta ksaft'a ya ta Yesu da mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta ta nzakway ka Kayifa, ma vla tsakat'a vgha gwal tagha zlahu nja mnduha nda la galata mndu ya tani.

⁵⁸ Mbadaka Piyer ka dza'a ta hulani ta hulani, ha ka lami da da6a həga ga tsa mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta ya. Ka nzamt'a tsi mataba la kwalva ka nghay ka kinawu kdavaktani.

⁵⁹ Ka zbə la mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta, nda inda gwal tsa guma, ta tsanavat'a ghwadaka gwada ta Yesu prək ka dzata.

⁶⁰ Trid, mutsaf a hən wa. Anj mndani, nda ndəgha tsakalawihya ya hladagha† lu. Ma kdavaktani, ka lagha sana mnduha his da mnay:

⁶¹ Ka na mndu na ná, laviñlava yu ta tasiñt'a na həga Lazglafta na, ka bəgladafta da badu mahkən‡, ka'a.

⁶² Ka sli'af'ta mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta, ka'a nda Yesu mantsa: «Zlgha a ka ta wani ra? Nu ta mnə na mnduha na ta kagha na na?» ka'a.

⁶³ Pslaf a Yesu ta wani wa. Ka mali ta ghənja gwal dra skwi nja Lazglafta nda tsi mantsa: «Nda həga Lazglafta nda hafu mida, ta dawa yu da kagha, zlghidifzlgħa ta wani. Kagha Kristi ta nzakway ka Zwanja Lazglafta ra?» ka'a.

⁶⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Manda va ya mna kagha nda wa gha. Ka yu ta sgaghunaghata ta ghənani ná, daga ndanana, dza'a nda ngha kuni ta Zwanja mndu ta nzaku

§ 26:51 Ngha ta Yuhwana 18:26. * 26:56 Ngha ta 26:31.

† 26:60 Ngha ta Zabura 27:12, nda 35:11. ‡ 26:61 Ngha ta Yuhwana 2:19. § 26:64 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13.

nda ga zeghwa Lazglafta ta mbruta, dza'a nda nga kuni ta sahani ma kusay ta luwa^S guli.» ka'a.

⁶⁵ Lagha tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ya ka kuhinjá lgut ta vghani. Ka'a mantsa: «Ya wana kwara ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta. Mndəra wati gwada ya ta psəgelta mu, ya wana nda sna sləmənə ghuni ta kwarakwara ya kwara tsi na?»

⁶⁶ Kinawu ka kaghuni ta gray na?» ka'a. «Nda ra ka dzata* na mndu na,» ka hən hlafita wi.

⁶⁷ Ka gi tafə hən ta sərđək ma kuma ŋa Yesu, ka dəŋəzl sanlaha, ta dgharu† ya laha.

⁶⁸ «Ka si Kristi ka ná, tsatsaftsatsa ka waya ta dza kagha,» ka hən.

Wadutá vla Piyer

Mak 14:66-72, Luk 22:56-62, Yuh 18:25-

27

⁶⁹ Ma tsa fitik ya, ta nzaku Piyer ma bli ma daba tsa həga ya. Ka lagha sana kwalva ka marakw slanaghata. «Kagha guli ná, si ka kawadaga kagha nda tsa Yesu mnda la Galili ya,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Əŋ, ya'! «Sna a yu ta skwi ta kumə ka ta mnay wu,» ka'a ta kəma mnduha demdem.

⁷¹ Tahula tsa, ka sli'afita tsi ka nzata ma dzuguva watgha. Ka nghaná sana kwalva ka marakw guli. «Si ka kawadaga na mndu na nda Yesu mnda la Nazaret,» ka'a nda tsa gwal hada ya.

⁷² Əŋ, ya'! «Sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka'a ka wadgelta.

⁷³ Bats nzda, ka gavanavatá tsa gwal ma tsa vli ya ta Piyer, ka hən nda tsi mantsa: «Dər ki tsi, tekw kagha mataba tsa mnduha ya, ta tsatsaku ta lwa gha,» ka hən nda tsi.

⁷⁴ «Kusekw!» ka Piyer ka waday. «Ka ksi'afksi'a Lazglafta ta i'i ka tsakalawa da tsi. Sna a yu ta na mndu na wu,» ka'a. Gi ka wahatá vazak.

⁷⁵ Ka gi havaktá Piyer ka gwada ya si mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ná, dza'a mnay ka hkən səla kazlay: Sna‡ a yu ta tsa mndu ya wu kə'a ya. Ka gi sli'afita tsi ka laghwi dzibil ka hərəba taw.

27

Kladaghatá Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:1, Luk 23:1-2, Yuh 18:28-32

¹ Tsadakwa vli gasərdək, ka tskavata la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu, ka dzraftá gwada ta ghəŋa Yesu, ŋa dzata.

² Ka habaftá hən, ka klaghatá hən vlanáta Pilat ta nzakway ka ŋumna.

Mtakwa Yuda Iskaryut *Slg 1:18-19*

* 26:66 Ngha ta Zlahu 24:16. † 26:67 Ngha ta Isaya 50:6. ‡ 26:75 Ngha ta 26:34. * 27:10 Ngha ta Zakari 11:12-13. nda Irmiya 18:2-3 nda 19:1-2 nda 32:6-15.

³ Nghay tsa Zudas ta vlatá Yesu ya, ta tsanaghatá guma ŋa dzata ná, ka hagə tsi ta madər. Ka klaftá tsi ta tsa suley hkən mbsak ya, ka lagha vranavatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la galata mndu ya.

⁴ «Gaga yu ta dmaku ta vlatá mndu kul had' dmakwani ŋa dzata,» ka'a nda hən. «Nu gwada aŋni! Dzik nda kagha tsaya,» ka hən nda tsi.

⁵ Ka pghidinjá Yuda ta tsa tsemi ya ma həga Lazglafta, ka laghwi hamta ketsinj ma ŋurzulŋani, ka dzuvta htsinjani.

⁶ Ka hlafita la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta tsa tsemi ya. «Ra a ka gwafita na tsemi na nda tsemi ma vla tsakatá skwa Lazglafta wu, kabga tseda nasa ya,» ka hən.

⁷ Ka dzraftá hən, ka laghwi skwatá vwaha sana mnda tsa huzla nda tsi, ŋa la mbala la mathay.

⁸ Tsaya tama ta kəl lu ka hga tsa vwah ya ka «vwaha nasa» kulam gitana.

⁹ Tsaya dzatá ghəŋa skwi ya mna anabi Irmiya kazlay: Ka klaftá hən ta tsa suley hkən mbsak ya, tsa mbsaka tsemi kura la Isra'ila ta planata ya,

¹⁰ Ka vlatá hən ŋa skwatá vwaha sana mnda tsa huzla, mantsa ya mnidifta* Mgham Lazglafta kə'a ya.

Yesu ta kəma Pilatus

Mak 15:2-5, Luk 23:3-5, Yuh 18:33-38

¹¹ Ka kladaghatá lu ta Yesu ta kəma Pilat ta nzakway ka ŋumna. «Kagha na mghama la Yahuda na ra?» ka ŋumna dawanáta da tsi. «Manda va tsa mna ka ya,» ka Yesu nda tsi.

¹² Ama, ta ghəŋa hamata tsakalawa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu ya ná, zlgħa a ta wani wa.

¹³ «Sna a kagha ta inda na skwi ta gwada hən ta kagha na ra?» ka Pilat nda tsi.

¹⁴ Ama mbədanagha a Yesu dər te' ta inda tsa daway ta daw tsi ya wa. Ka ndarmim ŋumna Pilat katakata.

Tsanaghata lu guma mtaku ta Yesu

Mak 15:6-15, Luk 23:13-25, Yuh 18:39-19:16

¹⁵ Inda fitika skala Pak ya, ta snusna ŋumna ta zliginjá mndu turtuk ma gamak. Mndu ya dawar mnduha da tsi ta zlijnta tsi.

¹⁶ Ma tsa fitik ya, mamu sana mnda dmaku snaj lu ksamə lu da gamak, Barabas hgani.

¹⁷ Nghay Pilat ta tsa tskata mnduha ya, ka'a nda hən mantsa: «Wati ta kumə kuni ta zlighunista da na? Barabas re, ari Yesu ta hgə lu ka Kristi ya a na?» ka'a nda hən.

¹⁸ Nda sna Pilat kazlay: Ka draku vlata hən̄j ta Yesu kə'a ya kay.

¹⁹ Ta nzaku Pilat ma vla tsa guma tama, ka ghunafta markwa tan̄j ta mndu ŋa mnanata kazlay: Ma famə ka ta ghəŋa gha ma gwada ta na mndu kul had̄ dmakwani na. Ya ghuyə ghuya yu ta dər̄wa katakata ta ghəŋa na mndu na ma suna da ta na rvidik gita u na kə'a.

²⁰ Lagha la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu, ka liŋtá bara mnduha ŋa daway tan̄j ta slinjtá Barabas, ta dzatá lu ta Yesu.

²¹ «Wati mataba na mnduha his na ta kumə kuni ta zlighunista dá na?» ka Pilat nda hən̄j. «Barabas! Barabas! Barabas!» ka hən̄j hlaftá wi.

²² «Nu dza'a yu magay ŋa Yesu ta hgə lu ka Kristi na tama?» ka Pilat dawan̄ta da hən̄j. «Zlən̄jta ta udzu! Zlən̄jta ta udzu! Zlən̄jta ta udzu!» ka hən̄j hlaftá wi.

²³ «Nahgani va skwi maga tsi?» ka ŋumna nda hən̄j. «Zlən̄jta ta udzu! Zlən̄jta ta udzu! Zlən̄jta ta udzu!» ka hən̄j hlaftá wi nda mbraku.

²⁴ Nghay Pilat ná, zlamta a mataba tan̄j wu, ta sgaku nda sga sli'avafita ŋudufa mnduha, ka ta'atá tsi ta imi, «wya dzva da, wya dzva da,» kə'a mbazin̄tá dzvani ta kəma mnduha†. «Sabsa dzva da ta ghəŋa gwada ta na mndu na, dzik nda kaghuni tsa,» ka'a.

²⁵ «Ka la usani ta ghəŋa ŋani nda zwana ŋni tani!» ka hən̄j hlaftá wi.

²⁶ Lagha Pilat ka zlinistá Barabas ta hən̄j. Tahula slivaptani ta Yesu nda krupi, ka vlatá tsi ŋa Zlən̄jta ta udzu.

Ghubasay sludziha ta Yesu

Mak 15:16-20, Yuh 19:2-3

²⁷ Ka kladamtá la sludza ŋumna Pilatu ta Yesu da dabi ma hudá həga, ka hagdaghata hən̄j ta inda la sludzi demdem ka tskanaghatá ghəŋ.

²⁸ Ka sudatá hən̄j. Ka sudanavatá hən̄j ta lguta dva ma mgham mgham.

²⁹ Ka dafitá hən̄j ta zewazewa teki, ka fanamta ma ghəŋ, fanamha hən̄j ta dafa ma dzva zeghwí. Ka lagha hən̄j da tsəlbu ta kəmani ka gagay. «Zgu tsa ŋa gha mghama la Yahuda,» ka hən̄j.

³⁰ Ka tafa sərđək tida, ka klaghutá tsa dafa da tsi ya, ka dzay nda tsi ma ghəŋ.

³¹ Manda kdákwa tan̄j ta gagay, ka sudaghutá hən̄j ta tsa lguta ma mgham mgham ya, ka sudglanavatá tsa ŋani ma lgut ya. Ka klə hən̄j ŋa dza'a Zlən̄jta ta udza Zlən̄jay.

Kla Yesu ŋa Zlən̄jta

Mak 15:21-32, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-

27

³² Ta sap hən̄j ma hudá luwa, ka guyatá hən̄j nda sana mnda la Sirej, ta hgə lu ka Simuj. Ka mblanaftá hən̄j ta kla udza Zlən̄ja Yesu.

³³ Manda bhadaghata tan̄j da vli ta hgə lu ka Gwalgwata, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghəŋ kə'a ya,

³⁴ ka vlan̄tá hən̄j ta ima inabi nda skwi ya dah daha‡. Tapanata Yesu ná, ka kwalaghutá tsi ta say.

³⁵ Tahula Zlən̄jta tan̄j, ka vzə hən̄j ta vindima§, ŋa daguvustá lguthani.

³⁶ Tahula tsa, ka nzatá hən̄j ka nghay.

³⁷ ŋa maran̄tá skwi kəl lu ka tsanaghatá guma, wya ká lu vindafta nda ta ghəŋani: «Nana mndu na Yesu, Mghama la Yahuda, ka lu.»

³⁸ Ka Zlən̄jta lu ta gəndaha his kawadaga nda tsi. Pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlaḅani.*

³⁹ Ka rarazə gwal ta mbaḅa ta tvi ka kəktsa ghəŋ†.

⁴⁰ «Kagha dza'a tasiŋtá həga Lazglafta ka bəgladafta gha ma fitik hkən‡ ná, mbanafmba ta ghəŋa gha tama ba, ka si Zwan̄ja Lazglafta ka. Sasa gha ta na udza Zlən̄jay na tama ba,» ka hən̄j.

⁴¹ Ka gagə la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu guli, ka hən̄j mantsa:

⁴² «Mbanafna ta sanlaha ná, trid̄ traпта ma mbanafna ghəŋani. Ka si mghama la Isra'ila tsi ya ní, ka sasa tsi ta na udza Zlən̄jay na kada grafta mu.

⁴³ Faffa yu ta ghəŋa da ta Lazglafta, ka'a. Ka mbanafmba Lazglafta ndana§ tama, ka si ta dvay tsi. "I ná, Zwan̄ja Lazglafta yu," a katsi kay ra,» ka hən̄j.

⁴⁴ Ka rarazə tsa gəndaha Zlən̄jaf lu kawadaga nda tsi ya manda va tsaya guli.

Mtakwa Yesu

Mak 15:33-41, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-

30

⁴⁵ Zlrafta ta fitik dək ma ghəŋ ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawu, ka nutá vli tđik ka grum ta ghəŋa hadik demdem.

⁴⁶ Lagha vli ta nzemndi hkən tama, ka wahatá Yesu nda lwi dagala. «Eluwa! Eluwa! Lama sabaktani,» manda mnay kazlay: «Da dá! Da dá! kabgawu kəl ka ka zlidivata* na?» kə'a ya.

⁴⁷ «Wya ta haga Iliya,» ka tsa gwal ta snay hada ya.

† 27:24 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 21:6-8. ‡ 27:34 Ngha ta Zabura 69:22. § 27:35 Ngha ta Zabura 22:19. * 27:38 Ngha ta Isaya 53:12. † 27:39 Ngha ta Zabura 22:8. ‡ 27:40 Ngha ta 26:61, Yuhwana 2:19. § 27:43 Ngha ta Zabura 22:9. * 27:46 Ngha ta Zabura 22:2. † 27:48 Ngha ta Zabura 69:22.

48 Ka gi hwayaftá sana mndu turtuk mataba tanj, ka laghwi klaftá susu, ka tsumamta ma imi masmasa, ka hbuñta ta wa udzu, ka vlay ñani ña sayni†.

49 «Zlanzla ka ngha mu, ka dza'a saghasa tsa Iliya ya da mbanafita,» ka sanlaha.

50 Ka wahglatá Yesu nda lwi dagala, ka sap hafu mida.

51 Ma va tsa fitik ya, ka gi tavaptá zlala ma hæga‡ Lazglafta his, daga ta ghəñ dikw ta mndər, ka gigdavafita hadik, ka tatavaptá palaha,

52 ka gwanutá wa kuluha, ka sli'agaptá ndaghata mnduha Lazglafta si ta rwuta, nda hafu.

53 Tahula sli'agapta Yesu, sli'agapta hahəñ ma kulu, ka laghu həñ da luwa Ursalima ta nzakway ka luwa nda ghuḅa. Nda ndəgha mnduha ta nghanja həñ hada.

54 Nghay mghama sludza la Ruma nda sanlaha ma sludzi kawadaga nda tsi ta ngha Yesu ta tsa gigdavafita hadik, nda tsa skwi ta magaku ya ná, ka ksutá zləñ ta həñ katakata. «Kahwathwata ná, Zwanja Lazglafta na mndu na,» ka həñ.

55 Hada guli ná, nda ndəgha mi'aha ta nzakta di'ij ka nghay. Tsaw daga ma luwa Galili sli'afita həñ mista Yesu ña maganata slna.

56 Mataba tsa mi'aha ya, hada Mari makwata Magdala, nda Mari mani ma i Yakubu nda Yusufu, nda mani ma zwana Zebedi.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mak 15:42-47, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-42

57 Laha fitik hawu, ka sagha sana mnda luwa la Arimate ta hgə lu ka Yusufu. Tsa mndu ya ná, gadghəl ya, duhwala Yesu ya guli.

58 Ka lagha tsi da Pilat da dawafita mbla Yesu. Ka vlatá Pilat ta tvi ña vlanja.

59 Ka klaftá Yusufu ta tsa mbli ya, ka mb-samta ma wupaya ñusliñ.

60 Ka klaftá tsi ka laghwi da famta ma kulu ta ka lfiḁ, si lap tsi ma kluluh ña ghəñani. Ka tanjwalujta tsi ta mghama klam ta wa tsa kulu ya. Ka sli'afita tsi, ka laghwi.

61 Ka nzaktá i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari ya mbəñ nda tsa kulu ya.

Nghay la sludzi ta kula Yesu

62 Gamahtsimani, tahula fitika paya skwi ña baḁ Sabat, ka sli'afita la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta kawadaga nda la Farisa, ka laghu slanaghatá Pilat.

63 Ka həñ nda tsi mantsa: «Mghama ḁa, mamu sana skwi havagagha ñni. Ka tsəña mnda tsakalawi na mnata ta ma nzakwani ta ndiri ná, "tahula fitik hkən dza'a sli'agapsli'a yu nda hafu§," ka'a.

64 Tsaya tama ná, mnanamna ta la sludzi ka dza'a həñ ngha tsa kulani ya, ha baḁ mahkəna fitik, da lagha duhwalhani da ghalaghatata mblani, da mnə həñ ña mnduha kazlay: Wa a sli'agapsli'a ma mtaku, kə'a. Ya dza'a malaghumala tsa tsakalawi ma kdavaktani ya katakata ka tsa tanjanja,» ka həñ.

65 «Ya mamu sludziha, hlawa həñ ka dza'a kuni da nghay, manda ya ta kumə kuni,» ka Pilat.

66 Ka laghu həñ da vla tsa kulu ya, ka ñərzlaftá həñ ta tsa klam ya, ka pghatá həñ ta la sludzi ña nghay.

28

Sli'agapta Yesu ma mtaku

Mak 16:1-10, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

1 Tahula luta Sabat, wurək tgha baḁu Dəmas, ka sli'afita i Mari makwa ta Magdala nda tsa sana Mari* ya ka laghu ta kulu.

2 Gi ka gigdavafita hadik katakata. Ka saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, ka tanjwalaghatá tsa klam ya, ka nzafta tida.

3 Ta wudaku manda wudá luwa. Ka ñusliñ lgutani tilil manda papla.

4 Ka ghudzaku tsa sludziha ta ngha tsa kulu ya da zləñ. Ka zlambutá həñ manda gwal nda rwa.

5 Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsa mi'aha ya mantsa: «Kaghuni, ma zləñ kaghuni ta zləñ. Nda sna yu kazlay: Tsa Yesu si zləñaf lu ta udzu ya ta zbə kuni kə'a.

6 Ta had hadna wa, sli'agapsli'a ma mtaku manda va ya si mna tsi. Sawa nghanatá vli si hanana lu ḁa.

7 Ka dza'a kuni misimmisim da mnanatá duhwalhani kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma kulu, wa'a ta kzla kaghuni ma luwa Galili† kə'a. Hada dza'a gmakwa kuni nda tsi. Tsaya skwi mnaghuna yu,» ka'a.

8 Ka gi sli'afita tsa mi'aha ya ta kulu nda zləñ nda zləñ, nda rfu nda rfu guli, ka laghu nda hwaya nda hwaya mnay ña duhwalha Yesu.

9 Ka gi lagha Yesu da guyaku nda həñ. «Zguwa tsa!» ka'a nda həñ. Ka gavadaghatá tsa mi'aha ya tavatani, ka ñanjanatá səlahani, ka tsələu ta kəmani.

10 Ka Yesu nda həñ mantsa: «Ma zləñ kuni ta zləñ! Lawala da mnanata zwanama ḁa, ka dza'a həñ da luwa Galili, hada dza'a gmakwa ñni nda həñ,» ka'a.

Rusay la sludzi ta skwi ta maguta nda mbla Yesu

11 Tata tvi tsa mi'aha ya, ta sli'amtá sanlaha ma tsa gwal si ta ngha kulu ya da luwa, ka laghu da rusay ña la mali ta ghəña

gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta inda skwi ta maguta.

¹² Ka tskavatá la mali ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu, ka dzraftá hən ta klafta tsemi dəmblək ka vlaɲtá tsa la sludzi ya.

¹³ Ka hən nda hən mantsa: «“Duhwalhani ta sagha ghalaghata girvidik ta hani‡ aɲni ná, kiba” ka kuni dza'azlay, ka hən.

¹⁴ Ka snanaghasna tsa gwada ya ta ɲumna ya, dza'a nda sna aɲni ta skwi ɲa mnanata, had' sana skwi dza'a ksaghunata wu,» ka hən.

¹⁵ Ka zlgħaftá tsa la sludzi ya ta tsa tsemi ya, ka lagħwi magata manda ya mnanaf lu ta hən. Ka tutá tsa gwada ya mataba la Yahuda, ta mnə hən ha gita.

Maravata Yesu da duhwalhani ta ghwá

Mak 16:14-18, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁶ Ka sli'afɲa tsa duhwalha Yesu ghwanpda nden ya ka lagħwi da luwa Galili ta ghwá ya mnanaf§ Yesu ta hən.

¹⁷ Na gi nghay taɲ ta Yesu, ka tsəlbata hən ta kəmani. Ama ta dga ghən sanlaha.

¹⁸ Ka gavadagħatá Yesu, ka'a nda hən mantsa: «Inda mbraku ta luwa nda ya ta hadik tani ná, vlihavla lu.

¹⁹ Lawala ta ghəɲa hadik demdem, ka nanafɲa kuni ta mnduha ka duhwalha* da, ka maganafta kuni ta batem ta hən ma hga Da, ma hga Zwan, nda ya ma hga Sulkum nda ghúá.

²⁰ Ka taghanafta kuni ta hən ta snatá inda skwiha ya mnaghunaf yu. Ya wana yu kawadaga nda kaghuni ha kdavakta ghəɲa hadik,» ka'a.

‡ 28:13 Ngha ta 27:64.

§ 28:16 Ngha ta 26:32.

* 28:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:8.

Gwada ta sabi da Markus

*Slna Yuhwana mnda maga batem
Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yuh 1:19-28*

¹ Zlrafta Lfida Gwada ta ghəŋa Yesu Kristi Zwanja Lazglafta.

² Nda nza manda ya nda vinda ta ghəŋani ma deftera anabi Isaya kazlay:

I'i Lazglafta, wana yu ta tinlaghutá ghunaftá mndu ka kagha karaku, ŋa dza'a fadaghatá tvi.

³ Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta hagaku ma mtak kazlay: Payanawa paya ta tvi ŋa Mgham ka lele'anata* kuni kə'a.

⁴ Mantsa tama, ka zlagaptá Yuhwana, mnda maga Batem ma mtak, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafwa lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni,» ka'a.

⁵ Ka sli'aktá inda gwal ma luwa Ursalima, nduk nda inda hamata gwal ta hadika Zudiya, ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka manjintá hən̄ ta dmakuha tan̄, ka maganaftá Yuhwana ta batem ta hən̄ ma imi ma ghwa ta hgu lu ka Zurdeŋ.

⁶ Tsa Yuhwana ya ná, gatá swida ŋalibwa ta kəl tsi ta vgha nda hbatá banava huta misti.† Hi'i nda zuduma mtak skwa zayni.

⁷ Wya kə'a ta mnay guli: «Mamu sana mndu ta sagha nda hula da, mal ŋani mbraku ka ŋa da, slaf a i'i dekdək dər ŋa bukwadata ka plaptá zu'a baʼah ma səlani wa.

⁸ I'i ná, magaghunafwa batem nda imi ŋa da. Tsatsi, nda Sulkum nda ghuʼa dza'a magaghunafwa tsi.»

*Maganaftá batem ta Yesu ma imi
Mat 3:13–4:11, Luk 3:21-22, 4:1-13*

⁹ Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ma luwa Nazaret ta hadika Galili ka lagha slanaghatá Yuhwana. Ka maganaftá Yuhwana ta batem ta Yesu ma ghwa Zurdeŋ.

¹⁰ Ta sabə Yesu ma imi manda kdaku ta maganaftá, ka nghadaftá tsi ta luwa, gi ka nghanjá tsi ta gunatá luwa buwan̄, ka saha Sulkum nda ghuʼa manda ghər̄bu' ta ghəŋani. ¹¹ Ka gi snaku lwa Lazglafta daga ta luwa kazlay: «Kagha zwanja da ta d̄vu yu, ma yahya ŋudufa da,‡» ka'a.

Dzaghanja halaway ta Yesu ma mtak

¹² Tahula tsa, ka gi tinwaghatá Sulkum nda ghuʼa ta Yesu da mtak.

¹³ Ka zatá tsi ta fitik fwađ mbsak hada ta dzaghaydzaghay halaway. Ma tsa mtak ya,

mataba nimtak ta nzakwa tsi, ta katay katay duhwalha Lazglafta.

*Tanjanja hgay Yesu ta duhwalhani
Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11*

¹⁴ Ma sana fitik, ka ksaghatá lu ta Yuhwana tsamta ma gamak,§ ka sli'aftá Yesu ka laghwi ta hadika Galili da mna Lfida Gwada Lazglafta.

¹⁵ Ka'a ta mnay mantsa: «Nda maga fitik, ndusa ga mghama Lazglafta, mbədanafwa nzakwa ghuni, ka zlghafta kuni ta Lfida Gwada,» ka'a.

¹⁶ Ta labə tsi nda ta wa drəfa Galili, ka nghanjá tsi ta i Simun̄ nda zwanjamani Andre ta wdá kadəŋa tan̄ da drəf ŋa tuma klipi, kabga tuma klipi slna tan̄.

¹⁷ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Saghawasa, mbađwa mista da, dza'a naghunafna yu ka gwal hlaktá mnduha,» ka'a.

¹⁸ Gi sđak zlanavazla hən̄ ta kadəŋa tan̄, ka laghu mistani.

¹⁹ Manda zadapta tan̄ daw', ka lagha hən̄ slanaghatá zwana Zebedi, i Yakubu nda zwanjamani Yuhwana ta paya kadəŋa tan̄ guli ma kwambalu.

²⁰ Ka hgaftá tsi ta hən̄, «mbađwa mista da,» ka'a. Ka gi sli'aftá tsahaya guli ka laghwi mistani, ka zlanavatá da tan̄ Zebedi ma kwambalu kawadaga nda gwal ksanatá slna ta hən̄.

*Ghziginjá Yesu ta ghwadaka sulkum ma
sana mndu*

Luk 4:31-37

²¹ Tahula tsa, ka 6hadaghatá hən̄ da luwa Kafarnahum. Na gi sagha sabat, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi ŋa mnduha ma tsa həga ya.

²² Ka ndərmim hən̄ nda ndərmima ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa ŋani tagha skwi ya. Nza a manda ŋa gwal tagha zlahá Musa ŋa mnduha wa.

²³ Ka gi zlagaptá sana mndu ksu ghwadaka sulkum mataba tan̄ ta lami da tsa həga tagha skwa tan̄ ya. Ka sli'aftá tsi nda lili, ka'a mantsa:

²⁴ «Yesu zwanja la Nazaret, nu gwada gha nda an̄ni, sagha ka da zada an̄ni? Wya nda sna ŋni kazlay: Mndu nda ghuʼa daga da Lazglafta kagha kə'a na?» ka'a.

²⁵ «Haf wa gha! Sabsa ma na mndu na,» ka Yesu dvanaghata.

²⁶ Lagha tsa ghwadaka sulkuma ya ka ghudzanaftá tsa mndu ya katakata, ka lilatá tsi, ka saghu tsi mida.

²⁷ Ka tsutá ŋudufa mnduha demdem ma tsa vli ya, ha ka dadawu hən̄ mataba tan̄, ka hən̄ mantsa: «Nu mndərga nana ma skwi? Aa! lfiđá skwi ta zlagaptá mndərga nana!

* 1:3 Ngha ta Isaya 40:3. † 1:6 Ngha ta 2 Mghamha 1:8 sura 6:17.

‡ 1:11 Gray nda Zabura 2:7, Isaya 42:1. § 1:14 Ngha ta

Na dvanaghatani ta dər halaway tsi ná, ta snanasna hən,» ka hən.

²⁸ Ka tutá gwada ta ghəŋa Yesu wdiđ ta hadika Galili.

Mbanafta Yesu ta midza Simun

Mat 8:14-17, Luk 4:38-41

²⁹ Tahula sli'agabta tan ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka gwaghatá hən ta vgha nda i Yakubu nda Yuhwana da i Simun nda Andre.

³⁰ Tata lamə nda la hən da həga, ka gi mnə lu ŋa Yesu ta gwada ta midza Simun ta hani ta bəsa ŋuđidar.

³¹ Ka gavadaghatá Yesu tavatani ka ŋanata ta dzvu, ka sli'anafta. Na tsa gi sli'anaftani ya, gi kwandlan mbatani tsa. Ka sli'aftá tsa marakw ya maganata skwa zay ta hən.

Mbambanafta Yesu ta gwal kul dughwanaku

Luk 4:42-44

³² Tahula dadata fitik badu va tsaya, ka hladaghatá lu ta inda gwal kul dughwanaku da Yesu, kulam nda gwal ta tsuta ka halaway tani.

³³ Ka tskavatá inda mnduha ma luwa nərβisl ta watgha tsa həga ya.

³⁴ Ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma đanwaha tan kavghakavgha, ghazligin̄ha ta ndəghata duhwalha halaway guli ma mnduha. Vlan̄ a ta tvi ta tsa duhwalha halaway ya ŋa gwada guli wu, kabga nda sna hahən guli ta nzakwa Yesu.

Sli'apta Yesu ma luwa Kafarnahum

³⁵ Na tsadakwa vli ta tshughbura sərđak, ka sli'aftá Yesu, ka laghwi da mtak. Ka ndəbu tsi ta dzvu hada.

³⁶ Ka sli'aftá i Simun nda sanlaha ma mnduha ka laghwi da naghay.

³⁷ Ka naghə hən, ka slaftá hən tida. «Ta paha kagha inda mnduha,» ka hən nda tsi.

³⁸ «Mbadma da sana vliha ndusa ndusa, ka dza'a yu mnananjá gwada Lazglafta ta tsahaya guli, kabga tsaya kəl yu ka sagha,» ka'a nda hən.

³⁹ Ka laghu tsi da mna gwada Lazglafta ma həgaha tagha skwa la Yahuda ta inda hadika Galili, ghazligin̄ha ta duhwalha halaway ma mnduha.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rda mndu tida

Mat 8:1-4, Luk 5:12-16

⁴⁰ Ma sana fitik, ka lagha sana mndu nda rda mndu tida tsəlβata ta kəma Yesu. Ka'a mantsa: «Nda zdakatahuda gha, lavin̄lava ka ta mbidifta,» ka'a.

⁴¹ Ka ksan̄tá tsi ta Yesu ka hidahida. Ka kapanjá tsi ta dzvani ka ksan̄ta. «Ta kumay yu, mbafmba gha,» ka'a nda tsi.

⁴² Gi hadahada, hlets mbatani tsa, kləwəd vghani.

⁴³ «La tama,» ka Yesu vrin̄ta.

⁴⁴ Ka'a nda tsi guli mantsa: «Yahayaha ka da walan̄ta mnananjá mndu, ka dza'a ka da marananjá vgha gha ta mnda dra skwi ŋa Lazglafta. Ka plata ka ta ghən manda ya vindaf Musa, ŋa maranjá ghuβatá kagha, ka da grafta mnduha ta mbatá kagha,» ka'a.

⁴⁵ Ama ka sli'aftá tsatsi, ka laghwi tay ma luwa, ka tutá tsi wdiđ. Kabga tsa, ka pyaftá tsa gwada ya ta Yesu ka lamə da luwa banluwa. Ama ka nzaghutá tsi ta wa mazawa. Kulam nda tsa, ka sli'adaghatá mnduha dər ndiga ndiga da slanaghata hada.

2

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlani

Mat 9:1-8, Luk 5:17-26

¹ Tsβakw fitik tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ka vradaghatá da luwa Kafarnahum. Manda san̄ta lu kazlay: Vragaghavra Yesu dzagha ka'a,

² ka sli'adaghatá mnduha nərβisl ndagha-ganaptá vli nduk ta daβitgha, had vli ŋa nzaku wu, ta mna Lfida Gwada Yesu ŋa tan̄.

³ Ka tsukwadanaghatá mnduha fwad mataba mnduha ta sli'adaghatá da tsi ta sana mndu nda rwa səlani.

⁴ Zbay tan̄ ta tvi ŋa đhanavatá Yesu ná, trid mutsaf a hən wu. Ka ŋladaftá hən ta ghəŋa tsa dzuguvi nzamə Yesu mida ya. Ka gunaptá hən ta ghəŋani, ka hbaftá hən ta tsa mndu ya ta tsa skwa hanani ya ka fadatá hən nda ta tsa ghurum ya.

⁵ Nghanata Yesu ta tsa zlghay nda ŋudufa tan̄ ya ná, «nda pla dmakwa gha sagəŋ,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlani ya. ⁶ Ta nzaku sanlaha ma gwal tagha zlahá Musa ŋa mnduha ma tsa vli ya, ka hən ma ghəŋa tan̄ mantsa:

⁷ «Nu ta kəl na mndu na ka kwarakwara mandana na! Wa ta lavin̄tá* pla dmakwa mndu ta ghəŋa Lazglafta turtukwani na?» ka hən.

⁸ San̄ta Yesu ta tsa skwi ta mnə hən ma ghəŋa tan̄ ya nda ma sulkuma vghani, ka'a nda hən mantsa: «Nu ta kəl kuni ka ndanu mandana na?»

⁹ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ŋa na mndu nda rwa səlani na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re, ari mal blakwa mnay ŋani kazlay: Sli'afslí'a, kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a na?

¹⁰ Ndana tama, kada san̄ta kuni kazlay: Mamu Zwan̄a mndu nda mbrakwa plinjá dmakwa mndu ta ghəŋa hadik kə'a ná, wya tsi:

* 1:44 Ngha ta Zlahu 14:2-32. * 2:7 Gray nda Zlahu 24:16, Ngha ta Zabura 103:3, Isaya 43:25.

11 Ka i'i ta mnaghata gra wa, "Sli'afsl'i'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha," ka'a nda tsa mndu nda rwa solani ya.

12 Gi brahwat ka'a sli'afsta, zlɛnal klaftá skwa hanani, ka sabé tsi nzérem ta ng-hay inda mnduha. Ka ndémim hɛj nda ndémima, ka zlɛzlvu hɛj ta Lazglafta. Ka hɛj mantsa: «Ka yawu ka yawu, ta maga a skwi manda na wu,» ka hɛj.

*Hgafa Yesu ta Levi mnda tska dzumna
Mat 9:9-13, Luk 5:27-32*

13 Tahula tsa ka sli'afstá Yesu ka vrɛglagħata nda ta wa drɛfa Galili. Ka sli'adagħatá mnduha dlivis slanaghata hada, ka tagħa tsi ta skwi ŋa taj.

14 Tata gra mbaďa Yesu, ka ngħantá tsi ta Levi mnda tska dzumna, ta nzakway ka zwanja Alfe, ta nzaku ta watgha hɛga ksa slnani. «Mbaďa mista da,» ka'a nda tsi. Ka sli'afsta Levi ka lagħwi mistani.

Za skwa zay ma hɛga ga Levi

15 Tahula tsa, ka tsakatá i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda gwal tska dzumna, nda sanlaha ma ghwadaka mnduha, kabga nda ndɛgha mndɛrga tsa mnduha ya ta dza'a mistani tazlay. Ka tsakatá hɛj ka za skwi ma hɛga ga Levi.†

16 Ka'a, ká gwal tagħa zlahá Musa ŋa mnduha ta nzakway mataba la Farisa ná, ta za skwi Yesu kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma tsa ghwadaka mnduha‡ ya. Ka hɛj nda duhwalha Yesu mantsa: «Kabgawu ta kɛl Mghama ghuni ka za skwi kawadaga nda na mnduha na ɛa?» ka hɛj.

17 Slrew, lamla tsa gwada ya da slɛmɛnɛja Yesu. Ka'a mantsa: «Gwal kul dughwanaku yeya ta psa duhtur, psa a gwal dughwana wa. Sagħa da psa gwal dmaku i'i, sagħa a yu da psa gwal ta mnay kazlay: Tuďukwa aŋni ka'a wa,» ka'a nda hɛj.

*Gwada Yesu ta ghɛnɛja suma
Mat 9:14-17, Luk 5:33-39*

18 Tata suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ma sana fitik guli, ka sli'aktá mnduha dawarjta da Yesu. Ka hɛj mantsa: «Ya wya ta suma i duhwalha Yuhwana nda la Farisa ni, kabgawu ta kwal ŋa għa ma duhwalha suma ka na?» ka hɛj nda tsi.

19 Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Ka ta kawadaga graha zwanja midzi nda tsa zwanja midzi ya katsi ná, ta sumay hɛj ta suma ra? Ka ta kawadaga hɛj katsi ná, had hɛj ta suma wa.

20 Dza'a sagħasa fitik, ŋa klagħutá zwanja midzi. Baďu tsaya tama, dza'a sumay hɛj ta suma.

21 Mantsa guli, had lu ta tsaktá lfida garzan, ka tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ka mantsa tsi katsi ná, dza'a kɛŋkɛda tsa lfida garzan ya ta mdukiŋtá tsa halata lgut ya.

22 Had lu ta dihamtá ima inabi ta ka nuni ma halata zliba huta guli wa, ba ma lfidani ta dihamta lu. Kabga tawafstani dza'azlay ná, dza'a zlukigiŋzlukwa ta tsa halata huta ya, ŋa tintani. Ŋa nzakwani lpay lu ma ya, lpay lu ma ya,» ka'a.

*Yesu mgham ta ghɛnɛja sabat
Mat 12:1-8, Luk 6:1-5*

23 Baďu sana sabat ta labla i Yesu nda duhwalhani ta tvi§ ma vwaha nimaya, ka ɛala'atá tsa duhwalhani ya ta tsa nimaya ya.

24 Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Ngha ɛa gra ta skwi, kabgawu ta kɛl duhwalha għa ka maga skwi pyaf lu ta magay baďu sabat* na?» ka hɛj.

25 Ka Yesu nda hɛj mantsa: «Ta dzanaf a kuni ta skwi maga Dawuda† ma fitika kuzlanafsta maya ta hɛj nda gwal kawadaga nda tsi tani ra?

26 Ma fitika nzakwa Abiyatar ka mali ta ghɛnɛja inda gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ná, ka lamɛ tsi da hɛga Lazglafta, ka zutá skwa zay ya fana lu ta Lazglafta pɛar tsi ta skwi ŋa zanfa, tsatsanafha guli ta gwal kawadaga nda tsi. Tsa skwa zay‡ ya ná, had hamata mndu ta zay wa, ba tsa gwal ta dra skwi yeya kwenkwenj ta zay, ama ka zutá Dawuda tsatsanafha ta grahani guli,» ka'a.

27 Ka Yesu nda hɛj guli mantsa: «Kabga ŋa kata mndu fata lu ta sabat, fa a lu ta mndu ŋa sabat wa.

28 Tsaya kɛl Zwanja mndu ka nzaku ka mgham ta ghɛnɛja sabat,» ka'a.

3

Mbanafsta Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Luk 6:6-11

1 Mbaďaka Yesu ka lɛglami da hɛga tagħa skwa la Yahuda, ka slafstá tsi ta sana mndu nda mta dzvani ta nzaku hada.

2 Ka dza'a mbanafar mbanaf a tsi ta na mndu na baďu sabat, ká mnduha nzata ka ngha Yesu tiritiri, kabga ŋa mutsaftá rutsak tida.

3 «Sli'afsl'i'a gra, ka sagħa ka sladata ta kama mnduha,» ka Yesu nda tsa mndu nda mta dzvani ya.

4 Ka'a nda hɛj tama mantsa: «Nu skwi nda ra ŋa magay baďu sabat na? Maga skwi dina re, ari maga ghwadaka skwi a na? Mbanafstá mndu skwi ta raku re, ari dzatá mnda a skwi ta raku?» ka'a nda hɛj. Tsitsrid, ka hɛj nzata.

† 2:15 Ngha ta Lukwa 5:29. ‡ 2:16 Ngha ta Lukwa 15:1-2. § 2:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 23:26. * 2:24 Ngha ta Sabi 34:21. † 2:25 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7. ‡ 2:26 Ngha ta 1 Samuyel 21:2-7, 2 Samuyel 15:35 nda Zlahu 24:9.

⁵ Ka kuzlanafá tsi ta Yesu ta ñuduf manda waftani ta hən, kabga tsa tənja ta ghəŋja tan ja. Huf safi ta ñudufa Yesu, «tdaptá da dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka tdapta tsi ta dzvani, gi kundlinj mbatani tsa.

⁶ Ka gazlagabtá la Farisa dzibil, gi ka laghwi hən dźrəku kawadaga nda mnduha mghama Hiridus* ña zba tva dzatá Yesu.

Sli'adaghata mnduha slanaghatá Yesu ta wa drəf

⁷ Ka sli'aptá i Yesu nda duhwalhani mataba tan, ka laghwi ta wa drəfa Galili. Snaŋta mnduha ta tsa skwi ta magə Yesu ya, ka sli'akta hən daga ta hadika Galili, nda ya ma Zudiya,

⁸ nda pdakwa gwal ta hadika Ursalima, nda gwal ta hadika Idume, nda gwal ta bla ghwa Zurdeŋ, nda gwal ta wafta luwa Tir nda Sidunj tani.

⁹ Ka mnanatá Yesu ta duhwalhani ña payanata kwambalu, kabga yaha mnduha da bisla i'i kə'a,

¹⁰ kabga nda ndəgha mnduha mbambanaf tsi, kəl inda gwal danja ka sli'adaghata.

¹¹ Ghur ka gwal kasaf ghwadaka sulkum ta hən ngha Yesu guli ná, ka sli'adaghatá hən da tsəlbu ma ghuvani ka wahu. «Kagha Zwanja Lazglafta!» ka hən nda tsi.

¹² Ka davanaghatá Yesu ta hən ka ñdanja. «Ma mnanj kuni ta i'i» ka'a nda hən.

Dagabta Yesu ta duhwalhani ghwanpdə his

Mat 10:1-4, Luk 6:12-16

¹³ Tahula tsa, ka sli'afá Yesu ka laghwi ta kudunur. Ka haga'atá tsi ta gwal kumanj tsi, ka sli'adaghatá hən slanaghatata.

¹⁴ Ka daga'atá tsi ta gwal ghwanpdə his ña nzaku tavatani, ña ghunayni guli ta hən mna Ggwada Lazglafta.

¹⁵ Vlanja ta mbrakwa ghazliginjta duhwalha halaway ma mnduha ta hən.

¹⁶ Wya hga tsa gwal ghwanpdə his dagab tsi ya: Simun tsanaf tsi ta hani ka Piyer†,

¹⁷ nda i Yakubu nda zwanjmani Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi, Bwarneges kə'a tsanaftá hga tan, manda mnay kazlay: Zwana ñəzla luwa‡ kə'a ya,

¹⁸ nda Andre, Filip, Bartelemi, Mata, Tuma, Yakubu zwanja Alfe, Tade, Simun mnda la Kananit,

¹⁹ nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

Razanaftá Sulkum nda ghuəa

²⁰ Tahula tsa, ka sli'afá hən ka laghwi dzagha. Ka sli'igəldaghatá mnduha ddivis slanaghatá hən, ha ka trapta i Yesu nda

duhwalhani ta mutsaftá fitik ña zanjá skwa zay.

²¹ Snaŋta la tan ma Yesu ta skwi ta mnə lu kazlay: Nda hwada ghunislakani kə'a ya, ka sagha hən da klay.

Zlghawa Yesu ta ghəŋja razay ta razu lu
Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10

²² Ka gwal tagha zlahá Musa ña mnduha ta sli'akta ma luwa Ursalima ta mnay guli mantsa: «Nda ksa na mndu na da Belzebul§, kabga nda mbrakwa halaway ta ghazliginjta tsi ta duhwalha halaway ma mnduha,» ka hən.

²³ Ka hagaftá Yesu ta hən ka mnay ña tan nda mahdihdi. Ka'a nda hən mantsa: «Waka halaway dza'a ghazliginjta halaway na?»

²⁴ Ka tavaptá luwa turtuk ná, dza'a nzakway tsa luwa ya tdúkwa ra?

²⁵ Ka dgavapdga həga mndu his ná, ta dza'a nzəglanza tsa həga ya ra?

²⁶ Ka kuranavatá ghəŋjani halaway katsi ná, nda dga his nda tsa tama, sladglata a nda tsa tama guli wu, kdavakta ñani tsa.

²⁷ Ka ta habaf a mndu ta mndu nda mbra wu katsi ná, laviŋta a ta lami da həga ga tan ka hlugudunustá huzlani wa.

²⁸ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Inda dmakuha dza'a magata mnduha, dza'a plinispla Lazglafta ta hən nda inda rarazuha dza'a hən rarazay tani.

²⁹ Ama inda mndu dza'a razanaftá Sulkum nda ghuəa, plinista a lu ta dmakwani dekdek wa. Dza'a nzakway dmakwani ta ghəŋjani ña kdekedzeŋ,» ka'a nda hən,

³⁰ kabga «nda ghwadaka sulkum ma vghani,» ka hən ta mnay ta Yesu, kəl Yesu ka mna tsa gwada ya ña tan.

I wa vərda zwanamani ma Yesu?

Mat 12:46-50, Luk 8:19-21

³¹ Tahula tsa, ka 6hadaghatá i mani nda zwanamani ma Yesu, ka sladaghuta ma bli. Ka ghunadamta hən ta mndu da həga ña hgagaptá Yesu.

³² Tizlik tskatá mnduha tavata Yesu ta lagha lu da mnay ñani kazlay: Wa'a i ma gha nda zwanama gha ta hga kagha ma bli kə'a.

³³ «I wa ma dá nda zwanama dá na?» ka'a zlghaftá wani.

³⁴ Ka nghadaptá tsi ka tsa mnduha ta nzaku ta wanafá ya, ka'a mantsa: «Wana i ma dá nda zwanama dá,

³⁵ kabga inda mndu ta maga skwi manda ya ta kumə Lazglafta, tsaya zwanama dá, tsaya mukuma dá, tsaya ma dá,» ka'a.

* 3:6 Hiridus Antipas. † 3:16 Piyer: Manda mnay kazlay: Pala kə'a ya. Gray nda Mata 16:16-18, Yuhwana 1:42.

‡ 3:17 Gray nda Lukwa 9:54. § 3:22 Ngha ta Mata 10:25.

4

*Mahdihdi nda mnda wutsa hulfa**Mat 13:1-9, Luk 8:4-8*

¹ Ma sana fitik, ka nzəglatá Yesu ka tagha skwi ɲa mnduha ta wa drəfa Galili. Ka tskadaghatá mnduha ta vgha ɲaróisl tavatani, kəl tsi ka laghwi nzagapta ma kwambalu ta wa tsa drəf ya, ta nzatá inda tsa mnduha ya rpa' ta wani.

² Ka taghə tsi ta ndəghata skwi ɲa tan nda mahdihdi. Wya ka'a nda həj ma tsa tagha skwani ya:

³ «Snawa ka mnaghunata yu 6a! Mbadaka sana mndu ka sli'äftá ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani.

⁴ Tata wutsaywutsay mantša, ka rkatá sanlaha ta tvi ka sli'adaghatá dyakha da daguta.

⁵ Ka rkatá sanlaha ta kluluh ma vli kul slaghutá hadik, ka gi dyäftá tsi misimimis kabga sira a hadik ta ghəjani wa.

⁶ Na safa fitik dzafta tida, ka zlghutá tsi həw ka ghwáluta, kabga slaghu a slrəj mis-tani wa.

⁷ Ma teki sanlaha, ka glanaghatá teki ka raghwánata pghaf a ta ghəj wa.

⁸ Ta ganək sanlaha, ka dayäfta tsahaya, ka galafta, ka pghaftá ghəj ka zwan dze'dze'. Mididá ghəjə sanlaha, selela ghəjə sanlaha, 6ərləzla ghəjə sanlaha.

⁹ Mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi,» ka'a nda həj.

Kabgawu ta kəl Yesu ka gwada nda mahdihdi na?

Mat 13:10-17, Luk 8:9-10

¹⁰ Manda dgaghuta i Yesu nda duhwalhani kawadaga nda sanlaha ma mnduha ta vgha, ka dawəntá həj ta ghəjə tsa mahdihdi ya da tsi.

¹¹ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snəjtá difa ta gwada ta ghəjə ga mghama Lazglafta, ama ɲa sanlaha ná, ba nda mahdihdi dza'a mnanənta lu ta həj,

¹² kabga ɲa nghay tan, nghanja a həj wa. ɲa snay tan, snənta a həj dekdek wa. Ka má nda sna həj katsi ná, má dza'a mbədakmbəda həj ta vgha da Lazglafta ɲa plinistani ta dmakuha tan*,» ka'a nda həj.

*Klatá ghəjə tsa mahdihdi ya**Mat 13:18-23, Luk 8:11-15*

¹³ Tahula tsa, ka'a nda həj guli mantša: «Sna a kuni ta tsa mahdihdi ya ra? Ka sna a kuni ta tsaya wu katsi ná, wa ka kuni dza'a snəntá inda mahdihdi tama?»

¹⁴ Tsa hulfa ta wutsə tsa mndu mnə yu ya ná, gwada Lazglafta ya ta wutsə tsi.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida nzakwa tan. Na gi snənta tan ta gwada Lazglafta ma ɲudufa tan,

ndadaghatá halaway hlugudunustá həj, manda dagay ta daguta dyak ta hulfa ta tvi.

¹⁶ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh wutsaf lu ta hulfa tida həj. Ka snənsna həj ta gwada Lazglafta gi misimimisim ka həj ta tsu'äfta nda rfu,

¹⁷ ama had həj ta zlanjta vli ɲa dzugwamta tsa gwada ya ta slrəj ma ɲudufa tan wa. Ka grungra ghuya danwa nda giri ta həj kabga tsa gwada ya katsi, gi suwak zlanavata tan ta zlghay nda ɲudufa tan.

¹⁸ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda vli ma teki rkam hulfa mida həj. Snənsna həj ta gwada Lazglafta

¹⁹ ama ta laghula həj da ndana nzaku ma ghəjə hadik, nda ndana zba gadghəl, nda ndana sana skwiha ta hara'uwa iri. Mantša tama, mbađa tsa skwiha ya ka raghwa tsa gwada ya, ka niqtá həj ka ksaban.

²⁰ Sanlaha ma mnduha ná, manda hadik ka ganək həj. Ta snənsna həj ta gwada Lazglafta, ta zlghafzlgħa həj nda ɲudufa tan, ta magay həj ta skwi ta kumə Lazglafta. Sanlaha ma tsa mnduha ya ná, ki'a ki'a magata həj, ka gratani magata sanlaha, Sanlaha ma mnduha guli ná, va ɲulum ɲulum magatá ɲa tan,» ka'a.

*Mahdihdi graf lu nda pitirla**Luk 8:16-18*

²¹ Ka Yesu nda həj guli: «Ta klafkla lu ta pitirla ɲa dzuəamta ma tughuba ra? Ari ta klafkla a lu ɲa fiŋta mista ghzləj na? Ta klafta ɲa fafta ta vəl tskala† lu kasi'i ki'e.

²² Had skwi nda difa dza'a kwal kul sabi ta daði wa. Had skwi kdekdek dza'a kwal kul maravata banluwa guli wa.

²³ Mndu nda sləmənja snay ka sna tsi,» ka'a.

²⁴ Ka'a nda həj guli: «Daswa ka kuni nda skwi ta snənta kuni. Nda tsa daram ta kəl kuni ka gra skwi ya, nda tsi guli dza'a graghunaftha Lazglafta ta ɲa ghuni, ɲa sgaghunaghatá ɲa ghuni guli.

²⁵ Tsaya tama, mndu ta fata sləmənjaní dina ka sna gwada ná, dza'a sganaghasga Lazglafta ta snəntani. Ama mndu ta dərzlaftá sləmənjaní ná, dza'a sganaghasga ta dərzlanaftha guli,» ka Yesu.

Hulfa ma hadik graf lu nda ga mghama Lazglafta

²⁶ Ka'a nda həj guli: «Ka gragra nda hulfa ta pghamta mndu da hadik ya ga mghama Lazglafta.

²⁷ Dər ta hanə ta hanani tsa mndu ya girvidik, dər ta vaghə ta nzakwani tsi gifituk, ta dyutá dyakwani, ka glakwani hulfa sna a kə'a ta magaku wa.

* 4:12 Ngha ta Isaya 6:9, 10. † 4:21 Gray nda Mata 5:15 Lukwa 11:33.

²⁸ Hadik ta dygingtá hulfa ña nzakwani ka kuzun. Tahula tsa, ña pghaftani ta ghəñ ña ksayni ta zwanj.

²⁹ Ka nda ndəha tsi vəzɫəñ tama, nda maga fitik ña tsay, sagha fitika kla vɔdu ña tsay[‡] tsa,» ka'a.

Ga mghama Lazglafta graf lu nda hya kramasa

Mat 13:31-32,34, Luk 13:18-19

³⁰ Wya ka'a nda həñ guli: «Ndaw dza'a gra mu ta ga mghama Lazglafta, nda wati ma skwi dza'a grafta mu?»

³¹ Tsa ga mghama Lazglafta ya ná, dza'a gray lu nda hya kramasa. Tsa hya kramasa ya ná, ndəzɫikw nzakwani mataba hulfaha ta ghəñja hadik, ama ka sləgam sləga lu,

³² ta glafgla gdiz ka malaghutá hamata sluhwaha nidali. Ta pghay ta sləma dagala ha ka laviñta dyakha ta baba həga tan tida,» ka'a.

³³ Nda ndəghata mndərga tsa mahdihdiha ya mnananña tsi ta gwada ta həñ prək ka snanña tanj.

³⁴ Inda ñani ma gwada nda həñ ná, ba nda mahdihdi. Ama nzata tanj nda ghəñja tanj nda duhwalhani ya ná, tsislanaptani ta həñ.

Ləanata Yesu ta mativirau'

Mat 8:23-27, Luk 8:22-25

³⁵ Gahawu baɔu va tsa, «mbadma ta a ɫlu a,» ka Yesu nda duhwalhani.

³⁶ Ka sli'afɫa həñ ka zlanavatá tskata mnduha, ka lamə həñ da tsa kwambalu nzamə Yesu mida ya ka laghwi, kawadaga nda sanlaha ma kwambalu guli mistani.

³⁷ Tata ndrə həñ ma kwambalu, ka sli'afɫa mghama mativirau', ka kapatsa'uwaku imi ka lami ka kuma ndəghanafta kwambalu.

³⁸ Ta hanani Yesu ma mndəra kwambalu, nda fatá ghəñjani ta skwa fa ghəñ. Ka sli'anafɫá həñ. «Mghama dá! Ndana a kagha ta na zwaduta dza'a zwaduta mu na ra?» ka həñ nda tsi.

³⁹ Sli'avatani mantasa, ka dvanaghatá tsi ta falak. «Ləaləa ka nzata ka təkew!» ka'a nda drəf. Ka ləatá falak, ka nzatá vli təkew.

⁴⁰ Ka mbəɔavatá tsi tvə duhwalhani. Ka'a nda həñ mantasa: «Nu ta kəl kuni ka zləñ mandana na, kulam ndana, had zlgəy nda ñuduf da kaghuni dekdek katək ra?» ka'a nda həñ.

⁴¹ Ka ksafɫá zləñ ta həñ katakata. «Wa va na ma mndu katək na? Nduk nda falak nda drəf tani ta snanatá gwada!§» ka həñ.

5

Mbanafɫa Yesu ta mndu ksu halaway

Mat 8:28-34, Luk 8:26-39

¹ Manda laba tanj ta tsa sana ɫla drəfa Galili ta hadika Geraseni* ya,

² tata sabə nda sa Yesu ma kwambalu, ka gi ndadaghatá sana mndu ksu halaway, ta sabi mataba kuluha da guyya.

³ Mataba kuluha si ta nzakwa tsa mndu ya. Had mndu ta laviñtá ksafɫa ña habafta dər nda zida wu,

⁴ kabga si ta tsamtsa lu ma tsuhwal, habawuha lu ta dzvuhani nda zida, ama ta ratsin ratsa tsatsi ta tsa zidaha ya, ta ɫaliñ ɫala ta tsa tsuhwalha ya. Had mndu ta laviñtá zlahafta wa.

⁵ Inda fitik ta vaghə nda vagha, ta hanə nda hana ta wawaku mataba kuluha nda ya ta ghwá, ka lili ka kwaha vghani nda pala.

⁶ Na tsa Nghanñani ta Yesu manda a ya ná, ka hwayafɫá tsi ka lagha tsəɫəta ta kəmani,

⁷ ka wahu nda lwi dagala. «Yesu Zwanja Lazglafta ta luwa: Nya mataba dá nda kagha na? Ta ndrəba dzvu yu da kagha nda həga Lazglafta, ma ghuyɔp ka ta dənwa,» ka'a.

⁸ Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga mnanamna Yesu kazlay: Ghwadaka sulkum! Sabsa ma na mndu na kə'a.

⁹ Ka dawanñá tsi da tsi. «Wa hga gha na?» ka'a nda tsi. «Dəba'» hga dá, kabga nda tska ñni.

¹⁰ Kdəkkdək, ma ghzliñnis ka ma luwa, ka'a ndi'ata ka ñdanɫa nda tsi.

¹¹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu bra ghuvazuha[†] ta zbu ta skwa zay tanj tavata ghwá.

¹² Ka tsa ghwadaka sulkum ya mantasa: «Kdəkkdək, ghuna ta anñi da a ghuvazuha a, ka sli'amta ñni da həñ,» ka həñ nda tsi.

¹³ «Lawala!» Ka'a nda həñ. Ka sli'agaptá həñ ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf. Ta magay mbsaka tanj ta dəmbu' his ta zadamta ma tsa drəf ya.

¹⁴ Na tsa gwal si ta ngha tsa ghuvazuha ya, ka sli'afɫa həñ nda hwaya ka laghu mnyay ma luwa nduk tahula luwa. Ka sli'adaghatá mnduha da ngha tsa skwi ta maguta ya.

¹⁵ Manda sli'adaghatta tanj tavata Yesu, ka nghanñá həñ ta tsa mndu si sli'amə ghwadaka sulkumha dida ya ta nzakwani kwandlanj nda sudatá lgut ta vgha. Ka ghudzaku tsa mnduha ya da zləñ.

¹⁶ Ka rusu tsa gwal si hada ya ta skwi ta maguta nda tsa mndu si ksu halaway ya, nda skwi ta maguta nda tsa ghuvazuha ya, ña tanj.

¹⁷ Tahula tsa, «kəkkdək, sli'apsli'a ma hadika ñni,» ka həñ nda Yesu.

¹⁸ Ta dza'a dza'a Yesu da kwambalu tama, «wya dzvu, ka la yu mista gha,» ka tsa mndu

‡ 4:29 Zuwel 4:13. § 4:41 Gray nda Zabura 65:8, 89:10, 107:23-32. * 5:1 Gray nda Mata 8:28. † 5:11 Ngha ta Zlahu 11:7 nda Vrafta ta Zlahu 14:8.

si ksu halaway ya nda tsi.

¹⁹ Ama ka Yesu nda tsi mantsa: «La dzagha gha, ka dza'a ka slanaghatá la ga ghuni. Ka rusanafita ka ta inda skwi maga gha Mgham Lazglafta, nda ya ka'a tawatá hidáhida ta kagha,» ka'a.

²⁰ Ka sli'afita tsi ka laghwi da manay ma kuraghuta hadika Dekapwalus ta inda skwi magana Yesu. Ka ndærmim inda tanj nda ndærmima.

Mbatá sana marakw ta paghaku, nda vramta hafu ma makwa Zayrus

Mat 9:18-26, Luk 8:40-56

²¹ Manda vradaghata Yesu nda kwambalu ka lagha ta sana 6la dræf, ka sli'adaghatá mnduha njer6isl slanaghatá hada. Ta sladu Yesu ta wa tsa dræf ya.

²² Ka lagha sana mndu tekw mataba maliha ma hæga tagha skwa la Yahuda slanaghatá. Zayrus hga tsa mndu ya. Na gi nghanjani ta Yesu, ka gi zlæmbatá tsi ma ghuvani.

²³ Ka njavatá tsi ka ndæ6a dzvu da tsi, ka'a mantsa: «Wa a makwa dá ta kala ghøj ta dza'a mtaku. Kdækkdæk, sawi ksanja nda dzvu ka mbafita tsi, ka nzakwa tsi nda hafu,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka sli'afita Yesu ka dza'a kawadaga nda tsi. Mbadá mnduha ka sli'i rutututa mistani, ka 6islay.

²⁵ Mamu sana marakw mataba tanj ta maga vaku ghwanjpdæ his ta paghaku.

²⁶ Ghuyghuya tsa marakw ya ta danja katakata ta dza'a da takay da duhurha. Zadijnzadá ta inda skwihani demdem, nduk nda tsa, had lavaghvani wu, tata sgaku nda sga tsa danjani ya.

²⁷ Na snanja tsa marakw ya ka lu ta gwada ta Yesu, ka kdikadamtá tsi mataba mnduha, ka lagha ksanjá lguta Yesu nda ga mahulhul,

²⁸ kabga wya ka'a ma ghøjani: «Tsa ksanj yu ta dær lgutani tada ná, dza'a mbaku yu,» ka'a.

²⁹ Na tsa gi ksanjani ya, gi tærsiu' l6ata tsa paghakwani ya tsa. Ta snu tsi ma vghani ná, wdær nda mba.

³⁰ Gi ta snæ Yesu ma njani ma vgha guli ná, mamu mbraku ta savaghuta. Ka sladata tsi, ka mbædavata mataba tskata mnduha. Ka'a mantsa: «Wa na mndu ta ksanjá lgutha dá na na?» ka'a.

³¹ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Nda ngha ka ta tskatá mnduha ta 6isla kagha ná, wa ta kshihata na» ka ka? ka høj nda tsi.

³² Ka nanaghaku tsi ka zba tsa mndu ta ksanja ya.

³³ Na tsa marakw ya, ka ghudzaku da zløj, kabga nda sna ta skwi maga tsi. Ka

zlæmbatá tsi ma ghuva Yesu, ka mnananjá kahwathwata.

³⁴ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda mba ka makwa dá, kabga zlghafta gha ta i'i nda njudufa gha. La nda vgha ta zdaku, ka nzata ka kwandølan,» ka'a.

³⁵ Tata gwada Yesu, ka sagha gwal ga Zayrus da mnay nja Zayrus kazlay: Kdakwa tsa makwa gha ya tsa, nja danjwazlgølta gha njaw ta mgham na? ka høj.

³⁶ Klaf a Yesu ta tsa gwada tanj ya ka gwada wa. «Ma zløj ka, fafta kagha ta ghaja gha ta i'i kwenkwenj nja gha,» ka'a nda Zayrus.

³⁷ Ka sli'afita tsi ka dza'a. Ka pyanató tsi ta mnduha ta dza'a mistani, ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana zwanjamani ma Yakubu nja dza'a mistani.

³⁸ Ka 6hadaghatá høj da tsa Zayrus mali ma hæga tagha skwa la Yahuda ya. Ka slanaghatá Yesu ta mnduha ta kitsiwiraku, ta wawahaku, ta dzadza lubaluba.

³⁹ Ka lama tsi da hæga. «Kabgawu ta kæl kuni ka hlawi, ta kæl kuni ka taw? Ya wana ta mta a zwanj wu, hani ta hani tsi,» ka'a nda høj.

⁴⁰ Ka ghu6asu høj ta Yesu. Lagha Yesu ka ghzlagatá inda mndu ma hæga. Ka hgana'atá tsi ta i dani nda mani ma tsa zwanj ya, nda tsa gwal lagha høj kawadaga ya, ka lamæ høj da tsa dzuguvi nda zwanj mida ya.

⁴¹ Ka njanatá tsi ta dzvu, ka'a mantsa: «Talitakum,» ka'a. Manda mnay kazlay: Makwa dá, sli'afslia, i'i ya ta gwada nda kagha ka'a ya.

⁴² Gi hløbæts ka tsa makwa ya sli'afita ka gi mbadá. A', ghwanjpdæ his ima tsa makwa ya. Ka nzata høj ndandrakawa ka ndærmimay.

⁴³ Mbadaka Yesu ka zlahanaghatá høj ka njdanja kazlay: Yahayaha kuni da mnay dær nja wa tsi, ka'a. Ka'a nda høj guli mantsa: «Vlanjwa skwa zay ta na makwa na,» ka'a.

6

Kwalaghuta gwal ma Nazaret ta zlghaftá Yesu

Mat 13:53-58, Luk 4:16-30

¹ Ka sli'afita Yesu ka zlanjá tsa vli ya ka laghu da luwa ta glakwani.* Ka laghu duhwalhani mistani.

² Badu sabat, ka lamæ Yesu da tagha skwi nja mnduha ma hæga tagha skwa la Yahuda. Káka nda ndøghata mnduha hada ta sna tsa skwi ta taghæ tsi ya. Ka ndærmim høj nda ndærmima: «Wa ta taghanafita mndærga nana ma skwi? Wa ta vlanjá mndærga nana ma difil ta kæl tsi ka maga nana ma mazæmzæmha na?»

³ Tsa mnda fidí ta nzakway ka zwanja Mari† ya a na mndu na kay ra? Zwanjamani ma i Yakubu nda Yuses, nda Yuda, nda Simunj a tsi kay ra? Mataba nua a kwagha

* 6:1 Ngha ta Mata 13:54. † 6:3 Gray nda Yuhwana 6:42.

mani kay guli ra?» ka həŋ. Ka nzaku Yesu ka skwa tuthun da həŋ.

⁴ Ka Yesu nda həŋ tama mantsa: «Ta vlay lu ta glaku ŋa anabi ma sana vliha, ama ma luwani, nda ya mataba la taŋ nduk nda ya ma həga ga taŋ[‡] ná, haɗ lu ta vla glaku ŋani wa,» ka'a.

⁵ Tsaya kəl Yesu ka kwal kul maganɗá mazəmzəm hada. Ka laghu tsi ksarɗa nda dzvu ta sanlaha ma mnduha kul ɗughwanaku, ka mbambanafɗa tsi ta həŋ.

⁶ Ka ndərmim Yesu nda ndərmima ta tsa kwala taŋ kul zlgħaftá tsatsi nda ɗuɗuf ya.

Ghunafta Yesu ta duhwalhani ghwanɗá his

Mat 10:5-15, Luk 9:1-6

Tahula tsa, ka sli'afɗá Yesu ka laghwɗi da ra zwana luwa ta hula Nazaret. Ka tatagħa skwi ŋa mnduha.

⁷ Ka hagaftá tsi ta duhwalhani ghwanɗá his ŋa ghwanaftani ta həŋ his his his da luwaha. Ka valanɗá tsi ta mbraku ta həŋ ŋa ghazliginɗá ghwadaka sulkum.

⁸ Ka zlahanagħatá tsi ta həŋ ka'a mantsa: «Ta sli'i kuni ya, dafa kwenkwen dza'a kuni klafta ma dzva ghuni, yaha kuni klaftá skwa zay, nda dar zliba ghuva, yaha kuni klaftá tseɗi ma zlibi.

⁹ Yaha kuni klaftá mahisa lgut.

¹⁰ Ka lamla kuni da luwa katsi, ka nzata kuni ga mndu ya ta tsu'afɗá kaghuni, ha ka sagħa fitik dza'a kəl kuni ka sli'afɗa ma tsa vli ya.

¹¹ Ka mamu gwal ma sana vli dza'a kwal kul tsu'afɗa kaghuni ta kwalagħutá sna gwada ghuni katsi, ka sli'afɗa kuni ma tsa vli ya, ka tukwinɗa kuni ta rgitika tsa luwa ya ta səla ghuni. Tsaya dza'a maranɗá nza-kwa dmakwa taŋ ta ghəŋa taŋ,» ka'a nda həŋ.

¹² Ka sli'afɗá həŋ ka laghwɗi da mnay ŋa mnduha, ka həŋ mantsa: «Mbəɗanafta mbəɗa ta nzakwa ghuni, ka mniginɗa kuni ta dmakwa ghuni,» ka həŋ.

¹³ Ka ghazliginɗá həŋ ta ghwadaka sulkum ma mnduha, mbambanafha həŋ ta ndəghata gwal kul ɗughwanaku nda masanavata rɗi ta həŋ[§].

Mtakwa Yuhwana mnda maga Batem

Mat 14:1-12, Luk 9:7-9

¹⁴ Mantsa, ka snanagħatá tsa gwada ta gwada lu ta Yesu ya ta mgham Hiridus, kabga lagħula hganɗi da zərwa. Ka lu ta mnay tida na: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya ta sli'agabta ma mtaku, tsa ta kəl tsi ka maga mazəmzəmha,» ka lu.

¹⁵ «Iliya ya tane,» ka həŋ. «Sana anabi ta gara vgha nda sani mataba naba anabiha ghalya ya,» ka sanlaha nda ŋa taŋ.

¹⁶ Ama manda kɗakwa Hiridus ta snanɗa tsahaya: «Tsa Yuhwana tsaghu yu ta ghəŋani ya kay ya ta sli'agabta nda hafu,» ka'a.

¹⁷ Kəl Hiridus ka mnata ksafɗá Yuhwana ná, kabga gwada ta Hiridiya ta nzakway ka markwa zwanamani Filip* klu tsi ka marakw,

¹⁸ si kəl Yuhwana ka mnay ŋa Hiridus ka-zlay: Ra a ka klay għa ta markwa zwanama għa wu,[†] ka'a nda tsi. Kəl Hiridus ka ghunaftá sludzani ksafɗá Yuhwana ka tsamta ma zida.

¹⁹ Tifin basanava basa Hiridiya ta ɗuɗuf ta Yuhwana kabga tsa gwada ya, ka zbə tsi ta tvi ŋa dzata ama trid traptra ta tvani.

²⁰ Vərdá dər Hiridus ná, ta zləŋay ta Yuhwana. Nda sna guli kazlay: Mndu nda għuɓa Yuhwana, nərma mndu ya kə'a ka katə tsi. Inɗa nzata Hiridus ka sna gwada ta gwada Yuhwana ya ná, ta dəwir nda dwira ta ghəŋani dər má ɗvafɗa tsi ta snay.

²¹ Ma sana fitik tama, ka mutsafta tsa Hiridiya ya ta tvi ŋa dzatá Yuhwana. Tsa fitik ya ná, baɗu fata Hiridus ta skala havakta fitika yakwani ya. Baɗu tsaya, ka hagaftá Hiridus ta mnduha. Tsa mnduha hagaf tsi ya, gwal dagaladagala ta wanafta, nda mghamha ta ghəŋa sluziha, nda gwal klu lu ta hadika Galili ya.

²² Baɗu va tsaya tama, ka lamə makwa tsa Hiridiya ya ka skalu ta kəma tsa mnduha ta tskavata ya. Ka zɗanaftá tsa skalani ya ta ɗuɗufa Hiridus nda tsa gwal hagaf tsi ya tani. Ka Hiridus nda tsa makwa ya mantsa: «Ka nu dza'a kumafta maya għa ya, ɗawiha ɗawa dza'a vlagħavla yu,» ka'a.

²³ Ka wadanatá tsi. Ka'a mantsa: «Skwi ya dza'a ɗawanɗa kagħa da i'i ná, dza'a vlagħavla yu, dər má sləghwa luwa da tsi,» ka'a.

²⁴ Ka ndagapɗá tsa makwa ya ka laghwɗi mnay ŋa mani. Tahula mnanatani, ka ɗawu tsi da mani. Ka'a mantsa: «Nu dza'a yu ɗaway tama?» ka'a. Ka mani zlgħaftá wani mantsa: «ɗawa ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a nda tsi.

²⁵ Ka gi vrəglagħutá tsi slanagħatá mgham ka ɗaway da tsi: «Ta kumay yu ta vliħata għa ndana ndana ta kwambleh ta ghəŋa Yuhwana mnda maga batem,» ka'a.

²⁶ Su'anak ká mgham nzata. Lavglin a ta sɗanafta wu, kabga nda ghada wadanatani ta kəma tsa gwal hagaf tsi ya.

²⁷ Ka gi ghunaftá tsi ta sluzi turtuk mataba gwal ta nghan ka'a nda tsi mantsa: «La ka tsagagħata ka ta ghəŋa Yuhwana

‡ 6:4 Gray nda Lukwa 4:24, Yuhwana 4:44. § 6:13 Gray nda Yakubu 5:14. * 6:17 Ngha ta 8:27. † 6:18 Ngha ta Zlahu 18:16, 20:21.

mnda maga batem,» ka'a.

²⁸ Ka sli'äftá tsa tsulzi ya ka laghwi da gamak, ka tsagaghatá ghəŋa Yuhwana mnda maga batem ta kwembeh.

²⁹ Manda snajta duhwalha Yuhwana ta tsa skwi ya, ka lagha həŋ klaghata mblani ka laghwi padamta.

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yuh 6:1-14

³⁰ Mbadá tsa duhwalha si ghwanagha Yesu ya ka varakta. Ka ts kavatá həŋ tavata Yesu, ka rusa skwi si maga həŋ, nda skwi ya si ta tagha həŋ ŋa mnduha.

³¹ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Mbadá ma ta wa mazawa, ka nzata kuni ka hlaptá hafu hada,» ka'a. Had fitika tan ŋa mutsaftá dər zanja dər skwa zay wu, kabga ndəghata mnduha ta zazavadaku katakata hada.

³² Ka sli'äftá hahəŋ hahəŋ ka dza'a ma kwambalu da sana vli ta wa mazawa.

³³ Ta sli'i həŋ, nda ndəgha mnduha ta nghinjá həŋ, ka tsəmaftá həŋ. Ka gazlatá inda mnduha ma luwa, ka dza'a nda səla da tsa vli ta dza'a i Yesu nda duhwalhani ya, ka tinlaghutá həŋ ta ɓhadaghata, kabga ta hway nda hwaya hahəŋ.

³⁴ Manda ɓhadaghata Yesu, ka sabə tsi ma kwambalu. Ka'a ka'a ná, tizlik tskata mnduha, ka ksarjta həŋ katakata ta Yesu ka hidahida, kabga nda nza həŋ manda tuwakha kul had mnda ngha^z həŋ, ka gi nzatá tsi ka tagha skwiha ŋa tan.

³⁵ Manda ya nda ghada laghwa fitik, ka lagha duhwalhani mnay ŋani. Ka həŋ mantsa: «Wana ma mtak lu hadna, laghula fitik guli,

³⁶ mnanamna ta na mnduha na, ka sli'a həŋ da luwa, nda ya da zwana luwaha ta wafta na vli na, ka dza'a həŋ skwa skwiha ŋa zay tan,» ka həŋ.

³⁷ Ama ka Yesu nda həŋ mantsa: «Vlanjwavl kaghuni ɓa ta skwa zay ta həŋ,» ka'a. Ama ka həŋ nda tsi mantsa: «Ŋa sli'a ŋni da dzawaktá buradi prək ka tseda vagma mnduha his dərmaək ta maga slna^š, ka valanjta həŋ ŋa zay tan rki?» ka həŋ.

³⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Kidaghi buradi da kaghuni na? Naghawa nagha» ka'a. Naghanata tan, ka həŋ mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his ya,» ka həŋ.

³⁹ Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Mnanawamna ta mnduha ka nanzata həŋ ka ghuɓu ka ghuɓu ta kuzuŋwa mkwenek,» ka'a.

⁴⁰ Ka tsakavatá mnduha, ka nanzata dərmaək dərmaək ma ya vli, hutaf mbsak hutaf mbsak ma ya vli.

⁴¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradi hutaf, nda tsulhwa klipi his ya. Ka nghadaftá tsi nda ta luwa ka rfanaghatá Lazglafta. Tahula tsa mantsa, ka ɓalanaptá tsi ta tsa buradi ya, ka valanjta duhwalhani, ŋa daganaftá tsa mnduha ya. Mantsa guli, ka daganaftá tsi ta tsa tsulhwa klipi his ya ta həŋ.

⁴² Inda tan demdem ka zazutá həŋ, ka babaghawtá həŋ.

⁴³ Ka tskaftá lu ta padakwa tsa buradiha nda klipiha ya ka ghwanak ghwanjpdə his.*

⁴⁴ Gwal ta za tsa buradi ya ná, mnduha dambu' hutaf ya.

Mbaday Yesu ta mbadá ta drəf

Mat 14:22-33, Yuh 6:15-21

⁴⁵ Tahula tsa, gi ka mblafta Yesu ta duhwalhani ka lamə da kwambalu ŋa dza'a tan ta sana ɓla drəf nda tvə luwa Betsayda, ta kdə tsatsi ta vriijta dəŋga ŋa laba tsatsi nda hul nda hul slanaghatá həŋ.

⁴⁶ Manda dgatani ta vgha nda tsa mnduha ya, ka sli'äftá tsi ka laghwi ta ghwa da maga du'a.

⁴⁷ Lama vli da rvidik ya ná, ɓhatá tsa duhwalha Yesu ya tsa nda kwambalu ma takataka drəf. Tata hadik Yesu turtukwani.

⁴⁸ Ka'a ka Yesu nghadapta ná, ta takadaku duhwalhani ka swa kwambalu, kabga mamu falak ta vra həŋ. Wə ta tsughbura sərɗək vli, ka sli'äftá tsi ka mbadá ta drəf nda səla, ŋa dza'a nda da həŋ, ka kumə tsi ta klatá wa tan.

⁴⁹ Ka'a ka həŋ ná, mamu skwi ta mbadá ta imi, zlah halalay ya, ka həŋ ka wahu.

⁵⁰ Nda ngha inda tan demdem, ka ghudzaku həŋ ta ghudzaku da zləŋ. Ka gi gwadganatá Yesu ta həŋ. Ka'a nda həŋ mantsa: «Ma wahu kuni ta wahu, i'i ya, ma zləŋ kuni ta zləŋ!» ka'a nda həŋ.

⁵¹ Ka lagha tsi, ka lamə da tsa kwambalu ya nzata tavata həŋ. Ka gi lɓata tsa falak ya tɓekw. Ka laghu tsa duhwalhani ya da ndərmimay katakata.

⁵² Ma ŋa snajta tan ta mbrakwa Yesu nda mazəmzəm maga tsi nda buradi ya ná, lanamə a ta həŋ wu, kabga tənŋəŋa ghəŋa tan.

Mbambanafta Yesu ta mnduha ma Genazaret

Mat 14:34-36

⁵³ Tahula tsughwadapta tan ta drəf, ɓhadaghar həŋ ta hadika Genazaret, ka hbanata həŋ ta kwambala tan ta wa drəf hada.

⁵⁴ Manda saba tan ma kwambalu, ka tsəmafta mnduha ta Yesu.

⁵⁵ Tsəmafta tan, ka sli'äftá həŋ nda hwaya da mnay ma inda vliha. Ka tsakwə həŋ nda ghzłəŋa tan nda ghzłəŋa tan ta gwal kul

† 6:34 Gray nda Mbsak 27:17, 1 Mghamha 22:17, Azekiyel 34:5-6. Mghamha 4:42-44.

§ 6:37 Ngha ta Mata 20:2.

* 6:43 Gray nda 2

dughwanaku, da inda vli snaj həj kazlay: Hada Yesu kə'a.

⁵⁶ Ma inda dər wati ma vli tsi ta lagha Yesu, dər ma zwana luwa tsi, dər ma huđa luwa tsi, ka dər tahula luwa a tsi, ta hladağhahla lu ta gwal kul duğhwanaku ka pğhata ta dađi. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi, ɲa ksantə dər wa lgutani tsi kwejkwəj. Inda gwal ta ksantə ná, nda mbamba həj.

7

Gwada i Yesu nda la Farisa ta ghəja tagha skwa dzidzi

Mat 15:1-9

¹ Ka sli'agata tsa la Farisa nda sanlaha ma gwal tagha zlahu ɲa mnduha ya ma Ursalima, ka ts kavata vatá Yesu.

² Ka nghanťa həj ta sanlaha ma duhwalha Yesu ta za skwa zay nda ɲratá dzvu, mbazinj a həj manda ya taghanaf dzidziha tan ta həj wa.

³ Tsaw la Farisa nda sanlaha ma la Yahuda ya ná, hađ həj ta za skwa zay ka ta mbaza a dzva tan tsuwedek đina, manda ya taghanaf dzidziha tan ta həj wa.*

⁴ Ka vragaghavra həj ta luma, hađ həj ta za skwa zay ka ta mbazaghu a həj ta mbaza wa. Mamu ndəghata sana skwiha guli taghanaf dzidziha tan ta həj ta magə həj manda: Tva mbazapta đina ta kuwa, nda bəzleghwa, nda siga kufur.

⁵ Mbada la Farisa nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka dawanťa da Yesu. Ka həj mantsa: «Nu kul hađ duhwalha gha ta maga skwi taghaf lu da dzidziha, ta kəl həj ka za skwa zay kul mbazinjťa dzvu na?» ka həj.

⁶ Ka Yesu nda həj mantsa: «Tsa mađgwirmađgwira ghuni ya. A ta ɲa Isaya ta mnay ta ghəja ghuni, manda ya nda vinda mnə na Lazglafta kazlay:

nana mnduha na ná, ta wubisim ta wubisim ta zləzlvə həj ta i'i. Ma ɲudufa tan ná, đva a həj ta i'i wa.

⁷ Zləzlvə i'i ta zləzlvu həj ná, ka bətbət. Ma ɲa taghay tan ta zlahə da ɲa mnduha ná, ka laghu həj da ɲanató zlahə mnduha†,» kə'a ya.

⁸ Zlanava zla kuni ta zlahə Lazglafta, ka laghu kuni da sna skwi ya ta taghu mnduha.

⁹ «Nda hiđa kuni kahwata ta wudinjťa zlahuha Lazglafta, ka ɲanató ɲa ghuni ma skwa dzidzi.

¹⁰ Wya ka Musa: "Vla ta glaku ɲa i da gha nda ma gha," ka'a. Ka'a guli na: "Mndu ta razanaftá i dani nda mani, dza'a dzadza‡ lu," ka'a.

¹¹ Ama ka kaghuni ta mnay ɲa mnduha ná, lavinjłava mndu ta mnay ɲa i dani nda

mani kazlay: Si má ta kumay yu ta vlaghatá skwi ɲa kataghata, đaw lavinj a yu wu, kabga kwarban ɲa manda mnay kazlay: Dza'a vlantá Lazglafta yu kə'a.

¹² Mantsa ya tama ta mbla kuni ta tsa mndu ya, ɲa kwal kul katanťa i dani nda mani.

¹³ Ma tsa magay ghuni mantsa ya tama ná, ta mbəđin mbəda kuni ta gwada Lazglafta, nda mndərga tsa tagha skwa ghuni ya ɲa mnduha. Nda ndəgha mndərga sana skwiha ta magə kuni manda daslakwa tsahaya.»

Skwi ya ta ɲrinta mndu

Mat 15:10-20

¹⁴ Tahula tsa, ka hagəglaktá Yesu ta dəmga da tsi. Ka'a nda həj mantsa: «Gunawa guna ta sləməja ghuni đina, ka mnaghunata yu.

¹⁵ Hađ skwi ta zadata mndu nda za ta ɲrinta mndu wa, ba skwi ta sabə nda sa ma ɲudufa mndu ta ɲrinta mndu.» ka'a.

¹⁶ [Ka mamu mndu nda sləməja snay ka sna tsi.]

¹⁷ Manda sli'afťa Yesu ka laghwi da həga dgarə tsi ta vgha nda dəmga, ka dawanťa duhwalhani da tsi ta ghəja tsa gray graf tsi ya.

¹⁸ Ka'a nda həj mantsa: «A'a, hađ đifil ma ghəja kaghuni guli ra? Sna a kaghuni guli kazlay: Hađ skwi ta zadata mndu nda za ta lavinjťa ɲrinta mndu wu kə'a ra?

¹⁹ Hađ tsa skwi ta zadata mndu nda za ya ta dza'a da ɲudufa mndu wu, da huđi ta dza'a tsi ɲa dza'a thidinjta ma dra,» ka'a. Tsa gwada Yesu ya ná, ta kumay ta mnay kazlay: Nda ghuđa inda skwa zay§ ka'a.

²⁰ «Skwi ta sabə nda sa ma ɲudufa mndu ná, tsaya ta ɲrinta mndu,

²¹ kabga ma ɲudufa mndu ta sli'agabta ghwadaka ndanuha, nda sli'insli'inj, nda ghali, nda psła mnduha,

²² nda hliri, nda hara'u tiri, nda sidi, nda nənəba mndu, nda kakranjaku, nda ghudzaku, nda vza rutsak ta mndu, nda gəla ghəj, nda ga rgha.

²³ Inda tsa ghwadaka skwiha ta sli'agapta ma ɲudufa mndu ya ta ɲrinta mndu,» ka'a nda həj.

Zlghay nda ɲudufa sana marakw

Mat 15:21-28

²⁴ Tahula tsa, ka sli'afťa Yesu hada ka laghwi ta hadika Tir nda Sidun. Ka lamə tsi da sana həga. Va a si ta snantə mndu kazlay: Wa'a hadya kə'a wa, ama lavinj a ta difaghuta wa.

²⁵ Mamu sana marakw ksu halaway ta makwani, ka snantə tsi ta mna gwada ta

* 7:3 Gray nda Lukwa 11:38. † 7:7 Ngha ta Isaya 29:13.

‡ 7:10 Ngha ta Sabi 20:12 nda Vrafta ta Zlahu 5:16 nda Sabi 21:17 nda Zlahu 20:9. § 7:19 Gray nda Slna gwal ghunay 10:9-16.

Yesu. Ka gi sli'aftá tsi ka lagha zlámbatá ma ghuva Yesu.

²⁶ Ka ndóbu tsi ta dzvu da tsi nja ghzliginjá tsa duhwala halaway ya ma tsa makwani ya. Tsa marakw ya ná, makwa la Grek ma luwa Finusi, ya lu ta hadíka Siri ya.

²⁷ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Zlanjzla ta zwani karaku ka baghafta hən. Dina a ka klaftá dúvula zwani ka vlanjá zwana kriha wa,» ka'a nda tsi.

²⁸ «Mantsa nzakwani mndani mghama dá, ama ta dagay zwana kriha ta wiwsa tsa skwa zay ta rkadata ta hadík ma vél zay zwani ya guli,» ka tsa marakw ya.

²⁹ Ka'a nda tsi mantsa: «Kabga tsa gwada gha ya, la makwa dá dzagha gha, wa'a saghusa tsa duhwala halaway ya ma makwa gha» ka'a nda tsa marakw ya.

³⁰ Ka sli'aftá tsa marakw ya ka laghwi dzaghani. Bhadaghatani dzagha ka lamə tsi da həga, ka slanaghatá tsi ta tsa makwani ya ta hani ta ghzlən. Ta had' tsa duhwala halaway ya mida wa.

Mbanafta Yesu ta sana rgha kul snanjta zlamən

³¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu ta hadíka Tir, ka laghwi nda ma luwa Sidun, ka zlagaghatá tsi nda ma Dekapwalus nja vru nda tvə drəfa Galili.

³² Bhadaghatani da hada, ka klanaktá lu ta sana mndu ka rgha, sna a ta sləmən wu, sna a ta gwada guli wa. Ka ndóbu lu ta dzvu da tsi nja ksanjta nda dzvu ka mbafta tsi.

³³ Ka klaghatá Yesu ta tsa mndu ya turtukwani, di'ij nda mnduha. Ka dzadzaghatá Yesu ta ndəfinja dzvuhani da sləmənha tsa mndu ya, danafha ta sərđakani ta ghanik.

³⁴ Ka nghadaftá Yesu nda ta luwa, ka hlafta tsi ta hafu. «Efasla,» ka'a. Manda mnay kazlay: Gunaguna kə'a ya, nda gwada luwa tanj.

³⁵ Gi wuzlanj guna guna sləmənha tsa mndu ya, gi wuted' plata ghanikani tsa, ka gwada tsi ta gwada tsəlenj.

³⁶ Ka dvanaghatá Yesu ta mnduha yaha hən da mnay dər nja wati ma mndu tsi. Ka dvu Yesu ta hən ya ná, ka sgə hahən ta mna tsa skwi maga Yesu ya.

³⁷ Ka ndərmim hən katakata, ka hən mantsa: «Inda skwi ta magə na mndu na na, dina. Nduk nda rgha tani ná, ka gwananatanani ta sləmənhanani, ka gwadayni ta gwada. Kay! Skwi dina ta magə na mndu na,» ka hən.

8

Zunusta Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' fwad
Mat 15:32-39

¹ Ma tsa fitik ya, ka tsəkəglavatá ndəghata mnduha da Yesu, had' skwa zay nja zay tanj wa. Ka hganjta Yesu ta duhwalhani,

² «Ta ksita ka hidahida na mnduha na, kabga ma hkəna fitika tanj na ta nzaku kawadaga nda i'i, had' skwi mutsaf hən nja zay guli wa.

³ Ka lawala dzagha ghuni nda maya nda maya ka yu nda hən katsi, mutsafta a hən ta mbraku nja mbadá ta tvi wa. Wya sli'af ma vli di'ij sanlaha mataba tanj guli,» ka'a nda hən.

⁴ «Ga dza'a mutsafta lu ta skwa zay ma na mtak na, nja vlanjá na mnduha na nja baghanaftá hən na?» ka duhwalhani nda tsi.

⁵ «Kidaghi buradi da kaghuni na?» ka'a nda hən. «Ndəfán hən,» ka hən nda tsi.

⁶ Mantsa tama, «nzawanza rap ta hadík,» ka Yesu nda tsa mnduha ya. Ka nzatá hən. Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ndəfán ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta. Tahula tsa, ka balanaptá tsi, ka valanjá duhwalhani, nja daganaftá tsa mnduha ya. Ka daganaftá hahən ta tsa mnduha ya.

⁷ Mamu zwana klipi ki'a guli da hən, ka rfanaghatá Yesu ta Lazglafta ta ghənə tsa klipi ya, ka valanjá tsi ta duhwalhani. «Daganafwa daga ta mnduha,» ka'a.

⁸ Ka zutá mnduha, ka baghaftá hən. Ka tskaftá lu ta pdakwani ma vél zay tanj, ka ghwanak ndəfán.

⁹ Tsa mnduha ya na, ta magay hən ta dambu' fwad. Mantsa tama, ka vrinjta Yesu ta hən dzagha tanj.

¹⁰ Gi tahula tsa, ka sli'aftá tsi ka lamə da kwambalu nda duhwalhani, ka laghu hən ta hadíka Dalmanuta.

Daway la Farisa ta mazəmzəm da Yesu
Mat 16:1-4

¹¹ Manda bhadaghatani tanj, ka sli'adaghatá la Farisa slanaghatani, ka zlərdə hən ta skwihi nda tsi, kabga ta kumay hən ta mutsaftá ghurum nja ksafatá Yesu, ka hən nda tsi mantsa: «Maganamaga maga ta mazəmzəm nja maranjta kazlay: Da Lazglafta ta mutsa kagha ta nja gha ma mbraku kə'a,» ka hən.

¹² Ka hlaftá Yesu ta hafu, ka'a mantsa: «Kabgawu ta kəl mnduha ta na zamana na, ka dawa magatá mazəmzəm katək na? Kahwathwata ta mnaghunata yu, had' sana mazəmzəm dza'a marananjta lu ta mnduha ta na zamana na wa,» ka'a nda hən.

¹³ Ka sli'aptá tsi mataba tsa la Farisa ya ka laghwi da kwambalu nja dza'a ta sana óla tsa drəf ya.

Zanapta duhwalha Yesu ta skwi maga
Yesu
Mat 16:5-12

14 Ma tsa sli'a taŋ ya, ka zanaptá duhwalhani ta klaftá buradi, turtuktuk yeya buradi da həŋ ma kwambalu.

15 «Dasuwa ka kuni! Nghawa ghəŋja ghuni da isa la Farisa nda Hiridus,» ka Yesu zlahanaghatá həŋ.

16 Ka wuwisaku tsa duhwalhani ya mataba taŋ. «Zlah na kwala buradi kul hađ da amu na yeya,» ka həŋ.

17 Fslek ka tsa gwada ya lamə da sləməŋja Yesu. Ka'a nda həŋ mantsa: «Kabgawu ta kəl kuni ka ndanu, kabga kwala buradi kul hađ da kaghuni na? Ha gita, hađ mahizl ma ghəŋja ghuni ra? Təŋtəŋani ghəŋja ghuni katək ra?»

18 Ya wana mamu ira ghuni ní, nu kul nghanťá kuni ta vli? Wana mamu sləməŋja ghuni, nu kul snanťá kuni ta sləməŋ*? Hađ kaghuni ta havaktá skwi katək ra?»

19 Ma fitika daganafťa da ta buradi hutaf ta mnduha dambu' hutaf, kidaghi ndaghanafťa kuni ta ghwanak nda padakwa vəl zay mnduha na?» ka'a nda həŋ. «Ghwanjpdə his həŋ,» ka həŋ.†

20 «A ki ma fitika daganafťa da ta buradi ndəfəŋ ta mnduha dambu' fwađ, kidaghi ndaghanafťa kuni ta tughuba nda padakwa vəl zay mnduha guli?» ka'a nda həŋ. «Ndəfəŋ həŋ,» ka həŋ.‡

21 «Ka si mantsa tsi, nu kwal kuni snanťa tama?» ka'a nda həŋ.

Mbanafťa Yesu ta mndu nda ghulpa ma Betsayda

22 Mantsa tama ka 6hadaghatá i Yesu nda duhwalhani da luwa Betsayda. Ka kladaghatá mnduha ta ghulpata mndu da Yesu. Ka ndəbu lu ta dzvu da tsi ŋa ksanťa.

23 Ka ksaftá Yesu ta tsa mndu nda ghulpa ya ta dzvu, ka klaghata tahula luwa. Ka tfanafťá tsi ta sərđək ta iri, ka pghanafťá dzvu, ka đaw tsi da tsi kazlay: Nda nghan ka ta skwi ra? kə'a.

24 Ka gunanťá tsa ghulpa ta mndu ya ta iri. «Nda nghan ya ta mnduha ta wawaku mndani ná, ama manda fu manda fu ta nghan ya ta həŋ,» ka'a.

25 Ka pghəglafťá Yesu ta dzvuhani ta iriha tsa mndu ya guli, ka nghanťá tsa mndu ya ta vli tsuwadək. Nda mba tama, nda nghan ta dagatá skwiha.

26 Mantsa tama, «Yaha ka lami da huđa luwa,» ka'a nda tsi, ka ghuniŋta dzaghani.

Kagha ná, Kristi ka, ka Piyer nda Yesu

Mat 16:13-20, Luk 9:18-21

27 Tahula tsa, ka sli'afťá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka dza'a da sana luwaha ndusa ndusa ma luwa Sezare Filip. Ta labə həŋ ta tvi, ka đaw tsi da duhwalhani. Ka'a

mantsa: «Wa i'i, ka mnduha ta mnay na?» ka'a nda həŋ.

28 Ka həŋ mantsa: «Yuhwana mnda maga batem ya ka sanlaha, Iliya ya ka sanlaha, sana mndu mataba la anabi ya ka sanlaha ta mnay nda kagha.»

29 «Kinawu ka kaghuni, wa ya ka kaghuni ta mnay nda i'i?» ka'a kay guli. Ka Piyer mantsa: «Kagha na: Kristi§ ka,» ka'a nda tsi.

30 Ka zlahanaghatá Yesu ta həŋ ka ŋđanđa. Ka'a nda həŋ mantsa: «Yahayaha kuni da walanťá mnay mantsa ŋa mndu,» ka'a.

Mnay Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:21-28, Luk 9:22-27

31 Mantsa tama, ka zlaftá Yesu ta taghay ŋa duhwalhani kazlay: Dza'a ghuyapə ghuya Zwanja mndu ta đanwa katakata. Dza'a wuđidij wuda la galata mnduha, nda maliha ta ghəŋja gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha tani. Dza'a dzadza lu, bađu mahkən, ŋa sli'agaptani nda hafu, ka'a.

32 Ka mnə tsi ta tsa gwadaha ya banluwa. Ka ksaghutá Piyer ta Yesu ta slərpa vli ka davanaghata.

33 Ka mbəđavatá Yesu, ka nghan duhwalhani. Ka ŋruhanaghatá tsi ta Piyer ka'a nda tsi mantsa: «Laghula gha tavata i'i halawaya skwi na. Hađka ta ndanu manda ya ta kumə Lazglafta wa. Manda ndana mnduha ká ka ta ndanu,» ka'a nda tsi.

Fata duhwalha ta ghəŋja taŋ manda ŋa Yesu

34 Ka hagaktá Yesu ta mnduha, nda duhwalhani tani, ka mnay ŋa taŋ. Ka'a mantsa: «Ka ta kumay mndu ta nzaku kawadaga nda i'i katsi, ba vzintani ta ghəŋjani, ka klayni ta udza zlanjanyi, ka dza'ani mista da.

35 Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa da ka mndu katsi ná, dza'a zadinžada tsa mndu ya ta hafani. Mndu dza'a zadinťá hafani kabga i'i, nda ya kabga Lfida Gwada ná, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

36 Nu dza'a ghzlanata mutsafta mndu ta na ghəŋja hađik na tender, ka nda zada hafani na?

37 Nu dza'a vlata mndu ŋa vara hafani na?

38 Ya wana ka dmaku mnduha ta na zamana na, ka sli'inj ka sli'inj həŋ da Lazglafta. Ka kwalaghukwala mndu ta mnanťá hga da nda gwada da guli ta kəma tsa mnduha ya katsi, i'i Zwanja mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala yu ta mnantá tsa mndu ya bađu vragata da kawadaga nda duhwalha nda ghuđa ta luwa ma glakwa Lazglafta.»

* 8:18 Gray nda Irmiya 5:21, Azekiyel 12:2. † 8:19 Nghan ta 6:35-44. ‡ 8:20 Nghan ta 8:1-9. § 8:29 Kristi: Tsaya Almasihu.

9

¹ Ka'a nda həj guli mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna, dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta nda mbraku, ɲa nghanja tanj nda ira tanj,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-13, Luk 9:28-36

² Tahula fitik mku', ka hlafta Yesu ta i Piyer nda Yakubu, nda Yuhwana mistani, ka ɲlaghatá həj ta sana ghwá nda slra. Lafa tanj ta tsa ghwá ya, ka mbədavaftá tsi ta kəma tanj.

³ Ka wudaku Iguthani tilil katakata. Had mndu ta na ghəja hadik na dza'a laviŋtá ghuəptá skwi ɲa ɓanafta ɲa laf taə ta tsaya wa.*

⁴ Ta wa ira tsa duhwalhani ya, ka zlagaptá i Iliya nda Musa, ka ghwa yiva nda Yesu.

⁵⁻⁶ Ka ksafta zləj ta tsa duhwalha ya katakata. Sna a Piyer ta skwi ɲa mney wa. Gi ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma da, dina ka nzata mu hadna. Magafmamaga ta həgaha tumpul hkən. Pal ɲa gha, pal ɲa Musa, pal ɲa Iliya guli,» ka'a.

⁷ Ka saha kusay tɔik bukwanmtá həj. Ka gwaɗagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nana na zwanja da ta dɔu yu nda ɲudufa da. Snawa ta gwada da tsi,†» ka'a.

⁸ Gi zləwad zləwad zləwad, ka duhwalhani ka nanagha vli ta wanafá həj. Kə'a ka həj ná, Yesu turtukwani yeya nghanj həj kawadaga nda həj.

⁹ Ka sli'afá həj ka saha ta tsa ghwá ya. Ta saha həj, ka zlahanaghatá Yesu ta tsa duhwalha ya. Ka'a mantsa: «Yahayaha kuni da mnanjta skwi nghanj kuni ɲa mndu ha ka sagha fitik ya dza'a sli'agabta Zwanja mndu mataba gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁰ Ka snatá həj ta tsa gwada ya, ama ka laghu həj da ɗadawaku mataba tanj «nahgani sli'agabta mataba gwal nda rwa?» ka həj.

¹¹ Mantsa tama, ka ɗawanjta duhwalhani da Yesu. Ka həj mantsa: «Kabgawu ta kəl gwal tagha zlahu ɲa mnduha ka mney kazlay: Tinjəl Iliya dza'a saha karaku‡ kə'a na?» ka həj.

¹² Ka Yesu nda həj mantsa: «Anji, dza'a tinjlaghutinjla Iliya ta saha ɲa payanata inda skwiha. Ama kabgawu vindafata lu ta ghəja Zwanja mndu kazlay: Dza'a ghuyay ta ɗanjwa katakata, ɗvata a lu wu kə'a?»

¹³ Ama ka yu ta mnaghunata ná, ghadaghada Iliya ta saha ka ghuyanaptá həj ta ɗanjwa manda ya kumarj həj. Mantsa ya ka gwada Lazglafta mnata ta ghəjani,» ka'a nda həj.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj ksu seteni

Mat 17:14-21, Luk 9:37-43

¹⁴ Manda vradaghata i Yesu tavata tsa duhwalhani si zлана həj ya, ka nghanjta həj ta tskata mnduha ta wanafá tsa duhwalha ya nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta zlərdutawi nda həj.

¹⁵ Na ghur, nghanj tsa tskatá mnduha ya ta Yesu ná, nda ghada ndusadaghatani da həj. Ka sli'afá həj nda hwaya ka dza'a ga zgu ɲani.

¹⁶ Ka Yesu ɗawanja da həj mantsa: «Ta ghəja wu ta zlərdá kuni ta wi nda həj na?» ka'a.

¹⁷ Ka sana mndu mataba tsa mnduha ya zlgahanafawi mantsa: «Maləma da, zwanja da ksu seteni, vlanj a ta tva gwada wu kəl yu ka klagaghata da kagha.

¹⁸ Ka ta kumay tsa skwi ya ta slanapta katsi, gi slanatani ta hadik. Gi pghay tsa zwanj ya ta mahupak ma wi, dzislayni ta sli'ij ka hpaɗay, gi dzəj vghani. Tsaya kəl yu ka ndəba dzvu da duhwalha gha, kambəl ka ghzliginjta həj ta tsa seteni ya ma tsa zwanja da ya mazlay, ama ka traptá həj,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka Yesu nda həj mantsa: «Ghwadaka mndara mnduha kul had zlgəy nda ɲuduf da həj! ɲa kulam yawu dza'a nzata yu tavata kaghuni? ɲa kulam yawu dza'a nzata yu ka su'uwaghunata? Klagidighawa tsa zwanj ya,» ka'a nda həj. Ka klədanaghatá lu.

²⁰ Gi ghur nghanj tsa zwanj ya ta Yesu ná, ka gi slanaptá tsa seteni ya nda mbraku, ka slanata ta hadik, ka kwatambal tsi ta vgha ta hadik, ka pgha mahupak ma wi.

²¹ Ka ɗawanjta Yesu da dani ma tsa zwanj ya: «Daga Yawu zlafta na skwi na ta na zwanj na na?» ka'a nda tsi. «Daga ma ga zwanjani ksafta tsi.

²² Baɗu ma sani, klaftani wudamta da vu, ɗər da imi tsi, gi wudamtani ma ɲa dzatani, kə'a ta magay tazlay. Ka laviŋlava ka, kdəkkdək katarjna kata, tawa ta hidahida ta anji!» ka tsa mndu ya.

²³ «Ka laviŋlava ka ri waka ka? Nu dza'a kwal lu laviŋta magata ka zlgəfzlgəha mndu nda ɲuduf na?» ka Yesu nda tsi.

²⁴ Gi ka kapanjta dani ma tsa zwanj ya ta lwi, «Zlgəfzlgəha yu, sawi katihata ma hta ta zlgəy da,» ka'a nda tsi.

²⁵ Nghanj Yesu ta gazladaghata mnduha nda hwaya, ka davanaghatá tsi ta tsa seteni ya. «Ghwadaka Sulkum ta pya mndu ka gwada nda ya ka snanjta sləməj. Sabsa ma na zwanj na, ka yu ta mnaghata. Yaha ka vrəgladamta ɗəkɗək dida,» ka'a.

²⁶ Ka wahata tsa seteni ya ka ghudzanaftá tsa zwanj ya nda mbraku, ka sabə tsi mida. Ka niŋtá tsi ta tsa zwanj ya gzəmbła' manda

* 9:3 Gray nda 2 Piyer 1:16-18. † 9:7 Ngha ta 1:11. ‡ 9:11 Gray nda Malatsi 3:23.

mndu nda mta, ha ka mnay ndəghata mnduha kazlay: Nda mta kə'a.

²⁷ Ama ka ŋanata Yesu ta dzvu, ka sli'anafta, ka sli'afta tsi ka sladata.

²⁸ Manda lama Yesu kawadaga nda duhwalhani da həga nda ghəŋa taŋ, ka daw həŋ da tsi. Ka həŋ mantsa: «Kabgawu kəl aŋni ka traptá ghzliginjá tsa seteni ya katak na?» ka həŋ.

²⁹ «Mndərga tsa Sulkum ya ná, ba nda maga du'a kada saba tsi,» ka'a nda həŋ.

Mnəŋlaŋta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Luk 9:43-45

³⁰ Ka sli'aftá həŋ hada ka taghatá hadika Galili. Va a Yesu si ta nghanja mndu wu,

³¹ kabga ta tagha skwi ŋa duhwalhani. Wya skwi ta mnə tsi ŋa taŋ: «Dza'a ksafksa lu ta Zwanja mndu ka vlata ma dzva mnduha ŋa dzata taŋ. Bađu mahkən, ŋa sli'aftani nda hafu.»

³² Ama sna a duhwalhani ta tsa gwada ya wa. Ta zləŋ həŋ guli nda dawəŋta da tsi.

Wa dza'a nzakw ka mali

Mat 18:1-5, Luk 9:46-48

³³ Ka bhadaghatá həŋ da luwa Kafar-nahum. Ta nzaku həŋ ma həga, ka dawəŋtá Yesu da həŋ: «Nahgani tsa skwi ta uwa'uwal kaghuni ta tvi ya na?» ka'a nda həŋ.

³⁴ Sriw nzanza həŋ, pslaf a həŋ ta wa taŋ wa, kabga si ta zba snəŋtá mali mataba taŋ həŋ, na skwi si ta uwa'uwal həŋ ta tvi.

³⁵ Ka nzadátá Yesu, «saghawasa» ka'a nda həŋ. «Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali ta wa ira Lazglafta katsi, vraganatani ta ghanjani ka sagəŋ gudzekw mista lamndu, ka nzakwani ka kwalva taŋ guli.»

³⁶ Ka hgaftá tsi ta sana zwanj kwitikw, ka sladanata mataba taŋ. Ka tskwafá tsi ma ghuvani, ka'a nda həŋ mantsa:

³⁷ «Dər wati ma mndu ta tsu'aftá sani turtuk mataba na zwaniha na, kabga i'i, vərda i'i tsu'af tsa mndu ya nda tsa. Dər wati ma mndu ta tsu'aftá i'i guli, vərda i'i a tsu'af tsi wa, ama mndu ya ta ghunigihata tsu'af tsi,» ka'a.

Mndu ta vla zdaku ŋa amu ná, ŋa amu tsa Luk 9:49-50

³⁸ Ka Yuhwana nda tsi mantsa: «Maləma dá, nda nghanjani ta sana mndu ta ghzla duhwalha halaway ma mndu. Ka tsa mndu ya na: "Yesu ta vlihatá mbraku," ka'a. Ka lmə ŋni, kabga had' ta dza'a mista amu wu,» ka'a.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Ma lmə kuni ta mndu, kabga had' mndu ta maga mazənzəm nda hga dá, dza'a vza rutsak ta i'i wa.

⁴⁰ Mndu kul had' ta raza amu guli ná, ŋa amu tsa mndu ya.

⁴¹ Dər wati ma mndu ta taghunaftá imi rau' ŋa say, kabga nzakwa ghuni ka ŋa Kristi, kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had' nisala tsa mndu ya dza'a zwaduta dekdek wu,» ka Yesu.

Daswa ka mndu nda vzamta mndu ma dmaku

Mat 18:6-9, Luk 17:1-2

⁴² «Ka vzamvza mndu ta sani turtuk mataba na zwaniha ta zlghafta i'i na ma dmaku katsi, dza'a ghuyay ta danjwa katakata da Lazglafta. Ta dər má ya hbanam lu ta dughura buna dagala ma ŋurzuluj, ka vzaghata da drəf, ka'a.

⁴³ Ka si dzva gha ta famta kagha kəl ka ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsinjtsa gha ta tsa dzvu ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda dzva gha ka buďuduj, ka lama gha nda dzvuha gha yipa' his his da həga vu kul had' ta mtavata dekdek.

⁴⁴ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha nədəməts, rwava a həŋ wa. Had' tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁵ Ka səla gha ta famta kagha kəl ka zləmbamta ma dmaku katsi, tsinjtsa ta tsa səla ya. Ta dər mutsafta gha ta hafu nda səla gha sluj turtuk, ka nzakwa gha nda səlah gha yipa' his his, ŋa wudamta kagha da həga vu.

⁴⁶ [Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha nədəməts, rwava a həŋ wa. Had' tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.]

⁴⁷ Ka ira gha turtuk, ta famta kagha kəl ka ka dadamta da dmaku katsi, tsakwaslij tsakwasla ta tsa iri ya. Ta dər lama ka nda ira gha guzlij turtuk da ga mghama Lazglafta, ka nzakwa gha nda ira gha his his, ŋa wudamta kagha da həga vu.

⁴⁸ Hada, mamu mtarakha ta yamta ma vgha nədəməts, rwava a həŋ wa. Had' tsa vu ya ta mtaku dekdek guli wa.^S

⁴⁹ Inda mndu dza'a nəmanaf nəma vu manda slughul. [Inda skwi ta drə lu ŋa Lazglafta ta kuktaf kukta lu ta slughul tida]

⁵⁰ Slughul ná, skwi dina ya, ama ka ta had' zdaku mida dekdek wu katsi, nu dza'a magəglamta kuni mida ŋa vranamta si tsa nəmatani ya na? Mamu ka slughul ma kaghuni. Nzawanza nda zdaku mataba ghuni, sanlah nda sanlah,» ka'a.

10

Tagha skwi ta ghəŋa ghzlijntá marakw

Mat 19:1-12, Luk 16:18

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá i Yesu nda duhwalhani hada ka laghiwa ta hadika Zudiya nda tvə drəfa Zurdeŋ. Ka tskəgladaghatá mnduha ta vgha tavatani. Ka nzəglatá tsi ka tagha skwi ŋa taŋ manda ya snu tsi.

² Ka gavadaghatá la Farisa tavata Yesu ŋa hla səlani. Ka dawaŋtá hən̄j da tsi, ka hən̄j mantsa: «Mamu re haď wa a tvi ŋa ghziŋtá mndu ta markwa taŋ na?» ka hən̄j.

³ Ka'a nda hən̄j mantsa: «Wa ka Musa vindaghunafta na?» ka'a.

⁴ «Ka Musa ná, ka ta kumay mndu ta ghziŋtá markwa taŋ katsi ná, vindanaftani ta delewera ghzlu, ka ghziŋtani* ka'a,» ka hən̄j.

⁵ Ka Yesu nda hən̄j mantsa: «Təŋa ta ghəŋa ghuni ka Musa ka vindaghunaftá tsa gwada zlahu ya mantsa.

⁶ Ama ma zbraftani, manda kdiŋta Lazglafta ta magaftá inda skwi, «ka tsaftá tsi ta i zə'al nda marakw.»[†]

⁷ Tsaya dza'a kəl zgun ka zlanť dani nda mani, ka ndi'anavatá vgha ta markwa taŋ,

⁸ ŋa nzakwa tsa hahən̄j his ya ka slu'uvgha turtuk[‡]. Mantsa tama, nzəgla a hən̄j ka mnduha his wu, ama ka slu'uvgha turtuk nzakwa taŋ.»

⁹ Skwi ndi'anaf Lazglafta ná, yahayaha mndu dganata, ka'a.

¹⁰ Manda vrakta taŋ, ka lamə hən̄j nzata ma həga, ka dawaŋtá duhwalhani da tsi ta ghəŋa tsa gwada ya.

¹¹ Ka'a nda hən̄j mantsa: «Ka ghziŋghzla mndu ta markwa taŋ, ka klaftá sana marakw katsi, ta hliri tsa mndu ya, maganamaga tsa mndu ya ta ghwadaka skwi ta tsa taŋtaŋa markwa taŋ ya.

¹² Mantsa guli, ka sli'afslí'a marakw ka laghu da wumatá sana zə'al katsi, ta hliri tsa marakw ya nda tsa.»

Hlakta mnduha ta zwani kwitikw kwitikw da Yesu

Mat 19:13-15, Luk 18:15-17

¹³ Mbadaka mnduha ka va hlaktá zwani kwitikw kwitikw da Yesu ŋa tfanaghatawi ta hən̄j, nda ma fanaghatani ta dzvu ta hən̄j. Ama ka ghzlə duhwalha Yesu ta hən̄j.

¹⁴ Ka nghə Yesu ta tsa skwi ta magə hən̄j ya ná, zdəgana a wu, ka kuzlanafť tsi ta ŋuduf. «Zlanwazla ta zwaniha kwitikw kwitikw ka sagha hən̄j da i'i, ma pyə kuni ta hən̄j, kabga ŋa gwal ta gara vgha nda hən̄j na ga mghama Lazglafta[§].

¹⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dər wati ma mndu dza'a gi kwal kul tsu'afť ga mghama Lazglafta manda zwan̄j kwitikw, lamta a tsa mndu ya dekdek wa,» ka'a nda hən̄j.

¹⁶ Ka hlamť tsi ta tsa zwaniha ya da ghuvani, ka pghanaghatá dzvu ta hən̄j, ka tfanaghatawi ta hən̄j.

I Yesu nda sana mnda gadghəl

Mat 19:16-30, Luk 18:18-30

¹⁷ Manda sli'afť Yesu ka mbadá ta tvi, ka sli'afť sana mndu ka hwayakta tsəlβata ma ghuvani, ka daway da tsi: «Ari ŋərma mgham, nu dza'a maga yu ŋa mutsafta da ta hafu ŋa kdēkedzer ŋa?» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu kəl ka ka hga i'i ka ŋərma na? Haď sana ŋərma taβta Lazglafta wa.

¹⁹ Nda sna ka ta zlahuha ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da hliri, yaha ka da ghali, yaha ka da tsanavatá gwada ta mndu, yaha ka da nənβa mndu, ka vla ka ta glaku ŋa i da gha nda ma gha* ka'a,» ka'a.

²⁰ «Mghama dá, snasna yu ta inda tsa skwiha ya daga ma ga zwan̄j dá,» ka'a nda tsi.

²¹ Tsəmesl, ka Yesu nghanavatá tsa mndu ya, ka dvutá tsi, ka'a nda tsi mantsa: «Ta turtuk skwi ta pđugudughusta. La ka dzawapta ka ta inda skwa gha, ka daganafť ka ta gwal ka pđu, mantsa dza'a mutsay ka ta gadghəl ta luwa. Magata gha ta tsaya, ka sagha ka, ka dza'a ka mista dá,» ka'a nda tsi.

²² Na snan̄j tsa mndu ya ta tsa gwada ya, ka laghu tsi nda βasatá ŋuduf, kabga gadghəl ya.

²³ Ka waftá Yesu ta duhwalhani ta wanafť. «Kay! Dza'a nda bla ka lama gwal gadghəl da ga mghama Lazglafta!» ka'a.

²⁴ Ka ndərmim duhwalhani nda ndərmima ta tsa gwada ya. Ka vrəglinť Yesu ta mnay guli, «Zwana dá, nda bla ka lama gwal ta fafta ghəŋa taŋ ta gadghəl da ga mghama Lazglafta!

²⁵ Ta dər laba ŋalibwa nda ta ghuruma lipir, ka lama mnda gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ Ka va ndərmiməlta duhwalhani, ka hən̄j mataba taŋ mantsa: «Ka si mantsa tsi katsi ná, wa dza'a mutsafta mbaku tama?» ka hən̄j.

²⁷ Ka nghanavatá Yesu ta hən̄j, ka'a mantsa: «Haď mndu dza'a lavinť mbanafť ghəŋani wa, ama lavinlava Lazglafta ta mbanafť mndu, kabga lavinlava ta maga inda skwi.»

²⁸ «A'a! Wana an̄ni, zlanavazla ŋni ta inda skwiha ŋni, ka dza'a mista gha,» ka Piyer.

²⁹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, haď mndu ta sli'afť ka zlanť hgani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nda mani, nda dani, nda zwanani, nda haďikhani, kabga i'i nda ya kabga Lfida Gwada Lazglafta,

³⁰ dza'a kwal kul mutsafta fərta ta sgavaghatani daga ta na zamana mida mu na wa. Dza'a mutsay ta həgaha, nda zwanama, nda kwaghama, nda mamaha,

* 10:4 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 24:1. † 10:6 Ngha ta Zbrafta 2:24. ‡ 10:8 Ngha ta Zbrafta 1:27 nda 2:24. § 10:14

Gray nda 9:37. * 10:19 Ngha ta Sabi 20:12-16 nda Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

nda zwani, nda hadikha tani, ama dza'a ghuway na danwa guli. Ma zamana ta sagha guli, na mutsayni ta hafu na kdekedzer da Lazglafta.

³¹ Nda ndægha gwal si ta kæma, dza'a nza-kway nda hul. Nda ndægha gwal si nda hul guli, dza'a nzakway ka gwal ta kæma,» ka Yesu nda hæj.

Mahkæna mnanja Yesu ta mtakwani nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Luk 18:31-34

³² Ta mbada hæj ta tvi na nlu ka dza'a da Ursalima, ka labæ Yesu ta kæma tanj. Hluhla zlej ta duhwalhani, nda gwal ta dza'a mista tanj tani. Ka tsæglanata Yesu ta tsa duhwalhani ghwanpæ his ya tavatani, ka zrafta tsi ta mnay na tanj ta skwi dza'a slanaghata.

³³ «Snawasna 6a! Wana mu ta dza'a da Ursalima. Hada dza'a ksafata lu ta Zwanja mndu, na vlanja malih ta ghæja gwal ta dra skwi na Lazglafta, nda gwal tagha zlahu na mnduha, na tsanaghata tanj ta guma na dzata, na vlanja tanj ta gwal kul nzakway ka la Yahuda,

³⁴ na ganapta tsahaya tiri, na tafay tanj ta særdæk tida, na slævay tanj nda krupih, na dzata tanj, ama badu mahkæn, na sli'agaptani nda hafu.»

Dawuta vla i Yakubu nda Yuhwana da Yesu

Mat 20:20-28

³⁵ Tahula tsa, ka gavadaghatá i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi tavata Yesu. «Mghama dá, ta kumay nni ta maganata gha ta skwi dza'a dawanja nni da kagha,» ka hæj nda tsi.

³⁶ «Nahgani ta kumæ kuni ta magaghnata dá na?» ka' a nda hæj.

³⁷ «Badu lama gha da glakwa gha ya ná, ka pghata ka ta anji, sani nda ga zeghwa gha, sani guli nda ga zla6a gha ná, ki6a,» ka nni.

³⁸ Ka Yesu zlghanaftawani ta hæj mantsa: «Sna a kuni ta skwi ta dáwa kuni wa. Dza'a lavinlava kuni ta sa leghwa tsa ghuya danwa dza'a yu say ya ra? Ari dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a ghuydipta lu ya?» ka' a nda hæj.

³⁹ «Anji, dza'a lavinlava nni,» ka hæj. Ka Yesu nda hæj mantsa: «Mantsa nzakwani, dza'a say kuni ta leghwa ghuya danwa dza'a yu say, dza'a tsu'ay kuni ta batema tsa ghuya danwa dza'a lu ghuydipta ya †.

⁴⁰ Ama ta ghæja skwi ta nghananta tsa nzaku nda ga zeghwa dá nda ya nda ga zla6a dá ya ná, nghidigha a tsa ya wa. Nda nza tsa vliha ya ka na gwal payanaf Lazglafta ta hæj,» ka' a nda hæj.

⁴¹ Na snanja tsa pækwa duhwalha ghwan ya ta tsa gwada ya, ka basanavata hæj ta ndufu ta i Yakubu nda Yuhwana.

⁴² «Saghawasa,» ka Yesu nda hæj. «Nda sna kuni ta gwal ta ngæ lu manda mghamha ta ghæja mndæra mnduha ná, ta gay hæj ta ma mgham mghama tanj. Gwal kulanj lu guli, ta maray hahæj ta mbrakwa tanj ta ghæja tanj.

⁴³ Ama mantsa a nzakwani mataba kaghuni wa. Ka ta kumay mndu ta nzaku ka mali mataba ghuni katsi, ka nzata tsi ka kwalva ghuni.

⁴⁴ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta nzaku ta kama katsi, ka nzata tsi ka kwalva inda mnduha.

⁴⁵ Wya tsi, sa a Zwanja mndu kabga na maganata lu ta slna wa, ama na nzaku ka kwalva mnduha, vlaha ta hafani na vara ndæghata mnduha guli,‡» ka Yesu zlghanaftawani ta hæj.

Gunanata Yesu ta ira Bartime

Mat 20:29-34, Luk 18:35-43

⁴⁶ Ka 6hadaghatá hæj da luwa Yeriku. Ta sabæ i Yesu nda duhwalhani, nda tskata sanlaha ma mnduha ma tsa luwa ya, mamu sana ghulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ka gatá skwi. Bartime hga tsa mndu ya, ta nzakway ka zwanja Time.

⁴⁷ Manda snanjani kazlay: Yesu zwanja la Nazaret ya ta sagha ka'a, ka dzatá tsi ta lawlaw, ka'a mantsa: «Yesu zwanja Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁸ Mbadá mnduha ka njuhway. «Ma gwadaf ka,» ka hæj. Ama ka sganaghatá tsi ta dza lawlaw ka ndanjda: «Zwanja Dawuda, tawa ta hidahida ta i'i,» ka'a.

⁴⁹ Ka sladata Yesu, ka'a mantsa: «Hga-gaghawa hga,» ka'a. Ka hgaktá hæj ta tsa ghulpa ta mndu ya. Ka hæj nda tsi mantsa: «[Zwanja ka sli'afata ka, wya ta hga kagha,» ka hæj.

⁵⁰ Ka slurtidinta tsa ghulpa ta mndu ya ta lgutani, ka valavata ka labæ nda tvæ Yesu.

⁵¹ Ka dawanja Yesu nda tsi. Ka'a mantsa: «Nu ta kumæ ka ta magaghata dá na?» ka'a. «Malama dá, ka nghælanja yu ta vli,» ka'a.

⁵² «La, nda mba ka, kabga zlghafta gha ta i'i nda ndufu gha,» ka' a nda tsi. Ka gi nghælanja tsa mndu ya ta vli, ka ksæ tsi ta tvi ka dza'a mista Yesu.

11

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yuh 12:12-19

¹ Taghwanj a hæj ka 6hadaghatá da luwa Ursalima wu, ka labæ hæj nda mista ghwa zaytun, ndusa nda sana luwaha ta hgu lu za ka Beslaze nda Betani. Ka ghunafata Yesu ta gwal his mataba duhwalhani.

† 10:39 Gray nda Slna gwal ghunay 12:2.

‡ 10:45 Gray nda Slna gwal ghunay 14:24 nda 1 Timute 2:6.

² «Lawala da na luwa ta kəma ghuni na. Ka ɓhadaghaɓha kuni, dza'a slanaghasla kuni ta zwanja kɗih hɓana lu ta kul walaŋta mndu ta laf tida. Ka plata kuni, ka klagaghata kuni.

³ Ka “ɲaw kuni ta tsa na” ka mndu ɗawanja da kaghuni katsi, “Mgham ta kumay,” ka kuni dazlay. Gi dza'a zlaghunanzla hən ɲa klaktá ghuni da hadna,» ka'a nda hən.

⁴ Ka sli'aftá hən ka labə, ka slanaghatá hən ta zwanja kɗih ta hba ma bli ta watgha ga mndu ndusa nda wa tvi, ka platá hən.

⁵ Ka gwal ma tsa vli ya nda hən mantsa: «Nu tsa ta magə kuni na? Ta plə ɲaw kuni ta tsa zwanja kɗih ya na?» ka hən.

⁶ Ka zlgahanaftá hən ta wa taŋ manda ya mnanaf Yesu ta hən. Ka zlanťá lu ta hən, ka laghu hən.

⁷ Ka klədanaghatá hən ta tsa zwanja kɗih ya ta Yesu, ka pghaftá hən ta lguta taŋ, ka ɲladaftá Yesu nzafta tida.*

⁸ Ka linťá mnduha ta zlazlatá lgutha taŋ ta tvi, sləhwa fuha ɲa sanlaha ta ɓalakta ma vwah† ka pghay ɲa tsu'ay.

⁹ Mbadaka gwal ta dza'a ta kəma Yesu nda gwal ta dza'a nda hulani tani ka hla wi. «ɲa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hgani.

¹⁰ Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta ga mgham ta sagha, ga mghama Dawuda ta nzakway ka da ɲni! Glaku ɲa Lazglafta ta luwa!‡» ka hən. ¹¹ Ka ɓhadaghatá Yesu da luwa Ursalima, ka lamə tsi da həga Lazglafta. Tahula naghanatani ta inda skwiha, ka sli'aftá tsi ka vraghuta da Betani kawadaga nda duhwalhani ghwanɗə his, kabga nda ghada laghwa fitik.

Ksi'afta Yesu ta fwa ghuraf

Mat 21:18-19

¹² Gamahtsimani, ta sabə hən ma tsa luwa Betani ya ka vru da luwa Ursalima, ka kulanaftá maya ta Yesu.

¹³ Ka nghanťá tsi ta sana ghuraf manda a nda sləhwa thukw tida. Ka labə tsi nghanata, ka dza'a slanaghar slanagha a wa yu ta zwan tida kə'a. Laghani tavata tsa fu ya, kə'a kə'a ná, sləhwa yeya tida, kabga ta fitika yakwa ghuraf a wa.

¹⁴ Ka Yesu nda tsa ghuraf ya mantsa: «Wal-ganťa a mndu ta tsagatá yaku ta kagha ɲa zay wa,» ka'a. Ta snaysnay duhwalhani.

Ghzagaptá gwal dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-17, Luk 19:45-48, Yuh 2:13-22

¹⁵ Tahula tsa, ka ɓhadaghatá hən da luwa Ursalima, ka lamə Yesu da daɓa həga Lazglafta. Ka slanaghatá tsi ta mnduha ta dzawa skwi nda sakwa skwi hada. Ka linťá

tsi ta ghzliginťá hən dzibil, ka zlambidinťá tsi ta tabəlha gwal ta mbəɗ, nda vla nzakwa gwal ta dzawa għərbu' tani.

¹⁶ Zlana a ta mndu ɗər turtuk ɲa tsughwadadapta nda ma tsa daɓa həga Lazglafta ya nda skwi wa.

¹⁷ Ka mnə tsi ɲa taŋ. Ka'a mantsa: «Vinda a ma gwadá Lazglafta kazlay: Həga ɗá ná, dza'a nzakway ɲa həga maga du'a mndəra mnduha demdem kə'a ra? Ama mbaɗa kaghuni ka ninja ka galigha gwal gənda§,» ka'a.

¹⁸ Manda snanťa la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ta tsa skwi ya, ka zbə hən ta tvi ɲa dzatá Yesu. Ama ta zləŋ hən guli, kabga ksənksa tsa skwi ta taghə tsi ya ta hamata inda mnduha.

¹⁹ Manda dəɗata fitik, ka sabə i Yesu nda duhwalhani ma tsa luwa ya ka laghwa taŋ.

Maga du'a kul had dga ghən

Mat 21:20-22

²⁰ Ga səɗək ta labə hən ta tvi ka vru da Ursalima, kə'a ka duhwalha Yesu ná, dzunɗuŋ nda ghwala tsa ghuraf ksi'af tsi ya kay, nduk nda slrəŋhani tani.

²¹ Ka havaktá Piyer ta ghəŋa skwi ta luta. «Maləma ɗa, ngha ta ghwala ta na ghuraf ksi'af ka na kay ɓa!» ka'a nda Yesu.

²² Ka Yesu nda duhwalhani mantsa: «Fafwa ghəŋa ghuni ta Lazglafta!

²³ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ɗər ya ghwá ya mnə mndu kazlay: Sli'afsl'i'a ka vzamta ka ta vgha da drəf! ka'a nda tsi katsi, ka dgan a tsi ta ghəŋ ta ghəŋani wu, faffa ta ghəŋani ta skwi ya mna tsi ɲa magakwani katsi, dza'a maganamaga Lazglafta ta tsa skwi ya.

²⁴ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Inda skwi dza'a kuni ɗawanja nda maga du'a ná, fafwafa ta ghəŋa ghuni tida manda skwi nda ghada mksatani, dza'a nghan yu kuni ta magata tsa skwi ya.

²⁵ Ka ta maga du'a kuni katsi, ka waya ka'a mamu dgun ma ɲuɗufa ghuni nda sana mndu katsi, pliniswapla ta dmakwa tsa mndu ya, kada plighunista Da ghuni Lazglafta ta luwa ta dmakuha kaghuni guli.

²⁶ [Ama, ka haɗ kaghuni ta plinistá dmakwa mndu wa katsi, haɗ Da ghuni Lazglafta ta luwa dza'a plighunistá dmakwa kaghuni guli wa]» ka Yesu nda hən.

Ga mutsa Yesu ta glaku

Mat 21:23-27, Luk 20:1-8

²⁷ Ta mbaɗa hən, ka vrəgladaghatá hən da luwa Ursalima. Ta wawakwani Yesu ma həga Lazglafta, ka sli'adaghatá la mali ta

* 11:7 Gray nda Zakari 9:9. † 11:8 Manda ya ma 2 Mghamha 9:13, zlatá skwi ɲa vla glaku ya. ‡ 11:10 Gray nda Zabura 118:25-26 nda Mata 21:9. § 11:17 Ngha ta Isaya 56:7 nda Irmiya 7:11. * 11:26 Ngha ta Mata 6:15.

ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu guli slanaghata.

²⁸ «Nda mbrakwa wa ta maga ka ta na skwiha na, wa ta vlaghatá tvi ŋa magay?» ka həj nda tsi.

²⁹ «I'i guli, ka dawəŋdawa yu ta skwi turtuk da kaghuni, ka zlgħidifzlgħa kaghuni ta wani katsi, dza'a mnaghunamna yu, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya,» ka Yesu nda həj.

³⁰ «Wya tsa daway da ya: Lazglafta ta ghunaftha Yuhwana maga batem[†] re, ari mnduha a na? Zlgħidifwa zlgħa ta wani,» ka'a nda həj.

³¹ Ka laghu həj zlərdəy mataba taŋ. «Waka mu dza'a zlgħa wani. Ka Lazglafta ya ta ghunaftha ka mu, kabgawu kwal kuni kul zlgħafta 6a,» ka'a dza'azlay nda amu.

³² «Ka mnduha ta ghunaftha» ka mu katsi, lava a mantsa guli wu, ka həj, kabga nda sna mnduha ta Yuhwana kahwathwata kazlay: Vərdə anabi ya kə'a. Tsaya tama, ta zləŋəy həj ta skwi dza'a magə mnduha.

³³ Mantsa tama: «Sna a anji ta mndu ta ghunakta wu,» ka həj. Ka Yesu nda həj tama mantsa: «Mantsa i'i guli, had yu dza'a mnaghunata, ka nda mbrakwa wa ta maga yu ta tsa skwiha ya wu,» ka'a.

12

Sana ghwadaka mnda vwaha inabi

Mat 21:33-46, Luk 20:9-19

¹ Mantsa, ka nzatá Yesu ka mna gwada ŋa taŋ nda mahdihi, ka'a mantsa: «Mamu sana mndu ta sli'aftha ka laghwí da ŋabafthá fuha inabi ndər ndər ndər ma vwahani, ka ŋamtá tsi ma dzugur. Ka laptá tsi ta vli ŋa dítsa yakwani. Ka bamtá tsi nduk nda dumbi nda slra tani mida ŋa nzakwa mnda nghay*. Tahula kdíŋtani ta payanató tsa vwahani ya dína, ka fanamtá tsi ma dzvu ta gwal hvay. Ka sli'afthá tsi ka laghwí dista luwa. ² Sagha fitika dága yakwani, ka ghunadaghatá tsi ta sana kwalvani slanaghatá tsa gwal ta hvay ya ŋa mutsanaftha taŋ ta ŋani ma yakwa tsa inabi ya.

³ Laghani, dín ksafksa həj ka dgaptá, ka vrinjta kul vlanjta.

⁴ Ka ghungladaghatá tsi ta sana kwalva slanaghatá həj guli, ka tatanaghatá həj ta ghəŋ ka rarazata.

⁵ Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta mahkəna kwalva, ka dzatá həj nda dza ta tsaya. Ka ghungladaghatá tsa mnda vwah ya ta sanlaha ma kwalvaha guli, ka dgaptá həj nda dga ta sanlaha, ka psilatá həj nda psila ta sanlaha.

⁶ Ga va tsa mndu ya, mamu pdakwa zwanjani turtuktuk ta dvu tsi ma hya ŋudufani, ka kdíŋtá tsi ta ghunadapta da tsa mnduha ya kazlay: Dza'a hulay həj tahula ta na zwanjə da na kə'a.

⁷ Ka sli'aftha tsa zwanj ya ka lagha slanaghatá həj. «Ya wana tsa mndu dza'a za həga ya kaya! Sawa ka dzatá mu, ŋa zay amu ta tsa həga ya!» Ka tsa gwal ta hva tsa vwah ya mataba taŋ.

⁸ Dín ksafksa həj ka dzata, ka vzidíŋtá həj ta mblani di'ij nda tsa fuha inabi ya.

⁹ «Ndana tama, nu dza'a magə dani ma tsa vwaha fuha inabi ya? Dza'a laghala, ŋa zadanatani ta tsa mnduha ta hva ma tsa vwah ya, ŋa vlanjani ta tsa fuha inabi ya ta sanlaha ma mnduha.

¹⁰ Ta dzanaf a kaghuni ta vindatani ma deftera Lazglafta manda ya kə'a ta mnay ra? «Tsa pala wudidín gwal ta ba həga ya, tsaya ta nuta ka vərdə palaka tughwa həga.

¹¹ Tsaya ná, Lazglafta ta dvaftá nza-kwa tsa pala ya ka vərdə palaka tughwa həga. Skwa ndərmimay nzakwani ta wa ira amu!^{††}» ka'a.

¹² Tsatsaftha tsa maliha ya ná, ta ghəŋa taŋ ta gwada Yesu ta tsa gwada ya. Ka zbə həj ta tva ksaftha, ama ka zlanatá həj ka laghwə taŋ kabga zləŋə gwada da mnduha.

Gwada ta ghəŋa pla dzumna

Mat 22:15-22, Luk 20:20-26

¹³ Ka ghunafthá həj ta sanlaha mataba la Farisa nda mnduha Híridus,[‡] ŋa dza'a gwada nda Yesu, kada dakwatsaftha lu ta gwada ma wani ŋa ksaftha.

¹⁴ Wya ka həj lagha mnay ŋani: «Maləma da, nda sna ŋni kazlay: Dar gwada ta mnə kagha kə'a, had kagha ta zləŋə ira mnduha wu, kabga had ghuya gha nda mndu ta gharbakwani wa. Vərdə nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə kagha. Ta kumay ŋni ta dawəŋtá gwada da kagha: Ma zlahə Lazglafta ná, nda ra re, ra a wa ka pla dzumna ŋa mgham dagala ma Ruma na? Dza'a plər pla a wa ŋni na?» ka həj.

¹⁵ «Kəbgawu ta kəl kuni ka dzəgha i'i na?» Ka Yesu zlgħanaftawi ta həj, kabga nda sna ta tsa madgwírmadgwíra taŋ ya. «Klagaghawakla ta tsa kwaḅu ya ka nghanata yu,» ka'a.

¹⁶ Ka klanaktá həj turtuk. Ka dawəŋtá Yesu da həj. Ka'a mantsa: «Nda wa grafta lu ta na skwi tsaf lu tida na na? Nə wa na hgu tida na guli?» ka'a nda həj. «ŋa mgham Sezar ya,» ka həj.

¹⁷ Ka Yesu nda həj mantsa: «Vlanjwa mgham Sezar ta ya ta nzakway ka ŋa

† 11:30 Ngha ta 1:4-5.

* 12:1 Gray nda Isaya 5:1-2.

† 12:11 Ngha ta Zabura 118:22-23.

‡ 12:13 Ngha ta Mata 3:6.

mgham Sezar, vlanjwa Lazglafta ta ya ta nza-kway ka nja Lazglafta,» ka'a nda hən. Ka ndərmim hən katakata ta tsa zlgħawani ya.

Daway ta ghəja sli'agabta ma mtaku nda hafu

Mat 22:23-33, Luk 20:27-40

¹⁸ Ka sli'adaghatá la Sadukiya slanaghata Yesu guli. Hahəj ná, gwal ta mnay kazlay: Had sli'agabta mndu ma mtaku wu[§] kə'a ya hən. Ka dawanjá hən da tsi, ka hən nda tsi mantsa:

¹⁹ «Malama dá, wya ka Musa vindanəfta: “Ka mamu mndu mtu zwanjamani ka zlanjtá markwa tanj, ya a ta zwanj nda tsa marakw ya wu katsi, wunanaghata tsa zwanjamani ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, nja yanatani ta zivir ta tsa zwanjamani ta mtuta ya,»^{*} ka'a.

²⁰ «Tsaw ghalya, si mamu zwanama ndəfəj hən ma da tanj. Si ka klaftá zumali ma hən ta marakw, ka mtutá tsa mndu ya ta yana a lu ta zwanj wa,

²¹ ka wunanaghata tsa mahisa zwanj ya ta tsa wadgu ya, ka mtutá tsaya guli, yana a lu ta zwanj wa. Mantsa ya tsa mahkəna zwanj ya guli.

²² Inda tsa zwanaha ya ndəfəj ndəfəj, ka raftá hən ta tsa marakw ya, kul had ya ta yatá zwanj nda tsi. Tahula rwuta tsa zwanaha ya ndəfəj ndəfəj, ka mtuta tsa marakw ya guli.

²³ Mantsa tama ní, badu sli'agabta ma mtaku nda hafu ní, nja wa nja wa dza'a nza-kwa tsa marakw ya mataba tanj badu tsaya tama, ya wya klaflka hən demdem ta tsa marakw ya ka markwa tanj?» ka hən nda tsi.

²⁴ Ka Yesu zlgħanaftawani ta hən mantsa: «Ta nanay kuni ta ghəj. Kabgawu kəl yu ka mnay mantsa? Sna a kuni ta skwi nda vinda ma gwađa Lazglafta wu, sna a kuni ta mbrakwa Lazglafta guli wa.

²⁵ Tahula sli'agapta ma mtaku nda hafu ná, ta had kluvtá vgha i marakw nda zə'al wu, dza'a nzanza hən manda duhwalha Lazglafta ta luwa.

²⁶ Ta ghəja gwađa ta vragapta ma mtaku nda hafu ya ná, ta dzanaf a kuni ta tsa vli ta ghəja mubuk nda vu tida ma deftera Musa ya ra? Ka Lazglafta nda Musa hada na: “I'i Lazglafta Abraham, i'i Lazglafta Izak, i'i Lazglafta Yakubu,»[†] ka'a.

²⁷ Hahəj ná, ta nda hafu hən, kabga Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wu, ama Lazglafta gwal nda hafu ya. Ta nanay kuni ta ghəja ghuni katakata,» ka Yesu nda hən.

Daway ta ghəja mali mataba zlahu

Mat 22:34-40, Luk 10:25-28

²⁸ Ma tsa vli ya, mamu sana mndu mataba gwal tagha zlahu nja mnduha ta sna tsa skwi ta zlərdə i Yesu nda la Sadukiya ya. Nghayni ná, dina tsa zlgħatá wa Yesu nja tanj ya. Ka sli'afra tsi ka gavadaghata tavata Yesu da dawanjta. Ka'a mantsa: «Wati mali ma inda zlahuha na?» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Wya mali mida: Snawa 6a la Isra'ila! Mgham ta nzakway ka Lazglafta ná, tsatsi turtuktuk Mgham.

³⁰ Mantsa tama, ka dvuta ka ta Mgham ta nzakway ka Lazglafta gha nda hyahya njudufa gha, nda inda hafa gha, nda inda ndana gha, nda inda mbrakwa gha.[‡]

³¹ Wya mahisani: “Ka dvuta ka ta mnda səla manda va dvuta gha ta ghəja gha.[§]” Mataba inda zlahuha ná, had zlahu ta malagħutá tsahaya wa,» ka'a.

³² Ka tsa mndu ta tagha zlahu nja mnduha ya nda tsi mantsa: «Zdá tsa mghama dá. Kahwathwata tsa mnə ka kazlay: Turtuktuk Lazglafta kə'a ya, had sani dekdek ta ghəja tsatsi^{*} wa.

³³ Had taβta dvuta mndu ta Lazglaftani nda hyahya njudufani, nda inda ndanani, nda inda mbrakwani, nda dvutani ta mnda səla manda va dvutani ta ghəjani wa. Malagħumala tsaya ta ghəja skwi nda səla ta drafta lu tsuhtuh ta gwir. Malagħumala guli ta planatá ghəj ta plu lu nda hamata skwiha nda ya nda rini[†] ta vlanjta lu manda ya dawanj zlahu,» ka tsa mndu ya.

³⁴ Nghanata Yesu ta tsa zlgħawani ya ná, mamu difil mida. Ka'a nda tsi mantsa: «Di'inaghu a ka nda ga mghama Lazglafta wa,» ka'a. Had mndu ta dərglaftá njuduf ka dawgəltá vli da tsi tahula tsa wa.

Zwanj Dawuda Kristi ra?

Mat 22:41-46, Luk 20:41-48

³⁵ Ka kdə Yesu ta tagha skwi nja mnduha ma həga Lazglafta. Wya ka'a ta mnay: «Kurki gwal tagha zlahu nja mnduha ta mnay kazlay: Kristi ná, zwanj Dawuda ya ka'a na?

³⁶ Ya wya ka vərdə Dawuda pghafar Sulkum nda ghuβa mnata:

“Ka Mgham Lazglafta mnanatá Mghama dá na:

Nzanza gha nda ga zeghwa dá ha ka sagha fitik dza'a ninjta

yu ta ghumaha gha ka skwa dinlay gha,[‡]” ka'a.

³⁷ Ya “Mghama dá ka,” ka vərdə Dawuda ta hgay ní, wa kə'a nzaglaku ka zwanjani

§ 12:18 Gray nda Slna gwa ghunay 23:8. * 12:19 Ngha ta Sabi 20:1-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:6-22, 25:5-10 nda Zlrafta

38:8. † 12:26 Ngha ta Sabi 3:2, nda 3:6, 15-16. ‡ 12:30 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:4, 5. § 12:31 Ngha ta Levi 19:18.

* 12:32 Gray nda Vrafta ta Zlahu 4:35. † 12:33 Gray nda Huseya 6:6. ‡ 12:36 Ngha ta Zabura 110:1.

tama?» ka'a guli. Tsa skwi ta taghə Yesu ya na, zdəganazda ta tsa dəmga ta snay ya.

Planaghatá vu ta gwal tagha zlahu
Mat 23:1-36, Luk 20:45-47

³⁸ Wya ka'a nda həj ma tsa skwi ta taghə tsi ya. «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu nja mnduha! Hahəj ná, nda lgutha zutu-tuta zdəganata wawaku ta həj. Zdəganazda ganaghatá zgu ta həj ta luma.

³⁹ Ta zbay həj ta vla nzaku ta kəma ma həga ta kəl lu ka tagha skwa la Yahuda. Vla nzaku dina ta zbə hahəj ma vla za skwa zay guli.

⁴⁰ Hahəj gwal ta dghwadguduntá skwa la wadgu. Zdəganazda slrintá maga du'a ta həj ta kəma mnduha nja ghubanjá həj. Dza'a tsanaghatá lu ta guma ta həj katakata,» ka'a.

Vla skwa markwa wadgu ka pdu
Luk 21:1-4

⁴¹ Tahula tsa, ka nzatá Yesu mbəj nda akwata pgha tseđi ma həga Lazglafta, ka nğhay ka mnduha ta pgha tseđi dida. Nda ndəgha la gadghəl ta va pghadatá tseđi.

⁴² Ka lagha sana markwa wadgu ka pdu guli, ka pghadatá tsi ta aneni his kul slaghuta ka sana skwi.

⁴³ Mantsa tama, ka haganjá Yesu ta duh-walhani, ka'a nda həj mantsa: «Kəhwath-wata ka yu ta mnaghunata, tseđi pghada ya markwa wadgu ya da ya skwi ya ná, mal njani ka nja pdakwa mnduha,

⁴⁴ kabga sanlaha ná, ma farta tani da həj kla'ata həj ka pghadata. Ama tsa marakw ya ná, kdavakta skwi ma nja zayni ga tan klaf tsatsi ka pghadata,» ka'a.

13

Tasintá həga Lazglafta
Mat 24:1-2, Luk 21:5-6

¹ Ma fitika saba i Yesu ma həga Lazglafta, ka sani mataba duhwalhani nda tsi mantsa: «Mghama da, nğha ta glakwa na pala na 6a! Nğhana ka ta glakwa bata na həga na 6a!» ka'a. ² Ka Yesu nda həj mantsa: «Nda nğha ka ta glakwa batá na həga na ki'e, had nzug-watá pala dar turtuk dza'a pdata wa, dza'a tasintasa lu tesne'» ka Yesu nda tsi.

Skwiha dza'a magaku ma kdə kdakwa
ghəja hadik sagha

Mat 24:3-14, Luk 21:7-19

³ Tahula tsa, ka sli'afá Yesu ka laghwi nzata ta ghwá zaytun, ta nzakway mbəj nda həga Lazglafta, ka ksaghutá i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana nda Andre nda ghəja tan ta Yesu ka dawanjá da tsi.

⁴ «Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, njizla wu dza'a maranjá magakwa inda tsa

skwiha ya na? Mna gwananəna mna,» ka həj nda tsi.

⁵ Ka zltraftá Yesu ta mnay nja tan, ka'a nda həj mantsa: «Daswa ka kuni yaha mndu da nanaghunafata.

⁶ Kabga nda ndəgha mnduha dza'a sli'akta ka klaftá hga da kazlay: "Ii Kristi," ka inda tan dza'a mnay, nja nanaghata tan ta ndəghata mnduha.

⁷ Dza'a nda sna kuni ta mna gwada ta lmu ndusa nda ya di'inj, yaha njudufa ghuni tdu, kabga dza'a magaku tsa skwiha ya, ama kdavakta kdakwa ghəja hadik a tsa wa.

⁸ Dza'a lmay sana hadik ta lmu nda sana hadik, mantsa sana luwa nda sana luwa guli. Dza'a ghudzavafghudza hadik ma vliha kavghakavgha. Dza'a slaku maya ta hadik. Nda tsahaya dza'a zlra ghəja hadik ta 6asay manda marakw ta 6asa yaku.

⁹ Kaghuni, daswa ka kuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da vla guma, dza'a dgay lu ta kaghuni nda sarak ma həga tagha skwa la Yahuda. Dza'a hladaghunagha hla lu ta kama la njumna nda mghamha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha da. Hada dza'a maranjá kuni ta nzakwa ghuni ka masləmtəka da ta kəma tan.

¹⁰ Wya skwi dza'a magaku karaku: Dza'a nzakway tkwe' ka mnananjá mnduha ta ghəja hadik tender ta Lfida Gwada Lazglafta, kada kuđuta ghəja hadik.

¹¹ Hlafta lu ta kaghuni ka hlaghata da vla guma ya, yaha kuni da laghwi da ndana skwi dza'a kuni mnay hada kazlay: Nu dza'a mu mnay tama, ka'a. Ka nu dza'a sagha da ghəja ghuni ma tsa fitik ya, tsaya dza'a kuni mnay, kabga kaghuni a dza'a gwaday wa. Dza'a sagha da Sulkum nda ghu6a skwi dza'a kuni gwaday.

¹² Ma tsa fitik ya ná, zwanjmani dza'a vlatá zwanjmani nja dzata, zwanjani nja da dza'a vlatá nja dzata, ta mbədavatá zwani tvə dadaha tan nda mamaha tan nja vlatá həj nja pslata.*

¹³ Dza'a husanjhusa kuni ta inda mnduha, kabga nzakwa ghuni ka duhwalha da, ama mndu ya dza'a kdanakta su'afata dza'a mbaku,» ka'a.

Manzakdawaya skwi

Mat 24:15-28, Luk 21:20-24

¹⁴ «Ma sana fitik dza'azlay, dza'a nda nğha kuni ta manzakdawaya ta njrintá[†] skwa Lazglafta dza'a nzata ma vli má si kul raku. Ka havapta mndu nda sna ta dzanə. Mantsa guli, ka nda nğha gwal hadna ma Zudiya ta tsa skwi ya katsi, ka hwaya həj ta ghwá.

¹⁵ Ka ta nzaku mndu ta bđama həga, yaha da ndana valagata nja vru da həga[‡] kabga nja klaftá sana skwi, ka hwaya tsi ta hwaya.

* 13:12 Gray nda Mika 7:6. † 13:14 Nğha ta Daniyel 9:27, 11:31, 12:11. ‡ 13:15 Nğha ta Mata 24:17.

¹⁶ Mndu ya ma vwah guli, yaha da ndana vrakta dzagha ña klaftá lgutani.

¹⁷ Ghuya ñanwa dza'a slanaghatá mi'aha nda hudí nda gwal nda zwani ta ghuya tan ma tsa fitik ya!

¹⁸ Ndabawa dzvu da Lazglafta, kabga yaha tsa skwiha ya slata givya.

¹⁹ Ka yawu tsatá ghøña hadik ka sagha ta gita, ta sla a mndørga tsa ghuya ñanwa dza'a slata ma tsa fitik ya wu, sløglata a vani guli wa. §

²⁰ Ka má fa a Lazglafta ta htanaktá tsa fitik ya wu katsi, ma had mndu dza'a mbafta wa. Ama dza'a htanaghuhta ta tsa fitik ya, kabga gwal dagap tsi ña nzaku ka ñani.

²¹ Ka "wana Kristi hadna," "a' wa'a Kristi hada a," ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da snay,

²² kabga dza'a sli'agaghastli'a ghwadaka la krista nda ghwadaka anabiha. Dza'a magay høn ta ñizla sana skwiha nda mazøzmøzha ña nana dagatá mnduha Lazglafta, ka má ta magaku tsi.

²³ Kaghuni, daswa ka kuni. Wya mnaghunamna yu ta tseke'luwa ta inda skwi dza'a magaku demdem.

Vragata Kristi

Mat 24:29-31, Luk 21:25-28

²⁴ «Tsa fitik dza'a sagha tahula ghuyapta lu ta tsa ñanwa ya, dza'a mtumta fitik, had tili dza'a øøglafta wa.

²⁵ Dza'a rkaga rka tekwatsa ta luwa, ta dza'a ghudzavafghudza mbrakwa sana skwiha ta luwa.*

²⁶ Ma tsaya tama, dza'a nghanja lu ta saha Zwanja mndu nda mbraku ma ghwayak, ta wudaku katakata ma glakwani ta saha tsi dza'azlay.

²⁷ Ghwanafha ta duhwalha Lazglafta, ña sli'a tan ta kdavakta ghøña hadik tender,† kulam ta slraña luwa, ña tsakaktá mnduhani dagab tsi.

Tagha skwi ta ghøña ghuraf

Mat 24:32-35, Luk 21:29-33

²⁸ «Nghawa skwi ta magaku nda ghuraf 6a! Ka nda ngha kuni ta ghuraf ta daku katsi ná, gi nda sna kuni kazlay: Ndusa døwiñ tama ka'a.

²⁹ Mantsa ya guli, ka nda ngha kuni ta tsa skwiha ya ta magaku katsi ná, ka snanja kuni kazlay: Ta tvi søla Zwanja mndu ka saha tama ka'a.

³⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had na mnduha ta na zamana gita na dza'a kduta døkdek kul slatá tsa skwiha ya wa.

³¹ Luwa nda hadik ná, dza'a kdu kda. Ama gwada da ná, had dza'a kuduta wa. Nza-wanza hzleña, yaha kuni hani.

Lazglafta yeya nda sna ta kdakwa ghøña hadik

Mat 24:36-44

³² «Ta ghøña gwada ta tsa fitik ya ná, had mndu nda sna ka ta wati luwa tsi wa. Dø duhwalha Lazglafta ta luwa, dø zwanjani, sna a høn wa. Ba Da turtukwani yeya nda sna ta tsa fitik ya.

³³ Daswa ka kuni! ka nzata kuni hzleña nda fatá ghøña ghuni, sna a kuni ka yawu dza'a sagha tsa fitik ya wa.

³⁴ Tsa skwi ya ná, dza'a nzakway manda zø'ala høg ta vrakta ta zaliwani. Ma sli'ani, ka zlanja tsi ta høgani ma dzva gwal ksanatá slnani, daganafha ta slna tan ta høn. Ka ngha ka ta høg, ka'a nda mnda ngha høg, ka nzata ka hzleña, ka'a guli. Ka sli'aftá tsi ka laghwi.

³⁵ Kaghuni guli, hzleña fata ghøña ghuni kabga snanja ta kuni ka ta wani luwa dza'a sagha zø'ala høg wa. Ka gahawu tsi, ka ma takala tsi, ka ta waha vazak tsi, ka gasørdøk a dza'a sagha tsi, had mndu nda sna wa.

³⁶ Daswa ka kuni da sagha tsi dluk slaghunaghata pslapsla hani ta kaghuni.

³⁷ Manda va na ta mnø yu ña ghuni na ná, mantsa ya ta mna yu ña inda mnduha kazlay: Hzleña ka kuni fata ghøn,» ka'a.

14

Dzra skwi ña ksafata Yesu ña dzata

Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yuh 11:45-53

¹ Ta his fitik ka sagha fitika skala Pak, nda skala buradi kul had is mida,* ka zbu gwal dra skwi ña Lazglafta nda gwal tagha zlahu ña mnduha ta hidaku ña ksafatá Yesu ma kdek ma kdek ña klay dzata.

² «Yaha da nzakway badu tsa fitika skala Pak ya tama, kabga ka badu tsa ka mu ksay katsi ná, ka waya ka skwi da sli'anafatá mnduha ta hwanzaðaku,» ka høn.

Pghay sana marakw ta urdi ta ghøn ña Yesu

Mat 26:6-13, Yuh 12:1-8

³ Ma luwa Betani Yesu ta nzaku ka za skwa zay ma høg ga Simuñ si nda rda mndu tida ya, ka lamø sana marakw slanaghata nda klatá hwaraka Albastra ndøghamø tsi ta urda sana fu ta hgu lu ka Nar. Nda bla dzva tsa urdi ya katakata. Ka ølaghutá tsi ta wa tsa hwarak ya, ka børzlaganatá tsa urdi ya ma ghøn ta Yesu.

⁴ Ka kuzlanafatá tsi ta sanlaha ta ñuduf, ka ruruñwaku høn ta ruruñwaku. Ka høn

§ 13:19 Gray nda Daniyel 12:1. * 13:25 Gray nda Isaya 13:10, 34:4, Azekiyel 32:7, Yuwel 2:10, 3:4. † 13:27 Gray nda Vrafta ta Zlahu 30:4, Zakari 2:10 Nehemi 1:9. * 14:1 Ngha ta Sabi 12:1-27. † 14:5 Ngha ta Markus 6:37.

mantša: «Kabgawu ta kəl lu ka badza urdi ka bətbət na?»

⁵ Ta skwi má ɲa klafta ka skwapta ɲa mutsaftá suley hkan dərmək†, ka daganaftá gwal pdu ná,» ka hənɲ ka basanavatá ɲuduf ta tsa marakw ya, ka davay.

⁶ Ama ka Yesu nda hənɲ mantša: «Kabgawu ta kəl kuni ka ghuya danɲwa ɲa tsa marakw ya? Zlanawa zla, ɲərma skwi tsa skwi ya magiha tsi.

⁷ Gwal ka pduha ná, kawadaga hənɲ nda kaghuni inda fitik,‡ laviɲlava kuni ta vla skwi ɲa taɲ dər yawu tsi manda ya ta kumə kuni. I'i ná, gđavata a yu tavata kaghuni wa.

⁸ Kđavakta ɲərma skwi kura tsi, maga tsi. Rđi má ɲa masadıvata badu dza'a da da hadik, tsaya na masadıva tsi na.

⁹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, inda vli dza'a mnə lu ta Lfida Gwada Lazglafta ma ghənɲa hadik tender, dza'a rusay lu ta skwi maga na marakw na, ɲa hava na marakw na.»

Skwapta Zudas Iskaryut ta Yesu

Mat 26:14-16, Luk 22:3-6

¹⁰ Ka sli'aftá Zudas Iskaryut. Tsatsi ná, tekw mataba duhwalha ghwanɲpda his, Ka laghu tsi da slanaghatá gwal dra skwi ɲa Lazglafta. «Dza'a vlaghunavla yu ta Yesu ma dzva ghuni,» ka'a nda hənɲ.

¹¹ Tahula mnanatani ta tsa gwada ya ta hənɲ, ka rfu hənɲ ta rfu. «Dza'a vlaghavla anɲi ta tseɲi guli,» ka hənɲ nda tsi. «Yaw,» ka Zudas. Tahula tsa tama, ka ɲavata Zudas ka psa tvi dza'a kəl tsi ka vlanɲta Yesu ta hənɲ.

Zay Yesu ta skwa zay ɲa skala Pak

Mat 26:17-25, Luk 22:7-14,21-23, Yuh 13:21-30

¹² Badu tsa taɲtaɲa fitika skala skwa zay kul had is mida ya, badu tsaya ta hna lu ta tuwak ɲa maga tsa skala Pak ya. Ka duhwalhani nda Yesu mantša: «Ga ta kuma ka ta payafta mu ta vli ɲa maga skala Pak na?» ka hənɲ.

¹³ Ka ghunaftá tsi ta gwal his mataba duhwalhani. Ka'a nda hənɲ mantša: Lawala da huđa luwa, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani.

¹⁴ Ka dza'a lamə da həga ga tsi ya ná, ka mnanatá kuni ta zə'ala həga ma tsa həga ya kazlay: Ga tsa vli dza'a kəl yu ka za skwa zay ɲa skala Pak kawadaga nda duhwalha da ya na? ka mghama ɲni, ka kuni dazlay nda tsi, ɲa maraghunatani.

¹⁵ Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi ta ghənɲa sana həga nda payatá inda huzlaha mida. Hada dza'a payamafta

kuni ta skwi ɲa za skwa zay ɲa skala Pak, ka'a.

¹⁶ Ka sli'afta tsa duhwalha ya, ka laghwi da huđuwa, ka slafta hənɲ ta inda tsa skwiha ya, manda va ya mnanaf Yesu ta hənɲ. Ka datá hənɲ ta skwa zaya skala Pak hada.

Sani ma kaghuni dza'a skwaptá i'i, ka Yesu

¹⁷ Gahawu tama, ka lagha tsi kawadaga nda duhwalhani ghwanɲpda his.

¹⁸ Nda nza nzakwa taɲ tama ta za skwa zay hənɲ, ka Yesu mantša: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, mamu mndu turtuk mataba ghuni ta zə mu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a vlatá i'i ma dzva mnduha§,» ka'a.

¹⁹ Rəmasas ka vgha taɲ. «I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na? I'i a wu su'u na?» ka hənɲ turtuk turtuk nda tsi.

²⁰ «Mndu turtuk mataba na kaghuni ghwanɲpda his ta zə mu ta skwa zay ma hliba turtuk* na tsa mndu ya.

²¹ Wya te'uwa, Zwanɲa mndu ná, dza'a mtaku manda ya nda ghada vindatani ma gwada Lazglafta.† Ama danɲwa ɲa mndu dza'a vlatá Zwanɲa mndu ma dzva mnduha ɲa dzata. Dər ya má kwal lu yatá tsa mndu ya,» ka'a nda hənɲ.

Tahanata Yesu ta za skwa zay nda ghuba

Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kwa 11:23-

25

²² Ta zə hənɲ ta skwa zay, ka klaftá Yesu ta tsa buradi ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka balanaftá tsi ta hənɲ. Ka'a nda hənɲ mantša: Nanana ná, slu'uvgha da ya, zlghawazlgla, ka'a.

²³ Tahula tsa, ka klaftá tsi ta leghwa ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka vlanɲta tsi ta hənɲ. Ka zlghaftá hənɲ ka ɲanɲa'ata demdem.

²⁴ Ka'a nda hənɲ mantša: «Nanana na usa da ya. Nana usa da ná, dza'a pghupgha ɲa slərba zughu mataba mnduha demdem nda Lazglafta.‡

²⁵ Kahwathwata ta mnaghunata yu, had yu dza'a səglanɲta ima yakwa fwa inabi ha ka labə ta fitik dza'a kəl yu ka sa lfidani ma ga mghama Lazglafta wa,» ka'a nda hənɲ.

²⁶ Ka fafanaftá hənɲ ta laha§ zləzlvá Lazglafta, ka sli'aftá hənɲ ka dza'a ta ghwá zaytuɲ.

Sna a yu ta kagha wu, ka Piyer nda Yesu

Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yuh 13:36-

38

²⁷ Ta labə hənɲ ta tvi, ka Yesu nda hənɲ mantša: «Dza'a hwahwayaghu hwahwaya

‡ 14:7 Gray nda Vrafta ta Zlahu 15:11. § 14:18 Gray nda Zabura 41:10. * 14:20 Ngha ta Zabura 41:10. † 14:21

Ngha ta Zabura 22:2-19 nda Isaya 53. ‡ 14:24 Gray nda Sabi 24:8, Irmiya 31:31-34. § 14:26 Ngha ta Zabura 113-118.

* 14:27 Ngha ta Zakari 13:7.

kuni ka zlidivata,* ka'a nda həŋ. Wya te'uwa nda vinda da Lazglafta kazlay:

Dza'a dzadza yu ta mnda nŋha tuwak, ŋa gazlaghuta tuwakha kə'a†.

28 «Dza'a dzadza lu ta i'i, ama tahula sli'agabta da, dza'a tinlaghutinŋa lu ta ɓhadaghata da Galili ka kaghuni,» ka'a.

29 Ka Piyer nda tsi mantasa: «Dər hwahwayaghuta lamndu ka zlavaghata, i'i, zlavaghata a yu dekdək wa,» ka'a.

30 Ka Yesu nda tsi guli mantasa: «Kah-wathwata ka yu ta mnaghata wa, ta vana rvidik gita u ná, ma kdaku vazak ka wahata kamahis, dza'a mnamna vardá kagha hkən sála kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu kə'a.»

31 Ama ka Piyer vrəglintá zlgħanaftawi nda mbraku nda mbraku mantasa: «Dər má ŋa dzatá i'i kawadaga nda kagha tsi, had' yu dza'a mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a wu,» ka'a nda tsi. Manda va tsaya, ka pdakwa sanlaha nda tsi guli.

Ndəba dzva Yesu ma Getsemani

Mat 26:36-46, Luk 22:39-46

32 Ka ɓhadaghata həŋ da sana vli ta hgu lu ka Getsemene.‡ Lagha taŋ da tsa vli ya, «nzawanza hadna ta dza'a yu da maga du'a,» ka Yesu nda duhwalhani.

33 Ka hgana'atá tsi ta i Piyer nda Yakubu nda Yuhwana kawadaga nda tsi. Ta mbədap a həŋ ta sala wu ná, ka ksafatá zləŋ ta Yesu ka ghuyay ma vgha.

34 Ka'a nda həŋ mantasa: Tdatda ŋudufa da katakata ta kuma dzihata, nzawanza hadna ndiri, ka'a nda həŋ.

35 Tahula tsa ka mbədapatá tsi ta sála dau' manda a, ka zləmbatá tsi ta hadik, ka ndəbə tsi ta dzvu da Lazglafta: Ka má ta magaku tsi katsi ná, ka laghula na ghuya danwa na ta ghəŋa da, ka'a.

36 Ka'a guli: «Aba, Da, had' skwi kul lavintá ka ta magay wa, klinkla ta na gruma dza'a yu say na! Nziyanza tsi tama, manda ya ta kumə i'i a wa, ama ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a.

37 Ka sli'afatá tsi ka vrakta slanaghata duhwalhani, ka slanaghata tsi ta həŋ ta hani. Ka'a nda Piyer mantasa: «Simuŋ, ta hani ka ra? Lavinŋ a ka ta nzdavata ta nzaku ndiri dar ka ki'a ra!

38 Nzawanza ndiri, ka ndəbə kuni ta dzvu yaha kuni da zləmbamta ma ghwadaka skwi dza'a dzghaghunata,» ka'a nda Piyer. «Nda sna yu ta kumay ŋudufa ghuni ta maga skwi dina, ama had' mbrakwa slu'uvgha wa,» ka'a nda həŋ.

39 Ka vrəglaghutá tsi da maga du'a manda va tsa ya kay guli.

40 Ka sli'iglaftá tsi ka vrəglakta slanaghata həŋ. Ta vraktá tsi ná, ta zunura hani həŋ kay guli. Ka sli'anafatá tsi ta həŋ. Trid' traptra həŋ ta skwi ŋa mnanata, kabga nda ghuya həŋ da hani. Ka vrəglaghutá tsi.

41 Ka vrəglaktá tsi ŋa mahkana sála, ka'a nda həŋ mantasa: «Tata hani kuni ka mbi'a vgha ghuni tama ɓa? Nda kda, nda maga fitikani tama. Wana vlanvla lu ta Zwanŋa mndu ma dzvu ta gwal dmaku.

42 Sli'afwasli'a, mbaɓma guya həŋ, wya ndusakta tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva taŋ ya,» ka'a nda həŋ.

Ksafatá Yesu

Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yuh 18:3-12

43 Tata tsa gwada ya Yesu, ta lagha Zudas ta nzakway tekwa mataba duhwalha ghwanjpdə his. Ka lagha tsi kawadaga nda tskatá mnduha, nda huzla lmu da həŋ da slanaghata Yesu. Tsa mnduha ya ná, ghunata mnduha mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, nda la galata mndu ya.

44 Tsa Zudas ya ná, tsatsi ta vlanŋtá həŋ. Tinlaghutinŋa ta mnanatá həŋ kazlay: Ka nda nŋha kuni ta tsa mndu dza'a lagha yu da brusata ya ná, ya vani tsaya. Ka gi ksafata kuni, ka kla kuni, yaha kuni da walanŋta zlinŋta, ka'a nda həŋ.

45 ɓhadaghatani, ka gavadaghata tsi tavata Yesu. «Zgu tsa Maləma da,» ka'a ganaghata zgu ka brusay.

46 Ka gi sli'adaghata tsa mnduha ya ksafatá Yesu.

47 Ka gi tshagaptá sana mndu tavata Yesu ta kafayani, ka gi tsaghutá sləmənŋa§ sani ma kwalva tsa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

48 Ka Yesu nda həŋ mantasa: «Nya ta maguta kəl kuni ka sli'agaghata nda huzla lmu da ksa i'i, gənda yu ra?

49 Ya wya kawadaga yu nda kaghuni ta tagha skwi ma həga Lazglafta tazlay, hada kaghuni, kabgawu kwal kuni ksafatá i'i? Wya nana skwi ta magaku na ná, ŋa nzakwani manda ya mna gwada Lazglafta ya,» ka'a.

50 Ka hwahwayaghutá* duhwalha Yesu ka zlanavata.

51 Ka sli'afatá sana galaɓay ka mbaɓa mistani, nda tsatá gwada ta vghani, ka kumə lu ta ksafata,

52 ama ka slurtintá tsi ta lgutani ka hwayaghuta ka fərđi u.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:57-68, Luk 22:54-55,63-71, Yuh 18:13-14,19-24

† 14:27 Nŋha ta Zakari 13:7. ‡ 14:32 Nŋha ta Mata 26:36. 14:27.

§ 14:47 Nŋha ta Yuhwana 18:26. * 14:50 Gray nda

⁵³ Ka klaghatá hən̄j ta Yesu da mala gwal dra skwi ɲa Lazglafta. Hada, ka tskavatá inda gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta, nda la galata mndu tani, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha tani, ka tskavatá hən̄j.

⁵⁴ Ta klə hən̄j ya, mbadaka Piyer ka mbadá ta hulani ta hulani, ha ka lamə tsi da daɓa tsa həga ga mali ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya. Ka nzatá tsi hada ka slina vu kawadaga nda kwalvaha.

⁵⁵ Mbadá maliha ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tsa guma, ka zba skwi dza'a kəl lu ka mutsaftá rutsak nda inda tsakalawi ta ghəɲa Yesu, kabga ɲa mutsaftá dzata, trid mutsaf a hən̄j wa.

⁵⁶ Nda ndəgha gwal ta vaza rutsak ta Yesu† mndani, ama la a tsa gwada tan̄j ya ta tva turtuk wa.

⁵⁷ Ka sli'anafá sanlaha ta gwada ta ghəɲani. Ka'a nda hən̄j mantsa:

⁵⁸ Sniɲsna ɲni ta mnayni kazlay: «Dza'a tasiɲtá na həga Lazglafta baf lu nda dzvu na yu, ka vranafá dá ta bafta baɗu mahkən kul ksariɲtá mndu,‡» ka'a.

⁵⁹ Kulam nda tsaya tani, la a tsa gwada tan̄j ya ta tva turtuk wa.

⁶⁰ Ka sli'afá mal ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta mataba tsa tskatá vgha mnduha ya. Ka'a nda Yesu mantsa: «Nu kul zlgə kagha ta wa na skwi ta mnə mnduha ta kagha na katak na? Ari sna a wa a kagha na?»

⁶¹ Tsəridá, ka Yesu nzata, zlgə a ta wani wa. Ka dawuglan̄tá tsa mal ta ghəɲa gwal dra skwi ya da tsi. «Kagha Kristi ta nzakway ka Zwan̄ja Lazglafta nda tfawi ta ghəɲani ya ra?» ka'a nda tsi.

⁶² Ka Yesu zlgəhanafá mantsa: «An̄i, i'i ya. Dza'a nda n̄gha kuni ta i'i Zwan̄ja mndu ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra. Dza'a n̄ghay kuni ta saha dá ma kusay ta luwa\$ guli,» ka'a.

⁶³ Na snan̄ta tsa mal ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya ta tsa gwada ya, ka kwahin̄tá tsi ta lgutani. Ka'a nda hən̄j mantsa: «Nu tata zbəgəlta mu?»

⁶⁴ Nda sna kuni ta tsa ɲasani ya ki'e, kinawu ka kaghuni ta ghəɲani?» ka'a. Prək ka dzatá na mndu* na, ka hən̄j demdem.

⁶⁵ Ka gi tafə sanlaha ta sərək tida, ka hbanam̄tá hən̄j ta patak ma kuma, ka dən̄əzlay. Ka hən̄j nda tsi mantsa: Tsatsaf tsatsa ta tsa mndu ta dzughusta ya, ka hən̄j nda tsi. Ka vlan̄tá hən̄j ta la kwalvaha, ka dghar† tsahaya guli.

wu kə'a

Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yuh 18:15-18,25-27

⁶⁶ Tata nzaku Piyer ndagahadik ma daɓa həga, ka sagha sana marakw ta nzakway tekw mataba kwalvaha ka mi'aha ga mal ta ghəɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta.

⁶⁷ Ka nghan̄tá tsi ta Piyer ta slina vu. Ka vits tsi, «Si kawadaga kagha nda tsa Yesu la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁶⁸ «Kay! Sna a yu ta na skwi ta mnə ka na wu, sna a yu ta va na mndu ta mnə ka na guli wu,» ka'a. Ka gi sli'afá tsi ka laghwi da dzuguwa watgha. [Ka wahatá vazak.]

⁶⁹ Ka n̄ghəlan̄tá va tsa marakw ya. Tekw nana mndu na mataba tsa mnduha ya, ka'a nda tsa mnduha ma tsa vli ya kay guli.

⁷⁰ «Kay! I'i a wu,» ka'a kay guli. Bats nzda, ka tsa gwal ta nzaku hada ya nda Piyer kay guli mantsa: «Dər ki tsi, vara a kagha mataba tsa mnduha ya wu, kagha ná, mnda la Galili ka,» ka hən̄j nda tsi.

⁷¹ Ka zraftá Piyer ta ksi'a ghəɲani ka wadu. Ka'a mantsa: «Sna a yu ta na mndu ta mnə kuni na dekdek wu,» ka'a.

⁷² Ka gi wahatá vazak ka mahis. Snan̄ta Piyer ta tsa wahata vazak ka mahis ya, hizl sagha tsa gwada mnana Yesu kazlay: Ma kdaku vazak wahata ka mahis ná, dza'a mnay ka kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a ya tsa da ghəɲani. Ka gi sli'afá tsi ka laghwi da hərəa taw.‡

15

Kladaghata Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Luk 23:1-5, Yuh 18:28-38

¹ Tsadakwa vli, ka gi tskavatá maliha ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ka dzrəku kawadaga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha, nda gwal tsa guma demdem. Ka habaftá hən̄j ta Yesu. Ka klaftá hən̄j ka laghwi vlan̄tá Pilat ka ɲumna.

² Tahula kladaghata tan̄j ta Yesu da Pilatus, ka dawan̄tá Pilat da tsi. Ka'a mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a nda tsi. Manda ya mna ka,* ka Yesu nda tsi.

³ Ka vazə maliha ta ghəɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta rutsakha kavghakavgha ta Yesu.

⁴ Ka dawuglan̄tá Pilat da Yesu, «Mbadá a ka ra, ari sna a wa a ka ta na skwiha ta mnə hən̄j ta kagha na na?» ka'a nda tsi.

⁵ Tsərid nzanza Yesu kul mbədanaghata dər ka turtuk. Ka vlan̄tá tsi ta ndanu ta Pilat.

Tsanaghatá guma mtaku ta Yesu

Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yuh 18:39–19:16

† 14:56 Gray nda Zabura 27:12, 35:11. ‡ 14:58 Ngha ta Yuhwana 2:19. § 14:62 Ngha ta Zabura 110:1 nda Daniyel 7:13. * 14:64 Ngha ta Zlahu 24:16. † 14:65 Gray nda Isaya 50:6. ‡ 14:72 Ngha ta 14:30. * 15:2 Ngha ta Mata 27:11.

⁶ Tsaw inda fitika skala Pak ya ná, ta snusna Pilat ta zlinistá mndu turtuk ma gamak ta hən̄j. Mndu daway hən̄j ta zlinista tsi ta hən̄j.

⁷ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ta hgu lu ka Barabas, ksaf lu ka famta ma gamak kawadaga nda sanlaha ma mnduha, kabga dzata tan̄j ta mndu ma vla zlərdawí nda njumna.

⁸ Mbadá dəmga ka sli'adaghata da Pilatus, «Zliñniszla ta mndu turtuk manda ya snu ka ta magar̄nata,» ka hən̄j.

⁹ «Ta kumay kuni ta zlighunista dá ta mghama la Yahuda ra?» ka Pilat nda hən̄j,

¹⁰ kabga nda sna ka mnay kazlay: Ka draku kladaghata maliha ta ghə̄nja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta Yesu kə'a.

¹¹ Ama mbadá maliha ta ghə̄nja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ka ŋavata, ka bara mnduha ŋa mnay tan̄j kazlay: Zliñnis Barabas, zliñnis Barabas, ka'a nda Pilatus.

¹² Ka vrə̄glintá Pilat ta daway da hən̄j: «Ka si mantsa tsi, nu ta kumə kuni ta magay dá nda na mndu ta hgu kuni ka mghama la Yahuda na?» ka'a nda hən̄j.

¹³ Ka hlə̄glaftá hən̄j ta wi: «Zlə̄nafzłə̄nja ta udzu, ka hən̄j nda tsi.»

¹⁴ Ka Pilat nda hən̄j guli mantsa: «Kabgawu, nahgani va ghwadaka skwi maga tsi? Ka hlə̄glaftá hən̄j ta wi nda mbraku, Zlə̄nafzłə̄nja ta udzu!» ka hən̄j nda tsi.

¹⁵ Tsa Pilat ya, ta kumay ta zdánafta ŋuduf ta dəmga. Mantsa, ka zlinistá tsi ta Barabas ta hən̄j, ta vlan̄tá tsi ta Yesu ma dzvu ta la sludzi ŋa slvanapta. Tahula tsa, ka zlanan̄tá tsi ta hən̄j ŋa zlə̄nafa ta udzu.

Gagay sludziha ta Yesu

Mat 27:27-31, Yuh 19:2-3

¹⁶ Ka zlgħagħutá sludziha ta Yesu ma dzva Pilatus, ka kladamtá hən̄j, ta dābi ma hə̄ga ma vla nzakwa Pilatus, ka hagadaghata hən̄j ta inda sludziha demdem, ka tskavata hada.

¹⁷ Ka sudanavatá hən̄j ta lguta ma mgham mgham ka dva. Ka dáftá hən̄j ta teki ka wanamta ma ghə̄nj manda zewzewa.

¹⁸ Ka gə̄ hən̄j ta zgu ŋani: «Zgu tsa mghama la Yahuda,» ka hən̄j nda tsi.

¹⁹ Mbadáka hən̄j ka dzay ta ghə̄nj nda sarak guli, ka tafa sə̄dək tida. Ka tsəlbu hən̄j ta tsəlbu ta kəmani, manda skwi ŋa vla glaku ŋani.

²⁰ Tahula hərəfuta tan̄j ta gagay, ka sudagħutá hən̄j ta tsa lguta dva má mgham mgham tida ya, ka sudglanavatá hən̄j ta vardá ŋani. Ka klagapta ka klagħata ŋa zlə̄naya ta udzu.

Dalafta la sludziha ta Yesu ta udzu

Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yuh 19:17-27

²¹ Ta labə hən̄j ta tvi, ka guyatá hən̄j nda sana mnda la Sireñj ta hgu lu ka Simun̄, dani ma i Alegzandra nda Rufus† ta vrakta ta wawakwani. Ka mblanaftá hən̄j ta kla tsa udza zlə̄nja Yesu ya.

²² Ka klagħatá hən̄j ta Yesu da Gwalgwata. Tsa Gwalgwata ya na, manda mnay kazlay: Vla ghudzifa ghə̄nj kə'a ya.

²³ Bhadaghata tan̄j da hada, ka kumə hən̄j ta sunustá ima inabi laʽananaf lu nda sana skwi ta hgu lu ka mur, ŋa htanagħutá kuzlakwa tsa ghuya dər̄wa ya, ama ka kwalagħutá Yesu ta say.

²⁴⁻²⁵ Nzemndi tə̄mbay vli ta zlə̄nafa hən̄j ta udza zlə̄naya, ka vzə hən̄j ta vindima‡ ŋa daguvustá lguthani.

²⁶ Vindafha lu nda ta ghə̄jani, ta ghə̄nja skwi kəl lu ka tsanagħatá guma kazlay: Mghama la Yahuda kə'a.

²⁷ Ka zlə̄nafa hən̄j ta gə̄ndaha his ta sana udzuha tavatani, pal nda ga zeghwani, pal nda ga zlə̄bani.

²⁸ [Mantsa ya kdavakta skwi mnə gwada Lazglafta kazlay: Nda mbədə mataba mbsaka gwal ta maga ghwadaka skwi,§] kə'a.

²⁹ Mbadá mnduha ta labə nda ta tsa tvi ya, ka gigda ghə̄nj ka rarazay, «Yawa a wa! Dza'a tasiñtasa yu ta həga Lazglafta ka bafta dá ma fitik hkən* a ka kay ra.

³⁰ Mbanaf mba ta ghə̄nja għa kagħa ka ghə̄nja għa, ka saha ka ta na udza zlə̄naya na!» ka hən̄j nda tsi.

³¹ Mbadá maliha ta ghə̄nja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagħa zlahu ŋa mnduha ka manay guli: «Mbanafha ta sanlaha ná, ama trid lavin̄j a ta mbanafatá ghə̄jani wu,» ka hən̄j mataba tan̄j.

³² «Ka sasa Kristi Mghama la Isra'ila ta na udza zlə̄naya na ndana tama, ka ngha ŋni, kada zlgħafta ŋni nda ŋudufa ŋni!» ka hən̄j. Mbadá tsa gwal zlə̄naf lu kawadaga nda tsi ya guli ka razay.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Luk 23:44-49, Yuh 19:28-30

³³ Lafa fitik dək da ghə̄nj, ka nutá vli tđik ka grusl ta hadik demdem, ha ka laha ta nzemndi hkən ta fitik hawa.

³⁴ Manda magatá nzemndi hkən, ka hgatá Yesu nda mbraku, ka'a mantsa: «Eluhi, Eluhi, lama sabaktani?» ka'a. Manda mnay kazlay: Lazglafta dá, Lazglafta dá, kabgawu zlidivata† ka na? kə'a ya.

³⁵ Snañta sanlaha mataba tsa gwal hada ya ta tsa skwi mna tsi ya ná, ka hən̄j mantsa:

† 15:21 Gray nda Ruma 16:13. ‡ 15:24-25 Ngha ta Zabura 22:19. § 15:28 Ngha ta Lukwa 22:37 nda Isaya 53:12.

* 15:29 Ngha ta 14:58 nda Zabura 22:8 nda Yuhwana 2:19. † 15:34 Ngha ta Zabura 22:2.

«Wya ta hga Iliya mnda Lazglafta ghalya,» ka həj.

³⁶ Ka gi sli'äftá sani mataba tarj ka hwayadapta klaftá susu, ka hbuŋta ta wa sarak. Ka tsughumamtá tsi ma ima inabi mastalan, ka tsgədənaftá tsi ta Yesu ŋa sayni.[‡] Ta tsgħə tsi ya, «Swidwa! Nghama ngha ka dza'a sasa Iliya da klagata ta na udza zləŋay na tsi, kaki tsi,» ka həj.

³⁷ Ama ka wahatá Yesu nda mbraku, ka sabə hafu mida.

³⁸ Ma va tsa fitik ya, ka tavaptá zlala ta watgha lamə da vli nda ghuḅa ma həgaš Lazglafta kuyar daga ta luwa dikw ta hadik.

³⁹ Ma tsa vli zləŋay lu ta Yesu ya, mamu sana mghama sludza la Ruma ta sladakta mbəŋ nda tsi. Manda nghanjani ta mndərga tsa klay Yesu ta hafu ya, ka'a mantša: «Kah-wathwata, na mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya,» ka'a.

⁴⁰ Mamu sana mi'aha ta sladakta di'ŋj ka ngha tsa skwiha ta magaku ya guli. Mataba tsa mi'aha ya, mamu i Mari makwa ta Magdala, nda Salume, nda Mari mani ma i Yuses nda Yakubu ta tsne'uwa ya.

⁴¹ Ma fitika si nzakwa Yesu ta ma luwa Galili karaku ná, si ta dza'a mistani tsa mi'aha ya ŋa maganátá slna. Si nda ndəgha sanlaha ma mi'aha ta sli'adafta mistani da luwa Ursalima guli.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yuh 19:38-

42

⁴² Bađu luma Madagala tsa fitik ya, ta kəl lu ka papaya skwiha, kabga dza'a lamla lu da sabat, ka nda dəda fitik.

⁴³ Ka lagha Yusufu mnda luwa Arimate*. Tsa mndu ya ná, ta mnay ta tughwa gwadaha. Tsatsi guli ná, ta kzla ga mghama Lazglafta. Ka draftá tsi ta ŋuduf, ka lagha slanaghatá Pilat ŋa dawaftá tvi ŋa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁴ Ka ndərmim Pilat ta tsa gi saba hafu ma Yesu misimmisim ya. Ka hganťá tsi ta tsa mghama sludzihya ya, ka dawanta da tsi kazlay: Nda kda fitika saba hafu mida ra? ka'a.

⁴⁵ Manda snanamta tsa mghama sludzi ya, ka zlanantá tsi ta tvi ta Yusufu ŋa dza'a kla mbla Yesu.

⁴⁶ Ka skwatá Yusufu ta lguta wupay, ka klagata mbla Yesu ta udza zləŋay, ka mb-samta mida. Ka klaftá tsi ka laghwi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh. Ka tarjwalaktá mghama klam, ka huŋta ta wa tsa kulu ya.

⁴⁷ Ta vraktá i Mari makwa ta Magdala nda Mari mani ma Yuses, ka ngha vli dza'a kəl lu ka famta.

16

Sli'agabta Yesu nda hafu ma mtaku

Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yuh 20:1-10

¹ Manda luta sabat, ka sli'äftá i Mari makwa ta Magdala nda Salume nda Mari mani ma Yakubu dzawatá rda urdi ŋa dza'a masay ta mbla Yesu.

² Ka sli'äfta həj, ka ḅhadaghatá həj mbessa vzlazlanj ta kulu gasərdək bađu dəmas.

³ Ta labə həj ta tvi, ka həj mantša: Wa dza'a tarjwalaghutá tsa klam ta wa tsa kulu ya tama? ka həj.

⁴ Nduwadaghata tarj, ka'a ka həj ná, tarjwalaghutatarjwala lu ta tsa mghama klam ya di'ŋj nda wa tsa kulu ya.

⁵ Ka gi lamə həj da tsa kulu ya. Ka slanaghatá həj ta sana duhwal ta nzaku hada nda ga zeghwi, nda sudatá ta lguta ŋusliŋ zutut ta vghani. Nghanja tarj, mbađaka həj ka ghudzafatá da zləŋ.

⁶ «Ma zləŋ kuni ta zləŋ, nda sna yu kazlay: Yesu mnda la Nazaret si zləŋaf lu ya ta psə kuni» ka'a. Ta had hadna wa. Sli'afsi' a nda hafu ka laghwi. Wana tsa vli si kəl lu ka fatá mblani ya.

⁷ Lawala da mnanatá i Piyer nda sanlaha ma duhwalhani kazlay: Tiŋəl tsatsi dza'a ḅhata ma Galili. Hada dza'a nghanja kuni manda ya si mnaghuna tsi,* ka tsa duhwal ya nda həj.

⁸ Ka ndagaptá tsa mi'aha ya ma kulu, ka hwaya. Ta ghudzaku həj da zləŋ. Ka kwalaghutá həj ta mna tsa gwada ya ŋa mndu, kabga nda ksa həj da zləŋ.

Maranta Yesu ta vghani da Mari Magdala

Mat 28:9-10, Yuh 20:11-18

⁹ [Manda sli'agabta Yesu gasərdək bađu dəmas, tiŋəl Mari makwa ta Magdala, ya ghzliŋiŋ tsi ta duhwalha halaway ndəfəŋ mida ya, marava tsi da tsi.

¹⁰ Ka sli'äftá tsa marakw ya ka laghwi da mnay ŋa gwal si kawadaga nda Yesu, ta nzaku həj səsama ka taw.

¹¹ Wa a Yesu nda hafu, nda ngha i'i nda ira da, ka'a nda həj. Ka kwalaghutá həj ta zlgħaftá tsa gwada ya.

Maravata Yesu da sana duhwalhani his

Luk 24:13-35

¹² Tahula tsa, ka maravatá Yesu ka sani ma mndu tskəm da duhwalhani his ta mbađa ta tvi ta dza'a tahula luwa.

¹³ Ka vraktá həj da Ursalima, ka rusu həj ŋa sanlaha. Ama ka kwalaghutá tsahaya ta zlgħaftá tsa gwada ya guli.

[‡] 15:36 Gray nda Zabura 69:22.

§ 15:38 Ngha ta Sabi 26:31-33.

* 15:43 Ngha ta Mata 27:57.

* 16:7 Ngha ta

*Maravata Yesu da duhwalhani ghwanɓɓe
ndeɓ*

Mat 28:16-20, Luk 24:36-49, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

¹⁴ Tahula tsa guli, ka maravatá tsi ta kɛma duhwalhani ghwanɓɓe ndeɓ ta zɛ hɛɓ ta skwa zay. Ka davanaghatá tsi ta hɛɓ: Nu kul zlgħaftá kuni ta gwada tsa gwal ta nghanɓá i'i ta sli'agapta ya, tɛɓtɛɓa ghɛɓa ghuni, ka'a nda hɛɓ.

¹⁵ Ka'a nda hɛɓ tama mantsa: Lawala ta ghɛɓa hadik tender, ka mna kuni ta Lfida Gwada Lazglafta ɓa inda mnduha.†

¹⁶ Inda mndu dza'a zlgħafta nda ɓuduf, ka maganaftá lu ta batem, dza'a mbaku. Ama mndu dza'a kwal kul zlgħafta, dza'a tsanagħatsa Lazglafta ta guma.

¹⁷ Wya ɓizla dza'a maraɓtá gwal ta zlgħaftá i'i: Nda hga da, dza'a ghazlay hɛɓ ta duhwalha halaway ma mnduha, dza'a gwaday hɛɓ ta sana Lfida Gwada.

¹⁸ Dɛr ksafha hɛɓ ta nahadik nda dzvu, dɛr suha hɛɓ ta gruma, had sana skwi dza'a maganata tsi ta hɛɓ wa. Dza'a fafanagħafafa hɛɓ ta dzvu ta gwal kul dughwanaku, ɓa mbambafta taɓ, ka Yesu nda hɛɓ.

Vragħuta Yesu ta luwa

Luk 24:50-53, Slg 1:9-11

¹⁹ Tahula mnanata Mgham Yesu ta tsa gwada ya ta hɛɓ, ka klagħatá Lazglafta ta luwa, ka nzanatá tsi nda ga zeghwani.‡

²⁰ Hahɛɓ guli, ka sli'aftá hɛɓ ka lagħwi da mna tsa Lfida Gwada Lazglafta ya ma inda vli. Ka katu Mgham Yesu ta hɛɓ ma mna tsa gwada ya, ɓlanagħaha ta tsa gwada ya ta hɛɓ nda ma magay taɓ ta mazɛmzɛm.]

† 16:15 Slna gwal ghunay 1:8. ‡ 16:19 Gray nda Slna gwal ghunay 1:9-11.

Gwada ta sabi da Lukwa

Zrafta Lukwa ta gwadani

¹ Ari n̄erma Tawfilus, nda nd̄egha mndu-duha ta n̄avata ka vinda gwada ta gh̄nja skwiha ta luta mataba n̄ni.

² Ka vindafta h̄nj manda va skwi nghan gwal ta nzakway ka masl̄emts̄aka tsa skwi ya, ta nuta ka gwal mna gwada Lazglafta daga tan̄taj.

³ Ka n̄avatá i'i guli ka psa sn̄anta d̄ina ta skwiha ta luta daga tan̄taj n̄a vindaghafta nda tvani a mala da Tawfilus,

⁴ kada sn̄anta ka ta kd̄avakta v̄erda skwiha mutsaf ka ta tagha skwi ta gh̄njani.

I Zakari nda Elizabet

⁵ Mantsa tama, ma fitika nzakwa mgham Hiridus ta ga mgham ta had̄ika Zudiya, mamu sana mndu ta dra skwi n̄a Lazglafta, Zakari h̄gani mataba mnd̄era la Abiya mnd̄era gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta. Elizabet h̄ga markwa tan̄ ta sabi nda ma mnd̄era la Haruna.

⁶ Tudukwa mndu h̄nj his his ta wa ira Lazglafta. Ta snay h̄nj ta zlah̄a Lazglafta nda skwa dzahayhani, had̄ masl̄ivinza ta ks̄antá h̄nj wa.

⁷ Mutsaf a h̄nj ta zwan̄ d̄ekd̄ek wa, kabga ka dzagh̄nj Elizabet, lula ima tan̄juli.

Dza'a n̄atsay ka ta zwan̄ ka duhwala Lazglafta nda Zakari

⁸ Ma sana fitik, ta maga sl̄na tsa dra skwi ya Zakari ta k̄ema Lazglafta, kabga mb̄adagaha mb̄ada fitik n̄a magay mnd̄era tan̄ ta tsa sl̄na ya,

⁹ ka zbaptá lu nda vindima ta Zakari n̄a lami da h̄ga Lazglafta da dra urdi manda ya snu gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta ta magay. ¹⁰ Magatá tsa fitika dra urdi ya, ka sl̄i'aftá tsi ka lami da h̄ga Lazglafta da dra tsa urdi ya, ta maḡ d̄emga ta du'a ma bli.

¹¹ Má tsa tama, gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta k̄ema Zakari, ka sl̄adata nda ga zeghwa tsa gwir ta dra lu ta urdi ya.

¹² Na gi nghan̄ta Zakari, ka ghudzaftá tsi da zl̄nj, sr̄aw vghani.

¹³ «Ma zl̄nj ka ta zl̄nj Zakari, wana tsu'af̄tsu'a Lazglafta ta nd̄eá dzva gha. Dza'a yagha ya markwa ghuni Elizabet ta zwan̄a zgun n̄a tsanaftá gha ta h̄gani ka Yuhwana,

¹⁴ dza'a rfay ka ta rfu katakata, dagala gwal dza'a rfu ta gh̄njani guli.

¹⁵ Ka mndu dagala dza'a nzakwa tsi ta k̄ema Lazglafta. Had̄ dza'a sa ima inabi d̄er skwi ta ghuya mndu wa. Dza'a

nd̄eghund̄egha nda Sulkum nda ghuáa daga ma hud̄a mani.

¹⁶ Dza'a nda nd̄egha zwana la Isra'ila dza'a vranakta tsi da Lazglafta Mghama tan̄.

¹⁷ Ta k̄ema ta k̄ema dza'a dza'a tsi nda sl̄nani ta k̄ema Lazglafta nda Sulkum, nda mbraku manda n̄a Iliya n̄a dzranaftá* nzaku mataba dadaha nda zwana tan̄, n̄a vranaktá gh̄nja gwal ta maga ghwadaka skwi ka n̄erma mndu. Mantsa ya dza'a payaftá† tsi ta mndu n̄a fata tan̄ ta vgha n̄a Lazglafta,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

¹⁸ «Waka yu dza'a sn̄antá skwi mantsa? Wana i'i halata mndu yu, markwa ini guli nda hala,» ka Zakari nda tsi.

¹⁹ Ka tsa duhwala Lazglafta ya zlḡhanaftawi mantsa: «I'i Gabriyel‡ ya, ta sladu ta k̄ema Lazglafta n̄a maganatá sl̄na. Tsatsi ta ghunighata n̄a gwad̄agahata, ka mn̄aghatá tsa Lfida Gwada ya.

²⁰ Ndana tama, wana ka dza'a nuta ka rgha. Lavin̄ta a ka ta gwada ha ka sagha fitika magata tsa skwiha ya wa, kabga zlḡhaf a ka ta tsa skwi dza'a magaku ma fitikani mn̄agha yu ya wu,» ka'a.

²¹ Ta nzatá mnduha ka kzla saba Zakari, sew sab̄a a wa. Ka ndanu h̄nj ta ndanu: «Nu ta sl̄naghata ma h̄ga Lazglafta tama?» ka h̄nj.

²² Manda sabani, ka traptá tsi ta gwada nda tsakatá mndu, gi ka tsatsaftá h̄nj kazlay: Mamu maz̄mz̄am ta sl̄naghata ma h̄ga Lazglafta k̄'a. Lavin̄ a ta gwada nda wi nda h̄nj wu, mbada ka mn̄ay nda dzvu n̄a tan̄.

²³ Tahula kd̄uta fitika maga sl̄nani, ka sl̄i'aftá tsi ka laghwi dzaghani.

²⁴ Nz̄dava a tahula tsa wu, ka zlḡhaftá markwa tan̄ Elizabet ta hud̄i. Ka zatá Elizabet ta tili hutaf ta d̄ifa vgha. Ka'a mantsa:

²⁵ «Z̄d̄akatahudi ya magiha Mgham Lazglafta, ka skwa hula si nzakwa da ta k̄ema mndu da, kabga ta ya a yu ta zwan̄ wa. Ama ka tawatá Lazglafta ta hid̄ahida ta i'i ndana, ka klaghutá tsa hula ya ta gh̄nja da,» ka'a.

Dza'a n̄atsay ka ta zwan̄, ka duhwala Lazglafta nda Mari

²⁶ Ta mamku' a tilani, ka ghunaftá Lazglafta ta duhwalani Gabriyel da sana luwa ta hgu lu ka Nazaret ma had̄ika Galili,

²⁷ da sana daghali ta hgu lu ka Mari ta dzugu sana mndu Yusufu h̄gani ta sab̄e nda ma mnd̄era la Dawuda.

²⁸ Ka lam̄e tsi sl̄naghata: «Zgu tsa, tfaghaghaf̄ta Lazglafta ta wi katakata. Kawadaga Mgham Lazglafta nda kagha,» ka'a nda tsi.

* 1:17 Ngha ta Malatsi 4:6 † 1:17 Ngha ta Malatsi 3:23-24. ‡ 1:19 Tsaya duhwala Lazglafta ghunaf lu.

²⁹ Kóanafta tsa gwada ya ta Mari, «nu mndəra nana ma ga zgu tama,» ka'a ma ghənjani.

³⁰ Ka duhwala Lazglafta nda tsi mantša: «Ma zləŋ ka ta zləŋ Mari, zbpazba Lazglafta ta kagha ka tfaghaghatawi.

³¹ Wana dza'a zlhafzlgħa ka ta huđi, ŋa yata għa ta zwanja zgun, ŋa tsanafta għa ta hğani ka Yesu.

³² Dza'a nzakway ka mndu dagala, dza'a hğay lu ka Zwanja Lazglafta ta luwa ŋa vlanja Lazglafta ta ga mgham manda ŋa dzidzani Dawuda.

³³ Dza'a gay ta mgham ta ghəŋa la Isra'ila ŋa kđekedzen, kđavakta a tsa ga mghamani ya wu,» ka'a.

³⁴ Ka Mari nda tsa duhwala Lazglafta ya mantša: «Kinawu ka skwi dza'a magaku mantša, ya wya ta sna a yu ta zgun wu?» ka Mari.

³⁵ «Sulkum nda għuđa dza'a saha ta ghəŋa għa. Mbrakwa Lazglafta ta luwa dza'a bukwaghanta. Tsaya dza'a kəl lu ka hga tsa zwanj nda għuđa dza'a yata ka ya ka Zwanja Lazglafta.

³⁶ Ngha a ka ta zba għa Elizabet si kul faftá lu ta ghəŋ ta yayni ta zwanj ná, wa'a nda huđi ndana, mamku' a tilani na nda va tsa halatani ya tani ra.

³⁷ Had' sana skwi ta tranagħatá Lazglafta wa,» ka duhwala Lazglafta nda tsi.

³⁸ Yaw, «kwalva Lazglafta i'i, ka maga Lazglafta manda ya mniha ka,» ka Mari. Ka sli'aftha duhwala Lazglafta tavatani ka lagħwi.

Laghwa Mari nghanagħatá Elizabet

³⁹ Ma va tsa fitik ya, ka sli'afthá Mari mis-immisim ka lagħwi da sana luwa ta ghwá ma hadika Yahuda da nghanagħatá Elizabet.

⁴⁰ Ka lamə tsi da həga ga Zakari ka ganagħatá tsi ta zgu ta Elizabet.

⁴¹ Na gi snaŋta Elizabet ta ga zgwa Mari, gi ka skalavafthá zwanj ma hudani. Ka ndəghanaftá Sulkum nda għuđa ta Elizabet.

⁴² Ka klanjta tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantša: «Kagha, nda tfawi ta ghəŋa kagha mataba mi'aha. Na zwanj ma huđa għa na guli, nda tfawi ta ghənjani.

⁴³ Waka yu mutsa nana ma zdaku kəl mani ma mghama đa ka sagħa da ini na?

⁴⁴ Nda sna ka ná, ma fitika lama tsa ga zgwa għa ya tsərah da sləmənja đa, ka skalavafthá na zwanj ma huđa đa na da rfu.

⁴⁵ Nda tfawi ta ghəŋa kagha, kagha ta zlgħaftá skwiha mna għa lu ta dza'a magaku kahwathwata daga da Mgham Lazglafta ya.»

Fa laha Mari

⁴⁶ Ka Mari mantša:

«Ta zləzlvay yu ta Lazglafta.

⁴⁷ Ta taku ŋudufa đa da rfu ta ghəŋa tsatsi mnda mba i'i,

⁴⁸ kabga đvafđva ta nghapta ka kwalvani nda hta. Wana daga ndana, nda tfawi ta ghənjani ka inda zivra mnduha dza'azlay nda i'i,

⁴⁹ kabga dagala ŋərma skwiha magiħa Lazglafta nda mbra.

Nda għuđa həga Lazglafta.

⁵⁰ Tawa hidahidani ná, nda nza ŋa đekđek ta ghəŋa gwal ta zləŋay.

⁵¹ Nda dzvani maranja tsi ta mbrakwani, ka ghzliŋtá tsi ta gwal ta gla ghəŋ, nda ghərđaku ma ŋudufa tanj.

⁵² Ka slisliŋwiŋjtá tsi ta sanlaha ma gwal dagaladagala ta dughurukwa dasu, ka kapanaftá tsi ta gwal nda hta,

⁵³ ka baghanaftá tsi ta gwal ma maya nda skwiha zdazda, ka ghzliŋtá tsi ta gwal gadghəl bđadar.

⁵⁴ Manda ya tanaf tsi ta imi ta sləmən ta dzidziħa mu, ka katanjta tsi ta la Isra'ila mnda maganata slna,

⁵⁵ ka havaptá tsi ka tawa hidahidani ŋa Abraham nda inda zivrani tani ŋa đekđek,» ka'a.

⁵⁶ Ka nzatá Mari kawadaga nda Elizabet ta kla tili hkən, tahula tsa ka vragħutá tsi dzaghani.

Yagatá Yuhwana

⁵⁷ Mantša, ka sagħa fitika dgakwa Elizabet, ka yatá tsi ta zwanja zgun.

⁵⁸ Ka snaŋtá sləvdahani nda la tanj ta tsa ŋərma zdaku magana Lazglafta ya, ka sli'adagħatá həŋ gwaftá rfu kawadaga nda tsi.

⁵⁹ Badu matghasa fitik manda dgatani, ka sli'adagħatá həŋ ŋa tsanata fafada zwanj. Ka kumə həŋ ta tsanaftá hğani ka Zakari manda va hga dani.

⁶⁰ «Mantša a dza'a hga lu wu, Yuhwana hğani,» ka mani.

⁶¹ «Had' mndu mataba mndəra ghuni tsanaf lu ta mndərga tsa hgu ya wu,» ka həŋ nda tsi.

⁶² Ka đawanjta həŋ nda dzvu da dani: «Waka ka ta kuma tsanaftá hgu na?» ka həŋ nda tsi.

⁶³ Klagidighawa aluha, ka Zakari nda dzvu. «Yuhwana hğani,» kə'a vindafthá hga tsa zwanj ya. Inda tanj demdem ka ndərmim həŋ.

⁶⁴ Gi hadahada, ka zlrəglaftá Zakari ta gwada tsələŋ, ka zləzlvá Lazglafta.

⁶⁵ Ka ksaftá tsi ka zləŋ ta inda sləvdahani. Ka rusu lu ta inda tsa skwiha ya ma inda vli ta ghwá ma hadika Zudiya.

⁶⁶ Inda mndu ta snaŋtá tsa gwada ya, ta ndanu ta ghənjani kazlay: Kinawu dza'a nzakwa tsa zwanj ya tama kə'a? «Zlah dza'a

nzakway ka mndu dagala, kabga kawadaga Lazglafta nda tsa zwanj ya,» ka hən.

Zləzlvay Zakari ta zdakwa Lazglafta

⁶⁷ Tsa Zakari dani ma tsa zwanj ya kay, ka ndəghanaftá Sulkum nda ghuᵇa, ka zlařftá tsi ta mna skwi dza'a magaku:

⁶⁸ «Zləzlvama Mgham Lazglafta la Isra'ila kabga saghani da katarjta mnduhani, ka varatá tsi ta hən.

⁶⁹ Ka sladamatá tsi ta mnda mba mndu nda mbra ta sabi ma zivra Dawuda ta nzakway ka kwalvani, ⁷⁰ manda ya mnigij tsi nda ma wa la anabi daga ghalya kazlay:

⁷¹ Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghumaha ghuni, nda ya da gwal ta dra kaghuni kə'a.

⁷² Mantsa ya, marananjmara ta tsa tva hidahidani ya ta dzidziha mu, ka havaktá tsi ka tsa dzratá wani nda ghuᵇa ya, §

⁷³ manda ya waᵇana tsi ta dzidza mu Abraham,

⁷⁴ "Dza'a mbaghunafmba yu ma dzva ghuma ghuni, kada lavinjta kuni ta ksanatá slna kul had zləj,

⁷⁵ ɲa nzata ghuni ka gwal nda ghuᵇa, gwal tdukwa ta kəmani ma inda kdavakta hafa mu."

⁷⁶ Kaga zwanj da, anaba Lazglafta ta luwa dza'a hga lu ta kaga. Kaga dza'a tinlaghuta ka mgham ɲa faᵇanatá tvi,

⁷⁷ ɲa snanamtá mnduhani kazlay: dza'a mbay ta hən ma platá dmakwa tan kə'a.

⁷⁸ Dagala tawa hidahida nda zdaku da Lazglafta mu kəl tsi ka vlagatá tsuwadakani manda fitik ta safi gavzlazlan, ka sagha da amu daga ta luwa,

⁷⁹ ɲa tsuwadakaku ta ghəɲa gwal ta nzaku ma grusl, nda gwal ta nzaku ta wa hᵇak ma sulkuma mtaku,

nda ya ɲa pgha səla mu ta tva zdaku,» ka'a.

⁸⁰ Mbaᵇa tsa zwanj ya ka glaku, ka sgaku mbrakwani ma Sulkum, ka nzatá tsi ma mtak ha ka sagha fitik kəl tsi ka maranjta nzakwani barluwa da la Isra'ila.

2

*Yagatá Yesu
Mat 1:18-25*

¹ Ma tsa fitik ya, ka mnaftá mgham Sezar Agustus ta zlahu kazlay: Vindaftá mbsaka inda mnduha ma dzva Ruma kə'a.

² Ma fitika nzakwa Kiriniyus ka ɲumna ta hadika Siri zlařta tsa tarjta mbəᵇaftá mbsaka mnduha ya.

³ Inda mnduha ka sli'i hən da vinda hga tanj ma luwa tanj.

⁴ Ka sli'afta Yusufu ma luwa Nazaret ta hadika Galili, ka ɲladaftá tsi da luwa Batlehem ma hadika Zudiya ta nzakway ka luwa kəl lu ka yatá mgham Dawuda. Lafla da hada kabga sabə ma mndəra Dawuda tsatsi.

⁵ Ka laf tsi kawadaga nda makumidzani Mari nda hudi ya, da vinda hga tanj.

⁶ Manda ɲhadaghata tanj da hada, ka sagha fitika dgakwa Mari.

⁷ Ka yatá tsi ta zumalani ka zwanj zgun, ka mbsamtá tsi ma lgut ka hananamta ma tsu'anj, kabga mutsaf a hən ta hga nzakwa matbay wa.

Mnay duhwala Lazglafta ta Lfida Gwada ɲa gwal ngha rini

⁸ Tsaw ma va tsa luwa ya mamu gwal ta ngha rini, ta hani ma mtak ta ngha rina tanj.

⁹ Ka zlagaptá duhwala Lazglafta ta kəma tanj, ka wanaftá tsuwadaka glakwa Lazglafta ta hən. Ka ksaftá zləj ta hən katakata.

¹⁰ «Ma zləj kuni ta zləj, kabga Lfida Gwada dza'a nzakway ka skwa rfu dagala da inda mnduha sagha yu da mnaghunata.

¹¹ Gita yəgaghunata lu ta mnda mba mndu ta nzakway ka Kristi ma luwa Dawuda.

¹² Wya ɲizla dza'a kəl kuni ka tsəmafta: Dza'a slanaghasla kuni ta vzi'uwa mbsam lu ma lgut ka hananamta ma tsu'anj,» ka duhwala Lazglafta nda hən.

¹³ Ka gi sli'agatá ndaghata sanlaha ma duhwalha Lazglafta ta luwa ɲəbisl slanaghatá tsa turtuk ya. Ka zləzlvu hən ta Lazglafta. Ka hən mantsa:

¹⁴ «Glaku ɲa Lazglafta ta luwa, zdaku ta ghəɲa hadik mataba mnduha dvu tsi.»

Sli'a gwal ngha rini da luwa Batlehem

¹⁵ Manda vraghuta tsa duhwalha Lazglafta ya ta luwa, ka tsa gwal ngha rini ya mataba tanj mantsa: «Mbaᵇa da luwa Batlehem ka nghanata mu ta tsa skwi ta maguta mnama lu ya,» ka hən.

¹⁶ Ka sli'aftá hən ka laghwi misimmisim, ka slanaghatá hən ta i Mari nda Yusufu nda tsa zwanj vzi'uwa ya hananam lu ma tsu'anj*.

¹⁷ Tahula nghanjta tanj, ka rusu hən ta skwi mnana lu ta hən ta ghəɲ tsa vzi'uwa ya.

¹⁸ Ka ndərmim inda gwal ta sna tsa skwi ta mnə gwal ngha rini ɲa tanj ya nda ndərmima.

¹⁹ Ka njanatá Mari ta inda tsa skwiha ya ma ghənjani ka ndanu ta ghənjani.

²⁰ Ka vrəghutá tsa gwal nŋha rini ya dzagha tan nda vla glaku nda zləzlvu nŋ Lazglafta ta ghənjani inda skwi snan hən, ka nŋhanjta hən manda va skwi ya mnana lu ta hən ya.

²¹ Ta matghasa fitik nŋ tsanata fafada tsa zwan ya, ka tsanaftá lu ta hgu ka Yesu, tsa hgu mna duhwala Lazglafta ma kdaku mani ka zlgħaftá huđani ya.

Maranjá Yesu ma həga Lazglafta

²² Kdatá tsa fitika ghuđata Mari manda ya ta mnə zlahá Musa ya, ka klaghatá i Mari nda Yusufu ta tsa zwan ya da Ursalima nŋ vlanjta Lazglafta.

²³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Inda zumali ka zwanja zguná ná, nŋ Lazglafta ya kə'a ya.

²⁴ Ka dranaftá hən ta Lazglafta nŋ pla ghən ta «kukuha his ka zwana ghərbu' † his a tsi» manda ya nda vinda ma zlahá Mgham Lazglafta.

Rfay Saminu ta Lazglafta

²⁵ Ma tsa fitik ya, mamu sana mndu ma Ursalima Simeyuna hgani. Tsa mndu ya ná, tdúkwa mndu ya, ta snay ta gwada da Lazglafta. Ta kzlaykzlay ta mnda mba la Isra'ila. Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda tsi guli.

²⁶ Si mnanaŋmna Sulkum nda ghuđa kazlay: Hađ dza'a mtuta karaku ka ta nŋha a tsi ta ghunatá mnda Lazglafta ta nzakway ka Kristi wu kə'a.

²⁷ Ka ghunaftá Sulkum nda ghuđa da həga Lazglafta, ta kladaghatá i dani nda mani ta Yesu nŋ kdinjta magatá skwi manda ya mna zlahu nŋ magay.

²⁸ Ka tsu'aftá tsatsi ta tsa zwan ya ma dzvani, ka rfu tsi ta Lazglafta. Ka'a mantsa:

²⁹ «Ndana tama mghama da, nda kda magatá slna gha, zlanzla ta kwalva gha,

ka 6hata tsi nda vghata zdaku manda ya mna ka,

³⁰ kabga nda nŋha yu nda ira da ta mbaku vla ka,

³¹ mbaku ya payaf ka nŋ inda mnduha demdem.

³² Tsuwadək ya nŋ inda mndara mndu. Tsatsi dza'a klaktá glaku nŋ mnduha gha la Isra'ila.»

³³ Ka va ndərmim i dani nda mani ta skwi ta gwada lu ta ghənjani tsa zwan ya.

³⁴ Ka tfanaghatá Simeyuna ta wi ta hən. Ka'a nda Mari mantsa: «Nana zwan na ná, dza'a klakkda ta zləmbaku, nda sli'afta nŋ ndəghata sanlaha ma mnduha ma la Isra'ila. Dza'a nzakway ka njizla daga da

Lazglafta, nŋ husanjanani ta sanlaha ma mnduha.

³⁵ Dza'a tuzigin tuza ta skwi ma nđudufa mnduha. Vərda kagha guli nŋ nzakwa nđudufa gha manda skwi sligla lu nda kafay,» ka'a nda Mari mani ma tsa zwan ya.

Rfay Ana ta Lazglafta ta ghənjani Yesu

³⁶ Mamu sana marakw ka anabi nda hala katakata, Ana hgani, makwa Fanuwal ma mndara la Asira. Ndəfənj yeya vaku maga tsi nda zə'al manda laghani da mndu,

³⁷ ka nzaku tsi ka wadgu. Tghasmsak fwad mida imani. Ma həga Lazglafta ta nzakwa tsi ta ksanatá slna nda fitik tani nda rvidik tani, nda ma maga du'a nda suma.

³⁸ Bhadaghata tsatsi guli, ma va tsa fitik ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta, ka mnə tsi ta gwada ta Yesu nŋ inda gwal ta kzla mbakwa Ursalima.

Glakwa Yesu ma luwa Nazaret

³⁹ Tahula kdinjta i Yusufu nda Mari ta maga skwi ya mnə zlahá Lazglafta, ka vrəghutá hən da luwa tan ma Nazaret ta hadika Galili.

⁴⁰ Ka glaku tsa zwan ya, ka sifaku tsi, dagala difil ma ghənjani, kawadaga zdakwa Lazglafta guli nda tsi.

Yesu ma həga Lazglafta ma Ursalima

⁴¹ Inda vaku i dani nda mani ma Yesu ta dza'a da skala Pak ma Ursalima.

⁴² Magatá ima tsa zwan ya ghwanjpdə his, ka nŋaghatá tsi kawadaga nda i dani nda mani da Ursalima da tsa skala Pak ya manda ya snu hən ta magay.

⁴³ Tahula kdatá tsa skalu ya ta vru hən dzagha, ta tsaghutá Yesu ta vgha nda hən ka nzaghuta ma Ursalima kul snanjta i dani nda mani.

⁴⁴ Ba ta mbada hən kawadaga nda grahani ka hən sizlay. Tekulemes vaha tan ta mbada, ka zbə hən mataba mndara tan nda grahani, lay nŋha a hən wa.

⁴⁵ Trapta tan ta pahay, ka vrəghutá hən pahay ma Ursalima.

⁴⁶ Bađu mahkana fitik, ka slanaghatá hən ma həga Lazglafta ta nzaku mataba gwal tagha zlahu nŋ mnduha, ta sna skwi ta mnə hən, ta dza'a nda dawanja da hən guli.

⁴⁷ Faflara, ka tsa gwal ta sna tsa zlgħwa tsi nda tsa snanjta skwani ya.

⁴⁸ Na ghur nŋhanjta i dani nda mani, ka ndra'u hən nda ndra'uwa. «Sagəj, nu kəl ka ka maganjanatá skwi mandana? Hərfa ta anjani nda da gha na təkłək ta psa kagha,» ka mani nda tsi.

⁴⁹ «Njaw kaghuni ta i'i ta psay na? Sna a kuni kazlay: Dza'a nzo ma həga da da yu ta nzaku kə'a ra?» ka'a nda hən.

⁵⁰ Tsərič, sna a həj ta tsa skwi ta mnə tsi nja tan ya wa.

⁵¹ Mantsa tama, ka snatá tsi ta gwača tan, ka sli'aftá tsi kawadaga nda həj, ka valaghata da Nazaret. Ka njanatá mani ta inda tsa skwiha ya ma ghəjani.

⁵² Ka glaku Yesu, ka sgaku difilani, ka zčaganatá nzakwani ta Lazglafta nda mnduha tani.

3

Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni ka Yuhwana nda mnduha

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Yuh 1:19-28

¹ Ta Maghwanapčə hutafa vakwa Tiber Sezar ta pala, ta nzakwə Pwanəs Pilat ka njamna ta hadika Zudiya, ta gə Hiridus ta mgham ta hadika Galili, ta gə zwanjamani Filip guli ta mgham ta hadika Iture nda hadika Trakunita, ta gə Lisaniya guli ta hadika Abilena.

² Ma tsa fitik ya guli, i Hana nda Kayifa mali ta ghəj gwal dra skwi nja Lazglafta. Ka sagha gwada Lazglafta da ghəja Yuhwana zwanja Zakari ma mtak.

³ Ka sli'aftá Yuhwana ka laghwí da ra inda luwa ta wanaftá ghwa Zurdej nda hagaku, ka'a mantsa: «Mbədanafwa mbəda ta nzakwa ghuni, ka magaghunafwa lu ta batem, ka plighunista Lazglafta ta dmakwa ghuni,» ka'a.

⁴ Manda ya nda vinda ma deftera anabi Isaya kazlay:

«Lwa tsa mndu ya ta snu lu ta gugudaku ma mtak kazlay:

payanawa paya ta tvi nja Mgham, ka lele'anata kuni kə'a.

⁵ Ka sanjanta lu ta inda vli ka didinja, ka tasiŋta lu ta inda ghwa nda kuđururha, ka dayapta lu ta skwi ka ghuluŋud, ka payanata lu ta hurabasl ta tvi,

⁶ nja nghanja inda mnda səla ta mbaku da Lazglafta*.»

⁷ Ka mnə tsi nja tsa mnduha ta sli'adaghata rutututa da maga batem da tsi ya. Ka'a mantsa: «Mndəra la mupuhwa, wa ta mnaghunata kazlay: Hwayawahwaya ta basa ŋuduf ta sagha ta kəma kə'a na?

⁸ Magawamaga ta slna ya ta maranja mbədatá nzakwa ghuni, ka zlanja kuni ta mnay ma ghəja ghuni kazlay: Abraham ná, dzidza ŋni ya, kə'a. Ka yu ta mnaghunata ná, laviŋlava Lazglafta ta nanaftá ya palaha ya ka zwana Abraham.

⁹ Daswa ka kuni! Nda ghada kapatá slpada nja tsinjtá fu daga ta slrəj. Inda fu ya kul zčaku yakwani, dza'a tsinjsa lu ka vzamta ma vu,» ka'a.

¹⁰ Ka danga nda Yuhwana mantsa: «Nu ta raku nja magay ŋni tama?» ka həj.

¹¹ Ka'a nda həj mantsa: «Mndu ya his lgut da tsi, ka dganapdga tsi nda mndu ya kul had' tsi da tsi. Mndu ya mamu skwa zay da tsi guli, ka maga tsi mantsa ya,» ka'a.

¹² Ka sli'adaghata gwal ta tska dzumna guli, nja maganafta Yuhwana ta batem ta həj, ka dawə həj da tsi: «Maləm, nu ta raku nja magay anji guli?» ka həj.

¹³ Ka'a nda həj mantsa: «Ma daw kuni ta skwi da mndu ka malaghutá ya tsaf lu,» ka'a nda həj.

¹⁴ «A ki anji, nu ta raku nja magay ŋni?» ka La sludzi dawanta guli da tsi. Ka'a nda həj mantsa: «Ma mbrəh kuni ta mndu nja vlaghunata skwi, rfawa ta rfu nda kuraghuta skwi ta plaghunata lu,» ka'a.

Mndu ta malaghuta ka Yuhwana

¹⁵ «Zlah Kristi a na mndu na ri,» ka mnduha nda Yuhwana, kabga nda fa ghəja tan ka kzla saghani.

¹⁶ Ka'a nda həj mantsa: «I'i ná, nda imi ta magaghunafwa yu ta batem, ama mamu mndu ta sagha ta malaghutá i'i nda mbraku. Slaghu a i'i ka plinjtá zu'a bəbahani wa. Tsatsi, dza'a magaghunafmaga ta batem nda Sulkum nda ghuəa nda ya nda vu.

¹⁷ Nda nja tá kuwatavihi ma dzvani, dza'a vihapviha ta hyani, nja tskamrani ma gvurani, nja driŋtani ta sabatbat nda vu kul mta-vata,» ka'a nda həj demdem.

¹⁸ Mantsa ya ka Yuhwana ta mna Lfida Gwada nja mnduha, ka dza'a nda vla ndəghata hidakuha nja tan.

Tsamta Hirudus Anjtipas ta Yuhwana ma gamak

¹⁹ Ka dvanaghata Yuhwana ta mgham Hiridus ta ghəja klugudunustani ta Hiridiya markwa zwanjamani Filip, nda ya ta ghəja ndəghata sanlaha ma ghwadaka skwi ta magə tsi.

²⁰ Ka ksamtá tsi ta Yuhwana da gamak, ka sganaghata ta ghəja tsa ghwadaka skwi ta magə tsi ya.

Maganafwa batem ta Yesu

Mat 3:13-17, Mak 1:9-11

²¹ Manda ya ta maganafta Yuhwana ta batem ta mnduha, ka lagha Yesu ka maganaftá lu ta batem guli. Ta ndəəu tsi ta dzvu, ka gunatá luwa buwan,

²² ka saha Sulkum nda ghuəa ta ghəjani manda ghərbu' ta nghə mnduha. Mantsa, ka snaku lwa Lazglafta daga ta luwa ta mnay kazlay: Kagha Zwanja da dvu ya ma hyahya ŋudufa da†, ka'a.

Mndəra la tan ma Yesu

Mat 1:1-17

²³ Ta magay ima Yesu ta hkən mbsak ta zraftá tsi ta ksa slnani. Manda va ya ta

* 3:6 Ngha ta Isaya 40:3-5. † 3:22 Ngha ta Zabura 2:7 nda Isaya 42:1.

ndanu mnduha kazlay: Zwanja Yusufu ya ka'a ya, wya mndera tanj: Yusufu, Yusufa Heli,

²⁴ Hela Matat, Matata Levi, Levi Malki, Malki Zanay, Zanaya Yusufu,

²⁵ Yusufa Matatiyas, Matatiyasa Amus, Amusa Nahum, Nahuma Hesela, Hesela Nagay,

²⁶ Nagaya Mahat, Mahata Matatiyas, Matatiyasa Samayinj, Samayinja Yusek, Yuseka Yuda,

²⁷ Yuda Yuwana, Yuwana Resa, Resa Zwarubabel, Zerubabela Salatiyel, Salatiyela Neri,

²⁸ Nera Malki, Malki Adi, Adi Kasam, Kasama Elmadama, Elmadama Yera,

²⁹ Yera Dzesuwa, Dzesuwa Eliyezer, Eliyezera Yurima, Yurima Matat, Matata Levi,

³⁰ Leva Simeyuna, Simeyuna Yudah, Yudaha Yusufu, Yusufa Yunam, Yunama Iliyakim,

³¹ Iliyakima Meleya, Meleya Mena, Mena Matat, Matata Natanj, Natanja Dawuda,

³² Dawuda Yesay, Yesaya Ubed, Ubeda Buwaz, Buwaz Sala, Sala Nasuj,

³³ Nasuja Aminadap, Aminadapa Admin, Admina Arni, Arni Heserum, Hesruma Fares, Faresa Yuda,

³⁴ Yuda Yakubu, Yakubu Izak, Izaka Abraham, Abraham Tera, Tera Nahur,

³⁵ Nahura Seruk, Serukwa Ragaw, Ragawa Falek, Faleka Eber, Ebera Sala,

³⁶ Sala Kayinam, Kayinama Afaksad, Afaksada Sema, Sema Nuhu, Nuhwa Lamek,

³⁷ Lameka Matusalah, Matusalaha Inuk, Inukwa Yered, Yereda Maleleyel, Maleleyela Kayinan,

³⁸ Kayinana Inus, Inusa Set, Seta Adamu, Adamu ya Zwanja Lazglafta.

4

Dzəghanja halaway ta Yesu
Mat 4:1-11, Mak 1:12-13

¹ Ta vragaptá Yesu ma ghwa Zurden, nda ndəgha nda Sulkum nda ghu6a. Ka wawu tsa Sulkum ya ma mtak,

² fitik fwad mbsak zanj a ta skwa zay wa. Ka dzəghanjá halaway. Tahula luta tsa fitikha ya, ka kuzlanaftá maya.

³ Ka halaway nda tsi mantasa: «Ka Zwanja Lazglafta ka katsi, mnanamna ta na pala na, ka navapta tsi ka buradi,» ka'a.

⁴ Ka Yesu mantasa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda skwa zay kwenkwen yeya a ta nzakwa mndu ta nzaku nda hafu wu kə'a,» ka Yesu.*

⁵ Ka kladaftá halaway ta Yesu ta wa lilwa, ka gi maranató tsi ta inda za mgham ma ghəŋa hadik.

⁶ Ka'a nda tsi mantasa: «Dza'a vlaghavla yu ta inda na mbraku nda glaku ma na ghanja hadik na, kabga klafkla lu ka vlihata ma dzva da. Lavinjlava yu ta vlanjta mndu ya ta dvu yu guli.

⁷ Ka tsələ6a tsələ6a ka ma ghuva da, ta vlaghavla yu,» ka'a.

⁸ Ka Yesu nda tsi mantasa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma ghuva Mgham Lazglafta gha dza'a tsələ6a ka ta tsələ6u, ka maganató slnani turtukwani[†],» ka'a.

⁹ Ka kləglaghatá halaway ta Yesu da Ur-salima, ka kladafta ta bə6ama həga Lazglafta ka sladanata. Ka'a nda tsi mantasa: «Ka si Zwanja Lazglafta ka katsi, vzada vgha gha hadna, kabga nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

¹⁰ Dza'a mnanamna ta duhwalhani ta luwa ŋa nghapta ka kagha kə'a.

¹¹ Ka'a guli na: «Ŋa tsu'aftha tanj ta kagha ma dzva tanj, yagha pala da dzughusta ta səla» ka'a[‡].

¹² Ka Yesu nda tsi guli mantasa: «Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: ma dzəghə ka ta Mgham Lazglafta[§] gha dekdek kə'a,» ka'a.

¹³ Kdakwa halaway ta dzəghanja nda inda tsa skwiha kavghakavgha ya, ka zlanavatá tsi ka laghwi ŋa bađu ma sani guli.

Kwalaghutá Yesu ma Nazaret
Mat 4:12-17, Mak 1:14-15

¹⁴ Ta sli'afthá Yesu ka laghwi ta hadika Galili nda ndəgha nda mbrakwa Sulkum nda ghu6a. Ka tuta hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

¹⁵ Ka tataghə tsi ta skwi ma həga tagha skwa la Yahuda, ka ghubu mnduha.

Zrafta Yesu ta slnani ma Galili
Mat 13:53-58, Mak 6:1-6

¹⁶ Ka sli'afthá tsi ka Laghwi da Nazaret, luwa ta glakwani. Ka lamə tsi da həga tagha skwa la Yahuda bađu sabat* manda ya snu tsi. Ka sli'afthá tsi ŋa dzanafthá skwi ma defteri.

¹⁷ Ka klaftá lu ta deftera anabi Isaya ka vlanjta. Ka planjta tsi, ka slanaghatá tsi ta vli vindaf lu kazlay:

¹⁸ «Kawadaga Sulkuma Lazglafta nda i'i ŋa vlihatá mbraku.

Zbapzba Lazglafta ta i'i ka tfidaghatawi ŋa mnanatá Lfida Gwada ta gwal ka pdu, ghunafghuna ta i'i ŋa mnanatá gwal habaf lu kazlay: Palaghunispala lu kə'a,

ŋa gwaniŋtá ira gwal nda ghulpa, ŋa zlu'agapta da ta gwal raghwana lu,

¹⁹ ŋa snanamta da ta mnduha ta vaku

* 4:4 Ngha ta vrafta ta Zlahu 8:3. † 4:8 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:13-14. ‡ 4:11 Ngha ta zabura 91:11-12. § 4:12 Vrafta ta Zlahu 6:16. * 4:16 Ngha ta Sabi 20:10. † 4:19 Ngha ta Isaya 61:1-2.

dza'a sagha zɔɔakwa Lazglafta[†] kə'a.

²⁰ Manda kɔɔntani ta dzaɔafta, ka mbsaftá tsi ka vɔɔntá kwalva ma tsa hɔga ya, ka nzadatá tsi. Ka pghaftá inda tsa mnduha ma tsa hɔga tagha skwa la Yahuda ya ta iri tida:

²¹ Ka Yesu nda hɔɔn mantsa: «Nana gwada Lazglafta snan kuni nda sləmɔɔa ghuni gita na ná, nda kɔɔa magatani ka ɔɔa ghuni,» ka'a.

²² Inda tsa hahɔɔn ma tsa vli ya ka zɔɔaganatá tsi ta hɔɔn, ka ndərmim hɔɔn ta tsa gwada zɔɔaku ta sabə ma wani ya. Ka hɔɔn mantsa: «Zwaɔa Yusufu a na mndu na kay tsawa,» ka hɔɔn.

²³ Ka Yesu nda hɔɔn mantsa: «Nda sna yu dza'a mnay kuni ta mahdihdi ta ghɔɔa i'i kazlay: Ka duhtur ka katsi ná, mbanafmba ta ghɔɔa gha kagha ka ghɔɔa gha kə'a. Ka kuni dza'azlay nda i'i guli, "magamaga hadna ma luwa gha ta tsa skwiha snan ɔɔni ta magə ka ma Kafarnahum ya"» kə'a.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, had' lu ta tsu'afɔa hmətə ta dər wati ma anabi ma luwani wa, ka Yesu sganaghatá hɔɔn.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ma fitika nzakwa anabi Iliya, si nda ndəgha wadguha ma Isra'ila, ka ghwalutá luwa ka vaku hkən nda tili mku', ka slatá maya dagala ta hadika Yahuda,

²⁶ Má ɔɔa ghunafta lu ta Iliya ɔɔa katanɔa ta dər turtuk ma tsa wadguha la Yahuda ya, ka ghunaftá lu katanɔa sana markwa wadga ma luwa Sarepta ta hadika Sidun.

²⁷ Ma fitika nzakwa anabi Alisa guli, si nda ndəgha gwal nda rdá mndu ta hɔɔn ma Isra'ila, had'ya mbanaf'lu dər turtuk mataba tan wu, Na'ama mnda la Siri[‡] yeya mbanaf'lu.»

²⁸ Ka ɔɔasafɔa hɔɔn ta ɔɔuf demdem ma tsa hɔga tagha skwa La Yahuda ya, manda snanɔa tan ta tsa gwada ya.

²⁹ Ka sli'afɔa hɔɔn, ka ksagaptá Yesu ma huɔa luwa, ka kladapta ta wa lilwa tsa ghwa' baf hɔɔn ta luwa tan tida ya, ma ɔɔa sliɔwidiɔa,

³⁰ ka tsəhaptá Yesu ta vghani mataba tan ka laghwani.

Mbanafɔa Yesu ta sana mndu nda ksa da duhwala halaway

Mak 1:21-28

³¹ Ka laha tsi da luwa Kafarnahum ta hadika Galili. Baɔu sabat, ka taghə tsi ta skwi ɔɔa mnduha.

³² Ka ndərmim lu ta tsa tagha skwani ya, kabga nda sgit ma tsa gwadani ya.

³³ Ma tsa hɔga tagha skwa tan ya, mamu sana mndu ksu duhwala halaway mataba tan. Ka sli'afɔa tsi nda lili.

³⁴ «Aya! Yesu zwaɔa la Nazaret, nu gwada gha nda anɔi sagha ka da zada anɔi?»

[‡] 4:27 Ngha ta 2 Mghamha 5:1-14.

Wya nda sna yu mndu nda ghuɔa daga da Lazglafta kagha kə'a, ka'a»

³⁵ «Haf wa gha, sapsa ma na mndu na!» ka Yesu dvanaghata. Gi ka slanatá tsa duhwala halaway ya ta tsa mndu ya mataba tskatá mnduha, ka sgan ɔɔi mida kul balanata.

³⁶ Ka tsutá ɔɔufɔa mnduha demdem, ha ka dafawu hɔɔn mataba tan kazlay: Nu mndərga nana ma skwi? Na gi dvanaghatani nda sgit nda mbraku ta duhwala halaway ná, gi saghwa tan, ka hɔɔn.

³⁷ Ka tutá hgani ma inda vli ta wanaftá tsa vli ya.

Mbanafɔa Yesu ta gwal kul duhwanaku
Mat 8:14-17, Mak 1:29-34

³⁸ Manda sli'agapta tan ma hɔga tagha skwa la Yahuda, ka laghu hɔɔn da Simun. Ta lagha hɔɔn ta ɔɔa ɔɔufɔdar midza Simun katakata. Ka ndəɔu lu ta dzvu da Yesu ɔɔa katanɔa tsa marakw ya.

³⁹ Ka ɔɔukudanaghatá tsi ta tsa marakw ya, «zliɔzla!» ka'a nda ɔɔufɔdar, ka zliɔntá tsi. Gi hadahada ka sli'afɔa tsa marakw ya ka maganatá skwa zay ta hɔɔn.

⁴⁰ Manda dɔɔɔata fitik, ka hɔadaghatá gwal nda mnduha tan kul duhwanaku da dənɔwaha kavghakavgha ta hɔɔn da Yesu, ka fafanaghatá tsi ta dzvu ta hɔɔn, ka mbambanafɔa hɔɔn.

⁴¹ Ka sli'agaptá duhwala halaway guli nda lili ma ndəghata mnduha. Ta sli'agaptá hɔɔn, ka hɔɔn mantsa: «kagha ná, Zwaɔa Lazglafta ka,» ka hɔɔn nda tsi. Ka davanaghatá Yesu ta hɔɔn, ɔɔa hanafɔa wi ta hɔɔn, kabga nda sna hahɔɔn kazlay: Tsatsi Kristi kə'a.

Sli'a Yesu da mna Lfida Gwada ma luwa Zudiya

Mak 1:35-39

⁴² Na tsadakwa vli, ka sabə Yesu ka laghwi da mtak. Ka sli'afɔa mnduha ka zbay, ka slanaghatá hɔɔn, ka kumə hɔɔn ta ɔɔanata yaha lavaghwi tavata hɔɔn.

⁴³ Ka Yesu mantsa: «Dina guli ka mnananɔa da ta Lfida Gwada ta ghɔɔa ga mghama Lazglafta ta sana luwaha, kabga tsaya kəl Lazglafta ka ghunigihata,» ka'a nda hɔɔn.

⁴⁴ Ka sli'afɔa tsi ka laghwi. Ka va rə tsi ta vli ta mna tsa Lfida Gwada ya ma inda hɔga tagha skwa la Zudiya.

5

Hgafɔa Yesu ta tanɔa duhwalhani
Mat 4:18-22, Mak 1:16-20

¹ Ma sana fitik ta nzaku Yesu ta wa draf ma Genezaret, ka va sli'adaghata dəmga dɔɔivis slanaghata ɔɔa sna gwada Lazglafta da tsi.

² Ka nghanjá tsi ta kwambaluha his ta wa tsa dráf ya, sli' agaghu gwal tuma klipi mida ka laghu ghwaḅa kadəᅇja taj.

³ Ka sli' aftá Yesu ka lamə da sani ma tsa kwambaluha ya, ta nzakway ka ŋa Simuᅇ. «Gavadanam gava kwitikw nda ma huḁa dráf,» ka'a nda Piyer. Ka nzagaptá tsi mida ka tagha skwi ŋa mnduha.

⁴ Manda kdakwani ta gwada, «Gavadanamwa gava ta kwambalu da takataka dráf, ka wudadata kuni nda graha gha ta kadəᅇja ghuni ŋa tuma klipi,» ka'a nda Simuᅇ.

⁵ Ka Piyer mantsa: «Mghama dá, kurzliᅇ hana ŋni ta tumay, lay mutsaf a ŋni wa. Yaw, dza'a vzadavza ŋni tama ta gwada gha» ka'a nda tsi.

⁶ Ka vzadatá həᅇᅇ, ka waftá tsi ta ndəghata klipiha ta malaghutá mbraku ka kuma rat-siᅇtá kadəᅇja taj.

⁷ Ka kəməts həᅇᅇ ta sanlaha ma graha taj ma sana kwambalu ŋa sagha katanjá həᅇᅇ. Ka sagha tsahaya, ka ndaghanaftá həᅇᅇ ta tsa kwambaluha taj ya his his, ha ka kumə tsa kwambaluha taj ya ta zamta da imi.

⁸ «Mghama dá! laghula gha tavata i'i kabga mnda dmaku yu,» ka Simuᅇ Piyer tsəlbata ma ghuva Yesu nghər tsi ta tsa skwi ya.

⁹ Tsaw si hluhla zləᅇᅇ ta i Piyer nda grahani ta ghəᅇᅇ tsa mandərmima tuma klipi maga həᅇᅇ ya.

¹⁰ Mantsa ya hluta tsi ta i Yakubu nda Yuhwana ta nzakway ka zwana Zebedi ta gwaftá vgha nda i Simuᅇ ya guli. Ama ka Yesu nda Simuᅇ mantsa: «Ma zləᅇᅇ ka, daga ndanana, mnduha dza'a ka hlakta,» ka'a nda tsi.

¹¹ Manda vranakta taj ta tsa kwambaluha ya ta wa sgam, sđak zlanava-zla həᅇᅇ taj ta inda skwiha taj ka laghwi mista Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani mndu nda rđa mndu tida

Mat 8:1-4, Mak 1:40-45

¹² Ma sana fitik ma nzakwa Yesu ma sana luwa, ka lagha sana mndu ksu rđa mndu. Na gi nghanjáni ta Yesu, ka zləmbatá tsi zlumbruh ma ghuvani ka ndəḅa dzvu. «Mghama dá, ka ta kumay ka laviᅇlava ka ta mbidifita ka nzakwa yu nda ghuḁa,» ka'a.

¹³ Ka fadaptá Yesu ta dzvani ka ksaᅇta. Ka Yesu mantsa: «Ta kumay yu ta mbafta gha, mbafmba gha,» ka'a. Gi hlets mbaftá ka nzaku tsi nda ghuḁa.

¹⁴ Tahula tsa ka'a nda tsi mantsa: «Ya-hayaha ka da walanjá mnananjá mndu, la da marananjá vgha gha ta mndu ta dra skwi ŋa Lazglafta karaku, ka vlata ka ta skwi manda ya vindaf Musa ŋa grafta mnduha ta mbatá kagha,» ka'a nda tsi.

¹⁵ Ka va sgaku dza'a hga Yesu da zərwa, ka sli' aktá dəᅇᅇᅇ da sna gwada da tsi nda ya ŋa mutsafá mbaku ma danwaha taj guli.

¹⁶ Ama ta gđata Yesu ta laghwi da mtak da maga du'a.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda rwa səlahani

Mat 9:1-8, Mak 2:1-12

¹⁷ Ma sana fitik ta tagha skwi Yesu ŋa dəᅇᅇᅇ, ta nzaku la Farisa nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha hada ta sli' akta ma inda luwa ta hadika Galili nda ya ma luwa Ursalima, nda pđakwa gwal ma hadika Zudiya. Ka va sgaku maravata mbrakwa Mgham Lazglafta nda ma mbambay Yesu ta mnduha ma danwaha taj.

¹⁸ Ka sli' adaghatá mnduha, ka tsuk-wadanaghatá sanlaha ta sana mndu nda rwa səlahani. Ka zḅə həᅇᅇ ta ḁadanamta da həga fata ta kəma Yesu.

¹⁹ Ka traptá həᅇᅇ ta tvi ŋa lami, kabga hiḁa ta mnduha. Ka kladaftá həᅇᅇ nda ta bđəma həga, ka gunaptá həᅇᅇ ta ghəᅇᅇ tsa həga ya, ka fadatá həᅇᅇ sruh fata ta kəma Yesu nda ta tsa ghurum ya nda ghzləᅇᅇni nda ghzləᅇᅇni mataba tskata mnduha.

²⁰ Nghanata Yesu ta zlgħay nda ᅇudufa taj ná, «nda pla dmakwa gha sagəᅇᅇ,» ka'a nda tsi.

²¹ «Wana ma mndu ta kwarakwara 6a? Wa ta laviᅇtá pla dmakwa mndu ta ghəᅇᅇ Lazglafta turtukwani na?» ka tsa gwal tagha zlahu ŋa mnduha nda la Farisa ya ta ndanay ma ghəᅇᅇ taj.

²² «Ndanawu mndəra na ta ndanu kuni 6a! ka Yesu nda həᅇᅇ, kabga nda sna tsatsi ta ndana taj.

²³ Ta grə kuni ná, mal blakwa mnay ŋa na mndu na kazlay: Nda pla dmakwa gha kə'a re? Ari mal blakwa mnay kazlay: Sli' afsl'i'a ka mbada ka ta mbada kə'a na?

²⁴ Ala, ka da grafta kuni kazlay: Mamu Zwanja mndu nda mbrakwa plinjá dmakwa mndu ta ghəᅇᅇ hadik» kə'a, ka yu ta mnaghata gra wa, «sli' afsl'i'a, kla ta skwa hana gha, la dzagha gha,» ka'a nda tsa mndu nda rwa səlahani ya.

²⁵ Gi hadahada brahwat sli' afta tsa mndu ya tsa ta nghay mnduha demdem, zləᅇᅇ klafá skwa hanani, ka dza'a dzaghani nda zləzlvu Lazglafta.

²⁶ Ka ndərmim inda mnduha nda ndərmima, ka zləzlvu həᅇᅇ taj Lazglafta. «Nda ngha ŋni ta skwa mandərmimi gita,» ka həᅇᅇ nda zləᅇᅇ nda zləᅇᅇ.

Hgafta Yesu ta Levi ŋa dza'a mistani

Mat 9:9-13, Mak 2:13-17

²⁷ Tahula tsa, ka sabə Yesu ka nghanjá tsi ta sana mnda tska dzumna Levi ᅇgani, ta nzaku ma həga ksa slinani. «Mbadá mista dá,» ka'a nda tsi.

²⁸ Ka sli'aftá Levi ka zlanavatá inda tsa skwiha ta magə tsi ya ka laghwi mistani.

²⁹ Lagha Levi ka maganatá skwa zay ga' ga tan. Ka nzata hən ka zay kawadaga nda ndəghata mnduha, nda sanlaha ma gwal tska dzumna guli mataba tan.

³⁰ Ka rurujwaku la Farisa nda mnduha tan ta tagha zlahu ŋa mnduha ta rurujwaku. Ka hən mantša: «Kabgawu ta kəl kuni ka za skwi nda sa skwi kawadaga nda gwal tska dzumna nda sanlaha ma ghwadaka mnduha na?» ka hən nda duhwalha Yesu.

³¹ Ka Yesu nda hən mantša: «Had gwal dughwana ta zba duhtur wa, gwal kul dughwanaku yeya ta zbay.

³² Sagha a yu da hagaktá gwal ta mnay kazlay: Tudukwa anŋi kə'a wu, sa da haga gwal ta snanŋa kazlay: Gwal dmaku anŋi kə'a yu, ŋa mbədanafŋa tan ta nzakwa tan,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta suma

Mat 9:14-17, Mak 2:18-22

³³ Ka la Farisa nda Yesu mantša: «Ta sumay i duhwalha Yuhwana nda duhwalha anŋi ta suma ka maga du'a tazlay, za skwa zay tan nda sa skwa say tan ŋa duhwalha kagha,» ka hən.

³⁴ Ka Yesu nda hən mantša: «Dza'a laviŋlava kuni ta mnay kazlay: Tkwe' sumawa suma ta suma kə'a nda graha zwanŋa midzi ka ta kawadaga zwanŋa midzi nda hən bađu kla makwa ra?»

³⁵ Dza'a saghasa fitik ŋa kləgədanaghutá zwanŋa midzi ta hən. Ma tsa fitikha ya dza'a suma hən ta suma,» ka'a nda hən.

³⁶ Ka'a nda hən nda mahdihdi guli mantša: «Had mndu ta kuhwa'atá lfida lgut ŋa tsamtá halata lgut nda tsi wa. Ala ka kuhwa a kuhwa lu ta tsa lfida lgut ya ka tsamtá halatani nda tsi katsi, rəta a nŋa tsatá tsa halata lgut ya wa.

³⁷ Had mndu dza'a pghamtá ima inabi ta ka nuni da halata zliba huta wa. Ka pghampgha lu katsi, dza'a tinŋa ta tsa zlibi ya, ŋa mbəzutani ta bəghutá lu ma zliba huta.

³⁸ Ma zliba huta ta ka lfida ta pghamtá lu ta ima inabi ta ka nuni.

³⁹ Had mndu ta sutá ima inabi nda tawa dza'a zba səgəltá ima inabi ta ka nuni guli wa. «Mal zdakwa ya nda tawa» ka lu ta mnay,» ka'a.

6

Zwanŋa mndu mgham ta ghəŋa sabat

Mat 12:1-8, Mak 2:23-28

¹ Bađu sana fitika sabat, ta lap Yesu ta tvi ma takataka vwaha alkama kawadaga

nda duhwalhani, ka bala'atá duhwalhani ta ghəŋani. Ka vədə hən ma dzvu ka dghaday.

² Mamu sanlaha ma la Farisa ta nghanŋá hən. Ka'a nda hən nda hən mantša: «Kabgawu ta kəl kuni ka maga skwi ya pyaf lu ta magay bađu sabat na?» ka hən.

³ Ka Yesu nda hən mantša: «Ta dzanaf a kuni ta skwi maga Dawuda* ma sana fitik kuzlanafar maya kawadaga nda gwal ta dza'a mistani tani ra?»

⁴ Ka sli'aftá tsi ka lami da həga Lazglafta, ka klaftá tsi ta buradi fana lu ta Lazglafta ka zuta, daganafha ta tsa gwal mistani ya guli, an mndani za a hamata mndu ta tsa skwi ta fanata lu ta Lazglafta ya wa, ba gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta yeya ta zay.†»

⁵ «Zwanŋa mndu ná, tsatsi mgham ta ghəŋa sabat,» ka'a nda hən.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda mta dzvani

Mat 12:9-14, Mak 3:1-6

⁶ Ma sana sabat guli, ka lamə Yesu da həga tagha skwa la Yahuda, ka taghə tsi ta skwi. Mamu sana mndu nda mta dzva zeghwani hada.

⁷ Ma tsa vli ya guli, mamu gwal tagha zlahu ŋa mnduha‡ nda la Farisa, ta kuma mutsaftá rutsak ta Yesu ŋa razay. Ka nzatá hən ka nŋa Yesu ta iri ta iri ŋa nŋay ka dza'a mbər mba a wa tsi ta mndu bađu sabat, ka hən.

⁸ Tsaw nda sna Yesu ta ndana tan. Ka'a mantša: «Sli'afsi'a gra, ka sagha ka sladata ta nŋay mnduha,» ka'a nda tsa mndu nda mta dzvani ya. Ka sli'aftá tsa mndu ya ka sladata.

⁹ Ka Yesu nda hən mantša: «Nu skwi mna zlahu mu ŋa magay bađu sabat na? Maga skwi dina ta raku re, ari maga skwi kul dinaku a na? Mbanaftá hafu skwi nda ra re, ari klaptá hafu mida a guli?» ka Yesu dawarŋa da tsa gwal tagha zlahu ŋa mnduha ya, nda tsa la Farisa ya.

¹⁰ Ka waftá Yesu ta hən turtuk turtuk. Ka'a mantša: «Tđaptá da dzva gha gra,» ka'a nda tsa mndu ya. Ka tđaptá tsi ta tsa dzvani ya, ka vravaftá tsi yəmad.

¹¹ Ka kuzlanafŋa tsi ta hən ta ŋuduf, ka laghu hən dzədəraku mataba tan ŋa zba maganatá ghwadaka skwi ta Yesu.

Zabafta Yesu ta duhwalhani ghwanpəđ his

Mat 10:1-4, Mak 3:13-19

¹² Ma tsa fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka laghwi tavata ghwá da maga du'a. Ka hani tsi kurzliŋ nda iri ta maga du'a da Lazglafta.

¹³ Tsadakwa vlani, ka hagadaghatá Yesu ta duhwalhani tavatani, ka sli'adaghatá hən. Ka zaba'atá tsi ta mnduha ghwanpəđ

* 6:3 Nŋa ta 1 Samuyel 21:2-7. † 6:4 Nŋa ta 1 Samuyel 26:6. ‡ 6:7 Nŋa ta Irmia 36:4 nda Izra 8:1.

his mataba tanj, ka tsanaftá tsi ta hgu ta hən̄j ka gwal ghunay.

¹⁴ Wya hga tsa mnduha ghwanjpdə his zaba a tsi ya: Mamu Simuj tsanaf tsi ta hgani ka Piyer, nda Andre zwanjamani ma Simuj, nda Yakubu, nda Yuhwana, nda Filip, nda Bartelemi,

¹⁵ nda Mata, nda Tuma nda Yakubu zwanja Alfe, nda Simuj ta hgə lu ka mnda zlu'a ghwa,

¹⁶ nda Yuda zwanja Yakubu, nda Zudas Iskaryut. Tsa Zudas ya ta skwaptá Yesu.

*Sli'akta dəmga sna gwada da Yesu
Mat 4:23-25*

¹⁷ Tahula tsa, ka saha hən̄j kawadaga, ka sladavatá hən̄j ta sana vli ka dandar tskava n̄əddəmata sanlaha ma duhwalhani, nda ndaghata mnduha ta sli'akta ma luwa Ur-salima, nda sanlaha ta hadika Zudiya, nda sanlaha guli ta wa drəf ta nzakway ka luwa Tir nda Siduj.

¹⁸ Inda tsa mnduha ya ná, sli'agagha da sna gwada da Yesu hən̄j, nda ya n̄a mutsa mbaku ma danjwa tanj. Ka mbambanaftá tsi ta inda gwal kasu ghwadaka sulkum ta hən̄j.

¹⁹ Inda mndu ta zba tvi n̄a ksantja dər ndahed, kabga mamu mbraku ta sabə ma tsatsi ka mbamba hən̄j.

*Nda zďakwani nda kuzlakwani
Mat 5:1-12*

²⁰ Mantsa, ka waftá Yesu ta duhwalhani, ka'a mantsa: «Rfawarfa ta rfu, kaghuni gwal ka pdu,

kabga n̄a ghuni ga mghama Lazglafta.

²¹ Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta kuzlanjta maya ndanana,

kabga dza'a baghaku kuni.

Rfawarfa ta rfu kaghuni gwal ta taw ndanana,

kabga dza'a ghu6asay kuni ta ghu6asu.

²² Rfawarfa ta rfu ka ta husanjhusa kuni ta mnduha,

ka ta vzighunisvza hən̄j,

ka ta razay hən̄j ta kaghuni,

ka ta vazay hən̄j ta rutsak ta kaghuni kabga vəl zlgħafta ghuni ta Zwanja mndu.

²³ Rfawarfa ta rfu,

ka valalakwa kuni da rfu badu slaghu-naghata tsa skwiha ya,

kabga dza'a mutsay kuni ta nisəla dagala ta luwa.

Mantsa ya si ta ghuya dzidziha tanj n̄a la anabiha ghalya.

²⁴ Danjwa n̄a ghuni kaghuni gwal ka gadghəl, kabga nda ghada mutsuta ghuni ta n̄a ghuni zďaku.

²⁵ Danjwa n̄a ghuni!

Kaghuni gwal nda bagha,

kabga dza'a dzay maya ta kaghuni.

Danjwa n̄a ghuni!

Kaghuni gwal ta ghu6asu ndanana,

kabga dza'a taway kuni ta taw nda ima taw.

²⁶ Danjwa n̄a ghuni!

ka ta mny inda mnduha ta zďaku ta kaghuni,

kabga mantsa si ta mna dzidziha tanj ta ghən̄ja la ghwadaka anabiha ghalya.»

*Dvuwadva ta ghumaha ghuni
Mat 5:38-48, 7:12a*

²⁷ «Ka i'i nda kaghuni gwal ta sna gwada da ná, đvuwadva ta ghumaha ghuni, magawa zďaku n̄a gwal ta husanjta kuni.

²⁸ Dawawa tfawi ta ghən̄ja gwal ta ksi'a kaghuni. Ndəbawa dzvu ta ghən̄ja gwal ta giri n̄a ghuni.

²⁹ Ka dzughunus dza mndu ma lagənj katsi, mbədanawa sana lagənj guli. Ka kləgadaghawkla mndu ta lguta huda gha katsi, ma pyə ka ta kləgadaghawtá dawra gha.

³⁰ Vlanjvla ta skwi ta mndu ta dawanjta da kagha. Ka kləgadaghaw kla mndu ta skwa gha n̄a n̄ani katsi, ma dawugəl ka da tsi.

³¹ Ka nu skwi đina ta kumə ka ghuni ta magaghunata mnduha ya, maganawamaga manda va tsaya ta hahən̄j guli.

³² Ka gwal ta đvutá kaghuni yeya ka kaghuni ta đvuta katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəlta kaghuni tama ya mantsa ya ta maga gwal dmaku guli, gwal ta đvutá hahən̄j ta đvuta hən̄j?

³³ Ka n̄a gwal ta magaghunata zďaku yeya ka kaghuni maga zďaku katsi, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəlta kaghuni ya mantsa ya ta maga gwal dmaku guli?

³⁴ Ka n̄a gwal ta ndanu kuni dza'a plaghu-namta yeya ka kuni 6la nzawa katsi ní, mndəra wati ma nisəla ta kzləgəlta kuni guli ya mantsa ya ta 6la gwal dmaku ta nzawa n̄a gwal dmaku guli, n̄a planamtá hən̄j manda va tsaya?

³⁵ Kaghuni ya ná, đvuwadva ta ghumaha ghuni, magawamaga ta zďaku n̄a tanj. Blawa nzawa n̄a mnduha, ma faf kuni ta ghən̄j ta vraghunamta, dza'a mamu nisəla ghuni dagala, dza'a nzakway kuni ka zwana Lazglafta ta luwa, kabga tsatsi ná, zďa ghən̄jani nda mnduha kul had ta rfa mndu, nda gwal ta sidi tani.»

*Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha
Mat 7:1-5*

³⁶ «Tawawa tawa ta hidahida ta mndu, manda ya ta taw Da ghuni ta hidahida ta mndu ya.

³⁷ Ma tsanagha kuni ta guma ta mndu. Had Lazglafta dza'a tsaghunaghatá guma guli wa. Ma n̄am kuni ta mndu ma n̄uduf, had Lazglafta dza'a n̄amtá kaghuni ma n̄uduf guli wa. Pliniswa dmakwa mnduha, dza'a plighunispla Lazglafta ta n̄a ghuni guli.

³⁸ Vlaw a vlay Lazglafta nja ghuni guli, nja ndəghaghunamta ta wa lguta ghuni, ka gəganata, ka va tsihwaghunamta, ka ndəghanafata ha ka paghakwani. Ta tsa skwi ta kəl kaghuni ka gra skwi nja mndu ya dza'a gra Lazglafta nja ghuni guli,» ka'a.

³⁹ Wya ka Yesu nda həj nda mahdihdi guli: «Dza'a ksay mndu nda ghulpa ta mndu nda ghulpa ka mbađa ta tvi ra? Had həj dza'a rkaghata his his da ghurum ra?

⁴⁰ Had zwanj ta taghə lu ta skwi njan malaghutá Maləmani wu, ba ka nda tagha skwa tsa zwanj ya dza'a kəl tsi ka nzakway manda Maləmani kasi'i.

⁴¹ «Kabgawu ta kəl kagha ka laghwi nghan hiwir ma ira zwanjama gha, kul had kagha ta nghanpa ka dughusl ma nja gha iri na?

⁴² Waka kagha ta mnay nja zwanjama gha kazlay: Yaha ka klighista yu ta hiwir ma ira gha kə'a, ya nghan a kagha ta dughusl ma nja gha iri na? Mndəra wani ma madgawirmadgawir tsa? Kliginj kla karaku ta dughusl ma nja gha iri, kada nghanja ka ta vli nja lavinjta kliginjta hiwir ma ira zwanjama gha.»

Ta yakwani ta tsatsafta lu ta fu

Mat 7:16-20, 12:33-35

⁴³ «Had yakwa fu zđa ta yaku ta fu kul zđaku yakwani wa. Had yakwa fu kul zđaku yakwani ta yaku ta fu zđa yakwani guli wa.

⁴⁴ Ta yakwani ta tsatsafta lu ta inda fu. Had lu ta mutsafta mana ta hul'uwa wa. Had lu ta đaga yakwa ghuku ta madzəfdzəf wa.

⁴⁵ Mantsa ya guli, mataba ndəghata skwiha dinadina ma njudufani ta mniginja njerma mndu ta skwi. Mataba ndəghata ghwadaka skwiha ma njudufani ta mniginja ghwadaka mndu ta njan guli, kabga skwi ma njudufani ma mndu ta mniginja wubisim.»

Həgaha his

Mat 7:24-27

⁴⁶ «“Mghama da! Mghama da!” ka kuni ta hga i'i, kabgawu tama? wya had kuni ta maga skwi ta mnaghunata yu wu na?

⁴⁷ Ka mnaghunamna yu ta nzakwa mndu ta sagha da i'i 6a. Tsa mndu ya ná, ta snajnsa ta gwada da, ka ksa slna nda tsi.

⁴⁸ Ka guram tsa mndu ya nda mndu ta bafta həgani. Ma zlayni ta bay, ka ladatá tsi ta mndərani, ka thagafata ta kutumba. Ma sagha zala vlundud dista tsa həga ya ma nja zlijnta, trid, traptá zlijnta kabga nda diha mndərani.

⁴⁹ Mndu ya ta snajntá gwada da, ka kwalaghutá tsi ta ksa slna nda tsi, ka guram tsa mndu ya nda mndu ta bafta həgani ta hadik, kul ladatá mndərani da hadik. Ma saha zala vlundud dista tsa həga ya, gi krip zluta tesne' dekdek,» ka'a.

7

Mbanafta Yesu ta kwalva mnda la Ruma
Mat 8:5-13

¹ Tahula kdijnta Yesu ta mna inda tsa gwada ya nja tsa ndəghata mnduha ta sna tsa gwadani ya, ka sli'aftá tsi ka lami da luwa Kafarnahum.

² Hada, mamu sana mghama sludza la Ruma kul dughwanaku kwalvani ya đvu tsi katakata, ta dza'a mtaku.

³ Manda snajnta tsa mghama sludzi ya ta mna gwada ta Yesu, ka ghunadapta tsi ta la galata mndu ta ghəja la Yahuda, nja guyata nda Yesu, nja ndəbanatá dzvu nja sagha mbanafata tsa kwalvani ya.

⁴ Ka sli'aftá həj ka lagha slanaghatá Yesu, ka ndəbanatá həj ta dzvu katakata. Ka həj mantsa: «Kdəkkdək nda ra katanja gha ta tsa mndu ya.

⁵ Tsa mndu ya ná, ta đvay ta mndəra amu, tsatsi ta banjafatá həga tagha skwi,» ka həj.

⁶ Ka sli'aftá Yesu ka dza'a kawadaga nda həj. Ndusa Yesu ka bhadaghata tama ta ghungladapta tsa mghama sludzi ya ta ghanani nja mnanatá Yesu. Ka həj mantsa: «Mghama da, yaha lu da danjwazlaghafta, ra a yu ka njata gha ga ini wa.

⁷ Tsa dər kəl yu ka mnay kazlay: La a vərda i'i da guya kuma nda tsi wu kə'a. Ka sabsa gwada ma wa gha ya ná, prək mbanafatá kwalva da tsa.

⁸ I'i guli ná, mista gwal dagaladagala nziñta yu, mamu sludziha ta ksa slna mista i'i guli. Ka “la,” ka yu nda sani ná, gi sli'ani. Ka “saghasa,” ka yu nda sani guli ná, gi saghani. Ka “magamaga ta ya skwi ya,” ka yu nda kwalva da, gi magatani,» ka'a.

⁹ Na snanata Yesu ta tsa gwada ya, ka ndrəu' tsi nda ndrəu'uwa ta tsa mghama sludzi ya. Ka mbəđavata tsi tvə tsa ndəghata mnduha ta dza'a mistani ya. «Ka yu ta mnaghunata ná, dər mataba la Isra'ila, ta slanagha a yu ta mndərga nana ma zlgahy nda njuduf wu,» ka'a.

¹⁰ Ta vradaghatá tsa mnduha si ghunagha tsa mghama sludzi ya dzagha, ka slanaghatá həj ta mbatá tsa kwalva si kul dughwanaku ya.

Vranamta Yesu ta hafu ma zwanja sana wadgu

¹¹ Tahula tsa ka sli'aftá Yesu ka laghwi da sana luwa ta hga lu ka Nayina. Ka sli'aftá duhwalhani nda dəmga guli mistani.

¹² Ndusa ka lami ta watgha tsa luwa ya, ka guyatá tsi nda mnduha ta kla mbli nja paday. Tsa mbli ya, kdəkwəkdəkwə zwanja sana markwa wadgu ya. Nda tska mnduha tsa luwa ya ta dza'a mista tsa marakw ya.

¹³ Na nghanja Yesu ta tsa marakw ya, ka ksafatá tsi ka hidahida. «Ma taw ka» ka'a nda tsi.

¹⁴ Ka gavadaghatá Yesu tavata tsa kativinj ta kal lu ta mbli tida ya, ka ksanjta. Ka sladavatá tsa mnduha ta kla mbli ya. «I'i ya ta gwada nda kagha gala6ay da, slif'asli'a gha!» ka'a.

¹⁵ Ka sli'áftá tsa mbli ya ka nzata, ka gwada tsi ta gwada. «Wya zwanja gha makwa da,» ka Yesu nda tsa mani ya.

¹⁶ Ka ksutá tsi ta inda tanj ka zlej. Ka zlzlvu hən ta Lazglafta guli. «Nda zлага mghama anabi mataba mu, saghasa Lazglafta nghanaghatá mnduhani,» ka hən.

¹⁷ Ta ghəja tsa skwi ya, ka tuta gwada wdid ta ghəja Yesu ta inda hadika Zudiya, nda ya ma inda luwaha ta wanafta.

Daway Yuhwana mnda maga batem

Mat 11:2-19

¹⁸ Ka snanamtá duhwalhani ma Yuhwana, ta inda tsa skwiha ta maguta ya ta Yuhwana.

¹⁹ Ka hgaftá Yuhwana ta gwal his mataba duhwalhani, ka ghunaftá hən da Mgham Yesu. Ka'a nda hən mantsa: «Lawala dawarja! Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na?» ka kuni nda tsi.

²⁰ Ka sli'áftá hən ka 6hadaghata da Yesu. Ka hən mantsa: «Yuhwana mnda maga batem ta ghunaganaghatata da kagha kazlay: Kagha tsa mndu snə ɲni dza'a sagha ya re, ari ka kzla ɲni ta sana mndu a na kə'a?» ka hən.

²¹ Ma va tsa fitik ya, ka mbambanaftá Yesu ta ndəghata mnduha ma danjwa tanj, nda gwal nda raghwa, nda gwal kasaf ghwadaka sulkum, gwananaha ta iri ta gwal si nda ghulpa.

²² Ka'a nda hən mantsa: «Lawala mnanata Yuhwana ta inda skwiha nghanj kuni, nda inda skwiha sananj kuni. Gwal si nda ghulpa nda nghanj ta vli, ta mbađa gwal si nda raghwa səla tanj, kwandlanjkwandlanj mbambatá gwal si nda rfa mndu ta hən, nda gwana sləmənja gwal si ka rgha si kul snanjta sləmən. Gwal si nda rwa, varamvara hən nda hafu. Mananamana lu ta Lfidá Gwada ta gwal ka pdu.

²³ Rfu da mndu ta kwal kul zlantá zlgħay nda pudufani ta i'i,» ka'a nda hən.

Mnay Yesu ta gwada ta Yuhwana

²⁴ Manda vraghuta tsa mnduha si ghunadap Yuhwana ya, ka zlraftá Yesu ta mna gwada ta ghəja Yuhwana ɲa tsa ndəghata mnduha ta ts kavata ya. Ka'a mantsa: «Ma tsa laghwa ghuni da mtak ya ní, nahgani laghu kuni nghay? Sana mndu ta tatamaku manda sulam ta gigdu falak rki laghu kuni da nghay?

²⁵ Ka tsa a tsi wu, nahgani laghu kuni nghay 6a? Sana mndu nda sudatá lgut ta wudaku ta vghani rki laghu kuni da nghay? Ya wya gwal ta kla lgut nda bla dzvani ná, ta za mghama tanj hən ka nzaku ma həga ma mgham mgham.

²⁶ Wa va mndu laghu kuni da nghay tama na kula? Sana anabi rki laghu kuni da nghay? Anj mantsa nzakwani, malaghumala tsa mndu ya ta mbrakwa anabi.

²⁷ Ta ghəja tsa Yuhwana ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay: I'i Lazglafta wana yu ta tinjlaghutá ghunaftá mndu ka kagha

ɲa dza'a fadaghata tvi* kə'a ya.

²⁸ Ka yu nda kaghuni wa, mataba inda mndu ya yaga marakw nda ya ná, had' ya ta malaghutá Yuhwana wa. Tsaw tama, mndu ta nzakway kwitkw ma ga mghama Lazglafta ná, malaghumala ta Yuhwana.

²⁹ Tsaw inda hamata mnduha nduk nda gwal tska dzumna tani, snanjta tanj ta gwada Yuhwana, ka hən mantsa: «Ta kumay Lazglafta ta mbamafta,» ka hən. Ka dawu hən ta maganaftá batema Yuhwana ta hən.

³⁰ Kuraghuta la Farisa nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha ya, ka kwalaghuta hən ta tsu'áftá skwi ta kumə Lazglafta ta magay ɲa tanj. Ka kwalaghutá hən ta tsa batem ta maga Yuhwana ya.»

³¹ «Ndaw dza'a gra yu ta mnduha ta na fitik na? Yakwa wa hən?

³² Ka guram nda zwani ta kur6ut ta mnay mataba tanj kazlay: Vyanafna ɲni ta sijlak skala a kuni wu, fanafna ɲni ta laha ta taw, tawanj a kuni ta taw wu kə'a ya hən.

³³ Tsaya ná, nzakwani manda sagha Yuhwana mnda maga batem, ka kwalaghuta tsi ta za buradi nda sa ima inabi, «a' nda ksa da halaway» ka kuni.

³⁴ Saghaha Zwanja mndu guli, ka zay ka say, «a' dagala mahahaw'ani, dagala sasakwani, gra gwal tsəka dzumna nda la ghwadaka mnduha ya,» ka kuni.

³⁵ Inda gwal nda difil ma ghəja tanj ná, tsatsaftsatsa hahən ta vərdaka difla Lazglafta,» ka'a.

Yesu ma həga ga Simunj mnda la Farisa

³⁶ Ka hgaftá sana la Farisa ta Yesu ɲa za skwa zay ga tanj. Ka lagha Yesu da tsa mndu ya, ka lamə tsi da həga ka zə tsi ta skwi.

³⁷ Mamu sana ghwadaka marakw ma tsa luwa ya, ka snanjta tsi kazlay: Wa'a Yesu ta za skwa zay ga tsa la Farisa ya kə'a, ka klaftá tsi ta hwaraka Albastra ndəghatani nda urdi nda bla dzvani, ka kladaghata.

³⁸ Ka lagha tsi tavata səla Yesu nda ga mahulhulani, ka mbəza ima taw ta səla Yesu, ka ksaftá tsi ta swidani ka takaday nda

* 7:27 Ngha ta Malatsi 3:1 nda Sabi 23:20.

tsi, ka habwa'aku ta səlani, ka pgha tsa urdi ya ta səla Yesu.

³⁹ Na nghan̄ta tsa mnda la Farisa ta hgadaghatá Yesu ya ta tsa skwi ya, ka'a ma ghənjani mantsa: «Ka ma vərda anabi na mndu na ná, ma dza'a tsatsaftsatsa ta mndərga na marakw ta ksant̄a na. Ma dza'a nda sna kazlay: Ghwadaka marakw ya ka'a.»

⁴⁰ Ka Yesu zlraftá gwada nda tsa mnda la Farisa ya mantsa: «Ari Simun̄, mamu gwada ta kumə yu ta mnaghata,» ka'a. «An̄i Mghama dá mna,» ka'a zlganaftá wi.

⁴¹ «Mamu sana mndu ta balanaftá nzawa ta sana mnduha his. Prək ka tseda vagha mnduha hutaf dərmaḱ ka'a vlan̄tá sani, prək ka tseda vagha mnduha hutaf mbsak ka'a vlan̄tá sani guli.

⁴² Ka traptá hən̄j ta palata kabga haḱ skwi da hən̄j prək ka palata tan̄j wa. Ka zlan̄antá tsi ta tsa dmən̄j ya ta hən̄j his his. Wati mataba tsa mnduha ya dza'a malaghuta ḱvutá tsa mndu ya, ka kagha ta gray ná?» ka'a.

⁴³ «Mataba tsa mnduha ya ra! Ta graftá yu ná, tsa mndu zlan̄an̄j lu ta n̄ani dagala ya ya,» ka Simun̄. «Ta n̄a gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁴ Ka mbəḱavata Yesu tvə tsa marakw ya, ka mnə tsi n̄a Simun̄: «Nda ngha ka ta na marakw na ki'e? Samsa yu da həga ga ghuni, walan̄j a ka ta tidiftá imi n̄a mbaza səla dá manda ya snu lu wu, ka mbazihatá na marakw na nda ima tawani, ka takad̄ihata nda swidani.

⁴⁵ Brusa a ka ta i'i ma sagha dá manda ya snu lu wa. Tsatsi, ka yawu sama dá ta zlan̄a a ta brusa səlaha dá wa.

⁴⁶ Walan̄j a ka ta pghigihatá rdí ma ghən̄j manda ya snu lu wu, tsatsi, pghidif pgha tsatsi ta rdí ta səlaha dá.

⁴⁷ Ka yu ka mnaghata na: Nda pla inda dmakwa na marakw na. Tsaya kəl tsi ka maran̄ta ḱvutani ta i'i dagala. Ma ki'a planata lu ta dmakwa mndu ya, ki'a ḱvu maran̄ tsa mndu ya guli.»

⁴⁸ «Nda pla inda dmakwa gha makwa dá» ka Yesu nda tsa marakw ya.

⁴⁹ Ka sana mnduha ta za skwi kawadaga nda tsi mantsa: «Wa va na mndu na katək na? Ta uwala pla dmaku na?» ka hən̄j.

⁵⁰ «Zlgħay nda n̄udufa għa ta mbaghaf̄ta makwa dá, la nda vghata zḱakwa gha,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

8

Sana mi'aha ta pgha Yesu

¹ Tsəḱakw fitik tahula tsa, ka laghwi Yesu da ra luwaha dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw, ka tuza Lfidá Gwada ta ghən̄ja ga mghama Lazglafta, ka mna gwada ta ghən̄jani

² nda sanlaha ma mi'aha ya ghazligin lu ta ghwadaka sulkumha ma hən̄j, ka mbambanāftá hən̄j ma ḱan̄waha tan̄j. Tekw i Mari makwa ta Magdala sli'agap ghwadaka sulkumha ndəfān̄ mida,

³ nda Yuwana markwa Kuza. Tsa Kuza ya, mndu ya fanam mgham Hiridus ta inda skwi ma həgani ma dzvani ya. Mamu Suzana, nda ndəghata sanlaha ma mi'aha guli mataba tan̄j. Inda tsa mi'aha ya ná, katan̄jkata hən̄j ta i Yesu nda duhwalhani nda skwi ma dzva tan̄j.

Gwada ta ghən̄ja sana mndu ta wutsa hul-fani

Mat 13:1-9, Mak 4:1-9

⁴ Ka sli'aktá mnduha ma luwaha kavghakavgha ka tskavata tizlik tavata Yesu. Mantsa tama, ka zlraftá Yesu ta mna mahdihdi:

⁵ «Mbada sana mndu ka sli'af̄ta ka laghwi da wutsa hulfa ma vwahani. Tata wutsay-wutsay, ka rkata sanlaha ma tsa hulfaha ya ta tvi, ka diḱlaku lu tida, ka sli'adaghata ḱyakra da ḱaguta.

⁶ Ka rkatá sanlaha ta kluluh: Na tsa gi ḱyaftani ya, ka ghwalutá tsi kabga haḱ nasa mistani wa.

⁷ Ka rkamtá sanlaha ma teki, ka ḱyaftá tsi, ka glanaghatá teki ka raghwanata.

⁸ Ka rkatá sanlaha ta gənək. Tsahaya, ka ḱyaftá hən̄j, ka glafta ka pghaftá ghən̄j ghərbəts ghərbəts. Ka mamu mndu nda sləmən̄ja snay, ka sna tsi,» ka Yesu sganaghata nda lwi dagala.

Garay Yesu nda gara ta gwadani

Mat 13:10-17, Mak 4:10-12

⁹ «Nu klatá ghən̄ja tsa mahdihdi ya na?» ka duhwalhani ḱawan̄ta da tsi.

¹⁰ «Kaghuni, vlaghunavla lu ta snan̄tá ḱifatá gwada ta ghən̄ja ga mghama Lazglafta. N̄a sanlaha ya, ba nda mahdihdi dza'a mnanan̄ta lu ta hən̄j kabga

“ta nghay hən̄j, trid̄ ngħa a hən̄j wu, ta snay hən̄j, sew sna a hən̄j wa.*”»

Gwada ta ghən̄ja mndu ta wutsa hulfa

Mat 13:18-23, Mak 4:13-20

¹¹ «Wya klatá ghən̄ja tsa mahdihdi ya: Tsa hulfa ya ná, gwada Lazglafta ya.

¹² Sanlaha ma mnduha ná, manda tvi rkaf hulfa tida hən̄j. Hahən̄j ná, gi snan̄ta tan̄j ta gwada Lazglafta, gi ndadaghata halaway klugudunustá hən̄j yaha hən̄j da zlgħafta ma n̄udufa tan̄j da mbafta hən̄j.

¹³ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda kluluh rkaf hulfa tida hən̄j, snan̄ta tan̄j ta gwada Lazglafta, gi zlgħafta tan̄j nda rfu, ama haḱ hən̄j ta zlan̄tá vli n̄a dzugwamta tsa gwada ya ta slrən̄j ma n̄udufa tan̄j wa. Ka

* 8:10 Ngħa ta Isaya 6:9, 10.

dzghanjdzgha skwi ta hən, gi suwak zlanja tanj ta zlgħay nda nɔdɔfa tanj.

¹⁴ Sanlaha ma mnduha guli ná, manda hulfa ta rkamta da teki ya hən, snanja tanj ta gwada Lazglafta ka laghu hən da ndana nzaku ma ghəŋja hadik nda zba gadghəl nda ndana zba skwi ta hara'uwa iri, mantsa tama, mbađa tsa skwiha ya ka ragħwa tsa gwada ya, ka ninja hən ka ksuban.

¹⁵ Sanlaha ma mnduha guli, manda gənək hən, snanja tanj ta gwada Lazglafta, ka zlgħaftá hən nda nɔdɔf turtuk, ka njanatá hən ka ksa slna nda tsi ka dihavata mida.»

*Daswa ka kuni nda sna skwi ta snu kuni
Mak 4:21-25*

¹⁶ «Ka mnaghunamna yu 6a! Had' mndu ta tsamta vu ma pitirla ka dzu6amta ma tughuba wu, had' ta finja mista ghzəŋ guli wu, ta fagata ta vli tskala, kada nghanja gwal ta lamə da dzuguvi ta tsuwadak.

¹⁷ Inda skwi nda difa ná, dza'a maravamarara. Inda skwi nda bukwa guli dza'a snarjəna lu, ŋa zlagaptani bəŋaj ta da6i.

¹⁸ Dasuwa ka kuni nda tva snanja skwi ta snanja kuni, kabga ŋa mndu nda guna sləmənani ŋa sna skwi dza'a sganaghata lu ta snanamta. Ama ka had' tsi da mndu wu, dza'a klagadanaghu kla lu ta va tsa má si ta ndanu tsi ta mutsay ya.»

*Vərda zwanamani ma Yesu
Mat 12:46-50, Mak 3:31-35*

¹⁹ Ka lagha i mani nda zwanamani ma Yesu slanaghata, ama trid traptra hən ta 6hanavata, tskutska mnduha.

²⁰ «Wa a i ma gha nda zwanama gha ma bli ta gəvala kagha,» ka lu nda tsi.

²¹ «Gwal ta sna gwada Lazglafta ka maga slna nda tsi, tsaha ya i ma da nda zwanama da,» ka'a.

*L6anata Yesu ta mativirau' ta ghəŋja imi
Mat 8:23-27, Mak 4:35-41*

²² Ma sana fitik, «mbadma ta a sana 6la drəf a,» ka Yesu nda duhwalha, ka sli'aftha hən kla lamə da kwambalu ka sli'i.

²³ Tata ndəru hən, ka dzata hani ta Yesu, ka sli'avaftha mativirau' ta ghəŋja drəf, ka dza'a imi ndəghanaftha kwambalu. Ta wa h6ak hən.

²⁴ Ka lagha hən sli'a Yesu, «Maləm! Maləm! Nda zadá mu!» ka hən nda tsi. Ka sli'avatá Yesu ka davanaghata tsi ta falak, nda tsa vavalakwa imi ya. Ka l6atá vli ka nzata t6ekw.

²⁵ «Nu ta kəl kuni ka zləŋ mantsa? Kulam ndana had' zlgħay nda nɔdɔf da kaghuni dekdek katak ra?» kə'a mbədavata tvə duhwalhani. Ka ksaftá zləŋ ta hən, ka ndra'u hən. «Wa na mndu na katak na? Na

dvanaghata ni ta dər falak nda imi ná, gi ka snanata tanj?» ka hən mataba tanj.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda duhwalha halaway mida

Mat 8:28-34, Mak 5:1-20

²⁶ Ka 6hadaghata i Yesu nda duhwalhani ta hadika Geraseni ta nzakway mbəŋ ya mbəŋ ya nda luwa Galili.

²⁷ Nda fagata Yesu ta səla ta hadik ta sabə tsi ma kwambalu, ka sagha sana mnda tsa luwa ya da guway. Tsa mndu ya ná, ksuka duhwala halaway. Nda k6a fitikani kul sudgəltá lgut dekdek, had' ta nɔgłata mintgha wu, mataba kuluha kə'a ta nzaku.

²⁸ Na ghur nghanji ta Yesu, ka wahatá tsi ka zləmbatá ma ghuvani. Ka'a mantsa: «Yesu Zwanja Lazglafta ta luwa, Nya mataba u nda kagha? K6akk6ak, wya dzvu, yaha ka ghuydiptá danja,» ka'a wahata nda lwi dagala.

²⁹ Kəl tsi ka mna tsaya na: Sabsa ma na mndu na ka Yesu dvanaghta tsa duhwala halaway ya. Tsa mndu ya ná, nda k6a fitika ksafta tsa duhwala halaway ya. Ma tsa fitika ksaftani ya, si ta habafhaba mnduha nda zidá, ka tsamtá səlahani ma tsuhwal, ma ŋa habanata. Ka raratsinjá tsi ka 6a6aliŋta. Ka klaghatá tsa duhwala halaway ya ka lagħwi ra vli ma mtak.

³⁰ «Wa hga gha na?» ka Yesu nda tsi. «D6a' hga da,» ka'a zlgħanaftá wi. Kəl tsi ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha duhwala halaway ta sli'amta dida.

³¹ «K6akk6ak, yaha ka da ghuna aŋni da gudzuvruŋwa vu†,» ka tsa duhwala halaway ya ndi'ata, ka ndə6a dzvu da Yesu.

³² Ndusa nda tsa vli ya, mamu sana bra ghuvazu ta zbutá skwa zay tanj tavata ghwá. «K6akk6ak vlanja tvi, ka sli'amta ŋni da a ghuvazuha a,» ka hən nda Yesu. «Aray,» ka Yesu vlanjta tvi ta hən.

³³ Ka gi sli'agaptá tsa duhwala halaway ya ma tsa mndu ya, ka sli'amta da tsa ghuvazuha ya. Ka vazagatá tsa ghuvazuha ya ta vgha tavata tsa ghwá ya ka rkaghata da drəf ka rwuta.

³⁴ Nghanj tsa mnduha ta nghanj tsa ghuvazuha ya ta tsa skwi ta magata ya, ka hwayaftá hən ka lagħwi tay ma luwa nduk ma zwana luwaha ta tsa skwi ta maguta ya.

³⁵ Ka sli'aftha mnduha ka lagħwi da nghanj tsa skwi ta maguta ya. Ka lagha hən slanaghata Yesu, ka slaftá hən ta tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya ta nzaku kurevesa tavatá sála Yesu nda sudatá lgut ta vgha, nda mbatani kwandlanj. Nghanja tanj, ka ksutá tsi ta hən ka zləŋ.

† 8:31 Gudzuvruŋwa vu: Nghanj ta Ruma. 10:7, Suna Yuhwana 9:1-2, 11, 11:7, 17:8, 20:1, 3.

³⁶ Mbaďa tsa gwal si ta nghay ta magaku tsa skwi ya, ka rusay ƚa tanj ká tsa mndu si ksaf duhwala halaway ya mbafta.

³⁷ Ka hən mantša: «Kďakďak sli'apsli'a ma hadika ƚni,» ka inda mnduha ma hadika Geraseni nda Yesu, kabga nda ksa hən da zləƚ katakata. Ka sli'aftá Yesu ka lamə da kwambalu ƚa vru.

³⁸ «Wya dzvu, kla ta i'i ta səla gha,» ka tsa mndu sli'agap duhwala halaway mida ya nda Yesu.

³⁹ «Vra dzagha gha, ka dza'a ka rusa inda skwi maga gha Lazglafta,» ka Yesu pyafta ka dza'a mistani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi tay ma inda luwa ta inda skwi magana Yesu.

Mbanafta Yesu ta sani marakw, nda sana zwanja makwa

Mat 9:18-26, Mak 5:21-43

⁴⁰ Ta vrəgladapť Yesu ta sana 6la drəf, ka slanaghatá tsi ta ndəghata mnduha guli ta kzlay hada ƚa zlgħafta.

⁴¹ Mbaďaka sana mndu ta hgə lu ka Zayrus ta nzakway tekw mataba la mali ta ghəƚa həga tagha skwa la Yahuda, ka lagha zləmbatá ma ghuva Yesu. Ka'a mantša: «Kďakďak mbaďa da ini,» ka'a nda tsi,

⁴² kabga mamu kďakwakďakwa makwani ta kla imi ghwanjďə his kul dughwanaku ta kala ghəƚ. Ka sli'aftá Yesu ka dza'a mistani. Ta mbaďa Yesu ka dza'a mataba tskata mnduha, had tva mbədayni ta vgha wa.

⁴³ Mamu sana marakw mataba tanj Maghwanjďə hisa vakwani tsa ta paghaku. Kďinjkdá ta inda skwi ma dzvani ƚa la duhtur. Had ya ka dər turtuk mataba tanj ta mbanafta wa.

⁴⁴ Ka lagha tsa marakw ya nda ga mahulhula Yesu ka ksantá wa lgutani. Na tsa gi ksantani ya, gi hle' sladata tsa paghaku ya tsa.

⁴⁵ Ka Yesu mantša: «Wa tsa ta ksita ya na?» ka'a. «Andaw! Andaw! Andaw!» ka mnduha. Ka Piyer mantša: «Maləma da! Mataba ndəghata mnduha mandana ta wagħafta, had tva mbəďa vgha gha ná, wa ta kshihata na, ka ka?» ka'a nda tsi.

⁴⁶ Ka Yesu mantša: «Mamu mndu ta kshihata! Nda sna yu ta mbraku ta savaghuta ma i'i,» ka'a.

⁴⁷ Snay tsa marakw ya ta tsa gwada ya ná, a nda tsatsa yu, ka'a. Ka lagha tsi nda ghudzatani da zləƚ zləmbatá ma ghuva Yesu, ka mnə tsi ta kama inda mnduha ta skwi kabgawu kəl tsi ka ksantá nda ya kə'a mbafta ma va tsa fitik ya.

⁴⁸ Ka Yesu mantša: «Makwa da, zlgħay nda ƚudufa gha ta mbagħafta, la nda vgha ta zdakwa gha,» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Tata tsa gwada ya Yesu, ka lagha sana mndu ta sli'afta ga Zayrus da mnay ƚa Zayrus: Ka'a mantša: «Kďakwa tsa makwa gha

ya tsa, ta ƚa danjwazlgelta gha ƚaw ta Maləm na,» ka'a.

⁵⁰ Ka Yesu mantša: «Ma tđu ƚudufa gha, fata gha ta ghəƚa gha yeya ƚa gha, dza'a mbaku,» ka Yesu nda Zayrus snajər tsi ta tsa gwada ya.

⁵¹ Manda 6hadagħata tanj da tanj, ka pyaftá Yesu ta mnduha ta lami da həga mistani, ka hla'atá tsi ta i Piyer nda Yuhwana, nda Yakubu nda dani nda mani ma tsa makwa ya ƚa lamə mistani.

⁵² Ta lamə hən, ta wahu inda gwal ma həga ka tawa ghəƚ ta ghəƚa tsa makwa ya. Ka hən mantša: «Ma taw kuni, mta a wu, hani ta hani tsi,» ka'a.

⁵³ «Ta mndu nda mta ná, mta a wu ka'a,» ka hən ka għuəbasay.

⁵⁴ Ka lagha Yesu ksafť tsa makwa ya ta dzvu. «Sli'afsl'i'a gha makwana!» ka'a.

⁵⁵ Ka vramť tsa makwa ya, ka gi sli'afta. «Vlanjwavlá ta skwa zay,» ka Yesu nda hən.

⁵⁶ Nďandrakau' ká i dani nda mani ma tsa makwa ya nzata ka ndərmimay. «Yaha kuni da mnay dər ƚa wati ma mndu ta skwi ta maguta,» ka Yesu zlahanagħatá hən.

9

Għunafta Yesu ta duhwalha ghwanjďə his

Mat 10:5-15, Mak 6:7-13

¹ Lagha Yesu ka tskanatá duhwalhani ghwanjďə his, ka vlantá tsi ta hən ta mbrakwa mbranagħatá inda duhwala halaway, nda mbrakwa mbambanafť danjwaha.

² Ka għunafť tsi ta hən tuza gwada ta ghəƚa ga mghama Lazglafta, nda mbambanafť gwal kul dughwanaku.

³ Ma kďaku hən sli'afta, ka'a nda hən mantša: «Yaha kuni klaftá sana skwi dəkďək ƚa dza'a da wawaku, dər dafa, dər zlibi, dər skwa zay, dər tseidi, turtuk turtuk ka kuni da klaftá lgut.

⁴ Dər ma wati həga da tsu'afta lu ta kaghuni ya, nzata ghuni hada ha ka sagħa fitika sli'apta ghuni ma tsa vli ya.

⁵ Ala, dər ga vli dza'a kwal lu tsu'aftá kaghuni ya, wya dzva ƚni wya dzva ƚni ka kuni dazlay ka zlanavata kuni ta tsa luwa ya, tsaya dza'a maranantá hən ta 6asa ƚudufa Lazglafta ta ghəƚa tanj,» ka'a nda hən.

⁶ Ka sli'aftá hən ka laghwi da ra luwaha, ka mna Lfidá Gwada, ka mbamba gwal kul dughwanaku ma inda vli.

Wa Yesu na ka Hiridus Antipas

Mat 14:1-12, Mak 6:14-29

⁷ Na snajta tsa Hiridus Tetrak ta nzakway ka mgham ta hadika Galili ya, ta mna gwada ta inda skwiha ta magaku. Ka traptá tsi ta skwi ƚa ndanay. «A', Yuhwana ya ta sli'agapta nda hafu,» ka sanlaha ta mnay.

⁸ «A', anabi Iliya ya ta zlagapta,» ka sanlaha. «A', sani mataba la anabiha ghalya ya ta sli'agapta,» ka sanlaha.

⁹ «Ya wya tsaghwa tsa ta ghəŋa Yuhwana ka yu, ka tsaghutá lu ní, wa na mndu na ta mnə lu ta mndərga na skwiha ta snə yu na ta ghəŋani tama?» ka Hiridus, ka psə tsi ta tva nghanjáta Yesu.

Zunja Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Yuh 6:1-14

¹⁰ Ka varaktá tsa gwal ghunay ya. Manda varakta tanj, ka rusu hənŋ ɲa Yesu ta inda skwi maga hənŋ. Ka hlaghatá Yesu ta hənŋ mistani, ka laghu hənŋ nda tvə sana luwa ta hgə lu ka Betsayda nda ghəŋa tanj.

¹¹ Snaŋta dəmgə kazlay: Laghula hənŋ kə'a, ka sli'aftá hənŋ zbinjáta hənŋ. Ka lagha hənŋ slanaghatá hənŋ, ka zlgħaftá Yesu ta hənŋ, ka mnə tsi ta gwadá ta ga mghama Lazglafta ɲa tanj. Ka mbambanaftá tsi ta gwal ta kuma mbambanaftá hənŋ ma dənŋwa tanj.

¹² Ta fitik hawu, ka gavadaghatá duhwalhani tavatani, ka mnay ɲani: «Mnanamna ta na mnduha na, ka dza'a hənŋ da luwa dagaladagala nda luwaha kwitikw kwitikw ta wafá na vli na, ɲa dza'a tanj zba skwa zay nda vli ɲa hana tanj, kabga ma mtak mu hadna,» ka hənŋ.

¹³ Ka Yesu nda hənŋ mantsa: «Vlanŋwawla kaghuni 6a ta skwi ɲa zay ta hənŋ,» ka'a. Ka duhwalhani mantsa: «Buradi hutaf nda tsulhwa klipi his yea da amu, ɲa dza'a ɲni da dzawagaghatá skwa zay ɲa zunjáta inda na mnduha na rki?» ka hənŋ nda tsi.

¹⁴ [Tsay ma magay mnduha* ta dambu' hutaf ma tsa vli ya.] «Mnanawa mna ta hənŋ ka tsakavata hənŋ hutaf mbsak hutaf mbsak,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹⁵ «Araŋ!» ka hənŋ ka tsakanatá hənŋ ta mnduha.

¹⁶ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha hutaf ya, nda tsa tsulhwa klipi his ya, ka nghanadftá tsi nda ta luwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani, ka balanaptá tsi ka valanjáta duhwalhani ɲa dagananftá mnduha.

¹⁷ Ka zə inda tsa mnduha ya, ka babaghawtá hənŋ. Ka tskaftá lu ta padakwani ka ghwanak ghwanəpdə his.

Yesu ná, Kristi ya ka Piyer

Mat 16:13-19, Mak 8:27-29

¹⁸ Ma sana fitik ta nzaku Yesu turtukwani ka maga du'a, ka lagha duhwalhani slanagghata. Ka'a dawanja da hənŋ mantsa: «Wa i'i ka dəmgə ta mnay na?» ka'a.

¹⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Tsa Yuhwana mnda maga batem ya kay ya, ka sanlaha. Iliya ya, ka sanlaha. Sani mataba la anabi

ghalya ya ta sli'agapta nda hafu, ka sanlaha,» ka hənŋ nda tsi.

²⁰ Ka'a nda hənŋ guli mantsa: «A ki kaghuni, waya ka kaghuni ta mnay nda i'i na?» ka'a. Ka Piyer mantsa: «Kagha ná, Kristi ka,» ka'a.

Mnanja Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 16:20-28, Mak 8:30-9:1

²¹ Ka Yesu zlahanaghatá hənŋ ka ɲdanja mantsa: «Yaha kuni da mnay dər ɲa wati ma mndu tsi,» ka'a.

²² Ka'a sganagghata guli na, «dza'a ghuyay Zwanja mndu ta dənŋwa katakata, dza'a wdinŋwda la galata mndu nda gwal mali ta ghəŋa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ɲa mnduha. Dza'a dzadza lu, ɲa sli'agaptani nda hafu bađu mahkən,» ka'a.

²³ Wya ka'a nda hənŋ demdem: «Ka ta kumay mndu ta dza'a mista da katsi, ba zlanjani ta ndanu ta ghəŋa ghəŋani, ka vlatani ta ghəŋani ka kla udza zlanjani † inda fitik, ka dza'a mista da,» ka'a.

Kinawu ta dza'a lu mista Yesu?

²⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka dza'a mbanafmba yu ta hafa da ka mndu katsi, dza'a Zadinjada tsa mndu ya ta hafani. Ala ka dza'a Zadinjada mndu ta hafani ta ghəŋa i'i katsi, dza'a mbanafmba tsa mndu ya ta hafani.

²⁵ Nu dza'a katanja mutsafta mndu ta inda na ghəŋa hadik na ka ɲani ka Zadinjada tsi ta hafani, ka ghəŋani a tsi na?

²⁶ Ka ta basa zlanj mndu ka mnanjá hga da, nda gwada da guli katsi, i'i Zwanja mndu guli ná, dza'a kwalaghukwala i'i guli ta mnanjá tsa mndu ya bađu sagha dza'a sagha yu ma glakwa da, nda ya ma glakwa Da da nda duhwalhani nda ghu6a, ta luwa.

²⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Mamu sanlaha ma mnduha mataba gwal hadna dza'a kwal kul rwuta ta saha ga mghama Lazglafta, dza'a nda ngha hənŋ nda ira tanj,» ka'a.

Mbədavafta Yesu

Mat 17:1-8, Mak 9:2-8

²⁸ Ta magay fitik tghas manda mnutani ta tsa gwada ya, ka hlaftá Yesu ta i Piyer nda Yuhwana nda Yakubu, ka ɲlaghatá hənŋ ta ghwa da maga du'a.

²⁹ Ta magə Yesu ta du'a, ka mbədavaftá kumani tskam, mbədavafta lgutani ka wudaku tilil ka ɲusliŋ.

³⁰ Gi wya mnduha his ta ghwa yiva nda tsi. I Musa nda Iliya tsa mnduha ya,

³¹ ta zlagapta ta wudaku tili ma glakwa Lazglafta ta luwa, ta gwada nda Yesu kinawu kə'a dza'a kdinja magata skwi ta kumə Lazglafta nda ma mtakwani ma Ursalima.

* 9:14 Ngha ta Mata 14:21. † 9:23 Ngha ta Lukwa 14:27, Markus 8:34.

³² Ma tsa fitik ya, nda ghərba i Piyer nda grahami da hani, sli'avata tan, ka nghanṭá hən̄j ta glakwa Yesu nda tsa mnduha his ya tavatani.

³³ Ma fitika dgay tsa mnduha ya ta vgha nda Yesu, ka Piyer nda Yesu mantsa: «Maləma da! Dina ka nzakwa mu hadna, ka magafmaga ṅni ta həga tumpul hkən. Pal ṅa gha, pal ṅa Musa, pal ṅa Iliya!» ka'a. Tsaw, snagla a Piyer ta skwi ta mnə tsi wa.

³⁴ Tata mna tsa gwada ya tsatsi, ka saha kusay bukwaṃtá hən̄j, ka ksaftá zləṅj ta tsa duhwalha ya nghər hən̄j ta saha tsa kusay ya bukwaṃtá hən̄j.

³⁵ Ka gwadagaptá lwi ma tsa kusay ya. Ka'a mantsa: «Nanana zwanja da ya zbap yu, snawasna ta gwada da tsi!» ka'a

³⁶ Tahula gwadata tsa lwi ya, Yesu yeya ta nghə lu turtukwani, sriw nzanza tsa duhwalha ya ma tsa fitik ya, had mndu ya mnanan̄j hən̄j ta tsa gwada ya wa.

Mbanafta Yesu ta sana zwanj nda ghwadaka sulkum mida

Mat 17:14-18, Mak 9:14-27

³⁷ Gamahtsimani ka saha hən̄j ta ghwá, ka sli'aftá ndəghata dəmga ka sagha da guya Yesu.

³⁸ Ka wahatá sana mndu mataba mnduha: «Maləma da! Ta ndəba dzvu yu da kagha, nghanava na zwanja da na ba! kdakwakdakwa zwanja da na.

³⁹ Ghwadaka sulkum ta ksafta. Na ksaftani, gi wahayni ta wahu, ka ghudzay nda mbraku, ka pgha mahupak ka giri ṅani, zlah ka'a ta zliṅta.

⁴⁰ Ka ndəbu yu ta dzvu da duhwalha gha ma ṅa ghzligintá mida ná, triđ traptra hən̄j,» ka'a nda tsi.

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Gwal tən̄təṅa ghən̄ja tan̄j kul had̄ zlgay nda ṅuđuf da hən̄j, kulam ṅa yawu dza'a nzavaghunata yu? Kulam ṅa yawu dza'a nzata yu ka su'aghunata? Klak tsa zwanja gha ya da hadna,» ka Yesu nda tsa mndu ya.

⁴² Ta gavadaghatá tsa zwanj ya, ka slanatá tsa ghwadaka sulkum ya ta hadik, ka ghudzay nda mbraku. Ka davanaghatá Yesu ta tsa ghwadaka sulkum ya, ka mbanaftá tsi ta tsa zwanj ya, ka vlanṭá tsi ta tsa dani ya.

⁴³ Ka ndərmim mnduha ta glakwa mbrakwa Lazglafta.

Mnəḷanṭa Yesu mtakwani nda sli'agaptani

Mat 17:22-23, Mak 9:30-32

Ta laghu mnduha da ndərmima inda tsa skwi maga Yesu ya, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁴ «Fawafa ta sləmən̄j dīna, ka sna na skwi dza'a yu mnaghunata na. Dza'a ksafta lu

ta Zwanja mndu, ka vlata ma dzva mnduha,» ka'a.

⁴⁵ Sna a tsa duhwalha ya ta tsa gwada ya wa, tsala a tsa gwada ya da hən̄j wa. Nda difa klatá ghən̄ja tsa gwada ya da hən̄j, kabga ṅa kwala tan̄j kul snanṭa. Ta zləṅj hən̄j ta dawantá tsa gwada ya guli da tsi.

Nahgani skwi ka ṅərmani na?

Mat 18:1-5, Mak 9:33-37

⁴⁶ Ka sagha sana ndanu da ghən̄j tan̄j, ka zlərdə hən̄j mataba tan̄j. Ka hən̄j mantsa: «Wa mali mataba mu na?» ka hən̄j.

⁴⁷ Daslafta Yesu ta tsa ndana tan̄j ya, ka hgaftá tsi ta zwanj kwitikw ka sladanata tavatani.

⁴⁸ Ka'a nda hən̄j mantsa: «Dər wa ta tsu'aftá na zwanj kwitikw na nda hga da, vərda i'i tsu'af tsi. Dər wa ta tsu'aftá i'i guli, tsu'afts'u'a ta tsa mndu ta ghunighata ya. Tsa mndu ta niṅtá ghən̄jani ka zwanj gudzekw dekdek mataba ghuni ya ná, tsa mndu ya ta nzakway ka mali,» ka'a.

Mndu kul had̄ kuni ta husanṭa ná, kaghuni tsa

Mak 9:38-40

⁴⁹ Ka gi tsu'aghutá Yuhwana ta gwada, ka'a mantsa: «Maləma da! Nda ngha ṅni ta sana mndu ta ghzla duhwala halaway nda hga gha, ka lmaftá ṅni kabga had̄ tsatsi mataba mu wu,» ka'a.

⁵⁰ «ṅaw! Ma pyə kuni! Ka had̄ gwada mndu nda kaghuni wu, mista ghuni tsa mndu ya,» ka Yesu nda tsi.

Ksay Yesu ta tvi ka dza'a da Ursalima

⁵¹ Manda ndusakta fitik dza'a kəl Yesu ka zlanṭá ghən̄ja hadik, ka klaftá tsi ta ghən̄jani ṅa dza'a ḡhata ma Ursalima.

⁵² Ka ghunaghatá tsi ta sana mnduha ṅa dza'a ta kəma ta kəma. Ka sli'aftá tsaha ya ka ksaftá tvi, ka ḡhadaghatá hən̄j da sana zwanja luwa la Samari ṅa payanaftá vli.

⁵³ Ka kwalaghutá mnduha ma tsa luwa ya ta tsu'afta, kabga nzakwani ta dza'a da Ursalima.

⁵⁴ Snanṭa gwal his mataba tsa duhwalha ya, i Yakubu nda Yuhwana ta tsa gwada ya, «Maləma da! Va a ka ta dawantá ṅni da Lazglafta ṅa zligintani ta vu ta luwa, ka zadanata tsi ta hən̄j ra?» ka hən̄j.

⁵⁵ Ka mbədavátá Yesu ka davanaghatá hən̄j: «[Sna a kuni ka mndəra wani ma sulkum ta klaghunaktá mndərga tsaya ma ndanu wu! Sagha a Zwanja mndu da zadanatá mndu wu, saghasa ṅa mbanaftá hən̄j.]» ka'a.

⁵⁶ Ka sli'afta hən̄j ka laghwi da sana zwanja luwa.

Zlanṭá inda skwi demdem ka dza'a mista Yesu

Mat 8:19-22

⁵⁷ Ta mbaða hæŋ ta tvi, ka sana mndu mantsa: «Dər dza'a diga ka, ta dza'a yu mista gha,» ka'a.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «Mamu ghuruma gərhanja, mamu hæga fyakha, Zwanja mndu ná, hađ vli ŋa fadatanı ta ghəŋani wa,» ka'a.

⁵⁹ Ka'a nda sana mndu guli mantsa: «Mbaða mista da!» ka'a nda tsi. «Mghama da! Zlihazla ka dza'a yu pađamtá da da karaku,» ka tsaya zlgħanaftá wi.

⁶⁰ «Zlanzla ta gwal nda rwa ka paða hæŋ ta ghəŋa tan, sli'afslı'a kagha ka dza'a ka da mna gwada ta ga mghama Lazglafta,» ka'a nda tsi.

⁶¹ Ka sana mndu guli mantsa: «Ta dza'a yu mista gha mghama da. Nziya nza tsi tama ná, ka la yu mnanatá la ga ini nda sli'asli'a da ka'a.»

⁶² Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka nda ghada sli'afsta mndu ka dza'a mista da, ka læglaghvani ngha vli nda ga muhul hul katsi, tsa mndu ya ná, hađ hayhayani dekdek ŋa magaftá slna ga mghama Lazglafta wa,» ka Yesu nda tsi.

10

Għunafsta Yesu ta duhwalha ndəfəŋ mb-sak his mida

¹ Tahula tsa ka zabəglaptá Mgham Yesu ta sanlaha ma duhwalha ndəfəŋ mbsak his mida, ka ghunafstá tsi ta hæŋ his his his ta kama ta kama da inda vli ya má dza'a ģhata tsatsi.

² Ka'a nda hæŋ mantsa: «Dagala skwiha ŋa tskay ta vwah, tsaw slagħwa a mnduha ŋa magay wa. Ndəbawa dzvu da mnda vwah ka sganaghata tsi ta mnduha nda ndəgha ŋa tskanata.

³ Lawala, ta ghuna kaghuni yu manda zwana tuwak da taba kramtakha.

⁴ Yaha kuni klaftá tsedi, dər zlıbi, dər bađah. Yaha kuni lagħwi da gaga zgu ŋa mnduha.

⁵ «Dər da wa dza'a lagħa kuni, "ka nza zdakwa Lazglafta ta ghəŋa na hæga na," ka kuni dza'azlay karaku.

⁶ Ka mamu mnda zdaku ma tsa hæga ya katsi, dza'a nzaku tsa zdakwa ghuni ya nda tsi. Ka hađ tsi wu dza'a vragaghuvra tsa zdakwa ghuni ya da kaghuni.

⁷ Ka tsu'afstu'a lu ta kaghuni, ka nzata kuni ma tsa hæga ya, ka za kuni, ka sa kuni ta inda skwi dza'a vlagħunata lu, kabga nda ra ka tsu'ay mndu ta maga slna ta nisəlani. Yaha kuni dza'a da ra hæga.

⁸ Ka lamlá kuni da luwa ka tsu'afstá lu ta kaghuni, tsu'awatsu'a ka za kuni ta skwi dza'a vlagħunata lu.

⁹ Ka mbambanafta kuni ta gwal kul dughwanaku dza'a slanaghata kuni ma tsa

luwa ya. "Ndana ná, ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta," ka kuni dza'azlay nda hæŋ,

¹⁰ Dər da wati ma luwa dza'a lama kuni, ka kwalaghutá lu ta tsu'afstá kaghuni, lawala ta tvi ta tvi ma tsa luwa ya, ka kuni dza'azlay nda hæŋ na:

¹¹ «Wana ŋni ta tukwaghunatá nduk nda rgitika na luwa ghuni ta ndi'afsta ta səla ŋni na, kada grafta kuni si ndusavaghuna ndusa ga mghama Lazglafta kə'a.»

¹² Ka yu ta mnaghunata na: Bađu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəŋa mnduha ya ná, ta læŋlənəŋ ŋa luwa Suduma* ka ŋa tsa luwa ya,» ka'a nda hæŋ.

Luwaha ta kwalaghutá zlgħafta nda ŋuduf

Mat 11:20-24

¹³ «Dəŋwa ŋa gha luwa Kuraziŋ! Dəŋwa ŋa gha luwa Betsayda! Ka má magamaga lu ta mndərga tsa mazəməzəmə maga lu mataba kaghuni ya ma luwa Tir nda luwa Siduŋ katsi ná, má nda kda fitika mbədanafstá tan ta nzakwa tan, ka zlanavatá maga ghwadaka skwiha, ka pghavatá buhu ta vgha nda hutidif ma ghəŋ

¹⁴ Tsaya dza'a kəl tsi ka nzakway bađu tsa fitika guma Lazglafta ya, dza'a malagħumala kafatá guma ta ghəŋa luwa Tir nda luwa Siduŋ ka ŋa ghuni.

¹⁵ «Kagħa luwa Kafarnahum, dza'a kapidif kapa lu ta luwa ka kagħa ra? Siga! Dza'a vradaghavra lu ha da vla gwal nda rwa,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu guli nda duhwalhani mantsa: «Mndu ta snatá gwada ghuni, gwada da sna tsi. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'afstá kaghuni, i'i kwalagħu tsi ta tsu'afsta. Ka kwalaghukwala mndu ta tsu'afstá i'i, kwalaghukwala ta tsu'afstá mndu ta ghunighata,» ka'a.

Varakta tsa duhwalha ndəfəŋ mbsak his midaya

¹⁷ Manda lagħwa tsa gwal ndəfəŋ mbsak his mida ya, ka varaktá hæŋ nda rfu katakata. «Mgham da! Nduk nda duhwalha halaway tani ná, snasna hæŋ ta gwada davanagħar ŋni ta hæŋ nda hga gha,» ka hæŋ nda Yesu.

¹⁸ Ka Yesu nda hæŋ mantsa: «Nda ngha yu ta halaway ta dədagata ta luwa manda wudakwa luwa.

¹⁹ Snawa 6a! Vlagħunavla yu ta mbrakwa diŋlanaptá nahadikha nda rdaha, nda ya ta ghəŋa inda mbrakwa ghuma, hađ sana skwi dza'a balaghunata wa.

²⁰ Kulam nda tsa, ma rfu kuni ta rfu kabga snaghunata ghwadaka sulkumha ta gwada,

* 10:12 Ngha ta Zlrafta 19:1-29.

rfawa ta rfu ta ghəŋa vindatá hga ghuni ta luwa,» ka'a nda həŋ.

Snanamta Yesu ta Dani ta gwal ka zwanani

Mat 11:25-27, 13:16-17

²¹ Ma va tsa fitik ya ka zdanafá Sulkum nda ghuéa ta ŋuduf ta Yesu, ka'a mantsa: «Əŋka'a Da, Mgham ta luwa nda ya ta hadik, ta ghəŋa difanata gha ta tsa skwiha ya da gwal nda difil ma ghəŋa tan, nda ya da gwal nda mahizl ma ghəŋa tan, ka maranantá ka ta gwal kul snantá skwi. Kahwathwata mantsa nzakwani Da, ta rfa kagha yu ta ghəŋa dɔvafá gha mantsa, ka'a.

²² «Inda skwiha vlihavla Da dá, had mndu nda sna ta tsa Zwan ya wa, Da yeya nda sna. Had mndu nda sna ta tsa Da ya guli wa, Zwan yeya nda sna nda mndu ya ta kumə zwan ta maranantá,» ka'a.

²³ Ka mbədavátá Yesu tvə duhwalhani, ka mnay ŋa tan nda ghəŋa tan kazlay: Rfu ŋa ghuni, kaghuni gwal ta nghanjá skwi ya nghan kuni kə'a.

²⁴ Ka yu ta mnaghunata na: «Nda ndəgha la anabiha nda mghamha si ta kuma nghanjá skwi ya nghan kaghuni, trid'ŋgha a həŋ wa. Si ta kumay həŋ ta snantá, sew, sna a həŋ wa,» ka'a nda həŋ.

Dvudva ta Lazglafta, dvudva ta sləvda gha guli

²⁵ Lagha sana mnda tagha zlahu ŋa mnduha ka sli'afá kabga ŋa dzəghantá Yesu, ka'a mantsa: «Maləma dá, nu dza'a yu magata ŋa mutsafta dá ta hafu ŋa kdekedzen na?» ka'a nda Yesu.

²⁶ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Waka lu vindafá ma deftera zlahu na? Nu dzanəf ka mida na?» ka'a.

²⁷ «Ka dɔvuta ka ta Mgham Lazglafta gha nda kdavakta ŋudufa gha, nda kdavakta hafa gha, nda kdavakta mbrakwa gha, nda kdavakta ndana gha guli, ka dɔvuta ka ta sləvda gha manda va ghəŋa gha† ka'a,» ka'a nda tsi.

²⁸ «Mantsa ya nzakwani, la magay mantsa dza'a mutsay ka ta hafu,» ka Yesu nda tsi.

²⁹ Ka'a nda Yesu mantsa: «Wa ya ta nzakway ka sləvda dá na?» Ka tsa mnda tagha zlahu ya kabga ta kumay ta nzakwa gwafá ta ŋani.

³⁰ Ka Yesu mantsa: «Mbadá sana mndu ka sli'afá ma Ursalima ka valu da Yeriku. Ta laha tsi, ka dədamtá tsi mataba la gənda, ka zlu'atá həŋ ta tsa mndu ya ka dɔgata ka pdanamtá hafu hafu, ka laghwa tan.

³¹ Ta lala sana mnda dra skwi ŋa Lazglafta ta va tsa tvi ya, ka dukwafá tsi ta tsa mndu ya, ka tsaghutá tsi ta warawara ka laghwani.

³² Ka lagha sana mnda la Levi dukwafá tida guli, ka tsaghutá tsaya ta warawara guli ka laghwani.

³³ Mataba tsa ka lagha sana mnda la Samari ta dza'a wawakwani dukwafá tida. Ghur kə'a ná, ka ksantá tsi ka hidahida.

³⁴ Ka gavadaghatá tsi, ka maganaftá tsi ta rdí nda ghwani ta lkuhani, ka habanafta. Ka tsukwafá tsi ka fafta ta kfihani. Ka klaghata da həga tsu'a matbay, ka zughulay hada.

³⁵ Gamahtsimani, ka klaftá tsi ta tseda vagha mndu his ta maga slna ka vianjá mndu nda tsa həga ya, ka'a nda tsi mantsa: «A'a, ka nghanpta ka ka na mndu na, ka kidaghi dza'a sgavaghata ta ghəŋani ya, ŋa mnihata gha vragnar yu, ŋa plaghata dá,» ka'a nda tsi.

³⁶ «Wati mataba tsa duhwalha hkəŋ ya, ta nzakway ka sləvda tsa mndu ta dədamta mataba la gənda ya, ka kagha ta gray na?» ka'a nda tsi.

³⁷ «Tsa mndu ta tawatá hidahida tida ya ya,» ka tsa mnda tagha zlahu ya. «La, ka maga kagha mantsa,» ka Yesu nda tsi.

Tsu'afá i Marta nda Mari ta Yesu

³⁸ Tata mbadá i Yesu nda duhwalhani, ka bhadaghatá həŋ da sana luwa. Ka tsu'afá sana marakw ta hğə lu ka Marta ta Yesu ga tan.

³⁹ Mamu mukumani ta hğə lu ka Mari guli, ka nzatá tsi tavata Yesu, ka sna skwiha ta gwafá tsi,

⁴⁰ ta ksaghutá slna rmba ta Marta. Ka sap tsi mnay ŋa Yesu, ka'a mantsa: «Mghama dá! Tha a kagha ta na zlidŋta mukuma dá ta slna na katək ra? mnanamna 6a ka katihata tsi,» ka'a.

⁴¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marta! Marta! Ma ghuyə ka ta ghəŋa gha, ma laghu ka da ndandanaku ta ghəŋa ndəghata skwiha.

⁴² Turtuk skwi ta raku. Ka zbaptá Mari ta vərđani ya dza'a kwal lu klugudunusta dekdek,» ka Mgham Yesu nda tsi.

11

Taghay Yesu ta maga du'a ŋa duhwalhani
Mat 6:9-13, 7:7-11

¹ Ma sana fitik ka magə Yesu ta du'a ma sana vli. Manda kdakwani ta maga tsa du'a ya, Ka dawantá sani mataba duhwalhani da tsi, ka'a mantsa: «Mghama dá! Taghanəf tagha ka lu ta maga du'a manda ya taghanəf Yuhwana ta duhwalhani ya,» ka'a.

² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ta magə kuni ta du'a, wya ka kuni da mnay:

“Da ŋni ya ta nzakway ta luwa, ka snavasna hga gha nda ghuéa, ka saghasa ga mghama gha.

† 10:27 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 6:5 nda Levitik 19:18.

³ Vlanjavla ta skwa zay præk zay rni inda fitik,

⁴ planjavla ta dmakwa rni, manda ya ta plinista anni ta dmakuha gwal ta maganata guli.

Ma zlanja na kawa tawa skwi dza'a dzaghanata,» ka'a.

Dawawadawa, dza'a mutsay kuni

⁵ Ka Yesu nda hən guli mantsa: «Ka waya ka skwi mamu sana mndu mataba ghuni mamu grani, ka sli'aftá tsa mndu ya ma takala, ka laghwi slanaghatá tsa grani ya. «Zwanama dá, katihakata nda kanaya buradi hkən.

⁶ Mamu sani mataba graha dá si ta wawakwani ta dukwata ga ini, tsaw had skwa zay rja vlanjta dá wu,» ka'a.

⁷ Ka waya ka skwi ka gwadagaptá tsa grani ya ma həga, ka'a mantsa: «Ma gərzlə ka ta i'i gra, nda ghada hatá tgha dá, nda ghada rni ta ghzljən nda zwana dá, lavglinj a yu ta sli'afta rja vlaghatá buradi wu,» ka'a.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, dər má lavinjta a tsi ta sli'iglafta rja vlanjta skwi ya ta dawu tsi, kabga dər má nzakwani ka grani wu, má dza'a sli'afslí'a ka vlanjta inda skwi ta kumə tsi kada kwala tsi ta gərzləgəltá.

⁹ «Ka i'i ta mnaghunata ná, dawawadawa dza'a vlaghunavla lu. Zbawazba dza'a mutsay kuni, dzawadzta ta tgha ta gunaghunaguna lu.

¹⁰ Ka dər wa ta dawanjta ta mutsay, ka dər wa ta zbanjta ta slafsla tida, ka dzanjdzta mndu ta tgha, ta gunanaguna lu.

¹¹ Wati wa mataba ghuni dza'a klaftá pala ka vlanjta zwanjani, dawanjər tsi ta buradi na? Ari ka klipi a dawanj tsi, rja klaftani ta nahadik ka vlanjta ka zlanjta klipi na?

¹² Ari ka slislik a dawanj tsi ná, rja klaftani ta rda ka vlanjta na?

¹³ Ka si kaghuni ta nzakway ka ghwadaka mnduha ya, nda sna kuni ta vla skwi dina rja zwana ghuni ya ní, Da ya ta nzakway ta luwa yeya dza'a kwal kul vlanjta Sulkum ta mndu ta dawanjta rki na?» ka'a.

Ghzlay Yesu ta duhwalha halaway

Mat 12:22-30, Mak 3:22-27

¹⁴ Ma sana fitik ka ghzljinjta Yesu ta duhwalha halaway ta tsa mndu ka rgha ma sana mndu. Manda saghwa tsa duhwalha halaway ya ma tsa mndu ya, ka zlraftá tsa mndu ya ta gwada tsalen, ka va ndərmim dənga.

¹⁵ Ka sanlaha mataba tsa dənga ya mantsa: «A' nda mbrakwa belzebul mgham ta ghəna duhwalha halaway ta ghazla tsi ta tsa duhwalha halaway ya!» ka hən.

¹⁶ «Maganamaga ta mazəmzəm dza'a maranjta kazlay: Sa daga dá Lazglafta mbrakwa gha kə'a,» ka sanlaha nda tsi rja dzghay.

¹⁷ Tsatsafta Yesu ta ndana tan, ka'a mantsa: «Ka tavaptá ga mgham turtuk his katsi ní, nda zla tsa ga mgham ya rja zlazlakwa həga sani ta sani.

¹⁸ Ka si dgavapdga halaway his katsi ní, wa ka tsa ga mghamani ya dza'a gdávata tama, «ya nda mbrakwa belzebul ta ghazla tsi ta duhwalha halaway» ka kaghuni nda i'i?

¹⁹ Ka si i'i, nda mbrakwa halaway ta ghazla yu ta duhwalha halaway katsi ní, nda mbrakwa wa ta ghazla zwana ghuni guli? Hahən dza'a tsaghunata gumani.

²⁰ I'i, nda mbrakwa Lazglafta ta ghazla yu ta duhwalha halaway, tsaya ta maranjta ghadata sagha ga Mgham Lazglafta da taba ghuni.

²¹ «Ka hbafhba mndu nda mbra ta vghani ka ngha həgani ka tsi ná, had skwi dza'a ksantá skwihani wa.

²² Ala, tsa lagha sana mndu ta malaghutá mbrakwani ka lagha habafta tsehwtsəhwehw ka hləgadanaghutá huzla lmani ya faf tsi ta ghəjani tida ya katsi, ta had mbrakwani wa. Rja hlafsta tsa mndu ya ta tsa huzla zlu'a tsi ya ka dginjta.

²³ «Mndu ya kul had mista dá ná, nda i'i gwadani. Mndu kul had ta katihata ka tskanata ná, kwizijntá rjani,» ka'a.

Vramta ghwadaka sulkum da vli sabə tsi
Mat 12:43-45

²⁴ «Ka sabsa ghwadaka sulkum ma mndu katsi, rja dza'ani da ra vli tuhwayanj tuhwayanja, rja zba vli rja mbi'a vghani, ka trid mutsaf a tsi ta tsa vli rja mbi'a vghani ya wu katsi, ka'a dza'azlay na: «Ka vra yu da tsa həga dá ma vəl sabi yu ya gra,» ka'a, rja sli'aftani ka vradaghatá.

²⁵ Ka ta vradaghatá tsi da tsa həga ya, nda tsukwa vli mida nda paya dina katsi,

²⁶ yawa da kə'a dza'azlay rja vraghutani, rja hlanaktani ta sanlaha ma ghwadaka sulkumha ndəfənj ta malaghutá tsatsi nda sidi, rja lama tan da tsa həga ya ka nzamta mida. Tsaya dza'a kəl nzakwa tsa mndu ya ka bwadzuta ka malaghutá nzakwani tanjan,» ka'a.

Tfawi ta ghəna gwal ta sna gwada
Lazglafta

²⁷ Tata gwada tsa gwada ya Yesu, «rfu da tsa marakw ta klaftá kagha ma hudí ka sughustá u'a ya!» ka sana marakw klanjta lwi mataba tskata mnduha.

²⁸ «Katək ná, rfu da mndu ta fata sləmən rja sna gwada Lazglafta, ka ksa slna nda tsi,» ka Yesu nda tsi.

Zlghawa Yesu rja gwal ta dawaa
mazəmzəm da tsi
Mat 12:38-42

²⁹ Ta tsakakutskaku mnduha tavata Yesu, ka'a mantsa: «Ghwadək mnduha ma na fitik na, má magan̄namaga lu ta mazəmzəm ta saha daga da Lazglafta, ka hən̄j ta daway. Had̄ sana mazəmzəm dza'a maganata lu ta hən̄j, ka mndərga n̄a anabi Yunusa a tsi wa.

³⁰ Manda va ya nza anabi Yunusa* ka njizla n̄a gwal ma luwa Niniva ya, manda va tsaya dza'a nzakwa Zwan̄a mndu, n̄a gwal ma na fitik na.

³¹ Ghalya, ka sli'aftá sana marakw ta ga mgham ma vli di'inj ta had̄ika Seba ka lagha da sna difil da Salumuñ. Wana mamu mndu ta malaghutá Salumuñ hadna, bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəna mnduha, n̄a ghuni dmaku ka tsa marakw ya dza'a sli'afta mnanatá mnduha ma na fitik na.

³² Ghalya guli, gwal ma luwa Niniva ná, snasna hən̄j ta gwada anabi Yunas, ka mbədanafatá hən̄j ta nzakwa tan̄j. Wana mamu mndu ta malaghutá anabi Yunusa hadna. Bađu tsay Lazglafta ta guma ta ghəna mnduha, n̄a ghuni dmaku ka gwal ma luwa Ninive dza'a sli'afta mnay n̄a mnduha ma na fitik na,» ka'a.

Nzaku ma tsuwadək

Mat 5:15, 6:22-23

³³ «Had̄ mndu ta tsamtá vu ma pitirla n̄a fata ma lwa vli ka ka dzuəamta ma tughba a tsi wu ta vli tskala ta fagata tsi n̄a nghan̄ta mnduha ta lami da həga ta tsuwadək.

³⁴ Ira gha ná, pitirla vgha gha ya. Ka ta dínadina ira gha, ma tsuwadək vgha gha. Ka nda badza ira gha, ma grum vgha gha.

³⁵ Dasuwa ká ka, yaha tsa tsuwadək ma kagha ya da nuta ka grum.

³⁶ Ka si má tsuwadək inda vgha gha, had̄ pdakwa sana vli ma gruma wu katsi, inda vgha gha dza'a nzata ma tsuwadək manda tsuwadək pitirla ta tsuwadək vli ya,» ka'a.

Manay Yesu ta maliha ta ghəna dina

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

³⁷ Manda kdakwa Yesu ta gwada, ka hgaghatá sana la Farisa n̄a dza'a za skwi ga tan̄j. Ka lamə tsi da hga, ka nzatá tsi ka za skwi.

³⁸ Ka nzatá tsa la Farisa ya ka ndərmima kwala Yesu kul mbaziñtá dzvu kada za skwi.

³⁹ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «Kaghuni la Farisa, hula leghwa nda hula hliba yeya n̄a ghuni ta mbaziñta, ama ma n̄udufa ghuni ta kumay kuni ta ghalatá sanlaha, ta sidi kuni guli.

⁴⁰ Rghaha! Tsa mndu ta magaftá hulani ya a ta magaftá hudani guli ra?

⁴¹ Klawa skwi ma leghwa ghuni nda ya ma hliba ghuni, ka vli kuni n̄a gwal ka

pdú, tsaya dza'a kəl inda skwi ka nzaku tsuwadək da kaghuni.

⁴² «Dajwa n̄a ghuni la Farisa! Ta laghula kuni vli skwi turtuk ma ghwan̄j ta nzakway mataba nidali ta mutsafta kuni ma vwah, nda masu'ataha ta hvata kuni nda hva ka vlay n̄a Lazglafta, ka zlan̄ta nzakú tdukwa, nda dvtutá Lazglafta. Tsaya skwi má n̄a magay nda kwal kul zanaptá sana skwiha.

⁴³ «Dajwa n̄a ghuni la Farisa! Ta laghula kuni dvtatá tan̄tan̄a vli nzakú ma həga tagha skwa la Yahuda, ta kumay kuni ta gagay mnduha ta zgu n̄a ghuni ta dawadawa.

⁴⁴ Dajwa n̄a ghuni! Manda kulu ta zwaduta ta mbadə mnduha ta mbadá tida kul snan̄ta ya kuni.»

⁴⁵ «Mghama dá, an̄ni ta razə ka ndana gwada gha na,» ka sana mnda ta tagha zlahu n̄a mnduha nda tsi.

⁴⁶ «Dajwa n̄a ghuni guli, gwal tagha zlahu! Kərtawa ndəgaku ka kaghuni nda mnduha, va a kaghuni ta hintá dər ndəfiñja dzva ghuni n̄a katan̄ta hən̄j ka klay wa.

⁴⁷ «Dajwa n̄a ghuni! Kula anabiha psla dzidziha ghuni ghalya n̄a ghuni ta babay.

⁴⁸ Ma tsa babay ghuni mantsa ya ná, ta maray kuni kazlay: Zdəgaghunazda tsa skwi maga dzidziha ghuni ya kə'a. Pslapsla hahən̄j ta la anabiha, baba kuluha tan̄j n̄a ghuni.

⁴⁹ Tsaya kəl Lazglafta ma difilani ka mnay kazlay: Dza'a ghunədaghuna ghuna yu ta la anabi nda gwal ghunay ta hən̄j, dza'a pslapsla hən̄j ta sanlaha, dza'a ganappa hən̄j tiri ta sanlaha kə'a.

⁵⁰ Ta ghəna tsaya dza'a kəl lu ka ghuzlanan̄ta iri ta gwal ta na fitik na kabga pslata tan̄j ta inda la anabiha daga zltrafta ghəna hadik,

⁵¹ na zltrafta ta Abel, ka sagha ta Zakari dza lu ma takataka gwir nda vli nda ghuəa ma həga Lazglafta ya. Mantsa tsaya, dza'a ghuzlananghuzla lu ta iri ta gwal ma na fitik na ta ghəna vəl pslata tan̄j ta tsa mnduha ya.

⁵² «Dajwa n̄a ghuni gwal tagha zlahu! Nu'af nu'a kuni ta watgha snan̄tá skwi, lamə a vərda kaghuni wu, pyafpya kuni ta sanlaha ta kuma lami guli,» ka'a.

⁵³ Manda zlan̄ta Yesu ta tsa vli ya, ka zltraftá gwal tagha zlahu nda la Farisa ta zlurgwa gwada kavghakavgha da tsi.

⁵⁴ Ka dəkwa ts hən̄j n̄a ksafta nda gwada dza'a sabi fətes ma wani, n̄a fanamtá təan̄j ma lwi.

12

Gwada ban̄luwa

Mat 10:26-27

* 11:30 Ngha ta Yunusa sura 1-4.

¹ Mataba tsaya, ka tskadaghatá mnduha ta vgha ñæddám tavata Yesu ka ñisla vgha sani tavata sani. Ka Yesu nda duhwalhani mantša: «Dasuwa ka kuni nda Isa la Farisa ta nzakway ka maðgwirnaðgwir ta magæ hæj ya.

² Hað skwi nda ðifa dza'a kwal kul sabi ta daði wa. Hað skwi kðekðek dza'a kwal kul snavata guli wa.

³ Tsaya dza'a kæl inda skwi dza'a kuni mnay ma grum ka snaku ta daði. Skwi dza'a kuni mnay ma slæmøj ma slæmøj ma dzuguvi dza'a tuta wdíð ta daði.»

Fafwa ghøj ta Lazglafta

Mat 10:28-31

⁴ «Wya ka yu ta mnaghunatá kaghuni ta nzakway ka graha ða: Ma zløj kuni ta gwal dza'a dzatá slu'uvgha ghuni kwenkwen, kul lavinjá hæj ta magælatá sana skwi tahula tsa.

⁵ Ka maraghunamara yu ta mndu dza'a kuni zløjay. Zløjawa zløjta ta Lazglafta. Tsatsi ta lavinjá dzatá slu'uvgha ghuni, mamu guli nda mbrakwa klafta kaghuni ka vzamta da vu. Mantša ya nzakwani, tsatsi dza'a kuni zløjay, ka yu ta mnaghunata.

⁶ «Hað lu ta skwaptá tiytiha hutaf ta aneni his ra? Kulam nda tsa, Zanap a Lazglafta ta ya ðer turtuk ma hæj wa.

⁷ Mbæðaf mbæða lu nduk nda swidi ma ghøjta ghuni tani, ma zløj kuni ta zløj ðekðek. Malaghumala kuni piw ta tiyti,» ka'a.

Mnanjá Yesu banjuwa

Mat 10:32-33, 12:32, 10:19-20

⁸ «Ka yu ta mnaghunata na, mndu dza'a maranjá ghøjani ta daði ka mnay: "Ña Yesu i" ka'a ná, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: "Ña ða na mndu na," ka'a dza'azlay.

⁹ Ama Mndu dza'a mnay ta kəma mnduha: "ña Yesu a i' i wu" ka'a, ka Zwanja mndu dza'azlay ta kəma duhwalha Lazglafta na: "Ña ða a na mndu na wu," ka'a.

¹⁰ Mndu dza'a vaza ñazlu ta ghøjta Zwanja mndu, dza'a plinispla lu ta dmakwani. Ka Sulkum nda ghuða dza'a razanafta mndu katsi, hað lu dza'a plinistá dmakwani ðekðek wa.

¹¹ «Ka kladaghunaghakla lu da hæga tagha skwa la Yahuda, ka tsaghunaghatá guma, ka ðer da gwal tsa guma nda gwal ñumna a tsi, yaha kuni da ndana skwi dza'a kuni magay ña kata ghøjta ghuni, nda ya dza'a kuni mnay guli.

¹² Sulkum nda ghuða dza'a mnaghunata ma tsa fitik ya ta skwi ña mnay ghuni.»

Ma zbə kuni ta tsagana

¹³ Ka sana mndu mataba ðəmgə nda Yesu mantša: «Maləma ða, mnanamna ta

zwanjama ða kada dganapta ñni ta skwa za hga ñni,» ka'a.

¹⁴ «Ari gra! Wa ta famtá i' i ña tsaghunatá guma, ari wa ta famtá i' i ña dgaghunaptá skwa za hga na?» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Dasuwa ka kuni nda tsagana. Vəl nzakwa skwa mndu mamu ka nutá tsi ka gadghəl a kəl tsi ka nzata nda hafu wu, ka Yesu kay guli nda inda mnduha.»

¹⁶ Ka'a nda hæj nda mahdihdi mantša: «Lagha sana mndu ka gadghəl ka hvatá hva dagala.

¹⁷ «Waka yu dza'a maga na skwi ná, wana hað vli ña pgha na nimaya ða na wu?» ka'a ma ghøjani.

¹⁸ «Yawa! Wya skwi dza'a yu magay: Dza'a dzaðinjá guvurha ða yu, ka tahanaghata ña tskamta ða ta inda nimaya ða, nda hamata skwiha ða mida.

¹⁹ Wana mamu skwi ðer ña vaku kidaghi tsi. Mbi'a ta vgha gha, za, sa, rfa ta rfu tama, ka yu dza'azlay nda vgha ða,» ka'a.

²⁰ «Rghargha vgha na, kuðanj hafa gha ta na rvidik gita u na, ña wa inda na skwiha papayaf ka na tama?» ka Lazglafta nda tsi.

²¹ Ka Yesu sganaghata mantša: «Tsaya skwi ta magaku nda mndu ta tskanata skwi ta ghøjani, ka zlanjá tskanata skwi ta ghøjani da Lazglafta,» ka'a.

Zbwazba ta ga mgham Lazglafta karaku

Mat 6:25-34

²² Tahula tsa, ka Yesu nda duhwalhani guli: «Tsaya ta kəl yu ka mnay ña ghuni kazlay: Ma mnə kuni ta "He", a nu dza'a yu zay ní, a nu da fə yu ta vgha ní," kə'a.

²³ Mal hafu ka skwa zay, mal vgha ka lgut.

²⁴ Nghawa zarakataghuvu ða, hað ta sləgu ðer tska skwi ta vwah wu, hað wbani wu, hað guvurani guli wu, Lazglafta ta zunjá skwi. Malaghumala a kaghuni piw ta ðyakha ra?

²⁵ Waya mataba ghuni dza'a lavinjá sganaghata ðer kwituk ta fitik ta ghøjta hafani kabga vəl mnayni ta he' na?

²⁶ «Ka si lavinj a kuni ta magatá skwi ðer ka ki'a wu, nu ta kəl kuni ka mna he' nda pðakwani tama.

²⁷ Nghawa vzlizla ma vwah ða, hað hæj ta maga slna wu, hað hæj ta ga lgut wa. Ka yu ta mnaghunata ná, ðer Salumu, kulam nda tsa nzakwani ka gadghəl ya tani, ta fava a ta lgut manda ña sani ma tsa vzlizlaha ya wa.

²⁸ Ka gita u na ka Lazglafta pghanavatá rka ta kuzu, ma vwah ná, gi gamahtsimani ña ðrinjá nda vu. Kaghuni yeya dza'a kwal tsi sudavaghunatá lgut tama rki? Nahgani ta htinjá zlg hay nda ñudufa ghuni? Nu kul lavinjá kuni ta faftá ghøj?

²⁹ Ma laghu kuni da ndana skwi dza'a kuni say.

³⁰ Gwal kul snanjta Lazglafta ma ghənjani hadik ta laghu da zba tsahaya. Kaghuni ná, nda sna da ghuni kazlay: Ta dɔvay kuni ta tsa skwiha ya ka'a.

³¹ Dzawadza ta vgha ka zba ga mgham Lazglafta karaku, dza'a vlaghunavla Lazglafta ta pɔfakwani,» ka'a.

*Gwal ka gadghɛl ta luwa
Mat 6:19-21*

³² «Ma zləj kuni ta zləj kaghuni gwal ta nzakway ka ɲa da manda zwanja bra. Zɔɔaganazda ta Da ghuni Lazglafta ta vlaghunatani ta ga mghamani.

³³ Dzawinwa dzawa ta skwiha ghuni, ka dgiŋta kuni ɲa gwal ka pɔɔu ta tsedani. Tskawa tseda ghuni ma vɛl dza'a kwal kul ɔadzavata ta nzakway ta luwa. Hada, ksantja a ghali wu, ksantja a hzay guli wa.

³⁴ Ka ga vla tskata gadghɛla gha ya ná, hada ɲudufa gha guli,» ka'a.

Fawafa ta vgha ka kzla saha Zwanja mndu

³⁵ «Hbawahba ta vgha ɲa maga slna, tsamwa vu ma pitirla ghuni,

³⁶ nzawanza manda duhwalha ta kzla dzanja danjahəga tanj ta watgha vrakɛr tsi ma vla kla makwa ɲa gunanata tanj.

³⁷ Rfu da tsa kwalvaha dza'a sagha danjahəga tanj slanaghatá həj ndiri ya! Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a habafhaba ta vgha, ɲa nzanatani ta həj ma vla za skwi, ɲa saghani vlanjta skwa zay ta həj.

³⁸ Rfu da tsa kwalvaha ya ka slanaghasla tsi ta həj ndiri ma takala dɛr nda dga a vli ya!

³⁹ «Fawafa ta sləməj dɛna. Ka má nda sna zə'ala hga ta fitik dza'a lagha ghali da tanj katsi, má dza'a nzanza ndiri má zlanja ta ka zlratanani ta hgani wa.

⁴⁰ Kaghuni guli, habafwa vgha, kabga ma fitik kul ndananjta kuni dza'a sagha Zwanja mndu,» ka'a.

*Ŋorma kwalva nda sna ta skwi
Mat 24:45-51*

⁴¹ Ka Piyer dawanja mantsa: «Mghama da! ɲa anjndi nda ghənja ɲni re, ari ɲa inda mndu demdem a ta mna ka ta na mahdihdi na na,» ka'a nda tsi.

⁴² «Wa na mndu tɔukwa nda mahizl ma ghənjani na na? Tsaya a mndu dza'a danjahəgani mnay ɲani: «Ta vlaghavla yu ta slna, ka vla ka ta skwa zay ɲa gwal ta magihatá slna nda fitikani,» ka'a ya ra.

⁴³ Rfu da tsa mndu dza'a sagha danjahəga slanaghata ta magay mantsa ya!

⁴⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata: Dza'a fanaghafa ta tsa mndu ya ta ghənja inda tsa skwihani ya.

⁴⁵ Ala ka ka tsa kwalva ya ma ghənjani mantsa: «Wana nda gərda mghama da katak na,» ka'a ka linjta psla sanlaha ma kwalva nda kwalva mi'aha, ka laghwi da zazaku nda sasaku ka ghuyaku katsi,

⁴⁶ Dza'a saghasa mghama tsa kwalva ya dluk ma vaghu kul graftá tsatsi ta fitik ya kul snanjta tsi, ɲa ghuyaghunaptani ta danja katakata, ɲa tsanaghatani ta guma kawadaga nda gwal ta maga ghwadaka skwiha.

⁴⁷ «Tsa kwalva nda sna ta skwi ta kumə mghamani ka kwalaghatá tsi ta payavata ka magay ya, dza'a dɔgaptɔ lu kwɛrdak.

⁴⁸ Kwalva ya kul snanjta skwi ta kumə mghamani, ka magatá tsi ta skwiha prək ka dɔgaptá, ki'a yeya dza'a dɔgunja lu. Ka dagala vlanjta lu ta mndu katsi, dagala dza'a dawu lu da tsi guli. Ka si fərta tani vlanj lu ta mndu katsi, fərta tani dza'a dawu lu da tsi guli,» ka'a.

*Hwazlaɓa ta mnduha ta gwaɗa ta Yesu
Mat 10:34-36*

⁴⁹ «Sagha da vzatá vu yu ta hadik, ta kumay yu ta gi kbaftani misimmisim.

⁵⁰ Dza'a lamla yu da ghuya danja manda ya ta lama mndu da imi ma maga batem. Ya ta kzla nda imi ma kulunj yu ta magatani.

⁵¹ Zɔaku klagagha yu ta ghənja hadik ka kaghuni ta gray ra? Si ga! Daga vgha klagagha yu.

⁵² Daga ndanana, dzrafta a mnduha hutaf ma hga ta wi wa. Dzrafta a gwal hkən ta wi nda gwal his wa. Dzrafta a gwal his ta wi nda gwal hkən guli wa.

⁵³ Dza'a nda dma i da nda zwanj, dza'a nda dma i zwanj nda dani. Dza'a nda dma i ma nda makwani, dza'a nda dma i makwa nda mani. Dza'a nda dma i midzi nda ghwa'alani, dza'a nda dma i ghwa'ali nda midzani,» ka'a.

*Nghawangha ta skwi ta magaku ndana
Mat 16:2-3*

⁵⁴ Ka Yesu guli nda ndəghata dəmga na: «Nghay ghuni ta ɲatá ghwayak nda ga mazu ná, «dza'a saghasa imi» ka kuni ta mnay, gi ɲa magatani mantsa.

⁵⁵ Nghay ghuni ta vyakwa falaka Sud ná, «dza'a mamu vis gita,» ka kuni ta mnay, gi ɲa magatani mantsa.

⁵⁶ Tsa madɔgwirmaɔgwir madəgwira ghuni ya! Nda sna kuni ta dganatá skwiha ta magaku ta hadik nda ya ta luwa, waka kuni traptá snanjta dganatá skwiha ta magaku ma na fitik na tama?» ka'a.

*Dzraftá skwi nda ghuma
Mat 5:25-26*

⁵⁷ «Waka kaghuni ka ghənja ghuni traptá tsatsaftá maga skwi dɛna?

⁵⁸ Ka wlawla mndu ta kagha, ka sli'aftha kuni ka dza'a da guma katsi, navaŋa ka dzray nda tsi ma kdaku kuni ka 6hadaghata da tsa vla guma ya, da lamə ka da dzva mnda tsa guma, da klaftá tsi ta kagha ka vlata ma dzva la sludzihá, da klaftá tsahaya ta kagha guli ka vzamta ma gamak.

⁵⁹ Ka yu ta mnaghunata ná, "had'ka dza'a walaŋtá sabi hada ka ta kdij a ka ta platá kdavakta anena tsa mndu ta vlaghata ya wu,"» ka'a.

13

Mbədānafwambəda ta nzakwa ghuni, yaha kuni da rwuta

¹ Ma va tsa fitik ya, ka sli'adaghatá sanlaha ma mnduha mnay ŋa Yesu ta skwi ta slanaghatá gwal ma Galili psila Pilat ma fitika dray tan ta skwi ŋa Lazglafta.

² Ka Yesu nda hən mantsa: «Mal ŋa tsa la Galili psila lu ya glakwa dmaku ka ŋa pdakwa sanlaha ma gwal ma Galili, kəl hən ka ghuytá tsa danwa ya, ka kaghuni ta gray ra?»

³ Malaghumala a ŋa tan wa. Ka mbədānaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza'a rwurwa kuni demdem manda hahən.

⁴ Ari tsa mnduha ghwanpdə tghas ta rwuta ma fitika zlambanaghata sana həga dagala ma Silwe ta hən ya ná, mal ŋa tan glakwa dmaku ka pdakwa sanlaha ma mnduha ma Ursalima a ka kaghuni ta gray na?»

⁵ Malaghumala a ŋa tan wa. Ka mbədānaf a kaghuni ta nzakwa ghuni wu katsi, dza'a rwurwa kaghuni manda hahən guli,» ka'a.

Fuya kul had' ta yaku

⁶ Wya ka'a nda hən nda mahdihdi guli: «Mamu sana mndu dyaf fwa ghuraf ma vwaha inabani. Ka sli'afthá tsa mndu ya ka lagha da daga yakwani. Ta lagha tsi ná, lay yaf a dekdek wa.

⁷ Ka'a nda tsa mndu ta ngha tsa vwaha inabi ya mantsa: "ngha 6a ta na ghuraf na, mahkana vakwa da na ta sagha da daga yakwani, lay had' ta yaftha wa. Nəw ŋa zlanjutani ta vli ka bəthəbət na, tsintsal" ka'a nda tsi.

⁸ «Mghama dá! Ka va va tsi karaku, ka lapta yu ta vli mistani, ka pghinjta yu ta rgwa distani.

⁹ Ka waya ka skwi dza'a yafya kdaghalam. Ka yəglafa a tsi wu katsi ŋa tsinta gha,» ka tsa mndu ta nghay ta.

Mbanafta Yesu ta sana marakw kul dughwanaku bađu sabat

¹⁰ Bađu sana sabat, ka taghə Yesu ta skwi ŋa mnduha ma həga tagha skwa la Yahuda.

¹¹ Hada, mamu sana marakw kul dughwanaku ta maga vaku ghwanpdə tghas

ŋinj sulkuma halaway kutsuvud, lavin a ta sladata ndədap wa.

¹² Nghanja Yesu ta tsa marakw ya, ka hganjtá tsi. «Nda mba ka ma danwa gha makwa dá,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka faftá tsi ta dzvu tida, gi hadahada ka sladata tsi ndədap, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

¹⁴ Ka kuzlanafthá tsi ta ndufuf ta mgham ta ghəŋa tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, kabga tsa mbanafta Yesu ta mndu bađu sabat ya. «Mamu fitik mku' ŋa maga slna sagha ghuni da mbamba vgha ghuni ma tsa fitikha ya, bađu sabat a wu,» ka'a nda tsa tskatá vgha mnduha ya.

¹⁵ «Tsa madgwirmadgwira ghuni ya! Had' inda kaghuni ta pla slani ka kdihani a tsi ta wa guduk* ka klay da vla sa imi bađu sabat wu ra?»

¹⁶ Wana na marakw na ta sabə ma mndəra la Abraham Maghwanpdə tghasa vakwani na manda hbuta halaway, ra a ka plinjá tsəna marakw na ma tsa zida ya bađu sabat wu ra?»

¹⁷ Ka ksutá tsa zlgħawa Yesu ya ta ghumahani ka hula. Ka rfu hamata sanlaha ma mnduha ta rfu ta ghəŋa inda nərma slna ta maga Yesu.

Ndaw dza'a gra lu ta ga Mgham Lazglafta

Mat 13:31-32, Mak 4:30-32

¹⁸ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza'a gra lu ta ga mghama Lazglafta na? Ndaw dza'a gra yu?»

¹⁹ Ka guram nda hya kramasa klaf sana mndu ka slagamta ma gam, ka dyafthá tsi ka glafta gədz, ka babaftá dyakha ta hga tan ta zligamahani nzakwani,» ka'a.

Gwada ta ghəŋa is

Mat 13:33

²⁰ Ka Yesu guli mantsa: «Ndaw dza'a gra yu ta ga mghama Lazglafta na?»

²¹ Ka guram nda is klaf sana marakw ka laβanamta ma gratá darama hupu hkən ŋa ŋlanafta inda tsa hupu ya nzakwani,» ka'a.

Wa dza'a lami da ga mghama Lazglafta?

Mat 7:13-14, 21-23

²² Ka tadaptá Yesu ta zwana luwa nda luwaha dagala dagala, ta sli'i tsi da luwa Ursalima, ka dza'a nda tagha skwi ŋa mnduha.

²³ Ka lagha sana mndu dawanja da tsi: «Mgham dá! Ki'a yeya mnduha dza'a mbaftha rki na?» ka'a. Ka Yesu nda hən mantsa:

²⁴ «Ŋawawaŋa ka lami nda ta watgha slre-hwa. Ka yu ta mnaghunata na: Nda ndəgha gwal dza'a zba lami nda tida, trid ŋa trapta tan.

²⁵ «Ka sli'afslí'a danahəga ka nərzlaftá watgha ta ma bli kaghuni katsi, ŋa kuduslafta

* 13:15 Ngha ta Lukwa 2:7.

kaghuni ta dza watgha kazlay: Mghama da! Mghama da! Gunanagnama ta watgha ka'a. "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu!" ka'a dza'azlay nda kaghuni.

²⁶ "Taw kay Mghama da! Ta va arni si ta za skwi, ka sa skwi, ka tataghæ ka ta skwi na mnduha ta inda pazlala ma luwa ni kay ra!" ka kuni dza'azlay nda tsi.

²⁷ "Sna a yu ka sagha ndiga kuni wu, laghwala demdem tavata i'i, kaghuni gwal ta maga ghwa'faka skwi," ka'a dza'azlay nda kaghuni kay guli.

²⁸ Hada, dza'a waha kuni ta wahu nda hpaða sli'ij nghanar kuni ta i Abraham nda Izak, nda Yakubu, nda inda anabiha ta nzaku ma ga mghama Lazglafta, wdinwda lu ta kaghuni ma bli.

²⁹ Dza'a sli'aksl'a mnduha nda ta slerpa luwa fwað, na nzata tarj ka za skwi ma ga Mgham Lazglafta.

³⁰ Nda tsaya tama, gwal nda hul ndanana guli, dza'a nzakway hæg ta kama. Gwal ta kama ndanana, dza'a nzakway hæg nda hul,» ka'a.

Yesu nda Ursalima

Mat 23:37-39

³¹ Ma va tsa fitik ya, ka lagha sanlaha ma la Farisa slanaghatá Yesu, ka hæg mansa: «Ta psa kagha Hiridus na dzata, sli'afsl'i'a hadna ka laghwa ka da sana vli,» ka hæg.

³² «Lawa mnanatá tsa garhan ya kazlay: Ta ghazla duhwala halaway yu, ta mbamba gwal ma danwa yu gita nda ya mahtsim, ta mahkæna fitik na kdinra da ta slna da, ka'a nda hæg.

³³ Ka kda yu ta mbaða da gita, nda ya mahtsim, nda ya badima. Ra a ka mtuta anabi ma sana vli, ka zlanatá mtuta ma Ursalima wa.

³⁴ «Luwa Ursalima! Luwa Ursalima! Kagha ta rwanatá anabiha. Ghunagagha gha Lazglafta ta mnduha ná, rwana ka, ka psalatá hæg nda pala. Kumanakuma yu ta tskanatá mnduha gha tavata i'i, manda mana ghatalakw ta tskanatá mnduðkhani ma zlabakani, ka kwalaghutá kuni.

³⁵ Wana lu dza'a zlaghunantá haga ghuni. Had kuni dza'a nghæglantá i'i dekdek ha ka sagha fitik dza'a mna kuni kazlay: Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ya ta sagha ma hga Mgham ka'a,» ka'a nda hæg.

14

Mbanaftha Yesu ta mndu baðu sabat

¹ Baðu sana sabat, ka sli'afatá Yesu ka lami da hæg ga sana mali mataba la Farisa da za skwa zay. Ka pghaftá gwal hada ta iri tida ka nghay ndeezla.

² Mamu sani mndu kul duhghanaku nda hasla vghani ta nzaku hada.

³ «Mamu tvi na mba mndu baðu Sabat re had wa a na?» ka Yesu dawanta da gwal tagha zlahu na mnduha nda la Farisa.

⁴ Tsiisirid nzanza hæg kul zlgahanafatá wi. Ka lagha Yesu ksanatá tsa mndu kul duhghanaku ya ka mbanaftha, ka ghuniñta dzaghani.

⁵ Ka'a nda hæg tama mansa: «Wa mataba ghuni ka dæðaghadæða zwanani, ka slani a tsi da vevram baðu Sabat dza'a kwal kul tðiginra misimmisim na?»

⁶ Trid, traptra hæg ta skwi na zlgahanafatá wani.

Dasuwa kaka nda vli na nzata gha

⁷ Na nghay Yesu ta gwal hagaf lu ta zba vla nzaku dinadina, ka'a nda hæg nda mahdihi mansa:

⁸ «Ka hgaf hga mndu ta kagha da vla za skwa zay, ma gi læ ka da nzata ma vli dina, ka waya ka skwi mamu sana mndu ta malaghutá kagha hgaf lu na da tsa vli ya.

⁹ Da lagha tsa mndu ta hgaftá kaghuni ya, da mnay na gha kazlay: Sli'afsl'i'a, zlananzla ta na vli na ta na mndu na ka'a, na ksutani ta kagha ka hula ta dza'a nzæglata ma hamata vla nzaku.

¹⁰ Skwi ta raku ná, ka hgaf hga lu ta kagha da vla za skwa zay katsi, nzanza gha ma hamata vla nzaku karaku. Ka'a ka tsa mndu ta hgaftá kagha ya ná, "Gay gra! sli'afsl'i'a, sawi da nzata hadya," ka'a dza'azlay. Mansa tama nda tsafara vgha gha da gwal dza'a za skwi kawadaga nda kagha.

¹¹ Inda mndu ta glanaftá ghani, dza'a vrganavra lu, inda mndu ta vrganatá ghani dza'a kapanafkapa lu,» ka'a nda hæg.

Hagaftá gwal ka pdu na za skwa zay

¹² Ka'a nda tsa mndu ta hgafta ya mansa: «Ka magamaga ka ta skwa zay na badawa ka vaghu dar skwa zay ka hani a tsi na mnduha, ma laghu ka hagay ta gra gha ta gra gha, ta zwanama gha ta zwanama gha, ta laghuni ta laghuni, nda ya ta slævdaha gha ka gadghæl ka gadghæl, da hgaftá hæg ta kagha na plaghamta manava tsaya baðu ya ga tarj guli.

¹³ Ka magamaga ka ta skwa zay na badawa katsi, haga ta la ka pdu, nda la ka marghum, nda la nda rwa sælaha tarj, nda gwal nda ghulpa, na zay.

¹⁴ Dza'a nzanza ka nda rfu kabga had fitik dza'a plaghamta hæg manda va tsaya wa. Lazglafta dza'a plaghamta baðu fitik dza'a sli'agapta tdukwa mnduha nda hafu,» ka'a.

Skwa zay dagala

Mat 22:1-10

¹⁵ Tahula snanata sana mndu mataba tsa gwal ta za skwa zay ya tsa gwada ya, ka'a

nda Yesu mantse: «Rfu da mndu dza'a za skwa zayni ma ga mghama Lazglafta,» ka'a.

¹⁶ Ka Yesu nda tsi mantse: «Lagha sana mndu ka magatá skwa zay dagala, ka hantá tsi ta mnduha nda ndəgha.

¹⁷ Ndu sakwa skwa zay, ka ghunaftá tsa mndu ya ta duhwalani da mnanatá tsa mnduha hagar tsi ya kazlay: Saghawasa nda maga fitikani kə'a.

¹⁸ Lagha tsa mnduha ya ka mbahanaftá wi ta tva turtuk. «Mamu vwah skwa yu ná, tsaw nda nza tkwe' ka dza'a da nghanata ná, kí6a, wya dzvu,» ka sani tantan nda tsi.

¹⁹ «Mamu slaha hva dzawa yu ghwan dza'a yu dzaghanja» ná, kí6a, wya dzvu, ka sani.

²⁰ «Klafta da yeya ta makwa ta ga maghurbi yu tsaya dza'a kwal yu 6hata,» ka sani nda nani.

²¹ Ka vragaghatá tsa duhwal ya dza-gha, ka rusanafá tsi ta mghamani. Ka 6asaftá tsa danahəgani ya ta nduf. Ka'a nda tsa duhwalani ya mantse: «La misim-misim ta badawaha nda ya ta pazlalaha ma luwa, ka hagakta ka ta la ka pdu, nda la marughumha, nda ghulpata mnduha, nda la nda rwa səlahá tan,» ka'a.

²² Tahula magatani, ka vradaghatá tsi. «Mghama da, nda maga tsa skwiha mna ka ya kay, tsaw ta teke'a vla nzakuha, ka'a.»

²³ «La ta tvi ta tvi nda ya ma vla njanatá gam, ka hlakta ka ta inda mnduha dza'a slanaghata ka, ka da ndaghagapta vli ma hga ga ini, ka tsa danahəga ya nda duhwalani.

²⁴ Ka yu ta mnaghunata ná, had mndu mataba tsa gwal hagar lu ya dza'a dantá skwa zaya da wa,» ka'a.

*Dina zlanja duhwalha Yesu ta inda skwi
Mat 10:37-38*

²⁵ Ma sana fitik ta mba6a mnduha rututu ta tvi mista Yesu, ka mbə6avata Yesu, ka'a nda hən mantse:

²⁶ «Ka sagha da i'i mndu katsi, ba malaghutani ta 6vutá i'i ka i dani nda mani, nda markwa tan, nda zwanani, nda zwanamani, nda kwaghamani, nduk nda vardá ghəjani tani, kada nzakwa tsi ka duhwala da.

²⁷ Ɖər wa tsi ta kwalaghutá kla udza zlanjani*, ka kwalaghutá dza'a mista da, laviŋ a ta nzakway ka duhwala da wa.

²⁸ Ka ta kumay mndu mataba ghuni ta baftá həga dagala katsi ní, had ta nzata ka mbə6aftá mbsaka skwi dza'a zadinja tsi karaku nja nghanani ka mamu re had wa a tsedani prək ka kdiŋtá tsa slna ya ra?

²⁹ Ka mantse a tsi wu, ka laghani ka thaftá mndəra tsa həga ya ka kwal kdiŋtá bafta

katsi, inda gwal dza'a nghanavata ná, dza'a ghu6asay hən.

³⁰ «Ngha ta na mndu na ta thaftá mndəra hga ka traptá kdiŋta,» ka hən dza'azlay.

³¹ Mantse guli, ka ta kumay sana mgham ta vulu nda sana mgham katsi, had ta nzata karaku ka ndanapta ka dza'a laviŋərlaviŋ a wa a tsi ta guyata nda ghumani ta dza'a sagha guyata nda tsi nda mnduha dambu' hisamsak wu ra? Tsaw tsatsi, dambu' ghwan yeya nani ma mnduha.

³² Ka kə'a kə'a nghanapta laviŋta a tsi wu, ta ghunafghuna ta mndani da tsa sana mgham ya ta kul 6hadaghatá tsi ndusa, nja 6awa tva dzrafta nda tsi.

³³ Mantse tama, had mndu dza'a laviŋtá nzata ka duhwala da mataba ghuni, ka zliŋ a tsi ta inda skwihani wu,» ka Yesu sganaghata.

*Slughul kul had z6aku mida
Mat 5:13, Mak 9:50*

³⁴ «Wya z6a slughul, ka nda k6a z6aku mida katsi, ndaw dza'a vraglanamta lu ta z6akwani na?

³⁵ Z6əgla a nja pghafta ta vwah 6ər nja rgwa wu, dza'a pghidiŋpgha lu ta hadik. Ka mamu mndu nda slaməja snay, ka sna tsi,» ka'a.

15

*Slafta sana mndu ta tuwakani nda zadá
Mat 18:12-14*

¹ Ma sana fitik, ka gavadaghata gwal ta tska dzumna da sna gwada da Yesu.

² Mba6a la Farisa nda gwal tagha zlahu ka ruruŋwaku. «Niŋna na mndu na ta ghəjani ka gra gwal dmaku, wana ta za skwi kawadaga nda hən,» ka hən.

³ Ka mnə Yesu nja tan nda mahdihi hdi:

⁴ «Waya mataba ghuni, ka 6ərmək tuwakhani, ka zadavaghuta ya turtuk mataba tan, dza'a kwal kul zlanavatá tsa p6akuha tan təmbaymsak təmbay mida ya ma mtak, ka laghi da zba tsa turtuk ta zwaduta ya, ha ka nghanani na?

⁵ Manda nghanani, ka rfu tsi ta rfu, ka tsukwaftá tsi ta badzagani. ⁶ Manda vraktani dzagha, ka haganjá tsi ta grahani nda sləvdhani. «Sawa ka rfa mu ta rfu, wana nda nghanani ya tuwaka da si ta zwaduta kay,» ka'a nda hən.

⁷ Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu ta luwa ta ghəja mnda dmaku turtuk ta mbə6anaftá nzakwani, ka nja t6ukwa mnduha təmbaymsak təmbay mida ta kwalaghutá mbə6anaftá nzakwa tan,» ka'a.

Slafta sana marakw ta kwa6ani si ta zwaduta

* 14:27 Ngha ta Lukwa 9:23.

⁸ «Ari wati marakw ya, ta mutsaftá suley ghwanj, ka zwadugudunustá suley turtuk matabani, dza'a kwal kul tsamtá vu ma pitirila, ka tsukwa hëga ka psay dasuwa ha ka nghanjani na?

⁹ Manda nghanjani, ña haganjani ta magrahani nda slövdahani. "Sawa, rfama ta rfu, wana nda ngha yu ta suley dá si ta zwaduta kay, ka'a."

¹⁰ Ka yu ta mnaghunata ná, dza'a malaghumala rfu da duhwalha Lazglafta ta ghëña mnda dmaku turtuk ta mbëdanaftá nzakwani,» ka'a.

Dukwafta dani ta zwanjani si ta zwaduta

¹¹ Wya ka'a guli: «Mamu sana mndu his zwanani.

¹² «Ari da! Vlihavla ta ñada ma skwa za hëga má dza'a yu mutsay," ka sagëñ nda dani. Aray, ka da tanj. Ka dganaptá tsi ta gadghëlanani ta hëñ.

¹³ Tsëbakw fitik tahula tsa, ka dzawinjá tsa sagëñ ya ta ñani demdem, ka sli'áftá tsi ka laghwi ta sana hadik di'inj. Hada, ka badzintá tsi ta skwani ma maga sli'injli'inj.

¹⁴ Manda kuduta tsa skwani ya demdem, ka slatá maya ta tsa hadik ya. Lay, ta had skwi dekdëk da tsi wa.

¹⁵ Ka laghu tsi vzatá ghëñani ña maga slna ga sana mndu ma tsa hadik ya. Ka ghunaghatá tsa mndu ya da ngha ghuvazuha ma vwahani.

¹⁶ Ka dzë maya. Ta kumay si má ta za tsa skwa zaya ghuvazuha ya, lay had' mndu ta vlanjta wa.

¹⁷ Ka zbraftá tsi ta ndanu: "Kidaghi gwal ta ksa slna ga da dá, ta za skwi ka haslay, wana i'i hadna ta mtaku da maya!

¹⁸ Dza'a vru yu da dá. Vradaghata da ya, da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku guli,

¹⁹ rgla a yu ka hgay ka zwanj gha wu, fafa ta i'i manda mndu tek w mataba gwal magaghatá slna," ka yu dza'azlay nda tsi, ka'a.

²⁰ Ka sli'áftá tsi ka vraghuta da dani.

«Ta ghwa a ka ñhadaghata dzagha wu, ka nghanjani dani. Ka ksaftá tsi ta dani ka hidahida, ka sli'áftá tsi nda hwaya, ka lagha tsi habwa' tida, ka brusay.

²¹ «Ari Da! maganamaga yu ta dmaku ta Lazglafta, magaghamaga yu ta dmaku ta kagha guli, rgla a yu ka hgëgalta ka zwanj gha wu," ka tsa zwanj ya nda tsi.

²² «Klagapwa kla misimmisim ta tsa lgut dina katakata ya, ka sudanavata kuni, fanaf kuni ta halagar ta dzvu, sudanam kuni ta baëah ma sëla.

²³ Ksagaghawaksa ta mamakwa sla nda uwasla, ka hnata kuni, ka za mu, ka rfa mu ta rfu.

²⁴ Nana zwanj da wana tsi na ná, manda skwi si nda mta, wana vrakta nda hafu, si nda zadá ka nghavatá tsi," ka dani nda kwalvahani. Ka zbraftá hëñ ta rfu.

²⁵ «Tsaw ma vwah zumala tsa mndu ya ta tsa fitik ya. Ta vraktá tsa zumali ya dzagha, laghani ndusa nda hëga, ka snanjá tsi ta ghudzaga dewdew nda skalu ga tanj.

²⁶ Ka hganjá tsi ta sani ma kwalva tanj, ka dawanjta da tsi ta skwi ta magaku.

²⁷ «Zwanjama gha ya ta vrakta, ka dzatá da gha ta mamakwa sla nda uwasla, kabga nghanjani ta dughwana," ka tsa kwalva ya nda tsi.

²⁸ Ka basaftá tsi ta ñuduf, ka kwalaghutá dza'a da hëga. Ka sabë dani gatay ña lamani da hëga.

²⁹ «Má kidagha vakwa dá na ta magaghatá slna, ta kwalaghu a yu dekdëk ta snatá skwi ta mnihata ka wa. Ta ksaf a ka ta ñar biza biza gu ka vlihata ña hnata dá, ka rfay ñni ta rfu nda graha dá wa.

³⁰ Na vrakta zwanj gha ya ta zadánatá gadghëla gha ña gwal ta hliri ná, ñani ta hna yu ta mamakwa sla nda uwasla ka ka," ka'a nda dani.

³¹ «Sagëñ, kawadaga kagha nda i'i inda fitik. Inda skwa dá ná, ña gha ya.

³² Nda ra ka magatá skwa skalu, ka rfay mu ta rfu. Nana zwanjama gha wana tsi na ná, si nda mta, ka vraktá tsi nda hafu. Si nda zadá, ka nghavatá tsi,"» ka dani nda tsi.

16

Njorma kwalva

¹ Ka Yesu nda duhwalhani guli mantsa: «Mamu sana mnda gadghëla ta hlaftá huzlani ka pghanamtá sana mndu ma dzvu ña nghanata. Ka lagha lu da mnanata kazlay: Wa'a tsa mndu ya ta badza huzla gha kë'a.

² Ka hganjá tsi. Ka'a nda tsi mantsa: «Waka ka ta magay ka lu ta snë yu ya na? Mnihamna káka ta maga slna gha. Ndanana na, nzëglanaghata a ka ta ghëña huzla dá wa," ka'a nda tsi.

³ Ka tsa mndu si ma dzvani tsa huzlaha ya mantsa: «Waka yu dza'a magay tama? Wana hlaghuhla ñanahëga da ta inda huzlaha ma dzva dá? Ka la yu da hva ka yu, had' mbrakwa dá wu. Ka la yu da gatá skwi ka yu, dza'a ksay ta i'i ka hula.

⁴ Ala, nda sna yu ta skwi dza'a yu magay dza'a kël mnduha ka tsu'áftá i'i ghzlädisrë lu ñazlay," ka'a.

⁵ Tahula tsa tama ka hagamftá tsi ta gwal nda huzla ñanahëgani da hëñ. «Kidaghi skwi ta dza'a ka vlay ña ñanahëga dá na?" ka'a nda tanjanta mndu.

⁶ “Garwa rdi dærmæk ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta ðelewera gha, nzanza misim-misim ka vindafta ka ta hutafmbsak,” ka’a nda tsi.

⁷ “Ki da kagha, ta kidaghi ña gha ña vlay?” ka’a nda sani guli. “Buhwa hya dærmæk ya,” ka’a nda tsi. “Klafkla ta ðelewera gha, vindafvinda ta Tghasmbak,” ka’a nda tsi.

⁸ Hwiðhwiða na mndu na, ka tsa ðañahæga ya ka ghuba tsa ghwaðaka mndu ya. Tsaw mal hidata mnduha ma na ghøña hadik na nzakwa tañ mataba tañ, ka zwana tsuwaðak,» ka’a.

Lavinj a mndu ta gwaftá ðañahæga his wa

⁹ «Ka i’i ta mnaghunata na: Hlawa na ghwaðaka skwa gadghæl ta na ghøña hadik na, ka kasa kuni ta gra nda tsi. Baðu kðaghutani da kaghuni ya, ña tsu’ay Lazglafta ta kaghuni ma hægani ña kðekedzenj.

¹⁰ Ka nda sna mndu ta ñanatá skwi kwitikw, nda sna guli ta ñanatá skwi dagala. Ka sna a mndu ta ñanatá skwi kwitikw wu katsi, sna a guli ta ñanatá skwi dagala wa.

¹¹ Ka lavinj a kuni ta ñanatá ghwaðaka skwa gadghæla na ghøña hadik na wu katsi, wa dza’a mnay kazlay: Zlgha ta vørða skwa gadghæl kə’a?

¹² Ka lavinj a kuni ta ñanatá skwa gadghæl wu ni, wa dza’a vlaghatá vørða ña gha ma skwi tama.

¹³ «Lavinj a kwalva turtuk ta ga kwalva ðañahæga his wa. Nda husañta sani turtuk, nda ðvutani ta sani. Ka mantsa a tsi wu, dza’a ndi’anava ndi’a ta vgha ta sani, ña husañta tsa sani ya. Lavinj a kuni ta nza-kway ka kwalva Lazglafta kuni guli na, ka kwalva tseði kuni guli wa,» ka Yesu.

Nzakwa la Farisa nda guma Lazglafta Mat 11:12-13, 5:31-32, Mak 10:11-12

¹⁴ Ka ghubasu la Farisa ta sna inda tsa gwaða ya ta Yesu, kabga ðvuðva hahøj ta tseði.

¹⁵ Ka Yesu nda høj mantsa: «Ka tðukwa mndu añni ka kaghuni ta mara ghøña ghuni ta kəma mnduha. Tsaw nda sna Lazglafta ta ñuðufa ghuni. Tsa skwi ta ghubu mnduha nda ghuba ya ná, ka manzakðaway nzakwani ta wa ira Lazglafta.

¹⁶ «Daga ghalya ta zlraftá lu ta mna gwaða ta ghøña skwi vindaf lu ma ðeftera zlaha Musa, nda ya ma ðeftera anabiha, ha ka sagha ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga Batem. Ta fitika zlagapta Yuhwana mnda maga batem tama, ka zlraftá lu ta mna gwaða ta ghøña Lfiða Gwaða ta ga mghama Lazglafta, ka zlu’u mnduha ta vgha ña lami.

¹⁷ Tsaw mal ndækweðata hærduta luwa nda hadik ka ðæðavaghuta thatá skwi turtuk ma zlahu,» ka’a.

Tagha skwi ta ghøña ghzla marakw

¹⁸ «Mndu ta ghzliñtá markwa tañ ka klaftá sani ná, hliri ta hlu tsa mndu ya. Mndu ta klaftá marakw ghzliñ zə’ala tañ guli ná, hliri ta hlu tsa mndu ya,» ka’a.

I sana mnda gadghæl nda Lazar

¹⁹ «Mamu sana mndu ghalya ka gadghæl, lgut kulefedeða nda bla dzvani ta sudə tsi ta vgha. Inda fitik, skwi zdazða ta zə lu ga tañ.

²⁰ Mamu sana mndu guli Lazar hgani, ka pðu, ka lku vghani dze’dze’, ta zi’aku, ta hani ta watgha ga tsa mnda gadghæl ya.

²¹ Ta kumay si ta baghaftani nda wiwisa ðafa ta rkata ma vlə zay tsa mnda gadghæl ya, sew mutsaf a wa. Ama kriha yeya katak ta sli’adaghata da ni’a tsa lkuhani ya.

²² Ka mtuta tsa mndu ka pðu ya, ka tsukwaghatá duhwalha Lazglafta fata tavata Abraham. Ka mtutá tsa mnda gadghæl ya guli, ka paðamtá lu.

²³ Ka ghuyə tsi ta ðañwa katakata ma vla nzakwa gwal nda rwa. Kə’a kə’a klanjtá ghøj ná, ka nghanjtá tsi ta Abraham di’ij kawadaga nda Lazar.

²⁴ “Da ða Abraham! Tawatá hidahida ta i’i! Ghunafghuna ta Lazar ka tsughumamta tsi ta ndəñña dzvani ma imi, ka ðiðifta tsi ta ghanik løjløjløj, kabga ta ghuya ðañwa yu katakata ma na vu na,” ka’ a dzatá lawlaw.

²⁵ Ka Abraham nda tsi mantsa: “Sagøj! Havaphava ka za mghama gha si ta zə ka ma nzakwa gha nda iri ta ghøña hadik, ta ghuyə Lazar ta ðañwani ya. Ndana tama nda ləa ñuðufa tsatsi, ta ghuyə kagha ta ðañwa gha.

²⁶ Zlanha lu ta tsa, mamu mghama gudzuvruñ ta dgamata. Dər má ta kumay mnduha ta sli’af ta hadna da añni ña dza’a da kaghuni ná, lavinj a høj wa. Lavinj a lu ta tsughwaðagapta da kaghuni ka sagha da añni guli wu,» ka’a.

²⁷ “Ka si mantsa tsi, wya dzvu, ghunatá Lazar da la ga da ða,

²⁸ kabga ta mamu zwanama ða hutaf. Ka dza’a tsi da snanamtá høj, da sagha hahøj guli da ghuya ðañwa ma na vla ghuya ðañwa na,» ka tsa mnda gadghæl ya.

²⁹ «Mamu vindatá ðeftera zlaha Musa nda vindatá gwaða la anabiha da zwanama gha, ka snasna høj,» ka Abraham nda tsi.

³⁰ “Slagha wa tsaya da ða Abraham wu, ka sli’af hadna mndu da gwal nda rwa, ka lagha slanaghatá høj ka tsi ná, hadahada høj dza’a mbəðanaftá nzakwa tañ,» ka tsa mnda gadghæl ya.

³¹ “Ka va a høj ta sna tsa zlaha Musa nda tsa gwaðaha la anabi ya wu katsi, ðər ki sli’af mndu da gwal nda rwa ka lagha slanaghatá høj, hað fitik dza’a snata høj wu, ka Abraham nda tsi,» ka’a.

17

Hidaku vla Yesu

Mat 18:6-7,21-22, Mak 9:42

¹ Ka Yesu nda duhwalhani tama mantsa: «Nda nza tkwe' ka nzakwa skwiha dza'a dziñtá mnduha ka tuthun. Ama ðanjwani ma mndu ta zləmbiñtá sani.

² Ta ðranj ya ma hbanam lu ta buna ma lwi ka vzaghata da ðrəf, ka vzamtani ta sanlaha nda hta da dmaku.

³ Nghawa ghəña ghuni!

«Ka gaga zwanjama gha ta dmaku, mnananjmna dar. Ka mbəðanaf mbəða tsi ta nzakwani, planapla ta dmakwani.

⁴ Ka ðər ndəfəñ səla gaghata tsi ta dmaku ta fitika turtuk ka va sagha tsi mnaghəñta kazlay: Bgadəya kə'a, plinispla,» ka'a.

Gwadata zlgħay nda ɲuduf

⁵ Ka gwal ghunay nda Mgham Yesu mantsa: «Sganjagħa zlgħay nda ɲuduf,» ka həñ.

⁶ Ka Yesu tsu'anaftá wani ta həñ mantsa: «Ka mamu zlgħay nda ɲudufa ghuni taβta hya kramasa katsi, dza'a mnay kuni ɲa ya babala ya kazlay: Tðaftá ta vgha gha ka dza'a ka vzamtá vgha ma ðrəf kə'a, ɲa snaghunatani.»

Vərdá kwalva

⁷ «Ka mamu ya mataba ghuni ta hvanatahva ta mndu, ka ta nghanatá rini a tsi, na gi nghanjta tsa mndu ya ta sagħani ma vwah ná, "sawi misimmisim da za skwa zay" ka'a dza'azlay nda tsi ra?

⁸ Skwi dza'a tsi mnay ná, "diha skwa zay, ka mbəðapta ka ta lgut ɲa vla skwi ɲa ða, ta zə yu. Tahula tsa, ɲa zay gha ta ɲa gha kə'a."

⁹ Dza'a rfay ta tsa kwalva ya kabga magatani ta tsa skwi mnana tsi ya ra?

¹⁰ «Mantsa ya kaghuni guli, ka magamaga kuni ta skwi mnaghuna Lazglafta ɲa magay katsi, "nu hayhaya kwalva ma anjani ba, skwi ya laviñ ɲni ta magata maga ɲni, ka kuni mnay,"» ka'a.

Mbanafɛta Yesu ta sana mndu ksu rda mndu

¹¹ Ta dza'a Yesu da luwa Ursalima, ka labə tsi ma takataka haðika Samari nda Galili.

¹² Tata lamə nda la Yesu da sana luwa, ka sagħa gwal ghwanj hlu rda mndu ta həñ guyaku nda tsi. Ka nzagagħatá həñ kətsau'.

¹³ «Mgham Yesu, tawatá hidahida ta anjani,» ka həñ kapanjá lwi.

¹⁴ Na gi pghafta irani ta həñ, «lawá la marananjá vgha ghuni ta mnda dra skwi ɲa Lazglafta,» ka'a nda həñ. Tata mbaða həñ ka dza'a, gi kləwəð nda mbamba həñ.

¹⁵ Na gi nghanjta sani turtuk mataba tanj ta tsa mbatani ya, ka vraktá tsi nda zləzlvá Lazglafta nda lwi dagala dagala,

¹⁶ ka lagħa tsi zləmbatá ma ghuva Yesu, ka rfay. Tsaw mnda la Samari tsa mndu ya.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Għwanj a həñ ta mbambafta kay ra? Ga tsaha təmbay ya katak na?

¹⁸ Nana mndu ka matbay na yeya kwenjkwenj ta vragagħata da rfanagħatá Lazglafta ra?» ka Yesu ta ghəñani.

¹⁹ «Sli'afslí'a għa ka dza'a ka, zlgħay nda ɲudufa għa ta mbagħafta,» ka Yesu nda tsi.

Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta

Mat 24:23-28,37-41

²⁰ Ka la Farisa nda Yesu mantsa: «Yawu dza'a sagħa fitika ga mghama Lazglafta na?» ka həñ. Ka'a nda həñ mantsa: «Għur a dza'a nghanjta lu ta sagħa ga mghama Lazglafta wa,» ka'a.

²¹ «Hað lu dza'a mnay kazlay: A! "Wana tsi," a! "Wa'a tsi" kə'a wa. Dina ka snanjta ghuni kazlay: Ma takataka ghuni ga mghama Lazglafta kə'a,» ka Yesu nda həñ.

Fitik dza'a sagħa Zwanja mndu

²² Ka'a nda duhwalhani guli mantsa: «Dza'a sagħasa fitik ɲa kumanjta ghuni ta nghanjta fitika Zwanja mndu ðər turtuk səla tsi, nghanjta a kuni wa.

²³ Ka lu dza'azlay nda kaghuni na: "A! Wa a hada a," "a! Wana hadna," yaha kuni da dza'a, yaha kuni da slaslamaku.

²⁴ Manda ðaslakwa wuða luwa ta sli'afɛta ta sana slərpu ka labə da sana vli ya ná, mantsa ya dza'a sagħa Zwanja mndu baðu ɲani fitik.

²⁵ Ma kðə tsaya, dza'a ghuyapə ghuya ta ðanjwa katakata ɲa vzinjta na mnduha ta na fitik na.

²⁶ Tsa skwi ta maguta ma fitika Nuhu* ya ná, mantsa ya dza'a magakwa tsi ma fitika Zwanja mndu guli.

²⁷ Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka hla mi'i, ka vlu kwagħa tanj ɲa zə'al, ha ka sagħa fitik kəl Nuhu ka lami da kwambalu, ka sagħa imi vlunduð zadanatá həñ.

²⁸ Ka guram nda skwi ta magata ta fitika Ludu dza'a magakwa tsi. Ta zazaku mnduha, ka sasaku, ka sakway, ka dzawapta, ka ɲaβay, ka babay,

²⁹ vagim baðu sagħwa Ludu ma Suduma† ya, ka zlagatá ðrəfa vu zadanatá həñ tendərzlele'.

³⁰ Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi baðu tsa fitik dza'a zlagapta Zwanja mndu ya.

³¹ «Baðu tsaya, ka ta nzaku mndu ta ðəðəmatá ghəña həga, ðər ma mamu hulani ma huða həga, yaha tsi da saha da hlaj,

* 17:26 Ngha ta Zlrafta 6:5-12 nda 7:6-23. † 17:29 Ngha ta Lukwa 10:12. ‡ 17:32 Ngha ta Zlrafta 19:26.

ka hwayaghuta tsi. Mantsa mndu ma vwah guli, yaha vru dzaghani.

³² Havakwa markwa Ludu⁶ 6a!

³³ Mndu ta kuma mbanaf^{ta} hafani ka gh^hani n^a, dza' a zadⁱⁿzad^a. Ama mndu ya ta zadⁱⁿta hafani dza' a mutsafm^u.

³⁴ Ka yu ta mnaghunata n^a, ma tsa rvidik ya, gwal his ta hani ta ghzl^hna turtuk, ^hklaghut^a sani, ka zlanavat^a sani.

³⁵ Mi'aha his ta hu' u ka skwa turtuk, ^hklaghut^a sani ka zlanavat^a sani.

³⁶ [Mnduha his ma vwah, ^hklaghut^a sani ka zlanavat^a sani,] ka' a nda h^h.

³⁷ Ka duhwalhani nda tsi mantsa: «Ga dza' a magakwa tsa skwiha ya ni Mghama da?» ka h^h. «Ka ga mbla skwi ya n^a, hada ta tska gugzlum ta vgha,» ka' a nda h^h.

18

Sana ghwadaka mnda tsa guma

¹ Ka mn^h Yesu ta mahdihdi ^hta tan, ^hgdavata tan nda maga du' a, yaha malandugwa tan da rwaku, da zlanat^a h^h.

² Ka' a mantsa: «Mamu sana mnda tsa guma ma sana luwa kul zl^hna Lazglafta, had ghuyani nda mnda s^hla wa.

³ Mamu sana markwa wadgu ma va tsa luwa ya guli, ta va gd^ata ta lagha da mnay ^hani kazlay: Dgan^hna guma mataba ^hni nda ghuma da, ka' a tazlay.

⁴ Nda kd^a fitika kwalaghutani ta tsanat^a tsa gumani ya. Tahula tsa, ka' a ma gh^hani mantsa: «D^h ma zl^hna a yu ta Lazglafta wu, had ghuya da nda mnda s^hla guli wu,

⁵ tsaw wana na wadgu na ta ghuya i' i, d^h tsanata da ta na gumani na, yaha da gd^ata ta sagha da ghuya gh^hna da,» ka' a.

⁶ «Fawa sl^hm^h ka sna kuni ta skwi mn^h tsa ghwadaka mnda tsa guma ya 6a!

⁷ Lazglafta yeya dza' a kwal kul maganat^a zd^aku ta mnduhani ta wahu da tsi giftik nda rvidik tani ^hna g^hda h^h rki na?»

⁸ Ka i' i ta mnaghunata, dza' a gi maganamaga ta zd^aku ta h^h gi hadahada. Nziya nza tsi, badu vragata dza' a vragata Zwan^hna mndu ni, dza' a slanaghasla ta gwal ta zlghafta nda ^hnduf rki na?»

Mnda la Farisa nda sana mnda tska dzumna

⁹ Ka mn^h Yesu ta sana mahdihdi guli kabga sanlaha ta ngha gh^hna tan ka gwal tdukwa ta k^hma Lazglafta ka ghu^hasa sanlaha.

¹⁰ Ka' a mantsa: «Mamu sana mnduha his ta ^hladaf^a da h^hga Lazglafta da maga du' a. La Farisa sani, mnda tska dzumna sani.

¹¹ Ka sladat^a tsa la Farisa ya ka maga du' a ma gh^hani. Ka' a mantsa: «Ari Lazglafta, ta

rfay yu ta kagha, kabga nza a i' i manda sanlaha ma mnduha, gwal ghali, ka ghwadak mnduha, nda gwal hliri wa. Nza a yu manda ya mnda tska dzumna ya wa.

¹² Fitik his ta fata yu ka suma ma luma, ta vlay yu ta skwi turtuk ^hna gha ma skwiha da ghwan^h k^ha.»

¹³ Na tsa mnda tska dzumna ya kay ka nzagaghata katsau', walan a ta kapan^hta gh^hni nda ta luwa wa. Mbad^a k^ha ka wuslikay dzvu, ka dza ghuya. Ka' a mantsa: «Ari Lazglafta, tawa ta hidahida ta i' i ta nzakway ka mnda dmaku na,» ka' a.

¹⁴ Ka i' i ta mnaghunata, ta lagha tsa mndu ya dzaghani, nda dzra ^hni nda Lazglafta. Mantsa a nzakwa ^hna tsa la Farisa ya wa. Nzakwani n^a, d^h wa ta kapanaf^hta gh^hni, dza' a gwiwsaganagwitsa lu. Ka hananahana mndu ta gh^hani, dza' a kapanafkapa lu,» ka' a.

N^a gwal ta gara vgha nda zwani, ga mghama Lazglafta

Mat 19:13-15, Mak 10:13-15

¹⁵ Mbad^a mnduha ka va hlakt^a zwani kwitikw kwitikw da Yesu ^hna t^hanaghatani ta wi ta h^h guli, Na ng^hnta duhwalhani ta tsa h^hladaghat^a zwani ya, ka ghzl^h h^h ta h^h.

¹⁶ Ka hgant^a Yesu ta h^h, ka' a mantsa: «Zlanwazla ta zwani ka sagha h^h da i' i! Ma py^h kuni ta h^h. Nda nza ga mghama Lazglafta ka ^hna gwal ta gara vgha nda h^h.

¹⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, d^h wa ta kwal kul tsu'af^hta ga mghama Lazglafta manda zwan^h kwitikw n^a, had dza' a walan^hta lami dida dekdek wu,» ka' a.

Sana mnda gadgh^h

Mat 19:16-30, Mak 10:17-31

¹⁸ Ka dawant^a sana mghama la Yahuda da Yesu ka' a mantsa: «^herma mgham, nu da a yu magay ka da mutsafa yu ta hafu ^hna kdekedzen na?» ka' a.

¹⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kabgawu ta k^hl ka hga i' i ka ^herma na? Lazglafta turtukwani ^herma.

²⁰ Nda sna ka, ka zlahu ta mnay: «Ma hlu ka tiri, ma dza ka ta mndu, ma ghali ka ta ghali, ma tsanava ka ta gwada ta mndu, vlat^a glaku ^hna i da gha nda ma gh^h*, k^ha,» ka Yesu nda tsi.

²¹ «A'! Sna a i' i ta tsaha ya daga ma ga zwan^h da ra,» ka' a.

²² Na snant^a Yesu ta tsaya, ka' a mantsa: «Turtuk skwi ta pd^hg^hadaghawta. La dzawint^a skwiha gha, ka daganaf^hta ka ta tsedani ta la ka pdu, dza' a mutsay ka ta gadgh^h ta luwa, ka vrakta ka, ka dza' a ka mista da,» ka' a.

²³ Na snant^ani ta tsa gwada ya, su'anak kumani kabga gadgh^h ya katakata.

* 18:20 Ngha ta Sabi 20:12-16, Vrafta ta Zlahu 5:16-20.

²⁴ Nghanata Yesu ta tsa su'anaka ta n̄udufani ya, ka'a mantsa: «E! Nda bla ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta.

²⁵ Ta dran lama ḡalibwa nda ta ghu-ruma lipir, ka lama gadghəl da ga mghama Lazglafta,» ka'a.

²⁶ «Ka si mantsa tsi, waya dza'a mbafta 6a?» ka tsa gwal ta sna skwi ta mnə tsi ya.

²⁷ «Tsa skwi nda bla nzakwani da mnda sɛla ya n̄a, bla a da Lazglafta wu,» ka Yesu zlgħanaftawa tan̄.

²⁸ Ka Piyer mantsa: «A'a! Wana an̄ni ta zlan̄ta inda skwa ḡni, ka dza'a mista għa,» ka'a.

²⁹ Ka Yesu nda hən̄j mantsa: «Kahwath-wata ka yu ta mnaghunata, ka zlan̄zla mndu kabga ka mghama Lazglafta, ta hgani, ka markwa tan̄ a tsi, ka zwanamani a tsi, ka i dani nda mani a tsi, ka zwanani a tsi,

³⁰ dza'a kwal kul mutsafta skwi dagala ma na zamana na, ḡa mutsaftani ta hafu ḡa k̄dekeden̄j dazlay wu,» ka'a.

Mnəgħta Yesu ta dza'ani mtaku nda sli'agaptani

Mat 20:17-19, Mak 10:32-34

³¹ Ka ḡadagħatá Yesu ta duhwalhani gh-wan̄p̄d̄a his da tsi, ka'a nda hən̄j mantsa: «Wana mu ta dza'a da Ursalima hada dza'a k̄dafta skwi vindaf la anabi ta ḡhən̄ja Zwan̄ja mndu.

³² Dza'a vlan̄vla lu ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, ḡa gagay tan̄, ḡa rarazay tan̄, ḡa tafay tan̄ ta s̄ərd̄ək tida.

³³ Tahula sl̄əvapta tan̄ nda krupi, ḡa dzata. Ta mahk̄na fitik, ḡa sli'agaptani.»

³⁴ Sna a duhwalhani ta tsa skwi ta mnə tsi ya wa. Gwad̄a nda difa ya ta sn̄ə hahən̄j, sna a hən̄j ta klatá ḡhən̄jani wa.

Mbanafta Yesu ta sana mndu nda ḡulpa
Mat 20:29-34, Mak 10:46-52

³⁵ N̄dusadagħata Yesu tavata luwa Yeriku, mamu sana ḡulpa ta mndu ta nzaku ta wa tvi ta gatá skwi.

³⁶ Sn̄an̄tani ta d̄əm̄ga ta sli'adagħatá, ka dawan̄tá tsi ta skwi ta magaku.

³⁷ Ka mnanatá lu kazlay, Yesu mnda la Nazaret ya ta lab̄ə k̄'a.

³⁸ Ka'a mantsa: «Yesu zwan̄ja Dawuda, tawatá hidahidá ta i'i,» ka'a dzatá lawlaw.

³⁹ Lagħa tsa gwal ta k̄ma ya ka daway, ka mb̄əl ḡa hanaftá wi. «Zwan̄ja Dawuda, tawatá hidahidá ta i'i!» ka'a sganagħatá lwi dagala dagala.

⁴⁰ Ka sl̄adavatá Yesu. «Klakwakla,» ka'a mnanatá mnduha. Manda gavadanaghata,

⁴¹ «nu ta kum̄ə ka ta magagħata d̄a na?» ka Yesu dawan̄ta da tsi. «Mal̄əma d̄a, ka n̄ghaglan̄ta yu ta vli,» ka'a nda tsi.

⁴² Ka Yesu nda tsi mantsa: «N̄ghəglan̄ n̄gha għa, zlgħay nda n̄udufa għa ta mbagħafta,» ka Yesu nda tsi.

⁴³ Gi hadahada, nzuwidid̄ irani, ka sli'aftá tsi ka dza'a mista Yesu nda z̄l̄z̄lv̄a Lazglafta. Inda mndu ta nghan̄ta ka z̄l̄z̄lv̄u tsi ta Lazglafta.

19

I Yesu nda Zakayus

¹ Ka ḡhadamtá Yesu da luwa Yeriku, ka lab̄ə nda mida.

² Mamu sana mndu ta ḡḡə lu ka Zakayus, mali ta ḡhən̄ja gwal tska dzumna, gadghəl ya guli.

³ Ka zb̄ə tsi ta tva gmata nda Yesu, ka wa tsi ya. Tsaw lavin̄j a ta nghan̄ta wa. Ka dekweri nzakwani tskutska mnduha guli

⁴ Ka hwayagħatá tsi nda ta k̄ma, ka ḡladafta ta sana fwa babala, ḡa nghan̄ta Yesu ta lab̄ə nda ta tsa tvi ya.

⁵ Manda ḡhadagħata Yesu da tsa vli ya, ka kapan̄tá tsi ta ḡhən̄j, ka n̄ghadafta. Ka'a mantsa: «Zakayus, sasa għa misimmisim da ḡhuni ta dza'a yu gita,» ka'a.

⁶ Ka gi saha Zakayus, ka lagħu hən̄j da tan̄, ka tsu'aftá tsi ta Yesu nda rfu.

⁷ Nghan̄ta mnduha ta tsaya, mbada hən̄j ka rurun̄waku. «Wa a lagħwa tsa mndu ya da mnda dmaku,» ka hən̄j.

⁸ Ka sl̄adata Zakayus, ka'a nda Mgham Yesu mantsa: «Sna b̄a Mghama d̄a! Dza'a daganaftá sl̄əbhwa gadgh̄əla d̄a yu ta la ka p̄d̄u. Ka mamu mndu si hul̄gudunus yu ta skwani, fwaḡ s̄əla dza'a planamta yu ta wa tsa skwani ya guli,» ka'a.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Samsa mbaku da na h̄əg na gita, kabga zivra Abraham tsatsi guli.

¹⁰ Tsaya n̄a, sa psa gwal nda zad̄a ḡa mbambanaftá hən̄j Zwan̄ja mndu,» ka'a.

Kwalvaha h̄k̄n

Mat 25:14-30

¹¹ Tata sn̄aysn̄ay hən̄j ta tsa skwi ya, ka sganagħatá Yesu ta mahdihi kabga ndu-sanavatani ta luwa Ursalima. Guli n̄a, zlah gi dza'a zlagapz̄laga ga mgham Lazglafta, ka mnduha ta ndanay.

¹² Wya tsa skwi ta mnə tsi ya: «Mamu sana mndu ka katsala mnd̄əra tan̄ ta lagħwi ta sana hadik̄ di'in̄, ḡa famta ka mgham, kada vrakta tsi.

¹³ Ma k̄d̄ə tsi kada lagħwi, ka haga'atá tsi ta gwal ksantá sl̄na ḡhwan̄j ka daganaftá tseda dasu* pal pal pal ta hən̄j. «Ka tsakala kuni ta tsakala nda tsi ta vraktá yu,» ka'a nda hən̄j.

¹⁴ Tsa mndu ya n̄a, ta husan̄husa ta tsa mnduha ta tsa hadik̄ ya. Ka ḡhunaftá hən̄j ta

* 19:13 Tseda vagħa mndu turtuk turtuk ya.

mnduha ta hulani kazlay: Va a n̄ni ta gayni ta mgham ta gh̄nja an̄ni wu k̄'a.

¹⁵ Kulam nda tsa, ka famtá lu ma mgham, ka vraktá tsi ta hadikani. Ka hagaktá tsi ta tsa gwal daganaf tsi ta tse di ya, n̄a d̄awan̄ta da h̄aj ta skwi mutsanagha h̄aj.

¹⁶ Ka lagha sani tan̄tan̄. Ka'a mantsa: "Mghama dá! Ghwan̄ mutsanaghatá yu ta gh̄nja tsa vliha ka ya kay," ka'a nda tsi.

¹⁷ "Dina tsa, v̄erda kwalva ka. Fitika tsa nzata gha ka v̄erda mndu ma skwi ki'a ya, ka n̄umna ta gh̄nja luwaha ghwan̄ ta famta yu ta kagha," ka tsa mgham ya nda tsi.

¹⁸ Ka lagha mahis. "Mghama dá! Hufaf mutsanaghatá yu ta gh̄nja tsa vliha ka ya kay," ka'a nda tsi.

¹⁹ "Kagha guli, ka n̄umna ta gh̄nja luwaha hutaf ta fanaghatá yu ta kagha, ka'a."

²⁰ Ka sagha sani. Ka'a mantsa: "Mghama dá! A'a tse da dasa gha. Ma lgut si mbsamta yu.

²¹ Zl̄ənjafzl̄ənja yu ta kagha, nda bla gwada ta kagha, ta klay ka ta skwi kul fata ka, ta tskay ka ta skwi ta vwah ya kul sl̄əgaf̄ta ka," ka'a nda tsi.

²² "Ghwadaka kwalva ka. Ta gwada gha ta tsaghaghatá yu ta guma. Nda sna kagha kazlay: Nda bla gwada ta i'i, ta klay yu ta skwi kul fata yu, ta tskay yu ta skwi ta vwah kul sl̄əgaf̄ta yu k̄'a a tsa wa.

²³ Kabgawu kwal ka kul famta ta tsa tse da dá ya ma ban̄ki? Ma na vrakta dá na ná, ma n̄a klagapta da nda zwan̄ ta gh̄n̄ani?"

²⁴ Ka mgham nda tsa gwal hada ya mantsa: "Kl̄əgədanaḡhwa tsa tse da dasu ya ka gwanaghatá kuni ta tsa ghwan̄ n̄ani ya," ka'a.

²⁵ Ka h̄aj nda tsi mantsa: "A'a! Ghwan̄ a n̄ani tsa mghama dá wa!" ka h̄aj nda tsi.

²⁶ "Ka i'i ta mnaghunata wa, ka mamu skwi da mndu katsi, n̄ani ta sganaghatá lu. Ala ka had̄ skwi da mndu wu katsi, kl̄əgədanaḡhutá va tsa ki'atani ta fa tsi ta gh̄n̄aj tida ya, ka'a zl̄əghanaf̄tawi ta h̄aj.

²⁷ Tsa hamata gwal kul kuma nzakwa dá ka ga mgham ta gh̄nja tan̄ ya, hla-gaghawahla ta h̄aj ka psłata kuni ta h̄aj tawa ira dá, ka'a nda h̄aj," ka Yesu.

²⁸ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, Ka sli'af̄tá tsi ka mbada ta k̄ema tan̄ n̄a dza'a da Ursalima.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Yuh 12:12-19

²⁹ Manda ndusanavatani ta luwa Besłaze, nda luwa Betani ta nzakway ndusa nda ghwá Zaytun̄ ya, ka ghunaf̄tá tsi ta duhwalhani his. Ka'a nda h̄aj mantsa:

³⁰ «Lawala da na luwa ta k̄ema mu na. Bhadaghatá ghuni ya, dza'a slanaghasla kuni

ta zwan̄a kd̄ih ta hba, ta kul walan̄tá mndu ta lafi tida. Ka plata kuni ka klaktá kuni.

³¹ "Ka n̄aw ta pla kuni na?" ka mndu nda kaghuni ya, "Mgham ta psay"» ka kuni dazlay nda tsi, ka'a.

³² Ka laghu tsa gwal ghunagha lu ya, ka slanaghatá h̄aj manda va ya mnana Yesu ta h̄aj.

³³ Tata playplay h̄aj, «n̄aw kuni ta zwan̄a kd̄ih na?» ka tsa gwal nda kd̄iha tan̄ ya.

³⁴ «Mgham ta psay,» ka h̄aj zl̄əghanaf̄tawi ta h̄aj.

³⁵ Ka klanaktá h̄aj ta tsa zwan̄a kd̄ih ya ta Yesu. Ka pghaf̄tá h̄aj ta lgutha tan̄ tida. Ka faf̄tá Yesu tida.

³⁶ Ka gavu h̄aj ya ná, ka zlazlat̄ə mnduha ta lgutha tan̄ ta tvi.

³⁷ Ndu sadaghatani nda Ursalima, nda ta tsa tvi ta saha nda tv̄ə ghwá Zaytun̄ ya, mbada inda tskata duhwalhani ka rfu, ka zl̄əzłva Lazglaf̄ta nda lwi dagaladagala ta gh̄nja inda maz̄əmz̄əm ya nghan̄ h̄aj.

³⁸ «Ka tfanaghatfa Lazglaf̄ta ta wi ta Mgham ta sagha ma hgani. Zdaku ta luwa, glaku n̄a Lazglaf̄ta ta luwa nda gaft̄ək,» ka h̄aj.

³⁹ «Lma ta na duhwalha na 6a, ka l6ata h̄aj,» ka sanlaha ma la Farisa ta lami da taba d̄ənḡa.

⁴⁰ «Ka i'i nda kaghuni wa, ka haf̄ha h̄aj ta wa tan̄ ná, pala dza'a wahay,» ka'a nda h̄aj.

Taway Yesu ta luwa Ursalima

⁴¹ Ndu sadaghatani dekdek nda luwa, ka nghanavatá tsi, ka taw tsi ta taw ta gh̄n̄ani.

⁴² Ka'a mantsa: «Ka má nda sna kagha Ursalima káka má da zba zdakwa gha gita! Ndana tama, zadaḡhaḡhadá n̄gh̄əlan̄ta a ka wa.

⁴³ Dza'a saghasa fitika ksaghaghatá, n̄a dz̄əbaf̄ta ghumaha gha ka waghafta, ka n̄am̄tá kagha hesl dar ndiga.

⁴⁴ N̄a zadaghatá nda mnduha gha tani. Zlanata a h̄aj ta nzugwatá pala ta gh̄nja sani wu, kabga tsatsafa a kagha ta tsa fitika sagha Lazglaf̄ta da kata kagha ya wu,» ka'a.

Gh̄zlay Yesu ta gwal dzawa skwi ma h̄əga Lazglaf̄ta

Mat 21:12-17, Mak 11:15-19, Yuh 2:13-22

⁴⁵ Ka lam̄ə Yesu da h̄əga Lazglaf̄ta, ka zlaraf̄tá tsi ta gh̄zlagaf̄tá gwal ta tsakala.

⁴⁶ Ka'a mantsa: «Vinda a ma deftera Lazglaf̄ta kazlay: H̄əga dá ná, h̄əga maga du'a ya k̄'a ra? Na kaghuni ná, ka nin̄ta ka galigha la ghali'?» ka'a nda h̄aj.

⁴⁷ Ka tagh̄ə Yesu ta skwi n̄a mnduha ma h̄əga Lazglaf̄ta inda fitik. Mbada gwal dra skwi n̄a Lazglaf̄ta nda gwal tagh̄a zlahu, nda la mali ta gh̄nja mnduha ka psa dzatá Yesu.

⁴⁸ Ama sna a hən̄j ta tvi ka hən̄j dza'a ɓhanavata wu, kabga dar fata mnduha ta vgha ka sna gwadani.

20

Wa ta vlanjta tvi ta Yesu ɗa magay mantsa na?

Mat 21:23-27, Mak 11:27-33

¹ Ma sana fitik, ma tsa fitika tataghay Yesu ta skwi ɗa mnduha ma həga Lazglafta, ka mna Lfiɗa Gwada ya, ka sli'adaghatá la mali mali ta ghəɗa gwal dra skwi ɗa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, nda la galata mndu slanaghata.

² Ka hən̄j mantsa: «Mnaɗnamna, ka wa ta mnaghata maga na skwiha na, ka wa ta vlaghatá mbrakwa magay?» ka hən̄j nda tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ka dawaghuna dawa i'i guli.

⁴ Lazglafta ta ghunagatá Yuhwana da maga batem re, ari mnduha a na? mnihawa mna,» ka'a nda hən̄j.

⁵ Ka nzatá hən̄j ka dzəkay mataba taɗ. «Ka Lazglafta ya ta ghunagata» ka mu, «nu kul zlgħaftá kuni ta gwadani 6a,» ka'a dza'azlay nda amu.

⁶ «Ka mnduha ya» ka mu guli, dza'a zlrətsaku mu nda pala da inda mnduha ɗa pslatá amu, kabga nda sna inda taɗ kazlay: Anabi Yuhwana kə'a.»

⁷ «Sna a aɗni ka wa ta ghunagaghata wu,» ka hən̄j nda tsi.

⁸ Ka Yesu mantsa: «Ahaa! I'i guli ná, haɗ yu ta mnaghunata ka wa ta vlihatá mbrakwa maga tsa skwiha ya wu,» ka'a nda hən̄j.

Sana mnda vwaha inabi ta sidi

Mat 21:33-46, Mak 12:1-12

⁹ Tahula tsa, ka zlaftá Yesu ta mna mahdihi ɗa mnduha, ka'a mantsa: «Lagha sana mndu ka ɗabatá fuha inabi ma vwa-hani. Ka sli'aftá tsi ka laghwi distaluwa ɗa nzɗavata.

¹⁰ Magatá fitika ɗaga yakwa fwa inabi, ka ghunaftá tsa mndu ya ta kwalvani slanaghata tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya, ɗa hlanaftá mayaka ɗani ma yakwa fu. Ka mbədanatá tsa gwal ta hva tsa vwah ya ta tsa kwalva ya nda dzəkul klanafata.

¹¹ Ka hunglaftá tsi ta sana kwalvani, ka rəhaptá hən̄j ta tsaya guli, ka rarazata, ka vriɗta kul klanafata.

¹² Ka hungladaptá tsi ta mahkəna kwalvani, ka balanatá hən̄j ta tsaya guli ka vzidiɗta.

¹³ Ka dani ma tsa vwaha inabi ya mantsa: «Waka yu dza'a magay? dza'a ghuna zwanja ɗa ɗvu yu, yu. Tsatsi yeya dza'a vlə hən̄j ta glaku ɗani,» ka'a.

¹⁴ Na ghur ngay tsa gwal ta hva vwaha tsa inabi ya ta lagha tsa zwan̄j ya, gi ka hən̄j mantsa: «Ya wana tsa mndu dza'a za həga ya tane, dzamadza, ka nzakwa na fuha inabi na ka ɗa mu,» ka hən̄j.

¹⁵ Ka tsəhaghatá hən̄j di'ɗiɗi nda tsa vwaha inabi ya, ka dzata.» Ka Yesu mantsa: «Mantsa tama ni, nu dza'a maganata dani ma vwaha inabi ta hən̄j?

¹⁶ Dza'a laghala slanaghata tsa gwal ta hva tsa vwaha inabi ya, ka pslatá hən̄j. ɗa klaftani ta tsa fwa inabi ya, ka fanamta ma dzvu ta sanlaha ma mnduha,» ka'a nda hən̄j. «Haɗtsaya dza'a magaku mantsa wu,» ka tsa mnduha ta sna gwada Yesu ya hlaftawi.

¹⁷ Ka naghadamtá Yesu da kuma taɗ, ka'a mantsa: «Nu klatá ghəɗa tsa gwada vindaf lu ma deftera Lazglafta kazlay:

Tsa pala wuɗiɗiɗi gwal ta ba həga ya,

ta nuta ka palaka tughwa həga* ka'a ya?

¹⁸ Inda mndu dza'a nzeghwafata ta tsa pala ya, dza'a huruɓu huruɓa. Ka tsa pala ya ta dədanaghatá tsa mndu ya katsi guli, dza'a hu'anap hu'a ɗərdək,» ka'a.

Nda ra ka pla dzumna ɗa mghama Ruma ra?

Mat 22:15-22, Mak 12:13-17

¹⁹ Ma va tsa fitik ya, ka zbə la mali ta ghəɗa gwal dra skwi ɗa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu, ta tva ksafatá Yesu, kabga nda sna hən̄j kazlay: Ta ghəɗa taɗ ta mna Yesu ta tsa mahdihi ya ka'a, ama ka zləɗaftá hən̄j ta mnduha.

²⁰ Ka va ɗakwats hən̄j ta Yesu, ka ghunadaghatá hən̄j ta sana mnduha ta nzakway manda va ya ɗama mnduha ya, da ɗawa gwada da Yesu, ɗa ɗakwatsa gwada da tsi, ɗa ksafata ka vlanjta ɗumna.

²¹ Ka dawanjta hən̄j da tsi: «Mghama ɗa! Nda sna ɗni ta gwada ta gwada ka, nda skwi ta taghə ka tɗukwa nzakwani kə'a. Haɗ ka ta gala mndu wu, tva nzaku kahwathwata manda ya ta kumə Lazglafta ta taghə ka,» ka hən̄j.

²² «Mnaɗnamna, nda ra re ra a wa a ka play mu ta dzumna ɗa mgham Sezar na?» ka ga ɗni.

²³ Tsatsafta Yesu ta tsa maɗgwirmaɗgwira taɗ ya, ka'a nda hən̄j mantsa:

²⁴ «Yahawa ka nghanata yu ta tsa kwaɓu† ya. Fuwata wa nda hga wa na thaf lu tida na na?» ka'a. «ɗa mgham Sezar ya,» ka hən̄j.

²⁵ «Ala plawa ɗa mgham Sezar ta ya ta nghanatá mgham Sezar. Plawa ɗa Lazglafta ta ya ta nghanatá Lazglafta,» ka'a.

²⁶ Triɗ traptra hən̄j ta ksafatá krughuvani ma skwi ya ta mnə tsi ta kəma mnduha. Tsa zlgħawani yeya ta vlanjta ndərmimay ta hən̄j katək, ka nzatá hən̄j faflara.

* 20:17 Ngha ta Zabura 118:22. † 20:24 Ngha ta Lukwa 15:8.

Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ra?

Mat 22:23-33, Mak 12:18-27

²⁷ Ka gavadaghatá sanlaha ma la Sadukiya guli tavatá Yesu. Tsa la Sadukiya ya gwal ta mnay kazlay: Had sli'agapta ma mtaku nda hafu wu kə'a ya. Ka dawantá hən̄ ya da Yesu.

²⁸ «Mghama dá! Ka Musa vindan̄nafta na: “Ka mamu sana mndu nda zwan̄amani ta klaftá marakw ka mtuta kul yatá zwan̄ katsi, ka kla tsa mndu ta ndiri ya ta tsa wadgani ya, ɲa yanatani ta zivir ta zwan̄amani²,” ka'a.

²⁹ Tsaw mamu la zwanama ndəfán̄ hən̄. Ka klaftá zumali ta marakw ka mtuta kul yatá zwan̄.

³⁰ Ka klutá mahis ta tsa wadgu ya,

³¹ mantsa ya mahkən̄, ka raftá hən̄ ndəfán̄ ndəfán̄ tida ka rwuta hən̄, had ya ta yatá zwan̄ nda tsi wa.

³² Mantsa ya guli ka mtanaghatá tsa marakw ya.

³³ Mantsa tama ní, ɲa wa ɲa wa dza'a nzakwa tsa marakw ya bađu sli'agapta ma mtaku nda hafu, ya wya klukla tsa mnduha ya ndəfán̄ ndəfán̄ ka markwa tar̄ na?» ka hən̄ nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ta kluvustá vgha zgwana nda mi'aha ma na ghən̄ja hadik na,

³⁵ ama zgwana nda mi'aha gwal nghadap Lazglafta kazlay: Nda ra hən̄ ka vragapta ma mtaku nda hafu, ɲa nzaku nda hafu ma mbəđakwa luwa dazlay kə'a ya, had hən̄ dza'a kluvustá vgha wa.

³⁶ Had hən̄ dza'a mtəgəltá mtaku wu, kabga nda nza hən̄ manda duhwalha Lazglafta. Nda nza hən̄ ka zwana Lazglafta, kabga sli'agapsli'a hən̄ ma mtaku, ka nzata nda hafu.

³⁷ Kđin̄kda Musa ta mnata kazlay: Dza'a sli'agapsli'a gwal nda rwa ɲa nzaku nda hafu kə'a. Ma vla gwada ta ghən̄ja mubukw ta zlhaku, ka hgə tsi ta Mgham, “ka Lazglafta Abraham, ka Lazglafta Izak, ka Lazglafta Yakubú[§].”

³⁸ Lazglafta ná, Lazglafta gwal nda rwa a wa, Lazglafta gwal ndiri ya, kabga inda tar̄ demdem ɲani ta nzakwa hən̄ nda hafu.»

³⁹ Rkau' tsu'uwaghu tsu'a sanlaha ma gwal tagha zlahu ta gwada, ka hən̄ mantsa: «Zda tsa gwada gha ya Mghama dá.» ka hən̄,

⁴⁰ Walglan̄ a hən̄ ta dawglan̄tá sana skwi da tsi wa.

Kristi ná, Mghama Dawuda ya

Mat 22:41-46, Mak 12:35-37

⁴¹ Ka Yesu mantsa: «Kura ki lu ta mnay kazlay: Kristi ná, zwan̄ja Dawuda ya kə'a na?»

⁴² Wya mnamna vərda Dawuda ma deftera Zabura kazlay:

“Ka Mgham Lazglafta nda mghama dá ná, nzanza nda ga zeghwa dá,

⁴³ ta nanaftá yu ta ghumaha gha ka skwa ta diɲlay səla gha*» kə'a.

⁴⁴ Waka Kristi dza'a nzaku ka zwan̄ja Dawuda, ya wya “Mgham” ka Dawuda ta hğay?» ka'a.

Yaha kuni maga skwi manda gwal tagha zlahu

Mat 23:1-36, Mak 12:38-40

⁴⁵ Tata sna tsa gwada ta mnə tsi ya mnduha, ka Yesu nda duhwalhani mantsa:

⁴⁶ «Daswa ka kuni nda gwal tagha zlahu zđəgana wawaku ta hən̄ nda lğut zutututa ta kuma gagay lu ta zgu ɲa tar̄ ta dawadawa ya. Vla nzaku ta kəma ɲa tar̄ ta zbay ma həga tagha skwa la Yahuda nda ya ma vla za skwa zay.

⁴⁷ Hahən̄ gwal ta tsugudunustá skwa mi'a wadgu. Ta slriɲslra hən̄ ta maga du'a ɲa ghubu. Dza'a tsanaghatasa lu ta guma ta hən̄ katakata,» ka'a.

21

Sana markwa wadgu ka pđu

Mak 12:41-44

¹ Kə'a ka Yesu fatá iri ná, ta pgha tsedi gwal gadghəl da akwata pgha tsedi ma həga Lazglafta.

² Ka nghan̄tá tsi guli ta sana markwa wadgu ka pđu ta pgha aneni his dida.

³ Ka'a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata ná, mal ya markwa wadgu ka pđu ya ta pghadatá tsedi ka inda sanlaha.

⁴ Tsa tsedi pghada sanlaha ya ná, ma fərta tani da hən̄ kla'ata hən̄ ka pghadata da tsa akwati tsedi ya. Ya marakw ya ná, kdavakta skwi ma ɲa zayni pghada tsatsi,» ka'a.

Dza'a tasiɲtasa lu ta həga Lazglafta, ka Yesu

Mat 24:1-2, Mak 13:1-23

⁵ Mbada sana mnduha ka mna gwada ta ghən̄ja dinakwa həga Lazglafta nda rkatarkani nda pala nda skwiha ta vlə lu ɲa Lazglafta. Ka Yesu nda hən̄ mantsa:

⁶ «Tsəna skwi ta nghə kuni na ná, dza'a saghasa fitik ɲa kwal kul nghəglan̄tá nzugwatá pala ta sani, dza'a tasiɲtasa lu,» ka'a.

Skwi dza'a magaku ma kdakwa ghən̄ja hadik

Mat 24:1-2, Mak 13:1-13

⁷ «Mghama dá! Yawu dza'a magakwa tsa skwiha ya, mndara wati ɲizla dza'a kəl lu ka snan̄tá magakwa tsa skwiha ya tama?» ka hən̄ nda tsi.

⁸ «Daswa ka kuni da nanaghunaftá lu, kabga nda ndgha gwal dza'a sagha ka klaftá hga dá ka mnay kazlay: "T'i Kristi, ndusakndusa fitik," ka hən dza'azlay. Yaha kuni da dza'a mista tanj.

⁹ Bađu da snaŋta kuni ta mna gwada ta vulu ta vulu lu, nda ghazenzerj ta ghazenzerj lu ya, yaha ndufu ghu ni da tđu, ya kdákwa ghəŋa hadik a tsaya karaku wa. Tkwe' ka tiŋlaghuta tsa skwiha ya ta slata,» ka'a.

¹⁰ «Dza'a vulay mndəra sana mnduha ta vulu nda mndəra sana mnduha. Dza'a vulyana sana mgham ta vulu nda sana mgham.

¹¹ Dza'a ghudzavafghudza hadik katakata. Dza'a mamu danwaha, nda maya guli ma vliha kavghakavgha. Dza'a mamu skwiha ta gaga zləŋ, nda njizlaha dagaladagala dza'a saha ta luwa, ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá duhwalha Yesu

¹² «Ma kdaku tsa skwiha ya magaku dza'a kasay lu ta kaghuni, dza'a ghuyay lu ta danjwa ŋa ghuni, dza'a hlay lu ta kaghuni da həga tagha skwa la Yahuda, ŋa tsaghu-naghatá guma, dza'a tsatsam tsatsa lu ta kaghuni ma gamak, dza'a hlay lu ta kaghuni ta kəma mghamha nda njumnaha, kabga nza-kwa ghuni ka ŋa dá.

¹³ Dza'a slaghunahasla tsa skwiha ya, ŋa maranŋta ghuni ta nzakwa ghuni ka masləmtsəka dá.

¹⁴ Wya skwi ŋa famta ghuni ma ghəŋ; Yaha kuni laghwi da ndanay ká kuni dza'a waraptá ghəŋa ghuni.

¹⁵ T'i, dza'a ndanaghunaktá tva gwadaha nda dífil ŋa ŋarapta ghuni ta ghumaaha ghuni, ŋa trapta tanj ta skwi ŋa mbəday.

¹⁶ Kulam nda dadaha ghuni tani, nda mamaha ghuni tani, nda zwanama ghuni tani, nda zbəha ghuni tani, nda graha ghuni guli tani, dza'a vlatá kaghuni ŋa pslanaghatá sanlaha mataba ghuni.

¹⁷ Dza'a husanhusa kuni ta hən demdem, kabga nzakwa ghuni ka ŋa dá.

¹⁸ Ama dər turtuk had' ya dza'a dədavaghuta ma swida ghəŋa ghuni wa.

¹⁹ Drusa ka kuni da nzata, ya tsaya dza'a kəl kuni ka kataftá htsiŋa ghuni,» ka'a.

Skwi dza'a slanaghatá luwa Ursalima

Mat 24:15-21, Mak 13:14-19

²⁰ «Bađu da nghanŋta kuni ta wanafta sludziha ta luwa Ursalima ya, ya ndusa kdákwa gwada tida nda tsa.

²¹ Ka mantsa tsi katsi, ka hwaya gwal ta hadika Zudiya ta ghwá. Ka sli'apta gwal ma luwa Ursalima guli. Yagha gwal tahula luwa da sagha ka lami da huđa luwa.

²² Mantsa ya dza'a tsanaghata Lazglafta ta guma ta mnduhani, ŋa hđanamtá ghəŋa skwi ya nda vinda ma deftera Lazglafta.

²³ Danjwa ŋa mi'aha nda huđi dza'azlay, nda gwal nda zwanj ta ghuva tanj ma tsa

fitik ya, kabga dza'a mamu ghuya danjwa dagala ma tsa fitik ya. Dza'a maranjanmara Lazglafta ta basa ndufuani ta tsa mnduha ya.

²⁴ Dza'a pslapsla lu ta hən nda kafay nda za, dza'a hlaghahla lu ta hən da ga vu'a mataba mndəra sana mnduha. Dza'a tasiŋtasa gwal kul snaŋtá Lazglafta ta luwa Ursalima, ha ka kdaghuta fitika gay tanj ta mgham.»

Dza'a vragavra Zwanja mndu

Mat 24:29-31, Mak 13:24-27

²⁵ «Dza'a nghaku njizla ta fitik nda tili nda tekwatsa. Ta ghəŋa hadik guli, dza'a ghudzaga drəf, ŋa vavalakwa imi, ŋa ksutani ta mnduha ka zləŋ katakata, snaŋta a hən ta skwi ŋa magay wa.

²⁶ Dza'a rwaku mnduha da zləŋa vəl ndana skwi dza'a magaku ta ghəŋa hadik, kabga dza'a ghudzavafghudza skwiha nda mbra nda mbra ta luwa.

²⁷ Ma tsaya dza'a nghanŋta lu ta Zwanja mndu ta saha ma mbrakwani nda glakwani dagala ma kusay.

²⁸ Ka zlrəfzlrə tsa skwiha ya ta magaku katsi, ka payavata kuni, ka kapanŋta kuni ta ghəŋ ya ndusakwa fitika mbakwa ghuni tsa,» ka'a.

Gwada ta ghəŋ ghuraf

Mat 24:32-35, Mak 13:28-31

²⁹ Wya ka'a granaftá hən guli: «Ng-hawangha ta ghuraf nda inda fuha 6a.

³⁰ Ka nda nghan kuni ta zlrəfta tanj ta daku, gi nda sna kuni ndusa dawjŋ kə'a.

³¹ Mantsa ya, ka nda nghan kuni ta magakwa tsa skwiha ya, ka snaŋta kuni ndusakndusa fitika ga mghama Lazglafta kə'a.

³² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had' na mnduha gitana na dza'a rwuta demdem, makkdaku inda tsa skwiha ya ka magaku wa.

³³ Dza'a lula luwa nda hadik, gwada dá ná luta a dekdek wu,» ka'a.

Daswa ka kuni yaha kuni da hani

³⁴ «Daswa ka kuni da laghu kuni dzamtá ghəŋ ma skwi ŋa zay nda za, nda skwi ŋa say nda sa, nda ndana nzaku ma ghəŋa hadik, da sagha tsa fitika sagha Zwanja mndu ya ksaghunaghata dluk.

³⁵ Manda vza kadəŋ ya dza'a sagha tsi ta ghəŋa inda mnduha ta ghəŋa hadik tender.

³⁶ Hzlenja ka kuni nzata, ka va maga kuni ta du'a dər ta wati luwa tsi, kada mutsafta kuni ta ndapta ma inda tsa skwiha dza'a magaku ya, ŋa sladata ghuni ta kəma Zwanja mndu,» ka'a.

³⁷ Giftik giftik ya, ta tatagha skwi Yesu ma həga Lazglafta. Gahawu gahawu ya guli, laghwani hanə ta sana ghwá ta həg lu ka ghwá zaytunj.

³⁸ Tsadákwa vli gaserdek ya, sli'adaghata inda mnduha da sna gwada ta mné tsi ma hëga Lazglafta.

22

Kurata Zudas ta skwaptá Yesu

Mat 26:1-5,14-16, Mak 14:1-2,10-11, Yuh 11:45-53

¹ Ka ndusagaghatá fitika za buradi kul had is mida ta hëga lu ka skala Pak.

² Ka zbë la mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta nda gwal tagha zlahu ña mnduha ta tvi ña ksaftá Yesu ña dzata. Kël hëñ ka psa tvi nda psa ná, kabga ta zlëñay hëñ ta mnduha.

³ Tsaw ka lami halaway da Zudas ta hëga lu ka Iskaryut ta nzakway mataba mbsaka gwal ghwanpdë his.

⁴ Ka sli'aftá Zudas ka laghwi dzrafta nda la mali ta ghëña gwal dra skwi ña Lazglafta, nda la mali ta ghëña gwal ta ngha hëga Lazglafta kë'a dza'a lavinjá ksanaftá hëñ ta Yesu.

⁵ Ka rfu tsahaya ta rfu. Dza'a vlaghavla anñi guli ta tseidi, ka hëñ nda tsi.

⁶ Tahula dzrafta tan, ka zbë tsi ta fitik ya dza'a kël tsi ka vlanjá hëñ ta Yesu kul snanjá mnduha.

Payay Yesu ta gwada ta skwa skala Pak

Mat 26:17-25, Mak 14:12-21, Yuh 13:21-30

⁷ Ka sagha tsa fitika za buradi kul had is mida ya. Tsa fitik ya ta kël lu ka dzaëa manazak ña za skala Pak.

⁸ Ka ghunaftá Yesu ta i Piyer nda Yuhwana: «Lawala ka dza'a kuni payamaftá skwa zaya Pak,» ka'a nda hëñ.

⁹ «Ga ta kuma ka ta dza'a ñni payamafta na?» ka hëñ nda tsi.

¹⁰ Ka'a nda hëñ mantsa: «Wya tsi, na lama ghuni da luwa ya, dza'a guyaku kuni nda sana mndu ta kla bzleghwa imi, ka dza'a kuni mistani da tsa hëga dza'a lami tsi ya.

¹¹ «Ga tsa vli ña zay ñni ta skwa zay ña skala Pak kawadaga nda duhwalha da ya na ka Mgham nda kagha?» ka kuni dazlay nda za'ala hëga ma tsa hëga ya.

¹² Ya dza'a maraghunamara ta vli ma sana dzuguvi dagala ta ghëña sana hëga, nda payatá inda huzla mida. Hada dza'a payamafta kuni ta skwa zay ña skala Pak,» ka'a nda hëñ.

¹³ Ka sli'aftá hëñ ka laghwi, ka slanaghatá hëñ ta tsa skwiha ya manda ya mnanaf tsi ta hëñ. Ka payaftá hëñ ta skwa zay ña skala Pak hada.

Kwanaha zay Yesu ta skwi nda duhwalhani

Mat 26:26-30, Mak 14:22-26, 1Kwa 11:23-25

¹⁴ Na sagha tsa fitik ya, ka nzatá tsi ka za skwa zay kawadaga nda gwal ghunay.

¹⁵ Ka'a nda hëñ mantsa: «Ndada a kumafta yu ta zay dá ta na skwa zaya skala Pak na kawadaga nda kaghuni ma káfaku yu ghuya ñanwa wa.

¹⁶ Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, had'yu dza'a zëglanjá ta skwa zay na dekdek ha ka sagha fitika dzatá ghëñani ma ga mghama Lazglafta wu,» ka'a.

¹⁷ Ka kapanjá tsi ta leghwa, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta, ka'a mantsa: «Zghawa ta na leghwa na, ka rafta kuni tida, ka'a.

¹⁸ Mantsa nzakwani, ka yu ta mnaghunata ná, kwanaha say dá nana ta ima yakwa inabi dekdek, ha ka sagha fitika ga mghama Lazglafta.»

¹⁹ Ka kapaftá tsi ta buradi, tahula rfanaghatani ta Lazglafta, ka ñlanaptá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha dá ya vla lu ña ghuni, ka maga kuni manda nana ña havay ghuni ta i'i,» kë'a ka vlanjá tsi ta hëñ.

²⁰ Tahula zuta tan ta skwa zay, ka kapaftá tsi ta leghwa manda tsaya guli, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, slërbatá zughu mataba mnduha nda Lazglafta ya nda ma usa dá ta pghuta ña ghuni.

²¹ Nghawa ba! Nana mndu ta skwaptá i'i na ná, wana ta za skwi zay kawadaga nda i'i.

²² Wya te'uwa dza'a mtaku Zwanja mndu manda ya ghada Lazglafta ta mnata, ama ñanwani ma mndu dza'a vlatá Zwanja mndu ma dzva mnduha ña dzata!» ka'a.

²³ Ka zlráftá tsa duhwalha ya ta ñadaway da sani nda sani ta tsa mndu mataba tan dza'a magatá tsa skwi ya.

Wa mali na?

²⁴ Ka sli'aváftá gwada duk mataba tsa gwal ghunay ya. Wa ta nzakway ka mali mataba mu na? ka hëñ zlerdanafta.

²⁵ Ka Yesu nda hëñ mantsa: «Ta ga má mgham mghama tan mghamha kul snanjá Lazglafta ta ghëña mnduha tan. «Ñërma mnduha,» ká lu má hga anñi, ka tsa gwal ta ga mgham ta ghëña tan ya.

²⁶ Yaha ña ghuni da nzakway manda tsaya. Katëk ná, ka nzanza tsa mndu ka mali mataba ghuni ya manda zwanj kwitkw. Tsa mndu ta kla këma ya guli, ka nzanza tsi manda mndu ta dga skwi ña mndu.

²⁷ Wa mali katëk na, mndu ta nzata ka zay zay re? Ari mndu ta dgaydgay a na? mndu ta nzata ka zay zay mali kasi' i ki'e? Ala, wana i'i mataba ghuni manda mndu ta dgaydgay.

²⁸ Kaghuni, wana gdavagdá kuni kawadaga nda i'i ma ñanwaha ghuyë yu.

²⁹ Manda ya payana Da dá ta vla ga mghamani ña dá ya, manda tsaya ta payaghunata i'i guli ta kaghuni.

³⁰ Nja nzata ghuni ka zay nda say ma ga mghama da, na nanzafata ghuni ta dughurukwa ma mgham mgham, na tsay ghuni ta guma ta ghonja mndara la Isra'ila ghwanpda his.»

Mnay Yesu ta krughuva Simun Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Yuh 13:36-

38

³¹ «Simun! Simun! Nda sna ka ra? dawafadawa halaway ta mbraku na ktsifa kaghuni manda hya ma dzelela*.

³² «Taw magamaga yu ta du'a ta ghonja gha, kada kwala zlgay nda nudufa gha htuta dekdek. Badu vragaghuta gha da i'i ya, ka mba ka ta zwanama gha,» ka Yesu.

³³ «Mghama da, dar dza'a tsamta ma gamak lu ta kagha, dar dza'a dzata nda dza lu ta kagha, nda fa vgha i'i na dza'a mista gha,» ka Piyer nda tsi.

³⁴ «Piyer! ka yu ta mnaghata na, makdaku vazak ka wahata gita'una na, hkən səla dza'a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu ka'a,» ka Yesu.

Payawawa paya na lmay

³⁵ Ka'a nda hən guli mantsa: «Ma fitika ghwanaghata da ta kaghuni da val di'in da mna gwada, kul had' tse di, kul had' zlibi, kul had' bəbah ya kay ni, mamu skwi pda kuni ra?» ka'a. «Had' wa,» ka hən zlgahanafata wi.

³⁶ «Ndana tama, ka mamu tseda mndu, ka klafta tsi, ka mamu zliba mndu, ka klafta tsi guli, ka had' kafay da mndu wu katsi, ka skwapta tsi ta lguta hudani na skwata.

³⁷ Ka yu ta mnaghunata na, nana gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Tekw tsatsi mataba gwal pslata mnduha† ka'a ya, ka nza tsi ta ghonja i'i manda tsa. Ndanana, wana tsa skwi mnaf lu ta i'i ya dza'a magaku,» ka'a.

³⁸ «Mghama da, wana kafayha his,» ka hən. «Prək tsa tsa,» ka Yesu nda hən.

Magay Yesu ta du'a

Mat 26:36-46, Mak 14:32-42

³⁹ Ka sli'afata Yesu ka sabi, ka laghwi ta ghwa zaytun manda ya snu tsi ta magay, ka laghu duhwalhani mistani guli.

⁴⁰ Manda bhadaghatani da tsa vli ya, «magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda hən.

⁴¹ Ka tsaghatu tsi ta vgha ta vata hən ka zaptat mtak prək ka mtaka wudadapta pala. Ka tsəbatat tsi ka maga du'a.

⁴² «Da! Ka ma ta kumay ka, klaghukla ta na ghuya danwa na ta ghonja da! Tsaw yaha da nzakw manda ya ta kumə i'i, ka nza tsi manda ya ta kumə kagha,» ka'a. [

⁴³ Ka gi saha duhwalha Lazglafta daga ta luwa da vlanjata mbraku.

⁴⁴ Ma tsa tdata nudufani ka ghuyay ya, ka navata tsi ka maga du'a, ka nuta visani manda palaka us, ka tadaku ta hadik.]

⁴⁵ Manda kdakwani ta maga du'a, ka sli'afata tsi ka lagha slanaghata duhwalhani ta hani kabga nda gurda nudufa tan katakata.

⁴⁶ «Kəbgawu ta kəl kuni ka hani na? Sli'afwasli'a, magawamaga ta du'a kada kwala kuni ta zləmbuta dzəghaghunar skwi,» ka'a nda hən.

Ksafa Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Yuh 18:3-11

⁴⁷ Tata tsa gwada ya Yesu, nda sli'adaghata mnduha vlundud slanaghata. Tsa mndu ta hgə lu ka Zudas tekw mataba duhwalha ghwanpda his ya kay ta kəma tan. Ka lagha tsi tavata Yesu da brusay.

⁴⁸ «Ari Zudas! Nda ma brusay dza'a vlata ka ta Zwanja mndu ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ Nghay tsa gwal kawadaga nda Yesu ya ta skwi dza'a magaku na, ka hən mantsa: «Mghama da! Ka tsa nni ta hən nda kafay ra?» ka hən.

⁵⁰ Ka gi tsanamta sani mataba tan ta kwalva mali ta ghonja gwal dra skwi na Lazglafta, ka tsaghatu sləmənja zəghwani.

⁵¹ «Zlanwazla prək tsa!» ka Yesu nda hən. Ka ksantat tsi ta sləmənja tsa mndu ya, ka mbanafata.

⁵² Ka Yesu nda tsa la mali ta ghonja gwal dra skwi na Lazglafta, nda la mali ta ghonja gwal nghanə Lazglafta, nda la galata mndu ta sli'adaghata da ksay ya mantsa: «Nya kəl kuni ka sli'akta nda kafay nda kafay, nda sarak na sarak na, gonda yu ra?»

⁵³ Inda fitik yu si kawadaga nda kaghuni ma həga Lazglafta, zban a kuni ta ksafat i'i wu, na ghuni nda mghama na grusl na, na fitik na gita tama,» ka'a nda hən.

Hkən səla Piyer ta mnay sna a yu ta na mndu na wu ka'a

Mat 26:57-58,69-75, Mak 14:53-54,66-72, Yuh 18:12-18,25-27

⁵⁴ Tahula ksafata tan ta Yesu, ka klaghatat hən da həga ga mali ta ghonja gwal dra skwi na Lazglafta. Ka sli'i Piyer tahula tan tahula tan.

⁵⁵ Vanagha va lu ta vu ma takataka da da həga, ka lagha Piyer nzata ka slinay mataba gwal ta nzaku ta slinayslinay.

⁵⁶ Ka'a ka sana kwalva ka marakw na, ta nzaku Piyer ka slina vu, ka faftat tsi ta iri tida ka vitsay. «Si kawadaga na mndu na guli nda tsa mndu ya,» ka'a.

⁵⁷ «Makwana, sna a yu ta tsa mndu ya wu,» ka Piyer ka waday.

⁵⁸ Bats nzda, ka nghanjata sana mndu guli ta Piyer. «Tekw kagha mataba tan tani,» ka'a

* 22:31 Ngha ta Lukwa 3:17. † 22:37 Ngha ta Isaya 53:12.

nda tsi. «Gra! Nu gwaɗa gha nda i'i tagha,» ka Piyer.

⁵⁹ Va rɓats nzɗa tahula tsa guli, «kahwath-wata kawadaga na mndu na nda tsi, mnda la Galili ya,» ka sana mndu nda tsi nda mbraku nda mbraku.

⁶⁰ «Sna a yu ta na skwi ta kumə kagha ta mnay na gra wu,» ka Piyer. Tata tsa gwaɗa ya Piyer, ma va tsa fitik ya, ka wahatá vazak.

⁶¹ Ka mbəɗavata Mgham Yesu nghagapta ka Piyer ma kuma. Ka havaktá Piyer ta gwaɗa mnana Yesu kazlay: Makɗaku vazak wahata gita u nana, hkən səla dza'a wadata ka kazlay: Sana a yu ta na mndu na wu kə'a nda i'i kə'a ya.

⁶² Ka saghu Piyer dzibil ka laghu hərəba taw.

Dzay mnduha ta Yesu ka rarazay

Mat 26:67-68, Mak 14:65

⁶³ Mbada tsa mnduha ta njanatá Yesu ya ka gagay, ka dənɗlay.

⁶⁴ Ka hbanamtá hən ta patak ma kuma. «Tsatsaf tsatsa ta mndu ta dənɗlughusta,» ka hən ka daway da tsi.

⁶⁵ Ka vavazə hən ta rutsak tida ka rarazay.

Yesu ta kəma guma

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Yuh 18:19-

24

⁶⁶ Tsadəkwa vli, ka tskavatá la galata mnduha mataba la Yahuda, nda mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha, ka klaghatá hən ta Yesu da vla tsa guma taŋ.

⁶⁷ Ka hən mantsa: «Kagha Kristi ra? Mnəŋnəŋ mna,» ka hən. Ka Yesu mantsa: «Dər ki mnaghunata yu, zlgħata a kuni wa.

⁶⁸ Dər ki dawaghunata yu, tsu'uta a kuni ta wani wa.

⁶⁹ Daga ndanana, dza'a nzanza Zwanja mndu nda ga zeghwa Lazglafta nda mbra.» Ka Yesu zlgħanaftawani ta hən.

⁷⁰ «Zwanja Lazglafta kagha nda yeya tama rke?» ka hən hlaftá wi. «Manda tsa nzakwani manda ya mna kuni,» ka'a nda hən.

⁷¹ «Mndəra wati gwaɗa tata zbəgəlta mu, ya wya mnamamna vərda tsatsi nda wubisi-mani, nda sna sləmənja amu?» ka hən.

23

Yesu ta kəma Pilatus

Mat 27:1-2,11-14, Mak 15:1-5, Yuh 18:28-

38

¹ Ka sli'afatá hən demdem, ka klaghatá Yesu da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

² «Wana na mndu na, slanagha ŋni ta hwa-zlaɓa mnduha ŋni. Ma plə kuni ta dzumna ŋa mgham Sezar, i'i Kristi ta nzakway ka mgham, ka'a,» ka hən ka vaza rutsak tida.

³ Ka Pilat mantsa: «Kagha mghama la Yahuda ra?» ka'a dawanta da tsi. «Manda tsa

mna ka ya nzakwani,» ka Yesu zlgħanaftá wani.

⁴ Ka Pilat mantsa: «Ksaf a i'i ta skwi prək ka tsanaghata da ta guma ta na mndu na wu,» ka'a nda tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda ya nda tsa dəmga ya.

⁵ «Ta hwazlaɓa mndu na mndu na nda skwi ta tagha tsi. Wa a zlafta tsi ta hadika Galili, ka raganaptá inda hadika Zudiya, ha ka sagha da hadna,» ka hən ndi'ata ka mnay.

⁶ «La Galili na mndu na ra?» Ka Pilat dawanta snər tsi ta kulantá Galili.

⁷ Snaŋta Pilat kazlay: Sli'af ma luwa ta gə Hiridus ta mgham na Yesu kə'a, ka vriŋtá tsi ta Yesu da mgham Hiridus, kabga ma luwa Ursalima Hiridus ma tsa fitik ya.

Yesu ta kəma Hiridus Aŋtipas

⁸ Manda vradanaghatá, ka rfu Hiridus ta rfu nğər tsi ta Yesu, kabga nda kɗa fitika zbayni ta nğanta, ta ghəŋa skwiha ta snə tsi ta mnay tida. Dza'a nğantaŋgha yu ta maga sana mazəmzəm su'u na, ka'a sizlay.

⁹ Ka va dadawu tsi ta skwiha kavghakavgha da Yesu. Sew had sana skwi zlgħanaf tsi ta wani wa.

¹⁰ Hada la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tagha zlahu ŋa mnduha. Ka va njavatá hən ka vaza rutsak tida.

¹¹ Mbada i Hiridus nda sludzihani ka dula, ka gagay. Ka sudanavatá hən ta lğut káka nda dínakwani, ka vriŋta da Pilat ta nzakway ka ŋumna.

¹² Daga baɗu tsa, ksata gra i Pilat nda Hiridus tsa kabga si manda la ghuma nza-kwa taŋ.

Habaftá Yesu ŋa dzata

Mat 27:15-26, Mak 15:6-15, Yuh 18:39-

19:16

¹³ Manda tsakanata Pilat ta la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tsa guma nda dəmga tani, ka'a nda hən mantsa:

¹⁴ «Wana na mndu na ta hwazlaɓa mnduha,» ka kuni klakta da i'i, ka dawanta yu da tsi ta kəma ghuni, had skwi dər turtuk mataba tsa skwiha ta mnə kaghuni tida ya ksaf yu da tsi wa.

¹⁵ Ksaf a Hiridus guli ta sana skwi da tsi wu, kəl tsi ka vraganaghata da amu. Wana guli had sana skwi maga na mndu na ta nzakway prək ka dzata wa.

¹⁶ Wana yu dza'a sləvapta nda krupi ŋa zliŋta da,» ka'a. [

¹⁷ Tsaw inda skala Pak ya ná, ta zlinisla tkwe' ta vu'a turtuk ma gamak ta hən.]

¹⁸ Ka hən mantsa: «Dzadza ta na mndu na ka zliŋnista ka ta Barabas,» ka hən hlaftá wi demdem ka skwa turtuk.

¹⁹ Tsaw tsa Barabas ya, tsamtsa lu ma gamak kabga vəl dzatá mndu ma sli'avafata hwazlaɓaku nda ŋumna.

²⁰ Ta kumay Pilat má ta zlinjtá Yesu, ka gwadgəlgəlanatá tsi ta həj.

²¹ Ka həj mantsa: «Zlənjafzłənja ta udzu! Zlənjafzłənja ta udzu!» ka həj hlafhawí.

²² Ka Pilat nda həj ka mahkən mantsa: «Nu va na ghwadaka skwi na maga tsi na? Ya wana slanagha a i'i ta dmaku maga tsi prək ka dzata wa. Ala, wana yu dza'a slvapta nda krupi, ŋa zlinjta dá,» ka'a.

²³ «Zlənjafá Yesu ta udzu,» ka həj va sganaghatá hlawi. Ka ŋraptá tsa hlawa tanj ya ta Pilatus.

²⁴ Ka maganató Pilat ta həj ta tsa skwi kumanj həj ya.

²⁵ Ka zlinjtá tsi ta tsa mndu si tsam lu ma gamak ta ghənja val dzatá mndu ma hwa-zlaḅaku nda ŋumna, ta dawu həj ya. Ka vlanjtá tsi ta həj ta Yesu manda ya kumanj həj.

Kla Yesu ŋa dzata

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Yuh 19:17-

27

²⁶ Ta klayklay həj ta Yesu ka guyatá həj nda Simunj mnda la Sirej ta vrakta ma vwah. Ka ŋanató həj, ka fanaghatá tsa udza zləŋay ya ŋa klajni mista Yesu.

²⁷ Ka sli'i mnduha rutututa mistani, ta dza'a mi'aha nda taw ka ŋada ghəj guli.

²⁸ Ka mbədavatá Yesu tvə tsa mi'aha ya, ka'a nda həj mantsa: «Ma taw kuni ta i'i kwagha Ursalima, tawawa tawa ta ghənja ghuni nda zwana ghuni.

²⁹ Wya dza'a saghasa fitik dza'a kəl lu ka mnay kəzlay: Rfu da gwal ka dzəghəj, kul tatá mndə; kul sanjtá zwanj ta u'a tanj kə'a.

³⁰ «Zlagawazla ta ghənja aŋni,» ka mnduha dza'azlay nda ghwaha, «bukwanjawa bukwa,» ka həj dza'azlay nda kuḏunurha!

³¹ Ka si manda nana maganata lu ta udza mkwenek ya ní, kighkigh dza'a slanaghata tsi ta ghwalatá udzu?» ka'a.

³² Mamu sanlaha ma ghwadaka mndu his guli ta hlu lu ŋa dza'a pslatá həj kawadaga nda Yesu.

Dalafá Yesu ta udza zləŋay

³³ Bhadaghata tanj da tsa vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəj» ya, ka zlənjafá həj hada, kawadaga nda tsa ghwadaka mnduha his ya kay. Pal sani nda ga zeghwani, pal sani nda ga zlaḅani.

³⁴ Ka Yesu mantsa: «Da! planapla ta dmakwa tanj, kabga sna a həj ta skwi ta magə həj wu,» ka'a. Ka vzə həj ta vindima ŋa daguvustá lguthani.

³⁵ Ka nzatá mnduha hada ka ngay. «Mbambanaf a tsi ta sanlaha kay ra? Ka si Kristi zbatá ŋa Lazglafta tsi katək ya ní, ka mbanafmba tsi ta ghəjani tama ḅa?» ka gwal dagaladagala ta ghənja la Yahuda ka ghubasa Yesu.

³⁶ Ka kladaghatá la sludzi guli ta imi mas-masa ka vlay ŋani, ka ghubasu həj.

³⁷ «Ka mghama la Yahuda ka katsi, mbanafmba ta ghənja gha, ka ghənja gha,» ka həj.

³⁸ «Nana na mghama la Yahuda,» ka lu vindafta skwi ka fagata nda ta ghəjani.

³⁹ «Kristi a kagha kay ra? mbanafmba ta ghənja gha ka ghəj gha, ka mbanafmba ka,» ka sani ma tsa ghwadaka mnduha zlanjaf lu ya, ka razay.

⁴⁰ Ka sani dvanaghata mantsa: «Wana kagha ta ghuyay ghuyay manda tsatsi, zlənja a kagha ta Lazglafta ra?»

⁴¹ Ŋa u ná, rakwani tsa'uwaghatá guma, kabga nisəla slna u maga u ŋu u ta mutsafta. Tsatsi, had skwi ga tsi wu,» ka'a.

⁴² Ka'a ta hula tsa guli mantsa: «Ka havapta ka ka i'i baḏu saghar ka da ga mgham,» ka'a nda Yesu.

⁴³ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata na, gita u na dza'a kawadaga ka nda i'i ma luwa dá,» ka'a.

Saba hafu ma Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Yuh 19:28-

30

⁴⁴⁻⁴⁵ Dək fitik ma ghəj, ka haftá skwi ta wa ira fitik, ka nutá vli ka grum ta inda tsa hadik ya, ha ka lagha ta fitik hawu. Ka tavaptá tsa zlala tamə lu ma həga Lazglafta ya tsərə' ma takataka.

⁴⁶ Ka Yesu mantsa: «Da! Ma dzva gha ta vlaghata yu ta hafa dá*,» ka'a wahata nda lwi dagala. Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka sabi hafu mida.

⁴⁷ «Kahwathwata si ŋərma mndu na mndu na,» ka mghama sludzi la Ruma nger tsi ta tsa skwi ta magata ya, ka zləzlvu tsi ta Lazglafta.

⁴⁸ Tahula nghanja tanj ta tsa skwi ta magata ya, ka vraghutá inda tsa gwal si ta lagha ngay ya nda wuwuslika dzvu.

⁴⁹ Ka nzaktá inda graha Yesu, nda tsa mi'aha ta safi mistani daga ma Galili ya, ka ngha tsa skwi ta magaku ya.

Padamta Yusufu ta Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Yuh 19:38-

42

⁵⁰⁻⁵¹ Mamu sana ŋərma mndu tdukwa nzakwani, ta hgə lu ka Yusufu. Mnda la Arimate ya, sana luwa ta nzakway ta hadika la Yahuda. Ta kzlaykzlay tsatsi ta sagha fitika ga mghama Lazglafta. Tekw tsatsi mataba gwal dagaladagala ta vla hidaku. Tsu'af a tsatsi ta tsa skwi tsinj lu ta ghəjani ma guma ŋa magay, ka magata lu ya wa.

⁵² Ka sli'afá tsa mndu ya ka lagha da Pilat ta nzakway ka ŋumna da dawafá tvi ŋa dza'a kla mbala Yesu.

* 23:46 Ngha ta Zabura 31:6.

⁵³ Ka laghu tsi klagatá mbla Yesu ta udza zlɔ́ɔ́y, ka mbsamta tsi ma wupay, ka laghu tsi famta ma kulu huhrap lu ma kluluh ta kul famta lu ta mbli mida karaku.

⁵⁴ Bađu luma madagala tsa fitik ya, ta ghwan a lu ka lami da Sabat wa.

⁵⁵ Ka sli'áftá tsa mi'aha si ta safi mista Yesu daga ma Galili ya mista Yusufu. Ka nghanatá hɛ́ɔ́ɔ́ ta vla tsa kulu ya, nda ya ka lu hananamta Yesu mida.

⁵⁶ Ka vraghatá hɛ́ɔ́ɔ́ da luwa. Ka payaftá hɛ́ɔ́ɔ́ ta rdí nda urdi ɔ́a masay ta mbla Yesu. Ka nzaptá hɛ́ɔ́ɔ́ bađu Sabat manda ya ta mnɔ́ zlahu.

24

Sli'agapta Yesu ma kulu

Mat 28:1-10, Mak 16:1-8, Yuh 20:1-10

¹ Wrak tgha gasərdək bađu dəmas, ka klaftá tsa mi'aha ya ta tsa rdí nda urdi payaf hɛ́ɔ́ɔ́ ya kay, ka sli'áfta ka laghwi ta kulu.

² Kə'a ká hɛ́ɔ́ɔ́ ná, tarwalaghutarwala lu ta tsa klam kəl lu ka hunja ya.

³ Ka lami hɛ́ɔ́ɔ́ dida, nɔ́a a hɛ́ɔ́ɔ́ ta mbla Mgham Yesu mida wa.

⁴ Trid, traptra hɛ́ɔ́ɔ́ ta skwi ɔ́a ndanay. Gi ka zlagaptá duhwalha Lazglafta his ta kəma tarj nda sudatá lgut ta wudaku tilil ta vɔ́a tarj.

⁵ Ka ksaftá zlɔ́ɔ́ɔ́ ta hɛ́ɔ́ɔ́ katakata, ka dzadzata hɛ́ɔ́ɔ́ ta ghɛ́ɔ́ɔ́ tarj nda ta hadik. Ka tsa duhwalha Lazglafta ya nda hɛ́ɔ́ɔ́ mantsa: «Ta zbə ɔ́aw kuni ta mndu ndiri mataba gwal nda rwa na?»

⁶ Ta had hadna wa, sli'apsli'a tsatsi nda hafu. Havakwahava ta skwi mnaghuna tsi ma fitika nzakwani ta ma Galili.

⁷ Ka'a mnata na: "Nda nza tkwe' ka klaftá Zwanj mndu ka fanamta gwal dmaku ma dzvu, ɔ́a dzata ta udza zlɔ́ɔ́ɔ́y, ɔ́a sli'agaptani nda hafu ma mtaku bađu mahkəna fitik kə'a ya."»

⁸ Ka havaktá tsa mi'aha ya ta skwi ya si mnana Yesu ta hɛ́ɔ́ɔ́.

⁹ Sli'áfta tarj ta kulu, ka laghu hɛ́ɔ́ɔ́ da rusanaftá inda tsa skwiha ya ta tsa duhwalha ghwanpda nderj ya nda pdakwa sanlaha.

¹⁰ Tsa mi'aha ta mna tsa gwada ya ɔ́a gwal ghunay ya ná, i Mari makwata Magdala, nda Yuwana, nda Mari mani ma Yakubu, nda sanlaha ma mi'aha ta dza'a mista tarj ya hɛ́ɔ́ɔ́.

¹¹ Ta nɔ́hə ka tsaəaku hɛ́ɔ́ɔ́ ta tsa gwada ya, zlɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ a hɛ́ɔ́ɔ́ ta gwada tsa mi'aha ya wa.

¹² Piyer ya tani, sli'áftá tsatsi nda hwaya ka laghwi ta kulu, ka bukwadatá tsi, kə'a kə'a ná, wupay yeya nɔ́hanj tsi ɔ́ufuk ta hadik, ka vraghatá tsi dzaghani nda ndərmima tsa skwi ta magaku ya.

Yesu ta tva dza'a da luwa Imayus
Mak 16:12-13

¹³ Bađu va tsa fitik ya, ka sli'áftá sana duhwalha his, ka dza'a da sani luwa ta hgə lu ka Imayus. Ta magay meli ghwanpda nderj matakataka tarj nda luwa Ursalima.

¹⁴ Ka dza'a hɛ́ɔ́ɔ́ nda ghwa yiva ta ghɛ́ɔ́ɔ́ skwi ta maguta.

¹⁵ Tata dza'a nda ghwa yiva ta ghɛ́ɔ́ɔ́ tsa skwi ta maguta ya hɛ́ɔ́ɔ́, ka ksaftá Yesu ta hɛ́ɔ́ɔ́ ka mbada kawadaga nda hɛ́ɔ́ɔ́.

¹⁶ Ka hanaftá skwi ta iri ta hɛ́ɔ́ɔ́, tsəmaf a hɛ́ɔ́ɔ́ wa.

¹⁷ Ka Yesu mantsa: «Ta ghɛ́ɔ́ɔ́ wu ta dza'a kuni nda ghwa yiva na?» ka'a nda hɛ́ɔ́ɔ́. Gagərdzək sladaslada hɛ́ɔ́ɔ́, ka nzata sasgama.

¹⁸ Ka sani mataba tarj ta hgə lu ka Kliyupas nda tsi mantsa: «Si laghu diga kagha ta magaku skwi ma Ursalima ma na fitik na na?» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Nya ta magaku na?» ka'a nda hɛ́ɔ́ɔ́.

¹⁹ Ka hɛ́ɔ́ɔ́ nda tsi mantsa: «Sna a ka ta skwi ta maguta nda Yesu mnda la Nazaret ta nzakway ka anabi dagala, nda sgit ma gwadani, ta magata skwa mandərmimi ta kama Lazglafta nda ya ta kəma inda mnduha,

²⁰ klaf la mali ta ghɛ́ɔ́ɔ́ gwal dra skwi ɔ́a Lazglafta nda gwal tsamatá guma, ka vlatá hɛ́ɔ́ɔ́ ɔ́a dzata, ka zlɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ hɛ́ɔ́ɔ́ ta udza zlɔ́ɔ́ɔ́y ra?»

²¹ Tsatsi dza'a mbanaftá la Isra'ila ka ɔ́ani sizlay, kulam nda tsa, hkən gita manda luta tsa skwiha ya.

²² Anj mndani, ta ndərmimi nda ndərmima ɔ́ni ta gwada sana mi'aha mataba ɔ́ni ta sli'áfta wrək tgha, ka laghu ta kulu.

²³ Ta lagha hɛ́ɔ́ɔ́, slanagha a hɛ́ɔ́ɔ́ ta mblani wu, ka vraktá hɛ́ɔ́ɔ́ da mnay: «Maravamara duhwalha Lazglafta ta wa ira ɔ́ni, ka mnə hɛ́ɔ́ɔ́ ɔ́anɔ́ni kazlay: Sli'afslí'a nda hafu kə'a."»

²⁴ Ka sli'áftá sanlaha mataba ɔ́ni guli ka laghu ta kulu, ka slanaghatá hɛ́ɔ́ɔ́ ta tsa skwi ya manda va tsa mnə tsa mi'aha ya. Tsatsi, nɔ́a a hɛ́ɔ́ɔ́ wu,» ka'a.

²⁵ Ka Yesu nda hɛ́ɔ́ɔ́ mantsa: «Mnduha kul had mahizl ma ghɛ́ɔ́ɔ́ tarj, ta daramay nda darama ta zlɔ́ɔ́ɔ́ inda skwi mna la anabi!»

²⁶ Nza a tkwe' ka ghuyay Kristi ta tsa danwaha ya makdaku tsi ka lami da glakwani ra?» ka'a nda hɛ́ɔ́ɔ́.

²⁷ Ka zraftá Yesu ta rusa gwada ta ghɛ́ɔ́ɔ́ni manda ya mna i Musa nda inda la anabi ma deftera Lazglafta.

²⁸ Ndusadaghata tarj nda tsa luwa ta dza'a hɛ́ɔ́ɔ́ ya, mbada Yesu ka kda mbada manda mndu ta kuma dza'a da vla di'ij.

²⁹ «Nawanawa, nzanza kawadaga nda anɔ́ni, nda hləma fitik, ndusa rvidik,» ka hɛ́ɔ́ɔ́ nzafata tida, ka ɔ́anata, ka lamə tsi da həga ka nzata kawadaga nda hɛ́ɔ́ɔ́.

³⁰ Ta zə tsi ta skwa zay kawadaga nda həŋ, ka klaftá tsi ta buradi, ka rfanaghatá Lazglafta, ka 6lanaptá tsi*, ka valantá tsi ta həŋ.

³¹ Nzidíd, tsalatsala ira taŋ ka tsəmaftá həŋ, gi lay nghəgla a həŋ tavata həŋ wa.

³² «Burbur a ŋudufa u ma fitika mnayni ta gwađa ta rusu tsi ta skwi ma deftera Lazglafta ŋa u ta tvi kay ra?» ka həŋ mataba taŋ.

³³ Tahula tsa, gi ka sli' aftá həŋ ka vraghuta da Ursalima. Bhadaghata taŋ, ka slanaghatá həŋ ta tskata vgha tsa duhwalha ghwanpda ndeŋ ya, kawadaga nda gwal si ta dza'a mista taŋ,

³⁴ ta mnaymnay kazlay: Kahwathwata sli'agapsli'a Mgham Yesu nda hafu. Nda ngha Piyer kə'a.

³⁵ Ka rusu tsahaya guli ta skwi ta maguta ta tvi nda ya ka həŋ tsəmaftá Yesu, ma fitika 6lanaptani ta buradi.

Maravata Yesu da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Yuh 20:19-23, Slg 1:6-8

³⁶ Tata rusa tsa gwađa ya həŋ, ka gi maravata vərđaka Yesu mataba taŋ, ka'a mantsa: «Ka vlaghunavla Lazglafta ta zđaku» ka'a ganaghatá zgu ta həŋ.

³⁷ Ka ksafť tsi ta həŋ ka zləŋ, ka ghudzaku həŋ katakata, ba glamglam ya ka həŋ sizlay.

³⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Nya ta ghudza kaghuni na? Nya ta kəl kuni ka dga ghəŋ?»

³⁹ Nghawangha ta dzvuha da nda səlahə da 6a, va tsa i'i yeya. Ksihawaksa, ka vitsidivata kuni. Had' sl'u'uvgha nda ghudzif ma glamglam manda tsa ta ndanu kaghuni ta ghəŋa i'i ya wu,» ka'a.

⁴⁰ Ta mnə tsi ta tsaya ná, ta marə tsi ta dzvuhani nda səlahani ŋa taŋ.

⁴¹ Ta graf a həŋ karaku wu, ta rfu həŋ katakata ka ndərmimay. Ka Yesu mantsa: «Mamu skwa zay da kaghuni hadna ra?» ka'a nda həŋ.

⁴² Ka vlanť həŋ ta sulatá klipi ki'a.

⁴³ Ka zlgħaftá tsi ka zay ta wa ira taŋ.

⁴⁴ Ka'a nda həŋ mantsa: «Wana na skwi si ta mnə yu ŋa ghuni ma fitika nzakwa da kawadaga nda kaghuni kazlay: "Inda skwi ya vindaf lu ta ghəŋa i'i ma deftera Musa nda ya ma deftera la anabi, nda ya ma Zabura ná, dza'a magaku kə'a ya kay,"» ka'a nda həŋ.

⁴⁵ Ka gunananť tsi ta mahizl ta həŋ ŋa snanť skwi vindaf lu ma gwađa Lazglafta.

⁴⁶ Ka'a nda həŋ guli mantsa: «Wya ka lu vindafta: Dza'a ghuyay Kristi ta dāŋwa, ŋa sli'agaptani ma mtaku nda hafu bađu mahkən.

⁴⁷ Dza'a mnay lu tkwe' nda hgani ŋa inda mndəra mnduha ka mbədanafť həŋ ta nza-kwa taŋ, ŋa planata Lazglafta ta dmakwa taŋ. Tinəl ma luwa Ursalima dza'a zlafta lu ta mnay.

⁴⁸ Kaghuni ta nzakway ka masləmťsəka tsa skwiha ya kə'a ya.

⁴⁹ Wya yu dza'a ghungaghunatá tsa skwi taghunaf Da da ta imi ta sləməŋ ya. Kaghuni, ka nzata kuni ma hudá luwa ha ka saha mbraku daga ta luwa da mbraghunafť,» ka'a nda həŋ.

Sli'a Yesu ka zlanť duhwalhani

Mak 16:19-20, Slg 1:9-11

⁵⁰ Ka hlafť Yesu ta həŋ ma hudá luwa, ka laghu həŋ nda tvə luwa Betani. Bhadaghata taŋ da hada, ka kapaftá tsi ta dzvu ka tfanaghatawi ta həŋ.

⁵¹ Tata tfaytfay ta wi ta ghəŋa taŋ, ka dgaghutá tsi ta vgha nda həŋ, ka klaghatá lu ta luwa.

⁵² Hahəŋ, manda kđakwa taŋ ta tsəlbanatá tsəlbu, ka vraghatá həŋ da Ursalima nda rfu katakata.

⁵³ Ka gdatá həŋ ta lagha da nzaku ma həga Lazglafta ka zləzlvay.

* 24:30 Ngha ta Lukwa 22:19.

Gwada ta sabi da Yuhwana

Yesu Kristi ná, gwada Lazglafta ya

¹ Daga tataran mamu gwada^{*}. Kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta. Tsa gwada ya ta nzakway ka Lazglafta.

² Daga tataran, kawadaga tsa gwada ya nda Lazglafta.

³ Nda tsatsi magafta Lazglafta ta inda skwiha. Had skwi magaf Lazglafta kul had tsatsi wa.

⁴ Ma tsatsi zrafta hafu. Tsa hafu ya ta nzakway ka tsuwadaka mnduha.

⁵ Tsa tsuwadaka ya ta tsuwadakaku ma grusl, walar a grusl ta ksafta dekdéké wa.

⁶ Ka zlagaptá sana mndu ta hgə lu ka Yuhwana ghunaf Lazglafta.

⁷ Ka sagha tsi ŋa nzaku ka masləmtsəka tsuwadaka, kada zlglafta inda mnduha nda ma tsatsi.

⁸ Tsatsi a tsa tsuwadaka ya wu, zlagap ŋa ga masləmtsəka tsuwadaka tsatsi.

⁹ Tsa tsuwadaka ya ná, wərdá tsuwadaka ya. Ma saghani ta ghəŋa hadik ka tsuwadaka tsi ta mnda səla.

¹⁰ Tsaw tsa gwada ya ná, nda ghada nza-kwani ma ghəŋa hadik, kabga nda tsatsi magafta lu ta ghəŋa hadik. Nziya nza tsi tsatsaf a mnduha wa.

¹¹ Saghani da mnduha, ka kwalaghuta mnduha ta tsu'afu.

¹² Lagha gwal ta tsu'afu, ka zlglaftá hgani. Ŋa tsahaya, ka vlanjta tsi ta həŋ ta mbrakwa nzaku ka zwana Lazglafta.

¹³ Nza a həŋ ka zwanani manda ya ta yagata mnda səla, manda ya ta kumə mndu a wu, ama sagha da Lazglafta manda ya ta kumə tsatsi.

¹⁴ Tsa gwada mnə lu ya kay ná, ka mbədavafatá tsi ka mndu, ka nzata mataba mu. Nda ndəgha nda zɔakatahudí, nda kahwathwata. Nda nghta mu ta glakwani, glakwa zwan turtuktuk ghunaf Da ya. Zɔakatahudani nda kahwathwatani katakata ya.

¹⁵ Ka gwadátá Yuhwana ta nzakway ka masləmtsəkani banluwa. «Wana tsa mndu mnə yu kazlay: Tsa mndu ta sagha nda hula dá ya ná, malaghumala ta i'i, kabga mamu tsatsi ma kɔaku lu ka yatá i'i kə'a ya kay.»

¹⁶ Dagala zɔakatahudani katakata, tfamaghatfa ta wi demdem, ta gɔgɔdɔ ta vlamatá zɔakatahudani.

¹⁷ Nda ma dzva Musa vlata Lazglafta ta zlahu, ka sagha zɔakatahudí nda kahwathwata nda da Yesu Kristi.

¹⁸ Had mndu ta kdə walanjta nghanjta Lazglafta wa. Tsa zwan turtuktuk ya ta nzakway ka Lazglafta, ta nzaku ma ghuvu Da ya, tsatsi ta mnantá nzakwa Lazglafta.

Gwada Yuhwana

Mat 3:1-12, Mak 1:1-8, Luk 3:1-18

¹⁹ Wya gwada mna Yuhwana ma ghunadaghta gwal dagaladagala ma la Yahuda ma Ursalima ta gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Levi. Ka lagha həŋ da dawanta da tsi: «Wa kagha na?» ka həŋ.

²⁰ Ka mnatá Yuhwana ta kahwathwata, manana a ta həŋ wa. «Kristi a i'i wu,» ka a klinistá ghəŋani ta həŋ.

²¹ «Tsa wa kagha 6a? Iliya ka rki?» ka həŋ nda tsi. «Vani a i'i wu,» ka Yuhwana nda həŋ. «Anabi ka rki?» «Vani a i'i wa.»

²² «Wa kagha ka ŋni dza'azlay nda gwal ta ghunaganhaghta 6a? Wa i'i ka va kagha na?» ka həŋ nda tsi kay guli.

²³ «I'i ná,

“Iwi ta gugudaku ma mtak yu, lele'anawa tvi ŋa mgham[†]» ka a nda həŋ, manda ya mnə anabi Isaya.

²⁴ Mataba tsa mnduha ghunadap lu da Yuhwana ya, mamu la Farisa.

²⁵ Ka dawglanjta həŋ da Yuhwana, «Wana Kristi a i'i wu ka ka, ta Iliya a yu wu ka ka, anabi a yu wu ka ka guli, ŋaw ta maga ka ta batem 6a?» ka həŋ nda tsi.

²⁶ «I'i ná, nda imi ta magə yu ta batem. Mamu sana mndu mataba ghuni kul snanjta kuni. Tsatsi ta sagha nda hula dá.

²⁷ Ra a yu ka plaptá zu'a 6a6ahani wu,» ka a nda həŋ.

²⁸ Ma Betani maguta tsa skwiha ya, ta 6la ghwa Zurden, ma vla magay Yuhwana ta batem.

Yesu Kristi ná, Zwanja Lazglafta ya

²⁹ Gamahtsimani ka nghə Yuhwana ta Yesu ta sagha da tsi. «Wana zwanja tuwaka Lazglafta ta klaghutá dmakwa mnduha.

³⁰ Tsatsi tsa mndu mnə yu kazlay: Mamu sana mndu ta sagha nda hula dá ta malaghutá i'i, mamu tsatsi ma kdə lu ka yatá i'i kə'a ya kay.

³¹ I'i guli ná, si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wa. Nana saghasagha yu da maga batem ma imi na ná, ŋa snanamtá la Isra'ila nzakwani,» ka a.

³² Ka Yuhwana guli mantsa: «Nda nghta yu ta Sulkum ta saha daga ta luwa manda gherbu', ka nzafta tida.

³³ Si sna a yu kazlay: Tsatsi ya kə'a wu, ka mnihatá Lazglafta ta ghunafatá i'i ŋa maga batem ma imi ya kazlay: Tsa mndu dza'a nghanjta ka ta saha Sulkum ka nzafta tida ya, tsatsi ta dza'a maga batem nda Sulkum nda ghu6a, ka a.

* 1:1 Nghta ta aya 14. † 1:23 Nghta ta Isaya 40:3.

³⁴ Ka nghanjá yu manda va tsaya. Nana mndu na ná, Zwanja Lazglafta ya, ka yu ta ghənjani.»

Tanjanja duhwalha Yesu

³⁵ Gamahtsimani, ka vradaghata Yuhwana kawadaga nda gwal his mataba duhwalhani da va tsa vli ya.

³⁶ Nghayni ta Yesu ta labə mantsa: «Wa a zwanja tuwaka Lazglafta,» ka'a.

³⁷ Snanja tsa duhwalha his ya ta tsa gwada Yuhwana ya, ka laghu həj mista Yesu.

³⁸ Kə'a ka Yesu mbədavata, ta nghə tsi ná, ta dza'a mistani həj. «Nu ta zbə kuni 6a?» ka'a nda həj. «Maləma da! Ga ta nzakwa ka na?» ka həj nda tsi.

³⁹ «Saghawasa ka nghanata kuni 6a!» ka'a nda həj. Ka laghu həj mistani, ka nghanatə həj ta vli nzakwani. Ta fitik hawu ta nzemndi fwad vli nda tsa. Ka kdintə həj ta vaghay kawadaga nda tsi.

⁴⁰ Mataba tsa mnduha his ta snanjta gwada Yuhwana ka laghu mista Yesu ya ná, tekw Andre ta nzakway ka zwanjamani ma Simun Piyer.

⁴¹ Tinjəl nja zwanjamani Simun sli'afə tsi ka laghwida mnay. Ka'a mantsa: «Slafsla nji ta Almasihu,» ka'a. Tsaya ta nzakway ka «Kristi.»

⁴² Ka kladaghatə tsi da Yesu, na ghur nghanja Yesu, ka'a nda tsi mantsa: «Simun! Zwanja Yuhwana ka, Kefas dza'a hga lu ta kagha,» manda mnay kazlay: Pala kə'a ya.

⁴³ Gamahtsimani, dza'a da Galili yu, ka Yesu. Ka guyatə tsi nda Filip, «mbada mista da,» ka'a nda tsi.

⁴⁴ Tsa Filip ya ná, mnda luwa Betsayda luwa i Andre nda Piyer ya.

⁴⁵ Tahula tsa, ka guyatə Filip nda Natanayel guli. «Slanaghasla nji ta tsa mndu vindaf Musa ta gwada ta ghənjani ma deftera zlahu nda ya ta mnə la anabi ta gwada ta ghənjani ya kay. Yesu zwanja Yusufu mnda la Nazaret ya,» ka'a nda tsi.

⁴⁶ «Mndərga wati skwi ya dīna dza'a sabi ma luwa Nazaret na?» ka Natanayel nda tsi. «Sawi ka nghanata ka 6a!» ka Filip. Ka sli'afə tsi ka lagha.

⁴⁷ Nghay Yesu ta laghani, «wana vərda mnda la Isra'ila kul had sana skwi nja tsanavata,» ka Yesu nda Natanayel.

⁴⁸ «Ga snanjta ka ta i'i na?» ka Natanayel nda tsi. «A'a! Ngha a yu ta kagha ta nzaku mista ghuraf ma kdə Filip ka hga kagha ya ra!» ka Yesu nda tsi.

⁴⁹ «Maləma da! Kagha ná, Zwanja Lazglafta ka, mghama la Isra'ila ka,» ka Natanayel nda Yesu.

⁵⁰ «Zlray kagha ta zlgəy tsa 6a, kabga mnay da kazlay: Nda ngha yu ta kagha mista ghuraf kə'a? dza'a nda ngha ka ta skwiha ta malaghutə tsaya,» ka Yesu nda tsi.

⁵¹ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Kahwath-wata ka yu ta mnaghunata, dza'a nda ngha kuni ta gunatə luwa buwan nja nja duhwalha Lazglafta, nja saha tanj ta ghənja Zwanja mndu,» ka'a.

2

Kla makwa ma Kana

¹ Ta mahkəna fitik, ka slatə skala kla makwa ma luwa Kana ta hadika Galili. Tsaw laghala mani ma Yesu da tsa vli skala kla makwa ya.

² Hgadagha hga lu ta i Yesu nda duhwalhani guli da tsa vli skala kla makwa ya.

³ Ka kdutə ima inabi. Ka mani nda Yesu mantsa: «Nda kdə ima inabi da həj,» ka'a.

⁴ «Nahgani nja gha nda i'i katək ni a ma! Ta maga a fitika da wu,» ka Yesu nda tsi.

⁵ «Ka maga kuni ta inda skwi dza'a mnaghunata tsi,» ka mani ma Yesu nda kwalvaha.

⁶ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wudaha tsatsaf lu nda palaha ta za litir tghas mbsak tghas mbsak sanlaha, dərmeək nda hisambsak hisambsak sanlaha, ta kəl la Yahuda ka ghuəa səlahə tanj.

⁷ «Ndaghanafwa ndagha ta ya wudaha ya nda imi,» ka Yesu nda həj. Ka ndaghanafə həj te'te'. ⁸ «Ndana tama, tanwatə ta mndu ta wa skwa zay,» ka Yesu nda həj, ka tanjta həj.

⁹ Tapanata tsa mndu ta wa skwa zay ya ta tsa imi mbədanaf lu ka ima inabi ya ná, zəakwa skwi a va tsa wu, sna a guli ka sagha ga tsa ima inabi ya wa. Taghənja tsa gwal ta zakamtə tsa imi yeya nda sna. Ka hganjta tsi ta zə'ala makwa.

¹⁰ Ka'a nda tsi mantsa: «Tinjəl ima inabi ya zda ta dgə lu nja mnduha, kada vli ya leghleghə tahula baghuta tanj ná, ka laghwa kagha difanata ya zda, ka zlra klagapta ndana?» ka'a nda tsi.

¹¹ Tsaya tanjanja mazəmzəm maga Yesu ma luwa Kana ta hadika Galili. Mantsa ya maranjta tsi ta glakwani. Ka faftə duhwalhani ta ghəj tida.

¹² Tahula tsa, ka sli'afə tsi ka lagha da luwa Kafarnahum kawadaga nda i mani nda zwanamani, nda duhwalhani tani, ka zatə həj ta fitik tsəbakw hada.

Ghizlay Yesu ta gwal ta dzawa skwi ma həga Lazglafta

Mat 21:12-13, Mak 11:15-17, Luk 19:45-46

¹³ Nduşagaghata fitika skalay la Yahuda ta Pak, ka lafi Yesu da Ursalima.

¹⁴ Bhadaghatani, ka lamə tsi da dafa həga Lazglafta ka slanaghatə tsi ta mnduha ta dzawa slaha nda tuwakha, nda ghərbuta, nda gwal mbada tsedi ta nzaku tavata tabəla tanj hada.

¹⁵ Ka klaftá tsi ta tóan̄ ŋa krupi, ka ghzla-gaptá tsi ta mnduha demdem ma tsa dāba hāga Lazglafta ya, nda tuwakha tani, nda slaha tani. Ka wutsidiŋtá tsi ta tseda gwal mbədu, ka zlambediŋtá tabəla tan̄. ¹⁶ «Hliŋwa na skwiha na hadna, ma niŋ kuni ta hāga Da dá ka hāga mbəda dzvu,» ka'a nda gwal dzawa ghərbu'ha.

¹⁷ Ka havaktá duhwalhani ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta tazlay: «Dvafđva* yu ta hāga gha, manda vu ta dra tsi ta i'i,» ka'a ya

¹⁸ «Mndərga wati ma mazəmzəm dza'a ka magata, ŋa maran̄tá skwi kəl ka ka maga mndəra skwi mandana na?» ka la Yahuda zlaftá gwada nda tsi.

¹⁹ «Tasiŋwatasa ta na hāga Lazglafta na, dza'a bəglafba yu ma fitik hkən,» ka Yesu nda hən̄.

²⁰ «Ta skwi vaku fwađ mbsak mku' mida za lu ta ba na hāga Lazglafta na ná, ma fitik hkən dza'a bafta yu ri wa kə'a?» ka la Yahuda nda tsi.

²¹ Tsaw tsa hāga ta gwada Yesu ya ná, ta gwada ta ghəŋa ghəŋani tsatsi.

²² Tsaya kəl duhwalhani tahula sl'agaptani ma mtaku, ka havaktá skwi ya mna tsi. Ka zlgħaftá hən̄ ta skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta, nda gwada Yesu ta mnata tani.

Nda sna Yesu ta skwi ma ŋudufa mnduha

²³ Ma fitika nzakwa Yesu ma Ursalima ta skala Pak, nda ndəgha gwal ta zlgħafta nghər hən̄ ta mazəmzəmha ta magə tsi.

²⁴ Lamə a tsaya da fəlma Yesu wu, kabga nda sna ta hən̄ tsidiđ.

²⁵ Psa a ta mnanata mndu ta gwada ta ghəŋa nzakwa sana mndu wu, kabga nda sna tsatsi ta skwi ma ŋudufa mndu.

3

I Yesu nda Nikwademu

¹ Mamu sana mndu mataba la Farisa ta hēg la ka Nikwademu tekw mataba gwal dagaladagala mataba la Yahuda.

² Ka sl'iftá tsi nda rvidik ka lagha slanaghatá Yesu. Ka'a nda tsi mantsa: «Maləma dá! Nda sna ŋni kazlay: Mnda tagha skwi ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a, kabga had mndu ta laviŋtá maga tsa mazəmzəmha ta magə kagha ya, ka had Lazglafta kawadaga nda tsi wu,» ka'a.

³ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu ka mahis wu katsi, laviŋ a ta nghan̄tá ga mghama Lazglafta wu,» ka Yesu nda tsi.

⁴ «Waka lu dza'a yəglagatá mndu nda ghada halatani, dza'a vrəgladaf vra da huđ

mani, ŋa yəglagata ra?» ka Nikwademu nda tsi.

⁵ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ka ya a lu ta mndu nda imi nda Sulkum wu katsi, laviŋ a ta walan̄tá lami da ga mghama Lazglafta wa.

⁶ Ya yaga mndu ná, mnda səla tsaya. Ya yaga Sulkum ya ná, ŋa Sulkum tsa ya.

⁷ Ma ndərmim ka nda ndərmima kabga mnaghata dá: «Tkwe' ka yagatá kaghuni ka mahis' kə'a.

⁸ Nda ta tvi ta kumə tsi ta vyakwa falak. Ta snay ka ta ghudzagani, sna a ka ka ga sl'ifta tsi wu, sna a ka ka ga ta dza'a tsi wa. Mantsa ya nzakwa nda mndu yaga lu ma Sulkum,» ka Yesu nda tsi.

⁹ «Waka skwi mantsa dza'a magaku?» ka Nikwademu nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Kagha mndu ta tagha skwi ŋa la Isra'ila ná, sna a ka ta tsa ra?»

¹¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghata, skwi snan̄ ŋni ta mnə ŋni, skwi nghan̄ ira ŋni ta gwada ŋni, tsaw tsu'a a kuni ta skwi ta mnə ŋni wa.

¹² Gwaday dá ta skwi ta magaku ta hadik ŋa ghuni, zlgħa a kuni wu, waka kuni dza'a zlgħaftá skwi ta magaku ta luwa dza'a mnaghunata yu tama?

¹³ Had mndu ta kdə lafi ta luwa, ka mndu ta saha daga ta luwa a tsi wa. Ba Zwan̄a mndu yeya ta saha daga ta luwa.

¹⁴ Manda va ya kapadaf Musa ta nahadika ghuvatili ta udzu ma mtak ya, manda va tsaya dza'a kapadafta lu ta Zwan̄a mndu,

¹⁵ kada mutsafta dər wa ta zlgħaftá hafu ŋa kdəkədzən̄.

¹⁶ «Dvudva Lazglafta ta ghəŋa hadik, kəl tsi ka vlatá Zwan̄ani turtuktuk, dər wa ta zlgħafta, zwaduta a wu, mutsafmutsa ta hafu ŋa kdəkədzən̄.

¹⁷ Ghunaga a Lazglafta ta zwan̄ani ŋa tsanaghatá guma ta mnduha ta ghəŋa hadik wu, ama ŋa mutsafta mnduha ma ghəŋa hadik ta mbaku nda ma tsatsi, kəl Lazglafta ka ghunagatá Zwan̄ani ta ghəŋa hadik.

¹⁸ Mndu ta zlgħaftá Zwan̄a Lazglafta, had guma ta ghəŋani wa. Mndu kul zlgħafta, nda ghada tsatá guma ta ghəŋani, kabga kwalani kul zlgħaftá Zwan̄a Lazglafta turtuktuk.

¹⁹ «Wya ghəŋa tsa guma ya: Ma saha tsuwadak ta ghəŋa hadik, ka zlanavatá mndu ta tsuwadak ka laghwi dvatá grusl, kabga slnaha tan̄ kul dīnaku.

²⁰ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, husan̄husa tsuwadak. Had tsa mndu ya dza'a walan̄ta sagha da tsuwadak wu da maravata slnani duway ta dađi.

²¹ Ka ŋermani nzakwa mndu kahwathwata katsi ná, dza'a saghasa da tsuwadak kada nghan̄vata inda slnani ta magə tsi tsidiđ

* 2:17 Ngħa ta Zabura 69:10.

kazlay: Skwi ta magə tsi, zɔʒaganazda ta Lazglafta kə'a.»

Yuhwana mnda maga batem nda Yesu

²² Tahula tsa, ka sli'aftá Yesu kawadaga nda duhwalhani ka laghwi ta hadika Zudiya. Ka nzɔdavátá tsi tsəbakw fitik kawadaga nda həŋ hada. Ka magə tsi ta batem ŋa mnduha.

²³ Ta magə Yuhwana ta batem guli ŋa mnduha ma sana vli ta hgə lu ka Inuj, ndusa nda sani vli ta hgə lu ka Salima, kabga dagala imi hada. Ka va sli'adaghatá mnduha ŋa maganaftá batem ta həŋ.

²⁴ Ma tsa fitik ya, ta la a lu ksaghatá Yuhwana da gamak karaku wa.

²⁵ Ka sli'anaftá duhwalha Yuhwana ta zlərdutawi nda sana mnda la Yahuda ta ghəŋa gwadá ta ghúɔa sala.

²⁶ Ka sli'aftá həŋ ka lagha da mnay ŋa Yuhwana kazlay: Maləma dá! Tsa mndu si kawadaga nda kagha ta ɓla ghwa Zurdeŋ si ta mnə ka ta gwadá ta ghəŋani ya kay ná, wa'a ta maga batem ŋa mnduha. Ta sli'i inda mnduha da tsi, ka həŋ.

²⁷ Ka Yuhwana mantsa: «Had mndu dza'a mutsaftá sana skwi ka Lazglafta a ta vlanja wa.

²⁸ Nda sna kaghuni nda sləmənja ghuni ta mnə yu tazlay "Kristi a i'wu" kə'a. Ghunidik ghuna lu ma kdaku tsatsi ka sagha.

²⁹ ŋa zwanja midzi ta kla lu ta makwa, gra zwanja midzi ya guli ná, tavatani ta nzata tsi ka sna lwa gwadá ta gwadagapta zwanja midzi. Snaŋtani ta gwadá ta gwadagapta tsi ya, rfayni ta rfu. Manda tsaya ta rfa i'i ta rfu guli. Ndanana ná, rfu ŋa dá ta rfay.

³⁰ Ka ŋla tsatsi nda ŋla, ka htakwa i'i nda hta.

³¹ «Mndu ya ta saha daga ta luwa ná, nzanaghanza tsatsi ta ghəŋa inda skwi demdem. Mndu ya ta ghəŋa hadik guli ná, ŋa ghəŋa hadik tsatsi. Gwadá ta ghəŋa skwi ta ghəŋa hadik ŋani ta gwaday. Mndu ta saha daga ta luwa ná, [ta ghəŋa inda skwi nzanaghata tsatsi].

³² Gwadá ta ghəŋa skwi nghan tsi nda ya snaŋ tsi ta gwadé tsi. Had mndu ta tsu'aftá gwadani wa.

³³ Mndu ta tsu'aftá gwadani ná, grafgra tsa mndu ya ta Lazglafta kazlay: Kahwathwata ya kə'a.

³⁴ Mndu ghunaga Lazglafta ná, gwadá Lazglafta ta gwadé tsi, kabga zwakuzwakwa Sulkum vlanj Lazglafta mida.

³⁵ «Dvudva Da ta Zwan, ka fanamtá tsi ta inda skwi ma dzvani.

³⁶ Mndu ta zlghaftá tsa Zwan ya mutsafmutsa ta hafu. Mndu ta kwalaghutá zlghaftá tsa zwan ya mutsafta a ta tsa hafu ya

wa. Ta ghəŋa ɓasa ŋudufa Lazglafta yeya ta nzaku ta ghəŋani,» ka'a.

4

I Yesu nda markwa la Samari

¹ Ka snaŋtá la Farisa ta mnay kazlay: Mal mnduha ta sli'i da maga batem da Yesu ka ya da Yuhwana kə'a.

² Ka kahwathwatani ka lu mnay katsi ná, Yesu a ta maga batem ŋa mndu wu, duhwalhani zlananj tsi ta magay. Snaŋta Yesu ta tsa gwadá ta mnə lu ya,

³ ka sli'aftá tsi ta hadika Zudiya ŋa vrə ta hadika Galili.

⁴ Wya nda ma hadika Samari ta laba tsi ya,

⁵ ka ɓhadaghatá tsi da sana vli ta hgə lu ka Sikar ndusa nda vwaha Yakubu ta vlanja zwanani Yusufu bamma, ta hadika Samari.

⁶ Ma tsa vli ya, mamu vəvrəma Yakubu. Manda hərəfatá Yesu ta mbaɔa, ka nzatá tsi ta wa tsa vəvrəm ya, wər ma ghəŋ fitik nda tsa.

⁷ Ka lagha sana markwa la Samari da ta imi. «Tidifta ta imi ka sa'ata yu,» ka Yesu nda tsi.

⁸ Ma tsa fitik ya, laghula duhwalhani da luwa da skwa skwa zay.

⁹ «Waka kagha ta nzakway ka mnda la Yahuda, ta ɔawa imi ŋa say da i'i ta nzakway ka markwa la Samari na?» ka tsa marakw ya nda tsi. Tsaw had la Yahuda ta guya vgha nda la Samari wa.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka má nda sna ka ta skwi ta kumə Lazglafta ta vlaghata, nda mndu ya ta ɔawa imi ŋa say da kagha katsi ná, má kagha má dza'a ɔawa imi ŋa say, má ŋa vlaghatani ta imi ta vla hafu,» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya nda tsi mantsa: «Mghama dá! wana had skwi ŋa tagafta da kagha wu, nda la na vəvrəm na guli, ga dza'a mutsa ka ta tsa imi ta vla hafu ya na?»

¹² Mal kagha ka dzidza ŋni Yakubu si ta sa ima na vəvrəm na nda zwanani, nda rinani tani, ka zlanjanj tsi na ra?» ka'a.

¹³ Ka Yesu nda tsi Mantsa: «Dər wati ma mndu ta sa na imi na ná, ta dza'a kuzlanj kuzla ndala,

¹⁴ ama mndu dza'a sa na imi dza'a vlanja yu na ná, walganja a ndala ta kuzlanja wa. Tsa imi dza'a vlanja yu ya ná, dza'a nuna ka dzuɔay, ŋa mbəzagapta hafu ŋa kdekedzen mida,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ «Mghama dá! Vlihavla ta tsa imi ya tsa, kada kwala ndala ta kuzliglihata, ka kwala yu ta səglagha da ta imi hadna,» ka tsa marakw ya nda tsi.

¹⁶ «La hgaktá zə'ala ghuni, ka sagha kuni da hadna,» ka Yesu nda tsa marakw ya.

¹⁷ «Had' zə'ala da wu,» ka tsa marakw ya nda tsi. Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ta nja gha ta mnay kazlay: Hadu zə'ala da wu kə'a,

¹⁸ kabga hutaf zə'ala gha. Nana ga tanj ka ndanana guli, zə'ala ghuni a wu, raghatani mnay gha mantsa ya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁹ «Mghama da! Anabi ka ta grə yu nda na skwi na.

²⁰ Dzidziha nni la Samari ná, ta na ghwá na si ta maga hən ta du'a nja Lazglafta. Ka kaghuni la Yahuda ná, ma Ursalima vla maga du'a nja Lazglafta, ka kaghuni,» ka tsa marakw ya.

²¹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Marakw na, zlg hafzlg ha ta i'i. Dza'a saghasa fitik dza'a kwal kuni maga du'a nja Da ta na ghwá na, dər ma Ursalima.

²² Kaghuni la Samari, nja skwi kul snantá kuni ta maga kuni ta du'a. Anni la Yahuda, nja skwi snan nni ta maga nni ta du'a, kabga da la Yahuda sagha mbaku.

²³ Dza'a saghasa fitik, nda maga vani ndanana. Ma Sulkum nda ya ma kahwathwata dza'a kəl mnduha ka maga du'a, nja tsəbay tanj ta tsəlú nja Da, kabga mndərga tsa mnduha ta tsəba tsa tsəlú ya ta zbə Da.

²⁴ Lazglafta ná, Sulkum ya. Tsa mnduha ta maga du'a nani ya, ma Sulkum nda ya ma kahwathwata ta maga hən,» ka Yesu nda tsi.

²⁵ «Nda sna yu kazlay: Dza'a saghasa Almasihu, ta hgə lu ka Kristi ya, kə'a. Ka saghasa tsi, dza'a mnanjamna ta inda skwi,» ka tsa marakw ya nda tsi.

²⁶ «Tsa mndu ta mnə kagha ya na i'i ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Tata gwada hən, ka vraktá duhwalhani. Ka ndərmimi duhwalhani ta tsa nzatani ka gwada nda tsa marakw ya. Tsitsirid, nzanza hən, had'ya ta pslanaftawi, ka dawantá da tsi kazlay: Nu ta daw ka da tsi, ari nu ta gwada ka nda tsi na kə'a wa.

²⁸ Ka gi zlanatá tsa marakw ya ta bzleghwani hada ka laghwi da luwa da mnay nja mnduha.

²⁹ Ka'a mantsa: «Sawa nghan mndu ta mnihatá inda skwiha maga yu 6a, zlah Kristi na mndu na?» ka'a.

³⁰ Ka sli'agaptá mnduha ma luwa, ka lagha slanaghatá Yesu.

³¹ «Malama da! Kwa za ta skwa zay misimmisim,» ka duhwalhani nda Yesu, ma tsa fitik ya.

³² «Mamu skwa zaya da kul snantá kaghuni,» ka Yesu nda hən.

³³ «Mamu mndu ta klanaktá skwa zay ra?» ka duhwalhani mataba tanj.

³⁴ Ka Yesu nda hən mantsa: «Maga skwi ta zdəganatá mndu ya ta ghunigihata ka kfinistá slnani, skwa zaya da.

³⁵ «Ta fwad' pdakwa tili ka tska nimaya ta vwah» a ka kaghuni ndanana wu ra? ka i'i nda kaghuni wa, nghadapwangha ta

ndəhatá nimaya ta vwah 6a, ta ghwanj a lu ka tsKay wa.

³⁶ Mndu ta tska nimaya ta vwah ná, ta mutsay ta nisəlani, nja tskanatani ta hulfani nja hafu nja kəkedzenj. Mantsa ya, nja rfay mndu ta slagfafta nda mndu ta tskata ta rfu kawadaga.

³⁷ Tsa mahdihdi mnə lu kazlay: Slgadatá slgayslgay nja sani, tskatá tsKaytskay nja sani kə'a ya ná, kahwathwata nzakwani.

³⁸ Da vli kul magatá kuni ta slna ghunaghunafu ya. Ghuyghuya sanlaha ta danjwa ma slna, ka lagha kaghuni da njatsa ndela tsa slna tanj ya,» ka'a.

³⁹ Nda ndəgha la Samari ma tsa luwa tanj ya ta zlg haftá Yesu ta ghənj tsa gwada mna tsa marakw ya ta mnay kazlay: Ka mnihatá tsi ta inda skwiha maga yu kə'a ya.

⁴⁰ Ma lagha la Samari da slanaghatá Yesu, ka ndəbə hən ta dzvu da tsi nja nzatani kawadaga nda hən. Ka nzatá tsi ka zatá fitik his hada da hən.

⁴¹ Ka sgavaghatá ndəghata mnduha ta zlg haftá Yesu, kabga Yesu ka ghənjani ta mna gwadani nja tanj.

⁴² «Zlg hafzlg ha anni ndanana tama makwa na, kabga gwada gha mna ka yeya a wa. Nda sna vərda anni nda sləmənja nni. Grafgra nni kahwathwata kazlay: Na mndu na ná, mnda mba mnduha ta ghənj hadik ya kə'a.»

Mbanafu Yesu ta zwanja sana mnda ksa slna nnumna

⁴³ Tahula tsa fitik his ya, ka sli'aftá Yesu hada ka laghwi ta hadika Galili.

⁴⁴ Tsaw si wya ka Yesu mnata: «Had' lu ta vla glaku nja anabi ta hadikani wu» kə'a.

⁴⁵ Bhadaghatani ta hadika Galili, ka tsu'aftá gwal hada. Tsa gwal ta tsu'afu ya ná, gwal ta nghanjá inda skwi maga Yesu ma Ursalima ma fitika skala Pak ya, kabga si labla hahən guli da vla tsa skalu ya.

⁴⁶ Ka vraghatá tsi tama da luwa Kana ta hadika Galili, ma vla mbədanafu ta imi ka ima inabi ya kay. Tsaw mamu sana mndu dagala ma slna nnumna, ta maga slna ga mgham ma luwa Kafarnahum, kul dughwanaku zwanjani ta kala ghən.

⁴⁷ Snantani kazlay: Sli'afslí'a Yesu ta hadika Zudiya, ka sagha ta hadika Galili kə'a, ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatata. Ka'a nda tsi mantsa: «Kdəkkdək, mbada mbanafu zwanja da kul dughwanaku, ta kala ghən,» ka'a.

⁴⁸ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka ta nghanja kaghuni ta mazəmzəm nda skwa ndərmimay wu ná, zlg ha a kaghuni kay tama wa!» ka'a.

⁴⁹ Ka tsa mndu ta maga slna ga mgham ya nda tsi mantsa: «Mghama da! Mbada ma kdaku zwanja da mtuta,» ka nda tsi.

⁵⁰ Ka Yesu nda tsi mantisa: «La dzagha! Wa a zwanja gha wdərwdər,» ka'a.

Ka zlghaftá tsa mndu ya ta tsa gwada mnana Yesu ya, ka sli'áftá tsi ka laghwi dzaghani.

⁵¹ Ta laha tsi ta tvi ta dza'a dzagha, ka guyatá tsi nda kwalvahani ta nju da mnay nani kazlay: Wa'a nda mba zwanja gha wdər kə'a.

⁵² Ka tsa mndu ya mantisa: «Ta wati luwa lenjavata tsi na?» ka'a dawanjta da hənj. «Kí'a hdzikata fitik ma ghənj dāhawu, ta lavaghutá tsa jucidarani ya,» ka hənj nda tsi.

⁵³ Ka graftá tsa dani ya, ta tsa luwa ya mna Yesu nani kazlay: Wdərwdər zwanja gha kə'a ya. Daga badu tsa ka zlghaftá tsatsi nda gwal ga tanj tani ta Yesu.

⁵⁴ Tsaya mahisa mazəmzəm maga Yesu ta hadika Galili manda zlanjani ta hadika Zudiya.

5

Mbanaf ta Yesu ta sana mndu nda raghwa səlani

¹ Tahula tsaya, ka slatá skala la Yahuda ma Ursalima. Ka laf Yesu da hada.

² Tsaw ma Ursalima, mamu sana ghwa tsap lu ndusa nda watgha saba tuwakha. Betsayda ta hga lu ta tsa ghwa ya nda gwada Hebru. Ta wa tsa ghwa ya mamu glakamha hutaf.

³ Ma tsa glakamha ya, mamu ndəghata gwal kul dughwanaku mida, manda gwal nda ghulpa, nda gwal ta dzagidi, nda gwal nda rwa səla tanj nda dzva tanj ta kzla gigdavata imi.

⁴ Tsaw ta sasa duhwala Lazglafta tazlay da tsa imi ya nja gigdanafta. Ka gigdavafgigda tsa imi ya, ka tinəl wa ta gi laha dida tahula gigdavaftani ya, nda mba tsa mndu ya dər kinawu tsa danjwani ya.

⁵ Hkənmbśak tghas mida vakwa sana mndu ma danjwani ta nzaku hada.

⁶ Kə'a ka Yesu ná, ta hani tsa mndu ya. Nda sna guli kazlay: Nda kda fitikani ta basa tsa danjwa ya kə'a. «Ta kumay ka ta mbafta gha ra?» ka'a nda tsi.

⁷ «Mghama dá! Had mnda dá nja fadihata da imi gigdavafər tsi wa. Ka dza'a yu, ka yu ya ná, gi tinlaghuta sani ta laha ka i'i,» ka tsa mndu kul dughwanaku ya nda tsi.

⁸ «Sli'afslí'a gha kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Gi hadahada ka mbaftá tsa mndu ya, sləjad klaftá skwa hanani, ka sli'i. Tsaw, badu Sabat magakwa tsa skwi ya.

¹⁰ Ka la mali ma la Yahuda nda tsa mndu mbanaf lu ya mantisa: «Sabat a vli gita kay ra? Wa ta mnaghatá kla skwa hana gha na?» ka hənj.

¹¹ «Kla ta skwa hana gha, ka sli'a ka» ka tsa mndu ta mbadifta ya nda i'i,» ka'a nda hənj.

¹² «Wa tsa mndu ta mnaghata kazlay: Kla ta skwa hana gha ka sli'a ka kə'a ya na?» ka hənj dawanjta da tsi.

¹³ Tsaw sna a tsa mndu mbanaf lu ya ta tsa mndu ta mbanaf ta wu, kabga zadamzadá Yesu mataba tskata mnduha ma tsa vli ya.

¹⁴ Bats nza, ka guyaftá Yesu ta vgha nda tsa mndu ya ma daba həga Lazglafta. «Wana nda mba ka ndana tama, yaha ka walglanja maga dmaku da slaghaghatá ya katakata ta malaghutá tsaya,» ka Yesu nda tsi.

¹⁵ Ka sli'áftá tsa mndu ya, ka laghwi da mnay nja la mali ma la Yahuda kazlay: Yesu tsa mndu ta mbidifta ya kay kə'a.

¹⁶ Tsaya kal la mali ma la Yahuda ka zba htsinja Yesu, kabga magatani ta tsa skwi ya badu Sabat.

¹⁷ Ka Yesu nda hənj mantisa: «Tata maga slna Da da kulam ndanana, mantisa i'i guli, tata maga slna yu kulam ndanana,» ka'a.

¹⁸ Ta ghənja tsa gwada gwada tsi ya, ka zbəgelta la mali mataba la Yahuda ta Yesu nja dzata. Ta ghənja vəl ɓlanaptani ta zlaha Sabat kwenjkwənj a ta zba hənj wu, kabga mnayni kazlay: Vərdá Lazglafta na Da dá kə'a ta gra ghənjani nda Lazglafta guli ya.

Vlanja dani ta inda mbrakwani ta zwanjani

¹⁹ Ka Yesu vrəglinjta gwadani nda hənj mantisa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, lavinj a zwanj ta magatá skwi gaghənj gaghənjani, ka ngha a tsi ta skwi ta magə Da wa. Ka kinawu ta maga Da ta inda skwi ya, ka ragra mantisa ya ta maga zwanj guli.

²⁰ Ta dvay Da ta zwanj. Tsaya ta kəl tsi ka marananjta inda skwi ta magə tsi, nja marananjani ta slnaha ta malaghutá nana, kada nghanjta kuni ta skwa ndermimay.

²¹ Manda ya ta sli'aganapta Da ta gwal nda rwa nda hafu ya, mantisa ya ta vlanja zwanj ta hafu nja mndu ta kumə tsi.

²² Tsa a Da ta guma ta ghənja mndu wu, ma dzva zwanj fanamta tsi ta inda guma nja gumay,

²³ kada vla inda mndu ta glaku nja zwanj, manda ya ta vlə hənj ta glaku nja Da ya. Ka vla a mndu ta glaku nja zwanj wu katsi, had tsa mndu ya ta vla glaku nja Da ta ghunagatá tsa zwanj ya wa.

²⁴ «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta sna gwada dá, ka zlghaftá tsi ta mndu ta ghunighatá, mamu hafu nja kdekedzənj ma tsa mndu ya. Had lu dza'a tsanaghatá guma ta tsa mndu ya wa. Nda ghada Pak tsa mndu ya ta mtaku ka laghwi da hafu.

²⁵ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a saghasa fitik, nda ghada va saghani,

dza'a kæl gwal nda rwa ka snañtá lwa Zwanja Lazglafta. Tsa gwal dza'a snañta ya dza'a nzakway nda hafu.

²⁶ Manda daslakwa hafu ta nzaku ma Da ya, manda tsaya vlanja tsi ta zwanj ña mut-sakwa hafu ma tsatsi guli.

²⁷ Ka vlanjta tsi ta mbrakwa tsa guma, kabga nzakwani ka Zwanja mndu.

²⁸ Tsaya a skwi ña ndarmimay ghuni wu, dza'a saghasa fitik dza'a kæl inda gwal ma kulu ka snañtá lwani

²⁹ ña sli'agapta tanj. Gwal ta maga skwi dina ya, dza'a sli'agapta ña nzata nda hafu hahəñ. Gwal ta maga skwi kul dinaku ya guli, dza'a sli'agapta ña tsanaghatá guma ta həñ hahəñ.»

Nzakwa Zwanj ka maslæmtsək

³⁰ Ka Yesu mantša: «Had sana skwi dza'a magata i'i gaghəñ gaghəña dá wa. Manda ya mniha Lazglafta ta tsa yu ta guma. Nda tvani ta tsa yu ta guma kabga zba a yu ta skwi ta kumə ghəña dá wu, skwi ta zdəganatá mndu ta ghunigihata ta zbə yu.

³¹ «Ka i'i katsi mnatá gwada ta ghəña dá katsi ná, had hayhaya tsa gwada dá ya nda tsa wa.

³² Ka sana mndu katsi mna gwada ta ghəña i'i katsi, nda sna yu kazlay: Tsa gwada ta mnə tsi ta ghəña i'i ya ná, kahwathwata nzakwani kə'a.

³³ Ghunaf ghuna kuni ta mnduha da Yuhwana ka mnaghunatá tsi ta kahwathwata.

³⁴ I'i tadá ná, zbanj a yu ta mndu ña mna gwada ta ghəña dá wa. Tsaya kwenkwenj mnaghuna yu ña mutsay ghuni ta hafu.

³⁵ Yuhwana ná, pitirila ta zlgħaku ka tsuwadaka vli ya. Kumañkuma kuni ta nzadavata nda rfu ma tsuwadákani.

³⁶ «I'i, mamu ña dá ma gwada ta ghəña dá ta malagħutá ña Yuhwana. Tsa gwada ya ná, slnaha vliha Da ña kdánafta dá ta magay ya. Tsa slnaha ta kdə yu ta magay ya, ta marañta tsidid kazlay: Da ya ta ghunigihata kə'a.

³⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya, ta mnanjta gwada ta ghəña dá. Anj mndani ta walanj a kuni ta snañtá lwani wa. Ta walanj a kuni ta nghanjta kumani guli wa.

³⁸ Nza a gwadani ma ñudufa ghuni wu kabga zlgħaf a kuni ta mndu ya ghunaga tsi wa.

³⁹ «Ta ndi'andi'a kuni ka tagha skwi ya nda vinda ma gwada Lazglafta kabga mida dza'a mutsa ñni ta hafu ña kdəkedzeñj ka kuni. Tsa gwada Lazglafta nda vinda ya ná, ta ghəña i'i ta gwada tsi.

⁴⁰ Sew va a kuni ta sagha da i'i ña mutsa verda hafu wa.

⁴¹ «Da mnda səla a ta mutsa i'i ta glakwa dá wa.

⁴² Tsaw nda sna i'i ta kaghuni tsidid kazlay: Dvu a kuni ta Lazglafta wu kə'a.

⁴³ Da dá ta ghunigihata, ka kwalagħutá kuni ta tsu'aftá i'i. Ka ma sana mndu ta klaftá ghəñani ka ghəñani ka sagha katsi ná, má tsu'aftsu'a kuni.

⁴⁴ Kaghuni gwal ta dfa glaku da sani nda sani, ka kwalagħutá zba glaku daga da Lazglafta turtukwani, waka kuni má dza'a zlgħafta na?

⁴⁵ «Yaha kuni da uwalay kazlay: Dza'a wlay yu ta kaghuni da Lazglafta kə'a. Tsa Musa faf kaghuni ta ghəñ tida ya dza'a wla kaghuni.

⁴⁶ Ka má zlgħafzlgħa kuni ta Musa katsi ná, má zlgħafzlgħa kuni ta i'i guli, kabga vindaf ta ghəña i'i tsatsi ta gwada.

⁴⁷ Ka si zlgħaf a kaghuni ta skwi vindaf tsatsi ya wu ní, waka kuni dza'a zlgħafta gwada dá na?» ka'a.

6

Zwanja Yesu ta skwa zay ta mnduha dambu' hutaf

Mat 14:13-21, Mak 6:30-44, Luk 9:10-17

¹ Tahula tsaya, ka sli'aftá Yesu ka lagħwi ta sana 6la tsa ghwa Galili ta hgə lu ka Tiberyad ya guli.

² Ka sli'aftá dəmgə rutut mistani nghəñ həñ ta mazənzəmə, ka mbamba gwal kul dughwanaku.

³ Ka ñlagħatá Yesu ta ghwá ka nzagata hada kawadaga nda duhwalhani.

⁴ Tsaw ndusa fitika skala Pak ta nzakway ka skala la Yahuda.

⁵ Kə'a ka Yesu klanjta ghəñ ka nghadapta ná, rutututa dəmgə ta lagħa da tsi. Ka'a mantša: «Ga dza'a skwakta mu ta buradi ña zunustá na ndəghata mnduha na?» ka Yesu nda Filip.

⁶ Ña tsakwasla gwada da tsi kæl tsi ka mnanata mantša, kabga nda sna tsatsi ta skwi dza'a tsi magay.

⁷ Ka Filip nda tsi mantša: «Dər tseda vagħa mnduha his dərmaək* ta maga slna klaf lu ña dzawaktá buradi nda tsi ná, slagħu a dər ña valanjta həñ ki'a ki'a wu.» ka'a nda tsi.

⁸ Ka sani mataba duhwalhani ta nzakway ka Andre zwanjamani ma Simunj Piyer nda tsi mantša:

⁹ «Mamu sana zwanj hadna nda buradi hutaf nda tsulhwa zwana klipi his da tsi, tsaw ña slafta kawu mataba ndəghata mnduha mandana na?» ka'a.

¹⁰ Ka Yesu mantša: «Mnanawa mna ta həñ ka nanzata həñ nda nanza.» ka'a. Tsaw mamu dyatá kuzunj ksif ma tsa vli ya, ka nanzazftá mnduha ta maga dəmbu' hutaf tida.

* 6:7 Ngħa ta Mata 20:2.

¹¹ Ka hlaftá Yesu ta tsa buradiha ya, ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghənjani, ka daganafatá tsi ta tsa mnduha ta nzaku ya. Ka daganafatá tsi ta tsa klipihya ya ta həj guli manda ya ta kumə həj.

¹² Manda babaghawta mnduha, «Tskafwa padakwani yaha da badzuta,» ka Yesu nda duhwalhani.

¹³ Ka tskaftá həj, ka ndaghanafatá həj ta ghwanak ghwanpda his nda pdakwa tsa buradi hutaf ya, tahula babaghawta tan demdem.

¹⁴ «Nana mndu na vərda anabi dza'a sagha ta ghəja hadik mnə lu kay ya,» ka tsa mnduha ta nghanjta mazəməzəm maga Yesu ya.

¹⁵ Tsatsafta Yesu kazlay: Dza'a saghasa lu da ksafatá nda mbraku nja nzakwani ka mgham kə'a, ka kdijta Yesu ta njəglaghata ta ghwa.

Mbaday Yesu ta mbadá ta imi

Mat 14:22-33, Mak 6:45-52

¹⁶ Magatá hawu, ka sli'agatá duhwalhani ta wa drəf.

¹⁷ Ka sli'adamtá həj da kwambalu nja tsughwadá drəf nja dza'a da luwa Kafarnahum. Nda ghada kuzatá vli, ta vradagha a Yesu slanaghatá həj wa.

¹⁸ Tata ndrə həj, ka sli'avafatá falak dagala katakata, ka kapatsa'uwaku drəf.

¹⁹ Swadap swa duhwalha Yesu ta kwambalu ta maga meli hutaf ka mku' a tsi, ka nghanjta həj ta Yesu ta mbadá ta drəf ta ndusadaghata tavata kwambalu, ka ksafatá zləj ta həj.

²⁰ «I' ya tane! Ma zləj kuni ta zləj!» ka Yesu nda həj.

²¹ Si ta kumay həj ta klamta da kwambalu sizlay, gi nda ghadaghata kwambalu da tsa vli ta dza'a həj ya.

Zbay dəmgá ta Yesu

²² Gamahtsimani, ka havaktá tsa mnduha ta nzaku ta wa drəf ya kazlay: Turtuktuk kwambalu si ta lagha da tsa vli ya kə'a. Grafgra həj guli kazlay: Lamə a Yesu kawadaga nda duhwalhani dida wu kə'a. Nda ghəja tan laghwa duhwalhani.

²³ Ma va tsa fitik ya, ka sli'afatá sana kwambaluha ma luwa Tiberiya, ka ghadaghatá həj ndusa nda tsa vli kəl Mgham Yesu ka rfanaghatá Lazglafta ta ghəja buradi, ka zutá mnduha ya kay.

²⁴ Nghay mnduha ná, had Yesu hada wu, had duhwalhani hada guli wu, ka sli'adamtá həj da tsa kwambalu ya ka laghwi da luwa Kafarnahum da zba Yesu.

Yesu ná, dafa hafu ya

²⁵ Ka ghadaghatá həj ka zbə həj, ka slanaghatá həj ta wa sana flá tsa drəf ya.

«Maləma dá! Yawu saghwa ka da hadna kay?» ka həj nda tsi.

²⁶ Ka Yesu nda həj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ta zbə kabga vəl nghanjta ghuni ta mazəməzəm a kuni ta i'i wa. Ta zbə kabga zuta ghuni ta buradi, ka baghaftá kuni, kuni ta i'i.

²⁷ Ma ksə kuni ta slna nja skwa zay dza'a badzuta. Navawaja ka maga slna nja skwa zay ta nzdavata dza'a vlaghunatá hafu nja kdekedzerj. Tsa skwa zay ya ná, Zwanja mndu dza'a vlaghunata, kabga ta tsatsi thafta Da ta njizla vlanjani ta mbraku,» ka'a nda həj.

²⁸ Ka həj nda tsi mantsa: «Nahgani dza'a anjni magay nja kdijta magatá slna Lazglafta na?» ka həj.

²⁹ Ka Yesu nda həj mantsa: «Zlghafta ghuni ta mndu ya ghunaga tsi, na slna ya ta kzlə Lazglafta ta maganata ghuni,» ka'a.

³⁰ Ka həj mantsa: «Mndərga wati mazəməzəm lavinj ka ta maganjnata nja nghanjta nji, kada zlghafta nji ta kagha na? Wati slna dza'a ka magata na?

³¹ Zuza dzidziha nji ta Mana ma mtak. Manda ya nda vinda na: "vlagavla ta buradi daga ta luwa† nja tan, nja zay tan,» ka həj nda tsi.

³² Ka Yesu nda həj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, Musa a ta vlaghunatá buradi ta saha ta luwa wa, Da dá ta vlatá buradi ta saha ta luwa.

³³ Tsa Buradi vlaga Lazglafta ya ná, tsa ta saha ta luwa ta vla hafu nja mnduha ta ghəja hadik yeya,» ka'a nda həj.

³⁴ Ka həj mantsa: «Mghama dá! gdəgdá ta vlanjnatá mndərga tsa buradi ya,» ka həj.

³⁵ Ka Yesu nda həj mantsa: «I' buradi ta vla hafu. Ka saghasa mndu da i'i, walganjta a maya ta kuzlanjta wa. Ka zlghafzlgaha mndu ta i'i, walganjta a ndala ta kuzlanjta wa.

³⁶ Wya mnaghunamna yu, nda ngha kuni ta i'i, ka kwalaghutá kuni ta zlghaftá i'i.

³⁷ Inda gwal vliha Da, dza'a saghasa həj da i'i. Had i'i guli dza'a zlanjta mndu ya ta sagha da i'i ma bli wa.

³⁸ Sa a i'i ta luwa nja maga skwi ta kumə yu wa. Sasa i'i nja maga skwi ta kumə mndu ta ghunigihata.

³⁹ Skwi ta kumə mndu ta ghunigihata ná, kwala dá kul zlanaghutá inda gwal vliha tsi, nja sli'aganapta dá ta həj badu kdakwa ghəja hadik.

⁴⁰ Wya skwi ta kumə Da dá, dər wati ma mndu ta nghanjta zwanj ka zlghaftá tsi, nda mutsa hafani nja kdekedzerj. Dza'a sli'aganapsli'a yu badu kdakwa ghəja hadik,» ka'a.

† 6:31 Ngha ta Sabi 16:13-15, 31.

⁴¹ Ka rurujwaku la Yahuda ta ghənjani, kabga mnayni kazlay: I'i buradi ta saha daga ta luwa kə'a.

⁴² «Tsatsi a Yesu zwanja Yusufu kay wu ra? Tsatsi a na snaj amu ta i dani nda mani na ra? Ta ghənja wu ta mna tsi kazlay: Sa daga ta luwa yu kə'a 6a?» ka hənj.

⁴³ Ka Yesu nda hənj mantsa: «Zlanawazla ta rurujwaku mataba ghuni,

⁴⁴ had mndu dza'a lavinjá sagha da i'i, ka ghunagagha a Da ta ghunigihata da i'i wa. I'i, dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya badu kdakwa ghənja hadik.

⁴⁵ Wya skwi vindaf la anabi: "Dza'a taghanaftagha Lazglafta[‡] ta skwiha ta hənj." Dər wa ta snay, ka zlghaftá tsa skwi ta taghə Lazglafta ya, dza'a saghasa tsa mndu ya da i'i.

⁴⁶ Va a tsaya ta mnay kazlay: Nda ngha tsa mndu ya ta Da nda irani kə'a wu, ba mndu ta saha da Lazglafta yeya nda ngha ta Da nda irani.

⁴⁷ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, nda mutsa hafani nja kdekedzenj.

⁴⁸ I'i buradi ta vla hafu.

⁴⁹ Zuza dzidziha ghuni ta mana ma mtak, kulam nda tsa, rwurwa inda tanj.

⁵⁰ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Mndu ta zay, mtata a wa.

⁵¹ I'i buradi ta vla hafu ta saha daga ta luwa. Kata zay mndu ta tsa buradi ya, dza'a nzaku tsa mndu ya nda hafu nja kdekedzenj. Tsa buradi ta vlə yu ya ná, slu'uvgha dá ya. Dza'a vlay yu, kada nzakwa mnduha ta ghənja hadik nda hafu,» ka Yesu nda hənj.

⁵² Ka hənj mantsa: «Waka na mndu na dza'a vlamatá slu'uvghani nja zay na?» ka la Yahuda zlghanafta ta ghənjani.

⁵³ Ka Yesu nda hənj mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka za a kuni ta slu'uvgha Zwanja mndu, sa a kuni ta usani wu katsi, had hafu dekdek ma kaghuni wa.

⁵⁴ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá, mamu hafu nja kdekedzenj ma tsa mndu ya. Dza'a sli'aganapsli'a yu ta tsa mndu ya badu kdakwa ghənja hadik.

⁵⁵ Vərdá skwa zay ná, slu'uvgha dá ya. Vərdá skwa say guli ná, usa dá ya.

⁵⁶ Mndu ta za slu'uvgha dá, ta sa usa dá ná, ma i'i ta nzamta tsa mndu ya, ma tsa mndu ya nzamta i'i guli.

⁵⁷ Tsa Da ta ghunigihata ya ná, nda hafu mida. Nda tsatsi ta nzakwa i'i nda hafu. Mantsa ya guli ka ta zay mndu ta i'i, dza'a nzanza nda hafu.

⁵⁸ Wana buradi ta saha daga ta luwa hadna. Nza a manda nja dzidziha ghuni ta zutá mana ka rwutá hənj ya wa. Mndu ta za

na buradi na ná, dza'a nzanza nda hafu nja kdekedzenj,» ka Yesu nda hənj.

⁵⁹ Ta taghə tsi ta skwi ma hənga tagha skwa la Yahuda ma Kafarnahum, mna Yesu ta tsa gwada ya.

Zlanavata sanlaha ma duhwalhani ta Yesu

⁶⁰ Ka sanlaha mataba duhwalhani snajər hənj ta tsa gwada ya mantsa: «Dukdukwa na gwada na, wa dza'a lavinjá snay na?» ka hənj.

⁶¹ Daslafta Yesu ma vghani kazlay: Ta rurujwaku duhwalhani ta ghənja tsa tagha skwi ya kə'a, «nda nra njudufa kaghuni guli ra?

⁶² A ka tsa nghanj kuni ta Zwanja mndu ta nju da vli si hada tsi ghalya, waka njudufa ghuni dza'a magay tama?

⁶³ Sulkuma Lazglafta ta vla hafu, had sana skwi lavinj mnda səla ta magata wa. Na gwada mnaghuna yu na ná, Sulkum nda hafu ya.

⁶⁴ Tsaw mataba ghuni ná, mamu sanlaha kul zlghafta dekdek,» ka Yesu nda hənj. Tsaw nda sna Yesu daga zlaftani ta gwal kul zlghafta dekdek, nda mndu ya dza'a skwapta tani.

⁶⁵ Ka Yesu sganaghata mantsa: «Tsaya kəl yu ka mnay nja ghuni kazlay: Had mndu dza'a lavinjá sagha da i'i, ka ghunak a Da wu kə'a ya,» ka'a.

⁶⁶ Tahula mnata Yesu ta tsa gwada ya, nda ndəgha sanlaha ma duhwalhani ta vraghuta, ka kwal kul dza'agəlta mistani.

⁶⁷ Ka Yesu mantsa: «Ki kaghuni, sli'a a kaghuni guli ra?» ka'a nda tsa gwal ghwanjpdə his ya.

⁶⁸ Ka Simuj Piyer mantsa: «Mghama dá! Da wa ta dza'a nji? Ya wana mamu gwada hafu nja kdekedzenj da kagha.

⁶⁹ Zlghafzlgħa nji, nda sna nji guli kazlay: Kristi mndu nda ghuḅa ta saha daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka'a nda tsi.

⁷⁰ Ka Yesu mantsa: «I'i a ta dagaptá na kaghuni ghwanjpdə his na ra? Nziya nza tsi ná, ka halaway ya turtuk mataba ghuni,» ka'a nda hənj.

⁷¹ Ta ghənja Zudas Iskaryut zwanja Simuj ta mna tsi ta tsaya kabga tsatsi mndu dza'a skwapta, dər má tekw tsatsi mataba tsa gwal ghwanjpdə his ya.

7

Kwalaghuta zwanamani ta zlghaftá Yesu

¹ Tahula tsa, mbaḁa Yesu ka ra hadika Galili. Va a ta dza'a ta hadika Zudiya wu, kabga ta dakwatsay dakwatsay maliha ta ghənja la Yahuda hada nja dzata.

[‡] 6:45 Ngha ta Isaya 54:13.

² Tsaw ndusakndusa fitika skala dumbi da la Yahuda.

³ «Sli'afsi'a gha ka dza'a ka ta hadika Zudiya kada nghan̄ta duhwalha gha guli ta slna ta magə ka,

⁴ had̄ mndu ta kuma maran̄tá ghənjani ta dífa ghənjani wa. Ya wya mamu skwiha ta magə ka ya, maran̄mara ta ghənja gha ban̄luwa n̄a nghan̄ta inda mnduha ta kagha,» ka zwanamani nda tsi.

⁵ Tsaw ta zlg haf a zwanamani ta tsatsi wa.

⁶ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ta sagha a fitika dá wa. N̄a kaghuni ya ná, dər ta wati luwa tsi, nda maga fitik, ka kaghuni.

⁷ Had̄ kaghuni ta husan̄tá mnduha wa. I'i ná, husan̄husa yu ta mnduha, kabga ta mnanan̄mna yu ta slna tan̄ kul dínaku ta hən̄.

⁸ Lawala kaghuni! La a i'i wu, kabga ta kda a sagha fitika dá karaku wu,» ka Yesu nda hən̄.

⁹ Tahula mnanatani ta tsa gwad̄a ya ta hən̄, ka nzaghutá tsatsi ma Galili.

¹⁰ Manda laghwa zwanamani da vla skalu, ka sli'af̄tá tsatsi ka ghənjani ka lafi ma dífa ma dífa, kul maran̄tá ghənjani ban̄luwa.

Taghay Yesu ta skwi ma həga Lazglafta

¹¹ Ka la Yahuda mantsa: «Ga tsatsi tama!» ka hən̄ ka zba Yesu ma vla skalu.

¹² Ka sli'avaf̄tá zlar̄dūtawi ka n̄dan̄d̄a ta ghənja tsatsi mataba mnduha kazlay: N̄ərma mndu ya, ka sanlaha, mnduha ta zad̄n̄ta tsi, ka sanlaha.

¹³ Ma va tsaya ná, had̄ mndu ta klan̄tá lwi ka gwad̄a ta ghənja Yesu wu, kabga zlan̄ja la mali ta ghənja la Yahuda.

¹⁴ Dəgatá tsa fitikha n̄a skalu ya ka gra-gra ya ná, ka sli'af̄tá Yesu ka lamə da həga Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi n̄a mnduha mida.

¹⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Taghaf ga na mndu na ta na n̄ani ma skwi na na? Ya wya ta lagha a da vla taghaftá skwi wu, waka a snan̄tá skwi ma gwad̄a Lazglafta mandana na?» ka hən̄ ka ndərmimay.

¹⁶ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Ta sagha da mndu ta ghunighatá skwi ta taghə yu, ta sabə da i'i a wa.

¹⁷ Ka fafa mndu ta ghənjani ka maga skwi ta kumə Lazglafta, dza'a nda sna ka ta sagha da Lazglafta na skwi ta taghə yu na tsi, ka ta kla'ata ma ghənja dá a yu.

¹⁸ Mndu ta mna gwad̄a ta ghənja ghənjani ná, ghənjani ta ghubu tsi. Mndu ta zba vlan̄tá glaku ta mndu ya ta ghunaf̄ta, vərda mndu tsa mndu ya, ghwad̄aka mndu a wa.

¹⁹ Musa a ta vlaghunata zlahu wu ra? had̄ ya mataba ghuni ta maga slna nda tsa zlahu ya wa. Ta zbə n̄aw kuni ta i'i n̄a dzata tama?» ka Yesu nda hən̄.

²⁰ Ka hən̄ mantsa: «Nda ksa ka da halaway, wa ta zba kagha n̄a dzata na?» ka hən̄ nda tsi.

²¹ Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Turtuktuk yeya slna magay yu, ka ndərmim kuni nda ndərmima demdem.

²² Vlaghunavla Musa ta zlahu n̄a dátsa fafad̄, an̄ mndani Musa a ta zlafta wa. Daga ta dzidzi ta zlafta lu. Ta dátsay a kuni ta fafad̄a zwani bad̄u sabat rke?

²³ Ka si lavin̄lava kuni ta tsa fafad̄a zwan̄ bad̄u Sabat, kabga yaha lu da ólanaptá zlahu Musa ya ní, kabgawu ta óasa kuni ta n̄duf̄ ta ghənja i'i, kabga vəl mbanaf̄ta dá ta mndu dzahuma' bad̄u sabat tama?

²⁴ Ma tsə kuni ta guma wa iri, tsawa tsa ta guma manda ya ta raku,» ka Yesu nda hən̄.

Kristi ná, Almasihu ya

²⁵ Ka sanlaha ma mnduha la Ursalima mantsa: «Nana mndu na a ta zbə hən̄ n̄a dzata kay ra? ka hən̄.

²⁶ Ngha óa ta platá vghani ta gwad̄a, gwadanaf a lu wa. Ari tsatsaftsatsa a maliha mu kazlay: Kristi na mndu na ka'a kana?

²⁷ An̄ mndani nda sna mu ta vli sabə tsi. Wya ka saghasa Kristi tani ná, had̄ mndu nda sna ta vli dza'a sabə tsi wu,» ka sanlaha ma mnduha la Ursalima guli.

²⁸ Ma tsa tagha skwi ta taghə Yesu ma dáfa həga Lazglafta ya, ka klan̄tá tsi ta lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda sna kaghuni ta i'i nda vli sabə yu dardar guli ra? Gaghən̄ gaghənja dá a sagha yu wa. Vərda mndu tsa mndu ta ghunidikta ya. Tsaw sna a kaghuni tama ta tsa mndu ya wa.

²⁹ I'i, nda sna yu, kabga sagha da tsatsi i'i. Tsatsi ta ghunidikta,» ka Yesu.

³⁰ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksay. Sew had̄ ya ta faftá dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani karaku wa.

³¹ «Bad̄u saghar Kristi ní, dza'a magay ta mazənzəm ka malaghutá n̄a na mndu na ri?» ka ndəghata sanlaha ma mnduha mataba tsa dəmgə ya.

Ghunaf̄ta la Farisa ta mnduha n̄a ksaftá Yesu

³² Ka snin̄tá la Farisa ta tsa skwi ta mnə mnduha makdəkmakdək ta ghənja Yesu ya. Ka ghunaf̄tá la mali ta ghənja gwal dra skwi n̄a Lazglafta, nda la Farisa ta gwal ngha həga Lazglafta da ksa Yesu.

³³ Ka Yesu mantsa: «Ta teke'a nzda da kwitikw da kaghuni, kada vra yu da mndu ta ghunidikta.

³⁴ Dza'a zbay kuni ta i'i, slafta a kuni ta i'i wu, lavin̄ta a kuni ta óhata ma vli ta dza'a yu guli wu,» ka Yesu nda hən̄.

³⁵ Ka la Yahuda mantsa: «Dza'a laghu diga n̄a kwala mu kul slanaghata na? Dza'a laghu da taba la Yahuda ta widamtá vgha

ma sala la Grek, ka tagha skwi ŋa la Grek rki na?

³⁶ Dza'a zbay kuni ta i'i, sladighata a kuni wu, laviŋta a kuni ta ħata da vli ta dza'a yu guli wu, ka'a ná, nu klatá ghəŋa tsa gwadani ya na?» ka həŋ ta ghəŋani.

Mnay Yesu ta gwada ta Sulkum nda ghuḅa

³⁷ Baḁu kdavakta fitika tsa skalu ta nzakway ka mghama fitik ya, ka sli'aftá Yesu ka sladata, ka gwadata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Ka ta kuzlaŋkuzla ndala ta mndu, ka sawi tsi da i'i da sa imi.

³⁸ «Ka zlgħafzlgħa mndu ta i'i katsi, dza'a mbəzagapmbəza dzuḅay ma ŋuḁufani.» Tsa imi ya ta vla hafu. Mantsa ya vindatani ma gwada Lazglafta,» ka Yesu.

³⁹ Tsaya ná, ta gwadə ta ghəŋa Sulkum dza'a tsu'u gwal dza'a zlgħaftá tsatsi ta tsa gwada ya. Ta vla a lu ta Sulkum karaku ma tsa fitik ya wu, kabga ta kapanaf a lu karaku ta Yesu ma glakwani wa.

Kwala Yesu kul had ma fəlma mnduha

⁴⁰ Ka sanlaha mataba tsa dəmga ya snəŋər həŋ ta tsa gwada ya mantsa: «Vərda anabi na mndu na,» ka həŋ.

⁴¹ «Kristi ya,» ka sanlaha. «Tsaw ma Galili dza'a saba Kristi rki?

⁴² «Ma zivra Dawuda ma luwa Batlehem ta nzakway ka luwa Dawuda*» a dza'a saba Kristi, ka vindatani ma gwada Lazglafta kay ra?» ka sanlaha.

⁴³ Kidagħi gamndər ka tsa ndəghata mnduha ya dagavapta ta ghəŋa gwada ta Yesu.

⁴⁴ Kamkamkam, ka sanlaha ka kuma ksafu, sew had ya ta faftá dzvu tida wa.

Gargha maliha la Yahuda

⁴⁵ Ka vraghutá tsa gwal ngha həga Lazglafta ya da slanaghatá tsa la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda la Farisa ya. Ka həŋ mantsa: «Nya kwal kuni ksakta na?» ka tsaha ya nda həŋ.

⁴⁶ Ka həŋ mantsa: «Kay! Had mndu ta kdə waləŋtá gwadaftá mndərga tsa gwada ta gwadə tsa mndu ya wu,» ka həŋ nda tsa la Farisa ya.

⁴⁷ Ka la Farisa mantsa: «Nu! Nanafnana lu ta kaghuni guli 6a?

⁴⁸ Mamu mndu dər turtuk mataba la mali mali, nda ya mataba la Farisa ta zlgħaftá tsa mndu ya ta nghə kaghuni ra?

⁴⁹ Tsa ndəghata mnduha ta zlgħafta ta nghə kaghuni ya ná, sna a həŋ ta zlahá Musa wu, gwal nda ksi'a həŋ]» ka la Farisa nda həŋ.

⁵⁰ Ka Nikwademu ta nzakway mataba taŋ si ta sli'afta girvidik ka lagha slanaghatá Yesu ya kay nda həŋ mantsa:

⁵¹ «Ka ta dawap a lu ta gwada da mndu, ka snəŋtá skwi maga tsi wu ná, ta gi tsanaghatasa zlahá mu ta guma ta ghəŋani ra?» ka'a.

⁵² Ka həŋ mantsa: «Tekw kagha mataba la Galili guli ra? Dzaŋa ta gwada Lazglafta 6a ka ngha ka, ka dza'a slanaghasla ka ta vli ta mna saba anabi ma Galili,» ka həŋ nda tsi. [⁵³ Tahula tsa, ka gazlaghutá həŋ dzagħa taŋ.]

8

Marakw ksafu ta hliri

¹ Ka sli'aftá Yesu ka lagħwi ta ghwá Zay-tuŋ.

² Wrək tgha ka vragatá tsi, ka lamə tsi da daḅa həga Lazglafta, ka sli'adaghatá inda mnduha da tsi. Ka nzatá tsi nda nza ka tagħa skwi ŋa taŋ.

³ Mbadá gwal tagħa zlahu ŋa mnduha, nda la Farisa ka ksadaghatá sana marakw ksafu ta hliri. Ka kladamta da taba mnduha ka sladanata ta kəma Yesu.

⁴ Ka həŋ mantsa: «Mghama da! Wana na marakw na ksafu ta hliri.

⁵ Mndərga na marakw na ná, zlbabata nda pala, ka zlahá Musa mnaŋnata. Waka kagħa nda ŋa għa na?» ka həŋ nda Yesu.

⁶ Tsaw ŋa tsanamtá matsavada, kada mutsafa həŋ ta rutsak tida lagħa həŋ mna tsa gwada ya ŋani. Lagħa Yesu ka dzamtá ghəŋ ka vinda skwi ta hadik nda ndəfiŋa dzvu.

⁷ Ka gdavatá həŋ ka va dawap da tsi. Ka Yesu mantsa: «Ka waya mataba ghuni kul waləŋta gatá dmaku ya, ka zlafzla tsi ta wudá na marakw na nda pala,» ka'a kapəŋtá ghəŋ.

⁸ Ka dzəglamtá tsi ta ghəŋ ka vindgəltá skwi ta hadik.

⁹ Tahula snəŋta taŋ ta tsa gwada Yesu ya, ka gazlagħatá həŋ turtuk turtuk, zlafta ta la galata mnduha ha ka saha ta zwani. Ka zlanťá həŋ ta Yesu turtukwani nda tsa marakw ya ta sladu ta kamani.

¹⁰ Ka'a ka Yesu kaplanťá ghəŋ ná, tsa marakw yeya nghanťi. Ka Yesu mantsa: «A', gazlagħa diga həŋ kay ní makwa na? Had mndu ta tsagħagħa ta guma kay ra?» ka'a nda tsi.

¹¹ Ka tsa marakw ya mantsa: «Had mghama da wa,» ka'a. Ka Yesu mantsa: «Tsa a i'i ta guma ta ghəŋa kagħa guli wa. La! Yaha ka magəgəltá dmaku,» ka'a nda tsi.

Yesu tsuwadaka ghəŋa hadik

¹² Ka Yesu nda həŋ guli mantsa: «I' tsuwadaka ghəŋa hadik, mndu ta dza'a mista da ná, had dza'a mbadá ma grusl wu, dza'a mutsaya tsuwadaka hafu,» ka'a.

* 7:42 Ngha ta 2 Samuyel 7:12, Zabura 89:4-5, Irmiya 23:5, Mika 5:1.

¹³ Ka la Farisa mantsa: «Ghuba ghəŋa gha ta ghubu ka, vərda gwada a na gwada gha na wu,» ka həŋ ta ghəŋani.

¹⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Dər má ghuba ghəŋa da ta ghubu yu ná, vərda gwada ya ta mnə yu, kabga nda sna yu ta vli sagha yu nda vli ta dza'a yu. Tsaw kaghuni ya ná, sna a kuni ta vli sagha yu, nda vli ta dza'a yu wa.

¹⁵ Kaghuni ná, guma wa iri ta tsə kuni. I'i, tsa a yu ta guma ta ghəŋa mndu wa.

¹⁶ Ala ka tsatsa yu ta guma katsi, vərda guma na guma da, kabga turtukwa da a yu wu kawadaga ŋni nda Da ta ghunigihata.

¹⁷ Nda vinda ma zlahə ghuni kazlay: Ka nda guya gwada mnduha his ta va tsa skwa turtuk ya katsi ná, kahwathwata nzakwa tsa gwada ya* kə'a.

¹⁸ Ghuba ghəŋa da ta ghubu yu mndani, ta ghuba i'i Da da ta ghunidikta guli,» ka'a nda həŋ.

¹⁹ «Ga Da gha na?» ka həŋ nda tsi. Ka Yesu mantsa: «Sna a kuni ta i'i wu, sna a kuni ta Da da guli wa. Ka má nda sna kuni ta i'i ná, má nda sna kuni ta Da da guli,» ka'a nda həŋ.

²⁰ Ta tagha skwi ma daḅa həga Lazglafta mnə tsi ta tsa gwada ya, ta nzaku ndusa nda vli pgha tse. Sew had mndu ta fafta dzvu tida wu, kabga ta sagha a fitikani wa.

Mnaŋta Yesu ta sli'ani da dani

²¹ Ka Yesu mantsa: «Dza'a laghula yu, dza'a zbay kuni ta i'i. Dza'a rwaku kuni ma dmaku, laviŋta a kuni ta ḅata ma tsa vli ta dza'a yu ya wu,» ka'a nda həŋ guli.

²² Ka la Yahuda mantsa: «Vghani rki dza'a tsi dzuvta kəl tsi ka mnay kazlay: Laviŋta a kuni ta ḅata da tsa vli ta dza'a yu ya wu kə'a na?» ka həŋ ta ghəŋa tsa gwadani ya.

²³ Ka Yesu mantsa: «Gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, la ta luwa i'i, ŋa gwal ta ghəŋa hadik kaghuni, ŋa na ghəŋa hadik na a i'i wa.

²⁴ Tsaya tsa kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni kə'a ya. Dza'a rwaku kuni ma dmakuha ghuni ka si zlgħa a kuni kazlay: "I'i ná, i'i ya kə'a ya wu,» ka'a nda həŋ.

²⁵ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Wa kagha katək na?» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Tsa i'i mnaghuna yu daga taŋtaŋ ya, ya.

²⁶ Ta traku skwiha ŋa mnay da ta kaghuni, ka tsaghunaghatá guma. Tsa mndu ta ghunigihata ya ná, vərda mndu ya. Skwi snaŋ yu da tsi ta mnə yu ŋa mnduha ta ghəŋa hadik,» ka'a nda həŋ.

²⁷ Sew sna a həŋ kazlay: Ta gwada ta Da na Yesu ta tsa gwada ya kə'a wa.

²⁸ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Bađu kapadafta ghuni ta Zwanj mndu ya, bađu tsaya dza'a snaŋta kuni "ta i'i."

Bađu tsaya guli dza'a snaŋta kuni kazlay: Gagħəŋgagħəŋa da a ta maga yu ta skwi wu, manda ya taghadif Da ta mnə yu ta gwada da† kə'a.

²⁹ Tsa mndu ta ghunidikta ya ná, kawadaga ŋni nda tsi. Turtukwa da a zlihata tsi wu, kabga ta maganamaga yu ta skwi ta zdəganata inda fitik,» ka'a.

³⁰ Ta gwada Yesu ta tsa gwada ya ná, nda ndəgha gwal ta zlgħafta.

Da Lazglafta ta sagha kahwathwata

³¹ Ka Yesu nda tsa la Yahuda ta zlgħafta ya mantsa: «Ka gdavagda kuni ma skwi ta tagħə yu ŋa ghuni katsi, nda nza kuni ka vərda duhwalha da.

³² Dza'a nda sna kuni ta kahwathwata, ŋa vlaghunata tsa kahwathwata ya ta nzaku nda platá vgha,» ka'a

³³ Ka la Yahuda mantsa: «Zivra Abraham aŋni, ta walaŋ a aŋni ta nzata ka vu'a mndu wa. Ta wu ŋa mnay gha kazlay: Dza'a plaku vgha ghuni kə'a na?» ka həŋ nda tsi.

³⁴ Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Kahwathwata ta mnaghunata yu, inda mndu ta ga dmaku ná, nda nza ka vu'a dmaku.

³⁵ Had vu'a ta gdavata ma həga ga mndu wu, zwaf yeya ta gdavata ŋa dekdek.

³⁶ Ka zwanj ta plighunista katsi ná, falau' vgha ghuni kahwathwata.

³⁷ Nda sna yu kazlay: Zivra Abraham kuni kə'a, ama wana kuni ta psa i'i ŋa dzata, kabga tsu'a a kuni ta gwada da wa.

³⁸ Skwi nghanj yu da Da da ta mnə yu. Kaghuni, skwi tagħghunaf da ghuni ŋa ghuni ta magay,» ka'a

³⁹ Ka həŋ nda tsi mantsa: «Abraham da ŋni ta aŋni,» ka həŋ. Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka má vərda zwana Abraham kuni katsi ná, má mndərga slna Abraham ta maga kuni.

⁴⁰ Wana ndanana ná, ta zba dzata i'i ta mnaghunata kahwathwata skwi ya snaŋ yu da Lazglafta kuni. Ta walaŋ a Abraham ta magatá mndərga tsaya wa.

⁴¹ Kaghuni ná, slna da ghuni ta magə kuni,» ka'a nda həŋ. Ka həŋ mantsa: «Masagwa a aŋni wa. Turtuktuk Da ŋni ta nzakway ka Lazglafta,» ka həŋ.

⁴² Ka Yesu nda həŋ mantsa: «Ka si Lazglafta vərda da ghuni katsi ná, má dza'a dʋudva kuni ta i'i. Sli'af da Lazglafta i'i ka sagha, gagħəŋgagħəŋa da a sagha yu wa. Tsatsi ta ghunigidagħata.

⁴³ Laviŋ a kuni ta snaŋtá gwada da wu, kabga kwala ghuni kul fatá sləməŋ ka sna skwi ta mnaghunata yu.

⁴⁴ Da ghuni ná, halaway ya. Ta kumay kuni ta maganata skwi ta zdəganata. Nda nza tsatsi ka mnda dzata mndu daga ma zrafta. Ta walaŋ a ta sladafta ta kahwathwata wu, kabga had kahwathwata da tsi

* 8:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 17:6, 19:15. † 8:28 Ngha ta Yuhwana 3:14.

wa. Værdɑ ñani ma gwadɑ ta gwadagapta ná, tsakalawi ya, kabga tsakalawi tsatá fwa tsatsi. Dani ma tsakalawi tsatsi guli.

⁴⁵ I'i, tsu'a a kuni ta i'i, kabga mnay dá ta kahwathwata wa.

⁴⁶ Waya mataba ghuni dza'a mnihata kazlay: Taó magamaga ka ta dmaku dær turtuk sála kə'a nda i'i na? Ka si kahwathwata ta mnə yu, kabga wu kwal kuni zlgħay na?

⁴⁷ Mndu ya nda nza ka ña Lazglafta ná, ta snay ta gwada Lazglafta. Kaghuni, sna a kuni ta gwada Lazglafta wu, kabga nza a kuni ka ñani wu,» ka Yesu nda hæj.

I Yesu nda Abraham

⁴⁸ Ka la Yahuda mantsa: «Ta ñañni a ta mnay kazlay: Mnda la Samari kagha, nda ksa ka da halaway kə'a kay rke?» ka hæj nda tsi.

⁴⁹ Ka Yesu mantsa: «Ksa a yu da halaway wa. Glaku ña da ta vlay ña Da dá, ka mbidata kaghuni ta i'i.

⁵⁰ Zba vlanťá glaku ta ghəña dá a ta zbə yu wa. Turtuk tsa mndu ta zba tsa glaku ya ña dá, tsatsi ta tsa guma guli.

⁵¹ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta snatá skwi ta taghə yu, had' dza'a mtuta dekdek wa,» ka'a nda hæj.

⁵² Ka la Yahuda nda tsi mantsa: «Ndanana grafta ñni kazlay: Nda ksa ka da halaway kə'a. Mtumta Abraham, rwurwa la anabi guli. «Ka snasna mndu ta skwi ta taghə yu ná, had' dza'a mtuta dekdek wu,» ka ka ná,

⁵³ mal kagha ka tsa da ñni Abraham ta mtuta ya ra? Ari mal kagha a ka tsa anabiha ta rwuta ya na? Wa i'i ka kagha ta gray na?» ka hæj.

⁵⁴ Ka Yesu nda hæj mantsa: «Ka vla glaku ta vlə yu ña ghəña dá katsi ná, bətbət tsa glakwa dá ya. Da dá ta vlihatá glaku, tsa ta mnə kaghuni kazlay: Má Lazglafta ñni ya kə'a

⁵⁵ kul snanťa kuni ya. I'i nda sna yu ta tsatsi. Ka má sna a yu wu ka yu mazlay katsi ná, má dza'a nzakway yu ka guram nda kaghuni ta tsakalawi ya. Tsaw nda sna i'i ta tsatsi, ta snay yu ta gwadani guli.

⁵⁶ Harharhar ghəña Abraham ta ghəña vəl ndanayni ta dza'ani nghanťá fitika dá. Ka nghanťá tsi, ka tuta tsi da rfu,» ka Yesu nda hæj.

⁵⁷ Ka la Yahuda mantsa: «Ta maga a ima gha hutaf mbsak ná, gi nda ngha yu ta Abraham ka ka?» ka hæj nda tsi.

⁵⁸ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, makəd' lu ka Yatá Abraham ná, mamu i'i,» ka'a nda hæj.

⁵⁹ Na mnatani ta tsaya, ka klaftá hæj ta pala ña zlarťsay. Ka difaghutá Yesu, ka saghu tsi da dába həga Lazglafta.

9

Mbanafta Yesu ta sana ghulpata mndu

¹ Ta labə Yesu ta tvi, ka nghanťá tsi ta sana mndu nda ghulpa daga ta yagatá lu.

² «Maləma dá! Wana nda ghulpa na mndu na daga ta yagatá lu. Tsatsi re, dadahani a ta gatá dmaku katək na?» ka duhwalhani dawanťa da tsi.

³ Ka Yesu mantsa: «Ta ghəña dmakwani a ghulpəta tsi wu, ta ghəña dmakwa dadahani a guli wa. Ghulpgħulpa ña maravata slna Lazglafta nda ma tsatsi.

⁴ Ta ka fitik vəl na ná, magamamaga ta slna mndu ya ta ghunighata. Wana vli dza'a kuzuta ña kwal kul lavinťa ksəgaltá slna.

⁵ Tata ghəña hadik na yu karaku ná, i'i tsuwadaka ghəña hadik,» ka Yesu.

⁶ Tahula mnatani ta tsa gwada ya, ka tťatá tsi ta sərđək, ka hwada'atá hadik nda tsi, ka masanafta ta kwapaya irihani.

⁷ Manda kdinťani ta masanaftá, ka'a nda tsi mantsa: «La mbazinťa kuma gha ma ima Silwe,» ka'a. Tsa «Silwe» ya ná, manda mnay kazlay: Ghunay kə'a ya.

Ka sli'atťá tsi ka lagħwi mbazinťá kumani. Mbazinťani, tsidid' irani, ka sli'atťá tsi ka lagħu dzaghani.

⁸ «Na mndu ta nzata ka gatá skwi da mnduha ya a na mndu na kay ra?» ka sləvdahani si ta gdata ta nghanťa ta gatá skwi ya.

⁹ «Tsatsi ya,» ka sanlaha. «Tsatsi a wu, sana mndu ya ta gara vgha nda tsatsi,» ka sanlaha guli. Ka tsa mndu ya mantsa: «Añ! vada ya,» ka'a.

¹⁰ «Waka ka magay kəl ka ka nghanťá vli 6a?» ka hæj nda tsi.

¹¹ «Sana mndu ya ta hgə lu ka Yesu, ta hwada'atá hadik, ka masadifťá tsi ta kwapaya iriha da. «La mbazinťa kuma gha ma ima Silwe,» ka'a nda i'i, ka sli'atťá yu ka lagħwi yu mbazinťa, kəl yu ka nghanťá vli,» ka'a.

¹² «Ga tsa mndu ya ndana?» ka hæj nda tsi. «Sna a i'i wa,» ka'a nda hæj.

Dawutá vla la Farisa da tsa mndu si nda ghulpa ya

¹³ Ka klaftá hæj ta tsa mndu si nda ghulpa ya, ka klagħata da la Farisa.

¹⁴ Tsaw bađu Sabat hwada'ata Yesu ta tsa hadik ya, ka masanaftá tsa mndu ya ta kwapaya irihani ka mbanafta ya.

¹⁵ Ka dawgaltá la Farisa da tsi kə'a magaku kəl tsi ka nghanťá vli. Ka'a mantsa: «Hadik hwada a tsi, ka masadifťa ta kwapaya iriha dá. Ka mbazinťa yu ta kuma dá, kəl yu ka nghanťá vli,» ka'a nda hæj.

¹⁶ Ka dgavaptá la Farisa his gamndər. «Mnda Lazglafta a tsa mndu ya wu kabga sna a ta skwi ta mnə zlahā sabat wu,» ka sanlaha. «Waka mnda dmaku dza'a maga

mndərga tsahaya ma mazəməzəm na?» ka sanlaha, ka həj ta ghəjani.

¹⁷ Ka həj nda tsa mndu ya mantsa: «Wa tsa mndu ta mbaghaftha ya ka kagha ta gray na?» ka həj ka mahis nda tsi. «Anabi ya,» ka'a nda həj.

¹⁸ Ta lanaf a ta la mali ta ghəja la Yahuda na mnay kazlay: Si nda ghulpa tsa mndu ya, ka nghanjta tsi ta vli kə'a wa. Ka laghu həj hgaktá dadaha tsa mndu ya. Ka sagha həj.

¹⁹ Manda sagha tanj, «zwanja ghuni na mndu na ra? Grafgra kuni kazlay: Nda ghulpa ta yagata kuni kə'a ra? Waka a magaku kəl tsi ka nghanjta vli ndana 6a?» ka həj nda həj.

²⁰ Ka dadahani mantsa: «Nda sna anji kazlay: Zwanja nji ya kə'a. Ta yagata nji guli ná, nda ghulpa.

²¹ Tsaw sna a anji kə'a magaku kəl tsi ka nghanjta vli wa. Dawawadawa da tsi, nda gla tsatsi prək ka zghawani tsatsi ka ghəjani,» ka həj.

²² Ta zənjay tsa dadahani ya ta la maliha ta ghəja la Yahuda, kəl həj ka mnay mantsa. Tsaw la mali ta ghəja la Yahuda ya ná, nda ghada dzrafta tanj. Mndu ta mnay kazlay: Yesu ná Kristi ya kə'a ná, dza'a talinjta lu ta tsa mndu ya ma həga tagha skwa mu kə'a.

²³ Tsaya kəl dadahani ka mnay kazlay: Nda gla tsatsi, prək tsatsi ka ghəjani ka zghawani kə'a ya.

²⁴ Ka hgəlanjta la Farisa ta tsa mndu ya kamahis. Ka həj nda tsi mantsa: «Mna kagha ta kahwathwata ta kəma Lazglafta. Anji ná, nda sna anji kazlay: Mnda dmaku tsa mndu ya kə'a,» ka həj.

²⁵ Ka tsa mndu ya mantsa: «Ka mnda dmaku tsi, ka mnda dmaku a tsi wu, sna a i'i wa. Skwi turtuk ya snaj i'i ná, si nda ghulpa yu, ndanana nda nga yu ta vli tsidid,» ka'a nda həj.

²⁶ «Waka a magaghata kəl ka ka nghanjta vli ka ka?» ka həj nda tsi.

²⁷ «Ghadaghada yu ta mnaghunata, va a kuni ta snay wu. Nu ta kumə kuni ta mnəglaghunata da tama, ari ta kumay a kaghuni ta nzakway ka duhwalhani guli na?» ka'a nda həj.

²⁸ Ka rarazə həj. Ka həj mantsa: «Ba kagha ta nzakway ka duhwalani wala, anji ná, duhwalha Musa anji.

²⁹ Nda sna amu kazlay: Gwadgana gwada Lazglafta ta Musa kə'a. Tsa mndu ya, sna a anji ka sagha ga tsi wu,» ka həj.

³⁰ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wanawa mandərmimi kay tama! Sna a kuni ta vli ka ga sagha tsi wu? Wana gunihaguna ta ira i'i tada tsa.

³¹ Skwi ya snaj amu ná, zlgħa a Lazglafta ta wa skwi ta dawu mnda dmaku wa. Mndu ya ta vli glaku nani, ta snanata nani, ta zlgħə tsi ta wani.

³² Ka yawu ta sna a lu ta mnay kazlay: Mamu mndu ta gunanata ira mndu yaga lu nda ghulpa kə'a wa.

³³ Ka si nza a tsa mndu ya ka mnda Lazglafta wu ná, má had sana skwi lavinj tsi ta magata wa,» ka'a nda həj.

³⁴ Ka həj nda tsi mantsa: «Kagha yaga lu ka dmaku dze'dze' guli ná, ka taghəgəltá skwi njanji,» ka həj, ka ghzlagapta ma həga tagha skwa tanj.

Vərdaka ghulpata mndu

³⁵ Manda snanjta Yesu kazlay: Ghzlagap ghzla lu ma həga tagha skwa la Yahuda kə'a, ka lagha tsi slanaghata. Ka'a mantsa: «Zghafzlgħa ka ta Zwanja mndu ra?» ka'a nda tsi.

³⁶ Ka tsa mndu ya mantsa: «Wayá ní mghama dá! Mnihamna ka zlgħafta yu,» ka'a nda tsi.

³⁷ «Vani na ta nghə ka, ta gwada nda kagha na,» ka Yesu nda tsi.

³⁸ «Zghafzlgħa yu mghama dá,» kə'a tsəlbata ka ndəba dzvu nani.

³⁹ Ka Yesu mantsa: «Sasa yu ta na ghəja hadik na nja dganata nzakwa mnduha. Nja nghanjta gwal kul nghanjta vli, ta vli. Ta ghulpata gwal nda nga ta vli,» ka'a.

⁴⁰ Ka sanlaha ma la Farisa hada mantsa: «Dza'a ghulpgulpa anji guli ra?» ka həj nda tsi manda snanjta tanj ta tsa gwadaha ya.

⁴¹ Ka Yesu nda həj mantsa: «Ka má ghulpgulpa kuni katsi ná, má had dmaku ta kaghuni wa. Tsaw "nda nga anji ta vli," ka kuni ndanana ya, tsaya kəl dmakwa ghuni ka gdavata,» ka'a nda həj.

10

Yesu vərda mnda nga tuwak

¹ Ka Yesu mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta kwal kul lami nda ta watgħa gamaka tuwakħa, ka valadata nda ta muhul ná, ghali tsa mndu ya, gənda tsa mndu ya guli. ² Ala ka lami nda ta watgħa tsa mndu ya katsi, mnda nga tuwakħa tsa mndu ya.

³ Dza'a gunanaguna mnda nga tsa həga ya ta watgħa, dza'a nda sna tuwakħa ta lwani, nja hğayni ta tuwakħani nda hga tanj nda hga tanj. Nja zliginjani ta həj dzibil.

⁴ Zliginjani ta inda tuwakħa ta nzakway ka nani ya, nja dza'ani ta kəma tanj, ta dza'a hahəj mistani. Ta dza'a tuwakħani mistani, kabga nda sna hahəj ta lwani.

⁵ La a həj mista mndu kul snanjta həj wu, dza'a hwayaghuhwaya həj di'ij nda tsi, kabga tsatsaf a həj ta lwani wa.»

⁶ Mantsa ya ka Yesu mnanatá mahdihi ta həj, sew sna a tsa mnduha ta snay ya ta ghəja tsa skwi ta mnə tsi ya wa.

Yesu vərda mnda nga tuwak

7 Ka Yesu nda hən̄ guli mantsa: «Kah-wathwata ka yu ta mnaghunata, i'i watgha gamaka tuwakha.

8 Inda gwal ta sagha ka tinlaghutá i'i, ghali tsaha ya, gənda hən̄ guli. Ama ka kwalaghutá tuwakha ta sna lwa tan̄.

9 I'i watgha gamaka tuwak, ka lamla mndu nda ta i'i, dza'a mbaku. Dza'a lavinjla va ta lami ka sabi, ŋa mutsaftani ta skwa zayni.

10 Mndu ta ghali ná, ghali ŋani ta sagha da ghalay, ŋa dzata, ŋa zadanata. I'i ná, saghasa yu ŋa mutsafta mnduha ta hafu ka haslay, ŋa nzakwa tan̄ kul had̄ sana skwi ta pəfugudunustá hən̄.

11 I'i vərda mnda ngha tuwak, vərda mnda ngha tuwak ná, nda fa vghani ŋa tuwakhani.

12 Mndu ta ngha tuwak ta plə lu nda pla ŋani ná, ŋani a tuwakha wu na, ng-hayni ta kramtak mtak ta sagha ya ná, hwayaghutani ka zlanavatá tuwakha, ŋa valafta kramtak mtak ta tuwakha, ka kwi-tanátá hən̄.

13 Tsaya skwi ta magə mndu ta maga slna ŋa tseđi, had̄ dən̄wani nda tuwakha wa.

14 I'i ná, vərda mnda ngha tuwak yu, nda sna yu ta tuwakha dá, hahən̄ guli nda sna hahən̄ ta i'i,

15 manda va ya snan̄ Da ta i'i ya, i'i guli ná, nda sna yu ta Da, nda fa vgha dá guli ŋa tuwakha dá.

16 Mamu sanlaha ma tuwakha dá guli, kul had̄ ma na gamak na. Dza'a nda sna hən̄ ta lwa dá, ŋa hlaktá dá ta hən̄, ŋa nzata tan̄ tuts, turtuk mndu ta ngha hən̄.

17 Dvudva Da ta i'i, kabga fafa yu ta vgha dá ŋa mtuta, ŋa mutsəglaf ta dá.

18 Had̄ mndu ta lavinjta klaptá hafu ma i'i wu, i'i ka ghəŋa dá ta vlata. Lavinjla yu ta vlata, lavinjla yu ta mutsəglaf ta. Tsaya skwi dza'a ka magay ka Da dá nda i'i.»

19 Ka dagəglavaptá la Yahuda kidaghi gamndər ta ghəŋa tsa gwada ya.

20 Ka sanlaha ma hən̄ mantsa: «Mamu duh-wala halaway ma na mndu na, nda ksa da halaway, ŋaw ta sna kuni ta gwada ta gwada tsi na?» ka hən̄.

21 «Had̄ mndu nda ksa da halaway ta gwada manda tsaya wu, lavinjla duh-wala halaway ta gunana ta iri ta mnduha ra?» ka sanlaha guli.

Zlghafa sanlaha ta Yesu wa

22 Ma fitika mazlam, ka skalə lu ta skala havaktá guna həga Lazglaf ta ma Ursalima.

23 Mbadá Yesu ka wawaku ma rmak ta wa tsa həga Lazglaf ta hgə lu ka rmaka Salumuŋ ya.

24 Ka lagha la Yahuda wanafta dliwis. Ka hən̄ nda tsi mantsa: «Ŋa kulam yawu dza'a

zlan̄nata ka ma dga ghən̄ ta dgə ŋni na? Ka kagha ta nzakway ka Kristi ya kay, mnan̄na ka dardar 6a?» ka hən̄ nda tsi.

25 Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Mnaghunamna yu, zlgha a kuni wa. Na slnaha ta magə yu nda hga Da dá na ta mnan̄tá i'i,

26 zlgha a kuni wu kabga had̄ kuni mataba tuwakha dá wa.

27 Nda sna tuwakha dá ta lwa dá. I'i nda sna yu ta hahən̄, ta dza'a hən̄ mista dá guli.

28 Ta vlan̄vla yu ta hafu ŋa kəkedzer̄ ta hən̄. Had̄ hən̄ dza'a walan̄ta zwaduta wu, had̄ mndu dza'a hlaptá hən̄ ma dzva dá guli wa.

29 Tsa Da dá ta vliha ta hən̄ ya, malaghu-mala ta inda sanlaha. Had̄ mndu dza'a lavinjta hlaptá hən̄ ma dzva Da dá wa.

30 An̄ni nda Da dá ná, ka skwa turtuk ŋni,» ka'a nda hən̄.

31 Lagha la Yahuda ka hləglaf ta pala ŋa zlərtsay.

32 Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Wya nda ndəgha slna dīnadīna si da Da dá magag-huna yu, ta ghəŋa wati ta kuma kuni ta zlərtsa i'i na?» ka'a nda hən̄.

33 Ka hən̄ mantsa: «Ta ghəŋa magata gha ta skwi dīna a ta zlərtsa ŋni ta kagha wu, ta ghəŋa vəl kwarakwara gha. Kagha ta nzakway ka mnda səla ná, ta gra ghəŋa gha ka nda Lazglaf ta,» ka la Yahuda nda tsi.

34 Ka Yesu nda hən̄ mantsa: «Vinda a ma deftera zlaha ghuni ma vla mnay Lazglaf ta kazlay: Kaghuni ná, "lazglaf taha" kuni* kə'a kay ra?»

35 Nda sna mu kazlay: Had̄ mndu dza'a lavinjta hərdīnta skwi nda vinda ma deftera Lazglaf ta wu kə'a. Tsaw lazglaf taha kuni ka Lazglaf ta tsanaf ta hgu ta mnduha ta mnə tsi ta gwadani ŋa tan̄.

36 I'i, Da ta zbaptá i'i, ka ghunigihata ta ghəŋa had̄ik, waka kuni dza'a mnay kazlay: Ta kwarakwara ka kə'a kabga mnay dá kazlay: Zwan̄a Lazglaf ta yu kə'a?

37 Ka slna Da dá a ta magə yu ta nghə kuni wu, ma zlghaf kuni ta i'i.

38 Ala ka si vani tsi ta magə yu katsi, dər má zlghaf a kuni ta i'i wu, zlghafwazlgha a ka tsa slnaha ya, kada grafta kuni, ŋa snan̄ta ghuni kazlay: Da ta nzaku ma i'i, i'i ma Da guli kə'a,» ka Yesu nda hən̄.

39 Ta ghəŋa tsaya ka zbəgəltá hən̄ ta ksaf ta, ka zadānaghatá tsi rək ta hən̄.

40 Ka vrəglaghutá Yesu ta 6la ghwa Zurdən̄, ma vla tan̄tan̄a magay Yuhwana ta batem ŋa mnduha, ka nzatá tsi hada.

41 «Had̄ mazəmzəm dər turtuk maga Yuh-wana wa. Tsaw inda skwi ya mna Yuh-wana ta ghəŋa na mndu na ná, manda va tsaya nzakwani, ka ndəghata mnduha ta sli' adaghata da tsi ta mnay.»

* 10:34 Ngha ta Zabura 82:6.

⁴² Ma tsa vli ya, nda ndəgha gwal ta zlgħaftá Yesu.

11

Mtakwa Lazar

¹ Mamu sana mndu ma luwa Betani Lazar hgani ksaf dajwa. Ma tsa luwa ya ta nza-kwa kwaghamani ta nzakway ka i Mari nda Marta.

² Tsa Mari ya tsa ta pghanaftá urdi ta sala ta Mgham Yesu ka takadáy nda swida ghənjani ya. Zwanjani tsa Lazar kul dughwanaku ya guli.

³ Ka tsghaghatá tsa kwaghamani ya ta lwi ŋa Yesu kazlay: Mghama dá, dughwana a tsa gra gha ya kay wu kə'a.

⁴ Ka Yesu mantsa: «Dzata a tsa dajwa ya ta Lazar wa. Ŋa maranjá glakwa mbrakwa Lazglafta tsa dajwani ya, kada maravata glakwa Zwanja Lazglafta guli,» ka'a manda snanjani ta tsa gwada ya.

⁵ Tsaw ta dıvay Yesu ta i Marta nda mukumani nda Lazar.

⁶ Tahula tsa snanjta Yesu kazlay: dughwana a Lazar wu kə'a ya, ka magəglatá tsi ta fitik his, ma tsa vli hada tsi ya.

⁷ Tahula tsa, «vramavra ta hadıka Zudiya,» ka'a nda duhwalhani.

⁸ «Maləma dá, kdakwa la Yahuda tsa ta kuma zlersta ta kagha nda pala ŋa dzata ná, vramavra ta hadıka Zudiya ka ka?» ka duhwalhani nda tsi.

⁹ Ka Yesu mantsa: «Ghwanpde his a nzem-ndi ma vaghu ra. Ka ta mbadə gifitik mndu ta mbadá ná, had' tuthun, ta dzadzay wu, kabga tsuwađak vli ta wa irani gifitik.

¹⁰ Ala ka girvidik ta mbadá mndu ta mbadá katsi, ta dzadzay tuthun, kabga ngha a ta vli girvidik wu,» ka Yesu nda həŋ.

¹¹ «Wa a dzadza hani ta gra mu Lazar, ka la yu da sli'anafta,» ka'a nda həŋ tahula mnatani ta tsa gwada ya.

¹² «Mghama dá! ka si hani ta dzata ya ní, had' dza'a mbafta ra?» ka duhwalhani nda tsi.

¹³ Ba va hani ta dzata kahwathwata ka hahəŋ sizlay nda ŋa tanj. Tsaw ta ghəŋa mtatani mna Yesu ta ŋani.

¹⁴ Ka Yesu klinistá ghənjani ta həŋ mantsa: «Nda mta Lazar tane!

¹⁵ Ta rfu yu ta ghəŋa kwala dá kul had' hada. Dına tsaya ka ŋa ghuni, ŋa fafta ghuni ta ghəŋ ta i'i. Mbadma slanaghata ndana tama,» ka'a nda həŋ.

¹⁶ «Mbadma amu guli, ka dza'a mu rwuta kawadaga nda tsi,» ka Tuma ta hgə lu ka mbuhwali nda pdakwa duhwalha.

Yesu hafu

¹⁷ Ta lagha Yesu ná, mafwada fitika Lazar tsa ma hadik manda padamta.

¹⁸ Tsa luwa Betani ya, malaghumala a ka meli hkan nzakwani nda luwa Ursalima wa.

¹⁹ Nda ndəgha la Yahuda ta sli'adaghata da zgwanjá i Marta nda Mari, ta ghəŋa mtatá zwanjama tanj.

²⁰ Manda snanjta Marta kazlay: Wa'a Yesu ta sagha kə'a, ka labə tsi da guyay ta tvi, ta nzutá nzakwani Mari mintgha.

²¹ Ka Marta nda Yesu mantsa: «Mghama dá! Ka má hadna ka katsi ná, má mta a zwanjama dá wa.

²² Tsaw dər nda vanana ná, nda sna yu kazlay: Inda skwi dza'a ka dawanjta da Lazglafta ná, dza'a tsu'aghaf tsu'a Lazglafta ta wani kə'a,» ka Marta nda Yesu.

²³ Ka Yesu mantsa: «Dza'a sli'agapsli'a zwanjama gha ma mtaku,» ka'a nda tsi.

²⁴ «Nda sna yu mantsa kazlay: Dza'a sli'agapsli'a ma mtaku badu kdakwa ghəŋa hadik kə'a,» ka Marta nda tsi.

²⁵ Ka Yesu nda tsi mantsa: «I'i tsa mndu ta sli'aganaptá gwal nda rwa ŋa nzəglata tanj nda hafu ya. Mndu ta zlgħaftá i'i dər mtumta tsi, dza'a nzanza nda hafu.

²⁶ Dər wati ma mndu ka ta ndiri tsi ta zlgħaftá i'i had' dza'a mtuta dekdek wa. Zlgħafzlgħa ka ta tsa?» ka Yesu nda tsi.

²⁷ Ka Marta nda tsi mantsa: «Anji mghama dá, zlgħafzlgħa yu kazlay: Kagha ná, Kristi Zwanja Lazglafta ya dza'a saha ta ghəŋa hadik ka,» ka'a nda tsi.

Tawa Yesu ta ghəŋa mta ta Lazar

²⁸ Mnatani ta tsa gwada ya, ka sli'aftá tsi ka laghwi mnanatá mukumani Mari makdekmakek kazlay: Wa'a tsa mndu ta taghamatá skwi ya kay hadna ta gvala kagha, ka'a.

²⁹ Na gi snanjta Mari mantsa ya, gi brahwat sli'afta, ka hwaya slanaghata Yesu.

³⁰ Tsaw ta lamə a Yesu da luwa karaku wu, tata nzaku ma tsa vla guyakwa tanj nda Marta ya.

³¹ Nghay tsa la Yahuda ta nzaku ma həga ta ləa njuduf ŋa Mari ta tsa gi sli'aftani brahwat ka sli'i dzibil ya, ka həŋ mantsa: Ya sli'ani da taw ta kulu tsa, ka həŋ ka sabi mistani.

³² «Mghama dá! Ka má hadna ka ná, má mta a zwanjama dá wu,» Ka Mari zləmbatá ma ghuvva Yesu nghanər tsi manda ghadaghatani da tsa vli nda tsi ya.

³³ Nghay Yesu ta Mari ta taw, nda tsa la Yahuda ta labə mistani ya tani, ka lagha tsi ta njudufa Yesu ka kəanafta.

³⁴ «Ga padamta kuni na?» ka'a nda həŋ. «Mghama dá! Sawi nghanata 6a,» ka həŋ nda tsi.

³⁵ Ka mbəzə Yesu ta ima taw.

³⁶ «Nghawa kə'a ta dıvay 6a!» ka la Yahuda ta ghənjani.

³⁷ «Tsatsi ta mbanaftá għulpata mndu kay guli ná, lavin a ta pyaftá Lazar má ña kwal kul mtuta ra,» ka sanlaha mataba tañ.

Vranamta Yesu ta hafu ma Lazar

³⁸ Ka laġlagħa tsi ta ñudufa Yesu. Ka sli'aftá tsi ka laġha ta kulu. Sana galigha ya fuñ lu ta klam ta wani.

³⁹ «Tañwalagħwa ya klam ta wani ya,» ka Yesu. «Mghama dá! Nda għada z'atani, kabga ma fwadá fitikani na manda padamta,» ka Marta, mukumani ma tsa mndu nda mta ya.

⁴⁰ «Mnagħa a yu kazlay: Ka zlgħafzlgħa ka ná, dza'a nda ngħa ka ta mbrakwa Lazglafta k's'a kay ra?» ka Yesu nda tsi.

⁴¹ Ka tañwalagħuta hən ta tsa klam ya. Ka ngħadaftá Yesu nda ta luwa, ka'a mantsa: «Da! Ta rfay yu ta kagħa, kabga ta zlgħafzlgħa ka ta tawa dá.

⁴² Nda sna yu kazlay: Ta gđagđa ka ta zlgħidiftawa dá k'a. Nziya nza tsi ná, ña na mnduha ta widifta na ta mna yu, kada zlgħafta hən,» ka'a.

⁴³ Tahula mnanani ta tsa gwada ya, ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Lazar! Sabsa,» ka'a.

⁴⁴ Ka sabə tsa Lazar si nda mta ya nda slahwatá səlahani nda dzvuhani, nda patak ma kuma. «Paliñwapala, ka mbada tsi ta mbada,» ka Yesu nda hən.

*Baray mghamha ta vgha ña dzatá Yesu
Mat 26:1-5, Mak 14:1-2, Luk 22:1-2*

⁴⁵ Mataba tsa la Yahuda si ta laġha da zgwa Mari ya ná, nda ndəgha sanlaha ta zlgħaftá Yesu ngħañ hən ta skwi maga tsi.

⁴⁶ Ka sli'aftá sanlaha mataba tañ, ka laġhwi slanagħatá la Farisa, ka rusanaftá skwi maga Yesu ta hən.

⁴⁷ Laġha la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta nda la Farisa, ka tskanata gwal tsa guma. Ka hən mantsa: «Dagala mazəməm ta magə tsa mndu ya, waka mu dza'a magay na?»

⁴⁸ Ka zlanazla mu ka va magayni katsi ná, dza'a sli'agħuslia mnduha da zlgħaftá tsatsi, ña sagħa la Ruma da zadānatá həga Lazglafta nda mndəra amu tani,» ka hən.

⁴⁹ Ka Kayifa ta nzakway tek w mataba la mali ta ghəña la Yahuda, ya zbp lu ka mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta ma tsa vaku ya, nda hən mantsa: «Kaghuni wa, haf skwi snañ kuni wa.

⁵⁰ Had' kuni ta ndanu ra? Draj mtuta mndu turtuk da manaka mnduha, kaya dza'a zadānata lu ta mndəra mndu nek-wnekw,» ka'a.

⁵¹ Tsaw tsa gwada mnə tsi ya ná, nda đvayni a wa. Ma vəl tsa nzakwani ka mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta ya ná,

ka mnutá tsi kazlay: Dza'a mtumta Yesu da mnaka la Yahuda k'a.

⁵² Ña la Yahuda nda ghəña tañ a wu, nda nza guli ña tskanata inda zwana Lazglafta ta widatá vgha.

⁵³ Daga badu tsa ka dzraftá hən ta wi ña dzata Yesu.

⁵⁴ Tsaya kwal Yesu margəltá vghani banluwa mataba la Yahuda. Ka sli'aftá tsi ka laġhwi da sana luwa ta hgə lu ka Ifrayim ndusa nda wa mtak. Ka nzatá tsi hada kawadaga nda duhwalhani.

⁵⁵ Ka ndusakta fitika skalay la Yahuda ta Pak. Ma kdaku tsa fitika skalu ya, ka sli'adagħatá ndəghata mnduha tsa hadik ya da luwa Ursalima, ña għuđintá vgha tañ.

⁵⁶ «Ta ndanə kuni ná, dza'a sagħasa da vla skalu re, ari sagħata a wa na?» ka hən mataba tañ, ka zba Yesu.

⁵⁷ Tsaw si mnumna la mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta nda la Farisa kazlay: Ka wa mndu da snañtá vli hada tsi ya ná, ka mna tsi ña ksafat, ka hən.

12

*Pgħafta Mari ta urdi ta səla Yesu
Mat 26:6-13, Mak 14:3-9*

¹ Ta pdakwa fitik mku' ka maga skala Pak, ka Laġha Yesu da luwa Betani, ma tsa luwa ta nzaku Lazar, tsa mndu sli'aganap tsi ma mtaku ya kay.

² Ka danatá lu ta skwa zay hada, ka dgə Marta. Tekw tsa Lazar ya mataba tsa mnduha ta nzata ña za skwa zay kawadaga nda Yesu ya.

³ Ka klaftá Mari ta hwaraka urda sana fu ta hgə lu ka Nar, nda bla dzvani, ka rita litir. Ka pghə tsi ta səla Yesu, ka takaday nda swida ghəñani. Ka vartikanaftá tsa urdi ya ta vli ma inda ta həga ya.

⁴ Ka Zudas Iskaryut zwanə Simuñ, ta nza-kway tek w mataba duhwalha Yesu ta dza'a skwapta ya mantsa:

⁵ «Had' lu si ta skwaptá na Urdi na ka tseda vagħa mnduha hkən dərəmk* ka daganaftá gwal ka pdu ra?» ka'a.

⁶ Vərdá gwada ta la pdu a gwadə tsi wa. Vərdá tsatsi ná, ghali ya kabga ta dza'a tsatsi nda kla'atá tsa skwi ta tskə lu ma zlibi da tsi ya.

⁷ Ama ka Yesu mantsa: «Zlanazla! Ka fata tsi ña badu pada i'i.

⁸ Gwal pdu ná, tavata kaghuni hahən. I'i, nzata a yu tavata kaghuni ña dekdek wu,» ka'a.

Mal dzatá Lazar, ka gwal dra skwi ña Lazglafta

⁹ Snañta ndəghata la Yahuda kazlay: Wa'a Yesu ma Betani k'a, ka sli'adagħatá hən.

* 12:5 Ngħa ta Yuhwana 6:7.

Tsa sli'adaghata sli'adagha hən̄ ya ná, ta ghə̄nja gwada ta Yesu nda ghə̄njani a wu, ta kumay hən̄ ta nghan̄ta tsa Lazar sli'aganap Yesu mataba gwal nda rwa ya guli.

¹⁰ «Dzatá Lazar guli!» ka la mali ta ghə̄nja gwad dra skwi ŋa Lazglafta kurata,

¹¹ kabga nda ndəgha la Yahuda ta sli'apta mataba tan̄ ka laghwí da zlglaftá Yesu ta ghə̄nja gwada ta Lazar.

Lama Yesu da luwa Ursalima

Mat 21:1-11, Mak 11:1-11, Luk 19:28-40

¹² Gamahtsimani, ka snan̄ta də̄mga ta sli'adaghata da tsa vla skalu ya kazlay: Wa'a Yesu ta sagha da Ursalima kə'a.

¹³ Ka 6al hən̄ ta sluhwa zlizlam ka dza'a da guyay ta tvi. Ka hən̄ mant̄sa: «ŋa Lazglafta glaku! Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta mndu ta sagha nda hga Mgham. Ka tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta Mghama la Isra'ila,» ka hən̄ ka hla wi.

¹⁴ Manda ya nda vinda, ka mutsaftá Yesu ta zwan̄a kdih, ka laf tsi tida.

¹⁵ «Ma zlan̄ kuni ta zlan̄ mnduha ma luwa Ursalima,

wa'a Mghama ghuni ta sagha ta zwan̄a kdih[†],» ka'a.

¹⁶ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ta sna a duhwalhani ta klatá ghə̄njani karaku wa. Tahula kapanafta lu ta Yesu ma glakwani, ka havaktá hən̄ kazlay: Ta ghə̄nja tsatsi vindafta lu ta tsa skwi ya kə'a, ka sagha tsa skwi mna lu ma gwada Lazglafta ya magata manda va tsaya guli, ta ghə̄nja Yesu.

¹⁷ Ka rusu inda tsa mnduha si kawadaga nda Yesu ya ta skwi nghan̄ hən̄, ma fitika sli'aganaptani ta Lazar ma kulu, mataba gwal nda rwa ya.

¹⁸ Tsaya kəl mnduha ka sli'adaghata da guyay kabga snan̄ta tan̄ ta tsa mazəmzəm maga tsi ya.

¹⁹ «A had̄ sana skwi dza'a magata mu ya na! Nghawa 6a ta inda mnduha ta dza'a mistani,» ka la Farisa mataba tan̄.

Maganatá slna ta Yesu, ka dza'a mistani

²⁰ Mamu la Grek[‡] mataba tsa gwal ta sli'adaghata da Ursalima ŋa tsə̄lbu da Lazglafta ma tsa fitika skalu ya.

²¹ Ka hən̄ mant̄sa: «Mghama dá! Ta kumay ŋni ta guyata nda Yesu,» ka hən̄ nda Filip ta nzakway ka mnda luwa Betsayda ta had̄ika Galili.

²² Ka laghu Filip mnanatá Andre, ka sli'aftá hən̄ kawadaga ka laghwí mnanatá Yesu.

²³ Ka Yesu nda hən̄ mant̄sa: «Nda maga fitik dza'a kəl lu ka kapanaftá Zwan̄a mndu ma glakwani.

²⁴ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ndlen̄w manda va tsaya ta nzata hya nimaya

ka də̄dam a tsi da had̄ik ka rwutani. Ka rwurwa tsi, dza'a yaf ya dagala.

²⁵ Mndu ta d̄va ghə̄njani ná, dza'a zad̄inzad̄a. Ala, ka malaghumala d̄vafta tsa mndu ya ta Lazglafta ka skwiha ma ghə̄nja had̄ik katsi, dza'a nzulananzula tsa mndu ya ta hafani ŋa kdekedzeŋ.

²⁶ Kata kumay mndu ta magihatá slna ná, ka sawi tsi mista dá, ma tsa vli dza'a nzata i'i ya, hada dza'a nzata tsa mndu ta magihatá slna dá ya guli. Ka ta magihamaga mndu ta slna, dza'a ŋlanaf̄ŋla Da dá ta tsa mndu ya,» ka'a nda hən̄.

Mnay Yesu ta gwada ta dza'ani mtaku

²⁷ Ka Yesu mant̄sa: «Ndanana ná, wana nda tsa ŋudufa dá. Sna a yu ta skwi ŋa mnay dá wa. Da! Klakla ta i'i ma na ghuya dan̄wa na ka yu, tsaw ta ghə̄nja tsa ghuya dan̄wa ya klə̄ yu ka saha ta ghə̄nja had̄ik da ghuyay kay guli.

²⁸ Da! Maran̄mara ta glakwa gha,» ka'a. «Ghadaghada yu ta maran̄ta glakwa dá, dza'a kd̄ay yu ta maray guli,» ka lwi gwadagata daga ta luwa.

²⁹ «Luwa ya ta ŋə̄zlata,» ka də̄mga ta snay. «Duhwalha Lazglafta ya ta gwadganata,» ka sanlaha.

³⁰ Ama ka Yesu mant̄sa: «Tsa lwi ta gwadagata ya ná, ka ŋa dá a wa, ka ŋa ghuni gwadagata tsi.

³¹ Ndanana tama, nda maga fitika tsanaghatá guma ta na ghə̄nja had̄ik na. Ndanana dza'a wud̄idin̄ta lu ta mghama na ghə̄nja had̄ik na.

³² I'i, bad̄u kapad̄ifta[§] lu ta na ghə̄nja had̄ik ya, dza'a td̄akt̄d̄ak yu ta inda mnduha da i'i,» ka'a.

³³ Tvi kə'a dza'a mtaku ta mnə tsi ma tsa gwadani ya.

³⁴ «Dza'a nzata ŋa kdekedzeŋ Kristi, ka an̄ni taghafta ma deftera zlahu ná, waka kagha tama ta mnay kazlay: Dza'a kapanafkapa lu ta Zwan̄a mndu kə'a. Wa tsa Zwan̄a mndu ya?» ka tsa də̄mga ya.

³⁵ Ka Yesu mant̄sa: «Ta b̄ats nz̄da tsuwad̄ak karaku mataba ghuni. Tatake'a tsuwad̄ak na ná, Mbadawambad̄a ta mbad̄a ma tsuwad̄ak, yaha vli da kuzaghunaghata. Mndu ta mbad̄a ma grum ná, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

³⁶ Zlg hafwazlḡha ta tsuwad̄ak ta da kaghuni tsi na, kada nzakwa kuni ka zwana tsuwad̄ak,» ka'a nda hən̄. Gwadata Yesu ta tsa gwada ya, ka laghu tsi ka zaghuta di'ij̄ nda hən̄, ka difaghuta.

Kwalaghuta la Yahuda ta zlglaftá Yesu

³⁷ Kulam nda tsa mazəmzəmha mamaga tsi ta wa ira tan̄ ya, ka kwalaghutá hən̄ ta zlglafta.

³⁸ Mantsa ya dza'a kəl tsi ka nzakway ta6 ta gwada manda ya mna anabi Isaya kazlay: «Mghama da, wa ta zlghafta gwada ya gwada ɲni?

Wa marananj Mgham Lazglafta ta mbrakwani*?»

³⁹ Skwi kwal hənɲ zlghafta ná, wya tsi ka Isaya mnata guli:

⁴⁰ «Lazglafta ta ghulpintá ira tanj, ka tənanaftá ghəɲa tanj, ɲa kwala tanj nghanɲa nda ira tanj, ɲa kwala tanj tsatsafta da mbəɖaktá hənɲ ta vgha tvə i'i

ɲa mbanafɲa da ta hənɲ† kə'a,» ka Lazglafta.

⁴¹ Ma tsa fitika nghanɲa Isaya ta glakwa Yesu ka mnə tsi ta gwada ta ghəɲani‡ ya, mnata tsi ta tsa gwada ya.

⁴² Ma wa tsaya ná, mamu ndəghata la mali ta ghəɲa la Yahuda ta zlghaftá Yesu. Ama ka kwalaghutá hənɲ ta maranɲá ghəɲa tanj, kabga zləɲa gwada da la Farisa, da talintá lu ta hənɲ ma həga tagha skwa tanj.

⁴³ Malaghumala dɲafta tanj ta ghubu da mnduha ka ya da Lazglafta.

Yesu ná, tsuwadək ya

⁴⁴ Ka Yesu klanɲá lwi mantsa: «Mndu ta zlghaftá i'i, i'i a zlghaf tsi wu, tsa mndu ta ghunigihata ya zlghaf tsi.

⁴⁵ Mndu nda nghanɲa ta i'i, nda nghanɲa ta mndu ta ghunigihata.

⁴⁶ I'i ná, tsuwadək yu, ka saha yu ta ghəɲa hadik kada kwala mndu ta zlghaftá i'i da nzata ma grum.

⁴⁷ Ka nda sna mndu ta gwada mna yu, ka kwalaghutá tsi ta maga slna nda tsi katsi, i'i a dza'a tsa guma ta ghəɲani wu, kabga sa a yu ta ghəɲa hadik ɲa tsa guma wu, sasa yu ɲa mba mnduha ta ghəɲa hadik.

⁴⁸ Mndu ta vzdɲta ka kwalaghutá tsi ta zlghaftá gwada da, dza'a tsanaghatɲa lu ta guma. Tsa gwadaha gwada yu ya dza'a tsanaghatá guma baɖu kdakwa ghəɲa hadik.

⁴⁹ I'i ná, gaghənɲ gaghəɲa da a ta gwada yu ta gwada wa. Tsa Da ta ghunigihata ya ta mnihatá gwada ɲa gwadaj da, nda ya ɲa ta taghay da ɲa mnduha.

⁵⁰ Nda sna yu kazlay: Skwi ta mnə tsi ná, ta vlay ta hafu ɲa kdəkedeɲen kə'a. Inda skwiha ta mnə yu ná, manda va skwi mniha Da da ta mna yu,» ka'a.

13

Mbazanata Yesu ta səla duhwalhani

¹ Ta kdavakta fitik lu, gamahtsimani dza'a skala lu ta skala Pak. Nda sna Yesu kazlay: Saghasa fitik dza'a kəl tsi ka zlanatá na ghəɲa hadik na, ka laghu da Da kə'a. Dɲudɲa tsatsi ta gwal ta zlghafta ma na ghəɲa hadik na, had kdavakta dɲutani ta hənɲ wa.

² Ka zə Yesu ta skwa zay nda duhwalhani gahawu. Nziya nza tsi, ghadaghada halaway ta hbutá Zudas zwanɲa Simunɲ Iskaryut ɲa skwaptá Yesu.

³ Nda sna Yesu ka ghəɲani kazlay: Sa daga da Lazglafta yu, dza'a vru da Lazglafta yu kə'a. Nda sna guli kazlay: Fanamfa Lazglafta ta inda skwi ma dzvani kə'a.

⁴ Ka sli'avatá tsi ma tsa vla za skwi ya, ka sudatá tsi ta lɲutani, ka klaftá tsi ta ira gwada ka hbivta misti.

⁵ Ka tamtá tsi ta imi ma glifin, ka mbambazə tsi ta səla duhwalhani. Ka ta takad tsi nda tsa ira gwada hbiv tsi misti ya kay.

⁶ Ka lagha tsi ta Simunɲ Piyer. Ka Simunɲ Piyer mantsa: «Mghama da! Kagha ná, ɲa mbaza səla da!» ka'a nda tsi.

⁷ «Ta kda a sanɲta gha ta na skwi ta magə yu na karaku wu, dza'a nda sna ka dazlay,» ka Yesu nda tsi.

⁸ «Kadzenkadeɲen, had ka ta walanɲá mbaza səla da wu,» ka Piyer nda tsi. «Ka mbazagha a yu ta səla gha wu, had ima gha ma i'i wu,» ka Yesu nda tsi.

⁹ Ka'a mantsa: «Mghama da! Səlahə da kwenkweɲ a dza'a ka mbazihata tama wu, nda dzvuhə da nda ghəɲa da tani,» ka Simunɲ Piyer nda tsi.

¹⁰ Ka Yesu mantsa: «Ka nda mbazambaza mndu, had ta zbəgəltá mbaza wa. Ba səlahə kwenkweɲ dza'a mbambazanaghuta tsi, kabga tsuwedaka vghani. Tsuwedaka vgha ghuni, tsaw kaghuni demdem a wu,» ka Yesu nda tsi. ¹¹ Nda sna Yesu ta mndu dza'a skwaptá, tsaya kəl tsi ka mny kazlay: Kaghuni demdem a tsuwedaka wu kə'a ya.

¹² Tahula mbambazanatanani ta səlahə tanj, ka sudglavatá tsi ta lɲutani, ka nɲəgladatá ka zəgəltá skwi. Ka'a nda hənɲ mantsa: «Nda sna kuni ta tsa skwi magə yu ɲa ghuni ya ra? ¹³ «Mndu ta tagha skwi» ɲanɲi ka, «mghama ɲni» ka, ka kuni ta hga i'i. Ta ɲa ghuni tsaya, manda va tsaya yu.

¹⁴ Ka si i'i ta nzakway ka mgham, mndu ta tagha skwi ɲa mndu, mbaza ghuna mbaza yu ta səla ya ni, kaghuni guli ɲa mbazay ghuni mantsa ta ɲa sani nda sani.

¹⁵ Maraghunatá tsaya maraghuna yu, ɲa magay kaghuni guli manda tsa magaghuna yu ya.

¹⁶ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, had kwalva ta malaghutá mghamani wu, had mnda ghunay guli ta malaghutá mndu ta ghunafɲa wa.

¹⁷ Ka nda sna kuni ta tsaya, dza'a rfu kuni kata magay kuni ta slna nda tsi.

¹⁸ Nda kaghuni demdem a ta gwada yu ta tsa gwada ya wu, nda sna yu ta gwal zabap yu. Tsa gwada nda vinda ma defteri ya ná,

* 12:38 Nghanɲa ta Isaya 53:1. † 12:40 Nghanɲa ta Isaya 6:9-10.

‡ 12:41 Nghanɲa ta Isaya 6:1.

* 13:18 Nghanɲa ta Zabura

dina ka magatani mantsa. “Mndu ta zə ɲni ta skwa zay kawadaga nda tsi ta lidista.*”

¹⁹ Ka yu ta mnaghunata daga ndanana ma kdaku skwi ka slata. Mantsa tama ka slasla skwi ya, ɲa zlgħafta ghuni kazlay: “Ti ná, i’i ya” kə’a.

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, ka tsu’aftsu’a mndu ta mndu dza’a ghunafu ya katsi ná, i’i tsu’af tsi. Ka tsu’aftsu’a tsi ta i’i, tsu’aftsu’a guli ta mndu ta ghunighata,» ka’a.

Sli’a Zudas skwaptá Yesu

Mat 26:20-25, Mak 14:17-21, Luk 22:21-

23

²¹ Tahula kdɨnta Yesu ta mana tsa gwadaha ya, ka ghudzavafu ɲudufani, ka’a mantsa: «Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mamu sani ma kaghuni dza’a skwaptá i’i,» ka’a mnananɲta hɔɲ baz.

²² Ghurghurhur, ka duhwalhani ka nanagha vgha taɲ. Sew sna a hɔɲ ka ta wa ta mna tsi wa.

²³ Tsaw sani turtuk mataba duhwalhani, tsa ta mamə Yesu ya, tavata Yesu nzanavata tsi.

²⁴ «Wa na mndu ta gwadə ka ta ghɔɲani na na? ka ka dawɲnta da tsi 6a?» ka Simun Piyer nda tsi nda dzvu.

²⁵ Mantsa ya tama, «Wayá ní mghama dá,» ka tsa duhwal ya fadaghatá ghɔɲ da ghuvá Yesu ka daway.

²⁶ Ka Yesu mantsa: «Tsa mndu dza’a ni’agafu ya ta ndurzla dafa ka vlanɲta ya ná, vani tsaya,» ka’a nda tsi. Ka ni’agafu tsi ta ndurzla dafa ka vlanɲtá Zudas zwanɲa Simun Iskaryut.

²⁷ Na gi tsa zlgħafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, gi lama halaway dida tsa. «Maga misimmisim ta skwi ta kumə ka ta magay,» ka Yesu nda tsi.

²⁸ Had mndu dər ka turtuk mataba tsa gwal ta nzata ka za skwi ya nda sna ka kabgawu kəl tsi ka mnay ɲani mantsa wa.

²⁹ Zlah la skwaktá skwi ɲa za skalu, ka la valanɲtá skwi ta gwal ka pdu a ka Yesu nda tsi, ka sanlaha ta ndanay, kabga da Zudas zliɲa tska skwa taɲ.

³⁰ Na zlgħafta Zudas ta tsa ndurzla dafa ya, ka gi sabə tsi dzibil. Rvidik vli ta tsa luwa ya.

Dvuwadva ta vgha ghuni

³¹ Tahula saghwa Zudas dzibil, ka Yesu mantsa: «Ndana na ɲlanafu lu ta Zwanɲa mndu. Ka ɲlanafu lu ta Lazglafta guli nda ma tsatsi.

³² Ka nda ma tsatsi zlagigintá Lazglafta ta glakwani ya, dza’a marigɲmara ma vərda tsatsi ta glakwa zwanɲ guli, dza’a gi magay ndana ndana.

³³ Zwana dá, ta 6ats yeya nzda dá kawadaga nda kaghuni, dza’a zbay kuni

ta i’i. Manda va ya mnana yu ta la Yahuda kazlay: Lavinɲ a kuni ta 6hata ma vli ta dza’a yu wu kə’a ya, manda tsaya ta mnaghunɲta yu ta kaghuni guli ndana.

³⁴ Wana lidá zlahu ta vlaghunata yu. Dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani. Manda va ya dvu i’i ta kaghuni ya, dvuwadva kaghuni guli ta vgha ghuni sani nda sani.

³⁵ Ka ta dvuɲva kuni ta vgha ghuni sani nda sani katsi, ta tsaya dza’a sanɲta mnduha kazlay: Duhwalha dá kuni kə’a,» ka’a.

Mnay Yesu ta krughuva Piyer

Mat 26:31-35, Mak 14:27-31, Luk 22:31-

34

³⁶ Ka Piyer mantsa: «Mghama dá! dza’a diga ka na?» ka’a nda tsi. «Lavinɲ a ka ta 6hata da tsa vli ta dza’a yu ya ndanana wu, dazlay ya, dza’a 6ha6ha ka mista dá,» ka Yesu nda tsi.

³⁷ Ka Piyer mantsa: «Mghama dá! kabgawu dza’a kwal yu lavinɲtá 6hata mista gha ndana na? Dər ɲa dzatá i’i tsi, fafa yu ta vgha dá ka ɲa gha,» ka’a nda tsi.

³⁸ Ka Yesu mantsa: «Va kahwathwata, fafa ka ta vgha gha ɲa da ra? Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma kdaku vazak wahata ná, hkan səla dza’a mnata ka kazlay: Sna a yu ta na mndu na wu, kə’a nda i’i,» ka’a.

14

Nda ma Yesu tva dza’a da Da

¹ Ka Yesu nda duhwalhani kay guli mantsa: «Yaha ɲudufa ghuni da tdu, fafwafa ta ghɔɲa ghuni ta Lazglafta faf kuni guli ta ghɔɲa ghuni ta i’i.

² Nda ndəgha vla nzaku ma həga ga Da dá, ka má had tsi mantsa wu, má mnaghunamna yu. Dza’a nda sli’a yu da payaghunatá vli.

³ Tahula laghwa dá ka payaghunatá vli, dza’a vragavra yu, ɲa hlai dá ta kaghuni tavata i’i. Na mutsafa kaghuni guli ta nzaku ma vli dza’a nzata i’i, ka’a.

⁴ Wya nda sna kaghuni ta vli ta dza’a yu, nda sna kuni ta tvi guli,» ka’a.

⁵ Ka Tuma mantsa: «Mghama dá, sna a ɲni ta vli ta dza’a ka wu, waka anɲi dza’a sanɲtá tvi?» ka’a nda tsi.

⁶ Ka Yesu nda tsi mantsa: «I’i tvi, i’i kahwathwata, i’i hafu. Had mndu dza’a lavinɲtá lami da həga ga Da, ka nza a tsi nda tvə i’i wa.

⁷ Ka nda sna kuni ta i’i dza’a nda sna kuni guli ta Da dá. Ndanana ná, nda sna kuni, nda ngha kaghuni guli,» ka’a nda tsi.

⁸ Ka Filip mantsa: «Mghama dá! Maranɲmara ta tsa Da ya, ka zɲafta ɲudufa ɲni,» ka’a nda tsi.

⁹ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Nda kda fitika dá kawadaga nda kaghuni Filip ná, ta sna a ka ta i’i ra? Ka nda ngha mndu ta i’i ná, nda

ngha ta Da. Waka ka dza'a mnay kazlay: Marañnamara ta Da kə'a na?

¹⁰ Zlghaf a ka kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ra? Nana gwađaha ta mnaghunata yu na ná, ma ghəja dá a ta kla'ata yu wa. Tsa Da ta nzaku ma i'i ya ta maga tsa slnaha ya.

¹¹ Fafwa fa ta ghəja ghuni ta skwi ta mnaghunata yu kazlay: I'i ta nzaku ma Da, Da guli ta nzaku ma i'i kə'a ya. Fafwafa ta ghəja ghuni dər ta ghəja tsa slnaha yeya tsi.

¹² Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, mndu ta zlghaftá i'i, dza'a magay tsatsi guli ta slna ta magə yu. Dza'a magay ka malagutha kabga nda sli'a i'i da Da dá.

¹³ Mantsa tama, inda skwi dza'a kuni dawanja nda hga dá, dza'a magay yu, kada maranja Da ta glakwani nda ma zwanj.

¹⁴ Ka dawanđawa kuni ta sana skwi nda hga dá, dza'a magay yu,» ka'a.

Dza'a ghunaga ghuna Da ta Sulkum nda ghu6a

¹⁵ «Ka đvuđva kuni ta i'i, dza'a snasna kuni ta zlahuha dá.

¹⁶ I'i, dza'a đaway yu da Da ta sana mndu ɲa ghunəgaghunatanani ɲa nzatani ɲa dekedek kawadaga nda kaghuni ɲa kata kaghuni.

¹⁷ Tsa mndu ya ná, Sulkuma kligitá kahwathwata ya. Lavinj a mndu ma ghəja hadik ta tsu'afťa wa. Lavinj a həj ta snanja guli wa. Kaghuni nda sna kaghuni, kabga ta gđata kawadaga nda kaghuni, dza'a gđavagđa ɲa dekedek ma ɲuđufa ghuni.

¹⁸ I'i, zlaghunata a yu manda zwana tawakri wu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.

¹⁹ Ta 6ats nzđa dá, nghanja a mnduha ma ghəja hadik ta i'i wa. Kaghuni ya, dza'a nda ngha kuni ta i'i, kabga ta nzakw nda hafu i'i, dza'a nzata nda hafu kaghuni guli.

²⁰ Bađu tsaya dza'a snanja kuni kazlay: Ta nzaku ma Da i'i, ta nzaku ma i'i kaghuni, i'i guli ta nzaku ma kaghuni yu kə'a.

²¹ «Ka ɲanaja mndu ta zlahuha dá ka snata, tsaya mndu ta đvutá i'i. Dza'a đvuđva Da dá ta tsa mndu ta đvutá i'i ya. I'i guli dza'a đvuđva yu ɲa maranja dá ta nzakwa dá,» ka'a.

²² «Kinawu ka kagha dza'a maravata da aɲni, kul maravata ka da mnduha ta ghəja hadik na?» ka Zuda, Zudas Iskariyut ya a wa.

²³ Ka Yesu nda tsi mantsa: «Ka đvuđva mndu ta i'i, dza'a ɲanaja ta gwađa dá, dza'a đvuđva Da dá ta tsatsi guli. ɲa sagha ɲni nda Da dá tani ɲa nzakwa ɲni ga taj.

²⁴ Ka đvu a mndu ta i'i wu katsi, ɲana a ta gwađa dá wu, nana gwađa ta mnaghunata yu ta snə kuni na ná, kla a ma ghəja dá a yu wu, tsa Da dá ta ghunigihata ya ta mnihata.

²⁵ «Mnaghunamna yu ta tsaya ta wana yu kawadaga nda kaghuni na.

²⁶ Tsa mnda kata mndu dza'a saha ya, Sulkum nda ghu6a ya dza'a ghunagata Da nda hga dá. Tsatsi dza'a taghaghunaftá inda skwi, ɲa havaghunaktá inda gwađa managhuna yu.

²⁷ «Zđaku ya ta zlaghunanta yu* . Zđakwa dá ya ta vlaghunata yu. Vla a yu ɲa ghuni manda ya ta vlə mnduha ma ghəja hadik wa. Yaha ɲuđufa ghuni da tđu, yaha kuni da zləj.

²⁸ Nda sna kuni ta gwađa mnaghuna yu kay, «nda sli'a yu, dza'a vragaghavra yu da kaghuni.» Ka ta đvay kuni ta i'i katsi ná, dza'a rfay kuni ta rfu ta ghəja má snanja ghuni kazlay: Nda sli'a yu da Da kə'a, kabga mal Da ka i'i.

²⁹ Wana yu ta mnaghunata tsa skwiha ya ndanana ma kđaku həj ka slata, kada zlghafta kuni ta skwi ta mnaghunata yu, slarə tsi.

³⁰ Had'gwađa ta dagala ta ɲa mnaghunata dá wu, kabga wya tsa ghwađaka mghama na ghəja hadik na ya ta sagha. Tsaw lavinj a ta ɲraptá i'i wa.

³¹ Dina ka snanja mnduha ta ghəja hadik kazlay: Đvuđva yu ta Da kə'a. Inda skwiha ta magə yu guli ná, manda va ya mniha Da ta maga yu. Sli'afwasli'a hadna mbadma,» ka'a.

15

Yesu vərđa fwa Inabi

¹ «I'i vərđa fwa inabi, Da dá mnda hvay. ² Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i, kul had ta yaku ná, ta tsijsa. Inda dzva fu ta dzuslafta ta i'i ta yaku guli na, ta sladafslada ɲa sgəglavaghata yakwani.

³ Ghadaghada tsa gwađa ta mnaghunata yu ya ta sladafťá kaghuni.

⁴ Gđavawagđa nda ndi'atá vgha ta i'i manda ndi'atá i'i nda kaghuni ya. Lavinj a dzva fu ta yafta ka ndi'a a tsi ta dughwaj wa. Mantsa kaghuni guli, lavinj a kuni ta magatá sana skwi ka gđava a ndi'atá kaghuni ta i'i wa.

⁵ I'i fwa inabi, kaghuni dzvuhani, mndu ta gđavata ndi'atani ta i'i manda i'i nda tsatsi ya, dza'a yaf ya tsatsi rgədzə6. Ka had' i'i wu, lavinj a kuni ta magatá sana skwi wa.

⁶ Ka gđava a ndi'atá mndu ta i'i ná, dza'a wuđidij wuda lu manda dzva fu ɲa ghwalutani, ɲa hlafťá tsa dzvuhani ya, ka pghamta ma vu, ɲa drutani.

⁷ Ka gđavagđa ndi'atá kaghuni ta i'i, ka gđavagđa gwađa dá guli ma kaghuni katsi, dawawađawa ta inda skwi ta kumə kuni, dza'a mutsay kuni.

* 14:27 Ngha ta Isaya 9:5.

⁸ Ka rgædzæ6 ta yafta kuni ta maray kuni kazlay: Duhwalhani anji kə'a, tsaya dza'a marantá glakwa Da dá.

⁹ Dvudva i'i ta kaghuni manda va ya dvu Da dá ta i'i ya. Gdávawagda ma dvutá mnda dá.

¹⁰ Ka ta snasna kuni ta zlaha dá, dza'a gdávagda kuni ma dvutá mnda dá. Manda tsaya snata i'i ta zlaha Da dá, kəl i'i ka gdávata ma dvutá mndani.

¹¹ «Mnaghunamna yu manda va tsaya kada yifafta rfa dá ma kaghuni, ɲa ndæghafta rfa kaghuni guli.

¹² Wya zlaha dá ta mnaghunata yu, dvuwadva ta vgha ghuni sani nda sani manda va ya dvu i'i ta kaghuni ya.

¹³ Had sana dvutá mndu ta malaghuta ta ghəɲa vlata mndu ta hafani ɲa grahani wa.

¹⁴ Ka ta magay kuni ta skwi ta mnaghunata yu ná, nda nza kuni ka graha dá.

¹⁵ Hgəgla a yu ta kaghuni ka kwalvaha wu, kabga sna a kwalva ta skwi ta magə danəghəgani wa. Graha dá ta hga i'i ta kaghuni, kabga inda skwi taghaf yu da Da dá ná, snaghunamsna yu.

¹⁶ Kaghuni a ta zəbptá i'i wu, i'i ta zabaptá kaghuni, ka faghunaghatá slna ɲa magay, ɲa yafta ghuni, ɲa gdávata tsa yakwa ghuni ya. Mantsa tama, dza'a vlaghunavla Da dá ta inda skwi dza'a kuni dawanənda hga dá.

¹⁷ Skwi ta mnaghunata yu ná, ka dvuta kuni ta vgha ghuni sani nda sani,» ka'a.

Kwalaghuta ghəɲa hadik ta i Yesu nda duhwalhani

¹⁸ Ka Yesu mantsa: «Ka ta husanhusa kuni ta mnduha ta na ghəɲa hadik na katsi, tinəl i'i ta husantá həɲ ka kaghuni.

¹⁹ Ka má ɲa na ghəɲa hadik na ka ghuni katsi, má dza'a dvafdvu mnduha ta na ghəɲa hadik na ta kaghuni, kabga ɲa tan kuni mazlay. Zabapzaba yu ta kaghuni, ka hligintá kaghuni mataba mnduha ta ghəɲa hadik. Ta ka ɲa mnduha ta ghəɲa hadik a kaghuni wu, kəl kuni ka husantá həɲ.

²⁰ Havakwahava ta gwada mnaghuna yu. «Malaghumala a kwalva ka Maləmani wa.» Ka si ghuydipghuya mnduha ta danəwa, dza'a ghuyay həɲ ɲa kaghuni guli. Ka si snasna həɲ ta gwada dá, dza'a snay həɲ ta ɲa ghuni guli.

²¹ Ta gwada ta i'i dza'a maga həɲ ta tsaya ɲa ghuni, kabga sna a həɲ ta mndu ta ghunighata wa.

²² Ka má sna a yu wu, ka má had gwada walan ɲa ta mnanatá həɲ wu, má had dmakwa tan wa. Ndanana tama, lavglin a həɲ ta mnay kazlay: Had dmakwa ɲni wu kə'a wa.

²³ Ka ta husanhusa yu ta mndu, ta husanhusa Da dá ta tsa mndu ya guli.

²⁴ Ka má maga a yu mataba tan ta slnaha ya kul walanəta sani ma mndu ta magata wu katsi, má had dmakwa tan wa. Ndanana, nda ngha həɲ ta slnaha dá, ka husantá yu ta həɲ nda Da dá tani.

²⁵ Tsaw slasla tsaya mantsa ya, ɲa nzakwa tsa gwada nda vinda ma deftera zlaha tan ta mnay kazlay: Ka bətbət husanəta* yu ta həɲ kə'a ya, manda va tsaya nzakwani.

²⁶ «Tsa mnda kata kaghuni dza'a saha ya, Sulkum ta kligintá kahwathwata ya dza'a saha daga da Da. Dza'a mnay ta gwada ta i'i.

²⁷ Kaghuni guli, dza'a mnay kuni ta gwada ta i'i, kabga kawadaga kuni nda i'i, daga ka yawu zrafta mu ta nzaku,» ka'a.

16

¹ Ka Yesu mantsa: «Managhuna mana yu ta tsa skwiha ya, kada kwala kuni zlanavatá zlgəɲ nda ɲudufa ghuni.

² Dza'a talintala lu ta kaghuni ma həga tagha skwa la Yahuda. Tsaya ya a vani wu, ta saghasa fitik dza'a kəl mnduha dza'a pslatá kaghuni ka ndanay kazlay: Na skwi maga mu na ná, magamaga mu ta skwi ta zdəganatá Lazglafəta kə'a.

³ Mantsa ya dza'a maga həɲ, kabga sna a həɲ ta dər Da, dər i'i wu,» ka'a.

Dza'a sasa Sulkum nda ghuba

⁴ Ka'a guli mantsa: «Ka saghasa tsa fitik ya, dza'a havakhava kuni ta skwiha managhuna yu. Tsaya kəl yu ka managhunatá tsahaya. Ta kawadaga yu nda kaghuni kwal yu ka mnaghunata daga tanətan.

⁵ Ndanana dza'a da mndu ta ghunigihya yu. Sew had ya mataba ghuni ta daway kazlay: Dza'a da wa ka na kə'a wa.

⁶ Ama ma mnaghunanəta dá, ka gurdutá ɲudufa ghuni.

⁷ Kahwathwata na skwi ta mnaghunata yu na. Mal ma na laghwi dza'a laghu yu na kata ta kaghuni. Ka laghu a yu wu, sata a tsa mndu dza'a kata kaghuni ya da kaghuni wa. Ka laghula yu, dza'a ghunəgaghuna ghuna yu.

⁸ Ka sasa tsi, dza'a mnanamna ta mnduha ta ghəɲa hadik ta krughuva tan ta ghəɲa skwi ka dmaku nda ya ta ghəɲa skwi tdukwa, nda ya ta ghəɲa skwi ka guma.

⁹ Ta nanay mnduha ta ghəɲa hadik ta ghəɲa tan ta ghəɲa skwi ka dmaku, kabga kwala tan kul zlgəɲta i'i.

¹⁰ Ta nanay mnduha ta ghəɲa hadik ta ghəɲa tan ta ghəɲa skwi tdukwa, kabga nda sli'a i'i da Da, nghəglanəta a kuni ta i'i wa.

¹¹ Ta nanay mnduha ta ghəɲa hadik ta ghəɲa tan ta ghəɲa skwi ka guma, kabga nda ghada tsanaghatá guma ta ghwadaka mghana na ghəɲa hadik na.

* 15:25 Ngha ta Zabura 35:19, 69:5.

¹² «Ta dagala skwi má ña managhunata dá, tsaw lavinjta a kuni ta ñafta ndana wa.

¹³ Ka sasa tsa Sulkum ta mniginjta kahwathwata ya, dza'a snaghunamsna ta inda kahwathwata. Gwada ma ghəñani a dza'a kla'ata tsi ka mnay wa. Inda skwi dza'a sñanjta tsi, dza'a tsi mnay, ña mnaghunatani ta skwi dza'a slaku ta kəma.

¹⁴ Tsatsi dza'a maranjta glakwa dá, kabga skwi da i'i dza'a tsu'aftha tsi ña mnay ña ghuni.

¹⁵ Inda skwa Da dá ná, ña dá ya. Tsaya kəl yu ka mnaghunata kazlay: Skwi da i'i dza'a klafta tsi ña mnay ña ghuni kə'a ya,» kə'a.

Dza'a mbədavafmbəda taw ka ghubasu

¹⁶ Ka'a guli mantsa: «Ta bəts nzda, nghəglanjta a kuni ta i'i wa. Bats nzda guli, dza'a nghəglanjta kuni ta i'i [kabga nda sli'a yu da Da,]» kə'a.

¹⁷ Ka sanlaha ma duhwalhani mataba hahəñ hahəñ mantsa: «"Ta bəts nzda nghəglanjta a kuni ta i'i wu, bəts nzda guli ná, dza'a nghəglanjta kuni i'i guli. Nda sli'a yu da Da," kə'a ná, gwada wu tsa gwada ya ta gwadamata tsi na?"»

¹⁸ «"Ta bəts nzda" kə'a ya ní, nu ghəñ tsaya ma gwada tama? Sana a amu ta skwi ta kumə tsi ta mnay wu,» ka həñ.

¹⁹ Daslafta Yesu ta skwi ta kumə həñ ta dáway da tsi, kə'a nda həñ mantsa: «Ta dádawavustá kuni mataba ghuni ta ghəña skwi mnə yu kazlay: Ta bəts nzda nghanjta a kuni ta i'i wu, bəts nzda guli, dza'a nghəglanjta kuni ta i'i kə'a ya ra?»

²⁰ Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a taway kuni ta taw, dza'a ñaday kuni ta ghəñ, ta rfu mnduha ta ghəña hadik ta rfu. Dza'a gurdaku ñudufa ghuni, ña nutá tsa gurdatá ñudufa ghuni ya ka rfu.

²¹ Ka saghasa fitika dgakwa marakw ná, ta ghuyay ta danjwa ta basay. Na gi yatani ta tsa zwanj ya, gi zanaptani ta tsa ghuya danjwani ya. Ta rfay ta rfu katakata, kabga nghanjani ta mnda sála ta saha ta ghəña hadik.

²² Mantsa ya ta basá kaghuni ndanana guli. Tsaw ta dza'a guyaku amu, ña rfay ghuni ta rfu. Had' mndu dza'a lavinjta klaghutá tsa rfu ya da kaghuni wa.

²³ «Ka saghasa tsa fitik ya, had' kaghuni dza'a dáwanjta skwi nda dáwa da i'i wa. Kahwathwata ka yu ta mnaghunata, dza'a vlaghunavla Da ta inda skwi. Dza'a kuni dáwanjta nda hga dá.

²⁴ Kulam gwatna had' sana skwi ta kdə dáwanjta kuni nda hga dá wa. Dawawadawa dza'a mutsay kuni, kada ndəghafta ñudufa ghuni da rfu,» kə'a.

Ghubasapta Yesu ta ghəña hadik

²⁵ Ka'a guli mantsa: «Ka mahdihdi mnaghunata yu ta tsa gwada ya. Dza'a

saghasa fitik dza'a kwal yu mnəgalta mantsa ña ghuni, ña mnaghunanjta dá ta skwi tsidid ta ghəña Da.

²⁶ Ma tsa fitik ya, kaghuni ka ghəña ghuni dza'a dáwa skwi da Da nda hga dá, dər maga a i'i ta du'a da tsi ña ghuni.

²⁷ Vərda Da kaghəñani ná, ta dvay ta kaghuni kabga ta dvay kaghuni ta i'i. Graf-gra kaghuni guli kazlay: I'i ná, sa daga da Lazglafta yu kə'a.

²⁸ Sli'af daga da Da i'i ka saha ta ghəña hadik. Ndanana guli, wana yu ta sli'aftha ta ghəña hadik ka vru da Da,» kə'a.

²⁹ Ka duhwalhani mantsa: «Had' mahdihdi ma na tama wa. Wya zlra ka ta kliginjta ghəña gwada.

³⁰ Ndanana tama, nda sna ñni kazlay: Nda sna ka ta inda skwi kə'a. Ma kdaku mndu ka dáwanjta skwi da kagha, nda sna kagha ta skwi ta kumə tsi ta dáway. Tsaya kəl anji ka zlglafta kazlay: Sa daga da Lazglafta kagha kə'a,» ka həñ nda tsi.

³¹ Ka Yesu nda həñ mantsa: «Ndanana zlra kaghuni ta zlglafta ba?»

³² Wya fitik ta sagha, nda ghada va saghani katək ña wutsata ghuni ta vgha, ta ksə ya ta tvani ta ksə ya ta tvani, ña zlidivata ghuni turtukwa dá. Tsaw kahwathwata ná, turtukwa dá a yu wu, kabga kawadaga ñni nda Da.

³³ Managhunamana yu ta inda tsaha ya, kabga ña mutsafa ghuni ta zdaku ma nzakwa guyata vgha ghuni nda i'i. Dza'a ghuyay mnduha ta ghəña hadik ta danjwa ña ghuni. Ka nzata kuni drusa. I'i, ghubasapghubasa yu ta mbrakwa na ghəña hadik na,» kə'a.

17

Ndəbay Yesu ta dzvu ta ghəña duhwalhani

¹ Tahula gwadata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka nghadaftá tsi nda ta luwa. Ka'a mantsa: «Da, nda maga fitik! Maranjmara ta glakwa zwanjta gha ña maranjta zwanjta gha guli ta glakwa gha.

² Vlanjla ka ta mbraku ta ghəña inda mnda sála, ña vlanjani ta hafu ña kdəkedenj ta gwal pgham ka ta həñ ma dzvani.

³ Hafu ña kdəkedenj ná, tsaya sñanjta tanj ta kagha. Kagha vərda Lazglafta turtuktuk, nda sñanjta tanj ta mndu ya ghunaga ka ta nzakway ka Yesu Kristi.

⁴ Maranjmara yu ta glakwa gha ta ghəña hadik, kdinjka yu ta magatá slna ya vliha ka ña magay.

⁵ Ndanana tama Da ná, ñlidif ñla da kagha manda nzatá nzakwa dá si ta kul zlaftá ghəña hadik ya.

⁶ Sñanamsna yu ta hga gha ta gwal hlijinj ka ma ghəña hadik ka vlihata ya. Si ka ña gha

həŋ, ka hlaftá ka ta həŋ ka vlihata. Ka snatá həŋ ta gwadá gha.

⁷ Ndanana ná, nda sna həŋ kazlay: Inda skwi ya vliha ka ná, sagha da kagha kə'a.

⁸ Mnanamna yu ta həŋ ta gwadá ya mniha ka, tsu'afstu'a həŋ. Nda sna həŋ dar kazlay: Daga da kagha sagha yu kə'a, zlg hafzlg ha həŋ guli kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

⁹ «Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, maga a yu ta du'a ta ghəŋa pdakwa mnduha ma ghəŋa hadik wa. Ta ghəŋa hahəŋ ta maga yu ta du'a, kabga ŋa gha həŋ.

¹⁰ Inda tsaha ta nzakway ka ŋada ya ná, ŋa gha həŋ. Inda tsaha ta nzakway ka ŋa gha ya guli ná, ŋa dá həŋ. Ta maravamara glakwa dá ma həŋ.

¹¹ «Ta had' i'i ma ghəŋa hadik wa. Hahəŋ ná, tata ghəŋa hadik həŋ. Ta dza'a da kagha i'i. Da dá, kagha ta nzakway nda ghuáa, ŋanaŋa ta həŋ nda mbrakwa gha. Nda mndərga tsa mbraku vliha ka ya, kada nza-kwa həŋ ka mndu turtuk manda nzakwa u ka mnda turtuk ya.

¹² Ma tsa nzakwa dá kawadaga nda həŋ ma ghəŋa hadik ya ná, si ta nghay yu ta həŋ nda mbrakwa gha ya vliha ka. Nanaŋa yu ta həŋ, had' ya ta zadavaghuta wu, ba ya ta nzakway nda fa ŋa zwaduta, ŋa kdintá skwi ya nda vinda ma defteri yeya ta zadapta.

¹³ Ndanana dza'a da kagha yu. Manda tsaya ta mna yu ma na nzakwa dá tata ghəŋa hadik na, kada ndəghafta rfa dá ma həŋ.

¹⁴ Mnanamna yu ta gwadá gha ta həŋ. Tsaya kəl həŋ ka husantá mnduha ma ghəŋa hadik, manda nzakwa i'i kul had' ka ŋa ghəŋa hadik ya.

¹⁵ Ndəba a yu ta dzvu da kagha ŋa hlaptá həŋ ma ghəŋa hadik wa. Ama nghay yeya dza'a ka nga həŋ da katkata tsa ghwadak ya.

¹⁶ Manda nzakwa i'i kul had' ka ŋa ghəŋa hadik ya ná, manda tsaya nzatá nzakwa hahəŋ, nza a həŋ ka ŋa ghəŋa hadik wa.

¹⁷ Niŋna ta həŋ ka ŋa gha, nda ma kahwathwata. Gwadá gha ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁸ Manda ya ghunaga kagha ta i'i ta ghəŋa hadik ya, i'i guli, ta ghunay yu ta hahəŋ ta ghəŋa hadik.

¹⁹ I'i faghafa yu ta ghəŋa dá ka ŋa tan, kada nzakwa hahəŋ guli ka ŋa gha kahwathwata.

²⁰ «Ta ghəŋa na hahəŋ na yeya a ta maga yu ta du'a wu, ta magay yu ta du'a guli ta ghəŋa gwal dza'a zlg hafta i'i nda ma gwadá tan,

²¹ kada nzakwa həŋ demdem ka mnda turtuk. Da! Ka nza həŋ ka yakwa u manda guyatá u, kagha ma i'i, i'i ma kagha ya. Ka nza həŋ ka mnda turtuk ŋa mnay mnduha ma ghəŋa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²² «I'i, ŋlanafŋla yu ta həŋ, manda tsa ŋlidfta kagha ya, kada nzakwa həŋ ka mndu turtuk, manda nzakwa u ka mndu turtuk,

²³ i'i ma hahəŋ, kagha ma i'i ya. Manda tsaya dza'a kəl həŋ ka nzakwa kahwathwata ka mndu turtuk, kada snantá mnduha ma ghəŋa hadik kazlay: Kagha ta ghunigihata, dʋudʋa kagha ta həŋ manda ya dʋu kagha ta i'i guli ya kə'a.

²⁴ Da! Tsəna mnduha vliha ka na ná, ta kumay yu ta nzakwa tan ma vli ya nza i'i, ŋa nghay tan ta glakwa dá ya vliha kagha, kabga dʋudʋa ka ta i'i daga ta kul zlaftá ghəŋa hadik.

²⁵ Da dá! Tudukwa nzakwa kagha, tsaw sna a mnduha ma ghəŋa hadik ta kagha wa. I'i, nda sna yu ta kagha, na hana guli, tsat-saftsatsa həŋ kazlay: Kagha ta ghunigihata kə'a.

²⁶ Snanamsna yu ta kagha ta həŋ, ta dza'a snəglanamsna yu ta həŋ, kada nzamta tsa dʋu dʋaf ka ta i'i ya ma həŋ, ŋa nzamta i'i ma həŋ guli,» ka'a.

18

Ksafta sludzihá ta Yesu

Mat 26:47-56, Mak 14:43-50, Luk 22:47-53

¹ Tahula kdintá Yesu ta tsa gwadaha ya, ka sli'aftá tsi nda duhwalhani ka laghi ta 6la lika Sedrun. Mamu sana kwambalu mantsa vli ya, ka lamə tsi dida kawadaga nda həŋ.

² Nda sna tsa Zudas ta dza'a skwapta ya guli ta tsa vli ya, kabga snusna Yesu ta lagha dá tsa vli ya kawadaga nda həŋ.

³ Ka hlanaftá la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la Farisa ta sludzihá, nda gwal ta nga həga Lazglafta, ta Zudas. Ka sli'aftá həŋ nda huzla vulu nda huzla vulu, nda pelapela nda pelapela, nda pinatá vu nda pinatá vu. Ka lagha həŋ da tsa gam ya.

⁴ Manda ya nda sna Yesu ta skwi dza'a slanaghata, ka sli'aftá tsi da gəma həŋ. Ka'a mantsa: «Wa ta zbə kuni na?» ka'a nda həŋ.

⁵ Ka həŋ mantsa: «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ŋni,» ka həŋ nda tsi. «I'i nana,» ka'a nda həŋ. Ta sladu tsa Zudas ta dza'a skwapta ya kay tavata həŋ.

⁶ Na tsa mnay Yesu nda həŋ kazlay: I'i nana kə'a ya, dam turtuk ka həŋ vraghuta nda ga muhul hul, ka zlambutá həŋ siy ta hadik.

⁷ «Wa ta zbə kuni ka kuni ka na?» ka'a dawglanŋta da həŋ. «Yesu mnda la Nazaret ya ta zbə ŋni,» ka həŋ.

⁸ «Vada nana a ka yu nda kaghuni kay ra! Ka si i'i ta zbə kuni ya ní, zlanawa nanaha na tsa, ka laghwa hahəŋ,» ka Yesu nda həŋ.

⁹ Kəl tsi ka mnay mantša ya ná, ŋa nzak-wani mandá wa tša gwadá mnə tsi kazlay: Had' ya dər turtuk zadánaghu yu mataba gwal ya vliha ka wu kə'a ya, ya.

¹⁰ Mamu kafay da Simuŋ Piyer, ka tsəhagaptá tsi ka tsanamtá sani ma kwalva mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, ka tsaghutá sləmənani nda ga zeghwí. Malkus hga tsa kwalva ya.

¹¹ Ka Yesu mantša: «Vranamvra ta kafaya gha da kupakani. Ra a ka say dá ta leghwa ghuya danja ya vliha Da dá wu ka ka rki na?» ka'a nda Piyer.

Kladaghata la sludzi ta Yesu da Hana

¹² Lagha tsa tsakatá sludziha ya nda mghamha tanj tani, nda la Yahuda ta ngha həga Lazglafta ya, ka ksafatá Yesu, ka habaghutá hən ta dzvuhani.

¹³ Ka klaghatá karaku da Hana ta nza-kway ka dzidza Kayifa. Tsa Kayifa ya ta nzakway ka mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ma tsa vaku ya.

¹⁴ Tsa Kayifa ya tsa ta vlanjta hidaku ta la Yahuda kazlay: Draj mtuta mndu turtuk da mnaka mnduha, ka ya da zadánata lu ta inda mndəra mndu* ka'a ya kay.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer

Mat 26:69-70, Mak 14:66-68, Luk 22:55-57

¹⁵ Ka sli'aftá i Piyer nda sna duhwal, ka dza'a ta hula Yesu ta hula Yesu. Tsa sana duhwal ya ná, nda sna tsa mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Ka lamə tsi mista Yesu da dabi ma huda həga ga tsa mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya,

¹⁶ ta sladaghutá Piyer ma bli ta watgha. Ka vragaptá va tsa duhwal snaj mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, da gwadganatá tsa marakw ta ngha watgha ya. Ka hgamamtá tsi ta Piyer.

¹⁷ Ka'a nda tsi mantša: «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka tsa marakw ka kwalva ta ngha watgha ya nda Piyer. «Tekw a i'i mataba tanj wu,» ka Piyer.

¹⁸ Ka vanaghatá kwalvaha nda gwal ta ngha həga Lazglafta ta vu, ka slinə hən, kabga mtašl vli. Ka lagha Piyer guli da slinganatá hən.

Daway Hana ta gwada da Yesu

Mat 26:59-66, Mak 14:55-64, Luk 22:66-71

¹⁹ Ka'a nda tsi mantša: «I wa duhwalha gha na? Nahgani ta taghə ka ŋa mnduha na?» ka tsa mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya, nda Yesu.

²⁰ Ka Yesu nda tsi mantša: «Banluwa si ta mna yu ta gwada ŋa inda mndu ma həga tagha skwa la Yahuda nda ya ma həga

Lazglafta. Ma vli ta tsakvata inda la Yahuda si ta gdáta yu ta tagha skwiha. Had' sana skwi mna yu kdėkkdėk wa.

²¹ Kabgawu ta kəl kagha ka daway da i'i na? Dawa da gwal si ta sna tsa skwi ta mnə yu ŋa tanj ya 6a. Nda sna hahən dinadina ta skwi mnana yu ta hən,» ka'a nda tsi.

²² Na tsa mnata Yesu mantša ya, ka sli'aftá sani mataba tsa gwal ta ngha həga Lazglafta ya, ka lagha dgharuŋtá Yesu. «Mantša ta zlgħa ka ta wi ŋa mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ra?» ka'a nda tsi.

²³ Ka Yesu mantša: «Ka mamu ghwadaka skwi mna yu ya kay, mnamən mna. Ala ka si tđukwa gwada mna yu, kabgawu ta kəl lu ka dza i'i na?» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka ghunafatá Hana nda va tsa habatá dzvuhani ya da tsa Kayifa ta nzakway ka mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya.

Duhwala Yesu a yu wu, ka Piyer kay guli

Mat 26:71-75, Mak 14:69-72, Luk 22:58-62

²⁵ Ma tsa fitik ya, hada Simuŋ Piyer ta slinutá vwani. «Tekw a kagha mataba duhwalha tsəna mndu na guli wu ri?» ka lu nda tsi. «Siga! had' i'i mataba tanj wu,» ka Piyer ka wadutá vli.

²⁶ «Ngha a yu ta kagha kawadaga nda tsəna mndu na ma gam ra?» ka sani mataba kwalvaha tsa mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi ná, la tanj ma tsa mndu tsanaghu Piyer ta sləmənani ya, ya.

²⁷ «Siga yu, i'i a wu!» ka Piyer ka wadutá vli kay guli. Ka gi wahatá vazak.

Daway Pilat ta gwada da Yesu

Mat 27:1-2, 11-14, Mak 15:1-5, Luk 23:1-5

²⁸ Gasərdak, ka klaftá hən ta Yesu ga Kayifa, ka klaghata da həga dagala ga ŋumna la Ruma. Lamə a vərdá hahən da tsa həga ya wu, da ŋriŋtá hən ta vgha tanj makəd hən ka za skala Pak.

²⁹ Tsaya kəl Pilat ŋumna la Ruma ka sabi dzibil da slanaghatá hən. Ka'a nda hən mantša: «Nu va ghwadaka skwi maga na mndu na ka kuni ka na?» ka'a.

³⁰ Ka hən mantša: «Ka má nza a tsi ka mndu ta magatá dmaku wu katsi ná, má klaghak a ŋni wu,» ka hən nda tsi.

³¹ «Klawakla va kaghuni, ka dza'a kuni da tsanaghatá guma manda ya mna zlahā ghuni,» ka Pilat nda hən ta ghəŋjani. «Vlanja a lu ta tva dzatá mndu wu,» ka la Yahuda zlgħanaftawani.

³² Mantša ya dza'a magakwa skwiha na ya gwadə Yesu ta ghəŋjani kə'a dza'a mtaku ya.

³³ Ka vraghatá Pilat da dabi həga, ka hgamamtá tsi ta Yesu. «Mghama la Yahuda kagha ra?» ka'a dawanjta da tsi.

* 18:14 Ngha ta Yuhwana 11:49.

³⁴ Ka Yesu mantsa: «Kagha ta ndanapta ma ghəŋa gha re, ari sanlaha a ta mnaghatá i'i na?» ka'a nda tsi.

³⁵ «I'i! La Yahuda yu ra? Laghuni, nda maliha ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta klaktá kagha da i'i, nahgani maga ka ya katək na?» ka Pilat nda tsi.

³⁶ Ka Yesu mantsa: «Ga mghama dá ná, ŋa na ghəŋa hađik na a wa. Ka má ŋa na ghəŋa hađik na tsi katsi, má lmalma kwalvaha dá, má ŋa kwala lu klagaghatá i'i da gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Tsaw ŋa na ghəŋa hađik na a ga mghama dá wu,» ka Yesu.

³⁷ «Tsaw va mgham kagha rke?» ka Pilat nda tsi. «Manda va tsa mna ka ya, Mgham yu. Yaya lu ta i'i ŋa sagha mnanjá kahwathwata ma na ghəŋa hađik na. Inda mndu ta nzakway ka ŋa kahwathwata ná, ta snay ta gwada dá,» ka Yesu.

³⁸ «Nahgani kahwathwata na?» ka Pilat nda tsi.

Guma dzatá Yesu

Mat 27:15-31, Mak 15:6-20, Luk 23:13-25

Tahula tsa, ka səglap tsi dzibil slanaghatá la Yahuda. Ka'a mantsa: «Slanagha a yu ta skwi prək ŋa dzatá tsəna mndu na wa.

³⁹ Ya wya ta snusna yu ta gdata ta zlighunistá mndu turtuk ma gamak ma fitika skala Pak ya, ta kumay kuni ta slighunista dá ta mghama la Yahuda ra?» ka'a nda həŋ.

⁴⁰ Ka həŋ mantsa: «Tsatsi a ŋa zlinjta wa, Barabas katsi,» ka həŋ hləglaftawi. Tsaw tsa Barabas ya ná, gənda ya.

19

¹ Tahula tsa, klagaghawa tsa Yesu ya ka sləvapta kuni nda krupi, ka Pilat.

² Lagha la sludzi ka daftá teki, ka fanamta ma ghəŋ manda zewzewa, ka sudanavatá həŋ ta lguta má mgham mgham ka dva guli.

³ «Zgutsa ŋa gha mghama la Yahuda,» ka həŋ gavadaghata tavatani, ka dadgharay.

⁴ «Ndana tama wana yu dza'a kləgaghunapta dzibil, kada grafta kuni kazlay: Slanagha a yu ta sana skwi prək ka dzatá na mndu na wu kə'a,» ka Pilat səglap dzibil slanaghatá la Yahuda.

⁵ Ka sabə Yesu nda zewzewa teki ma ghəŋ, nda sudatá lguta má mgham mgham ta vgha. «Wana tsa mndu ya,» ka Pilat nda həŋ.

⁶ Na gi nghay la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, «złəŋaftá! złəŋaftá!» ka həŋ hləftawi. «Klawakla kaghuni ka złəŋafta kuni, kabga slanagha a yu ta skwi dekdək prək ka dzata wu,» ka Pilat nda həŋ.

⁷ «Mamu zlahá ŋni. Ka tsa zlahu ya ná, dzata! ka'a, kabga Lazglafta yu kə'a fatá ghəŋani,» ka la Yahuda zlgahanafawi.

⁸ Snanjta Pilat ta tsa gwada ya, ka ksəgləftá złəŋ katakata,

⁹ Ka lamə tsi da da6a həga. «Sagha ga ka na?» ka'a dawanjta da Yesu. Sew zlgahanaf a Yesu ta wani wa.

¹⁰ «Zlgħa a ka ta wa dá wu? sana a ka kazlay: Lavinjlava yu ta zlighista, lavinjlava yu ta złəŋaftá kagha kə'a wu ra?» ka Pilat nda tsi.

¹¹ «Had' sana skwi laviŋ ka ta ghəŋa i'i, ka ya vlagħa Lazglafta a tsi wa. Tsaya kəl dmakwa tsa mndu ta vlatá i'i ma dzva gha ya, ka malagħutá ŋa gha dmaku,» ka Yesu nda tsi.

¹² Hada tama, ka zbə Pilat ta tvi ŋa zlinjta. «Ka zlinjla ka ta tsəna mndu na ná, gra Sezar a ka wa. Ka mgham a i'i ra, ka mndu guli ná, ghuma mgham Sezar tsa mndu ya,» ka la Yahuda.

¹³ Snanjta Pilat ta tsa gwadaha ya, «kladap-wakla ta Yesu dzibil,» ka'a. Ka nzaftá tsi ta vla tsa guma ma sana vli ta hgə lu ka Pave. Tsa Pave ya, Gabasla ta hga lu nda gwada Hebru.

¹⁴ Mahtsim skala Pak ka lu, ta ghwanə a fitik ma ghəŋ wu, ka Pilat nda la Yahuda mantsa: «Wyawa mghama ghuni,» ka'a.

¹⁵ «Ŋa dzatá! Ŋa dzatá! Złəŋafta ta udzu» ka həŋ hləftá wi. «Ka złəŋaghunafata yu ta mghama ghuni ta udzu?» ka Pilat nda həŋ. «Had' sana mghama ŋni ta ghəŋa Sezar wu, ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta.»

¹⁶ Lagħa Pilat ka vlanjta həŋ ta Yesu ŋa złəŋafta ta udzu.

Dalafata la sludzi ta Yesu ta udza złəŋay

Mat 27:32-44, Mak 15:21-32, Luk 23:26-

43

Ka tsu'uwaghutá həŋ ka klagħata.

¹⁷ Ka klə Yesu ta udzu ŋa złəŋa ghəŋani, ka sabi ma huda luwa ŋa dza'a da sana vli ta hgə lu ka «vla ghudzifa ghəŋ.» «Gwalgwata» ta hga lu ta tsa vli ya nda gwada Hebru.

¹⁸ Ma tsa vli ya złəŋafta həŋ ta Yesu ta udzu. Ka zlanjanavatá həŋ ta sanlaha ma mnduha his guli tavata Yesu, ma takataka ka həŋ złəŋamta Yesu.

¹⁹ Vindafwa vinda ta skwi ka fagata kuni ta ghəŋa tsa udzu ya, ka Pilat. «Yesu mnda la Nazaret mghama la Yahuda,» ka lu vindafata.

²⁰ Nda ndəgha la Yahuda ta dzanjəftá tsa skwi vindaf lu ya, kabga ndusa nda luwa tsa vli złəŋaf lu ta Yesu ya. Nda gwada Hebru, nda gwada Lateŋ, nda gwada Grek vivindafta lu ta tsa skwi ya.

²¹ «Má vinda a ka kazlay: Mghama la Yahuda kə'a wa. "Ti mghama la Yahuda" ka'a, ka ka má vindafata,» ka la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta mataba la Yahuda nda Pilat.

²² «Skwi ghada i'i ta vindafuta ná, nda vinda,» ka Pilat zlgahanafawani ta hən̄.

²³ Tahula zləŋafuta la sludzi ta Yesu ta udzu, ka hlafáta hən̄ ta lguthani, ka daganapta fwad ta hən̄ ta hən̄. Ka klaftá hən̄ ta dzampani ya gaf lu mantsa daga ta ghən̄ dikw ta hadik kul had'iri tida ya guli.

²⁴ «Ma kwahanap mu ta na dzampa na, vzamavza ta vindima ŋa nga mndu dza'a zuta,» ka la sludzi mataba hahən̄ hahən̄. Tsa skwi maga la sludzi ya ná, magamaga hən̄ manda skwi nda vinda ma defteri kazlay: Ka daganaptá hən̄ ta lgutha dá,

ka vzə hən̄ ta vindima ta ghəŋa dzampa* dá kə'a ya, tsaya skwi maga la sludzi.

²⁵ Ndusa nda tsa vli zləŋafu ta Yesu ya, ka sladaktá i mani, nda mukumani ma mani, nda Mari markwa Klupas, nda Mari makwata luwa Magdala.

²⁶ Nghay Yesu ta mani, kə'a kə'a ná, wya tsa duhwal ta đvu tsi ya ta sladu tavatani. Ka'a mantsa: «Mal Wya zwaŋa gha,» ka'a.

²⁷ «Wya ma gha!» ka'a nda tsa duhwal ya guli. Daga ma tsa fitik ya, ka klaghatá tsa duhwal ya da tan̄.

Mtakwa Yesu

Mat 27:45-56, Mak 15:33-41, Luk 23:44-49

²⁸ Tahula tsa, manda snan̄ta Yesu kazlay: Nda kdá inda skwi tama kə'a, «ndala ta kuzlihata†!» ka'a, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri.

²⁹ Tsaw ma tsa vli ya, mamu wuda ima inabi masmasa. Ka sli'afáta sana sludzi ka klaftá susu, ka tsughumamta ma tsa ima inabi masmasa ya, ka hbuŋta ta wa dafa, ka tsghadafta fun̄ta ta wa wubisima Yesu.

³⁰ «Nda dza ghəŋa inda skwi tama,» ka Yesu tapanar tsi ta tsa ima inabi masmasa ya. Ka dzagatá tsi ta ghəŋ, ka sabə hafu mida.

Sliglatá Yesu

³¹ Bađu luma madagala ŋa gi lamə da Sabat magakwa tsa skwi ya. Va a la mali mataba la Yahuda ta slanaghata Sabat ta tsa mnduha ya ta udzu wa. Tsa Sabat ya ná, sana mghama fitik ya. Ka sli'afáta hən̄ ka laghwi da daway da Pilat ŋa balanaptá səlahá tan̄ ŋa hliŋiŋtá hən̄ ta udzu.

³² Ka lagha la sludzi da balanaptá səlahá tsa mnduha his zlan̄anava lu tavata Yesu ya.

³³ Ta lagha hən̄ ta Yesu, kə'a ka hən̄ ná, nda ghada mtatani. Ka zlan̄tá hən̄ ta balanaptá səlahani.

³⁴ Ka sliglanavatá sani ma tsa sludziha ya ma ŋwazlib nda gupani, ka gi mbəzagaptá us nda imi.

³⁵ Tsəna mndu ta vinda na skwiha ta maguta na ná, nda nga tsatsi nda irani. Kahwathwata gwađani guli. Nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata ta mnə tsatsi kə'a. Mnay ta mnə tsi ná, kada zlgafuta kaghuni guli.

³⁶ Magamaga tsa skwiha ya mantsa, ŋa nzakwani manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Had' ghudzifani dza'a 6lanapta‡ lu dər turtuk wu kə'a ya.

³⁷ Ka lu vindafuta ma sana vli guli ná, «dza'a nghanavangha hən̄ ta tsa mndu sliglanava§ hən̄ nda gupa ya» kə'a.

Pađamtá Yesu

Mat 27:57-61, Mak 15:42-47, Luk 23:50-56

³⁸ Tahula tsa, mamu sana mnda la Arimate ta hgə lu ka Yusufu, ta nzakway ka duhwala Yesu makdek makdek kabga zləŋa la Yahuda. Ka sli'afáta tsi ka laghwi dawafáta mbla Yesu da Pilatus. Ka zlan̄antá Pilat ta tvi, ka lagha tsi klaghatá tsa mbla Yesu ya.

³⁹ Ka lagha Nikwademu, tsa mndu si ta lagha da slanaghata Yesu girvidik ya kay. Ka lagha tsi nda klatá labatá urdi ka hpupu ta hgə lu ka Mir nda Alwes.

⁴⁰ Ka klaftá hən̄ ta mbla Yesu, ka masanavatá rdi ka urdi, ka mbsamtá hən̄ ma wupay manda ya snu la Yahuda ta magay ta pađə hən̄ ta mnda tan̄.

⁴¹ Tsaw ma tsa vli kəl lu ka zləŋafuta ya, mamu sana gam. Ma tsa gam ya, mamu kulu ta ka lfíd ta kul walan̄ta lu ta pađamtá mndu mida.

⁴² Ndusa nana, ka hən̄ ka pađamtá Yesu ma tsa klu ya, kabga tsaya fitik ta kəl la Yahuda ka paya vgha ŋa lami da Sabat.

20

Ta had' Yesu ma kulu wa

Mat 28:1-8, Mak 16:1-8, Luk 24:1-12

¹ Wrək tgha gasərdək bađu dəmas, ta kzau'kzau' a vli, ka lagha Mari makwa ta Magdala ta kulu. Kə'a kə'a ná, tan̄walaghutan̄wala lu ta klam ta wa tsa kulu ya.

² Ka sli'afáta tsi nda hwaya ka laghwi slanaghata i Simuŋ Piyer nda tsa sana duhwal ta đvu Yesu ya. «Klapkla lu ta mbla Mghama mu ma kulu, sna a ŋni ta vli fam lu wu,» ka'a.

³ Ka sli'afáta i Piyer nda tsa sana duhwal ya, ka laghwi ta kulu.

⁴ Ka sli'afáta hən̄ his his nda hwaya. Tsaw mal tsa sana duhwal ya ta hwaya ka Piyer, ka tin̄laghutá tsi ta 6hadaghata ta kulu.

* 19:24 Ngha ta Zabura 22:19. † 19:28 Ngha ta Zabura 22:16, 69:22. ‡ 19:36 Ngha ta Sabi 12:46, Mbsak 9:12, Zabura 34:21. § 19:37 Ngha ta Zakari 12:10.

⁵ Bhadaghatani má ña lamani, lamə a wa. Ka bukwatá tsi ka nghə dida. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik.

⁶ Ka bhadaghatá Simuñ Piyer nda hul nda hul, ka lamə tsi da tsa kulu ya. Kə'a kə'a ná, wupay yeya ksufa ta hadik,

⁷ nda tsa patak si wanam lu ta Yesu ma ghəñ ya. Tsa patak ya ná, ma sana vli tsaya ñusafa guli kawadaga nda tsa wupay ya a wa.

⁸ Ka lamə tsa duhwal si ta bhadaghatatañtañ ya kay guli. Ka nghanatá tsatsi guli, ka zlgħaftá tsi.

⁹ Tsaw si ta graf a həñ ta skwi mna defteri kazlay: Dza'a sli'agapli'a Yesu mataba gwal nda rwa kə'a wa.

¹⁰ Ka vraghutá tsa duhwalha his ya dza-gha tañ.

Maran̄ta Yesu ta ghəñani da Mari makwa ta Magdala

Mat 28:9-10, Mak 16:9-11

¹¹ Ka nzaghutá Mari ma bli ta wa tsa kulu ya ka taw. Ta taw tsi ta tsa taw ya ná, ta bukwatá tsi ka nghə da tsa kulu ya.

¹² Ka nghan̄tá tsi ta duhwalha Lazglafta his, ta nzaku ma tsa vli si fatá mbla Yesu ya. Sani nda tvə ghəñ, sani nda tvə səla.

¹³ «Nya ta taw ka ní makwa na?» ka həñ nda tsi. «Mghama dá ya klagha lu, sna a yu ta vli fam lu wu,» ka'a nda həñ.

¹⁴ Ta mnə tsi ta tsaya, ka mbədavátá tsi. Ka nghan̄tá tsi ta sana mndu ta sladu hada. Tsatsaf a tsatsi kazlay: Yesu ya kə'a wa.

¹⁵ «Nya ta taw ka ní makwa na? Wa ta zbə ka na?» ka Yesu nda tsi. Na mndu nda na gam na ya ka tsatsi sizlay. «Mghama dá, ka si kagha ta klaghata, mnihamna ta vli fam ka, ka dza'a yu da klay» ka'a.

¹⁶ «Maril!» ka Yesu hgan̄ta, ka mbədavátá tsi. «Rabum» ka'a nda tsi. Manda mnay kazlay: Mnda taghadiftá skwi kə'a ya nda gwada Hebru.

¹⁷ «Ma ñiha ka, ta laf a yu da Da dá karaku wu, la da mnay ña zwanama dá kazlay: Ta dza'a da Da dá ta nzakway ka Da ghuni yu, da Lazglafta ta nzakway ka Lazglafta ghuni ya yu guli,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Nda ngha yu ta Mgham Yesu,» ka Mari makwata Magdala sli'af̄ta ka laghwí da mnay ña duhwalha. Ka rusu tsi ña tañ ta skwi mnana tsi.

Maran̄ta Yesu ta ghəñani da duhwalhani

Mat 28:16-20, Mak 16:14-18, Luk 24:36-49

¹⁹ Gahawu bađu va tsa dəmas ya, ka tsakatvatá tsa duhwalha ya ma həga. Ka ñərzlaftá həñ ta watgha kabga ta zləñay həñ ta la mali mataba la Yahuda. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka Yesu lami da taba tañ.

²⁰ Mnatani mant̄sa ya, ka maran̄ta tsi ta dzvuhani nda ñwazliḃani ta həñ. Ka rfu tsa

duhwalha ya ta rfu nghan̄er həñ ta Mgham Yesu.

²¹ «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni. Manda ya ghunaf Da ta i'i ya, mant̄sa ya ta ghuna i'i ta kaghuni guli,» ka Yesu nda həñ guli.

²² Tahula mnatani ta tsaya, «tsu'uwawatsu'uwa ta Sulkum nda ghuḃa,» kə'a vusludanaghatá həñ.

²³ «Gwal dza'a planata kuni ta dmakuha tañ, dza'a planapla lu ta dmakuha tañ. Gwal dza'a kwalaghuta kuni ta planatá dmakuha tañ, had lu dza'a planatá dmakuha tañ guli wa,» ka'a.

Maran̄ta Yesu ta ghəñani da Tuma

²⁴ Tsaw had Tuma ta nzakway ka mbuhwali tekwa mataba tsa duhwalha ya hada ta lagha Yesu wa.

²⁵ «Nda ngha ñni ta Mghama mu Yesu,» ka tsa pdakwa duhwalha ya nda tsi. «Ka ngha a yu ta mivida pusa ta dzvuhani, ka ksant̄a dá nda ndəf̄ña dá ta vli tsa pusaha ya, ksanh̄a yu guli nda dzva dá ta ñwazliḃani wu, had yu ta zlgħafta dekdek wa,» ka Tuma nda həñ.

²⁶ Tghas fitik tahula tsa, ka nzəglatá duhwalha Yesu ma həga, kawadaga Tuma nda həñ bađu tsa. Ka ñərzlaftá həñ ta watgha. Ka lamə Yesu da taba tañ. «Ka nza zdaku kawadaga nda kaghuni,» ka'a nda həñ.

²⁷ «Wya dzvuha dá ksanh̄ksa nda ndəf̄ña gha, wya ñwazliḃa dá guli, ksanh̄ksa nda dzva gha, ka zlan̄ta ka ta dga ghəñ, ka zlgħafta ka nda ñuduf,» ka'a nda Tuma.

²⁸ «Kagha ta nzakway ka Mghama dá, kagha ta nzakway ka Lazglafta dá guli,» ka Tuma zlgħanaftawi.

²⁹ «Zlray gha ta zlgħaftá tsa 6a kabga ngħan̄ta gha ta i'i? Rfu da gwal ta zlgħaftá i'i, kul ngħan̄ta həñ ta i'i,» ka Yesu nda tsi.

Kabgawu kəl lu ka vindaf̄ta na defteri na?

³⁰ Ta traku mazəməm magəgla Yesu ta kəma duhwalhani kul vindaku ma na defteri na.

³¹ Nana vinda a lu na ná, vinda a vinda lu ña zlgħafta ghuni kazlay: Yesu ná, Kristi ya, Zwan̄a Lazglafta ya guli kə'a. Ka zlgħafzlgħa kuni ta tsatsi, dza'a mutsay kuni ta hafu nda ma tsatsi.

21

Maran̄ta Yesu ta ghəñani da duhwalhani

¹ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka marglavatá Yesu da duhwalhani ta wa drəfa Tiberyad. Wya kə'a maravata:

² Ta nzaku i Simuñ Piyer nda Tuma ta hḡə lu ka mbuhwali ya, nda Natanayel mnda luwa la Kana ta hadika Galili, nda zwana Zebedi, nda sanlaha ma duhwalhani his, ka skwa turtuk.

³ «Dza'a tuma klipa dá yu,» ka Simuñ Piyer nda həñ. «Nda sli'a an̄ni mista gha guli,» ka

hahəŋ guli nda tsi. Ka sli'əftá həŋ ka laghwi, ka lamə həŋ da kwambalu. Kurzliŋ hana taŋ ndiri bađu tsa, ksaf a həŋ ta klipi dər ka turtuk wa.

⁴ Tsadakwa vli gasərđək, ka lagha Yesu sladata ta wa tsa drəf ya. Tsəmaf a duhwalhani kazlay: Tsatsi ya kə'a wa.

⁵ «Mamu klipi ksaf kuni ri zwani?» ka Yesu nda həŋ. «Had wu,» ka həŋ nda tsi.

⁶ «Wudadawa kadəŋa ghuni ta slərpa kwambalu nda ga zeghwi ya, dza'a mutsay kuni,» ka'a nda həŋ. Ka wudadatá həŋ. Ka traptá həŋ ta tdagafat kabga ndəghatani nda klipi.

⁷ «Mgham Yesu ya tane, ka tsa duhwal ta đvu Yesu ya,» nda Piyer. Na tsa gi sənəŋta Simuŋ Piyer kazlay: Mgham Yesu ya kə'a ya, ka favatá tsi ta lgutani kabga si sudinjudá ka tuma klipi, ka vzadatá tsi ta vgha da drəf.

⁸ Ka vragaghutá tsa sanlaha ma tsa duhwalha ya ma kwambalu, nda tdá tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi ya. Si di'ingəhu a həŋ katakata wa. Ka mitir dərřmək yeya ri kaki nzakwa taŋ nda wa sgam.

⁹ Ta sli'əgaptá həŋ ma kwambalu, kə'a ka həŋ ná, mamu tsatá vu hada nda klipi tida nda buradi.

¹⁰ «Kligiswakla ta tsa klipiha kasaf kuni ya,» ka Yesu nda həŋ.

¹¹ Ka lamə Simuŋ Piyer da kwambalu, ka tdagaptá tsi dzibil ta tsa kadəŋ nda ndəghatani nda klipi bərřzləzla ya. Dərřmək nda hutaf mbsak hkən mida gwagwatani. Kulam nda va tsa nzakwani mantša ya ná, ratsanp a ta tsa kadəŋ ya wa.

¹² «Sawa da za skwa zay!» ka Yesu nda həŋ. Had ya mataba tsa duhwalha ya ta walanəŋta dawanəŋta kazlay: Wa kagha na kə'a wu, kabga nda sna həŋ kazlay: Mgham Yesu ya kə'a.

¹³ Ka lagha Yesu klaftá tsa buradi ya, ka daganafat həŋ, daganafha ta klipi ta həŋ guli.

¹⁴ Mahkəna maravata Yesu tsaya da duhwalhani manda sli'əgaptani nda hafu mataba gwal nda rwa.

I Yesu nda Piyer

¹⁵ Tahula zuta taŋ ta skwa zay, ka Yesu mantša: «Simuŋ zwanəŋ Yuhwana! Đvudva ka ta i'i, ka malaghutá ŋa nanaha na ra?» ka'a dawanəŋta da Simuŋ Piyer. «Ani Mghama dá, nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a zlgahanafat wani. «Ka ŋgha ka ta zwana tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁶ «Simuŋ zwanəŋ Yuhwana! Đvudva ka ta i'i?» ka Yesu nda tsi kamahis. «Ani Mghama dá! Nda sna kagha kazlay: Ta đvay yu ta kagha» kə'a, ka Piyer nda tsi. «Ka ŋgha ka ta tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁷ «Simuŋ zwanəŋ Yuhwana! Ta đvay ka ta i'i?» ka'a nda tsi ka mahkən. Ka kuzlanafat

tsi ta Piyer ta ŋuduf na tsa đaway Yesu ka mahkən kazlay: Ta đvay ka ta i'i ra kə'a ya. «Mghama dá, nda sna kagha ta inda skwi, nda sna kagha guli kazlay: Ta đvay yu ta kagha kə'a,» ka'a nda tsi. «Ka ŋgha ka ta tuwakha dá,» ka Yesu nda tsi.

¹⁸ «Kahwathwata ka yu ta mnaghata, ma fitika nzakwa gha ka duhwal, kagha ka ghəŋa gha ta hba banava gha misti, ka dza'a gha da vli ta kumə ka. Ka hwaluhwala ka, dza'a pghapgha ka ta dzvuha gha ŋa nzdaghafta sana mndu ta banava gha, ka kla kagha da vli kul kumə ka ta dza'a,» ka'a.

¹⁹ Tsa gwadaha mnə tsi ya, tvi ka Piyer dza'a mtaku ŋa vla glaku ŋa Lazglafta ya mnə tsi. «Mbadá mista dá,» ka'a nda tsi tahula tsa.

I Yesu nda sana duhwal ya đvu tsi

²⁰ Kə'a ka Piyer mbadavata ná, ta saghasa tsa duhwal đvu Yesu ya mista taŋ. Tsatsi tsa duhwal ta fadaghatá ghəŋ da ghuva Yesu, ma fitika nzata taŋ ka za skwa zay, ka đaw tsi kazlay: Mghama dá! Wa va na mndu dza'a skwaptá kagha na na? kə'a yeya.

²¹ «A ki na duhwal na tama Mghama dá, nahgani dza'a slanaghatá tsatsi?» ka Simuŋ Piyer nda Yesu, nghər tsi ta sagha tsa duhwal ya.

²² «Ka nzanza nda hafu ha ka vrakta dá, ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na? Sli'a kagha mista dá ŋa gha ba,» ka Yesu nda tsi.

²³ Ka tutá tsa gwada ya mataba gwal zlgəhay nda ŋuduf kazlay: Mtata a tsa duhwal ya wu kə'a. Mtəta a wa a mna Yesu ŋa Piyer wa. Wya kə'a mnay: «Ka nzanza nda hafu ta vragatá yu, a ka ka yu nda tsi ní, nu ta nghaghata mida na» kə'a skwi mna tsi.

²⁴ Va na duhwal ta mna na gwadaha na ta vindafat. Nda sna mu guli kazlay: Kahwathwata gwadani kə'a.

Dzatá ghəŋa gwada

²⁵ Nda ndagha sanlaha ma skwiha magəgla Yesu. Ka má ka vivindaf vivinda lu ta indani ká lu katsi ná, graf a yu kazlay: Má dza'a ŋafŋa ghəŋa hadik ta tsa defteriha má dza'a vivindafat lu ya kə'a wa.

Slna gwal ghunay

¹ Ari Nørma dá Tawfilus,

Ma tañtaña deftera dá ná, rusaghaf rusa yu ta inda skwi ya maga Yesu, nda skwi ya si ta tataghá tsi ña mnduha daga ma zraftani,

² ha ka sagha ta fitik kæl lu ka klaghata ta luwa. Ma kdaku tsi ka ñlaghatá ta luwa na, vlarjvla ta zlahuhani nda mbrakwa Sulkum nda ghuða ta mnduha ya zabap tsi ka gwal ghunay.

³ Tahula mtutani, ka mara tsi ta vgha ña tañ nda tvi kavghakavgha. Ta traku skwiha marañ tsi ta hñ ña granaftá hñ kazlay: Nda hafu yu ka'a. Fwadmbasak fitikani ta mamaranantá vgha ta hñ, ka mna gwada ta ghñja ga mghama Lazglafta.

⁴ «Yaha kuni zaghuta di'ij nda Ursalima. Ka nzata kuni hada ka kzla skwi ya taghunaft Lazglafta ta imi ta sləmən, manda ya sñaj kuni ma wa dá,» ka'a vlarjta zlahu ta hñ ma sana fitik ta zə hñ ta skwa zay.

⁵ «Nda imi si ta maga Yuhwana ta batem. Ma fitik kwitikw, kaghuni ná, dza'a magaghunafmaga lu ta batem nda Sulkum nda ghuða,» ka'a nda hñ.

⁶ «Mghama dá, ma na fitik na dza'a sladanaf ta ga mghama la Isra'ila ra?» ka tsa gwal ghunay ta tskavata tavatani ya dawanta da tsi.

⁷ «Nghaghunan ja sñajta ka ta wati luwa, nda ya ka ta wati fitik tsafta Da ta ga mgham ya ta nghanata wa.

⁸ Kaghuni, dza'a mutsay kuni ta mbraku sarə Sulkum nda ghuða ta ghñja ghuni. Ña nzakwa ghuni ka masləmtsəka dá ma luwa Ursalima, nda ya ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari, nda ya ta kdavakta ghñja hadik demdem,» ka Yesu nda hñ.

⁹ Tahula mnata Yesu ta tsa gwadaha ya, ka kapə tsi ta vgha, ka zaghuta ta luwa, ta nghayng hay hahñ demdem, ka zamta tsi ma ghwayak ta wa ira tañ.

¹⁰ Ta tsa fitika pghata tañ ta iri ka ngha sli'ani ta luwa ya, gi ka zlagaptá sana mnduha his tavata hñ nda sudata lguta ñuslinj ta vgha tañ.

¹¹ Ka hñ nda hñ mantsa: «Mnduha la Galili, kabgawu ta kæl kuni ka pgha iri ta luwa na? Tsa Yesu klap lu mataba ghuni, ka klaghata ta luwa ya ná, dza'a vragavra manda va tsa nghay ngə kuni ta sli'ani ta luwa ya,» ka hñ.

¹² Ka sli'aftá tsa gwal ghunay ya ta ghwa ta hgə lu ka Ghwá Zaytuñ ya, ka vraghuta da luwa Ursalima. Tsa ghwa ya ná, ndusa nzakwani nda Ursalima. Minti hkanmbasak ta magata lu ta mbaða manda sli'afta hada.

¹³ Bhadaghata tañ da Ursalima, ka ñlaghatá hñ da sana dzuguvi banagha lu ta ghñja sana həga, ma vli sunə hñ ta tska vgha. Wya tsa hahñ ya: I Piyer, nda Yuhwana, nda Yakubu, nda Andre, nda Filip, nda Tuma, nda Bartelemi, nda Mata, nda Yakubu zwanja Alfe, nda Simuñ mnda zlu'a ghwa, nda Yuda zwanja Yakubu, na hñ.

¹⁴ Hahñ demdem, ta tskay hñ ta vgha inda fitik ña maga du'a. Kawadaga hñ nda sanlaha ma mi'aha, nda i Mari mani ma Yesu, nda zwanamani ma Yesu tani.

¹⁵ Baðu sana fitik, ma tsa fitik ta tskə hñ ta vgha ya, ka tskavatá gwal zlg hay nda ñuduf ta magay hñ ta dərmək nda hisambsak. Ka Piyer sli'avata mataba tañ mantsa:

¹⁶ «Zwanama dá, nda ra ka magakwa skwi ya mna Sulkum nda ghuða ma defteri nda ma wa Dawuda ta ghñja Zudas, ta nuta ka mnda kla kəma ña mnduha ya ta ksaftá Yesu ya.

¹⁷ Si tekw tsatsi mataba amu, si mamu slnani mataba va tsa slna ta magə amu ya guli.

¹⁸ Nda tsa tsemi plana lu ma vəl dzatani ta mndu ya, ka skwata tsi ta vwah. Ka dədagatá tsi nda ga ma ghəng hñ ka pslutá hudani pdah. Mbəlaða, ka harani saghwi ta daði.

¹⁹ Ka snanaghatá tsi ta inda mnduha ma Ursalima, kæl hñ ka tsanaftá hgu ta tsa vwah ya nda gwada tañ ka "Hakaldama," manda mnay kazlay: Vwaha nasa ka'a ya.

²⁰ Wya skwi ta dzanə lu ma deftera Zabura: "Dza'a nuna həgani ka kufik, had mndu dza'a nzamta mida wa."

Ka'a guli na:

"Sana mndu dza'a klafta slnani* ka'a," na skwi nda vinda ma defteri.†

²¹⁻²² Tsaya tama, dina ka sganaghatá sana mndu tavata amu, ña nzakway ka masləmtsəka sli'agapta ya sli'agap Mghama mu Yesu. Tsa mndu ya ná, nda nza ka tsi ka mndu ya si ta gdata ta dza'a mista mu ta inda hadikha ya ranaf mu kawadaga nda Mghama mu Yesu, zrafta ta fitika maganafta Yuhwana ta batem, ha ka sagha ta fitik kæl lu ka kləgadamaghuta ka laghu ta luwa,» ka'a.

²³ Mantsa tama, ka pghatá lu ta mnduha his. Tsa mnduha ya ná, i Yusufu ta hgə lu ka Barsaba, ta hgay lu guli ka Yustus, nda Matiyas hñ.

²⁴ Ka ndəbə hñ ta dzvu, ka hñ mantsa: «Mghama dá, nda sna kagha ta ñudufa inda mnduha. Marañnamara ta ya zbap kagha mataba na mnduha his na,

²⁵ ña maga slna mnda ghunay ta nzakway ka vla Zudas, ta zlanavata ka laghu da ksa tvi ya kumanj tsi ya,» ka hñ.

* 1:20 Ngha ta Zabura 69:26 nda 109:8. † 1:20 Ngha ta Zabura 69:26, 118:6.

²⁶ Ka v_{zə} hən̄j ta vindima. Ka kluta vindima ta Matiyas. Ka gwafta tsi ta vgha kawadaga nda tsa gwal ghunay ghwan̄p_{də} nden̄j ya.

2

Saha Sulkum nda ghuḅa

¹ Ta sagha fitika Pentekwat ná, nda tska vgha inda gwal ŋa ghunay tets ma vlaka turtuk.

² Gi ka saha skwi ta luwa manda ghudzaga falak ta vyaku dididida ya, ka ndaghamtá vgha ma tsa hḅaga nzamə hən̄j ya.

³ Ka zlagaptá skwi manda ghanika vu, ka dagavapta, ka nzanzafta ta ghən̄ja tan̄j turtuk turtuk.

⁴ Ka ndaghaf_{tá} hən̄j demdem nda Sulkum nda ghuḅa. Ka gi gwadḅ hən̄j ta gwada nda sanlaha ma gwadaha manda ya vlan̄j Sulkum ta hən̄j ŋa gwada_y.

⁵ Tsaw ma Ursalima ma tsa fitik ya ná, ta nzaku gwal ta ndi'amta ma dina la Yahuda ta sli'akta ta inda hadikha ta ghən̄ja hadik.

⁶ Snan̄ja tan̄j ta ghudzaga tsa skwi ya, ka sli'adaghatá hən̄j ŋərb̄isl, ka ndərmim hən̄j katakata, kabga inda tan̄j ta sna skwi ta gwadḅ gwal zlg_hay nda ŋuduf_{nd}a gwada tan̄j ya ta gwadḅ hən̄j.

⁷ Ka ndərmim hən̄j nda ndərmima ka nutá manda rgha. Ka hən̄j mantsa: «Inda na mnduha ta gwada na gwada na ná, la Galili a hən̄j kay ra?»

⁸ Wa kə'a magaku ta kəl inda amu ka snan̄jtá skwi ta gwadḅ hən̄j nda vərda ŋa mu ma gwada 6a?

⁹ Wana mataba mu ná, mamu gwal ta sli'akta ta hadika Partes, nda ya ta hadika Medi, nda ya ta hadika Elam. Mamu gwal ta sli'akta ta hadika Mezaputami, nda hadika Zudiya, nda Kapadwas, nda Pun̄j, nda hadika Asiya tani.

¹⁰ Mamu gwal ta hadika Frizi, nda Pamfali, nda Masar, nda gwal ta wanaftá Sireñ, nda Libiya tani. Mamu gwal ta sli'af_ta daga ta hadika Ruma guli.

¹¹ Mamu gwal ta hadika Kret nda Arabi. Zivra la Yahuda sanlaha. Dina la Yahuda ta nanaftá sanlaha. Nda inda tsa gwadaha mu kavghakavgha ya ta sna mu ta skwi ta mnə hən̄j ta ghən̄ja glakwa slna Lazglafta ta magata,» ka hən̄j.

¹² Ka ndərmim hən̄j katakata, snəgla a hən̄j ta skwi ŋa magay wa. «Nu mndəra nana ma skwi manda na na?» ka hən̄j mataba tan̄j.

¹³ «Nda ghuya hən̄j,» ka sanlaha ka ghuḅasa hən̄j.

Mna gwada Piyer

¹⁴ Ka sli'af_ta Piyer kawadaga nda tsa gwal ghwan̄p_{də} nden̄j ya, ka klan̄jtá tsi ta lwi. Ka'a nda hən̄j mantsa: «Kaghuni la Yahuda,

nda inda kaghuni ta nzakway ma Ursalima! Fawa sləmən̄j ka sna skwi dza'a mnaghunata yu, ka sna kuni dina ta skwi ta magaku.

¹⁵ Na mnduha na ná, ghuya a hən̄j manda tsa ta grə kuni ya wu, kabga ta ka vzlazlan̄j vli.

¹⁶ Gwada anabi Yuwel ta mnata ya kay nana ta magaku ndanana: Wya ka'a mnata: ¹⁷ «Ma kdavakta fitik ná, wya skwi dza'a magaku, ka Lazglafta:

Dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da ta ghən̄ja inda mnda səla,

ŋa nuta zwana zgwana ghuni nda kwagha ghuni ka anabiha.

Ka mazəmzəm dza'a gwada yu ta gwada ŋa duhwalha ghuni.

Nda ma suni dza'a gwada yu ta gwada ŋa la halata mnduha ghuni.

¹⁸ Mantsa ya nzakwani,

dza'a pghadapgha yu ta Sulkuma da

ta ghən̄ja kwalvaha da ka zgwana

nda la ka mi'aha tani.

Ma tsa fitik ya,

dza'a nzakway hən̄j ka la anabi.

¹⁹ Dza'a magay yu ta skwa mandərmimi

ma ghuvan̄jata luwa,

nda ŋizla mazəmzəmha ta hadik.

Dza'a mamu us,

dza'a mamu vu nda dukwakwa dñj,

²⁰ tđik dza'a mbədavafta fitik.

Ma kdaku fitik dagala ta nzakway ka fitika

Mgham Yesu ka sagha,

ghəw manda us dza'a mbədavafta tili.

²¹ Mantsa tama,

inda mndu ta hga hga Mgham Yesu

nda fatá ghən̄j tida ná,

dza'a mbaku*,» ka'a.

²² «Mnduha la Isra'ila, snawa ta skwi dza'a mnaghunata yu: Yesu mnda la Nazaret na tsa mndu maraghunan̄j Lazglafta ta ga Mghamani, ma magayni ta mandərmimi, nda ŋizla mazəmzəmha kavghakavgha mataba ghuni, manda va ya snan̄j vərda kaghuni ya.

²³ Vlaghunavlu ta tsa mndu ya ma dzva ghuni. Nda sna Lazglafta manda va tsaya dza'a nzakwa tsi kə'a, ta kuratá tsi. Ka zlən̄jaf_ta kuni ta Yesu. Ma zlən̄jaf_ta ghuni nda ma dzva gwal kul zlən̄ja Lazglafta.

²⁴ Ka sli'aganaptá Lazglafta, ka kligin̄ja ma ghuya dən̄jwa mtaku, kabga had mbrakwa mtaku ŋa ŋanata wa.

²⁵ Wya ka Dawuda mnuta ta ghən̄jani:

«Ta nghay yu ta Mgham inda fitik ta kəma da, ta nzaku nda ga zeghwa da.

²⁶ Tsaya ta ghunanaf_ta ŋudufa da,

kəl yu ka fa laha rfu.

Dər má nda nza yu ka mndu dza'a mtaku ná, dza'a mbi'ay yu ta vgha nda fatá ghən̄j,

* 2:21 Yuwel 3:1-5.

27 kabga zlanata a ka ta hafa da ma vla gwal nda rwa wu, zlanṭa a ka ta i'i ta nzakway ka ṅərma mnda gha ṅa rwuta ma kulu wu,

28 kagha ta marihatá tva hafu.

Dza'a ndəghidifndəgha ka nda rfu ma nzakwa gha tavata i'i†» ka'a, ka'a.

29 Ka Piyer sganaghata mantsa: «Zwanama da, mutsafmutsa yu ta na fitik na ṅa mnaghunata tsidid ta gwađa ta dzidza mu Dawuda. Tsatsi ná, mtumta ka padamta lu. Ta teke'a kulani dər gitana.

30 Tsatsi ná, anabi ya. Nda sna guli kazlay: Dzrafdzra Lazglafta ta wi nda tsatsi nda wadanata kazlay:

Dza'a fafa ta sana mndu mataba zivrani ta palaka ga mgham manda nzakwa tsatsi‡ ya ka'a.

31 «Ka tsatsaftá Dawuda ta skwi dza'a magaku. Tsaya kəl tsi ka mna gwađa ta ghəṅa sli'agapta Kristi kazlay:

Zlana a lu ma vla nzakwa gwal nda rwa wu, rwu a sluvghani ma kulu wu§ ka'a ya.

32 «Tsa Yesu gwađe yu ya ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Nda nza aṅni demdem ka maslmtsəkani.

33 Ka kapanaftá Lazglafta ka nzanata nda ga zeghwani. Ka zlgħafta tsi da Da ta tsa Sulkum nda ghuđa tamaf lu ta imi ta zləməṅ ya, ka pghaṅnaghatá tsi. Tsaya skwi ta nghə kuni nda ya ta snə kuni ndanana ya.

34 Dawuda ka ghəṅani a ta lafi ta luwa mndani wa. Tsaw wya skwi mna tsi:

«Ka Mgham Lazglafta na Mghama da ná, sawi nzata nda ga zeghwa da,

35 ha ka nanaf ta da ta ghumaha gha

ka skwa ta diṅlay sala gha,* » ka'a.

36 «Ka snəṅsna la Isra'ila kahwathwata kazlay, tsa Yesu dalaf kuni ta udzu ya kay ná, tsatsi fa Lazglafta ka Mgham, ka Kristi kə'a guli,» ka'a.

Sgavaghata mnduha Kristi ka dambu' hkən

37 Na snəṅta tsa mnduha ya ta tsa gwađaha gwada Piyer ya ná, ka kəbanaf tsi ta həṅ. «Zwanama, nu ka ṅni dza'a magay tama?» ka həṅ nda i Piyer nda sanlaha ma gwal ghunay.

38 Ka Piyer nda həṅ mantsa: «Mbədanafwambəda ta tva nzakwa ghuni, ka magafta inda kaghuni ta batem ma hga Yesu Kristi, ṅa plighunista Lazglafta ta dmakuha ghuni, ṅa vlaghunatani ta Sulkum nda ghuđa.

39 Tsa ta ta imi ta sləməṅ taghunaf Lazglafta ya ná, ṅa kaghuni nda zwana ghuni, nda gwal di'ṅdi'ṅ, nda ndəghata

mbsaka gwal dza'a hagakta Mgham Lazglafta tani ya,» ka'a.

40 Ndađa a sanlaha ma gwađaha manəṅ Piyer, ka vla hidaku nda mbraku ṅa tan wa. «Tsu'afwatsu'a ta mbaku ka sli'apta kuni mataba gwal nda zađa,» ka'a nda həṅ.

41 Nda ndəgha gwal ta zlgħaftá tsa gwada Piyer bađu tsa ya. Ka maganaftá lu ta batem ta həṅ. Tsa mnduha ta sgavaghata ta ghəṅa gwal zlgħay nda ṅuduf bađu tsaya ná, ta magay həṅ ta dambu' hkən.

Nzakwa gwal zlgħay nda ṅuduf

42 Inda tsa mnduha ya ná, ta gđata ta ṅavata ka sna skwi ta taghə gwal ghunay həṅ. Ta ṅavaṅa həṅ ka guya vgha nda zwanama. Ta ṅavaṅa həṅ guli ka guya ghəṅ ta ghəṅa skwa zay†, nda ya ma vla maga du'a.

43 Ka zləṅ inda mnduha ta zləṅ, kabga nda ndəgha mandərmimi nda mazəmxəṃha ta magata Lazglafta nda ma gwal ghunay.

44 Inda gwal zlgħay nda ṅuduf ná, tets ka skwa turtuk guya ta ghəṅa tan. Inda skwa tan guli ná, ka skwa turtuk ta dğuvusta həṅ ta vgha tan.

45 Ta dzawap dzawa həṅ ta skwiha tan ṅa daguvusta tan ta tsedani, taḅ ta daṅwa dər wa mataba tan.

46 Inda fitik həṅ ta tskavata ma həga Lazglafta. Ka skwa turtuk ta nzata həṅ ka za skwa zay ma watgha tan. Nda rfu nda rfu, nda ṅuduf turtuk ta za həṅ.

47 Ta zləzlvay həṅ ta Lazglafta, ta mamay inda mnduha ta həṅ. Inda fitik Mgham Lazglafta ta sganaghatá gwal ta mbanaf tsi ta ghəṅa ghuđa tan.

3

Mbanaf tsa sana mndu nda raghwa səlani

1 Ma sana fitik, ka sli'af tsi i Piyer nda Yuhwana ka dza'a da həga Lazglafta da maga du'a ta nzmndi hkən ta fitik hawu.

2 Nduša nda watgha tsa həga Lazglafta ta hgə lu ka «watgha dīna» ya, mamu sana mndu nda raghwa daga yagata, ta nzaku hada. Inda fitik lu ta tsukwadaghata ka nzanata hada, ṅa gatá skwi da gwal ta lami da tsa həga Lazglafta ya.

3 Ka nghanṭa tsi ta i Piyer nda Yuhwana ta lami da tsa həga ya. Ka gatə tsi ta skwi da həṅ.

4 «Ngha ta aṅni!» Ka i Piyer nda Yuhwana pghafta iri tida.

5 Ka nzatá tsi ka ngha həṅ, dza'a mutsay yu kasi'i ta skwi da həṅ, ka'a ma ghəṅani.

6 Ka Piyer nda tsi mantsa: «Dər tsedi, dər dasu, had da i'i wa. Skwi ta nzakway da i'i ná, tsaya dza'a vlaghata yu. Nda hga Yesu

† 2:28 Ngha ta Zabura 16:8-11.

‡ 2:30 Ngha ta Zabura 132:11.

§ 2:31 Ngha ta Zabura 16:10.

* 2:35 Ngha ta

Zabura 110:1. † 2:42 Ngha ta Lukwa 22:19.

Kristi mnda la Nazaret, sli'afsi'la gha, ka mbada ka ta mbada!»

⁷ Ka'a ka ksafta ta dzva zeghwi, ka sli'anaftha. Gi hadahada, mutsafta sela tsa mndu ya tsa ta mbraku.

⁸ Gi vduuk, sli'afthani tsa ka sladata. Ka mbada tsi ta mbada. Ka lamə hən kawadaga da həga Lazglafta, ka dza'a tsatsi nda vavalaku, nda zəzlvla Lazglafta.

⁹ Inda mndu ná, nda ngha ta mbada'yni ta mbada, ka dza'a nda zəzlvla Lazglafta.

¹⁰ Tsəmafta tan kazlay: Tsa mndu ta gdata ta nzaku ka gatá skwi tawa tsa watgha həga Lazglafta ta nzakway dīna yeya kə'a, ka hluta zəh ta hən, ka ndərmim hən nda ndərmima ta skwi ta slata nda tsa mndu ya.

Piyer ta mna gwada ma həga Lazglafta

¹¹ Tsaw tsa mndu mbanaf lu ya ná, lavaghu a tsatsi tavata i Piyer nda Yuhwana wa. Ka gazladaghata inda mnduha wanaftha hən ma rmak, ta həg lu ka «Rmaka Salumu.» Ka ndərmim hən nda ndərmima demdem.

¹² Na nghay Piyer ta tsaya, ka'a nda tsa mnduha ta tskadaghatá vgha ya mantsa: «Ari wa la Isra'ila, kabgawu ta kəl kuni ka ndərmima mbatá na mndu na mandana na? Kabgawu ta kəl kuni ka vu'a anji, manda skwi anji ta mbanaftha na mndu na nda mbrakwa nni? Ndi'a ta vgha nni nda Lazglafta ta mbanaftha na mndu na ra?

¹³ Tsaya a wa. Lazglafta i Abraham, nda Izak, nda Yakubu, nda dzidziha mu ta maranṭa glakwa vu'ani Yesu Kristi, ya klaf kaghuni ka ghəṇa ghuni ka mblanaftha gwal dagaladagala yeya ma mnay Pilat kazlay: Zlinwa na mndu na kə'a ya.

¹⁴ Kaghuni, vzinjva kuni ta mndu ya nda ghuṭa, mndu ya tdukwā, ka laghu kuni dawaftha zlighunista mndu ya ta pslatá mnduha.

¹⁵ Ka dzatá kuni ta mndu ya nda hafu da tsi. Tahula dzata ghuni, ka sli'aganaftha Lazglafta mataba gwal nda rwa. Ma tsa sli'agapta sli'agap tsi ya ná, nda nza anji ka masləmtsəkani.

¹⁶ Ma fatá ghəṇa nni ta Yesu, kəl mbrakwa tsa Yesu ya ka sli'anaftha na mndu ta nghə kuni snan kuni ta sladu na. Mantsa, ma fatá ghən ta Yesu kəl na mndu na ka mutsafta mbaku guzlindilin, manda ya ta nghə kuni demdem ya.

¹⁷ «Tsaw tama zwanama, tsa skwi magana kaghuni ta Yesu kawadaga nda gwal dagaladagala ya ná, nda kwala ghuni kul snanṭa magata kuni.

¹⁸ Mantsa ya dzanaghata Lazglafta ta ghəṇa skwi ya mna tsi manda ghalya nda ma wa inda la anabi kazlay: Dza'a ghuyay Kristi ta danjwa kə'a.

¹⁹ Mbədanafwa nzakwa ghuni, ka mbədavata kuni tvə Lazglafta, ka plighunista tsi ta dmakwa ghuni.

²⁰ Mantsa ya dza'a kəl Lazglafta ka vlaghunatá fitika hlaptá hafu, ṇa ghunəgaghunatani ta Yesu, ta nzakway ka Kristi zbaghunap tsi daga manda ghalya ya.

²¹ Ndanana karaku, nda ra nzaghuta Yesu Kristi ta luwa ka kzla mbədavaftha inda skwi manda ya ghada Lazglafta ta mnata daga manda ghalya nda ma wa la anabi nda ghuṭa.

²² Ka Musa na: «Dza'a ghunəgaghuna ghuna Lazglafta ghuni ta anabi manda i'i, mataba zivra ghuni dza'a sabi tsi, ṇa snay ghuni ta inda skwi dza'a tsi mnaghunata.

²³ Inda mndu dza'a kwal kul sna gwada tsa anabi ya, dza'a ghzlap ghzla lu mataba mnduha Lazglafta, dza'a dzadza lu* guli,» ka'a.

²⁴ Kahwathwata ná, mnanamna inda la anabi, zraftani ta Samuyel, ha ka sabi ta sanlaha ta zlagapta tahula tsatsi, ta gwada ta na fitika amu gitana na.

²⁵ Ka ṇa ghuni taghunaftha Lazglafta ta imi ta sləmənṇ nda ma wa la anabi. Ka ṇaghuni dzrafta Lazglafta ta wi nda dzidza mu Abraham kazlay: Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mnduha nda ma zivra gha† kə'a ya.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka maraghunanṭa kaghuni ta kwalvani karaku, ma ghunagaghatani da kaghuni ṇa t'faghunaghatawi, ka mbədaghunaftha ṇa zlanṭa ghwadaka skwi ta magə kuni,» ka Piyer.

4

¹ Tata gwada i Piyer nda mnduha, nda sli'adaghata la mali ta ghəṇa gwal dra skwi ṇa Lazglafta, nda gwal ta ngha həga Lazglafta, nda la Sadukiya.

² Ta kuzlanṭa ta ṇudufa tan tsa skwi ta taghə i Piyer nda Yuhwana ṇa mnduha kazlay: Sli'agapsli'a Yesu ma mtaku, manda tsaya dza'a sli'agapta mnduha guli ma mtaku kə'a ya.

³ Ka hlaftha hən ta i Piyer, ka pghamta ma gamak ṇa hanay hada, kabga nda kuza vli.

⁴ Tsaw mataba tsa gwal ta snanṭa tsa gwada gwal ghunay ya, nda ndəgha hən ta zlhaftha. Ta magay mbsaka tan ta dambu' hutaf.

⁵ Gamahtsimani, ka tskavata gwal dagaladagala mataba la Yahuda, nda la galata mndu, nda gwal ta tagha zlahu ṇa mnduha ma luwa Ursalima.

⁶ Mataba tan, hada i Hana, ta nzakway ka mali ta ghəṇa gwal dra skwi ṇa Lazglafta, nda Kayifa, nda Yuhwana, nda Alegzandra,

* 3:23 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15, 18-19. † 3:25 Ngha ta Zrafta 22:18, 26:4.

nda inda hamata mndëra gwal ta dra skwi ña Lazglafta.

⁷ Ka hlagaptá hëj ta i Piyer nda Yuhwana ma gamak ka hladaghata ta këma tan. Ka hëj mantsa: «Nda mbrakwa wa, nda hga wa, magata kuni ta tsa skwi ya na?» ka hëj dawantá.

⁸ Piyer ya tani, nda ndëgha tsatsi nda Sulkum nda ghuëa. Ka'a nda hëj mantsa: «Ari wa gwal dagaladagala ta ghëja mndu, nda la galata mndu!

⁹ Wana gita, ta daway lu da anji ta ghëja skwi ñina magana ñni ta mndu si nda raghwa. Ta daway lu da anji ka waka ya mndu ya magay kël tsi ka mbafta.

¹⁰ Mantsa nzakwani, ñina ka snaghu-namta, mantsa ya ña inda la Isra'ila guli. Na mndu ta sladu ta këma ghuni na ná, nda mbrakwa hga Yesu Kristi, mnda la Nazaret, ya dza kuni ta udza zlanj, ka sli'aganaptá Lazglafta ma mtaku ya, mbafta tsi.

¹¹ Ta tsa Yesu ta mna defteri kazlay:

Pala ya wuðidin kaghuni gwal ba hëga ta nzakway ka palaka tughwa hëga * kë'a ya. ¹² Ma tsatsi ta mutsakwa hafu, kabga had sana mndu ta ghëja tsatsi vloga Lazglafta ta ghëja hadik tender ña mba amu wu,» ka'a.

¹³ Ka ndërmim tsa gwal dagaladagala ta tskavata ya ta tatá us ta ira i Piyer nda Yuhwana. Ka nghë hëj guli ná, má si ka gratá mndu hëj, dzaña a dzaña tan wa. Gwal tani ta dza'a mista Yesu ya ka hahëj ta gray.

¹⁴ Ta nghë hëj guli ná, wya tsa mndu nda mba ya ta sladu ta këma tan, had sana skwi lavinj hëj ta mbëday wa.

¹⁵ Ka ghuniginjá hëj dzibil ta i Piyer nda Yuhwana ma tsa hëga dzra gwada ya, ka nzatá hahëj hahëj ka dzra gwada ta ghëja tan.

¹⁶ Ka hëj mantsa: «Waka mu dza'a magay nda na mnduha na na? Wana nda sna inda mnduha ma Ursalima kahwathwata kazlay: Hahëj ta magatá tsa mazëmzëm ya kë'a, lavinj a amu ta wadáy guli wa.

¹⁷ Kada kwala na skwi na ta tuta katakata da mnduha ná, dvanaghamadva ta hëj, yaha hëj walglanjta gwada ta tsa Yesu ya dër ña wa,» ka hëj.

¹⁸ Ka hgëgladamta hëj ta i Piyer, ka davanaghata hëj. Ka hëj mantsa: «Yaha kuni walglanjta gwadanjta gwada ta tsa Yesu ya dër ña wa,» ka hëj.

¹⁹ Ama ka i Piyer nda Yuhwana mantsa: «Mal sna ñaghuni ka zlanja ña Lazglafta skwi ta raku re, ari mal sna ña Lazglafta a na? Tsawa tsa kaghuni ka ghëja ghuni ta gumani.

²⁰ Anji ta ñni, lavinj a anji ta hafta wi kul had ta gwada ta ghëja skwi ya nghan anji

nda ira ñni, nda ya snan anji nda slëmëja ñni wu,» ka hëj.

²¹ Ka dvëglanaghatá tsa mnduha ya ta hëj ka zlinjá hëj, had skwi mutsaf hëj prak ka hamatá hëj ta ghëja skwi maga hëj wa.

²² Tsa mndu mbanaf lu nda mazëmzëm ya ná, ta malay imani ta fwad mbsak.

Du'a gwal zlghey nda ñuðuf

²³ Tahula zlinjá i Piyer nda Yuhwana, ka sli'aftá hëj ka laghu slanaghatá graha tan ma ghuëa tan. Ka rusanaftá hëj ta inda skwi mnana la mali ta ghëja gwal dra skwi ña Lazglafta, nda la galata mndu, ta hëj.

²⁴ Na snanjta tsahaya ta tsa skwi ya rusanaf lu ta hëj ya, ka gwaftá hëj ta wi ka maga du'a da Lazglafta. Ka hëj mantsa: «Mghama dá, kagha ta zlaganaptá luwa nda hadik, nda drëf, nda inda skwiha ma hëj.

²⁵ Kagha ta gwadagapta nda mbrakwa Sulkum nda ghuëa, nda ma wa dzidza ñni Dawudu, vu'a gha kazlay:

“kabgawu ta kël na mnduha na ka baruvta vgha?

Kabgawu ta kël hëj ka ndandanaku ka bëtbat?

²⁶ Hbafhba mghamha ta ghëja hadik

ta vgha ña vulu.

Guyafguya gwal nda mbra ta wi

ta ghëja Mgham Lazglafta nda ya

ta ghëja Mgham tfanagha tsi ta wi[†] kë'a ya.

²⁷ Mantsa ya guli ná, guyaf guya i Hiridus nda Pwanjës Pilat ta wi ma na luwa na kawadaga nda sanlaha ma mndera mnduha, nda la Isra'ila ta ghëja kwalva gha ya nda ghuëa, ta nzakway ka Yesu, mndu ya tfanagha ka ta wi.

²⁸ Skwi ya kumanj ka, ghada ka ta fata nda mbrakwa gha maga hëj.

²⁹ Ndanana Mghama dá, ngha ka hëj ta lma anji 6a. Vlanjia ta mbraku ta vu'aha gha ña mna gwada gha nda tatá us ta iri.

³⁰ Maranj mbrakwa gha, mbamba ta gwal kul ñughwanaku, maga ta mazëmzëmha, nda mandërmimi nda hga Yesu kwalva gha ya nda ghuëa,» ka hëj.

³¹ Manda kdakwa tan ta ndëbatá tsa dzvu ya, ka ghudzavafá tsa vli tskava hëj ya. Ka ndëghaftá hëj demdem nda Sulkum nda ghuëa, ka mnë hëj ta gwada Lazglafta nda tatá us ta iri.

Dëguvta gwal zlghey nda ñuðuf ta skwa tan

³² Inda tsa gwal zlghey nda ñuðuf ya, ka skwa turtuk ñuðufa tan, ka skwa turtuk ndana tan guli. Had mndu ya ta mnay kazlay: Ña da yeya kë'a wa. Tuts ka skwa turtuk skwa tan.

* 4:11 Ngha ta Zabura 118:22. † 4:26 Ngha ta Zabura 2:1-2.

³³ Nda kuzla nda kuzla ta gwada gwal ghunay ta gwada ta sli'agapta Mgham Yesu. Ka tfə Lazglafta ta wi ta ghəŋa tan demdem.

³⁴ Mataba tan, had'ya ta pdata skwa dzvu wa. Tsaw inda gwal nda vwah da hən, nda həga da hən mataba tan ya ná, ta dzawin dzawa hən ka hlaktá tseda skwi ya dzawin hən

³⁵ Ka vlanťa gwal ghunay. Mbaďa lu ka dğay ŋa inda mndu taďta skwi ya dvan mndu ŋa maga slnani nda tsi.

³⁶ Manda Yusufu, ta nzakway tekwa ka mnda la Levi, ya ya lu ma luwa Kiprus, tsanaf gwal ghunay ta hğani ka Barnabas, manda mnay kazlay, «zwanja ufa vgha» kə'a ya:

³⁷ Ka skwaptá tsatsi ta ŋani vwah, ka klaktá tsedani ka vlanťa gwal ghunay.

5

I Hananiya nda Safira

¹ Mamu sana mndu guli ta hgə lu ka Hananiya nda markwa tan Safira. Ka skwaptá hahən ta vwaha tan guli.

² Ka dzraftá hən nda marka tan, ka difanaghutá tsa tsedi ya, ka klaktá pakwani, ka vlanťa gwal ghunay.

³ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ari Hananiya, kabgawu kəl ká ka zlanantá ŋudufa gha ta halaway, ka tsakalanatá wi ta Sulkum nda ghúba, ka difanaghutá tseda tsa vwah skwap ka ya na?»

⁴ Ta kul skwaptá ka ná, ka ŋa gha a nza-kwani ra? Tahula skwapta gha guli, ka ŋa gha a tsedani guli ra? Waka ka kurata magatá skwi mandana na? ŋa mnduha a tsakalanata ka ta wi wu, ŋa Lazglafta,» ka'a.

⁵ Na mnata lu ta tsa gwada ya, ka zləmbatá Hananiya, ka mtuta. Ka hlutá zlən ta inda gwal ta snantá tsa skwi ya.

⁶ Ka sli'aftá duhwalha, ka dahamta, ka klaghata padamta.

⁷ Tahula luta awa hkən manda padamta, ka lamə markwa tan, sna a tsatsi ta skwi ta slata wa.

⁸ Ka piyer nda tsi mantsa: «Ari makwana, mniha mna, mandana na tseda tsa vwah skwap kuni ya ra?» ka'a. «Anj, mantsa ya skwapta ŋni,» ka tsa marakw ya.

⁹ Ka Piyer mantsa «Waka kaghuni dzrafta kawadaga ta dzəgha Sulkuma Mgham Lazglafta na? Wya tsa gwal ta padamtá zə'ala ghuni ya ta watgha, dza'a tsukwaghatá kagha guli,» ka'a.

¹⁰ Gi hadahada, ka zləmbatá tsi ta kəma Piyer ka mtuta. Ta lamə tsa duhwalha ya ná, nda mta. Ka tsukwaghatá hən, ka laghwi da padamta tavata zə'ala tan.

¹¹ Ka ksafťa tsi ka zlən ta gwal zlgħay nda ŋuduf, nda hamata sanlaha ta snantá tsa skwi ya.

Mazəmzəmha kavghakavgha

¹² Nda ndəgha mazəmzəm nda mandarmimi maga gwal ghunay mataba mnduha. Snusna gwal zlgħay nda ŋuduf ta tskavata kawadaga ma rmaka həga Lazglafta ta hgə lu ka rmaka Salumun.

¹³ Had' sana mndu ta guya vgha nda hən wa. Kulam nda va tsa, ta ghubay lu ta hən.

¹⁴ Ta sgaku nda sga ndəghata zgwana nda mi'aha ta zlgħa Mgham Yesu ta sgavaghata ta ghəŋa tan.

¹⁵ Ta hlakhla lu ta gwal kul dughwanaku, ka pghatá hən ta wa tvi ta kativin nda ya ta pata, ŋa lanaghata dər sulkuma Piyer yeya tsi ta sanlaha ma hən ta laba tsi ta tvi.

¹⁶ Nda ndəgha gwal ta gazlakta ma luwaha ta wanafťa Ursalima ta hlakta gwal kul dughwanaku, nda gwal nda kasa da ghwadaka sulkum, ka mbambafta hən demdem.

Giri ŋa gwal ghunay

¹⁷ Mbaďa mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal tavatani, ta nzakway ka la Sadukiya, ka dra gwal ghunay.

¹⁸ Ka sli'aftá hən ka hlafťa gwal ghunay, ka pghamtá hən ma gamak.

¹⁹ Girvidik, ka gwaninjá duhwala Mgham Lazglafta ta watgha tsa gamak ya ka hliginjá gwal ghunay mida.

²⁰ Ka'a nda hən mantsa: «Lawala da həga Lazglafta ka mna kuni ta gwada ta ghəŋa tsa lfidá hafu ya ŋa mnduha,» ka'a.

²¹ Ka snatá tsa gwal ghunay ya ta tsa gwada ya ka sli'aftá hən bit tgha ka laghwi da həga Lazglafta ka tagha skwi ŋa mnduha hada.

Ka tskavata i mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta nda gwal tavatani, nda la galata mndu mataba la Yahuda, ŋa dzra gwada. Ka ghunaftá hən ta mnduha ŋa dza'a hlagaptá tsa gwal ghunay ya kay, ma gamak.

²² Ta lagha tsa gwal ghunaf lu ya ná, kudatan had' hən ma tsa gamak ya wa. Ka vradaghata hən da mnay ŋa tan.

²³ Ka hən mantsa: «Ta lagha anj ni kay ná, tdetsa nda ha watgha gamak manda va vlani, ta hada tsa gwal ta nghay ya guli ma vla tan. Buts ka ŋni gunatá tgha ná, kudatan, had' mndu mida wu,» ka hən.

²⁴ Na snanta tan ta tsa gwada ya ná, nda ndərkawa ka i mghama ngha həga Lazglafta nda la mali ta ghəŋa gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nzata. Snəgla a hən ta skwi ŋa mnay wa. Ka hən mantsa: «Nu ta magaku nda tsa gwal ghunay ya,» ka hən dadawavusta.

²⁵ Tata tsa ndanə ya hən, ka sagha sana mndu da mnay ŋa tan. Ka'a mantsa: «wa'a tsa mnduha si ham kuni ma gamak ya kay

ma hęga Lazglafta ta tagha skwi ęa mn-duha,» ka'a nda hęj.

²⁶ Ka sli'afťa tsa mali ta ghęja gwal nęha hęga Lazglafta ya kawadaga nda sludzi-hani, ęa hlakta hęj. Ka mbraku mbrakwa a hlakta hęj ta hęj tama wu, kabga ta zlęjay hęj ta zlęzłertsata mnduha ta hęj.

²⁷ Hlakta tan ta hęj, ka hladağhatá hęj ta hęj ta kęma tsa gwal dagaladagala ya. Ka mali ta ghęja gwal dra skwi ęa Lazglafta mantsa:

²⁸ «Lmaf a ęni ta kaghuni ka taghęgáltá skwi ęa mnduha nda hęga tsa mndu ya kay ra? Wana ndanana, tińtá kuni ta tagha skwa ghuni ma luwa Ursalima. Ta kumay kuni ta vzanńamťá tęan ma lwi ta gwada ta mtakwa tsa mndu ya,» ka'a nda hęj.

²⁹ Ka i Piyer kawadaga nda sanlaha ma gwal ghunay nda tsi mantsa: «Mal sna gwada da Lazglafta ka ya da mnduha.

³⁰ Lazglafta dzidziha mu ta sli'aganaptá Yesu si dza kuni ma zlęjafťa ghuni ta udzu ya.

³¹ Tsatsi kapanaf Lazglafta ka Męham ka fata nda ga zęghwani, ka mnda mba mndu, ęa vla tvi ęa mnduha la Isra'ila ęa mbęđanafta tan ta nzakwa tan, ęa mutsafta tan ta platá dmakwa tan.

³² Ańni, kawadaga nda Sulkum nda ghuđa, ya ta vla Lazglafta ęa gwal ta sna gwadani ya ná, maslęmťsęka tsa skwi ya ańni,» ka hęj.

³³ Ka kuzlanafťa tsi ta ńuduf ta tsa gwal dagaladagala ya. Ta kumay hęj má ta zadanatá tsa gwal ghunay ya.

³⁴ Ka sli'avata sana la Farisa mataba tskatá mndu, Gamaliel hęani, mndu ta tagha zlahu ęa mnduha ya, ta tsatsi ta fa mnduha ta iri. Ka'a mantsa: «Ka labla na mnduha na dzibil,» ka'a.

³⁵ Ka'a nda tsa tskata mnduha ya tama mantsa: «Mnduha la Isra'ila, đaswa ka kuni nda skwi dza'a kuni da magay ęa na mnduha na.

³⁶ Di'įňaghü a fitikani manda zlagapta sana mndu ta hęđ lu ka Tewdas ta mńay kazlay: Had' mndu tađta i'i wu kę'a. Ta magay mnduha ta fwađ đermęk ta laghwi mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi, ka gazlatá tsa gwal si ta dza'a mistani ya. Ta had' lu tata gwada tida wa.

³⁷ Tahula tsa, ka zlagaptá sana mndu ta fitika vinda hęa mnduha, Zudas mnda la Galili. Ka waghatá tsi ta ndęghata mnduha mistani. Ka dzatá lu ta tsatsi guli, ka gazlatá tsa gwal ta laghwi mistani ya.

³⁸ Skwi ya ta mnaghunata yu ndanana tama, ma magan' kuni ta sana skwi nda na mnduha na. Ka tsa a nda tsa hęj ta na skwi na katsi, mamu kđavaktani.

³⁹ Ala, ka sęha da Lazglafta tsi katsi ná, lavińta a kuni ta lđanata wa. Đaswa ka kuni

nda lmu dza'a kuni lmay nda Lazglafta,» ka'a nda hęj.

Ka snanatá tsa mnduha ya ta tsa gwadani ya.

⁴⁰ Ka hęgęgladamťá hęj ta tsa gwal ghunay ya da hęga, ka đgaptá hęj. «Yahayaha kuni walęlanťa gwadantá gwada nda hęga Yesu,» ka hęj nda i Piyer.

⁴¹ Ka sli'afťa tsahaya ka laghwi nda rfu, nda mńay kazlay: Nda ra kuni ka ghuya đanwa ta ghęja Yesu, ka Lazglafta nda ańni, ka hęj.

⁴² İnda fitik tama, zlna a hęj ta tagha skwi ęa mnduha, nda mna gwada ta ghęja Lfida Gwada ta ghęja Yesu Kristi ma hęga Lazglafta nda ya ma hęga ga mnduha wa.

6

Zabaptá mnduha ndafáj ęa katanťá gwal ghunay

¹ Ma tsa fitik ya, ta sęaku nda sęa gwal ta zlgħafta. Ka ńad' la Grek ta ghęj ta ghęja la Hebru, kabga ĩnda fitika dęa skwa zay, ta zazanap zaza lu ta wadgaha tan.

² Ka hęaftá tsa gwal ghwanpđá his ya ta ĩnda gwal zlgħay nda ńuduf. Ka hęj mantsa: «Ra a ka zlanata ańni ta mna gwada Lazglafta ka laghwi da dęa skwa zay wa.

³ Tsaya tama zwanama, mal zabapta ghuni ta mnduha ndafáj mataba ghuni, gwal nda đifil ma ghęja tan, ka zlananta ęni ta tsa slna ya ta hęj.

⁴ Ańni ya, ka dihavata ęni ka maga du'a nda mna gwada Lazglafta,» ka hęj.

⁵ Ka zđaganatá tsa gwada ya ta ĩnda mnduha. Ka zabaptá hęj ta i Atiyen, ta nzakway ka vardá mnda zlgħay nda ńuduf, nda ndęgha nda Sulkum nda ghuđa ya guli, nda Filip, nda Prukur, nda Nikamur, nda Timan, nda Permenas, nda Nikwala mnda luwa Ańtakiya si ta tsu'afťa dina la Yahuda ya.

⁶ Ka hlaktá hęj ta hęj maranantá gwal ghunay. Ka maganaghata tsaha ya guli ta du'a ta ghęja tan nda fanaghata dzvu ta hęj.

⁷ Ka sęavaghata tuta gwada Lazglafta. Ka sęavaghata gwal zlgħay nda ńuduf ma luwa Ursalima. Nda ndęgha gwal dra skwi ęa Lazglafta katakata ta faftá ghęja tan ta Yesu guli.

Ksaftá Atiyen

⁸ Ka zđanantá Lazglafta ta huđi ta Atiyen, ka vlanťá mbraku, ka magę tsi ta mazamzámha nda skwiha ka mandermimi mataba mnduha.

⁹ Ka sli'avafťa sana mnduha, ka zlerđawi nda Atiyen. Tsa mnduha ya ná, gwal ta nzakway ma hęga tagha skwa la Yahuda hęj. «Gwal hlap lu ma ga vu'a,» ĩla Sireń, nda la Aleggandri, nda la Silisi, nda la Asiya, hęj.

¹⁰ Tsaw laviñ a hən̄j ta ɲrapta nda gwada wu, kabga vlan̄vla Sulkum nda ghuḅa ta difil ta Atiyen.

¹¹ Ka baraftá hən̄j ta sanlaha ma mnduha, ɲa mnay tan̄j kazlay: Nda sna an̄jni ta razayni ta i Musa nda Lazglafta kə'a.

¹² Mantsa ya, ka sli'anaftá hən̄j ta ghən̄j ta dəmga nda la galata mndu, nda gwal tagha zlahu. Tahula tsa, ka valaftá hən̄j ta Atiyen, ka ksaghatá da vla tska vgha tan̄j.

¹³ Ka hlaftá hən̄j ta tsakalawi. Ka hən̄j mantsa: «Had' na mndu na ta zlan̄tá raza həga Lazglafta mu nda ghuḅa, nda zlahu Musa tani wa.

¹⁴ Nda sna ɲni ta mnayni kazlay: Dza'a dzaḅin̄dzaḅa tsa Yesu mnda la Nazaret ya ta həga Lazglafta, ka mbədanaftá nzaku ya snu mu mida vlama Musa ya guli kə'a,» ka hən̄j.

¹⁵ Ka pghaftá nda tsa gwal ma tsa həga ya ta iri ta Atiyen, ka nghay. Tata nghaynghay hən̄j, ka mbədavaftá kumani manda ɲa duhwala Lazglafta.

7

Rusay Atiyen ta gwada Lazglafta

¹ Ka mali ta ghəja gwal dra skwi ɲa Lazglafta nda tsi mantsa: «Tsaw mantsa na skwi ta gwadə lu ta kagha na rki na?» ka'a nda tsi.

² Ka Atiyen mantsa: «Zwanama da nda dadaha da, maranan̄mara Lazglafta dagala ta ghəjani ta dzidza mu Abraham ta tsa fitika nzakwani ta hadika Mezapotami ya, ma kdə tsi ka laghwi da nzata ma luwa Haran̄j.

³ Ka'a nda tsi mantsa: «Zlan̄zla ta hadika gha, nda la ghuni tani, ka dza'a ka ta hadik ya dza'a maraghata yu*,» ka'a.

⁴ Mantsa ya, ka sli'aftá tsi ka zlan̄tá hadika Kaldiya ka laghwi da nzata ma luwa Haran̄j. Tahula mtatá dani ka sli'aftá tsi ka laghwi da nzata ma na hadik ta nzaku kaghuni mida gitana na.

⁵ Ma tsa fitik ya, had' vli vlan̄j Lazglafta ka ɲani dər ka kwitikw wa. Ama ka tanaftá Lazglafta ta imi ta sləmən̄j kazlay: Dza'a vlaghavl̄a yu ta na hadik na, ɲa nzakwani ka ɲa gha, nda ya ɲa zivra gha tani kə'a. Ma tsa fitik ya, ta mutsaf a Abraham ta zwan̄j karaku wa.

⁶ Ka'a nda tsi guli mantsa: «Dza'a laghula zivra gha da nzapta ta sana hadik ma mayam, ɲa dulay lu ta hən̄j, ka ga vu'a ɲa tan̄j hada ka vaku fwad' dərmaək.

⁷ I'i dza'a ganap ta iri ta tsa gwal ta dula hən̄j ya guli. Tahula tsa, ɲa sli'afta tan̄j ka saghwi da tsəlḅu ma ghuva da ma na vli na†,» ka'a.

⁸ Ka dzraftá Lazglafta ta wi nda Abraham. Tsiñtá fafad', na ɲizla tsa dzratawi ya. Tsaya kəl Abraham ka tsanatá fafada zwan̄jani Izak badu matghasa fitik manda yagata. Mantsa ya Isiyaku, ka tsanatá tsi ta ɲa Yakubu. Yakubu guli, ka datsanatá tsi ta ɲa zwanani ghwan̄pdə his, ta nzakway ka dzidziha mu ya.

⁹ «Ka drə dzidziha mu ta Yusufu, ka skwaptá hən̄j. Ka klaghatá lu da ga vu'a ma luwa Masar. Nziya nza tsi, kawadaga Lazglafta nda tsi.

¹⁰ Ka klap̄tá tsi ma dan̄wani, ka vlan̄tá difil ɲa gwadə nda Fir'awna ta nzakway ka mghama Masar. Ka zdəganatá tsi ta tsa mgham ya. Ka fatá mgham ka ɲumna hadika Masar, ka zwirani kə'a fata guli.

¹¹ Ka slatá maya ta inda hadika Masar nda ya ta hadika Kan'ana. Ghuyan̄ ghuya lu katakata. Ka traptá dzidziha mu ta skwi ɲa zan̄ta.

¹² Ka snan̄tá Yakubu kazlay, mamu skwa zay ta hadika Masar kə'a. Ka ghunadap̄tá tsi ta dzidziha mu nda tan̄tan̄ja səla tan̄j.

¹³ Ka læglap hən̄j nda mahisa səla, ka mnanan̄tá Yusufu ta ghəjani ta zwanamani. Ka snan̄tá Fir'awna ta mndara tan̄j guli.

¹⁴ Ka tsghaftá Yusufu ta lwi, ɲa hlagaghutá i dani Yakubu nda la ga tan̄j tani. Ta magay mbsaka tan̄j ta ndafən̄j mbsak hutaf mida.

¹⁵ Ka laha Yakubu da luwa Masar. Hada mtuta tsi. Mantsa ya dzidziha mu guli.

¹⁶ Ka hlaftá lu ta mbla tan̄j ka hlakta da luwa Sikem. Ka papadamtá hən̄j hada, ma vli ya skwa Abraham nda tsedi da zwana Hamur ma luwa Sikem.

¹⁷ «Manda ndusakta tsa fitik ɲa magakwa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən̄j ta Abraham ya, ka sgavaghatá yavafata mndəra amu ma luwa Masar.

¹⁸ Ka laf sana mgham ta pala ma luwa Masar, sna a tsatsi ta Yusufu wa.

¹⁹ Ka nən̄baptá tsi ta mndəra amu. Ka dulu tsi ta dzidziha mu, ɲa vlata tan̄j ta zwana tan̄j tkwe' ɲa rwanatá hən̄j.

²⁰ Ma tsa fitik ya, ka yatá lu ta Musa. Káka nda dínakwani, zdəganazda ta Lazglafta guli. Ka zatá tsi ta tili hkən̄ ta glaku ma həga ga dani.

²¹ Manda kdakwa dadahani ta klafta ka laghwi difanata, ka slafta makwa Fir'awna tida ka klaftá tsi ka klaghata glanafta ka zwan̄jani.

²² Mantsa, ka taghanaftá lu ta Musa ta difla la Masar, ka nzaku tsi ka mndu ta lavin̄tá gwada, nda mbra guli ma slnani.

²³ Ka kumaftá Musa ta dza'a nghanaghatá la tan̄j la Isra'ila magafar imani ta fwad' mbsak.

* 7:3 Ngha ta Zlrafta 12:1. † 7:7 Ngha ta Zlrafta 15:13-14 nda Sabi 3:12.

²⁴ Ka nghanṭá tsi ta sana mnda la Masar ta ghuya ḍañwa ña sana mnda la Isra'ila. Ka lagha tsi katanṭa. Ka dzatá tsi ta tsa mnda la Masar ya ña play.

²⁵ Ba dza'a nda sna zwanama ḍa kazlay: I'i fa Lazglafta ña mbanaftá hēj kə'a, ka tsatsi si ta ndanay, tsaw sna a hahēj wa.

²⁶ Gamahtsimani, ka lagha Musa guyamṭá ma lmu ta lmə gwal his mataba la Isra'ila. Si ka kumə tsi ta dzranaftá hēj. Ka'a nda hēj mantsa: "Graha ḍa! La zwanama kuni ná, kabgawu ta kəl kuni ka lmu na?" ka'a.

²⁷ Ka tsa mndu ta zbaftá zwanamani nda lmu ya slinwidiṭá Musa mantsa: "Wa ta faghamta ka mghama ñni ña tsa guma ta aṅni na?"

²⁸ Ari ta kumay ka ta dzihata manda tsa dzata gha ta mnda la Masar ḍahawu ya a kay na?" ka'a nda tsi.

²⁹ Na snanṭá Musa ta tsa gwaḍa ya, ka hwayaftá tsi ka laghwi ta hadika Madiyan. Ka yayatá tsi ta zwana zgwana his hada.

³⁰ «Tahula zatani ta vaku fwaḍ mbsak hada, ka marananṭá duhwala Lazglafta ta ghanjani ma vu ta mubuk ma mtak tavata ghwá Sinay.

³¹ Ka tsutá Musa ka nghan, nghan tsi ta tsa skwi ya. Ka gavadaghatá tsi ña tsəmanavata. Ta gavadaghatá tsi, ka snanṭá tsi ta lwa Mgham Lazglafta. Ka'a mantsa:

³² "I'i Lazglafta dzidziha gha, ta nzakway ka Lazglafta Abraham, nda Izak, nda Yakubu ya, ka'a. Ka ghudzaku Musa ta ghudzaku ḍa zlan, Walglan a ta nghan wa.

³³ Ka Mgham Lazglafta nda tsi mantsa: Hlaphla ta baḍah ma səla gha, kabga na vli slada ka na ná, hadik nda ghuḍa ya.

³⁴ Nghanḍap nghan yu ta ghuya ḍañwa ña mnduha ḍa ta ghuyə lu ma hadika Masar. Snidigha sna ṅaḍa ghəṅa tan, kəl yu ka saha ḍa hlaptá hēj mida. Ndanana na, sawi ka ghuna yu ta kagha ḍa luwa Masar,[‡] ka'a nda tsi.

³⁵ «Va tsa Musa si vzin la Isra'ila kazlay, wa ta famṭa kagha ka mgham, ña tsa guma ta ghəṅa aṅni na? kə'a ya kay, va tsa tsatsi ya ghunaf Lazglafta ña nzakay ka mgham, ña mbanaftá mnduhani. Nda ma wa duhwala Lazglafta nghan Musa ma vu ta mubuk ya, mnanata Lazglafta ta tsa gwaḍa ya ta Musa.

³⁶ Tsa Musa ya ta hlagaptá zwana la Isra'ila, nda maga mazəməm nda skwa ndrəmmimay ma hadika Masar, nda ya ma drəfa Dva, nda ya ma mtak, ka zatá hēj ta vaku fwaḍ mbsak ta tvi ma mtak.

³⁷ Tsa Musa ya ta mnay nda zwana la Isra'ila guli kazlay: Dza'a ghungaghu-naghuna Lazglafta ta sana anabi manda va

i'i ta nzakway mataba mndəra ghuni[§] ya kə'a.

³⁸ Ma fitika tskavata zwana la Isra'ila ma zivak, tsa Musa ya ta nzakway ma takataka dzidziha mu, nda duhwala Lazglafta ta gwaḍa nda tsi, ta ghwá Sinay ya. Hada tsu'amafṭa tsi ta gwaḍa hafu ka klamakta.

³⁹ Ka kwalaghutá dzidziha mu ta snanata, ka vzinṭá hēj, ka kuma vru ḍa Masar.

⁴⁰ «Maganafmaga ta Lazglafta ña mbaḍa ta kəma ñni, kabga sna a ñni ta skwi ta slanaghatá* nana Musa ta hlaganṭa ma Masar na wu," ka hēj nda Haruna.

⁴¹ Mantsa fitik ya, ka tsaftá hēj ta skwi manda zwanə sla ka pla ghəṅ ñni, ka skalu ña skwi ya tsaf hahēj nda dzva tan.

⁴² Ka mbədanatá Lazglafta ta hul ta hēj, ka zlinṭá hēj ña tsəluḥ ña tekwatsaha ta luwa manda ya nda vinda ma deftera la anabi ta mnay kazlay:

Ari la Isra'ila, ña ḍa plihata kuni ta ghəṅ ma zata ghuni ta vaku fwaḍ mbsak ma mtak ya ra?

⁴³ Ña ḍa a wa. Ña həga tumpula Mulku, nda fwaṭa tekwatsa Refan hlaf kuni ka pghata ka Lazglafta ghuni a tsi kay ra.

Tsaya dza'a kəl yu ka hlaftá kaghuni ka tsughwaḍaghunaptá hadika Babila[†], ka'a.

⁴⁴ «Ma nzakwa dzidziha mu ma mtak ná, mamu si həga tumpul pgham lu ta hu-zla dzratawi nda Lazglafta mida, ḍa hēj. Manda va ya mnanaf Lazglafta ta Musa ña magaftani ya, ka magaftá tsi manda va ya nghan tsi.

⁴⁵ Tahula tsa, ka zighaftá dzidziha mu guli ḍa dadaha tan. Ka pghaftá Dzesuwa ta hēj ka hladamta ḍa tsa hadik ghzlaf Lazglafta ta mnduha mida ta kəma tan ya, kawadaga nda tsa həga tumpul ya. Ka nzaku tsi ha ka sagha ta fitika Dawuda.

⁴⁶ Tsatsi zḍanan Lazglafta ta hudī, ka ḍawanṭá ḍa Lazglafta ña vlanṭá tvi, ña bannaftá həga nda ghuḍa, ta tsatsi Lazglafta Yakubu.

⁴⁷ Nziya nza tsi tama, Salumun ta baftá tsa həga ya.

⁴⁸ Tsaw had Lazglafta ta luwa ta nzaku ma həga baḍ mnda səla manda va ya mna Anabi kazlay:

⁴⁹ Ta luwa vla nzakwa ḍa, vli fa səla ḍa ya guli ná, hadik ya. Mndəra wati həga ya dza'a kuni bidifta na? Wati vli ya prək ka lama ḍa dida na?

⁵⁰ I'i a ta magaftá tsa skwiha ya ra kə'a ya[‡].

⁵¹ Ka Atiyen guli mantsa: «Kaghuni ná, tənṭəṅa ghəṅa ghuni. Ta hḡə Lazglafta ta kaghuni ná, duduzla ka kuni nzata, va a

[‡] 7:34 Aya 27-34: Ngha ta Sabi 2:14–3:10. [§] 7:37 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 18:15. ^{*} 7:40 Ngha ta Sabi 32:1, 23.

[†] 7:43 Ngha ta Amus 5:25-27. [‡] 7:50 Ngha ta Isaya 66:1-2.

kuni ta sna gwaɗa da Sulkum nda ghuɓa manda va tsa nzakwa dzidziha ghuni ya wa.

⁵² Wati ma anabi ya kul ganaptá dzidziha ghuni ta iri na? Ta pslapsla haɗ ta gwal ya ta mna gwaɗa ta ghɛɗa mndu ta nzakway tɗukwa. Ta na fitik na guli, ka skwaptá kaghuni ta tsa mndu tɗukwa ya ka dzata.

⁵³ Kaghuni ka ghɛɗa ghuni ta tsu'aftá zlahu nda ma dzva duhwala Lazglafta, ka kwalaghutá kuni ta snatá tsa zlahu ya guli,» ka'a.

Mtakwa Atiyen

⁵⁴ Na snay tanɗ ta tsa gwaɗa ya, ka sli'avaftá haɗ manda binzaunɗ ta ghɛɗa Atiyen, ka hi'idá haɗ ta dzvu ka wuslikay.

⁵⁵ Ama ka nghadaftá Atiyen, mndu ya nda ndɛgha nda Sulkum nda ghuɓa, ta luwa. Ka ngħantá tsi ta glakwa Lazglafta nda Yesu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta.

⁵⁶ Ka'a nda haɗ kay guli mantsa: «Wana nda ngha yu ta gunatá luwa. Wa'a Zwanɗa mndu ta sladu nda ga zeghwa Lazglafta,» ka'a.

⁵⁷ Ka hlaftá haɗ ta wi katakata, ka dzadzamtá dzvu ma sləmən, ka valaiftá haɗ tida.

⁵⁸ Ka tsəhaftá haɗ ka klaghata tahula luwa, ka zlərtsay nda pala ɗa dzata. Ka pghatá la ka masləmɛtsəka tsa skwi ya ta lguta tanɗ da sana galaɓay, Sawulu hgani.

⁵⁹ Ta zlərtsə haɗ ta Atiyen nda pala ya, ta magə tsatsi ta du'a da Lazglafta. Ka'a mantsa: «Mgham Yesu, tsu'a ta hafa ɗa,» ka'a.

⁶⁰ Ka tsələɓatá tsi, ka gwaɗata nda lwi dagala. Ka'a mantsa: «Mghama ɗa, ma mbəɗanaf ka ta haɗ ta na dmaku na,» ka'a. Tahula mnatani ta tsaya, ka sabə hafu sref mida.

8

¹ Ka zdəganatá tsa dzatá Atiyen ya ta Sawulu.

Zlraftá ghuya ɗanɗa ɗa gwal zlghay nda ɗuduf

Badu tsa fitik ya zlrafta ghuya ɗanɗa katakata ta slanaghatá gwal zlghay nda ɗuduf ma luwa Ursalima. Ka gazlaghutá inda gwal zlghay nda ɗuduf da sana vliha ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Samari. Gwal ghunay yeya ta pɗata hada.

² Mamu sana mnduha ta zləɗa Lazglafta, ka paɗamtá haɗ ta Atiyen, ka tawamtá haɗ katakata.

³ Na Sawulu ya tani, kuma zaɗanata gwal zlghay nda ɗuduf ɗani. Ka dza'a tsi da hɛga da hɛga kasa zgwana nda mi'aha, ka pgha haɗ da gamak.

Mnay Filip ta Lfiɗa Gwaɗa ma luwa Samari

⁴ Tsa gwal ta gazlaghuta ya ná, ra luwa ɗa tanɗ ta magay ka mna gwaɗa ta ghɛɗa Lfiɗa Gwaɗa.

⁵ Ka laha Filip da luwa Samari, ka mnə tsi ta gwaɗa ta Kristi ɗa mnduha hada.

⁶ Zdəganazɗa tsa gwaɗa ta mnə Filip ya ta haɗ. Tets ka skwa turtuk ndəghata dɛmga ta sna tsa gwaɗa ta mnə tsi ya, nda ya ta ngha tsa mazəzməma ta maga tsi ya guli,

⁷ kabga ta sli'agapsli'a ghwaɗaka sulkumha nda dza lili ma ndəghata mnduha. Nda ndəgha gwal nda raghwa, nda gwal matavaghu səla tanɗ ta mbambafta.

⁸ Tsaya tama, ma rfu tsa luwa ya katakata.

⁹ Tsaw mamu sana mndu ta hgu lu ka Simun ma tsa luwa ya. Nda kɗa fitikani ma tsa luwa ya ta ksa slna nda zava. Ta zləɗ nda zləɗa mnduha ma luwa Samari. Ka mndu dagala klafta tsi ta ghɛɗani.

¹⁰ Nda zwani tani, nda galata mnduha tani demdem, zdəganazɗa tsa mndu ya ta haɗ. «Nana mndu na ná, mbrakwa Lazglafta ya ta hgə lu «ka mbraku dagala yeya,» ka haɗ tazlay.

¹¹ Zdəganazɗa tsa mndu ya ta haɗ, kabga nda kɗa fitikani ta maganata slna ta haɗ nda tsa zavani ya.

¹² Tahula zlghafta tanɗ ta tsa gwaɗa Filip ta mnay ɗa tanɗ ta ghɛɗa Mgham Lazglafta, nda ya ta ghɛɗa hga Yesu Kristi ya, ka maganaftá lu ta batem ta haɗ, nda zgwana tani, nda mi'aha tani.

¹³ Va tsa Simun ya guli, ka zlghaftá tsatsi, ka maganaftá lu ta batem. Ka ndi'anavatá tsi ta vgha ta Filip, ka ngħə tsi ta mandərmimiha nda mazəzməma ta magə Filip ya, ka ndərmim tsi.

¹⁴ Snaɗta gwal ghunay ta nzakway ma Ursalima kazlay: Zlghafzlgħa gwal ma luwa Samari ta gwaɗa Lazglafta kə'a, ka ghunadapta haɗ ta i Piyer nda Yuhwana, da haɗ.

¹⁵ Lagha tsahaya da haɗ, ka magə haɗ ta du'a ta ghɛɗa tanɗ, kada mutsafta haɗ ta Sulkum nda ghuɓa.

¹⁶ Tsaw si ta sa a Sulkum nda ghuɓa ta ghɛɗa ya ɗər ka turtuk ma haɗ wa. Batem kwenkwen yeya maganaf lu ta haɗ ma hga Mgham Yesu.

¹⁷ Lagha i Piyer nda Yuhwana ka fanaghatá dzvu ta haɗ, ka mutsaftá haɗ ta Sulkum nda ghuɓa.

¹⁸ Na nghay Simun ta tsa vli Sulkum nda ghuɓa ɗa mnduha ma fanaghatá gwal ghunay ta dzvu ta haɗ ya, ka klaftá tsi ta tsedi ka vlay ɗa tanɗ.

¹⁹ Ka'a mantsa: «Vlihawavla ta tsa mbraku ya ta i'i guli, ɗa mutsafta mndu dza'a fanaghatá i'i guli ta dzvu, ta Sulkum nda ghuɓa,» ka'a nda haɗ.

²⁰ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ka zaɗa tseda gha nda kagha tani, ka si nda tsedi ta mutsa

lu ta skwa mbalay da Lazglafta ka ka ta gray ya.

²¹ Haɗ ɗa gha ma na skwi na wu, haɗ ima gha miɗa guli wu, kabga slada a ɗuɗufa gha dar ta kama Lazglafta wa.

²² Vziɗvza ta tsa ghwadaka ndana gha ya, ka ɗawa ka da Mgham ta plighistani ta dmakwa tsa ndanagha ya, ka dza'a magaku tsi.

²³ Ta nghadaptá yu ná, ksuxsa ghwadaka skwi ta kagha, ma gamaka dmaku ka,» ka'a nda tsi.

²⁴ Ka tsa Simuɗ ya nda haɗ haɗ mantsa: «Kɗakwakkɗak, magawa varda kaghuni ta du'a ta ghaɗa ɗa, kada kwala tsa skwiha mna kuni ya da slidighata,» ka'a.

²⁵ Tahula mnanɗa taɗ ta gwada ta ghaɗa Yesu Kristi nda gwadani tani, ka vraghatá haɗ da luwa Ursalima ka dza'a nda mna gwada ma ndaghata sana luwaha ta hadika Samari.

Filip nda mnda luwa Itiyupi

²⁶ Ka duhwala Lazglafta nda Filip mantsa: «Sli'afli'a ka dza'a ka nda Sud, ka dza'a ka da tsa vli ta saha ma Ursalima ɗa dza'a da luwa Gaza ya, ya ka mtak tsa vli ya,» ka'a.

²⁷ Ka sli'aftá tsi ka laghwi. Tsaw mamu sana mnda la Itiyupi si ta laghwi da maga du'a da Lazglafta ma luwa Ursalima. Tsa mndu ya ná, ka kuɓitik nzakwani. Mndu dagala ya ma slna, ma dzvani inda gadghala sana marakw, Kandes hga tsa marakw ya ta nzakway ka Mghama la Itiyupi.

²⁸ Ta vru tsi dzaghani, ka nzamtá tsi ma mwata plisani, ka dza'a nda dzaɗa deftera anabi Isaya.

²⁹ «Gavadaghagava tavata ya mwata plis ya,» ka Sulkum nda Filip.

³⁰ Ka ndadaghatá Filip. Ta snə tsi ná, ta dzaɗa deftera anabi Isaya tsa mnda la Itiyupi ya. Ka'a nda tsi mantsa: «Nda sna ka ta na skwi ta dzaɗ ka na ra?» ka'a.

³¹ Ka tsa mndu ya mantsa: «Waka yu dza'a snanɗa ka mniɗif a mndu na?» ka'a zlghaftá wani. Ka hgadaftá tsi ta Filip nzanavata.

³² Wya tsa vli ta dzaɗ tsi ya:
«Manda kla tuwak da vla hnay klaghata lu. Manda nzatá nzakwa zwanɗa tuwak kul haɗ ta gwadafta ta kwitsa lu ta swidani ya kə'a nzata, pslaf a ta wani wa.

³³ Ma hanaganatani ta ghaɗani, ka tsanaghatá lu ta guma, ka dzata. Haɗ mndu dza'a kulanɗá mndəra taɗ wu, kabga zaɗanazada ta hafani ta ghaɗa hadik*,» ka'a.

³⁴ Ka tsa mnda la Itiyupi ya ɗawanɗa da Filip mantsa: «Kɗakkkɗak, mnihamna ka ta ghaɗa wa ta gwada na anabi na ta na gwada na! Ta

ghaɗa ghaɗani re, ari ta ghaɗa sana mnda a na?» ka'a.

³⁵ Ka zlaftá Filip ta gwada ta ghaɗa tsa vli dzaɗaf tsi ya, ka mnananɗá tsi ta Lfiɗa Gwada ta ghaɗa Yesu.

³⁶ Tata mbada haɗ ta tvi, ka lagha haɗ slafta ta imi ma ghwa. Ka tsa mnda la Itiyupi ya nda tsi mantsa: «Ya wana imi na ní, nu dza'a pyafta magadiftá batem na?» ka'a. [

³⁷ «Ka zlg hafzlg ha ka nda ɗuɗufa gha, ta magaku,» ka Filip. «Mantsa nzakwani, zlg hafzlg ha yu nda ɗuɗufa ɗa kazlay: Yesu Kristi ná, Zwanɗa Lazglafta ya kə'a,» ka tsa mndu ya nda tsi.]

³⁸ Ka sladanatá tsi ta tsa mwata plisani ya. Ka saha haɗ nda Filip miɗa ka lamə haɗ da imi, ka maganaftá Filip ta batem.

³⁹ Manda kɗakwa taɗ ta sabi ma tsa imi ya, ka klaghatá Sulkuma Mgham Lazglafta ta filip, gi kuɗatanɗ nghəgla a tsa mnda la Itiyupi ya wa. Ka kɗə tsatsi ta ksa tvani, ka dza'a nda rfu. ⁴⁰ Ka zlagaptá Filip ma luwa Azutu. Ka rə tsi ta luwaha ka dza'a nda mna Lfiɗa Gwada, ka laghwi trezekw da luwa Sezare.

9

Hgaf ta Yesu ta Sawulu

¹ Ma tsa fitik ya, zlanava a Sawulu ta ghuyanaptá ɗanɗa nda rwanatá duhwalha Mgham Yesu wa. Ka sli'aftá tsi ka lagha slanaghatá la mali ta ghaɗa gwal dra skwi ɗa Lazglafta,

² ɗa ɗawaftá delewer ɗa dza'ani vlanɗá la maliha ma həga tagha skwa la Yahuda ma luwa Damas. Tsa delewer ya dza'a vlanɗá tvi, ka slanaghasla tsi ta gwal zlg hay nda ɗuɗuf hada, ɗa kasaftani ta haɗ ka hlakta da luwa Ursalima.

³ Tata mbada haɗ ta tvi, ndusadagha ndusa haɗ nda luwa Damas tama, ka saha tsuwadak wanaftá Sawulu.

⁴ Ka zlaɓbagatá tsi ta hadik, ka snə tsi ta sana lwi ta hgay, ka'a mantsa: «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ɗa na?» ka'a.

⁵ «Wa kagha ní Mghama ɗa?» Ka Sawulu nda tsi. «I' Yesu ta gə ka tiri ɗa ɗa yeya,

⁶ Sli'afli'a gha, ka dza'a ka da huɗa luwa Damas. Hada dza'a mnaghata lu ta skwi ɗa magay gha,» ka'a nda tsi.

⁷ Ndandrakawa, ka tsa gwal ta pgha Sawulu ya nzata. Nda sna haɗ ta lwi mndani, ama ngaha a haɗ ta tsa mndu ta gwada ya wa.

⁸ Ka sli'af ta Sawulu ta hadik. Kə'a ka ngaha yu ta vli kə'a, ngaha a ta vli wa. Ka ksaf ta lu ta dzvu ka klaghata da luwa Damas.

⁹ Ka zata tsi ta fitik hkən, ngaha a ta vli wu, zaɗ a ta skwi wu, sarɗ a ta imi guli wa.

* 8:33 Aya 32-33: Ngaha ta Isaya 53:7-8.

¹⁰ Tsaw ma tsa Damas ya, mamu sana mndu zlgHay nda ɲuduf ta hgə lu ka Hananiya. Ka Mgham Yesu nda tsi manda skwi ma suni mantsa: «Hananiya!» ka'a. «Wana yu Mghama da,» ka Hananiya.

¹¹ «Sli'afli'a ka dza'a ka ta tvi, ta tsa tvi ta hgə lu ka tvi nda ga zeghwi ya, ka dawanta ka ta sana mnda la Tarsus, ta hgə lu ka Sawulu, wa'a ma hɛga ga Yuda ya.

¹² Ya wa'a ta maga du'a ndanana. Ka nghanɲa tsi manda skwi ma suni ta sana mndu ta hgə lu ka Hananiya ta lami ka fa dzvu ta ghɛɲani, kada nghɛglanɲa tsi ta vli,» ka'a nda tsi.

¹³ Ka Hananiya mantsa: «Mghama da, nda ndɛgha mnduha ta mnihatá gwada ta ghɛɲa tsa mndu ya, ka rusiftá hɛɲ ta inda ghwadaka skwi magana tsi ta mnduha gha ma Ursalima.

¹⁴ Ka sagha tsi da hadna nda mbraku ya mutsaf tsi da maliha ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta, ɲa kasa inda gwal ta hganɲa hga gha,» ka'a.

¹⁵ Ka Mgham Yesu nda tsi mantsa: «La! I'i ta zbaptá tsa mndu ya ɲa ghunay da, ɲa mnananɲa hga da ta sanlaha ma mnduha, nda ya ɲa mghamha, mantsa ya guli ɲa mnduha la Isra'ila.

¹⁶ Dza'a marananɲama i'i ka ghɛɲa da, ta inda ghuya danɲa ya tkwe' dza'a tsi ghuyay ta ghɛɲa hga da,» ka'a.

¹⁷ Ka sli'afɲa Hananiya tama ka laghwi. Ka lama tsi da tsa hɛga ya. Ka fanaghatá tsi ta dzvu ta Sawulu. Ka'a nda tsi mantsa: «Sawulu! Zwanɲama da ka. Tsa Mgham Yesu ta maraghanɲa ghɛɲani ta tvi ya, ta ghuniɲikta ɲa nghɛglanɲa gha ta vli, nda ya ɲa ndɛghaghafta nda Sulkum nda ghuɛa,» ka'a.

¹⁸ Ka gi sli'agata skwiha manda ɲulanɲa manda ɲulanɲa ta ira Sawulu, ka nghɛglanɲa tsi ta vli. Ka sli'afɲa tsi, ka maganaftá lu ta batem.

¹⁹ Ka zutá tsi ta skwa zay, ka vravaktá mbrakwani.

Zrafta Sawulu ta mna Lfiɲa Gwada ma luwa Damas

Ka nzɛvatá tsi tsɛɛkw fitik kawadaga nda gwal zlgHay nda ɲuduf ma Damas.

²⁰ Ka gi sli'afɲa tsi ka mnay ma hɛga tagha skwa la Yahuda, ka'a mantsa: «Yesu ná, Zwanɲa Lazglafta ya,» ka'a.

²¹ Ka ndɛrmim inda gwal ta snay nda ndɛrmima. Ka hɛɲ mantsa: «Nana mndu na a ta ganaptá iri katakata ta gwal ta hga hga Yesu ma luwa Ursalima kay ra? Sagha da kasa hɛɲ ɲa hlanɲa la mali ta ghɛɲa gwal dra skwi ɲa Lazglafta a tsi kay ra?» ka hɛɲ.

²² Ka gɛvatá Sawulu ka mnay: «Yesu ná, Kristi ya,» ka'a. Ka kɛbanaftá tsi ta la Yahuda

ta nzakway ma luwa Damas. Sna a hɛɲ ta skwi ɲa zlgHanaftawi ma.

²³ Labla fitik mida tama, ka dzraftá la Yahuda ta wi ɲa zba dzatá Sawulu.

²⁴ Ka nzatá hɛɲ ta watgha luwa nda rvidik tani, nda fitik tani ka ɛakwatsay ɲa dzata. Ka slramtá tsa skwi dzraf hɛɲ ya da slɛmɲa Sawulu.

²⁵ Ta sana rvidik tama, ka famtá gwal zlgHay nda ɲuduf ta Sawulu ma gwadzegwer ka tsghiginɲa nda ta ghurum ta muhula luwa.

Nzakwa Sawulu ma luwa Ursalima

²⁶ Bhadaghatani da luwa Ursalima, ka zbɛ tsi ta guyaftá vgha nda gwal zlgHay nda ɲuduf. Ka zlanɛ hɛɲ nda zlanɛ, kabga graf a hɛɲ kazlay, vɛɛda mnda zlgHay nda ɲuduf ya ka'a wa.

²⁷ Ama ka klaftá Barnabas, ka pghadaghata slanaghatá gwal ghunay. Ka rusanafɲa Barnabas ta hɛɲ ka Sawulu nghanɲa Mgham Yesu ma tvi, nda ya ka Mgham Yesu gwadganata. Rusanafɲa ta hɛɲ guli, kinawu ka Sawulu fatá ghɛɲani ka mna Lfiɲa Gwada nda hga Mgham Yesu ma luwa Damas.

²⁸ Daga baɲu tsa ya, ka ksafɲa tsi ta nzaku nda hɛɲ. Ta labla hɛɲ, ta vrakvra hɛɲ ta mna Lfiɲa Gwada nda hga Mgham Yesu ma Ursalima.

²⁹ Ta gwadgana gwada ta la Yahuda nda sna ta gwada Grek, ta zlarday ta gwadaha nda hɛɲ. ɲa tanɲ tani, zba htsinani ɲa dzata ɲa tanɲ.

³⁰ Snanɲa zwanama, ka pghaghatá hɛɲ da luwa Sezare. Hada, ka ghunaghatá hɛɲ da luwa Tarsus.

³¹ Ma tsa fitik ya, lefɛkw nzata nza-kwa guyatá ghɛɲa gwal zlgHay nda ɲuduf ta hadika Zudiya, nda ya ta hadika Galili, nda ya ta hadika Samari. Ta mbray hɛɲ ta vgha ka nzaku nda hanatá ghɛɲ mista Mgham Yesu. Ta sgaku nda sga hɛɲ nda zɛakatahuda Sulkum nda ghuɛa.

Mbanafta Piyer ta Ayniya

³² Piyer ya ná, ra inda vli ka naghanaghatá gwal zlgHay nda ɲuduf ɲani. Ma sana fitik, ka laha tsi nghanaghatá gwal zlgHay nda ɲuduf ma luwa Lida.

³³ Ka slaftá tsi sana mndu ta hgə lu ka Ayniya ta hani ta ghzlɛɲ. Ma tghasa vakwani tsa manda raghwatani.

³⁴ Ka Piyer nda tsi mantsa: «Ayniya! Yesu Kristi ta mba kagha. Sli'afli'a ka payanata ka ta ghzlɛɲa gha,» ka'a. Ka gi sli'afɲa Ayniya.

³⁵ Nghanɲa inda gwal ma luwa Lida, nda gwal ma daɛi ma luwa Sirunɲa ta tsa mndu ya ná, ka zlgHafɲa hɛɲ ta Mgham Yesu.

Vranamta Piyer ta hafu ma Tabita

³⁶ Mamu sana marakw ma luwa Yafa ta hgə lu ka Tabita mataba gwal zlgħay nda ɲuduf. Tsaya «Durkas» nda gwada Grek, manda mnay kazlay: Madva kə'a ya. Dagala ɲerma skwi maga tsi, ta katay ta gwal ka pdu.

³⁷ Ma tsa fitikha ya, ka ksafta dajwa ka mtutá tsi. Tahula mbazata, ka klaftá lu ka famta ma dzuguvi ta ghəɲa sana həga.

³⁸ Tsaw ndusa tsa luwa Yafa ya nda luwa Lida. Ka snanťá tsa gwal zlgħay nda ɲuduf ma Yafa ya kazlay, wa'a Piyer ma luwa Lida kə'a. Ka ghunadaptá həɲ ta mnduha his da tsi. Ka həɲ nda Piyer mantsa: «Kdəkđđək sawi misimmisim da anɲi.» ka həɲ.

³⁹ Ka sli'aftá Piyer ka labə kawadaga nda tsa mnduha ya. Manda ɓhadaghatani, ka kladaftá lu da tsa dzuguvi ta ghəɲa sana həga ya. Ka sli'aftá inda mi'a wadgu wamta ka taw, ka maray ɲani ta lgut nda dzampa ya maganaf Tabita ta həɲ ma nzakwani ta nda iri.

⁴⁰ Ka Piyer nda inda mndu ma həga mantsa: «Labwala la dzibil.» ka'a. Ka saghu həɲ. Tahula tsa, ka tsəlbatá Piyer ka maga du'a. Ka mbədadavatá tsi tvə mbli. Ka'a mantsa: «Tabita, Sli'afsl'i'a!» ka'a. Ka gunanťá Tabita ta iri. Nghanťani ta Piyer, ka sli'avatá tsi ka nzata nda nza.

⁴¹ Ka ɲanatá Piyer ta dzvu, ka sli'anafta ka sladata. Ka hgadamťá tsi ta gwal zlgħay nda ɲuduf, nda tsa la wadguha ya, ka marananťá həɲ ta nzakwani nda hafu.

⁴² Ka snanaghatá tsi ta inda gwal ma Yafa. Ka zlgħaftá ndəghata mnduha ta Mgham Yesu.

⁴³ Ka nzatá Piyer ka nzədavata ma Yafa ga sana mnda kəa huta, Simuɲ hgani.

10

Maravata duhwala Lazglafta da Kwarney

¹ Mamu sana mndu ta hgə lu ka Kwarney ma luwa Sezare. Tsatsi mali ta ghəɲa sana ghuḅa la sludza la Ruma ta hgə lu ka «ghuḅa la Italiya.»

² ɲerma mndu tsa mndu ya nda gwal ga tanj tani. Ta zləɲay ta Lazglafta, dagala mnduha la Yahuda mbaha tsi. Ta magay ta du'a da Lazglafta inda fitik.

³ Ma sana fitik ta nzemndi hkən tama, ka slanaghatá sana mazəməzəm. Ka nghanťá tsi ta duhwala Lazglafta ta lamə da həga ga tanj ta hganťa. «Kwarney!» ka'a nda tsi.

⁴ Ka nghə tsi ta tsa duhwala Lazglafta ya nda zləɲ nda zləɲ. Ka'a mantsa: «Nya ni Mghama dá!» ka'a. «Bhadafḅha tsa maga du'a ta magə ka ya, nda tsa mbaha mnduha ta mbah ka ya da Lazglafta, kəl tsi ka havapta ka kagha.

⁵ Ghuna nda va nana ta mnduha da luwa Yafa da mnanatá Simuɲ ta hgə lu ka Piyer ya ka sagha tsi.

⁶ Ya wa'a ga sana mnda kəa huta Simuɲ hgani tawa draf hga tanj ya,» ka tsa duhwala Lazglafta ya nda tsi.

⁷ Na gi lagħwa tsa duhwala Lazglafta ta gwada nda tsi ya, ka hgafťá tsi ta kwalvahani his nda ɲerma sludzani turtuk ta ksanatá slna manda ghalya.

⁸ Tahula rusanafťani ta həɲ ta inda tsa skwi ta luta ya, ka ghunaghatá tsi ta həɲ da luwa Yafa.

Mnananťa Sulkum nda ghuḅa ta gwada ta Piyer

⁹ Gamahťsimani ta labə tsa mnduha ya ta tvi, ndusa həɲ ka lamə da tsa luwa Yafa ya, ka laf Piyer ta dədamatá ghəɲa həga da maga du'a. Ta ghwanj a fitik ma ghəɲ nda tsaya wa.

¹⁰ Ka kuzlanafťá maya ta Piyer, ta kumay ma ta skwi ɲa zay. Tata də nda da lu ta skwi zay ɲani. Ka slanaghatá sana mazəməzəm.

¹¹ Ka nghə tsi ta gunata luwa, ka saha sana skwi manda gatá gwada habuɲ lu ta wani ta wani, ka saha ta hadik.

¹² Inda nimtak fwad səla mistani, nda skwiha ta mbaḅa nda hudí ta hadik, nda zarakħa tani mida.

¹³ «Sli'afsl'i'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka,» ka sana lwi gwadganata.

¹⁴ Ka Piyer mantsa: «Va a yu Mghama dá wa. Had skwa mbida nda skwi kul raku ka zay ta kdə walanťa lami da wa dá wu,» ka'a.

¹⁵ «Ka nda ra tsa skwi ya ka zay ka Lazglafta ya ná, ma nghə kagħa ka skwi kul raku ka zay,» ka tsa lwi ya ka mahis nda tsi.

¹⁶ Hkən vranafťani mantsa ya, ka vrinťá tsi ta tsa skwi ya ta luwa.

¹⁷ «Nu mndəra tsaya ma skwi tama,» ka Piyer ta ndana klatá ghəɲa tsa mazəməzəm ta slanagħata ya, nda ɓhadagħata tsa gwal ghunaf Kwarney ya ta watgha manda kdəkwa tanj ta dawantá vla həga la Simuɲ.

¹⁸ «Hadna ta nzakwa Simuɲ ta hgə lu ka Piyer ya ra?» Ka həɲ gwadata nda lwi kulzlahkuzlah.

¹⁹ Tata ndana skwi ta ghəɲa tsa mazəməzəm ya Piyer kay ná, «Wya mnduha hkən ta psa kagħa,

²⁰ sli'afsl'i'a ka laha ka, ɲa dza'a għa kawadaga nda həɲ. Yaha ka da dga ghəɲ, kabga i'i ta ghunagħatá həɲ,» ka Sulkum nda ghuḅa nda tsi.

²¹ Ka sli'aftá Piyer ka saha slanagħatá tsa mnduha ya. «Wana yu, i'i tsa mndu ta psə kuni ya. Nya ta klagagħunagħata na?» ka'a nda həɲ.

²² «Kwarney ka mali ta ghəɲa ghuḅa sludzi, ta nzakway ka ɲerma mndu, ta zləɲa Lazglafta, ta għubu inda la Yahuda

ya ta ghunaynakta. Duhwala Lazglafta ta mnanata ña hğadapťa kagha da tan ña sna skwi dza'a ka mnanata,» ka həŋ nda tsi.

²³ Ka hladamťa Piyer ta həŋ, ka hanə həŋ hada.

Sli'afťa Piyer ka laghwi da Kwarney

Gamahtsimani, ka sli'afťa tsi ka laghu mista tan. Ka sli'afťa sanlaha ma zwanama ma luwa Yafa ka pghaghatá həŋ.

²⁴ Ka 6hadaghatá həŋ da luwa Sezare. Gamahtsimani, ta kzlaykzlay Kwarney nda la ga tan tani, nda hđuhuda grahani gwal hagaf tsi ya, ta həŋ.

²⁵ Manda 6hadaghata Piyer, ka lagha Kwarney da guyay, ka zləmbatá tsi ma ghuvani ka ga zgu ñani.

²⁶ «Sli'afsi'a, mndu i'i guli,» ka Piyer ka sli'anafťa.

²⁷ Tata dza'a nda ghwa yiva həŋ nda Kwarney, ka lamə tsi da həga. Ka slanaghatá tsi ta hibatá mnduha hada.

²⁸ Ka'a nda həŋ mantsa: «Nda sna kuni ná, pyafpya lu ta guyay mnda la Zudiya ta vgha nda la mayəm, 6alavakata lamə da həga ga tan. Tsaw had mnda səla ya ña mnay kazlay: Nda ghu6a yeya, ghu6a a yeya ka guya vgha nda tsi wu kə'a wu, ka Lazglafta marihata.

²⁹ Tsaya kwal yu kul dğanťa ghəŋ ka sagha hgəŋər ka ta i'i. Ta kumay yu tama ta snanťa ghəŋa skwi kəl kuni ka hgaktá i'i,» ka'a.

³⁰ Ka Kwarney mantsa: Ma fwadá fitik na, manda va na luwa, ta maga du'a yu ma həga da ta nzəmndi hkən, ka gi sagha sana mndu nda sudatá lguta ñuslįj tilil ta vghani ta kəma da.

³¹ Ka'a nda i'i mantsa: «Kwarney, snasna Lazglafta ta du'a gha, havaphava guli ka mbaha mnduha ta mbah ka.

³² Ghuna tama ta mnduha da luwa Yafa da hgaghaktá Simun ġ ta hgə lu ka Piyer ta nzaku ga sana mndu, Simun hgani, mnda k6a huta, ta wa drəf hgani ya,» ka'a.

³³ «Gi kəl yu ka ghunadaptá mnduha da kagha. Dina na sagha sagha ka na. Ndanana, wana anġi demdem ta kəma gha ña sna skwi ya mnagha Mgham ña mnanata,» ka'a.

Piyer ta gwada ga Kwarney

³⁴ Mbadá Piyer ka zlaftá gwada. Wya ka'a: «Kahwathwata, ndanana grafta yu kazlay: Had Lazglafta ta gala mndu wu kə'a.

³⁵ Innda mndu dər má ma mndəra la wa tsi ta zləŋa hgani, ka maga skwi tđukwa ná, zdəganazda.

³⁶ Ghunafghuna Lazglafta ta gwadani ña zwana la Isra'ila ma mnananťa Lfida Gwada ta nzaku nda ma Yesu Kristi, ta nzakway ka Mghama innda mnduha, ta həŋ.

³⁷ Nda sna kuni ta skwi ta zlafta ta hadika Galili, ka zlu'utá tsi ta vli ta hadika Zudiya

demdem, tahula kdakwa Yuhwana ta mna gwada, nda ya ta maga batem.

³⁸ Nda sna kuni ka Lazglafta pghəganaghatá mbrakwa Sulkum nda ghu6a ta Yesu Kristi mnda la Nazaret. Nda sna kuni guli ka Yesu ranafťa innda vli ka maga zdaku, ka mbamba gwal ghurgana halaway ta həŋ, kabga kawadaga Lazglafta nda tsi.

³⁹ Anġi, nda nza anġi ka maslamtsəka innda skwi maga tsi ta hadika la Yahuda nda Ur-salima. Ka dzatá lu nda ma zləŋafťa ta udzu.

⁴⁰ Ka sli'aganapťa Lazglafta nda hafu badu mahkən. Ka vlanťa tsi ta tva maranťa ghəŋani.

⁴¹ Nə tsa anġi tinlaghu Lazglafta ta zbapta ña nzakway ka masləmstsəkani ya. Nə tsa anġi si ta za skwi, ka sa skwi kawadaga nda tsi ya maranťa tsi ta ghəŋani, tahula sli'agaptani ma taba gwal nda rwa ya. Nə innda mnduha demdem a maranťa tsi ta ghəŋani wa.

⁴² Tsatsi ta mnanata, ka mna kuni ña mnduha, ka sladanafťa kuni kazlay: Tsatsi sladana Lazglafta ka mnda tsa guma ta ghəŋa gwal nda hafu, nda ya ta ghəŋa gwal nda rwa kə'a.

⁴³ Innda la anabi ná, mnamna həŋ ta ghəŋani kazlay: Dər wati ma mndu ta zlghafťa dza'a mutsay ta planatá dmakwani, nda ma mbrakwa hgani,» ka'a.

Saha Sulkum nda ghu6a ta ghəŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda

⁴⁴ Tata mna tsa gwadaha ya Piyer, ka saha Sulkum nda ghu6a ta ghəŋa innda tsa gwal ta sna tsa gwada ya.

⁴⁵ Ka ndərmim innda tsa gwal zlghay nda ñuduf nda tsa fafada tan ta labə mista Piyer ya kay, ta vlagata Lazglafta ta Sulkum nda ghu6a ta ghəŋa innda tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

⁴⁶ Ka snə həŋ ta gwaday tsa mnduha ya ta gwada nda sanlaha ma gwada. Ka zləzlvu həŋ ta glakwa Lazglafta. Ka Piyer mantsa:

⁴⁷ «Dza'a pyafpya lu ta maganafťa batem nda imi ta na mnduha na, ya wana mutsaf-mutsa həŋ ta Sulkum nda ghu6a manda va amu na ra?» ka'a.

⁴⁸ Ka Piyer guli mantsa: «Maganafťa batem ta həŋ nda hga Mgham Yesu Kristi,» ka'a. Tahula tsa, ka ndə6anata həŋ ta dzvu ña nzdavatanı tsəbakw fitik da həŋ.

11

Rusay Piyer ta skwi ta maguta ma Ursal-ima

¹ Ka snanťa gwal ghunay nda zwanama ta nzakway ma hadika Zudiya kazlay: Zlghafzlgħa gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada Lazglafta guli kə'a.

² Manda vradaghata Piyer da luwa Ursalima, tus gwal zlg hay nda nuduf nda datsa fafada tanj nda gwada nda Piyer.

³ «Lamlu ka da haga ga gwal kul datsaku fafada tanj, ka za skwa zay kawadaga nda hən.» ka hən nda tsi.

⁴ Ka zrafta Piyer ta rusay ŋa tanj turtuk turtuk ka tsa skwi ya luta.

⁵ Ka'a mantasa: «Ma nzakwa da ma luwa Yafa, ta maga du'a yu tama, ka sladighata sana mazəmzəm. Ka nghanja yu ta sana skwi dagala manda gatā gwada nzakwani ŋanana lu ta wa kuzibidimani ta wa kuzibidimani ta saha daga ta luwa, ka ndusaɗivata.

⁶ Ka fafta yu ta iri tida ka vitsay, ka nghanja yu ta skwiha fwaɗfwaɗsala mista tanj, nda nimitak, nda skwiha ta mbada nda hudi, nda zarakha mida.

⁷ «Sli'afli'a gha Piyer ka hana ka, ka za ka ta hən;» ka sana lwi gwaɗgihata.

⁸ «Va a yu Mghama da wa, had skwa mbida nda skwi kul raku ta kda lami da wa da wu,» ka yu.

⁹ «Ka nda ra, ka Lazglafta ya na, ma nge ka ka skwi kul raku,» ka tsa lwi ya gwaɗglagata ta luwa ka mahis.

¹⁰ Hkən ka'a vraglanafata manda va tsaya. Ka vrinta lu ta tsa skwi ya ta luwa.

¹¹ Ta va tsa luwa ya, nda bhadaghata sana mnduha hkən ghunaf lu ta hən daga ma luwa Sezare, ŋa slidighata ma tsa hēga ta nzaku yu ya.

¹² «Ka dza'a ka mista tanj, yaha ka da dga ghen;» ka Sulkum nda ghuɓa nda i'i. Ka pghafta na mnduha wana hən hadna na ta i'i da luwa Sezare, ka lamə ŋni demdem da hēga ga Kwarney.

¹³ Ka rusanafata tsa mndu ya ka'a nghanja duhwala Lazglafta ta sladu ma haga ga tanj. Ka'a nda tsi mantasa: «Ghuna ta mndu da luwa Yafa ŋa hgakta Simun, ta hē lu ka Piyer ya ka sagha tsi,

¹⁴ ŋa mnaghunatani ta gwadaha ya dza'a klaghakt mbaku, ŋa kagha nda hēga gha tani demdem,» ka'a.

¹⁵ Ta zrayzray yu ta gwada tama na, ka saha Sulkum nda ghuɓa ta ghenja tanj manda va ya ta magaku nda amu tanjan ya.

¹⁶ Ka havakta yu ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Yuhwana na, nda imi maga tsatsi ta batem, kaghumi ya, nda Sulkum nda ghuɓa dza'a magaghunafata lu ta batem ka'a ya.

¹⁷ Ka si Lazglafta ta vlantā tsa Sulkum nda ghuɓa ya ta tsa mnduha ya, manda va ya vlama lu ta amu ma zlg hafta mu ta Mgham Yesu Kristi ya ni, wa i'i tama ŋa dzanamtā wi ta Lazglafta?» ka'a.

¹⁸ Tahula snanta tanj ta tsa gwada ya, ka lōatā hən demdem, ka zlēzlvu hən ta Lazglafta «ta vlantā tva mbədanafata nzakwa

tanj ta gwal kul nzakway ka la Yahuda kada mutsafta hən ta vərda hafu tama,» ka hən.

¹⁹ Tsa ghuya danwa ta slata ma kda fitika dzatā Atiyen sagha ya, ta wutsanatā gwal zlg hay nda nuduf. Ka sli'afatā sanlaha ka laghi dikw da luwa Finisi, ta laghu sanlaha da Kiprus, ta laghu sanlaha da Anjakiya. Ka mnə hən ta gwada Lazglafta ŋa la Yahuda ka vlantā mnay ŋa sanlaha ma mnduha.

²⁰ Mbada sanlaha ma gwal zlg hay nda nuduf ta nzakway ka mnduha la Kiprus nda la Sireŋ, ka sli'afatā ka laghu da luwa Anjakiya, tvə la Grek. Ka mnə hən guli ta Lfiɗa Gwada Mgham Yesu ŋa tanj.

²¹ Kawadaga mbrakwa Mgham Yesu nda hən, kəl ndəghata mnduha ka zlg hafta, ka mbədaghutā vgha tvə Mgham Yesu.

²² Ka snanaghata tsi ta Igliz ma luwa Ursalima. Ka ghunafatā hən ta Barnabas da luwa Anjakiya.

²³ Manda bhadaghata ni, ka nghanja tsi ta zɗakatahuda Lazglafta, ka rfu tsi ta rfu. Ka vlantā tsi ta mbraku ta hən ŋa gɗavata tanj nda fatā nudufa tanj ta Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw tsa Barnabas ya na, ŋerma mndu ya, mnda zlg hay nda nuduf ya ndəghu ndəgha nda Sulkum nda ghuɓa. Ka sgavaghatā ndəghata mnduha ta zlg haftā Mgham Yesu.

²⁵ Ka sli'afatā Barnabas ka laghi da luwa Tarsus, da zba Sawulu.

²⁶ Manda slaftani tida, ka klagaghatā tsi da luwa Anjakiya. Təŋ vakwa tanj hada kawadaga ta ksa slna ma Igliz. Ka taghə hən ta skwi ŋa ndəghata mnduha guli. Ma luwa Anjakiya zrafta lu ta hga gwal zlg hay nda nuduf, ka la krista.

²⁷ Ma tsa fitik ya, ka sli'afatā la anabi ma luwa Ursalima ka laha da luwa Anjakiya.

²⁸ Mamu sani mataba tanj ta hē lu ka Agabus. Ka'a mantasa: «Dza'a slaku maya ta ghenja hadik demdem,» ka'a manda ya mnana Sulkum nda ghuɓa. Ka slatā tsi tama ma fitika gay Klawdi ta mgham.

²⁹ Ka gwal zlg hay nda nuduf sladanata mantasa: «Inda mndu, ka vla tsi ta skwi ya laviŋ tsi ta vlay ŋa tsəghay ŋa kata zwanama ta nzaku ma hadika Zudiya,» ka hən.

³⁰ Ka tsakftā hən, ka vlantā i Barnabas nda Sawulu, ŋa klanjā la galata mnduha ma hadika Zudiya.

12

¹ Ma va tsa fitik ya, ka zraftā mgham Hiridus ta ghuya danwa ŋa Igliz.

² Ka dzatā tsi nda kafay ta Yakubu, zwanamani ma Yuhwana.

³ Ta nge tsi na, zɗəganazda tsa skwi ya ta la Yahuda. Ka ksaftā tsi ta Piyer guli ma fitika skala buradi kul had is mida ya.

⁴ Tahula ksaftani, ka tsamtā tsi ma gamak. Ka pghatā tsi ta ghuɓa sludzi fwaɗ fwaɗ ŋa

mbaday tanj ta vgha ta nghay. Tahula kdata ma skala Pak ta ndana tsi ta tsanaghatá guma banluwa.

⁵ Ma tsa n̄atá Piyer ma gamak ya tama, ka n̄avata Igliz ka maga du'a ka n̄dan̄da ta gh̄anjani.

Zliñtá Piyer

⁶ Ta tsa rvidik̄ n̄a tsadakwa vlani ya ta ndana Hiridus ta tsanaghatá guma. Ta hani Piyer nda tsatani ma tsuhwalha his ma takataka sludziha his. Ta nzaku gwal n̄gha watgha guli nda tva watgha.

⁷ Gi ka zlagaptá duhwala Lazglafta ka tsuwadakanaftá vli ma tsa dzuguvu ya. Ka nduhudantá tsi ta Piyer ma n̄wazliḅ. «Sli'afslí'a misimmisim,» ka'a nda tsi. Gi stak saha tsa tsuhwalha ya tsa ta dzvani.

⁸ «Hbana banava gha ka sudamta ka ta baḅaha gha,» ka duhwala Lazglafta nda tsi. Ka magatá tsi mantsa. «Fava lguta gha, sawi mista da,» ka'a nda tsi.

⁹ Ka saghu Piyer ma gamak mista tsa duhwala Lazglafta ya. Zban̄j a tsatsi kazlay: Kahwathwata na skwi ta magə duhwala Lazglafta na re ari ki na kə'a wa. Zlah suni na skwi na ta fidaghata, ka tsatsi ta ndanay.

¹⁰ Ka tsughwadagaptá h̄on̄j ta tan̄tan̄ja ghuḅa tsa gwal ta n̄gha mnduha ya, tsughwadapha h̄on̄j ta mahisani. Ka lagha h̄on̄j tavata sana watgha haf lu nda kufur ta tva lami da huda luwa. Ka gunutá tsa watgha ya ka gh̄anjani ta wa ira tan̄j. Ka sabə h̄on̄j, ka ksafatá h̄on̄j ta tvi, gi ka zlanatá duhwala Lazglafta hada.

¹¹ Ma tsa fitik ya zrafta Piyer ta snantá skwi ta magaku. «Ndanana, grafta yu dar kazlay: Mgham Yesu ta ghunagatá duhwalani klaptá i'i ma dzva Hiridus nda ya ma inda ghwadaka skwi si ta kumə la Yahuda ta sladighatani,» ka'a.

¹² Na snantani kazlay: Manda va tsaya nzakwani kə'a, ka sli'afatá tsi ka laghwi da Mari mani ma Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya. Hada, nda hiḅa tskatá vgha mnduha ta maga du'a.

¹³ Ka lagha Piyer dzantá watgha lamə da h̄aga. Ka gavadaghatá sana marakw ka kwalva, ta hgə lu ka Ruda, da sna lwani.

¹⁴ Ka tsatsaftá tsi ta lwa Piyer, ka rfu tsi ta rfu. Ma n̄a gunatani ta tsa watgha ya ná, ka hwayaghatá tsi da huda h̄aga da mnay kazlay: Wa'a Piyer ma bli kə'a.

¹⁵ «Nda ksa ka da skwi ra!» ka h̄on̄j nda tsi. «Kahwathwata ta mna yu,» ka'a ta gh̄anjani. «Ba sulkumani ya,» ka h̄on̄j.

¹⁶ Mbadá Piyer ka gdavata ta dza watgha. Manda gunata tan̄j ta watgha ka nghan̄tá h̄on̄j ta Piyer. Ka ndərmim h̄on̄j.

¹⁷ Kdkædkd, ka Piyer nda dzvu ka l6anata h̄on̄j. Ka rusanafatá tsi ta h̄on̄j ka Mgham Yesu kliginjta ma gamak. «Ka dza'a kuni

da rusanafatá i Yakubu nda sanlaha ma zwanama,» ka'a nda h̄on̄j guli. Ka gi sabə tsi ka laghwi da sana vli.

¹⁸ Tsadakwa vlani, ka k6utá la sludzi katakata. «Ka wu nuta na Piyer na tama?» ka h̄on̄j.

¹⁹ «Psawa manda va psay,» ka Hiridus. Lay, n̄gha a wa. Laghani ka dadawanaptá vli ta tsa gwal si ta nghay ya. Ka vlatá tsi ta tvi, n̄a pslatá h̄on̄j. Tahula tsa, ka sli'afatá Hiridus ma Zudiya ka laha da luwa Sezare, n̄a nzdavata ka fitik tsəḅakw hada.

²⁰ Ka 6asafatá mgham Hiridus ta n̄uduf katakata ta gh̄on̄ja gwal ma luwa Tir nda Sidun̄j. Ka dzraftá tsahaya ta wi ka skwa turtuk n̄a lagha ta kəmani. Ka sutá h̄on̄j ta gh̄on̄ja Blastus ta nzakway ka zwira mgham ya. Ka lagha h̄on̄j dawa dzrafta nda mgham, kabga ma hadika tsa mgham ya ta saba skwi n̄a zay tan̄j.

²¹ Badu tsa fitik tsaf h̄on̄j ya, ka sudavatá Hiridus ta lguta ma mgham mghamani, ka nzafta ta dughurukwani, ka n̄əzlatá tsi banluwa.

²² «Lazglafta ta gwada, mndu a wa,» ka mnduha h̄lafatá wi.

²³ Gi hadahada, ka dzuntá duhwala Lazglafta ta Hiridus, kabga kwalani kul vlan̄tá glaku ta Lazglafta. Ka dughwadutá mtarak, ka mtutá tsi.

²⁴ Mbadá gwada Lazglafta ka ta vgha, ka sgaku mbsaka gwal zlḡhay nda n̄uduf nda sga.

²⁵ Manda kd̄injta i Barnabas nda Sawulu ta slna ya ghunaf lu ta h̄on̄j da Ursalima, ka vraghutá h̄on̄j. Ka klijntá h̄on̄j ta Yuhwana, ta hgə lu ka Markus ya, mista tan̄j.

13

Zabaptá i Barnabas nda Pwal n̄a dza'a mna Lfida Gwada

¹ Ma Igliza luwa An̄takiya ná, mamu la n̄abiha nda gwal ta tagha skwiha n̄a mnduha. Hah̄on̄j na i Barnabas, nda Simeyuna ta hgu lu ka mnda n̄ra ya, nda Lukiyus mnda la Siren̄j, nda Manahen̄j ta glafta kawadaga nda Hiridus, ya si ta ga mgham ta hadika Galili ya, nda Sawulu.

² Ma sana fitik, ka ts kavatá h̄on̄j ka maga du'a nda sumay. «Hlapwa i Barnabas nda Sawulu ya mataba ghuni, n̄a maga slna ya hḡan̄j yu ta h̄on̄j,» ka Sulkum nda ghuḅa, nda h̄on̄j.

³ Tahula kd̄injta tan̄j ta tsa suma nda maga du'a ya, ka fanaghatá h̄on̄j ta dzvu ta h̄on̄j ka zliñtá h̄on̄j.

I Barnabas nda Pwal ma luwa Kiprus

⁴ Ka sli'afatá i Barnabas nda Sawulu, ghunafər Sulkum nda ghuḅa ta h̄on̄j, ka laghu h̄on̄j da luwa Selusi. Hada n̄lafatá h̄on̄j ta

kwambalu, ka laghwi ta hadika Kiprus, ta tsavata ma drəf.

⁵ Manda 6hadaghata tanj da luwa Salamina, ka mna hən ta gwada Lazglafta ma həga tagha skwa la Yahuda. Kawadaga Yuhwana Markus nda hən nja zlghantə hən.

⁶ Ka tadaptə hən ta tsa hadik ya ka 6hadaghata da luwa Pafus. Ka slanaghatə hən ta sana dəgha, ta hgu lu ka Baryusuwa, sana mnda la Yahuda ya ta nintə ghənjani ka anabi.

⁷ Tavata nūmna tsa hadik ta tsavata ma drəf ya ta nzakwa tsi. Tsa nūmna ya nā, Sergiyus Palus, mndu nda ghunizlak ma ghənjani ya. Ka hgaftə tsi ta i Barnabas nda Sawulu, kabga ta kumay ta snanata gwada Lazglafta.

⁸ Lagha tsa dəgha ta hgu lu ka Alimas nda gwada Grek ya, ka dzadza wa tanj ka zba mbəđintə zlghay nda nūdufa tsa nūmna ya.

⁹ Mbada Sawulu, ta hgu lu ka Pwal ya, nda ndəghatani nda Sulkum nda ghuəa, ka vazlaftə iri tida.

¹⁰ «Kuslebermbera magakwa gha, dagala nana mnda gha, zwanja halaway ka, ghuma inda skwi tdukwa ka. Yawu dza'a zlanja kagha ta mbəđintə tva Lazglafta ta nzakway ka tdukwani na?»

¹¹ Kzla tama, wya Mgham dza'a dzughusta, nja ghulpəta gha. Dza'a nzđavanza ka, had ka dza'a nghanjə fitik wu,» ka'a. Gi hadahada tđik vli ta wa ira Alimas manda vli girivđik. Ka tatam tsi ta tatamaku ka zba mndu nja ksay ta dzvu.

¹² Nghanata nūmna ta tsa skwi ta maguta ya nā, ka zlghaftə tsi nda nūdufani. Lanafła tsa skwi ta taghə lu ta ghənja Mgham Yesu ya katakata.

I Pwal nda Barnabas ma luwa Anjakiya

¹³ Ka sli'aftə i Pwal nda grahani ka lami da kwambalu ma luwa Pafus, ka laghwi da Perge ta hadika Pamfali. Ka dgatə Yuhwana Markus ta vgha nda hən, ka vraghuta da luwa Ursalima.

¹⁴ Ka sli'iglaftə hən ma luwa Perge, ka laghwi da luwa Anjakiya ta hadika Pisidi. Bađu Sabat, ka lamə hən nzata ma həga tagha skwa la Yahuda.

¹⁵ Tahula dzadzanafła lu ta vli ma deftera zlahu Musa, nda ya ma deftera anabihi, ka malihi ma tsa həga tagha skwa la Yahuda ya nda hən mantsa: «Zwanama dā, ka mamu gwada da kaghuni nja vlanjə mbraku ta mnduha, lavinjə kuni ta gwaday ndana,» ka hən.

¹⁶ Ka sli'aftə Pwal, ka'a nda dzvu nda dzvu mantsa: Snawasna la Isra'ila nda inda gwal ta tsələu ta kəma Lazglafta!

¹⁷ Lazglafta mnduha la Isra'ila ta zbaptə dzidziha mu nja njlanafłə hən, ma fitika nza-

kwa tanj ta hadika Masar. Ka hliđintə tsi ta hən ma tsa hadik ya nda mbrakwani.

¹⁸ Ta klay ta vaku fwađ mbsak maga tsi ta su'a nzaku nda hən ma mtak.

¹⁹ Tahula tsa, ka zadanatə tsi ta mndəra mnduha ndəfənj ta hadika Kan'ana, ka vlanjə tsi ta tsa hadik ya ta hən, nja njatanj.

²⁰ Inda tsa nzakwagapta tanj ya nā, ta klay ta vaku fwađ dərmək nda hutafımsak.

«Ka vlanjə tsi ta gwal nja tsanata guma ta hən, ha ka sagha ta fitika anabi Samuyel.

²¹ Ka dawu hən ta fanamtə mghama tanj ta hən. Ka fanamtə Lazglafta ta hən ta Sawulu zwanja Kis, ta sabi ma mndəra la Benzamej. Fwađ mbsak vakwani ta ga mgham ta ghənja tanj.

²² «Ka mbəđanata Lazglafta ta hul ta Sawulu, ka mbəđanamtə ga mgham ta Dawuda ta ghənja tanj. «Slafla yu ta Dawuda, zwanja Yesay. Zđəghizda, dza'a magay ta inda skwi ya ta kumə yu,» ka'a.

²³ Nda ma zivra Dawuda klaganaghatə Lazglafta ta la Isra'ila, ta mnda mba mndu, ta nzakway ka Yesu, manda ya tamaf tsi ta imi ta sləmən ya.

²⁴ Ma kdaku Yesu ka saha, mnanamna Yuhwana ta inda la Isra'ila kazlay: Mbəđanafwambəđə ta nzakwa ghuni, ka magaghunafła lu ta batem guli kə'a.

²⁵ Nđusakwa fitika kdəjni ta slnani, ka'a mantsa: «Dunja wa ya ka kaghuni nda i'i na? Ya tsa mndu ta kzlə kaghuni ya a i'i wa. Wa a tsatsi ta sagha nda hula dā, slaghwa a yu dər ka plaptə zu'a baəbah ma səlani wa,» ka'a.

²⁶ «Zwanama dā, kaghuni ta nzakway ka zivra Abraham, nda kaghuni ta zlənja Lazglafta tani, nja amu tsghəgamaghatə lu ta na gwada ta mbaku na.

²⁷ Tsaw tama, tsatsaf a mnduha ma Ursalima nda mghamha tani ta Yesu wa. Sna a hən ta tsa gwada la anabi ta dzanə lu inda sabat ya guli wa. Ka dzanaghatə hən ta ghənja skwi mna la anabi, nda ma dzata tanj ta Yesu.

²⁸ Dər ma slanagha a hən ta skwi prək ka dzata ma mndani wu, dzadza ta na mndu na, ka hən nda Pilat.

²⁹ Tahula kdənjta magatə skwi manda ya nda vinda ta ghənjani ma deftera Lazglafta, ka klaghatə hən dzata ta udza zlənjay. Ka klagatə hən ka famta ma kulu.

³⁰ Ama ka sli'aganaptə Lazglafta mataba gwal nda rwa.

³¹ Nda ndəgha fitikani ta mara vgha nja gwal ta sli'aftə ma Galili kawadaga nda tsi, ka lafi da Ursalima. Tsa mnduha ya ta nzakway ndanana, ka masləmtsəkani da mnduha la Isra'ila.

³² Vərda anjani, tsa Lfida Gwada ya ta mnaghunata anjani. Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta zləmən ta dzidziha mu ya nā,

³³ magama ta amu, ta nzakway ka zivra tanj ya Lazglafta, ma sli'aganaptani ta Yesu ma mtaku. Wya skwi nda vinda ma Zabura his:

“Zwanja da ka,

gita yata yu ta kagha,”* ka'a.

³⁴ Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Yesu ma mtaku, walganja a ta mtuta ja fəgladamta mblani da kulu ja rwutani wa.

“Tsaya kəl Lazglafta ka mnay kazlay:

Dza'a vlaghunavla yu ta tfawi nda ghu6a, nda fa ghəj tida, ya tanaf yu ta imi ta sləmən ja Dawuda† kə'a ya.”

³⁵ Ka'a ma sana vli guli na:

“Had'ka dza'a zlanatá mnda gha ja rwutani ma kulu wu,”* ka'a.

³⁶ Ma fitika nzakwa Dawuda nda hafu ná, mnda ksanatá slna ta Lazglafta ya. Maga-namaga ta skwi ta kumə tsi. Ka mtutá tsi, ka lamtá lu tavata dzidzilhani, ka rwuta tsi.

³⁷ Ama tsa mndu sli'aganap Lazglafta nda hafu ya, walan ja rwaku ta ksanja tsatsi wa.

³⁸ Mantsa tama zwanama, dina ka sanja ghuni kazlay: Əjka'a ka tsa Yesu ya kəl lu ka mnaghunanja nda pla dmakwa ghuni kə'a. Traptra zlahu Musa ta klaptá kaghuni ma tsa dmakwa ghuni ya.

³⁹ Ama inda mndu ta zlgħaftá Yesu ná, falau' vghani.

⁴⁰ Daswa ka kuni tama, da slaghunagħatá skwi mnə la anabi kazlay:

⁴¹ “Kaghuni gwal ta mna mbrəs nda Lazglafta,

nghawangħa, ndərmima wa ndərmima, ka zwadutá kuni, kabga dza'a magay yu ta fitika ghuni ta mandərmimi, ya dər ma kinawu rusaghunafta lu ná, grafta a kuni dekdek wu kə'a ya Š”.

⁴² Manda saba i Pwal nda Barnabas ma həga tagħa skwi, «Kəkəkwəkək, ka vrakta kuni bađu sana Sabat da mnəglanjatá na gwada na,» ka lu nda hən.

⁴³ Tahula gazlata mnduha, ka sli'aftá ndəghata la Yahuda nda gwal ta lami nda la da dina la Yahuda mista i Pwal nda Barnabas. Ka ghu hən ja yiva. Ka vlə i Pwal nda Barnabas ta mbraku ja tanj. «Dihavawa diha ma zdakatahuda Lazglafta,» ka hən nda hən.

⁴⁴ Sagħa tsa sana Sabat ya, ka tskavatá wər mnduha ma tsa luwa ya demdem ja sna gwada Lazglafta.

⁴⁵ Nghay la Yahuda ta tsa tskata mnduha ya, ka lamə hən nda draku, ka dzadzə hən ta wa i Pwal, ka raraza hən.

⁴⁶ Zlanja a i Pwal nda Barnabas ta hən wa. Ka hən mantsa: «Nda ra má ka tinlagħutá mna gwada Lazglafta ja kaghuni mazlay, ka kwalagħutá kaghuni. Ra a anji ka mutsa

hafu ja kdekedzer wu ka kuni ya, dza'a mbədagħutá vgha nni nda tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda ndana tama.

⁴⁷ Wya skwi mnənna Mgham Lazglafta:

“Fafa yu ta kagħa ka tsuwađaka gwal kul nzakway ka la Yahuda,

ja mnay għa ta gwada ta mbaku* ta ghənja hadik tender,» ka'a.

⁴⁸ Snay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa gwada ya ná, ka rfu hən ta rfu, ka zləzlvu hən ta Lazglafta. Ka zlgħaftá inda gwal thanaf lu ta hafu ja kdekedzer, ta hən.

⁴⁹ Ka tutá gwada Mgham Lazglafta ma tsa luwa ya demdem.

⁵⁰ Ka sli'amtá la Yahuda da gagaftá gwal dagaladagala ta zlanja Lazglafta, nda gwal dagaladagala ma luwa tani. Ka ganaktá hən ta giri ja i Pwal nda Barnabas, ja nawaftá hən ma hadika tanj.

⁵¹ Ka tukwanatá i Pwal nda Barnabas ta rgitika səla tanj ta hən, ka lagħwa tanj da luwa Ikwaniya.

⁵² Ta ndagħutá nuđufa gwal zlgħay nda nuđuf ma luwa Anjakiya da rfu, nda ya nda Sulkum nda ghu6a tani guli.

14

I Pwal nda Barnabas ma Ikwaniya

¹ Manda 6hadagħata i Pwal nda Barnabas da luwa Ikwaniya, ka lamə hən da həga tagħa skwa la Yahuda, ka mnə hən ja gwada Lazglafta. Ma tsa mnay tanj ya, ndada a ndəghatá la Yahuda nda la Grek ta zlgħafta nda nuđuf wa.

² Ama mbada tsa la Yahuda kul zlgħafta nda nuđuf ya, ka gagaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda ja gwaftawi nda hən ka zba gwada da zwanama.

³ Kulam nda tsa, ka nzdavatá i Pwal nda Barnabas ma tsa luwa Ikwaniya ya. Ka mnə hən ta gwada Lazglafta ka ndanja nda fatá ghən dar ta Mgham Lazglafta. Vərda gwada tsa gwada ya, ka Mgham Lazglafta nda hən nda ma vlanjani ta mbrakwa maga mazəməm, nda mandərmimi ta hən.

⁴ Ka dgavaptá mnduha his gamndər ma tsa luwa ya. Gəts ya laha mista la Yahuda, gəts ya laha mista gwal ghunay.

⁵ Ka dzraftá la Yahuda, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda, nda maliha tanj ta wi, ja linjtá i Pwal nda Barnabas nda pala ja pslatá hən.

⁶ Ka snanagħatá tsi ta i Pwal nda Barnabas. Ka lagħu hən da didifa vgha ma luwa Listra, nda ya ma luwa Derba ta hadika Ikwaniya, nda ya ma luwaha ta wanafta.

⁷ Ka mnə hən ta Lfida Gwada ma tsa vliħa ya guli.

* 13:33 Ngha ta Zabura 2:7. † 13:34 Ngha ta Isaya 55:3.

* 13:47 Ngha ta Isaya 49:6.

‡ 13:35 Ngha ta Zabura 16:10. § 13:41 Habakuk 1:5.

I Pwal nda Barnabas ma Listra

⁸ Ma tsa Listra ya guli, mamu sana mndu nda rwa selani ta kul walaŋta mbadaŋta mbada daga yagata, ta nzakwani hada.

⁹ Ka fatá tsi ta sláməŋ ka sna tsa gwada ta mnə Pwal ya. Ka faftá Pwal ta iri tida. Ta nŋha tsi ná, mamu zlgħay nda ɲuduf da tsi prak ka mbanafata.

¹⁰ Ka Pwal nda tsi mantsa: «Sli'afslí'a ka sladata ka nda sála gha,» ka'a nda tsi nda lwi dagala dagala. Gi vduk kə'a valavata, ka mbada tsi ta mbada.

¹¹ Nghanata tsa tskata mnduha ya ta tsa skwi maga Pwal ya, ka hlaftá hən ta wi nda gwada Ikwaniya ta nzakway ka gwada tanj. «Wana sli'agata lazglaftaha manda mnda sála tsakwam tsakwam da slamaghata*,» ka hən.

¹² «Zeyus» nana, ka hən nda Barnabas. «Hesmes» nana, ka hən guli nda Pwal, kabga tsatsi ta gwada.

¹³ Ka ksagaghatá mndu ta pla tsa Zeyus banaf lu ta həgani ta tva lami da tsa luwa ya ta lghəŋha rkanaf tsi ta rka ta watgha tsa həga ya. Ta kumay tsatsi nda tsa tskata mnduha ya tani, ta planatá ghəŋ ta i Barnabas nda Pwal.

¹⁴ Snaŋta tsa gwal ghunay ta nzakway ka i Barnabas nda Pwal ya ta tsa skwi ya, ka kwahinŋta hən ta lɟut ta vgha tanj, ka ndadamta da taba tsa tskata mnduha. Ka hən mantsa:

¹⁵ «Nawawanawa zwanama, nahgani na dza'a kuni magay na? Mndu anŋi manda va kaghuni tane. Lfida Gwada ŋa anŋi ta kləgaghunaghata, ka zlanŋta kuni ta skwa wuyayha ka mbədaŋta kuni ta vgha tvə Lazglafta ya nda hafu mida, ya ta magaftá luwa nda hadik, nda inda skwiha mida tani.

¹⁶ Ghalya ná, zliniszla ta tvi ta mnduha ŋa ksa tvi ya ta kumə hən.

¹⁷ Anj mndani, ta kwalaghu a Lazglafta ta maranŋta ghəŋani nda maga zdaku wa. Ta nzəgaghunanza ta imi daga ta luwa, ta magaku skwi ma vwaha ghuni, ta hasl nda hasla kuni ta skwa zay, ta taku ɲudufa ghuni da rfu,» ka hən.

¹⁸ Kulam nda va tsa mnay tanj mantsa ŋa tanj ya, zlahzlah ka hən pyaftá hən ta dza'a pla ghəŋ ŋa tanj.

¹⁹ Ta ma tsa gwada ya hən, ka sli'adaghatá la Yahuda ma luwa Anŋakiya nda gwal ma luwa Ikwaniya, da baraftá tsa tskata mnduha ya. Ka zləzłərtə lu ta Pwal ma ŋa dzata. Zlah nda mta tama ka lu ka tsəhidinŋta tahula luwa ta wa mazawa.

²⁰ Ama ka lagha gwal zlgħay nda ɲuduf wanaghatá vgha, ka sli'aftá tsi ka lami da huda luwa.

Gamahtsimani, ka sli'aftá tsi kawadaga nda Barnabas ka laghwi da luwa Derba.

Vraghata da Anŋakiya ta hadika Siri

²¹ Ka mnə hən ta Lfida Gwada ma tsa luwa ya. Ka mutsaftá hən ta ndəghata gwal ta zlgħafta nda ɲuduf. Tahula tsa, ka vraghatá hən da luwa Listra, nda ya da luwa Ikwaniya, nda ya da luwa Anŋakiya ta nzakway ta hadika Pisidi ya.

²² Ka vlaŋta hən ta mbraku ta tsa gwal zlgħay nda ɲuduf ya, ŋa dihavata tanj ma zlgħay nda ɲudufa tanj. «Nda ma ghuya danŋwa kavghakavgha dza'a lama lu da ga mghama Lazglafta,» ka hən, nda hən.

²³ Ka paghanamtá hən ta gwal ŋa nŋha mnduha ta hən ma inda vla guya ta ghəŋa mnduha Lazglafta. Tahula ndəbata tanj ta dzvu kawadaga nda suma, ka fanamtá hən ta tsa mnduha ya ma dzvu ta Lazglafta, ya zlgħaf hən.

²⁴ Ka sli'aftá hən ka laghwi nda ta hadika Pisidi, ka bhadaghatá hən ta hadika Pamfali.

²⁵ Ka mnə hən ta gwada Lazglafta ma luwa Perge. Ka sli'aftá hən ka laha da luwa Atali.

²⁶ Ka sli'aftá hən nda kwambalu hada guli, ka laghwi da luwa Anŋakiya ta nzakway ta hadika Siri ya. Ma tsa luwa ya mutsafta hən ta zdakatahuda Lazglafta ŋa maganata slna ya kda hən ta magay.

²⁷ Manda bhadaghatá tanj, ka tskanata hən ta Igliz, ka rusu hən ŋa tanj ta inda skwi ya magə Lazglafta nda hən, nda ya kə'a guninistá tva zlgħay nda ɲuduf ta gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²⁸ Ka hanavatá i Pwal nda Barnabas katakata ma luwa Anŋakiya kawadaga nda gwal zlgħay nda ɲuduf.

15*Tskata vgha ma Ursalima*

¹ Mamu sana mnduha ta sli'afta ta hadika Zudiya, ka lagha da Anŋakiya da taghay ŋa zwanama kazlay: «Ka tsa a kuni ta fafada ghuni manda ya mna zlaha Musa wu katsi ná, mbaf a kuni wa» kə'a.

² Zdagana a tsa tagha skwa tanj ya ta i Pwal nda Branabas wa. Ka zlərdə hən ta wi nda hən ta ghəŋani ka ɲdanŋa. Ka lu tama mantsa: Ka la i Pwal nda Barnabas nda sanlaha mataba mu da Ursalima slanaghatá gwal ghunay, nda la galata mndu, ka tsinŋta hən ta gwada ta ghəŋani, ka hən.

³ Ka klaftá gwal zlgħay nda ɲuduf ta skwi ŋa mbada tanj. Ka ksafatá hən ta tvi nda ma Finisi nda ya nda ma hadika Samari, ka dza'a nda rusay, ka gwal kul nzakway ka la Yahuda zlgħaftá Mgham Yesu. Ka rfu inda zwanama ta rfu katakata ta ghəŋani.

⁴ Bhadaghatá tanj da Ursalima, ka tsu'aftá Igliz, nda gwal ghunay, nda la galata mndu,

* 14:11 Nŋha ta Slna gwal ghunay 28:6.

ta həŋ. Ka rusu həŋ ŋa taŋ ta skwi magə Lazglafta nda həŋ.

⁵ Mbađa sanlaha mataba la Farisa ta zlgħaftá Yesu, ka sli'avafta. «Datsay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta fafađ, ka maga həŋ ta skwi ya mna zlahá Musa guli,» ka həŋ.

⁶ Ka tskavatá gwal ghunay nda la galata mndu, ŋa nŋha gwada ta ghəŋani.

⁷ Ka gwadanagħatá həŋ ta gwada katakata ta ghəŋani. Ka sli'aftá Piyeŋ, ka'a mantsa: «Zwanama, nda sna kuni manda ghalya kazlay: Mataba ghuni zbapta Lazglafta ta i' ŋa mnananťá Lfida Gwada ta gwal kul nzakway ka la Yahuda, kada snanťa həŋ ŋa zlgħafta taŋ kə'a.

⁸ Ka maranťá Lazglafta ya nda sna ta ŋudufa inda mndu, ka tsu'aftá həŋ nda ma vlanťani ta Sulkum nda ghuđa ta həŋ manda ya vlama tsi ta amu ya guli.

⁹ Had sana skwi dgana Lazglafta ta amu nda hahəŋ manda ghuiŋťani ta ŋudufa taŋ, ma zlgħafta taŋ wa.

¹⁰ Ndanana tama ní, kabgawu ta kəl kuni ka zlurga Lazglafta nda fanagħatá gwal zlgħay nda ŋuduf ta ndəgaku ya trap dzidzila mu nda amu tani guli ta kərtay na?

¹¹ Nda ma zđakatahuda Mghama mu Yesu Kristi fatá ghəŋa amu ta mbaku manda va hahəŋ guli,» ka'a.

¹² Sew, ka tsa tskatá vgha ya nzata. Ka zlraftá i Barnabas nda Pwal ta rusa mazəmzəmha nda skwa mandərmimi maga Lazglafta nda ma hahəŋ mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda.

¹³ Kđakwa taŋ ta gwada ta gwada, ka zlraftá Yakubu ta gwada, ka'a mantsa: «Zwanama, swidwa!

¹⁴ Rusamaf rusa Simun ká Lazglafta zlraftá ngħapta ka gwal kul nzakway ka la Yahuda, ka zabaptá tsi mataba taŋ ta gwal ŋa nzata ka ŋani.

¹⁵ Ka guram nda tsaya gwadata la anabi ta gwada taŋ, manda ya nda vinda kazlay:

¹⁶ «Tahula tsaya dza'a vragavra yu, ŋa bəglafta da ta həga Dawuda ta zluta ya. Ŋa payafta da ta tsa badzatani ya, ka sladanafta.*

¹⁷ Mantsa ya dza'a kəl hamata mnduha, ka tsa gwal kul nzakway ka la Yahuda hagaf yu ŋa nzakway ka ŋa da ya ka psa i'i, ka Mgham Lazglafta ta maga tsa skwiha ya ¹⁸ mnata daga manda ghalya.»

¹⁹ Ka kđə Yakubu ta mna gwadani. Ma vlanť lu ta ghuya đanwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta mbəđaktá vgha da Lazglafta, ka i'i nda ŋa da.

²⁰ Skwi ŋa vindanaftá həŋ na: Zlanťa taŋ ta wuya skwi, nda hliri, nda za skwi bərtá lu nda bərtá', nda za us, kabga

²¹ daga ma nzakwagaptá, mamu mnduha ta mna gwada Musa ma inda luwa. Ta dzadzanay lu guli inda fitika Sabat ma həga tagħa skwa la Yahuda,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda

²² Mantsa tama, ka ndanatá gwal ghunay nda la galata mndu, nda gwal zlgħay nda ŋuduf, ta pasaptá mnduha mataba taŋ ŋa ghunay da Anťakiya kawadaga nda i Pwal nda Barnabas. Ka psaptá həŋ ta i Yuda ta hgu lu ka Barsaba ya, nda Silas. Nda sgit ta həŋ his his mataba zwanama.

²³ Wya ka həŋ vindanamťá đelewer ta həŋ ma dzvu:

«Anťni gwal ghunay nda la galata mndu ya ta ga zgu ŋa ghuni zwanama ta nzakway mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda ma luwa la Anťakiya, ta hadika Siri nda ya ta hadika Silisi.

²⁴ Snanťnagħa sna gwada ta ghəŋa sanlaha ma mndu ta sli'afta da anťni, ka lafi da kəgħhunaf ta kawadaga nda graha ŋni i Barnabas nda Pwal.

²⁵ Ka nzanagħatá ŋni demdem ta ghəŋani, ka dgaptá hya mida. Ka zabaptá ŋni ta mnduha ŋa ghundagħunaf ta kawadaga nda graha ŋni i Barnabas nda Pwal.

²⁶ Hahəŋ gwal ta vlatá hafa taŋ ŋa maganató slna ta Mghama mu Yesu Kristi.

²⁷ I Yuda nda Silas ta ghunədagħunaf ta ŋni mista taŋ, ŋa rusagħunaf taŋ nda wubisima taŋ ta va na skwi vindagħunaf ŋni na.

²⁸ Skwi ta zđəganatá Sulkum nda ghuđa nda anťni tani ná, va a ŋni ta fagħunagħatá ndəgaku, ka malagħutá ya ta raku tkwe' ka magay wa. Wya skwi ŋa magay ghuni:

²⁹ Yaha kuni za slu'a skwa wuyay, yaha kuni za us, yaha kuni da za slu'a skwi bərtá lu nda bərtá, yaha kuni hliri'. Ka zlanťla kuni ta maga tsa skwiha ya katsi ná, magamaga kuni ta skwi đina. Ləŋləŋ ka kuni nzata,» ka həŋ.

³⁰ Ka zlanťá i Pwal nda Barnabas nda Yuda nda Silas ta həŋ ka lagħwi da Anťakiya. Ka tskanató həŋ ta gwal zlgħay nda ŋuduf, ka vlanťá həŋ ta tsa skwi vindanaft lu ya ta həŋ.

³¹ Tahula dzanaf ta, ka rfu həŋ demdem ta rfu nda mbraku ya vlanť lu ta həŋ.

³² I Yuda nda Silas ta nzakway ka la anabi ya, ka nzđavata həŋ ta mna gwada ŋa taŋ ŋa lba ŋuduf ŋa taŋ, ka mbra həŋ ma zlgħay nda ŋuduf.

³³ Tahula nzđavata taŋ tsəbakw fitik hada, «ka bhata kuni đughwana tama zwanama!» ka gwal zlgħay nda ŋuduf nda həŋ, ŋa vra taŋ slanagħatá gwal ta ghunafťá həŋ. [

* 15:16 Nŋha ta Amus 9:11-12. † 15:20 Nŋha ta Levitik 18:6-18 nda Levitik 17:10-16. ‡ 15:29 Nŋha ta Slna gwal ghunay 15:20.

³⁴ Sli'af a yu wu, ka Silas ka nzaghuta hada.]

³⁵ Ka nzatá i Pwal nda Barnabas ma luwa Anṭakiya. Ka taghə hən̄j ta skwi ɲa mnduha, ka mnə hən̄j ta gwadā Mgham Lazglafta kawadaga nda sanlaha ma mnduha.

Dga vgha i Pwal nda Barnabas

³⁶ Tsəbakw fitik tahula tsa, «vru u vra da inda vli mana u ta gwadā Mgham Lazglafta, ka dza'a u naghanaghatá zwanama, ka kinawu nzakwa tan̄j.» ka Pwal nda Barnabas.

³⁷ Si ta kumay Barnabas ta klinṭá Yuhwana ta hgu lu ka Markus ya, mista tan̄j.

³⁸ Lanaf a tsa dza'ani mista tan̄j ya ta Pwal wu, kabga daga ta hadika Pamfali ta tsaghutá tsi ta vgha ka kwalaghutá kfa dza'a maga slna kawadaga nda hən̄j.

³⁹ Ka zlərdanaftá hən̄j katakata, ka dgatá hən̄j ta vgha. Ka klaghatá Barnabas ta Markus mistani, ka ɲlaftá hən̄j ta kwambalu ka laghwi ta hadika Kiprus.

⁴⁰ Ta zba'atá Pwal ta Silas. «Mista gha ka Lazglafta!» ka zwanama nda Pwal, ka sli'aftá tsi ka laghwi.

⁴¹ Ka rə tsi ta hadika Siri nda hadika Silisi, ka vla mbraku ɲa Igliz.

16

Pghafta Timute ta i Pwal nda Silas

¹ Ka ɓhadaghatá Pwal da luwa Derba, nda ya da luwa Listra guli. Mamu sana mnda Zlghay nda ɲuduf hada, Timute hɲani. Makwa la Yahuda ta nuta ka mnda Zlghay nda ɲuduf ta yata. Mndəra la Grek dani.

² Ta ghubay tsa zwanama ta nzakway ma luwa Listra nda ya ma luwa lkwaniya ya ta Timute.

³ Ka kumaftá Pwal ta klay ta səlani, ka klə tsi. Ka tsanatá tsi ta fafaɗ, yaha gwadā da la Yahuda ta nzakway ma tsa vli ya, kabga nda sna hən̄j demdem kazlay: Mndəra la Grek dani kə'a.

⁴ Ma inda luwa ta ɓhadaghata hən̄j, ta mnay hən̄j ɲa inda gwal Zlghay nda ɲuduf ta skwi ya tsin̄j gwal Zlghay nda ɲuduf nda la galata mndu ta ghəɲani ma Ursalima. Tsaya skwi ɲa snata ghuni ka hən̄j ta mnay ɲa tan̄j.

⁵ Ka mbrə Igliz ta vgha ma Zlghay nda ɲuduf, ka sgaku mbsaka tan̄j inda fitik.

Fanaghata suni ta Pwal ma Truwas

⁶ Ka pyaftá Sulkum nda ghufa ta i Pwal nda Silas, ka mna gwadā Lazglafta ta hadika Asiya. Ka sli'aftá hən̄j ka laghwi nda ta hadika Frizi nda ya ta hadika Galat.

⁷ Ndusadaghata tan̄j ta hadika Misiya, ka kumə hən̄j ta dza'a ta hadika Bitani, ama vlan̄j a Sulkuma Yesu ta tvi ta hən̄j wa.

⁸ Ka kdantá hən̄j ta dza'a nda ta hadika Misiya, ka ɓhadaghatá hən̄j da luwa Truwas.

⁹ Hada, ka nghanṭá Pwal ta sana mnda la Mekaduniya ta sladu ta kəmani ma suni, ta

mnay ɲani kazlay: «Sawi da Mekaduniya da kata aɲni kə'a.»

¹⁰ Tahula fanaghata tsa suni ya ta Pwal, ka gi psə ɲni ta tva dza'a da Mekaduniya, kabga grafgra ɲni kazlay: Ta hga aɲni Lazglafta ɲa kla Lfidá Gwadā da hada kə'a.

Zlghafta Lidiya ta Yesu ma luwa Filipiya

¹¹ Ka lamə ɲni da kwambalu ma luwa Truwas, ka ksaftá ɲni ta tva dza'a da luwa Samutra ta tsavata ma drəf ya. Gamahtsi-mani, ka laghu ɲni da luwa Nyapulisi.

¹² Ka sli'aftá ɲni hada ka laghu ɲni da luwa Filipiya. Tsaya luwa dagala ta tsa hadika Mekaduniya ta nzakway ma dzva la Ruma ya. Tsəbakw fitika ɲni gerger ma tsa luwa ya.

¹³ Baɗu fitika Sabat, ka saghu ɲni ma huɗa luwa ka laghwi tawa ghwa, dza'a slafsla ɲni ta vla ndəba dzva la Yahuda hada ka ɲni sizlay. Ka slaftá ɲni ta tskata mi'aha. Ka mnə ɲni ta gwadā ɲa tan̄j.

¹⁴ Lidiya hga sana marakw mataba tan̄j, makwa luwa Tiyatir ya. Lguta dva ya nda bla nda bla dzvani ta dzawə tsi. Ta zləɲay ta Lazglafta guli. Ka fatá tsi ta sləmən̄j ka sna gwadā ɲni. Ka gunananṭá Lazglafta ta ɲudufani, ɲa tsu'a tsa gwadā ta gwadə Pwal ya.

¹⁵ Ka maganafta lu ta batem nduk nda la ga tan̄j tani. «Ka grafgra kuni kazlay: Zlghafzlgħa yu ta Mgham Yesu kə'a, sawa da ini» ka'a ka mbladaghatá aɲni da tan̄j.

Nzaku ma gamak ma luwa Filip

¹⁶ Ta dza'a ɲni da vla maga du'a ma sana fitik, ka gəmatá ɲni nda sana makwa ka kwalva ksu ghwadaka sulkum ta vlanṭá mna skwi dza'a magaku ta kəma. Dagala tseɗi ta tsanakta tsi ta danahəgani, nda tsa ma slayan̄slayan̄ani ya.

¹⁷ Ka gi mbaɗə tsi mista ɲni nda i Pwal. «Nana mnduha na ná, gwal ksanatá slna ta Lazglafta ta luwa ya, tva mbaku ta mnaghu-nata hən̄j!» ka'a ta dza'a nda guguday.

¹⁸ Nda za fitikhani ta mna tsa gwadā ya tama, ka psanaghatá tsi ta Pwal. «Nda hga Yesu Kristi, sabsa ma na makwa na,» ka'a nda tsa ghwadaka sulkum mida ya. Ka gi sabə tsi mida hadahada.

¹⁹ Nghay la danahəgani ma tsa makwa ya ta kwala tan̄j kul fəglafṭá ghəɲ ta mutsa tseɗi, ka hlafṭá hən̄j ta i Pwal nda Silas, ka hlaghatá ta dawadawa ta kəma gwal dagala dagala.

²⁰ Ka hladaɲghatá hən̄j ta hən̄j da mnda tsa guma la Ruma. Ka hən̄j mantsa: «Gwadā ɲa kətsida mnduha klamak nana mnduha la Yahuda na.

²¹ Ka taghamatá nzaku kul nghamata, kul ramata tsu'ay mu, kul ramata ksay mu ta slna nda tsi, na amu ta nzakway ka la Ruma na,» ka hən̄j.

²² Ka pghaftá dǎmga ta vgha ta hǎj. Ka susudaghutá gwal guma ta lguta i Pwal nda Silas. «Slǎvawa hǎj nda krupi,» ka hǎj.

²³ Tahula slavaptá hǎj, ka hlághatá lu ta hǎj da gamak. «Ka ngha ka ta hǎj dǎna,» ka lu nda mnda ngha gamak.

²⁴ Na mnanata lu ta tsa gwada ya ta mnda ngha gamak, ka hlághatá tsi ta hǎj da huda hǎga. Ka tsatsamtá tsi ta sǎlaha tanj ma udzu.

²⁵ Ma takala tama, ka magǎ i Pwal nda Silas ta du'a, ka falaha nda zlǎzlvá Lazglafta. Ta snaysnay hamata la vu'a.

²⁶ Gi ka ghudzavaftá hadik, ka gǐgdavaftá tughwa tsa gamak ya. Gi ka gwanutá inda watgha tida, ka pwalutá zida ta inda la vu'a.

²⁷ Ka sli'avatá tsa mndu ta ngha hǎj ya. Kǎ'a kǎ'a ná, nda gwana tsa gamak ya. Ka tsǎhagaptá tsi ta budgwani njǎ dzuvtá vghani, ba sli'aghuslia inda la vu'a kǎ'a si-zlay.

²⁸ «Ma dzuv ka ta vgha gha, wana njni demdem hadna,» ka Pwal gugudata.

²⁹ «Piniifwa vu ya,» ka tsa mnda ngha vu'a ya, ka ndadamtá tsi zlǎmbatá ta kǎma i Pwal nda Silas, ta ghudzaku vghani da zlǎj.

³⁰ Tahula tsa ka hligintá tsi ta hǎj. Kǎ'a nda hǎj mantsa: «Mghamha dá, nu dza'a yu magata ka da mbafta yu na?» kǎ'a.

³¹ Ka Pwal nda Silas mantsa: «Zlghafzlgħa ta Mgham Yesu Kristi, ka mbafta ka, kagħa nda la ga ghuni tani,» ka hǎj.

³² Ka mnanatá hǎj ta gwada Mgham Lazglafta, njǎ tsatsi nda la ga tanj tani demdem.

³³ Ka hlághatá tsi ta hǎj ta va tsa rvidik ya ka lagħwi għuǎinistá lkuha tanj. Ka gi maganaftá lu ta batem ta tsa mndu ya nda la ga tanj tani demdem.

³⁴ Ka klághatá tsi ta i Pwal nda Silas da tanj, ka zunustá skwi ta hǎj. Ka rfu tsa mndu ya nda la ga tanj tani ta rfu, kabga zlghafta tanj ta Lazglafta.

³⁵ Tsadakwa vli, ka ghunaftá gwal tsa guma ta mnduha da tsa mnda ngha vu'a ya kazlay: Zlinzla ta hǎj kǎ'a.

³⁶ Ka mnda ngha vu'a lami mnanatá Pwal mantsa: «Zlinzla ta hǎj, ka gwal tsa guma tsghadiktá lwi, sabwasa, ka dza'a kuni nda zdaku,» kǎ'a.

³⁷ Ka Pwal nda tsa gwal ghunadagħa lu ya mantsa: «Tsaǎnagħa a lu ta guma wu, ka gi slvaptá lu ta aǎni ta kǎma mnduha, ka pghamtá aǎni ma gamak, ta aǎni ta nzakway ka mnduha la Ruma ná, gi ndanana ná, sabwa sa kǎkǎkǎk ka lu nda aǎni ra? Magava a tsaya mantsa wa! Sagħa hahǎj kagħǎnja tanj zlinzista,» kǎ'a.

³⁸ Ka sli'aftá tsa gwal ghunadagħa lu ya rusanaftá gwal tsa guma. Ka ksáftá zlǎj ta hǎj, snanǎj hǎj kazlay: Mnduha la Ruma i Pwal nda Silas kǎ'a.

³⁹ Ka lagħa hǎj da ndǎǎ dzvu, ka hǎj mantsa: «Ga ghunaga njni ta dmaku,» ka hǎj. Ka hligintá hǎj ta hǎj ma gamak. Ka ndǎǎnatá hǎj ta dzvu ta hǎj njǎ sli'apta tanj ma tsa luwa ya.

⁴⁰ Saba i Pwal nda Silas ma gamak, ka lagħu hǎj da Lidiya. Tahula nghanagħata tanj ta zwanama, ka vlanǎtá mbraku ta hǎj ka sli'aftá hǎj ka lagħwi.

17

I Pwal nda Silas ma luwa Tesalunik

¹ Ka ksagħatá hǎj ta tvi nda ma luwa Amfipulis ka zlagagħata nda ma luwa Apuliniya, ka ǎhagħata hǎj da luwa Tesalunik. Hada, mamu hǎga tagħa skwa la Yahuda.

² Hkǎn Sabata Pwal ta lami ta ghǎj ta ghǎj manda ya snu tsi. Ka Zlǎrdǎ tsi nda hǎj ta skwi nda vinda ma deftera Lazglafta.

³ Ka paslay njǎ tanj, ka mnay kazlay: Dza'a ghuyǎ ghuya Kristi ta dǎnjwa, dza'a sli'agapsli'a nda hafu mataba gwal nda rwa kǎ'a. «Tsǎna Yesu ta mnǎ yu njǎ ghuni na ná, tsaya tsa Kristi ya,» kǎ'a.

⁴ Ka tdagħata tsa gwada ya ta ghunislaaka sanlaha ma la Yahuda ta snay, ka lagħu hǎj mista i Pwal nda Silas. Mantsa ya ndagħata la Grek ta zlǎnja Lazglafta, nda ndagħata sanlaha ma mi'aha dagaladagala guli.

⁵ Ka ndǎghanáftá draku ta njudufa sanlaha ma la Yahuda, ka hlafta hǎj ta la tanda ma luwa, ka sli'anafta hǎj ta njudufa mnduha. Ka sli'adagħata hǎj da Yasuǎj, ka zbǎ hǎj ta i Pwal nda Silas njǎ hla hǎj ta kǎma mnduha,

⁶ slanagħa a hǎj ta hǎj wa. Ka ksagħatá hǎj ta Yasuǎj nda sanlaha ma zwanama ta kǎma gwal ta tsa guma ma luwa. Ka hǎj mantsa: «Nana mnduha na ta kǎtsidanaftá mnduha ta ghǎnja hadik, ka sagħa hǎj da amu ndanana,

⁷ ka tsu'afta Yasuǎj ta hǎj ga tanj. Had hǎj ta sna zlahu ya ta fata mgham Sezar wa. Mamu sana Mgham ta hgǎ lu ka Yesu, ka hǎj ta mnay,» ka hǎj.

⁸ Snanǎta mnduha ma tsa luwa ya nda gwal ta tsa guma ta tsa gwada ya, ka sli'aváftá hǎj.

⁹ Ka platá i Yasuǎj nda tsa sanlaha ma zwanama ya ta bika kada zlinǎta gwal ta tsa guma ta hǎj.

I Pwal nda Silas ma luwa Bere

¹⁰ Girvidik tama, ka kǎlǎkǎntá gwal zlghay nda njuduf ta i Pwal nda Silas da luwa Bere. Bħadagħata tanj da hada, ka lamǎ hǎj da hǎga tagħa skwa la Yahuda.

¹¹ Mal la Yahuda ma Bere zdakwa ghǎnja tanj ka gwal ma luwa Tesalunik, kabga fafa hahǎj ta ghǎnja tanj kahwathwata ka sna gwada Lazglafta. Inda fitik hǎj ta vitsa vindatá skwi ma deftera Lazglafta njǎ nghanay

ka manda va tsaya tsi re, ka manda va tsaya a wa a tsa skwi ta mnə Pwal ŋa tanj ya.

¹² Nda ndəgha la Yahuda ta zlgħafta nda ŋudufa tanj. Mantsa ya ndəghata mi'aha dagaladagala mataba la Grek nda zgwana tanj tani.

¹³ Snaŋta tsa la Yahuda ma luwa Tesalunik ya kazlay: Wa'a Pwal ta mna gwada Lazglafta ma luwa Bere kay guli kə'a, ka sli'adaghata hən da tsa luwa ya sli'anafta ŋudufa mnduha.

¹⁴ Ka gi kdikintá zwanama ta Pwal nda ta wa drəf, ta nzaghuta i Silas nda Timute ma luwa Bere.

¹⁵ Ka klaghatá gwal pghay ta Pwal, tep da luwa Atina. Ma sli'a tanj ka vru, ka mnanatá Pwal ta hən kazlay: Ka sagha i Silas nda Timute sliđghata misimmisim ya kə'a.

Pwal ma luwa Atina

¹⁶ Ma tsa nzakwa Pwal ta kzla i Silas nda Timute ma luwa Atina ya, ka nanaghantá tsi ta skwa wuyayha ma tsa luwa ya, ka kuzlanaftá tsi ta ŋuduf katakata.

¹⁷ Mantsa tama, ka ghu tsi ta yiva nda la Yahuda, nda ya nda gwal ta zlonja Lazglafta ma həga tagha skwa la Yahuda. Mantsa ya guli nda inda mndu ta guyatá tsi nda hən ta dawadawa vli inda fitik.

¹⁸ Mamu gwal ta tagha dzarja tva mbada gwada ta hgə lu ka la Ipikuri, nda Situyikiya ta mbada gwada nda tsi guli. «Nu ta yə na mndu na katək na?» ka sanlaha. «Gwada ta sana Lazglafta kul had hadna ta gwada tsi.» Ka sanlaha, kabga snay tanj ta mnay Pwal ta gwada ta Yesu nda sli'agapta ya sli'agap tsi mataba gwal nda rwa.

¹⁹ Ka klaghatá hən ta Pwal mista tanj, ka kladaghata ta kəma gwal dzra gwada ta sana kudunur ta hgə lu ka Ariyupas. «Dza'a snaŋnasna ka ta na lfiđa skwi ta taghə ka na rki na?»

²⁰ Nana gwada ta mnə ka na ná, ka lfiđani nzakwani da anjani. Ta kumay ŋni ta snaŋta klatá ghəŋani,» ka hən nda tsi.

²¹ Inda la Atina nda la mathayha ma tsa luwa ya, tsa lfiđa skwi yeya ta gwagwadu lu, ta snə lu kwenkwenj.

²² Ka sladatá Pwal ta kəma tsa gwal dzra gwada ya, ka'a mantsa: «Kaghuni mnduha la Atina, ta nghadapta yu dər ndigandiga ná, ŋanaŋa kuni ta dina.

²³ Ma fitika ranafata da ta vliha ma na luwa ghuni na ná, ka slaslanaghatá yu ta skwiha ta ndəbu kuni ta dzvu ŋa tanj. Ka slaftá yu ta gwir vindaf lu ta skwi tida kazlay: ŋa Lazglafta kul snaŋta lu kə'a. Mantsa nzakwani, tsa skwi ta ndəbu kuni ta dzvu ŋani kul snaŋta kuni ya ná, tsaya sagha yu da mnaghunata.

²⁴ Tsaya Lazglafta ta magaftá hadik nda inda skwi tida tani. Tsatsi Mgham ta ghəŋa

luwa nda hadik. Had' ta walaŋta nzaku ma həga ya baf mndu nda dzvani wa.

²⁵ Psarj a ta katu da mnda səla ŋa vlanjtá skwi wa. Had' skwi pda tsatsi guli wa. Tsatsi ta famta hafu ma inda mndu ta kəl mndu ka hafu. Tsatsi guli ta vlata inda hamata skwi.

²⁶ Nda ma mndu turtuk zlagagiŋta tsi ta inda mnduha, ka pghata hən təbsa' ta ghəŋa hadik demdem. Ka daganatá fitika inda skwi, kwakwaranaha ta inda tanj ta hadik ŋa nzakwa tanj.

²⁷ Mantsa ya kə'a magafta, kabga ŋa zbay tanj ta Mgham Lazglafta, ma tatamay tanj ta zbay. Anj mndani, di' inaghu a nda amu wa.

²⁸ Əŋka'a ka tsatsi ta kəl mu ka nzaku nda hafu, dər ta kəl mu ka gigdavata, dər ta kəl mu ka nzaku.

Mantsa ya mnata gwal fa laha mataba ghuni guli: «Kahwathwata mndəra tanj amu guli,» ka hən.

²⁹ Ka si mndəra tanj ma Lazglafta amu ya, ra a ka ndanay mu ta granaftá Lazglafta nda tsa skwa wuyayha tsatsaf lu nda dasu, nda ya nda kufur, nda ya nda pala tsana a mnda sála ka ghəŋani ta magafta ya wa.

³⁰ Ŋaw lu 6a, ka Lazglafta nda mnduha daga manda ghalya, kabga kwala tanj kul snaŋta. Ndanana tama, ta hga mnduha Lazglafta ma inda vli ka mbədanafta hən ta nzakwa tanj,

³¹ kabga fafa ta fitik ŋa tsanaghata guma nda tvani ta inda ghəŋa hadik. Zbapzba Lazglafta ta mndu ŋa maga tsaya ka sli'aganaptá tsi mataba gwal nda rwa. Manda tsaya marananta Lazglafta ta inda mndu kazlay: Tsatsi vərda mnda tsa guma zbap yu,» ka'a.

³² Na tsa snaŋta tanj ta mnay Pwal ta gwada ta sli'agapta mataba gwal nda rwa ya, ka ghuḅasu sanlaha nda ghuḅasa ta Pwal. «ŋa snaglanavata ŋni badu ma sani ta tsa gwada ta mnə ka ya,» ka sanlaha.

³³ Ka sli'afta Pwal mataba tanj ka laghwi.

³⁴ Mataba va tsaya ná, mamu sanlaha ta zlgħafta, ka laghu hən mistani. Mataba tanj, mamu Deniz, ta nzakway tekw tsatsi mataba gwal ta dzra gwada ma Ariyupas, nda sana marakw Damaris hgani, nda sanlaha guli kawadaga nda hən.

18

Pwal ma luwa la Kwareŋt

¹ Tahula tsa, ka sli'aftá Pwal ma luwa Atina, ka laghwi da luwa Kwareŋt.

² Hada, ka guyatá tsi nda sana mnda la Yahuda ta hgu lu ka Akilas, ya lu ta hadika Puŋ. Sli'aftani yeya ta hadika Italiya kawadaga nda markwa tanj Priskila, kabga ka sli'apsli'a inda la Yahuda ta hadika Ruma ka mgham Klawdi mnata. Ka guyaftá Pwal ta vgha nda hən.

³ Ka skwa turtuk slna ta maga hən. Həga tumpul ta dadah hən. Tsaya kəl Pwal ka gwaftá vgha nda hən.

⁴ Inda fitika Sabat Pwal ta zlərdá gwađa ma həga tagha skwa la Yahuda, nda la Yahuda nda ya nda la Grek, kabga ta kumay ta tdáktá hən nja zlgħaftá gwađa Lazglafta.

⁵ Manda zlanja i Silas nda Timute ta hadika Mekaduniya, ka lagha slanagħatá Pwal, ka vzatá Pwal ta ghənjani ka mna gwađa. Ka paslə tsi nja la Yahuda kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

⁶ Ka grunťá la Yahuda ka rarazay. Mbađa Pwal ka tukwanatá rgitika lgutani ta hən. Ka'a nda hən mantsa: «Ta ghənja ghuni ka skwa ghuni, daga ndana nda sli'a yu tvə gwal kul nzakway ka la Yahuda,» ka'a.

⁷ Ka sli'áftá tsi hada ka lagha da sana mndu, Sirtiyus Yustus hgani. Ta zlənjay tsa mndu ya ta Lazglafta. Tavata həga tagha skwa la Yahuda həga tan.

⁸ Ka zlgħaftá Krispus ta nzakway ka mgham ta ghənja həga tagha skwa la Yahuda ta Mgham Yesu, mantsa ya la ga tan guli. Nda ndəgha gwal ma Kwarenjt guli ta snanjá gwađa Pwal, ka zlgħaftá hən, ka maganaftá lu ta batem ta hən.

⁹ Ta sana rvidik, ka gwađganatá Lazglafta ta Pwal nda ma suni. Ka'a mantsa: «Yaha zlənj da ksafťá kagha da haftá ka ta wi Pwal, kdənj gwađay.

¹⁰ Kawadaga yu nda kagha, had mndu dza'a walanja faftá dzvu ta kagha nja ghuya dənwa nja gha wa. Nda ndəgha mnduha dá ta ma na luwa na,» ka'a.

¹¹ Ka zata pwal ta vaku nda tili mku' ma tsa luwa ya, ta taghanaftá mnduha ta gwađa Lazglafta.

¹² Ma fitika nzakwa Galiyuna ka nujna ta hadika Akaya tama, ka gwaftá la Yahuda ta wi ka grunťá Pwal. Ka kladaptá hən da vla tsa guma.

¹³ Ka hən mantsa: «Nana mndu na ta bara mnduha nja tsələu ta kəma Lazglafta, ka zluńťá skwi mna zlahu,» ka hən.

¹⁴ Ta dza'a dza'a Pwal da gwađa mantsa, ama ka gi tsu'áftá Galiyuna ta gwađa nda la Yahuda. Ka'a mantsa: «Ka had mndu dza lu wu katsi, had sana dmaku ta bluta wu katsi, had yu ta snagħunata, a la Yahuda wa.

¹⁵ Ka si ta ghənja zwana gwađaha, nda ya ta ghənja hgu, nda ya ta ghənja zlahu ghuni ta zlərdá kuni ya, dzik nda kaghuni tsa. Va a yu ta tsa guma ta ghənja tsa skwiha ya wu,» ka'a.

¹⁶ Ka ghzlaftá tsi ta hən ma vla tsa guma.

¹⁷ Ka gwaftá hən ta wi ta Sustene, ta nzakway ka mgham ta ghənja tsa həga tagha skwa la Yahuda ya, ka ksafťá, ka đgaptá ta wa tsa vla tsa guma ya, gvalanj a Galiyuna wa.

Vragħata Pwal da luwa Anťakiya

¹⁸ Ka nzđəglavatá Pwal tsəbakw fitik ma Kwarenjt. Tahula tsa, ka sli'áftá tsi kawadaga nda i Priskila nda Akilas, ka zlanťá zwanama, ka lami da kwambalu, ka lagħwi ta hadika Siri. Ma kdə tsi ka lami da kwambalu, ka htsatá tsi ta ghənjani ma luwa Sankre, si wadana tsi ta Lazglafta.

¹⁹ Ka bhadagħatá hən da luwa Afisus, ka zlanatá Pwal ta i Priskila nda Akilas. Ka sli'áftá tsi ka lami da həga tagha skwa la Yahuda, ka ghwa yiva nda la Yahuda hada.

²⁰ Ka ndəə hən ta dzvu da tsi, má nja nzđavatanani da hən, ama đvaf a Pwal wa.

²¹ «Ta dza'a vragħaghavra yu ka ta đvay Lazglafta,» ka'a nda hən.

Ka nľaftá tsi ta kwambalu ma Afisus ka lagħwi.

²² Ka bhadagħatá tsi da luwa Sezare. Ka sli'áftá tsi hada guli ka lagħwi da luwa Ursalima da ganagħatá zgu ta Igliz karaku, ma kdaku tsi ka lagħwi da luwa Anťakiya.

²³ Tahula nzđavatanani genger ma luwa Anťakiya ta hadika Siri, ka sli'áftá tsi ka lagħwi da ranafťá hadika Galat, nda hadika Frizi, ka vla mbraku nja inda gwal zlgħay nda nđuf.

Apwalus ma luwa Afisus nda ya ma Kwarenjt

²⁴ Mamu sana mnda la Yahuda, Apwalus hgani, ma luwa Alegzandri yata lu. Ka lagha tsi da luwa Afisus. Mnda gwađa ya, nda sna ta vindata skwiha ma defteri.

²⁵ Tagħaf tagha ta skwi ta tva Mgham Yesu. Ká ka nda warakatani. Ta tagħay ta skwi ta ghənja Yesu nda tvani nja mnduha. Anj mndani, maga batema Yuhwana yeya snanj tsi.

²⁶ Ka mnə tsi ta gwađa nda tsafaratá vgha ma həga tagha skwa la Yahuda. Snay i Priskila nda Akilas ta skwi ta mnə tsi, ka hgagħatá hən nja sganaghata tagħanaftá skwi nda tvani ta ghənja gwađa Lazglafta.

²⁷ Tahula tsa, ka kumaftá Apwalus ta dza'a ta hadika Akaya*. Ka sganagħatá zwanama ta mbraku, ka vindanaftá hən ta delewer ta gwal ta tsa hadik ya nja tsu'áfta tan nda rfu. Bħadagħatani da hada, ka katanjá tsi nda zdaku ya vľanj Lazglafta ta gwal ta għadatá zlgħafta.

²⁸ Ka gwađə tsi ta gwađa banľuwa nda la Yahuda, ka traptá hən ta skwi nja nřapta. Ka marananjá tsi ta hən ta skwi nda vinda ma defteri kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a.

19

Pwal ma luwa Afisus

¹ Ma fitika nzakwa Apwalus ma luwa Kwarenjt, ka ranafťá Pwal ta vli ta ghwáha

* 18:27 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

ta hadika Asiya, ka 6hadaghatá tsi da luwa Afisus ka slaftá tsi ta sanlaha ma gwal zlg'hay nda ɲuduf hada.

² Ka'a mantsa: «Mutsafmutsa kuni ta Sulkum nda ghu6a ma zlg'hafta ghuni ra?» ka'a dawanta da hɛɲ. Ka hɛɲ nda tsi mantsa: «Ta sna a ɲni ta skwi ta hgɛ lu ka Sulkum nda ghu6a wa,» ka hɛɲ.

³ «Mndɛrga wati batem magaghunaf lu na?» ka'a nda hɛɲ. «Mndɛrga ɲa Yuhwana maganɲaf lu,» ka hɛɲ nda tsi.

⁴ Ka Pwal mantsa: «Gwal ta tsu'af'ta ka mbɛdanaf'ta nzakwa taɲ, maganaf Yuhwana ta batem ta hɛɲ. Ka Yuhwana nda hɛɲ na: Zlg'hafwazlg'ha ta tsa mndu ta sagha nda hula da ta nzakway ka Yesu ya,» ka'a.

⁵ Tahula sɲaɲta taɲ ta tsa gwada ya, ka maganaf'ta lu ta batem ta hɛɲ nda hga Mgham Yesu.

⁶ Ka fanaghatá Pwal ta dzvu ta hɛɲ, ka saha Sulkum nda ghu6a ta ghɛɲa taɲ. Ka gwada hɛɲ ta gwada nda sanlaha ma gwada, ka klɛ hɛɲ ta lwa Lazglafta guli.

⁷ Ta magay gwagwa ta tsa mnduha ya ta ghwanɲɔɔ his.

⁸ Tahula tsa, ka gdatá Pwal ta dza'a da hɛga tagha skwa la Yahuda. Hkɛn tilani ta mna gwada ta ga mghama Lazglafta, ka ɲavata ɲa tɔaktá ghɛɲa gwal ta sna skwi ta mnɛ tsi.

⁹ Ka taɲanaftá sanlaha mataba taɲ ta ghɛɲ, ka kwalaghutá hɛɲ ta zlg'hafta, ka ghu6asɛ hɛɲ ta tsa tagha skwi ta ghɛɲa tva Yesu ya ta kama tskata mnduha. Tsaya tama, ka sli'af'ta Pwal ka zlan'ta hɛɲ, ka hl'aghatá gwal zlg'hay nda ɲuduf, ka laghu hɛɲ da hɛga dzan'a Tiranus, ka taghɛ tsi ta skwi ɲa taɲ inda fitik hada.

¹⁰ His vakwa taɲ ta taghay. Ma tsaya sɲaɲta inda gwal ta nzakway ta hadika Asiya, daga la Yahuda, nda la Grek tani ta gwada Mgham Lazglafta.

Zwana Seva

¹¹ Ka magɛ Lazglafta ta mazɛmzɛm ɲa ndɛrmimay nda ma Pwal.

¹² Tsaya ta kɛl lu ka klaftá lgut nda salawar ya ta ksantá vgha Pwal tazlay, ka klan'ta gwal kul dughwanaku ɲa ksantá hɛɲ, ɲa saghwa tsa dan'wa nda ghwadaka sulkum ya tani ma hɛɲ.

¹³ Mamu sanlaha ma la Yahuda guli ta ra luwa, ɲa ghazlig'ɲatá ghwadaka sulkum ma mnduha. Ka dzɛghantá hahɛɲ guli ta ghzla ghwadaka sulkum nda hɛga Mgham Yesu ma gwal nda kasa da halaway. Ka hɛɲ mantsa: «Nda hga tsa Yesu ta mnɛ Pwal ya ta mnaghunata ɲni: Sabwasa,» ka hɛɲ.

¹⁴ Ndɛf'ɲ zwana sana mndu ta hgɛ lu ka Seva ta nzakway tekwa mataba la mali ta ghɛɲa gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta

la Zudiya, ta maga mndɛrga tsa skwi ya mantsa.

¹⁵ Ma sana fitik, ka tsa ghwadaka sulkum ya nda hɛɲ mantsa: «Wya nda sna yu ta Yesu, nda sna yu ta Pwal guli, wa kaghuni tama?» ka'a nda hɛɲ.

¹⁶ Ka valaftá tsa mndu ksu halaway ya ta hɛɲ ka mbranaghatá hɛɲ demdem. Ka ndandagaptá hɛɲ ma tsa hɛga ya nda hwaya ka fardi'u, nda babalatá vgha.

¹⁷ Ka snanaghatá tsa skwi ya ta inda la Yahuda nda la Grek tani ma luwa Afisus. Ka ksaf'ta zlan'ta ta hɛɲ demdem, ka vlɛ hɛɲ ta glaku ɲa Mgham Yesu.

¹⁸ Ta traku gwal si ta zlg'hafta, ka sagha hɛɲ da mnay nda wa taɲ ta ghwadaka skwi ya mamaga hɛɲ.

¹⁹ Nda ndɛgha gwal si ta mbadaku ta hlaktá defteriha taɲ ka dariɲta ta kɛma mnduha demdem. Ka mbadaf'ta lu ta tseda tsa defteriha ya ná, ta klay ta tseɔi ka dɛmbu' hutaf

²⁰ Mantsa ya kɛl gwada Mgham Yesu ka ɲluta, ka zuta vli nda mbrakwa Mgham Lazglafta.

Gid'avafta vli ma Afisus

²¹ Tahula tsa, ka Pwal ndanata mantsa: Ka ranafra yu ta vli ta hadika Mekaduniya, nda vli ta hadika Akaya* katsi, ta dza'a da luwa Ursalima yu.

«Ka 6hadagha6ha yu da hada katsi guli, nda nza tkwe' ka 6hadaghata da da luwa Ruma guli,» ka'a.

²² Ka ghunaghatá tsi ta i Timute nda Irasta, his mataba gwal ta katan'ta ta hadika Mekaduniya. Ta nzatá verda tsatsi ka nzɔavata ta hadika Asiya.

²³ Ma tsa fitik ya, ka sli'avaf'ta gwada katakata ta ghɛɲa Mgham Yesu.

²⁴ Tsaw mamu sana dɛgha ta slru ta hgu lu ka Dametriyus, ta slara zwana hɛga ka kufur, ɲa wuyay, ta hgu lu ka Deyes Artimis. Kad ka skwi ta planata tsi ta gwal ta maganata slna.

²⁵ Ka tskanatá tsi ta tsa mnduhani ya, kawadaga nda sanlaha ta maga mndɛrga tsa slnahani ya guli. Ka'a nda hɛɲ mantsa: «Graha! Nda sna kuni kazlay: Ta na skwi ta tsatsafta mu na nzaf'ta mu kɛ'a.

²⁶ Nda ngha kuni, nda sna kuni guli ta skwi ta mnɛ Pwal. Ka'a na: Nza a skwi ta tsatsafta mnduha nda dzva taɲ ka Lazglafta wu, ka'a. Ka tɔaghatá tsi ta ndɛghata mnduha. Ma na luwa Afisus na kwen'kweɲ yeya a wu, nduk ma inda vli ta hadika Asiya tani.

²⁷ Wana na skwi na dza'a dzatá slna mu. Tsaya ya a wu, dza'a zlɛmbaku gwada ta ghɛɲa haga skwa wuyay mu dagala ta nzakway ka Deyes Artimis. Vlɛg'ɛlta a mnduha ta glaku ɲa Deyes ka tsɛlɛlu ma ghuvani manda

* 19:21 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:12.

ya ta magə lu ma inda vli ta hadika Asiya nda ya ta ghəj hadik demdem ya wu,» ka'a.

²⁸ Snaŋta taŋ ta tsa gwada ya, ka gufafta ɲuduf taŋ ka gugud haŋ ta gugudaku. «Ya dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus,» ka haŋ.

²⁹ Ka sli'avafata vli kuɖukuts ma luwa demdem, ka hwaya da vla katskatsu, ka ksədanaghatə haŋ ta graha Pwal ta nzakway ka i Gayus nda Aristarkus, tsa hahəj his ta nzakway ka mnduha la Mekaduniya ya.

³⁰ Si ka kumə Pwal ta dza'a slanaghatə haŋ, ama ka pyafta gwal zlgəhay nda ɲuduf.

³¹ Mamu sanlaha ma gwal ksa slna ɲumna ta hadika Asiya ta nzakway ka graha Pwal. «Yaha ka da dza'a da tsa vla katskatsu ya,» ka haŋ tsgəhadanaghatə lwi ta Pwal.

³² Ta tsa luwa ya, nda ghuya ghəja mnduha. Ka nu ɲa ya laha ta guguday, ka nu ɲa ya laha ta guguday. Mal gwal mataba taŋ kul snaŋta skwi ta tskanata haŋ.

³³ Ka snanamta sana mnduha ta tsa gwada ya ta sana mndu ta hgu lu ka Alegzandra ta klə la Yahuda ta kəma. Ka Alegzandra tama mantsa: «Swidwal Swidwal!» kə'a kapaŋta dzvu, ka kuma gwada ɲa mnananta mnduha.

³⁴ Manda snaŋta taŋ kazlay: Mnda la Yahuda na mndu na kə'a, ka hlafta haŋ ta wi ka skwa turtuk ka zata awa his. Ka haŋ mantsa: «Dagala gwada ta Dayes Artimis la Afisus!» ka haŋ hlafta wi.

³⁵ Ka ləbanata mnda vindi ma tsa luwa ya ta mnduha zlahzlah. Ka'a mantsa: «Ari wa la Afisus, wa ya kul snaŋta kazlay: Luwa Afisus ta ɲanata tsa həga Dayes Artimis dagala ya, nda tsa tsatani ta saha ta luwa ya kə'a na?»

³⁶ Had mndu dza'a zlərday wa. Ləbanata ɲuduf ka dzata ghəj skwi ɲa magay.

³⁷ Na mnduha hlagagha kuni da hadna na na, had sana rutsak vzaf haŋ ta həga skwa wuyay, ka razata Diyasa mu wa.

³⁸ Ka mamu skwi mataba Dematriyus kawadaga nda gwal ksana ta slna nda sana mndu kati, mamu vla tsa guma, ka kla haŋ da gwal tsa guma, ka dza'a haŋ dganata hada.

³⁹ Ka mamu sna gwada ta kumə kuni ta mnay kati guli, dza'a dzray mu ta tsaya ma vla dzrəka mu.

⁴⁰ Ta ghəja na skwi ta magaku gita na na, lavinjəva lu ta tsafta badza ta amu ka gwal zlərdawi, kabga had skwi prək ka tsakamata mandana na, ɲa mnay mu kazlay: Ta ghəja ya skwi ya tsakavata mu kə'a wa,» ka'a. Kɖakwani ta gwada, «gazlawagazla,» ka'a nda mnduha.

20

Sli'a Pwal ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya

¹ Tahula ləbatə tsa sli'avafata sli'avaf lu ya, ka tskanata Pwal ta gwal zlgəhay nda ɲuduf, ka vlaŋta mbraku ta haŋ. Ka dgata tsi ta vgha nda haŋ, ka laghwi ta hadika Mekaduniya.

² Tahula ranaftani ta tsa hadika ya, ka vlaŋta tsi ta mbraku katakata ta gwal zlgəhay nda ɲuduf, ka əhadaghatə tsi ta hadika Gres.

³ Ka zata tsi ta tili hkən hada. Ta dza'a dza'a lami da kwambalu ɲa dza'a ta hadika Siri tama, ka snaŋta tsi ta dzray ta dzrə la Yahuda ta wi ta ghəjani ɲa pghanata budukwa. Ka ksəglaghatə tsi ta tvi nda ta hadika Mekaduniya.

⁴ Ka sli'afata i Supater zwanə Pirhus mnda luwa Beriya, nda Aristarkus nda Sekundus mnda la Tesalunik, nda Gayus mnda luwa Derba, nda Timute, nda Tisik, nda Trufim mnduha hadika Asiya, mistani.

⁵ Ka laghu tsahaya ta kəma kzla aŋni ma luwa Truwas.

⁶ Aŋni ya, ka lamə ɲni da kwambalu ma luwa Filipiya, tahula zuta skala buradi kul had is mida ya. Ta mahutafa fitik, ka lagha ɲni slanaghatə haŋ ma luwa Truwas, ka zata ɲni ta luma hada.

Kwanaha lagha Pwal da luwa Truwas

⁷ Gahawu baɖu luma gwasi, ka ts kavata ɲni ɲa za skwa zaya* Mgham Yesu, ka zlafta Pwal ta gwada ta kəma gwal zlgəhay nda ɲuduf, ka nzəvatə tsi ta gwada ha ka lami da takala, kabga dza'a nda sli'a tsadakwə vli.

⁸ Ma dzuguvu ma həga ta ghəja həga ts kavata ɲni. Mamu ndəghata pitirlaha ma tsa dzuguvu ta ghəja həga ts kava ɲni ya.

⁹ Tsaw mamu sana zwanə ta hgu lu ka Fewtikus ta nzuŋta tawa finitir. Ka dzintə hani ma tsa nzəvatə Pwal ta mna gwada ya. Na tsa ghəbanafta hani ya, ka dədagatə tsi ta tsa mahkəna həga ta ghəja həga ya ta hadik. Kə'a ka lu ka sli'ay na, nda mta.

¹⁰ Ka saha Pwal, ka ndadagata tsukwafata. «Ma tɖ ɲudufa ghuni, ta teke'a hafu mida,» ka'a.

¹¹ Ka vradafta Pwal ka ɖla'atə tsi ta buradi ka zay. Ka kdə tsi ta gwada petsuwed vli. Tahula tsa, ka sli'afata tsi ka laghwi.

¹² Nda hafu ma tsa galaəy ya ta klaghatə lu dzagha. Ka rfu haŋ ta rfu katakata.

Sli'a Pwal da luwa Truwas nda ya da luwa Miteley

¹³ Ka sli'afata ɲni ka laghwi ta kəma ta kəma da ɲlafta kwambalu ɲa kla aŋni da luwa Asus. ɲa dza'a ɲni kla Pwal hada, kabga ta dza'a nda sala i', ka'a.

* 20:7 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

¹⁴ Manda laghani slanaghata ma Asus, ka klamtá ñni da kwambalu, ka laghu ñni da luwa Mitelenj.

¹⁵ Ka sli'aftá ñni hada nda kwambalu, ka 6hadaghatá ñni gamahtsimani mbəj nda luwa Kiyus. Gamahtsimani, ka 6hadaghatá ñni da luwa Samus, gamahtsima tsaya guli, ka 6hadaghatá ñni da luwa Miletus.

¹⁶ Ka Pwal mnuta na: «Had'yu dza'a slada-vata ma luwa Afisus wu, da zutá lu ta fitik ma hadika Asiya, ka má ta magaku tsi katsi ná, misimmisim ta kuma yu ta 6hadaghatá da Ursalima, ka ma kdə fitika skala Pentakwat† ka sagha a tsi,» ka'a.

Gwada Pwal nda la galata mndu ma Afisus

¹⁷ Ma tsa Miletus ya tama, ka ghunaftá Pwal ta mnduha da Afisus ña hgaktá gwal nga Igliz.

¹⁸ Manda 6hadaghatá tanj da slanaghata, ka Pwal nda həj mantsa: «Daga badu lagha dá ta hadika Asiya ná, nda sna kuni ka yu nzata kawadaga nda kaghuni.

¹⁹ Nda lebtekwa ta ghəj mataba ghuya danjwa da sanlaha ma la Yahuda ta pghihatá budukwa, ksanata yu ta slna ta Mgham Yesu.

²⁰ Nda sna kuni guli kazlay: Had' sana skwi prək ka katá kaghuni difaghuna yu wu kə'a. Mnaghunamna yu ta indani, ka taghaghunafu banluwa nda ya dzagha dza-gaha.

²¹ Ka gvalantá yu ta la Yahuda nda la Grek, ña mbədavata tvə Lazglafta ña zlghafta tanj ta Mghama mu Yesu Kristi.

²² Ndanana, nda sli'a yu da Ursalima. Sulkum nda ghu6a ta tinjwa i'i ña dza'a. Sna a yu ta skwi dza'a slidighata hada wa.

²³ Skwi ya ta mnidijta Sulkum nda ghu6a kwenjkwəj ná, dza'a sladighasla ghuya danjwa, dza'a vzimvza lu da gamak.

²⁴ I'i ná, ndana a yu ta gwada ta hafa dá, dər má kinawu dinutani ka ña dá wa. Dza'a kdanaktá tsa ñərma slna vliha Mgham Yesu ña magay, ta nzakway ka mna Lfidá Gwada ta ghəj ña dzakatahuda Lazglafta ya skwi ta dzagihata.

²⁵ «Ndanana ná, nda sna yu kazlay: Nghəglanja a inda na kaghuni raghunaf yu, ka mnaghunata gwada ta ga mghama Lazglafta ná, ta həga kuma dá dekdek wa.

²⁶ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata dar gita kazlay: Magaghunamaga yu ta inda skwi ya lavinj yu ta magay nda inda kdavakta mbrakwa dá. Ka dza'a zluñzla kuni ta skwi ya taghaghunaf yu, ta had' i'i mida wu,

²⁷ kabga mnaghunamna yu ta inda skwi mna Lazglafta, had' ya difanaghu yu wa.

²⁸ Nghawangha ta ghəj ghu6a ghuni, nghawa ta inda bra ya vlaghuna Sulkum nda ghu6a ña ngay guli. Nghawangha ta Igliza Lazglafta ya mutsanak tsi ta ghəjani nda usa zwanjani.

²⁹ Tahula laghwa dá ná, nda sna yu kazlay: Dza'a sli'adamsli'a mnduha ta sidi manda mandundiha da taba ghuni, had' həj dza'a zlanjtá tsa bra ya wu kə'a.

³⁰ Dər mataba kaghuni guli ná, dza'a sli'afslia sanlaha da tsakalawi, ña baraghata tanj ta sanlaha ma duhwalha mista tanj.

³¹ Ka nzata kuni hzleja. Havapwahava kazlay: Hkən vakwa dá ta ñavata nda ima taw ta iri, nda rvidik tani, nda fitik tani, ta vla hidaku ña inda kaghuni kə'a.

³² «Ndana tama, ma dzva Lazglafta nda gwada ta dzakatahudani tani ta famta yu ta kaghuni. Tsa gwada ya dza'a ñla kaghuni, ña zay ghuni ta həga kawadaga nda inda gwal nda ghu6a.

³³ Ma nzakwa dá ná, gvalanj a yu ta dər tseda mndu, dər dzindara mndu, dər lguta mndu wa.

³⁴ Nda sna vərda kaghuni kazlay: Nda dzva dá si ta maga yu ta slna ña kata ghəj dá, nda ya ña kata gwal ta dza'a mista dá tani kə'a.

³⁵ Inda tsa slnaha magə yu mantsa ya ná, ña maraghunata kazlay: Mantsa ya ta maga lu ta slna ña katanjtá gwal ka pdu kə'a. Ña havaghunakta guli ta gwada Mgham Yesu ta mnay kazlay: Mal mndu ta vlay ta rfu, ka mndu ta zlghay kə'a ya,» ka'a.

³⁶ Ta kdaku Pwal ta mna tsa gwada ya, ka tsəbata tsi ka maga du'a nda hahəj tani demdem.

³⁷ Rə6 həj demdem nda taw, ka lagha tekweise' ta Pwal.

³⁸ Tsa mnayni kazlay: Nghəglanja a kuni ta həga kuma dá wu kə'a ya na skwi ta ganafá taw ta həj. Ka sli'aftá həj ka pghaghatá Pwal da vla kwambalu.

21

Lagha Pwal da luwa Ursalima

¹ Tahula dgata ñni ta vgha nda həj, ka lamə ñni da kwambalu. Ka sli'afta ñni ka laghwi tur da luwa Kus. Gamahtsimani, ka sli'afta ñni ka laghwi da luwa Rudes. Ka gi sli'afta ñni hada guli ka laghwi da luwa Patara.

² Hada, ka slafta ñni ta sana kwambalu ta sli'i da luwa Finisi, ka lamə ñni dida, ka laghu ñni.

³ Nghay ñni ta luwa Kiprus manda a, hadik ya ta tsavata ma drəf, ka zlanjtá ñni nda ga

† 20:16 Pentakwat: Tsaya fitika skalú dagala ta fitika tska skwi ta vwah da la Yahuda. Ma tsa fitik ya saha Sulkum nda ghu6a ta ghəj duhwalha Yesu ta ma hutafmbsaka fitik tahula Pak. Ngha Zlahu 23:16.

zlaḅa ḡni ka laghu ḡni nda tvə hadika Siri. Ka ḡhadaghata ḡni da luwa Tir ma vla pghay kwambalu ta huzla.

⁴ Hada, ka slanaghata ḡni ta gwal zlgħay nda ḡduḡ, ka zata ḡni ta fitik ndəḡán da həḡ. «Ma laf ka da luwa Ursalima,» ka həḡ nda Pwal, manda kdakwa Sulkum nda ghuḅa ta mnanantá həḡ.

⁵ Ma kdavakta tsa mandəḡána fitik ya, ka sli'afṫa ḡni ka sli'i. Ka pghafta həḡ demdem ta aḡni, nda mi'a taḡ, nda zwana taḡ tani, ha ka zluḡntá huḡa luwa. ḡhadaghata ḡni ta wa ghwa, ka tsələḅata ḡni, ka magatá du'a.

⁶ Manda dgata ḡni ta vgha nda həḡ, ka ḡlaḡtá aḡni ta kwambalu, ta vraghuta hahəḡ dzagħa taḡ.

⁷ Ka kdḡntá ḡni ta mbaḡa ḡni nda kwambalu. Sli'afṫa ma luwa Tir ka ḡhadaghata da luwa Tulemayis. Hada, ka guguvṫa ḡni ta zgu nda zwanama. Ka zata ḡni ta fitik turtuk kawadaga nda həḡ.

⁸ Ka sli'afṫa ḡni gamaḡsimani ka dza'a, ka ḡhadaghata ḡni da luwa Sezare. Ka sli'afṫa ḡni guli ka lagħa da Filip ta hgə lu ka mnda mna gwaḡa Lazglaḡta, ta nzakway ka mndu ya tekw mataba tsa gwal ndəḡán ya kay*. Ka lamə ḡni da həga ga taḡ ka hanay ga taḡ.

⁹ Mamu kwaghani fwaḡ ka dagħali ka dagħali ta klaktá lwa Lazglaḡta.

¹⁰ Nda za fitika ḡni ḡulum hada tama, ka sli'afṫa sana anabi ta hgə lu ka Agabus daga ta hadika Zudiya,

¹¹ ka sagħa da slanaghata. Ka klaḡtá tsi ta ḅanava Pwal, ka habanata tsi ta səlahani nda dzvuhani. Ka'a mantsa: «Wya skwi mna Sulkum nda ghuḅa: Ka ḡa wa nana ḅanava na ná, manda va yeya dza'a habafta la Yahuda ta tsa mndu ya ma Ursalima, ḡa klaḡta taḡ ka fanamta gwal kul nzakway ka la Yahuda ma dzva taḡ,» ka'a.

¹² Na snaḡta ḡni ta tsa gwaḡa ya, nda aḡni tani, nda gwal ma tsa vli ya tani, ka ndəḅə ḡni ta dzvu ḡa Pwal ḡa kwalani kul lafi da Ursalima.

¹³ Ka Pwal nda aḡni mantsa: «Ta ghəḡa wu ta tawa kuni ta taw. Ta kumay kuni ta gidiftá zləḡ ra? I'i ta ḡa ná, ḡa habaftá i'i yeya a wu, dər má ḡa dza ta i'i ma Ursalima ta ghəḡa hga Mgham Yesu tsi, nda fa vgha ḡa,» ka'a.

¹⁴ Na tsa trapṫa ḡni mida ya ná, ḡəvḡlan a aḡni guli wa. «Ka maga Mgham Yesu ta skwi ya kumaḡ tsi,» ka aḡni ta ghəḡani.

¹⁵ Tahula luta tsa fitik ya tama, ka hbaḡtá ḡni ta vgha, ka ḡlagħatá da luwa Ursalima.

¹⁶ Ka sli'afṫa sanlaha ma gwal zlgħay nda ḡduḡ ma luwa Sezare guli mista ḡni. Ka pghadaghata həḡ ta aḡni da vli ya dza'a hani ḡni ta hani ga sana mndu ta hgə lu ka Menasun, mnda sana luwa ta tsavata ma

drəf, ta hgə lu ka Kiprus. Nda kdá fitika tsa mndu ya ma zlgħay nda ḡduḡ.

Nghanaghata Pwal ta Yakubu

¹⁷ ḡhadaghata ḡni da Ursalima, ka tsu'afṫa zwanama ta aḡni nda rfu.

¹⁸ Ga maḡsimani, ka sli'afṫa Pwal kawadaga nda aḡni ka lagħa da Yakubu. Ka lagħa gwal Igliz ts kavata demdem hada.

¹⁹ Tahula ganaghata Pwal ta zgu ta həḡ, ka rusu tsi turtuk turtuk ta skwi maga Lazglaḡta mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma slnani.

²⁰ Snanata taḡ ta tsa skwi rusanaf Pwal ta həḡ ya, ka zlazlvu həḡ ta Lazglaḡta. Ka həḡ nda tsi mantsa: «Zwanama, nda ngha ka ta dambu' a ta la Yahuda ta zlgħafta ya ki'e, ta ḡavanḡ həḡ ka sna zlaħa Musa.

²¹ Ka lu nda həḡ nda gwaḡa ta kagħa ná, ma snə kuni ta zlaħa Musa, ma ḡatsə kuni ta fafaḡa zwana ghuni, ma tagħə kuni ta nzakwa la Yahuda, ka ka ta tagħay ḡa inda la Yahuda ta nzaku ma sala hamata sanlaha ma mnduha, ka lu ta mnay.

²² Waka lu dza'a magay? Ya wya dza'a nda sna həḡ kahwathwata kazlay: Hadna ka kə'a, dza'a sli'agaghastli'a həḡ.

²³ Ka si mantsa tsi, ka maga ka ta na skwi dza'a ḡni mnaghata na. Mamu sana mnduha fwaḡ mataba mu ta waḡana ta waḡu ta Lazglaḡta.

²⁴ Hla ta həḡ ka dza'a ka da tsalapta ghəḡa għa kawadaga nda həḡ. Ka plata ka ta skwi ma dza'a hahəḡ da play. Tahula tsa, ḡa htsiḡta taḡ ta ghəḡa taḡ. Ka magamaga lu mantsa katsi, dza'a nda sna inda mnduha kazlay, tsa skwi ta snə mu ta mnay ta Pwal ya kay ná, tsakala wi ya kə'a. Ma tsaya dza'a kəl lu ka snaḡta kazlay: Ta snay kagħa ta zlaħu guli kə'a.

²⁵ ḡa gwal kul had ka la Yahuda ya, tsiḡtsa mu ta ghəḡani ka vindanaḡta mu ta həḡ kazlay: Yaha həḡ da za slu'a skwa wuyay, yaha həḡ da za us, yaha həḡ da za skwi ḅerta lu nda ḅerta, yaha həḡ da maga sli'ḡsl'ḡḡ† kə'a,» ka həḡ.

²⁶ Mantsa tama, ka sli'afṫa Pwal kawadaga nda tsa mnduha fwaḡ ya ka tsalapta tsi ta ghəḡani. Gamaḡsimani, ka lamə tsi da həga Lazglaḡta, ḡa mnata fitika dzata ghəḡa tsa tsalatá ghəḡ, nda vlata skwa pla ghəḡ dza'a vlə lu ta həḡ ta həḡ ya.

Ksaḡtá Pwal ma həga Lazglaḡta

²⁷ Baḡu kdavakta tsa mandəḡána fitik ya, ka nghanṫá la Yahuda ta sagħa ta hadika Asiya ta Pwal ma həga Lazglaḡta. Ka gagaḡtá həḡ ta ḡamga, ka ksaḡta həḡ ta Pwal.

²⁸ Ka dzata həḡ ta lawlaw: «Ari mnduha la Isra'ila! Kudidwa! Ya wana tsa mndu ta ra inda vli ka raraza mnduha mu, nda zlaħa

* 21:8 Ngha ta Slna gwal ghunay 6:5. Nda 8:5-40. † 21:25 Ngha ta Slna gwal ghunay 15:20.

Musa, nda na hēga Lazglafta na tani ya kay. Laghani guli ná, ka hladamtá la Grek da na hēga Lazglafta na, ka n̄rintá na vli nda ghubá na,» ka hēj.

²⁹ Tsaw si nghin̄ngha hēj ta sana mndu ta hgē lu ka Trufim, mnda la Afisus kawadaga nda tsi ma luwa. Zlah si kladamkla Pwal ta tsa mndu ya da hēga Lazglafta ka hēj si ta gray.

³⁰ Kdúkuts sli'avafslí'a vli ma luwa, ka g-zladaghatá mnduha ma inda vli. Ka ksafatá hēj ta Pwal ma hēga Lazglafta, ka ksigin̄ta dzibil, ka gi hahun̄ta tghaha.

³¹ Ta nahay nahay hēj ta tva dzatá Pwal ta lagha lu da mnay n̄a mghama sludzi ka-zlay: ya nda b̄adza vli ma luwa Ursalima ka'a.

³² Ka gi hlaftá tsi ta sludziha nda mal-iha ta ghēja la sludziha, ka sli'af̄ta hēj ka ndadaghatá slanaghatá hēj. Nghay tan̄ ta mghama la sludzi nda la sludzi tani, ka gi zlan̄ta hēj ta dza Pwal.

³³ Ka gavadaghatá mghama la sludzi ka n̄anata Pwal, ka tsatsanaf̄ta zidaha his. «Wa va kagha, nahgani maga ka?» ka'a nda tsi.

³⁴ Ka nu n̄a ya ta gwad̄ay, ka nu n̄a ya ta gwad̄ay, ka tsa tskata ghēja mnduha ya. Triđ, trap ta mghama sludzi ta ksafatá ghēja gwad̄a, ka'a mantsa: «Klawakla ta na Pwal na da vla nzakwa la sludzi,» ka'a.

³⁵ Ndu sadaghatá Pwal tavata dzatá tva n̄lu da hēga, ka gi tsukwaghatá la sludzi, kabga nda ga sida mnduha.

³⁶ «Dzata! Dzata, dzata!» ka tsa n̄eđd̄ema ta mnduha ta mbađa mistani ya, ka dza'a nda hla wi.

Wad̄ay Pwal ta gh̄an̄ani

³⁷ Ta ghwan̄ a lu ka kladamta Pwal da vla nzakwa la sludzi tama wu, «dza'a tsu'ay ka, ka mnaghan̄ta ya ta gwad̄a da ra?» Ka Pwal nda tsa mghama sludzi ya. «Nda sna ka ta gwad̄a la Grek ra?»

³⁸ Ka gha a na mnda la Masar ta sli'anaf̄ta zler̄d̄awi ka ma tan̄, ka hlaghatá ḡandaha d̄ambu' f̄wad̄ da mtak ya wu ra?» ka'a nda Pwal.

³⁹ Ka Pwal mantsa: «Mnda la Yahuda i'i, ya lu ma luwa Tarsus ta had̄ika Silisi, zwan̄a sana luwa ta klu lu ya ya. Kd̄akkd̄ak, vli-havla ta tvi ka gwad̄ganata ya ta mnduha,» ka'a.

⁴⁰ Ka vlan̄tá tsa mghama la sludzi ya ta tvi. Ka sladatá Pwal ta tsa dzatá tva dza'a da hēga ya. Ma hl̄e kuni ta wi, ka'a nda dzvu nda mnduha. Sriw, nzanza mnduha. Ka zlraftá Pwal ta gwad̄a nda hēj nda gwad̄a Hebru.

² Na tsa snay tan̄ ta zraftani ta gwad̄a nda gwad̄a Hebru ya, ka sranaghatá hēj ta nzata sriw. Ka Pwal mantsa:

³ «I'í ná, la Yahuda ya, ya ma luwa Tarsus ta had̄ika Silisi lu ta i'i, ama ma luwa na glafta ya. Gamaliel ta dzan̄adif̄ta ta dzan̄a, ka taghad̄if̄ta snan̄tá zlahá dzidziha mu nda tvani manda ya ta raku. N̄avan̄a i'i guli ka sna n̄a Lazglafta manda va na ta magē kaghuni demdem gita na.

⁴ Ganap ga ya ta iri ta gwal ta ksa na tvi na ha ka pslatá hēj. Hahabaf hahaba ya ta zgwana nda mi'aha tani ka pghamtá hēj da gamak.

⁵ Masl̄emts̄eka da na la mali ta ghēja gwal ta dra skwi n̄a Lazglafta, nda la galata mndu na guli. Da hahēj zlḡhafta ya ta delewer n̄a klan̄tá zwanama mu la Yahuda ma luwa Damas, n̄a dza'a da kasa gwal zlḡhay nda n̄uduf ma tsa luwa ya, n̄a h̄laktá hēj da luwa Ursalima, n̄a tsanaghatá guma ta hēj.»

Mnay Pwal ta tva zlḡhaftani ta Yesu

Slḡ 9:1-19, 26:12-18

⁶ «Tata mbađa ya ta tvi, wur ma ghēj fitik, ndusa ya nda luwa Damas tama, ka saha tsuwad̄ak katakata daga ta luwa ka tsuwad̄akanaf̄ta vli ta wuđif̄ta.

⁷ Ka z̄l̄mbad̄ata ya ta had̄ik. «Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta k̄al ka ka giri n̄a da na?» ka sana lwi nda i'i ta sn̄e ya.

⁸ «Wa kagha ní Mghama da!» ka ya nda tsi. «I'í Yesu mnda la Nazaret, ta gē ka ta iri n̄ani ya ya,» ka'a nda i'i.

⁹ Nda n̄gha gwal kawadaga nda i'i ta tsa tsuwad̄ak ya, ama sna a hahēj ta lwa tsa mndu ta gwad̄a nda i'i ya wa.

¹⁰ «Nu skwi n̄a magay da ní Mghama da?» ka ya nda tsi. «Sli'afslí'a, la da tsa luwa Damas ya, dza'a mnagha mna lu ta inda skwi n̄a magay gha hada,» ka Mgham Yesu nda i'i.

¹¹ Ghulpid̄ghulpa wud̄akwa tsa tsuwad̄ak ya kay, n̄ghēgla a ya ta vli wa. Ka ks̄e tsa gwal kawadaga nda i'i ya ta i'i ta dzvu, ka b̄hidid̄ighata da luwa Damas.

¹² «Hada, mamu sana mndu ta hgē lu ka Hananiya. Ta zlan̄ay ta Lazglafta, ta snay guli ta zlahá Musa. Ta ghubay inda mnduha la Yahuda ma tsa luwa Damas ya.

¹³ Ka sagha tsi slid̄ighata, ka'a nda i'i mantsa: «Zwan̄ama da Sawulu, n̄ghēgla n̄gha ta vli,» ka'a. Gi hadahada, gi ka gwanatá iriha da, ka nghan̄ta ya ta vli.

¹⁴ Ka Hananiya nda i'i guli mantsa: «Zbuzba Lazglafta dzidziha mu ta kagha daga ghalya n̄a snan̄tá skwi ta kumē tsi, n̄a nghan̄ta gha ta tsa tdukwa mndu ya, n̄a snan̄ta gha ta gwad̄a v̄er̄da tsatsi nda wani.

¹⁵ Kagha dza'a nzakway ka masl̄emts̄ekani da inda mnduha ta ghēja skwiha ya snan̄ ka da tsi.

22

¹ «Zwanama nda dadaha, snawasna ka mnaghunata ya ndanana ta skwi ta magaku, n̄a wad̄aptá ghēja da,» ka'a.

¹⁶ Ndanana, had' sana skwi ŋa kzləgəla gha wa. Sli'afslī'a, sawi ka magaghafta lu ta batem, ka ghuḃata dmakwa gha nda ma hgan̄ta gha ta Mgham Yesu," ka'a.

Ya ka lu ghunaftá Pwal da sana mnduha

¹⁷ «Tahula tsa, ka vraghutá yu da Ursalima. Ma sana fitik ta maga du'a yu ma hēga Lazglafta, ka maridintá Mgham Yesu ta ghəŋjani.

¹⁸ Na tsa nghan̄ta da ya, ka'a nda i'i mantsa: "Sli'apsli'a misimmisim ma luwa Ursalima, kabga tsu'af̄ta a hən̄j ta skwi dza'a ka mnay ta i'i wu," ka'a.

¹⁹ "Mghama da, nda sna vərda hahən̄j kazlay: Si ta ray yu ta hēga tagha skwa la Yahuda ka hla gwal ta zlgħaftá kagha, ka hla hən̄j da gamak, ka sləva hən̄j nda krupi kə'a.

²⁰ Ta dzatá lu ta Atiyen ta nzakway ka masləmt̄səka gha ya ná, hada vərda i'i. Zđigihazda tsa dzata dza hən̄j ya. I'i ta ŋanatá lguta tsa gwal ta dzata ya," ka yu nda tsi.

²¹ "Sli'afslī'a, la! Ta ghunə da vli di'ij̄ yu ta kagha da gwal kul nzakway ka la Yahuda," ka'a.

Pwal nda mali ta ghəŋja sludza la Ruma

²² Ka fata hən̄j ta sləmən̄j ka sna gwadá ta gwadagapta Pwal ha ka mnagaptani ta tsa gwadaha ya. Na gi snan̄ta tan̄j ta tsa gwadaha ya, «zad̄intá mndərga nana ma mndu ta ghəŋja had̄ik, dzawa dza! Ra a ka zlan̄ta nda hafu wu!» ka hən̄j hlaftá wi.

²³ Ka kwahu hən̄j ta wi ka vaza lguta tan̄j nda ta luwa, ka tsad̄a had̄ik nda ta luwa.

²⁴ Tsaya kal mghama sludzi ka mnay kazlay: Klaghawakla ta Pwal da hēga, ka dawanapta kuni ta vli nda sləvu, kada snan̄ta lu ta skwi ta kəl na mnduha na ka hla wi mandana na ta ghəŋjani na, ka'a.

²⁵ Manda habafta lu ŋa sləvay tama, ka Pwal nda mali ta ghəŋja la sludzi ta sladu hada mantsa: «Vlaghunavla lu ta tvi ŋa sləva mnda la Ruma nda krupi ta kul tsanaghata lu ta guma katə̀k ra?» ka'a nda tsi.

²⁶ Snan̄ta tsa la mali ta ghəŋja la sludzi ya ta tsa gwada ya, ka sli'af̄ta tsi ka laghwi da mnanata mghama tan̄j. «Waka ka dza'a magay? Nana mndu na ná, mnda la Ruma ya,» ka'a nda tsi.

²⁷ Ka gi sli'af̄ta tsa mghama la sludzi ya ka lami slanaghata Pwal. «Mnihamna, mnda la Ruma ka kahwathwata ra?» ka'a nda tsi. «An̄j!» ka Pwal nda tsi.

²⁸ «I'i ná, nda tse di dagala skwata yu ta nzakwa da, kada nzata yu ka mnda la Ruma,» ka tsa mghama la sludzi ya nda tsi. «I'i na, ka mnda la Ruma yata lu ta i'i ʒuzul,» ka Pwal nda tsi.

²⁹ Damkwál vraghuvra tsa gwal si dza'a sləva Pwal ya nda hul, ŋa sagha nda sa

dawanaptá vli. Na tsa snan̄ta tsa mghama la sludzi ya kazlay: Mnda la Ruma Pwal kə'a ya, ka ksuta tsa habafta habaf tsi ya ka zləŋ.

Pwal ta kəma gwal guma

³⁰ Gamahtsimani, ka zbə tsa mghama la sludzi ya ta vərda ka skwi kəl la Yahuda ka ksaf̄ta Pwal. Ka paliŋtá tsi ta tsa habafta habaf tsi ta Pwal ya. Ka hagaktá tsi ta la mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda gwal ta tsa guma, ŋa tskavata. Ka kladaghata tsi ta Pwal ka sladanata ta kəma tan̄j.

23

Pwal ta kəma ŋumna Festus

¹ Ka vazlanamtá Pwal ta iri ta gwal tsa guma. Ka'a mantsa: «Zwanama da, had' sana skwi dəmanaf yu ta Lazglafta ha gita wa. Had' sana skwi guli ŋa tsadivata wu,» ka'a.

² «Dzun̄wadza ta wub̄sim,» ka mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Hananiya ya, nda gwal ndusa nda Pwal.

³ «Dza'a dzay Lazglafta ta kagha ghwadaka vata hēga 6ap lu nda 6a* na. Nza ŋa tsa guma ta ghəŋja i'i manda ya ta mnə zlahu kagha, ama ka zluŋtá ka ta zlahu, ka laghwi da mnay kazlay: Dzun̄wa dza kə'a,» ka Pwal nda tsi.

⁴ «Waka ka ta raza mali ta ghəŋja gwal dra skwi ta nzakway ka mnda Lazglafta na?» ka tsa gwal ndusa nda tsi ya.

⁵ «Sna a yu kazlay: Mali ta ghəŋja gwal dra skwi ŋa Lazglafta ya kə'a zwanama wu, kabga nda vinda guli kazlay: Hadu ka dza'a raza mgham ta ghəŋja mnduha gha wu† kə'a,» ka Pwal.

⁶ Tsaw nda sna kazlay: Nana gwal tsa guma na ná, labatani nda la Sadukiya, nda la Farisa ya kə'a, kəl tsi ka gwadata nda lwi dagala dagala. Ka'a wub̄sim: «Zwanama da, i'i ná, mnda la Farisa i'i, zwan̄a mnda la Farisa yu guli. Ta ghəŋja fafta da ta ghəŋja da, nda ya ta ghəŋja sli'agapta dza'a sli'agapta gwal nda rwa ma mtakum, ta kəl lu ka tsa guma ta ghəŋj i'i,» ka Pwal.

⁷ Na tsa mnatani ta tsaya, ka zlrəftá zlərdutawi mataba la Farisa nda la Sadukiya. Ka dgavaptá tsa tskata vgha ya his.

⁸ Had' gwal nda rwa dza'a walan̄ta sli'agapta wu, had' duhwalha Lazglafta wu, had' Sulkum guli wu, ka la Sadukiya nda ŋa tan̄j. Mamu tsahaya demdem, ka la Farisa nda ŋa tan̄j.

⁹ Ka sli'af̄ta inda mnduha nda gugudaku. Ka sli'avata sanlaha mataba gwal ta tagha zlahu ŋa mnduha ta nzakway mataba la

* 23:3 Ngha ta Mata 23:27. † 23:5 Ngha ta Sabi 22:27.

Farisa gwadāta nda lwi dagala dagala: «Mut-saf a anji ta sana ghwadaka skwi maga na mndu na wa. Ka sana Sulkum tsi, ka sana duhwala Lazglafta tsi, ka kitsi ta gwadganata,» ka hən.

¹⁰ Ka sgavaghata zlərduta wi katakata. Dənwa hən da datsanaptá Pwal na! ka mghama sludzi zlənəftá zlən kəl tsi ka ghunaftá la sludzi nja klaptá Pwal mataba tan, ka klaghata da həga la sludzi.

¹¹ Girvidikani, ka Mgham Yesu maravata da Pwal mantša: «Tatá us ta iri! Manda va tsa ga masləmtək gə ka ta ghəna i'i ma luwa Ursalima ya ná, manda va tsaya guli dza'a ga ka ta tsa masləmtək ya ma luwa Ruma,» ka'a nda tsi.

Dzrawi ta ghəna Pwal

¹² Gamahtsimani, ka dzraftá sanlaha ma la Yahuda ta wi nja dza'a dzatá Pwal. Ka wadatá hən ka mnay kazlay: Had mu dza'a zanftá skwi nda za, nda sanftá skwi nda sa, ka ta dza a mu ta Pwal wu, ka hən.

¹³ Ta malay gwal ta dzraftá tsa wi ya ta fwad mbsak.

¹⁴ Ka sli'áftá hən ka laghwi da slanaghatá la mali ta ghəna gwal dra skwi nja Lazglafta, nda la galata mndu. Ka hən mantša: «Wadawadá nni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Had nni dza'a walanja zanftá skwi nda za, ka ta dza a nni ta Pwal wu.

¹⁵ Ndanana tama, gwafwagwa kaghuni ta wi nda gwal ta tsa guma. Ta kumay nni ta dagapta hya ma na gwadā na kahwathwata, ka kuni dazlay nda mghama sludzi ya ná, nja klaghunakta lu ta Pwal ta kəma ghuni. Ta sagha tsi ya, nda paya vgha anji nja gi dzata,» ka hən.

¹⁶ Snanja zwanja mukumani ma Pwal ta tsa pghanatá budukwa dza'a pghanata lu ta Pwal ya, ka sli'áftá tsi ka laghwi mnanatá Pwal ma həga la sludzi.

¹⁷ Ka hgáftá Pwal ta sana mali ma la sludzi. «Kla ta na duhwal na da mghama la sludzi, ya mamu gwadā dza'a mnanata tsi,» ka'a nda tsi.

¹⁸ Ka kláftá tsa mali ta ghəna la sludzi ya ta tsa duhwal ya, ka klaghata da tsa mghama la sludzi ya. Ka'a mantša: «Tsa Pwal tsam lu ma gamak ya ta hgáftá i'i. Kdəkkdək, kla ta na duhwal na da tsi, mamu gwadā dza'a tsi mnanata, ka'a nda i'i, kəl yu ka klakta,» ka'a nda tsi.

¹⁹ Ka ksáftá tsa mghama sludzi ya ta tsa duhwal ya ta dzvu, ka laghwi ta slərpa vli. «Nu ta kumə ka ta mnihata na?» ka'a nda tsi.

²⁰ Ka'a nda tsi mantša: «Dzrafdzra sanlaha ma la Yahuda ta sagha da ndəbaghatá dzvu, nja kladaghatá Pwal ta kəma gwal ta tsa guma mahtsim. Ta kumay nni ta dagapta hya ma tsa gwadā ya kahwathwata ka hən

dza'azlay nda kagha. Tsaw mantša ya nza-kwani wa.

²¹ Yaha ka da snana ta hən. Ya mamu gwal ta malay ta fwad mbsak dza'a pghatá budukwa. Wadā nda wadā hən kazlay: Had nni dza'a walanja zanftá skwi nda za, had nni dza'a sanftá skwi nda sa, ka ta dza a nni ta Pwal wu kə'a. Ndanana, nda paya vgha tan, ya gwadā da kagha kwenkwen ta kzlə hən,» ka'a nda tsi.

²² Ka tsa mghama sludzi ya mantša: «Nana gwadā mndin ka na ná, yaha ka walanja mnananja sana mndu,» ka'a, ka ghuninftá tsa duhwal ya.

Ghunəftá Pwal da nnumna Feliks

²³ Tahula tsa, ka hgáftá mghama la sludzi ta maliha his ta ghəna sludziha. Ka'a nda hən mantša: «Hbawa vgha, dza'a nda sli'a kuni da luwa Sezare ta nzemndi təmbay girvidik, kawadaga nda sludziha his dərmək, nda sludziha ndəfaj mbsak ta nja plis, nda sludziha his dərmək nda huzla vulu da hən.

²⁴ Mutaf kuni guli ta plis nja kla Pwal, nja bhadanaghata dughwana da nnumna ta nzakway ka Feliks,» ka'a.

²⁵ Wya ka tsa mghama sludzi ya vindaftá delewer guli:

²⁶ «I'i Klawdi Lisiyas, ta ga zgu nja mghamani nnumna ta nzakway ka Feliks.

²⁷ Ya mndu ta ghunədagapta yu ya ná, la Yahuda ta ksáfta ka dza'a dzata. Ka lagha yu nda la sludza da ka zlu'agapta ma dzva tan snanər yu kazlay: Mnda la Ruma ya kə'a.

²⁸ Nja zba snanftá ghəna skwi ya kəl hən ka razay ná, ka kladaghatá yu ta kəma gwal ta tsanatá guma ta hən.

²⁹ Ka slanaghatá yu ná, ta razu ta ghən skwi ta ksantá zlahā tan hən. Ama had skwi ga tsi prək ka dzata, dər prək ka hbamta ma gamak wa.

³⁰ Ka sagha lu snadimta kazlay: Ta pgha budukwa hən nani kə'a, kəl yu ka ghunədagapta tsa mndu ya nja lagha hahən ka ghəna tan da mna dmakuha ya maga tsa mndu ya ta kəma gha. Lənən ká ka nzata mghama da,» ka'a.

³¹ Ka kláftá tsa la sludzi ya ta Pwal girvidik manda va ya mnanaf lu ta hən, ka klaghata da luwa Anjtipatris.

³² Gamahtsimani, ka vragaghutá hamata la sludzi da vla nzakwa tan, ka kdə gwal nda plis nda plis ta kla Pwal da luwa Kaysariya.

³³ Bhadaghatā tsa la sludziha ta plis ya da luwa Sezare, ka kláftá hən ta tsa delewer ya ka vlanftá nnumna, zlananja hən guli ta Pwal ma dzvani.

³⁴ Tahula dzanəftá nnumna ta tsa delewer ya, ka'a mantša: «Ta wati hadik kagha na?» ka'a dawanja da Pwal. Snanjani kazlay: Mnda hadika Silisi ya kə'a,

³⁵ «ña sna yu ta gwada gha saghər tsa mnduha ta raza kagha ya,» ka'a nda tsi. Klaghawakla, ka dza'a kuni da nghay ma tsa haga baf Hiridus ya, ka tsa ñumna ya nda mnduha.

24

Tsanavatá gwada ta Pwal

¹ Tahula luta fitik hutaf, ka ɓhadaghatá i mali ta ghəña gwal dra skwi ña Lazglafta ta nzakway ka Hananiya, nda la galata mndu, nda sana mndu ta hgə lu ka Tertulus ya, nda vida ma gwada. Ka lagha hən da wlatá Pwal da ñumna.

² Ka hgadaghata lu ta Pwal. Ka zlaftá Tertulus ta rusa skwi ya maga Pwal, kəl hən ka wlata. Ka'a mantsa: «Mghama da, əñka'a ka kagha kəl ñni ka nzata nda zdaku. Snañta gha ta dzra nzaku kəl mnduha ñni ka nzakway dughwana.

³ Ta rfay mnduha ñni dər ndigandiga ta kagha katakata Feliks.

⁴ Mghama da! Yaha ñni da gərɗaghata. Kdakkdak, kabga zdakwa gha, fañna fa ta zləmən ka sna ka ta zwanja gwada ñni dza'a mnaghata ñni.

⁵ Nana mndu na ná, ghwadaka mndu ya slanagha ñni ta hwada ghəña la Yahuda dər ndigandiga ta ghəña hadik. Tsatsi mghama dina la Nazaret* ta nzakway ka gwal ta dza'a mista Yesu ya.

⁶ Ka kumə tsi ta maga sana skwiha dza'a kwal kul vlanjtá sgit ta həga Lazglafta ñni, kəl ñni ka ksaf. [Ka kumə ñni ta tsanaghatá guma manda ya ta mnə zlahá ñni.

⁷ Ama ka lagha mghama la sludzi ta nza-kway ka Lisiyas da zlu'aghuta ma dzva ñni nda mbraku,

⁸ ña sagha ñni da kuma gha da wlata, ka Lisiyas nda añni.] Ka dawanɗawa vərda kagha da tsi, dza'a nda sna ka kazlay: Tsakalawi a na skwi ta mnə ñni tida na wu ka'a,» ka'a.

⁹ «Manda va tsaya nzakwani,» ka la Yahuda ta ghəñani.

Waday Pwal ta ghəñani ta kəma Feliks

¹⁰ Manda mnanata ñumna nda dzvu ta Pwal kazlay: Gwada ta gwada ka'a. Ka Pwal mantsa: «Nda sna yu kazlay: Gitagita a vakwa kagha ta tsa guma ta ghəña mnduha ñni wu ka'a. Nda rfu dza'a wada yu ta ghəña da ta kəma gha.

¹¹ Ka psanpsa ka katsi ná, malapə a fitik ghwanɗə his manda lafa da da luwa Ursalima da tsəlbu ta kəma Lazglafta wa.

¹² Had mndu ta slidighata ta zlərdawi nda mndu, ta hwazlaɓa ghəña mnduha, dər ma həga Lazglafta, dər ma həga tagha skwa la Yahuda, dər ma luwa wa.

¹³ Nana skwi mnə hahən ta i'i ndanana ná, graghaf ta vərda hahən wa.

¹⁴ Skwi ya graf i'i ná, ta maganata slna yu ta Lazglafta dzidziha ñni nda ta tsa tvi mnə hahən kazlay: Dina ghwadaka tvi ya ka'a ya. Zlgahazlgha yu ta inda skwi ya nda vinda ma zlahá Musa, nda ya ma deftera la anabi.

¹⁵ Faffa i'i guli ta ghən ta Lazglafta manda va ña hahən ta mnay kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta tdukwa mnduha nda ghwadaka mnduha tani ka'a ya.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ñavata ka nzaku manda ya ta raku ta kəma Lazglafta nda ya ta kəma mnduha.

¹⁷ «Nda kda fitika da manda dgata da ta vgha nda Ursalima, kəl yu ka vradaghata, ka kladanaghata nda tseɗi ña katanjta mnduha da, nda ya ña planatá ghən ta Lazglafta.

¹⁸ Tsaya skwi ta magə yu ta sladighatá sanlaha ma la Yahuda si ta hadika Asiya. Kdakwa da ta tsala ghəña da tsa, ta had tskata mnduha hada wu, hwazlaɓanaf a yu ta ghəña mnduha guli wa.

¹⁹ Ka má mamu sana skwi gana yu ta hən katsi ná, má vərda la Yahuda ta hadika Asiya ta sagha wlatá i'i da kagha tama.

²⁰ Ka mantsa a tsi wu, ma mnanəna nana mnduha na ta dmaku ya ksaf hən ta i'i nda tsi ma fitika lagha da ta kəma gwal ta tsa guma.

²¹ Ta kəma gwal ta tsa guma, gwadagwada yu nda mbraku kazlay: Grafgra yu, «dza'a sli'aganapsli'a Lazglafta ta gwal nda rwa ka'a. Ta ghəña tsaya ta tsa lu ta guma ta ghəña da gita,» ka'a.

²² Feliks ná, nda sna tsatsi ta skwiha katakata ta ghəña tva Kristi kəl tsi ka dzanamtá wi ta hən. Ka'a mantsa: «Sagha mghama la sludzi ta nzakway ka Lisiyas ya ná, nghay da ta na gwada ghuni na tsa,» ka'a nda hən.

²³ Ka mnanata tsi guli ta mali ta ghəña la sludzi kazlay: Hamha ta Pwal ma gamak, yaha ka da hbanata nda hba. Ka ta saghasa grahani da katanjta katsi, yaha da pya hən, ka'a.

Pwal ta kəma i Feliks nda Drusil

²⁴ Tsəɓakw fitik tahula tsa, ka sagha Feliks kawadaga nda markwa tanj Drusil, ta nzakway ka makwa la Yahuda. Ka hgagaptá tsi ta Pwal, ka snə tsi ta gwada ta ghəña zlghaftá Yesu Kristi da tsi.

²⁵ Ka zlaftá Pwal ta zwa gwada ta ghəña nzaku ya ta zdəganatá Lazglafta, nda gwada ta nghuta mndu ta ghəñani, nda gwada ta ghəña ya ka Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəña mnduha. Ka Feliks ksar tsi ka zləñ mantsa: «La tama, baɗu mutsafər yu ta fitik ya guli ná, hgəɓalta da ta kagha tsa,» ka'a.

* 24:5 Ngha ta Mata 2:23.

²⁶ Dza'a mutsay yu kasi'i ta tse di da Pwal ka n̄umna Filiks sizlay, ta kəl tsi gđata ta hgagaptá Pwal tazlay ka ghwa yiva nda tsi.

²⁷ Səd səd his ka vaku luta ta magay mantsa. Tahula tsa vaku his ya, ka mbəđapta Purkiyus Festus ta Filiks. Kambəl zđaganata tsi ta la Yahuda ka Feliks ná, ka zlanjtá tsi ta Pwal ma gamak.

25

Lagha Pwal ta kəma Festus

¹ Tahula fitik hkən manda klafta Festus ta slna nzanaghata hádikani, ka sli'áfta tsi ma luwa Sezare ka lafi da luwa Ursalima.

² Ka sli'adaghata la mali ta ghəja gwal dra skwi ŋa Lazglafta, nda la mali ta ghəja la Yahuda slnaghata hada. Ka wlatá həj ta Pwal da tsi.

³ «Kdakkdək, kləgəjnagha kla ta Pwal da na luwa Ursalima na,» ka həj ndi'ata ka ŋđanđa nda tsi. Mataba tsaya ná, nda dzra wa taŋ ŋa pghata buđukwa ŋa dzata ma tvi ta laf tsi.

⁴ Ama ka Festus nda həj mantsa: «Wa a Pwal ma gamak ma luwa Sezare. Vərđa i'i guli ná, nzđavata a yu wa, dza'a gi vru yu.

⁵ Ka sli'afsl'i'a sanlaha mataba la maliha ghuni mista da ka dza'a ŋni da slnaghata hada ma luwa Kaysariya. Ka mamu skwi maga tsi kul đinaku katsi, ŋa wlatá taŋ,» ka Festus nda həj.

⁶ Ka tghas tsi, ka ghwanj a fitik za Festus ma luwa Ursalima, ka laha tsi da luwa Sezare. Gamahtsimani, ka sli'áftá tsi, ka lagha da vla tsa guma. «Klagapwakla ta Pwal ya,» ka'a.

⁷ Ka lagha Pwal. Ka sli'adaghata tsa la maliha la Yahuda ta sli'adata ma Ursalima ya dlivis da wantá Pwal. Ka mnə həj ta gwađaha ta kuzlaku ta kuzlaku, ka tsatsanavata Pwal, ama had'hya gwađa kligin həj wa.

⁸ Ka Pwal mantsa: «Had'sana dmaku maga yu wu, đar tvə zlahá la Yahuda, đar tvə həga Lazglafta, đar tvə mgham Sezar wu,» ka'a wadəptá ghəjani.

⁹ «Ta đvay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsatá na guma na ta kəma taŋ ra?» Ka Festus nda Pwal ŋa zđanafta ŋuđuf ta la maliha ta ghəja la Yahuda.

¹⁰ Ka Pwal mantsa: «Wana yu ma vla tsa guma mgham Sezar. Hadna guli rakwa tsadighata guma. Had' dmaku gana yu ta la Yahuda wu, nda sna vərđa kagha ka ghəja gha.

¹¹ Ka mamu dmaku gə yu, magamaga yu ta skwi prək ka dzata i'i katsi, ma dza lu ta i'i a ka yu wa. Ama ka had'hyahya skwi ma na gwađaha ta mnə həj ta i'i na wu katsi, lavin a mndu ta vlanjtá i'i ta həj wa. Ta ndəba

dzvu yu da kagha, ka la na guma na ta kəma mghama Ruma,» ka'a.

¹² «Manda tsa zbanjta gha ta dza'a na guma na ta kəma mgham ya, dza'a dza'a ka ta kəma mgham Sezar,» ka Festus nda Pwal tahula gwaduvustani nda gwal ta vlanjtá hidaku.

Lagha Pwal ta kəma i Agripa nda Beranis

¹³ Tsəbakw fitik tahula tsa, ka lagha mgham Agripa nda Beranis da luwa Sezare da nghanaghata n̄umna Festus.

¹⁴ Ka zata həj ta fitik tsəbakw hada. Ka rusanafatá n̄umna Festus ta gwađa ta ghəja Pwal ta tsa mgham ya. Ka'a mantsa: «Mamu sana mndu zlicin Feliks hadna ma gamak.

¹⁵ Ma fitika laha da da luwa Ursalima, ka sli'adaghata maliha ta ghəja gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta, nda la galata mndu mataba la Yahuda slidighata. Ka wlatá həj, Kdakkdək, tsəjna tsa ta guma ta na mndu na, ka həj nda i'i.

¹⁶ Ta snu a anji la Ruma ta gi tsanaghata guma ta mndu mantsa ya wa. Tinəl ta guyanata nda guya lu ta tsa mndu ya nda tsa gwal ta wlatá ya, ŋa zlananjta tvi ŋa wadayni ta ghəjani ta kəma tsa gwal ta wlatá ya karaku, ka yu nda həj.

¹⁷ Ka saha həj da hadna mista da. Gərdava a yu guli wu, ka gi nzata ŋni ma vla tsa guma gamahtsimani. Hgagaghawa hga ta tsa mndu ya ka yu, ka hgaktá lu.

¹⁸ Ba va wana na mnduha ta wlatá na dza'a mna ghwadaka skwi maga tsi, ka yu ná, sew had' tđukwa skwi mna həj wa.

¹⁹ Ta ghəja zlerđa gwađa ta dina taŋ nda gwađa ta sana mndu ta hğə lu ka Yesu ta mtuta, ama ta nda hafu ka Pwal nda ŋani ta mnay yeya.

²⁰ Trapta da ta tsa ghəja mndərga skwi mantsa ya, ka yu nda Pwal mantsa: Ta kumay ka ta dza'a da Ursalima ka dza'a lu tsa na guma gha na hada ra? ka yu nda tsi.

²¹ Ama ka dawanjta Pwal ta tsanata mgham Sezar ta gumani, kəl yu ka ŋanata ma gamak đasudasu ma kdə yu ka ghunay da mgham Sezar,» ka'a.

²² Ka mgham Agripa nda n̄umna Festus mantsa: «Ta kumay i'i ka ghəja da ta snanata gwađa ma wa tsa mndu ya guli,» ka'a. Ka n̄umna Festus mantsa: «Dza'a nda sna ka mahtsim,» ka'a nda tsi.

²³ Gamahtsimani tama, ka lagha i mgham Agripa nda Beranis nda hbatá vgha má mgham mgham ka lamə həj da həga tsa guma kawadaga nda mghamha la sludzi, nda gwal dagaladagala ma tsa luwa ya. «Klagaghawakla ta Pwal,» ka n̄umna Festus. Ka kladaghata lu.

²⁴ Ka n̄umna Festus mantsa: «Mgham Agripa, nda inda gwal ta ts kavata hadna ma na vlə na kawadaga nda anji. Wana na

mndu sli' adagha inda la Yahuda da wlata da i'i ma luwa Ursalima, nduk hadna tani ya kay: "Ra a ka zlanjtá na mndu na nda hafu wu," ka hən hlafá wi.

²⁵ Ama i'i, ngra a yu ta skwi prək ka dzata wa. Ka si klawakla ta guma da ta kama Sezar ka'a ya, tsaya dza'a kəl yu ka ghunay.

²⁶ Nziya nza tsi ná, mutsaf a yu ta vərda gwada ya ɲa vindanaftá mghama Ruma ta ghanjani wa. Tsaya kəl yu ka klagaghata na mndu na ta kama ghuni, katkatatani ta kama gha mgham Agripa, ɲa dawanaftá vli, kada snanɲa yu ta skwi ɲa vinday.

²⁷ Mndu ya tsam lu ma gamak, ka klafta lu ka ghunay kul snanɲa lu ta vərda skwi kəl lu ka ksafɲa ná, tsabaku tsaya ta nghadapɲa yu,» ka'a.

26

Waday Pwal ta ghənjani ta kəma Agripa

¹ «ɲagha gwada tama Pwal, gwada ta gwada ɲa wadapɲa gha ta ghənja gha,» ka mgham Agripa nda tsi. Ka kapafɲa Pwal ta dzvu, ka zlraftá tsi ta gwada. Ka'a mantsa:

² «Ta rfu yu katakata gita, a mgham Agripa, nda mutsafta da ta tvi ɲa mnanɲa gwada ta kama gha ɲa wadapɲa ghənja da ma inda skwiha ya tsatsadiva la Yahuda.

³ Kəl tsi ka vlihata rfu katakata ná, nda sna kagha tsidid ta nzakwa la Yahuda nda ghənja skwi ya ta zlerda hən tani. Kdakkdak, ka ksa ka ta ɲuduf, ɲa fihata gha ta sləmən ɲa sna na gwada da na.

⁴ «Daga ma ga zwanɲa da, nda sna la Yahuda ta nzakwa da. Nda sna hən ka yu nzakwagapɲa daga tanɲan mataba la ini nda ya ma Ursalima.

⁵ Nda sna hahən ta i'i daga manda ghalya. Ka ta kumay hən katsi, lavinjɲa hahən ta mnay kazlay: Tekw i'i mataba gwal ta fikaghuta si ta ghənja dina ɲni ta nzakway ka ɲa la Farisa kə'a.

⁶ Ndanana, wana yu ma guma ta ghənja fafta da ta ghənja da ta tatá imi ta sləmən ya tanaf Lazglafta ta dzidziha mu.

⁷ Tsa mndəra amu ghwanɲpə his ya guli ná, nda fa ghənja tan ɲa nghanɲa magatá tsa tatá imi ta sləmən ya. Tsaya ta kəl hən ka ɲavata nda fitik tani, nda rvidik tani, ka tsəlu ta kəma Lazglafta ya. Ta ghənja tsa fafta da ta ghənja ya tama, ta kəl la Yahuda ka tsatsafta gwada ta i'i, a mgham Agripa.

⁸ Ari la Yahuda, kabgawu ta kəl kaghuni ka nghanɲa manda skwi lavinj a Lazglafta ta sli'aganapɲa gwal nda rwa wu kə'a na?

⁹ Vərda i'i guli ná, si maganɲmaga yu kahwathwata ta kdavakta inda skwi ɲa zadanatá na hga Yesu mnda la Nazaret na.

¹⁰ Tsaya skwi magə yu ma Ursalima guli. Da la mali ta ghənja gwal ta gra skwi ɲa Lazglafta mutsafta yu ta mbraku, kəl yu

ka hla ndəghata gwal zlgħay nda ɲuduf ka pghay da gamak. Tsaya dina, ka i'i guli ta psu lu ta hən.

¹¹ Ma fitika ray dá ta həga tagha skwa la Yahuda tazlay, si ta gay yu tiri ɲa gwal zlgħay nda ɲuduf katakata ka mbəl raza hən ta hga Yesu. Tsa gatá sida dá ya ná, nda nza ɲa zbiɲta hən nduk ma sana luwaha ta sana hadik sizlay.»

Gwadata zlgħafta Pwal ta Yesu Slg 9:1-19, 22:6-16

¹² «Tsaya tama, kəl yu ka sli'afɲa ma sana fitik ka dza'a da luwa Damas nda tsa mbraku vliha gwal dra skwi ɲa Lazglafta ɲa dza'a kasa gwal zlgħay nda ɲuduf ya.

¹³ Ta labla yu ta tvi, wər dək fitik ma ghənɲa tama a mgham Agripa, ka nghanɲa yu ta saha tsuwadək daga ta luwa wamtá i'i, nda gwal ta dza'a mista dá tani. Malaghumala wudakwa tsa tsuwadək ya katakata ka ɲa fitik.

¹⁴ Ka zləmbutá ɲni demdem ta hadik. Ka snanɲa yu ta sana lwi ta gwadgihata nda gwada Hebru: "Sawulu! Sawulu! Kabgawu ta kəl ka ka giri ɲa da na? Ghuya danɲa ɲa ghənja gha na pgha ghənɲa ta pghə ka nda i'i na," ka'a.

¹⁵ «Wa kagha ní mghama dá,» ka yu nda tsi. Ka Mgham Yesu nda i'i mantsa: "Ti tsa Yesu ta gə ka ta iri ɲani ya.

¹⁶ Sli'afsl'i'a ka sladata ka. Kəl yu ka maraghanɲa ghənja da ná, zbpzba yu ta kagha ɲa magihata slna dá, ɲa nzakwa gha ka masləmɲtsaka dá, ɲa mnay gha kinawu ká ka nghanɲa i'i gita, ɲa mnay gha ta skwi dza'a maraghanɲa yu dza'azlay guli.

¹⁷ Da la ghuni nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda ta ghuna yu ta kagha, dza'a katay yu ta kagha guli.

¹⁸ ɲa gwananata gha ta iri ta hən, ɲa sli'agapɲa tan ma grusl ka lamə da tsuwadək, ɲa kwala halaway ka gəgəɲta mgham ta ghənja tan. Lazglafta ta dza'a ga mgham ta ghənja tan. Mantsa ya dza'a kəl hən ka mutsafta planata dmakwa tan, ɲa mutsafta tan ta vli nzaku kawadaga nda gwal ta zlgħaftá Lazglafta,» ka'a.

Mnay Pwal ta slnani

¹⁹ «Mantsa ya tama a mgham Agripa, kwalaghu a yu ta sna gwada tsa mndu nghanɲa i'i ta saha daga da Lazglafta ya wa.

²⁰ Katek ná, "mbədanaf wa mbəda ta nzakwa ghuni, ka mbədakta kuni ta vgha da Lazglafta. Magawamaga ta ɲerma slna ɲa maranɲa tsa mbədata nzakwa ghuni ya,» ka yu zrafta mnay karaku ma luwa Damas, nda ya ma luwa Ursalima. Tahula tsa, ka mnanata yu ta inda gwal ta hadika Zudiya, nda ya da gwal kul nzakway ka la Yahuda guli.

²¹ Ta ghəŋa tsaya kəl la Yahuda ka ksafatá i'i ma nzakwa dá ma həga Lazglafta má ŋa dzihata.

²² Ama ka katagadipatá Lazglafta. Ha gita, tata kəfan kəda yu ta nzakw ka masləm tsekani ta kama inda mnduha, nda zwanj tani, nda glata mndu tani. Had skwi dza'a mnəglata i'i ka malaghuta ya mnə la anabi, nda i Musa ta ghəŋa skwi dza'a magaku, mna hən kazlay:

²³ Dza'a ghuyə ghuya Kristi ta dənwa, tsatsi ta nzakway ka tanjanj mndu ta dza'a sli'agapta mataba gwal nda rwa ŋa mnananjani ta tsuwađak ta mnduha mu, nda gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.»

Zlghafzlgħa ta Yesu ka Pwal nda Agripa

²⁴ Tata mna tsa gwada ŋa wadapta ghəŋani ya Pwal, ka Festus nda tsi nda lwi dagaladagala mantsa: «Pwal! Halaway ka ra? Tsaghis ka halaway na dzanja ta dzanja gha na ra?» ka'a nda tsi.

²⁵ Ka Pwal mantsa: «Mghama dá, halaway a i'i wa. Vərdaka gwada ŋa ndanay ta gwada yu.

²⁶ Nda ghada snanjta mgham Agripa ta inda tsa skwiha ya. Tsaya ta kəl yu ka gwada na gwada na kul had dzudzukway ta kəmani. Grafgra yu kazlay: Nda sna tsatsi ta inda tsa skwiha ya kə'a, kabga had ya maga lu ma dífa ma dífa wa.

²⁷ Mgham Agripa, grafgra ka kazlay: Mantsa ya tsa gwada mana la anabi ya kə'a ra? Nda sna yu kazlay: Na, grafgra ka kə'a,» ka Pwal

²⁸ Ka mgham Agripa nda Pwal mantsa: «Va gi ndukuđ dza'a nidista ka, ka krista ka kagha ra?» ka'a.

²⁹ Ka Pwal mantsa: «Dər ma ndukuđ fitikani, dər ma di'ij tsi, manda ya kumanj Lazglafta, kagha nda ghəŋa gha yeya a wu, ŋa inda na kaghuni demdem hadna na nza-kwani, ka nuta kuni manda va i'i. Ama má ma tsam lu nda tsa ta kaghuni tani,» ka Pwal.

³⁰ Ka sli'afatá i mgham Agripa nda ŋumna Festus, nda Beranis, nda gwal kawadaga nda hən.

³¹ Tahula saghwa tanj ma vla tsa guma, ka hən mantsa: «Had sana skwi maga na mndu na prək ka dzata, dər ka tsamta ma gamak wu,» ka hən.

³² Ka mgham Agripa nda ŋumna Festus guli mantsa: «Ka má zbanj a na mndu na ta kla na gumani na ta kəma mgham Sezar wu katsi ná, ma dza'a zliŋzla lu ta na mndu na,» ka'a.

27

Klaghatá Pwal da luwa Ruma

¹ Ka mnaftá lu kazlay: Dza'a sli'i mu ŋa dza'a ta hadika Italiya kə'a. Ka klaftá lu ta i Pwal, nda sanlaha ma vu'aha, ka fanamta

ma dzvu ta sana mali ta ghəŋa la sludzi ta hgə lu ka Zuliyus. «Tekw tsatsi mataba maliha ta ghəŋa la sludza Agustus.»

² Ka lamə ŋni da kwambala luwa Adramit ta sli'i ka dza'a da sana luwaha nda ma slərpha hadika Asiya. Ta sli'afatá ŋni, kawadaga Aristarkus, sana mnda la Tesalunik ta nzakway ta hadika Mekaduniya nda aŋni.

³ Gamahtsimani, ka ɓhadaghata ŋni da luwa Sidunj. Ka maganatá Zuliyus ta zdaku ta Pwal. Ka sliŋtá tsi ŋa dza'a naghanaghatá grahani, ŋa katanjta hən.

⁴ Tahula tsa, ka sli'afatá ŋni hada nda kwambalu, ka vru falak ta aŋni. Ka mbədaghatá ŋni ta vgha nda tahula Kiprus.

⁵ Manda tsughwadapta ŋni ta drəf ta nza-kway ndusa nda hadika Silisi, nda ya nda hadika Pamfali, ka ɓhadaghata ŋni da luwa Mira ta hadika Likiya.

⁶ Ka mutsafatá tsa mghama sludzi ya ta kwambala luwa Alegzandri ta sli'i ka dza'a nda ta hadika Italiya. Ka pghamta tsi ta aŋni mida.

⁷ Tsəbakw fitika ŋni ta ndəru dasuwa. Zlahzlah ka ŋni ɓhadaghata ndusa nda luwa Snida. Kulam nda tsa, ka pyaftá falak ta aŋni hada ta dza'a nda ta tsa, ka mbədaghatá ŋni ta vgha nda ma sana vli ta tsavata ma drəf ta hgə lu ka Kret ndusa nda luwa Salmune.

⁸ Zlahzlah ka ŋni labə hada, ka ɓhadaghata ŋni da sana vli ta hgə lu ka Nərma vla slada kwambalu ndusa nda luwa Laziya.

⁹ Zuzu mu ta fitik katakata kay guli, his nda htsinj na mbađa na guli, lula fitika suma guli. Tsaya tama kəl Pwal ka mnay ŋa tanj:

¹⁰ Ka'a mantsa: «Zwana amu, ta nghadaptá yu ná, his nda htsinj na mbađa mu na, dagala skwi dza'a zlamaghata. Dza'a ɓadzaku huzlaha mu nda kwambalu tani. Tsahaya yeya a wu, nda htsinja mu tani,» ka'a.

¹¹ Ka kwalaghutá tsa mali ta ghəŋa la sludzi ya ta sna tsa gwada Pwal ya, ka laghi da sna ŋa dani ma Kwambalu, nda ŋa mndu ta sway.

¹² Tsaw hada ya guli ná, dína a tsa vli ya ka slada kwambalu gufwak wu, kəl ndəghata gwal ma kwambalu ka mnay kazlay: Mbađma, ka wayaka skwi ɓhadaghaha mu da Finiks ma vla slada kwambalu ma luwa Kret, ka dza'a mu za fwak hada, ka hən. Tsa Finiks ya ná, zur nda zlađa dəđakwa fitik nzakwani.

Mghama falak ta drəf

¹³ Fedfedfed ka falaka Sud vyavata. «Zlah dza'a mbađaku na mbađa mu na, ka mnduha ma kwambalu.» Ka tsukwafatá hən ta kufur ta kəl lu ka slada kwambalu ya, ka kladaptá hən vzadata nda tvə Kret, luwa ta tsavata ma drəf ya.

¹⁴ Ta nzɔ́ava a lu kay ná, ka vyagafá falak nda mbraku nda mbraku nda ga «zeghwa safa fitik,» nda ma tsa luwa Kret ta tsavata ma dráf ya.

¹⁵ Ka zlagur̄ta tsi ta tsa kwambalu ya, ka trapta tsi ta ɲafa, ka nzata aɲni tama ka kzla skwi dza'a magaku ta tin̄wu tsa falak ya ta aɲni.

¹⁶ Ka tin̄waghata aɲni nda tahula sana zwan̄a vli ta tsavata ma dráf ta h̄gɔ lu ka Kawda. Ka hlaptá ɲni ta hafu hada. Zlah-zlah ka ɲni katsakta sana zwan̄a kwambalu tavata ɲa ɲni.

¹⁷ Tahula tɔ́akta tan̄ ta tsa zwan̄a kwambalu ya ka fama ma tsa dagala ya, ka habafta h̄ɔɲ nda t̄ɔɲ ta tsa kwambalu dagala ya, ɲa katay yaha hwanzuóta. Ka zlh̄aftá h̄ɔɲ ta traku dza'a trata h̄ɔɲ ta daɓa wutak ndusa nda Libiya. Ka zliɲtá h̄ɔɲ ta wupay ta tin̄wa kwambalu. Ma tsaya tama, ka tin̄wu falak.

¹⁸ Gamahtsimani, ka klambar̄ɔ tsa falak ya ta aɲni katakata. Ka zlr̄aftá ɲni ta hlapta huzla ma tsa kwambalu ya ka pghay da dráf.

¹⁹ Badú ma hkana fitik, ka hlafá hah̄ɔɲ nda dzva tan̄ ta huzla ksa slna ma kwambalu ka pghaghata da dráf.

²⁰ Kidaghi fitika ɲni, nghava a fitik wu, nghava a tekwatsa wa. F̄ertuf̄erta tsa falak ya katakata. Ta had̄ m̄nay kazlay: Ta dza'a mbaku ɲni k̄a'a ma gh̄ɔɲa ɲni wa.

²¹ Nda k̄da fitika ɲni zan̄ a ɲni ta skwa zay wa. Ka sli'af̄ta Pwal ma takataka tan̄, ka'a nda h̄ɔɲ mantsa: «Zwana amu, ka má ta snatá kuni ta gwada da ta m̄nay kazlay: Ma sli'af̄ mu ma Kret k̄a'a kay ná, ma grumus a na falak na wa.

²² Skwi ta mnaghunata yu ndanana ná, drawa ɲuduf, had̄ ya dza'a zadavaghuta d̄ɔɲ turtuk mataba ghuni wu, kwambalu yeya dza'a zwaduta.

²³ Ta na rvidik gita ná, ghunigiha ghuna Lazglafta ta duhwalhani. Tsa Lazglafta nza yu ka ɲani, nda ya ta maganata yu ta slna ya.

²⁴ Ka'a nda i'i ná, "ma zlh̄ɔɲ ka ta zlh̄ɔɲ Pwal, dza'a laghala ka sladata ta k̄ɔma mgham Sezar. Wya guli zdaghan̄zda Lazglafta ta hud̄i, dza'a zlan̄zla ta na gwal kawadaga nda kagha na nda hafu," ka'a.

²⁵ Drama ta ɲuduf zwanama, nda fa gh̄ɔɲa da ta Lazglafta. Tsa skwi m̄niha tsi ya, grafra yu kazlay: Dza'a magaku manda va tsaya k̄a'a.

²⁶ Nziya nza tsi ná, dza'a zlh̄ɔɲbatá tavata sana had̄ik ta tsavata ma dráf mu,» ka'a.

²⁷ Ta ma ghwan̄p̄d̄a fwaɔa rvidik, ka va klambar̄ tsa falak ya ta aɲni ta gh̄ɔɲa dr̄ɔfa Madeterane. «Zlah ndusa mu nda had̄ik tama,» ka tsa gwal ta swa kwambalu ya lam̄ɔɲ vli da takala.

²⁸ Ka hbafta h̄ɔɲ ta skwi ta nd̄ɔgaku ta zu'i ka vzadata da tsa dráf ya ɲa dz̄ɔgha latani. Ka graftá h̄ɔɲ ka mitir hk̄ɔn̄mbsak nd̄ɔf̄ɔɲ mida. Zadapta lu dau' guli, ka vz̄ɔgladata h̄ɔɲ, ka gr̄ɔglafá h̄ɔɲ ka mitir hisamsbak tghas mida.

²⁹ Yaha kwambalu da grun̄tá palaha ka h̄ɔɲ zlh̄ɔɲaftá zlh̄ɔɲ, ka vazadatá h̄ɔɲ ta skwa sladanatá kwambalu fwaɔ nda ga mahul-hulani ɲa sladanatá tsa kwambalu ya. Ka kzlh̄ɔ h̄ɔɲ ta tsad̄akwa vli nda m̄nd̄ɔɲ.

³⁰ Ka zb̄ɔ tsa gwal swa kwambalu ya ta tva hwayaghuta, ka fagata h̄ɔɲ ta tsa zwan̄a kwambalu ya, manda gwal ta zba dza'a pghadata skwa slada kwambalu nda ta k̄ɔma kwambalu, ka h̄ɔɲ magay.

³¹ Ka Pwal nda tsa mali ta gh̄ɔɲa la sludzi, nda tsa la sludzi ya tani mantsa: «Ka nzam̄a a na m̄nduha na ma na kwambalu na wu katsi ná, katafta a kuni ta vgha wu,» ka'a.

³² Na tsa snan̄ta tan̄ mantsa ya ná, ka ratsin̄tá h̄ɔɲ ta tsa t̄ɔɲha tsa zwan̄a kwambalu ya ka zlidin̄ta ta dráf.

³³ Ta ghwan̄ a vli ka tsad̄aku tama wu, ka Pwal mantsa: «K̄d̄ɔkwakd̄ɔk, tsuwatsa ta skwa zay, ma ghwan̄p̄d̄a fwaɔa fitika ghuni na ta fa gh̄ɔɲ mazlay, ta d̄an̄ a kuni ta skwa zay wa.

³⁴ K̄d̄ɔkwakd̄ɔk, tsuwatsa ta skwa zay ɲa ɲaghunatá ta ɲuduf. Had̄ ya ma kaghuni dza'a d̄ɔdavaghuta swidani d̄ɔɲ ka turtuk wu,» ka'a.

³⁵ K̄d̄ɔkwani ta tsa gwada ya, ka klafta tsi ta buradi, ka rfanaghata Lazglafta ta gh̄ɔɲani ta k̄ɔma tan̄ demdem, ka balanaptá tsi*, ka zay.

³⁶ Ka draftá sanlaha ta ɲuduf, ka z̄ɔ hah̄ɔɲ guli.

³⁷ His d̄ɔrm̄ɔk nda nd̄ɔf̄ɔɲ mbsak mku' mida ɲni ma tsa kwambalu ya.

³⁸ Manda baghafa tan̄, ka hlafá h̄ɔɲ ta alkama ka pghaghata da dráf ɲa h̄tanaghutá nd̄ɔgaku ma kwambalu.

Badzuta kwambalu

³⁹ Tsad̄akwa vli, sew tsatsafa a gwal swa kwambalu ta vli ka ga h̄ɔɲ wu, ama ka ng-han̄ta h̄ɔɲ ta sana maslin̄ɲitsa vli ka wutak. Ka ma da magaku tsi ná, ka h̄ɔɲ ka kla tsa kwambalu ya nda ta tsa wutak ya.

⁴⁰ Ka ratsidin̄tá h̄ɔɲ da dráf ta tsa skwiha ta k̄ɔl lu ka sladanatá kwambalu ya. Ma va tsaya guli, ka palidin̄tá h̄ɔɲ ta zu'a skwa swa kwambalu. Ka sli'anafá h̄ɔɲ ta wupay nda ta k̄ɔma kwambalu nda ta tvi ɲa tin̄way falak, ka kla h̄ɔɲ nda tv̄ɔ sgam ya.

⁴¹ Ka lagha h̄ɔɲ grun̄tá duvruhwa ta wutak. Ka laghu gh̄ɔɲa tsa kwambalu ya tes dida, lavglin̄ a ta gigd̄avata ɲa sab̄ɔ wa. Ka lagha gamtsa'uwakwa dráf flidin̄tá tsa kwambalu ya nda tv̄ɔ m̄nd̄ɔrani.

* 27:35 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:42.

⁴² Ka kumə la sludzi ta pslidinṭa la vu'a, kabga yaha ya dər turtuk da ndapta mataba taṅ nda bibinṭa.

⁴³ Ka pyaftá tsa mali ta ghəṅja la sludzi ya ta həṅj ta dza'a magay, kabga va a ta slanaghata skwi ta Pwal wa. Ka'a mnata mantsa: «Inda gwal nda sna ta hlimi ya ná, ka vala həṅj ta drəf, ka dza'a həṅj ta 6lu.

⁴⁴ Sanlaha ya, ka la həṅj ta kataku, ka ta na sləhwa na kwambalu na a tsi,» ka'a. Mantsa ya magata həṅj, kəl hahəṅj ka katagaptá vgha demdem ka labə ta 6la ghwa.

28

Pwal ma Malta

¹ Tahula katagapta ṅni ta vgha, Malta hga tsa vli ta tsavata ma drəf ya, ka ṅni zlrə snanṭa.

² Mnduha ma tsa luwa ya ná, ṅerma mnduha həṅj, ka tsu'aftá həṅj ta anṅi. Ka vaṅnaghata həṅj ta vu gik, kabga ta nzaku imi, káka nda mtsal guli.

³ Ka hlafta Pwal ta niví ka pghay ta ghəṅja tsa vu ya, tsaw mamu mupuha mida. Snayni ta hurfukwa vu, gi takwatsak lafi ta dzva Pwal.

⁴ Nghay gwal ma tsa luwa ya ta tsa mupuha ya kzəghəla ta dzva Pwal, ka həṅj mataba taṅ mantsa: «Ta psla mndu na mndu na kahwathwata. Zlahzlah katagapta tsi ta vgha ma drəf kay guli ná, ta zlighisa a yu wu, ba va ta dzaghata ɗa ka guma Lazglafta nda tsi,» ka həṅj.

⁵ Ka wuslikidinṭá Pwal ta tsa mupuha ya da vu. Had sana skwi ta ghunanṭa dékdek wa.

⁶ Kzla ghuyanaftani ta Pwal ka gi zləmbatani ka mtutani a tsi, ṅa lamndu si ta kzlay. Ka nzakw həṅj ná, had sana skwi magana tsi wa. «Sana Lazglafta na mndu ná,» ka həṅj mbəɗglavata.

⁷ Ndusa nda tsa vli ya, mamu vla sana mali ta ghəṅja tsa hadik ta tsavata ma drəf ya. Publiyu hga tsa mndu ya. Tsatsi ta tsu'aftá anṅi, ka payanṭatá vli ɗina, ka zatá ṅni ta fitik hkən ga taṅ.

⁸ Tsaw ta hani dani ma Publiyu ta ghzləṅj ta 6asa ṅudidar nda klu tani. Ka lagha Pwal da nghanaghata, ka fanaghatá tsi ta dzvu, ka maga du'a da Lazglafta ta ghəṅjani, ka mbanaftá tsi.

⁹ Manda mbanafta Pwal ta tsa mndu ya, ka sli'adaghatá gwal kul dughwanaku ta tsa hadik ta tsavata ma drəf ya slanaghata, ka mbambanaftá tsi ta həṅj.

¹⁰ Ka va vlə həṅj ta skwi kavghakavgha ṅa ṅni. Ta sli'i ṅni ka dza'a da kwambalu guli, ka tsakanṭa həṅj ta inda skwi dza'a kata anṅi ma mbada ṅni.

Bhadaghata Pwal da luwa Ruma

¹¹ Tahula tili hkən, ka sli'aftá ṅni ka lami da kwambala luwa Alegzandri, ta hgə lu ka «lazglafta la mbuhwali,» ta zagaptá vyani ta tsa hadik ta tsavata ma drəf ya.

¹² Bhadaghata ṅni da luwa Sirikuz, ka zata ṅni ta fitik hkən hada.

¹³ Ka sli'aftá ṅni hada ka 6hadaghata da luwa Regiyu. Gamahtsimani, ka saf falaka Sud, ka 6hadaghata ṅni da luwa Puzul badu mahis.

¹⁴ Hada, ka slafta ṅni ta zwanama ma zlghay nda ṅuduf. Ka həṅj mantsa: «Kdəkwaɗkdek, zawaza ta luma kawadaga nda anṅi,» ka həṅj nda anṅi. Mantsa ya ka ṅni 6hadaghata da luwa Ruma.

¹⁵ Ka snanṭa zwanama ma zlghay nda ṅuduf ta nzakway ma luwa Ruma kazlay: Wa'a həṅj ta sabi kə'a, ka sli'aftá həṅj ka sagha da guya anṅi ha ta luma Apyus nda ya ma sana vli ta hgə lu ka vla hani hkən ya. Nghay Pwal ta həṅj, ka rfu tsi ta Lazglafta, ka ufəglavaftha vghani.

¹⁶ Bhadaghata ṅni da luwa Ruma, ka zlananṭá lu ta tvi ta Pwal ṅa dza'ani nzaku ma ṅani dzuguvi nda ghəṅjani, kawadaga nda sludzi ta nghay.

Mna gwada Pwal ma luwa Ruma

¹⁷ Badu mahkəna fitik, ka hagaftá Pwal ta gwal dagaladagala mataba la Yahuda. Ka'a nda həṅj tskavar həṅj mantsa: «Zwanama ɗa, had sana skwi magana yu ta la amu wa. Dmanaf a yu ta tva nzakwa dzidziha mu wu, ama ka ksafatá lu ta i'i ka vu'a ma luwa Ursalima. Daga hada, ka lamə yu da dzva la Ruma.

¹⁸ Dawadipta tsahaya ta vli, ka kumə həṅj ta zlidista, kabga had sana skwi ksidiṭ həṅj nda tsi prək ka dzatá i'i wa.

¹⁹ Tsaw va a anṅi ta zliṅṅa wu, ka la Yahuda. Ka si mantsa tsi ná, nda nza tkwe' tama ka kla na guma ɗa na ta kəma mgham Sezar, ka yu. Anṅ mndani, ka wla yu ta la'ini a ka yu wa.

²⁰ Tsaya tama kəl yu ka zba nghanṭa kaghuni ka gwadaṅta mu ta tsa gwada ya. Ta ghəṅja tsa skwi faf la Isra'ila ta ghəṅj tida ya tsamta lu ta i'i ma zida,» ka'a.

²¹ Ka həṅj nda tsi mantsa: «Had sana delewer vindaf lu ta kagha mutsaf anṅi da la Zudiya wa. Had ya dər turtuk mataba zwana amu ta sagha da mnaftá gwada ta kagha dər ka vzaftá rutsak ta kagha wa.

²² Ta kumay anṅi ta snanṭá skwi ta ndanu kagha ka ghəṅja gha nda ma wa gha. Skwi ya snanṅ anṅi ná, nda ndəgha gwal ta pgha rutsak ta na lfiɗa ɗina ghuni na,» ka həṅj.

²³ Ka tsafatá həṅj ta sana fitik tama ṅa gwayavata taṅ. Badu tsa fitik ya, ka sli'aftá ndaghata həṅj ka lagha slanaghatá Pwal ma vla nzakwani. Ka zlrəftá Pwal ta paslay, ka mnay ṅa taṅ ta gwada ta ga mgham

Lazglafta, daga gasərđək, ha tekulemes fitik, ɲa tđakta ghunislaka taɲ ta ghəɲa gwada ta Yesu. Ka mnə tsi ta gwada ma deftera zlaha Musa, nda ya ma deftera la anabi, ɲa taɲ.

²⁴ Ka ksafťá fəlma sanlaha ta tsa gwada ta mnə tsi ya, ta kwalaghutá sanlaha ta tsu'afta dekdek.

²⁵ Ka traptá həɲ ta dzraftawi ka skwa turtuk, ka gazlə heɲ. Ka Pwal nda həɲ mantsa: «A ta ɲa Sulkum nda ghuđa ta mnay ɲa dzidzilha ghuni nda ma wa anabi Isaya kazlay:

²⁶ “La da slanaghatá na mnduha na, ka ka nda həɲ na:

Dza'a nda sna kuni nda sləməɲa ghuni, ama tsatsafta a kuni dekdek wa.

Dza'a nda ngha kuni nda ira ghuni, ama tsəmafta a kuni dekdek guli wa.

²⁷ Nana mnduha na ná,

təɲtəɲa ghəɲa taɲ.

Dərziɲdərzi la həɲ ta sləməɲa taɲ,

hahafhaha həɲ ta ira taɲ,

kabga va'a həɲ ta nghanťa nda ira taɲ wu,

va a həɲ ta snanťa nda sləməɲa taɲ guli wu,

da lamə tsi da ɲudufa taɲ,

da mbədaktá həɲ ta vgha tvə i'i,

da mbanafta* yu ta həɲ kə'a ya kay.”

²⁸ Ala wya tsi tama, ghunafghuna Lazglafta ta na Lfida Gwada na da gwal kul nzakway ka la Yahuda. Hahəɲ, dza'a snay həɲ,» ka'a.

[

²⁹ Kđakwa Pwal ta mnatá tsa gwada ya, ka gazlaghutá la Yahuda nda zlərday mataba taɲ.]

³⁰ Ka zatá Pwal ta vaku rəɲ rəɲ his ma tsa həga ta plə tsi nda pla ya. Ta tsu'ay ta inda mndu ta lagha slanaghata hada guli.

³¹ Pyaf a lu wu, ka mnə tsi ta gwada ta ghəɲa ga mghama Lazglafta. Ka taghə tsi ta skwi ta ghəɲa Mgham Yesu Kristi, had sana skwi ta gurtsanťa wa.

* 28:27 Ngha ta Isaya 6:9-10.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Ruma

Ga zgwa Pwal

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi ta vindaftá na delewer na. Lazglafta ta hgaftá i'i ŋa nzakwa da ka mnda ghunayni. Tsatsi ta zbaptá i'i ŋa dza'a da mna Lfida Gwadani ŋa mnduha.

² Tsa Lfida Gwada ya ná, nda kda fitika tamaffa Lazglafta ta imi ta sláməŋ ta ghəŋani tvə la anabi ghalya, ka vindaftá həŋ ta gwada ta ghəŋani ma deftera Lazglafta.

³ Ta ghəŋa zwanjani ya ka mnda sála yaga lu ma zivra mgham Dawuda tsa gwada ya.

⁴ Ma sli'agaptani ma mtaku, ka kliginjá Lazglafta ta ghəŋa nzakwani ka zwanjani nda mbrakwani ta tsa Yesu Kristi Mghama mu ya. Ka mutsaftá tsi ta inda mbrakwa Sulkum nda ghuá.

⁵ Nda ma Yesu Kristi zdíŋjta Lazglafta ta hudi, ka nidifta ka mnda ghunay ŋa dza'a da mna gwadani ŋa inda mndəra mnduha kavghakavgha, ŋa zlglafta tanj ka snata tanj. Mantsa dza'a kəl həŋ ka vlanjá glaku ta Yesu Kristi.

⁶ Kaghuni guli ná, tekw kuni mataba tsa mnduha ya, kabga hagafhaga Yesu Kristi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani.

⁷ Inda kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma, dʋudʋa Lazglafta ta kaghuni, ka hgaftá tsi ta kaghuni ŋa nzakway ka ŋani. Ka nza zdakatahuda Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni.

Mamay Pwal ta nghanaghatá gwal zlglafta nda ŋuduf ma luwa Ruma

⁸ Karaku ná, ta rfanagharfa yu ta Lazglafta da nda ma Yesu Kristi ta ghəŋa kaghuni demdem, kabga ta kulay lu ta zlglafta nda ŋudufa ghuni ma inda vli ta ghəŋa hadik.

⁹ Nda sna Lazglafta ya ta maganata yu ta slna nda ŋudufa da turtuk ma mnay da ta Lfida Gwada ta ghəŋa Zwanjani, ta skwi dza'a yu mnay. Nda sna kazlay: Ma inda fitika ndəbáy da ta dzvu ná, ta kulay yu ta kaghuni kə'a.

¹⁰ Inda fitik yu ta maga du'a da Lazglafta ŋa gi vlihatani ta tvi ka ta kumay tsi ŋa bhadaghata da da kaghuni sizlay,

¹¹ kabga ta mamay yu katakata ta nghanjta kaghuni. Ta kumay yu ta dguvusta mu ta skwi ya vliha Sulkum ŋa sgaghu-naghatá mbraku ta tva Lazglafta.

¹² Skwi ta ndanu yu ná, ta kumay yu ta vluvusta mu ta mbraku, ta vlaghunatá i'i ta mbraku nda ŋa da ma zlglafta nda ŋuduf, ta

vlihatá kaghuni ta mbraku nda ŋa ghuni ma zlglafta nda ŋuduf.

¹³ Zwanama da, ta kumay yu ta snanja ghuni kazlay: Nda kda fitika da ta zba bhadaghata da kaghuni kə'a, ama kulam gita ta mutsaf a yu ta fitik wa. Ta kumay yu ta bhadaghata da ŋa maga slna mataba ghuni, ya dza'a kla kaghuni ta kəma ta kəma manda ya ta magə yu mataba sanlaha ma mnduha ta sana hadikha ya.

¹⁴ Dguvta ghəŋa da ka mnanata da ta Lfida Gwada ta inda mnduha, ŋa la Grek, ŋa gwal nda hida nda ya ŋa gwal kul hidaku tani. ŋa gwal nda guna sləməŋa tanj nda ya ŋa gwal kul gunaku sləməŋa tanj tani.

¹⁵ Tsaya tama ta kəl yu ka kuma bhadaghata da da kaghuni ta nzakway ma luwa Ruma guli ŋa mnaghunatá Lfida Gwada.

Mbrakwa Lfida Gwada

¹⁶ Ksa a hula ta i'i ka mna Lfida Gwada ŋa mnduha wa. Tsa Lfida Gwada ya ná, mamu mbrakwa Lazglafta mida ŋa mba inda mndu ta zlglafta. ŋa zrafta nda la Yahuda karaku, tahula tsa ŋa kday nda la Grek.

¹⁷ Tsa Lfida Gwada ya ta maray kinawu ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa tawa irani zlglaftəŋ həŋ. Had sana tvi wu, ta ghəŋa tsa zlglafta nda ŋuduf ya kwenkwenj. Nda nza manda ya nda vinda ma deftera kazlay: Mndu ta zlglafta Lazglafta ná, tsaya mndu tdukwa tawa ira Lazglafta, tsa mndu ya guli dza'a nzata nda hafu* kə'a.

Gwal dmaku mnduha ta ghəŋa hadik demdem

¹⁸ Daga ta luwa ta margamata Lazglafta kazlay: Nda basa ŋudufani ta ghəŋa inda dmakuha ta magə mnduha, nda kwala tanj kul had ta vla glaku ŋani kə'a. Dza'a tsanaghatas ta guma ta həŋ, kabga ghwadaka skwi ya ta magə həŋ ná, ta hawuha ta kahwathwata.

¹⁹ Skwi má ŋa snanja ta ghəŋa Lazglafta ná, difaghu a wu, dəday ta daði nzakwani, kabga marananjara Lazglafta ta həŋ.

²⁰ Nzakwa Lazglafta kaghəŋani nda mbrakwani ya ŋa kdekedzeŋ ná, skwi ya kul lavinjta lu ta nghanja ya. Ama daga ka yawu zrafta ghəŋa hadik, lavinjta lu ta nghanja nda ta tva skwiha ya maga tsi. Ta had mndu nda pslaftawi da tsi wa.

²¹ Anj mndani, nda sna mnduha kazlay: Mamu Lazglafta kə'a kulam nda tsa, had həŋ ta vla glaku ŋani wu, had həŋ ta rfanaghata guli wa. Katək ná, zwaduta zwadu həŋ ma ndanu. Ka nzamtá həŋ ma grusl, sna a həŋ ta skwi tdukwa wa.

* 1:17 Ngha ta Habakuk 2:4.

²² Gwal nda hidá an̄ni ka hahəŋ ta gray, tsaw ka rgha həŋ.

²³ Má ŋa tsəlɔ́ay tan̄ ta tsəlú ka vɔ́a glaku ŋa Lazglafta ya ta nzaku nda hafu ŋa skwa wuyay tsaf lu manda mndu kul had hafu mida. Sanlaha ma tsa skwa wuyay ya ná, manda tsatá zarak həŋ, manda nimitak fwaɔ́ sɔ́la mista tan̄ tsatá sanlaha, manda tsatá nahadik sanlaha.

²⁴ Tsaya kəl Lazglafta ka zliŋtá mnduha ŋa maga skwi ya kuman̄ maya tan̄. Mantsa tama ka magə həŋ ta skwa hula nda vgha tan̄ mataba tan̄.

²⁵ Ka zliŋtá həŋ ta kahwathwata Lazglafta ka laghwí sna tsakalawi. Ka laghwí həŋ da tsəlú ŋa skwiha ya tsatsaf Lazglafta, ka maga slna ŋa tan̄, ka kwalaghutá tsəlú ŋa Lazglafta ta tsatsaftá inda skwi. Tsatsi ya ran̄ zɔ́lɔ́vay ŋa kɔ́kedzen̄. Amin.

²⁶ Tsaya kəl Lazglafta ka zliŋtá həŋ ŋa maga skwa hula. Zlan̄zla mi'aha ta guya vgha nda zgwana, ka laghwí da guya vgha nda mi'aha manda hahəŋ, skwi ya kul raku magay kadzen̄kadzen̄.

²⁷ Manda tsaya zgwana guli, zlan̄zla həŋ ta guya vgha nda mi'aha, ka kakə hara' uwa sani nda sani ta həŋ, ka laghwí həŋ guya vgha zgun nda zgun, skwi ya kul raku magay kadzen̄kadzen̄. Ka tɔ́danaktá həŋ ta ghəŋa tan̄ ta guma ya prək nda ghwadaka skwi ya maga həŋ.

²⁸ Manda va ya kwalaghu həŋ ta snanatá Lazglafta ya, ka zliŋtá Lazglafta guli ta həŋ mista tsa ghwadaka ndana tan̄ ya. Ka magə həŋ ta skwi kul raku.

²⁹ Ndəghundəgha ghwadaka skwiha kavghakavgha ta magə həŋ; Ta ŋaslu həŋ, ta tsagana həŋ, ta sidi həŋ, ta draku həŋ, ta psɔ́la mndu həŋ, ta zɔ́rɔ́ɔ́wí həŋ, ta tsaghutá mndu həŋ, ka matsan̄waslay həŋ, ta tsa mndəra mndu həŋ,

³⁰ ta vza rutsak həŋ ta mndu, ghuma Lazglafta həŋ, ta ghazenzəŋ həŋ, ta gla ghəŋ həŋ, ta ghərbaku həŋ. Me' ka həŋ ta dzatá vgha ŋa maga ghwadaka skwi. Sna a həŋ ta gwada da dadaha tan̄ wa.

³¹ Had ghəŋ da həŋ wu, maga a həŋ ta skwi ta mnata həŋ wu, dva a həŋ ta mndu wu, tawa a həŋ ta hidáhidá ta mndu wa.

³² Mataba tsa guli ná, ta nda sna həŋ kazlay: Inda gwal ta nzakwa mndərga tsa nzakuha ya ná, mtaku skwi ta ran̄tá həŋ kə'a. Magay ta magə həŋ ta tsa skwiha ya kwen̄kwen̄ yeya a wu, ta ghubay həŋ ta gwal ta maga tsa skwiha ya guli.

2

Guma Lazglafta

¹ Kagha mndu ya ta nzakway ta tha mndu, dər wa ka, had ka nda psɔ́lftawi baɔ́du guma wu, kabga ma tsa tsay ta tsa kagha ta guma ta sanlaha ya ná, ta tsə ta ghəŋa gha ka. Tsa kagha ta tsanaghatá guma ta mndu ya ná, ta magay kagha ta va tsa skwiha ya.

² Nda sna amu kazlay: Ta tvani tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsa ya kə'a.

³ Kagha mndu ya ta tsanaghatá guma ta ghəŋa gwal ta maga skwiha mantsaya, wya ta magaymagay kagha kay guli. Ta grə ka ná, dza'a ndapnda ka ma guma Lazglafta rki na?

⁴ Lazglafta ná, dagala zɔ́ɔ́aku da tsi, dagala ksa ŋuduf da tsi, ghudza a nda ghudza ta skwi wa. Ta gagə nda gaga kagha tama rki? Ari sna a wa kagha kazlay: Tsa zɔ́ɔ́akwa Lazglafta ya ta tin̄wa kagha ŋa mbəɔ́danafta gha ta nzakwa gha kə'a ka na?

⁵ Ma tsa tən̄atá ghəŋa gha ya, ka kwalaghutá ka ta mbəɔ́danaftá nzakwa gha ya ná, guma basatá ŋudufa Lazglafta ta tɔ́danakta ka ta ghəŋa gha. Dza'a ksafksa guma ta kagha, baɔ́du basafta Lazglafta ta ŋuduf ta ghəŋa mnduha, ŋa tsanaghatani ta guma nda tvani ta inda mndu.

⁶ «ŋa vɔ́lan̄tani ta nisəla inda mndu taɔ́ta slani maga* tsi.»

⁷ ŋa gwal ta gɔ́data ta maga skwiha dɔ́nadina ŋa mutsa glaku nda sgit, nda hafu ŋa kɔ́kedzen̄ ya, dza'a vɔ́lan̄vɔ́la Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kɔ́kedzen̄ ta həŋ.

⁸ ŋa gwal ta ga sidi nda Lazglafta, ka kwalaghutá sna kahwathwata ka laghwí da maga ghwadaka skwiha ya ná, dza'a ghuzlan̄anghuzla Lazglafta tiri ta həŋ.

⁹ Inda mndu ta maga ghwadaka skwi, dza'a ghuzlan̄anghuzla Lazglafta tiri. ŋa zɔ́rafta ta la Yahuda karaku, ka da sagha ta la Grek.

¹⁰ Ama ŋa gwal ta maga skwiha dɔ́nadina ya, dza'a vɔ́lan̄vɔ́la Lazglafta ta glaku nda sgit nda zɔ́ɔ́aku ta həŋ. ŋa zɔ́rafta ta la Yahuda karaku, kada sagha ta la Grek guli.

¹¹ Mantsa ya ná, had Lazglafta ta gala mndu wa.

¹² Inda gwal ta maga dmaku kul had zɔ́laha Musa da həŋ, dza'a rwaku həŋ dər má had tsa zɔ́laha ya da həŋ. Inda gwal ta maga dmaku, mamu tsa zɔ́laha ya da həŋ guli, nda tsa zɔ́laha ya dza'a tsanaghata lu ta guma ta həŋ.

¹³ Gwal ta snatá tsa zɔ́laha Musa ya a gwal ta nzakway tɔ́ukwa da Lazglafta wu, ama gwal ta nzakway ta ksa slna manda ya kumə tsa zɔ́laha ya gwal ta nzakway tɔ́ukwa da Lazglafta.

¹⁴ Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, sna a həŋ ta zɔ́laha Musa wu, tsaw baɔ́du sani, ta

* 2:6 Ngha ta Zabura 62:13, nda Mahdihi 24:12.

magay hən̄j ta skwi manda ya ta kumə tsa zlahu ya. Had' zlahu da hən̄j wu, vərđa hahən̄j ta nzakway ka tsa zlahu ya.

¹⁵ Tsaya tama ná, slna tan̄j ta maran̄ta kazlay: Tsa skwi ta kumə zlahu ta magay lu ya ná, nda vinda ma n̄dúfa tan̄j guli manda tsaya ŋa tan̄j. Ta ndanay hən̄j bađu masani kazlay: Skwi dīna maga yu, skwi dīna a maga yu wu kə'a.

¹⁶ Tsaya tama, mandana Lfida Gwadā ta mnə yu na, manda tsaya dza'a nzakwa tsi bađu dza'a għunagata Lazglafta ta Yesu Kristi n̄a tsanaghatā guma ta ghən̄ja inda skwi nda dīfa ma n̄dúfa mnduha ya.

Kwalaghuta la Yahuda ta snatā zlahu

¹⁷ Kagha ta mnay kazlay: La Yahuda i'i kə'a ta dihaftā vgha ta zlahu Musa, ta ghər̄baku ta Lazglafta,

¹⁸ nda sna yu ta skwi ta kumə Lazglafta ka ka, nda sna yu ta skwi dīna ma snan̄ta dā ta zlahu Musa ka ka,

¹⁹ nda fa ghən̄ja gha kazlay: Prək i'i ka dzugwa gwal nda ghulpa kə'a. Tsuwadaka gwal ma grusl yu ka ka ta ndanay,

²⁰ mnda tagha skwi ŋa gwal kul snan̄tā skwi yu ka ka, mnda taghanaf̄tā skwi ta zwani yu, kabga taghadif tagha Zlahu Musa ta inda skwi nda kahwathwata tani ka ka.

²¹ Mantsa nzakwani, ta tagha skwi yu ŋa sanlaha ka ka, tagha a ka ŋa ghən̄ja gha rki? Dina a ghali wu ka kagha ta mnay, tata ghali kagha kay guli.

²² Dina a hliri wu ka kagha ta mnay, tata hliri kagha kay guli. Husihahusa skwa wuyay ka ka, tata ghalay kagha ta skwi ma həga skwa wuyay.

²³ Ta ghər̄baku kagha ta nzakwa zlahu Musa mamu da kagha, ta maga a kagha ta tsa skwi ta kumə zlahu ya kay guli wa. Razanaf a ka ta Lazglafta nda tsa ra?

²⁴ Tsaya kəl lu ka vindafta ma deftera Lazglafta kazlay: Ta gwadā ta kaghuni ta kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka raza Lazglafta kə'a†.

²⁵ Mantsa nzakwani, ka ta magay kuni ta skwi ta kumə zlahu katsi, ta tvani tsa tsatā fafadā ghuni ya. Ala ka si nda tsa fafadā gha, ta maga a ka ta skwi ta kumə zlahu wu katsi, nda nza ka manda mndu kul tsaku fafadani.

²⁶ Lagha mndu kul tsaku fafadani ka maga skwi ta kumə zlahu Lazglafta ní, had' Lazglafta dza'a n̄gha tsa mndu ya manda mndu nda tsa fafadani ra?

²⁷ Ya wya tsa mndu ya ná, had' lu ta tsa fafad' ma nzakwa mndəra tan̄j wu, ama ta magay ta skwi ta kumə zlahu. Had' tsa mndu ya dza'a tsaghaghatā guma ta kagha mndu ta kwalaghutā maga skwi ta kumə zlahu ya ra? Ta wya kay guli, mamu vindaftā zlahu Musa da kagha, nda tsa fafadā gha guli.

²⁸ Vərđa mnda la Yahuda ná, tsa ta nghaku tsakwam ya a wa. Vərđa tsatā fafad' guli ná, tsa tsa lu ta nghaku mividani ya a wa.

²⁹ Vərđa mnda la Yahuda ná, ma n̄dúf nzakwani. Vərđa tsatā fafad' guli ná, ma n̄dúf. Skwi ta vlata Sulkum ná, zlahu ya vindaft lu nda vinda a wa. Vərđa mnda la Yahuda ná, da Lazglafta ta mutsa tsatsi ta għubaku, da mndu a wa.

3

Had' mndu ta nzakway tđukwa wa

¹ Ndaw malaghuta la Yahuda ka lamndu? Nu hayhaya tsatā fafad' na?

² Ndada a nzakwani ta nghadap̄tā lu ta nghayn̄ghay wu, kabga tin̄j ŋa tan̄j vlagata Lazglafta ta gwadani.

³ Ka si kwalaghukwala sanlaha ma hən̄j ta zlgħafta nā, dza'a pyafpya tsa slna palama-palama tan̄j ya ta nzakwa Lazglafta ka ŋərma ra?

⁴ Pyaf a wu! Dər má ta tsakalawi inda mnduha ná, kahwathwata ŋa Lazglafta ta mnay, manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«kagha Lazglafta, ka gwadagwadā ka ta gwadā ná, nda sna lu kazlay:

tđukwa tsa gwadā gha ya kə'a.

Dər má tsafha lu ta rutsak ta kagha,

fləwəđ dza'a saba ka ma gumani.»*

⁵ Ka si tsa ghwadāka skwi ta magə amu ya dza'a maran̄tā nzakwa Lazglafta tđukwa katsi ná, nu ka mu dza'a mnay tama? Dza'a mnay mu kazlay: Tuđukwa a Lazglafta wu kə'a tsamaghar tsi ta guma rki? Ma tsa vli ya ná, manda ya va gwadā lamndu gwadata yu ta tsa gwada ya.

⁶ Mantsa a wu! Ka tđukwa a Lazglafta wu katsi ná, wa ka'a dza'a tsa guma ta ghən̄ja mnduha na?

⁷ Ka si tsa tsakalawa dā ya ta malagħutā kligin̄ta kahwathwata Lazglafta, ka nzaku tsi ŋa vlan̄tā glaku katsi, kabgawu dza'a kəl lu ka tsadighatā guma kazlay: Mnda dmaku ka kə'a tama?

⁸ Ka si mantsa ya tsi ní, nu kwal lu kul mnay kazlay: Magama dmaku kada saba skwi dīna kə'a? Nu kul magə lu manda ya ta tsan̄navata sanlaha ta gwadā kazlay: Mantsa ya ta mna hən̄j kə'a nda an̄ji ya na? Nda ra ka tsanagħata Lazglafta ta guma ta tsa mnduha ya.

Gaga inda mnduha ta dmaku

⁹ Kinawu nzakwani tama! Malagħumala amu la Yahuda ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda rki? Malagħumala a amu wa. Ka yu mnata kay ná, nda la

† 2:24 Ngha ta Izekiyel 36:20, Isaya 52:5.

* 3:4 Ngha ta Zabura 51:6.

Yahuda tani, nda la Grek tani, hahəŋ demdem nzanaghanza dmaku ta həŋ.

¹⁰ Nda nza manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

«had mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta wu, dər turtuk had wa.

¹¹ Had mndu nda sna ta skwi wu, had ya ta psa Lazglafta wa.

¹² Inda tan mbədanambəda həŋ ta hul ta Lazglafta,

nda zaɗa həŋ demdem. Had ya dər turtuk ta maga skwi dina wu,

dər turtuk had wa.

¹³ Wa tan ná, manda gunatá kulu nzakwani. Nda ghanika tan ta nana həŋ ta mnduha.

Ghwana mupuhwa ma huta ta wa tan.

¹⁴ Dagala ksi'i nda nəslu ma wa tan.

¹⁵ Nda tsəra səla tan ɗa dza'a dzata mndu.

¹⁶ Inda tvi labə hahəŋ ná, nda hwanzaɓa inda vli,

ta wahu inda mnduha.

¹⁷ Sna a həŋ ta tva zɗaku wa.

¹⁸ Had zləŋa Lazglafta[†] da həŋ dekdek wa.»

¹⁹ Aŋ mndani, nda sna amu ka kazlay: Inda skwi ta gwadə zlahu ná, ɗa gwal vla Lazglafta ta tsa zlahu ya ɗa tan ta gwada tsi kə'a.

Tsaya tama ná, had mndu nda psłaftawi ta kama Lazglafta wu, kada snanɗa inda mndu kazlay: Gaga həŋ ta dmaku ta kəmani kə'a.

²⁰ Tsaya tama, had mndu dza'a nzakway ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu wa. Zlahu ná, nda nza ɗa snanamtá mnduha kazlay: Gaga kuni ta dmaku kə'a.

Zlghay nda ɗuduf ta nanaftá mndu ka mndu tdukwa

²¹ Ndana tama, marananɗara Lazglafta ta tvi ta mnduha dza'a kəl həŋ ka nzakway ka tdukwa mnduha ta kəmani. Tsa nzaku tdukwa ya ná, nda ma zlahu a ta nzakwa lu wa. Mnanɗna zlahu Musa nda la anabi guli ta gwada ta ghəŋani.

²² Tsaya tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta kəmani ya nda nza nda ma zlghafta dər wa ta Yesu Kristi. Had ya galap Lazglafta, dər la Yahuda dər gwal kul nzakway ka la Yahuda wa.

²³ Inda tan gaga həŋ ta dmaku traptra həŋ ma snanɗa sgita Lazglafta.

²⁴ Ka zɗananɗa Lazglafta ta huɗi ta həŋ ka mbalay, ka nanaftá həŋ ka gwal tdukwa ta kəmani nda ma Yesu Kristi ta pliginɗa həŋ ma dmaku.

²⁵ Tsa Yesu Kristi ya vla Lazglafta ɗa mtutani ta ghəŋa inda mnduha ka planatá dmakwa tan nda usani nda ma zlghafta tan ta Yesu Kristi ɗa maranɗa kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsa dmaku si ta magə mnduha

ghalya ya ná, ka nzata Lazglafta manda skwi kul nghanɗa,

²⁶ ksana ksa ta ɗudufani. Manda va tsaya ta mara Lazglafta ndana guli kazlay: Tudukwa tsatsi kə'a. Tsatsi, tdukwa tsatsi. Ta kumay guli ta nanafta ka gwal tdukwa ta gwal ta zlghaftá Yesu.

²⁷ Ka si mantsa tsi tama ní, ta mamu skwa ghuba ghəŋ nda tsa tama rki? Had wa. Kabgawu? Kabga zlghay nda ɗuduf ɗərma skwi, snanatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁸ Nda sna amu kazlay: Nda ma zlghay nda ɗuduf mutsafta mnduha ta nzata ka gwal tdukwa ta kəma Lazglafta kə'a, nda ma snatá skwi ta kumə zlahu a wa.

²⁹ Lazglafta ná, ɗa la Yahuda nda ghəŋa tan ra? Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda a guli ra? Mantsa nzakwani, Lazglafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ya guli,

³⁰ kabga turtuktuk Lazglafta. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal nda tsa fafaɗa tan nda ma zlghay nda ɗudufa tan. Tsatsi dza'a nanafta ka gwal tdukwa ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda ma zlghay nda ɗudufa tan guli.

³¹ Ma tsa zlghafta zlghaf mu ya tama guli ná, hərɗinharda mu ta zlahu ra? Hərɗin mu wu, katək ná, ɗlanafɗa ɗlanaf mu ta zlahu.

4

Grafta nda nzakwa Abraham

¹ Ndana tama, nu dza'a mu mnay taghəŋa Abraham ta nzakway ka dzizɗa mu? Nahgani mutsaf tsi ma nzakwani?

² Ka si má ma slnani maga tsi mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta katsi ná, ma ranra ghubayni ta ghəŋani, ama ta wa ira Lazglafta a tama wa.

³ Waka deftera Lazglafta ta mnay na? Ka lu ta mnay ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgha Abraham ta Lazglafta, tsaya* kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani» kə'a.

⁴ Ka magamaga mndu ta slna ná, ta planapla lu ta nisəlani. Tsa skwi plana lu ya ná, mbəhay a mbəha lu wu, skwi ta ranɗa ya.

⁵ Ama ka lagha mndu ka zlghaftá Lazglafta nda ɗudufani klaf a ta ghəŋani ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta ta ghəŋa tsa slnani ta magə tsi ya wu katsi, dza'a klafkla Lazglafta ta tsa mndu ya ka mndu tdukwa ta wa irani. Mndarga tsa mndu ya guli ná, nda sna kazlay: Mamu tvi dza'a kəl Lazglafta ka nanaftá gwal dmaku ka gwal tdukwa ta wa irani kə'a.

⁶ Manda va tsaya ka mgham Dawuda guli ta fay ma lahani ta ghəŋa gwal ya klaf

[†] 3:18 Ngha ta Zabura 14:1-3 nda 53:2-4 nda 5:10 nda 140:4 nda 10:7 nda Isaya 59:8 nda Zabura 36 2.

Zlrafta 15:6.

* 4:3 Ngha ta

Lazglafta ka gwal tdukwa ta wa irani dər mā maga a hən ta skwi dīna. Tsa mnduha ya nā, mamu rfu da hən, ka'a.

⁷ «Rfu da gwal plana Lazglafta ta dmakuha tan, ga hən.

Rfu da gwal hərdīn Lazglafta ta dmakuha tan

⁸ Rfu da mndu kul had Mgham Lazglafta ta mbəda dmakwani.»

⁹ Tsa rfu mnə mgham Dawuda ya nā, ta ghəŋa gwal nda datsa fafada tan re, ari nda gwal kul datsaku fafada tan guli a na? Ka mu kay na: «Zlghafzlgħa Abraham ta Lazglafta kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka mu.»

¹⁰ Yawu mutsafta Abraham ta nzakway ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta na? Daga ta kul tsaku fafadani re, ari tahula tsanata fafad a na? Daga ta kul tsaku fafadani.

¹¹ Ma fitika nzakwani ta kul tsaku fafadani, ka klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zlghaftani. Tahula tsa ka tsatā tsi ta fafad. Ka nzaku tsa tsatā fafadani ya, ka njizla marantā nzakwani tdukwa ta wa ira Lazglafta. Abraham nā, dani ma inda gwal kul tsaku fafadani ya, ama ka zlghaftā hən ta Lazglafta, ka klaftā Lazglafta ta hən ka gwal tdukwa ta wa irani, manda ŋa Abraham ya.

¹² Nda nza ka dani ma gwal nda tsa fafada tan guli, ka ksafksa hən ta sadā zlghay nda ŋudufa da mu Abraham ta zlghaftā Lazglafta daga ta kul tsaku fafadani ya.

Tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən ta gwal ta zlghafta

¹³ Tanafta Lazglafta ta imi ta sləmən ta Abraham nda zivrani tani kazlay: Dza'a vlaghavla yu ta ghəŋa hadik[‡] kə'a. Tanaf a Lazglafta ta imi ta sləmən kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu, ama kabga vəl klafta Lazglafta ka mndu tdukwa ma zlghaftani.

¹⁴ Ka si gwal ta maga skwi ta kumə zlahu dza'a mutsa tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta mndu ya katsi nā, bətbət tsa zlghafta zlghaf lu ya, had hayhaya tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu ya nda tsa tama wa.

¹⁵ Zlahu nā, ta klaklda ta 6asa ŋudufa Lazglafta, ama ka had zlahu wu katsi, had sana skwi ŋa 6lanapta wa.

¹⁶ Tsaya tama nā, ma zlghafta nda ŋuduf kəl Lazglafta ka vlatā tsa skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ta mndu ya. Ka mbalay vlatā tsi guli. Nda nza tsa skwi taf tsi ta imi ta sləmən ya ŋa inda zivra Abraham. Nza a ka ŋa gwal ta sna skwi ta kumə zlahu kwenkwen wu. Nda nza guli ka ŋa inda gwal ta zlghafta nda

ŋuduf manda ŋa Abraham ta nzakway ka Da mu demdema ya.

¹⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Fafa yu ta kagha ka dani ma inda mndəra mndu[§] kə'a. Nda nza Abraham ka Da mu da Lazglafta ya zlghaf tsi nda ŋuduf. Tsa Lazglafta ya ta vranamtā hafu ma gwal nda rwa. Tsatsi nda mbrakwa hgagaptā skwi kul had ŋa nzakwani mamu.

¹⁸ Fəglaf a lu ta ghəŋ sızlay wu, tsaw mataba tsaya nā, nda fa ghəŋa Abraham, zlghafzlgħa ta Lazglafta kəl tsi ka nzata ka dani ma inda mndəra mnduha^{*}, manda ya mnana Lazglafta kazlay: Dza'a nda ndəgha zivra gha kə'a ya.

¹⁹ Ta mnanatā Lazglafta ta tsa gwada ya ta Abraham nā, ta ghwan a imani ka hda dərək wa. Nda sna guli kazlay: Nda ghada halata i'i kə'a. Guli nā, lula fitika yay markwa tan ta nzakway ka Sara ta zwan.

²⁰ Dgan a ta ghəŋ dekdek ta ghəŋa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən wu. Katak nā, zlghay nda ŋudufani ta vlantā mbraku, ka zlzlvu tsi ta Lazglafta.

²¹ Grafgra guli kazlay: Tsa skwi tidif Lazglafta ta imi ta sləmən ya nā, mamu nda mbraku ŋa magata guli kə'a.

²² Tsaya tama kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tdukwa[†] tawa irani.

²³ Ka klafkla Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani ka deftera Lazglafta mnata ya nā, ta ghəŋa Abraham ndaghəŋani a nzakwa tsa gwada ya wu,

²⁴ nda nza guli ta ghəŋa amu, ka zlghafzlgħa mu ta Lazglafta ta sli'aganaptā mghama mu Yesu ma mtaku ya. Dza'a klafkla ta amu guli ka gwal tdukwa ta wa irani.

²⁵ Lazglafta ta vlatā tsa Yesu ya ma dzva mnduha ŋa dzata ta ghəŋa dmakwa mu. Ka sli'aganaptā tsi guli ma mtaku ŋa nzakwa mu ka gwal tdukwa ta wa irani.

5

Slərbəptā ta zughu nda Lazglafta

¹ Ndana tama, nda nza mu ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta ma zlghafta mu nda ŋuduf. Mamu zdaku mataba mu nda tsi nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

² Nda ma tsa Yesu Kristi ya mutsafta mu ta zdakatahuda Lazglafta nda ma zlghafta mu nda ŋuduf. Ta tsa zdakatahudi ya sladafta amu ka rfu, kabga nda fa ghəŋa mu ta gwata Lazglafta nda amu ma glakwani.

³ Ta ghəŋa tsaya guli nā, ta rfu mu nda ghuya danwa ta ghuyə mu, kabga nda sna amu kazlay: Ta taghay ghuya danwa ta ksa ŋuduf kə'a.

[†] 4:8 Ngha ta Zabura 32:1-2.

[‡] 4:13 Ngha ta Zlrafta 12:2-3, 17:4-6, 22:15-18.

[§] 4:17 Zlrafta 17:5.

^{*} 4:18 Zlrafta

15:5. [†] 4:22 Ngha ta Zlrafta 15:6.

⁴ Ksa ɲuɖuf ta klaktá ghubasaptá ghuya ɖanɲa. Tsa ghubasaptá ghuya ɖanɲa ya guli ta klaktá faftá ghəɲ ta Lazglafta.

⁵ Ka faffa mu ta ghəɲ ta Lazglafta ná, nzata a ka bətbət wu, kabga maramanmara Lazglafta ma ɲuɖufa mu kə'a ɖvutá amu nda ma Sulkumani ya vlama tsi.

⁶ Mantsa nzakwani, ta ma fitika nzakwa mu kul haɖ mbrakwa mu ná, ka saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa gwal dmaku ma fitik ya kumanɲ Lazglafta.

⁷ Nda bla ka fata mndu ta ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta nzakway tɖukwa. Ka waya ka skwi ba dza'a lavinɲava ta fata ghəɲani ɲa mtuta ta ghəɲa mndu ta maga skwi ya ɖina.

⁸ Ka Lazglafta maramanɲá ɖvutani ta amu na: Ta ma fitika nzakwa mu ta ma dmaku ta saha Yesu Kristi mtuta ta ghəɲa amu.

⁹ Ma tsa mtuta mtu Yesu Kristi ta ghəɲa amu ya, ka klaftá Lazglafta ta amu ka gwal tɖukwa ta wa irani. Mantsa tama ná, nda fa ghəɲa amu kazlay: Dza'a mbamafmba Yesu Kristi ma ɓasa ɲuɖufa Lazglafta ka'a.

¹⁰ Ma fitika nzakwa mu ka ghuma Lazglafta ná, ka slərbaptá tsi ta zughu mataba mu nda tsi nda ma mtuta mtu zwanɲani. Mantsa tama guli ná, ya nda slərbá zughu mataba mu nda tsi ya, nda fa ghəɲa mu guli kazlay: Dza'a mbamafmba nda ma hafa zwanɲani kə'a.

¹¹ Tsaya kwenkwen yeya a wu, ta gharɓaku mu ta Lazglafta nda ma Yesu Kristi ta slərbaptá zughu ndanana mataba mu nda Lazglafta ya.

Gwada ta ghəɲa i Adamu nda Kristi

¹² Samsa dmaku da ghəɲa haɖik nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Adamu. Ka klaktá dmaku ta mtaku, kəl mtaku ka lanaghatá inda mndu, kabga gaga inda mndu ta dmaku.

¹³ Ma kɖaku Lazglafta ka vlanɲá zlahu ta Musa ná, mamu dmaku ma ghəɲa haɖik. Ma fitika nzakwani ta kul haɖ zlahu ná, haɖ lu ta kulaftá dmaku wa.

¹⁴ Kulam nda tsa, daga ta Adamu ka sagha ta Musa ná, ta ga mghamani mtaku ta ghəɲa mndu, nduk ta ghəɲa gwal kul gatá dmaku manda ɲa Adamu.

Adamu ná, ta grə nda tsa mndu dza'a sagha nda sa ya lu.

¹⁵ Nda dga katakata na nzakwa mbalay vla Lazglafta nda nzakwa Adamu. Mantsa nzakwani, ta ghəɲa dmakwa mndu turtuk ta nzakway ka Adamu ná, dagala mnduha ta rwuta. Ama malaghumala tsa mbalaya Lazglafta ta vlata ya. Tsa mbalayani vla tsi nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi ya ná, klanakkla ta zɖaku ta ndəghata mnduha katakata guli.

¹⁶ Tsa mbalay vla Lazglafta ya ná, skwi ɖina ɲani ta magata ka ɲa tsa mndu turtuk ta gatá dmaku ya. Manda gatá tsa mndu turtuk ya ta dmaku ná, ka ksutá guma Lazglafta ta inda mnda sɛla. Ama tahula vlanɲa Lazglafta ta zɖakatahudani ta mnduha ɖər má dagala dmaku maga həɲ mndani, ka klaftá tsi ta həɲ ka gwal tɖukwa ta wa irani.

¹⁷ Nda ma dmaku ga mndu turtuk lanaghatata mtaku ta inda mndu. Ama nda ma mndu turtuk ta nzakway ka Yesu Kristi mutsafta mnduha ta zɖakatahuɖi katakata da Lazglafta. Ka mbalay vlanɲa tsi ta tsa zɖakatahudani ya ta həɲ, ka klaftá tsi ta həɲ ka gwal tɖukwa ta wa irani nda ma Yesu Kristi, ɲa mutsafta tan ta hafu ɲa kɖekedzen, ɲa zay tan ta mgham kawadaga nda tsi guli.

¹⁸ Mantsa tama, manda va nzakwa dmakwa mndu turtuk ta klakta kəl guma ka hbutá inda mndu ya, manda va tsaya guli ná, slna tɖukwa maga mndu turtuk ta nanaftá inda mndu ka gwal tɖukwa guli, ka plinɲá tsi ta inda mndu ma guma, ka mutsaftá həɲ ta hafu ɲa kɖekedzen.

¹⁹ Manda va nzakwa mndu turtuk ta kwalaghutá snanata gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nuta ka gwal dmaku ya, manda va tsaya guli ná, mndu turtuk ta snanata gwada Lazglafta kəl ndəghata mnduha ka nzakway ka tɖukwa mnduha ta wa ira Lazglafta.

²⁰ Ma sagha zlahu Musa, ka sgavaghata saba dmaku ta ɖaɓi. Ma vli sgavagha dmaku ya ná, malaghumala sgəglavaghata zɖakatahuɖa Lazglafta guli.

²¹ Manda va nzakwa gay dmaku ta mgham nda ma mtaku ya ná, manda va tsaya ta ga zɖakatahuɖa Lazglafta ta mgham nda ma nzaku tɖukwa ɲa mutsa hafu ɲa kɖekedzen nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

6

Gwal nda ndi'a vgha tan nda Yesu ná, mamu hafu da həɲ

¹ Nu ka mu dza'a magay tama ndana? Ka gɖavata mu ma dmaku kada sgavaghata zɖakatahuɖa Lazglafta re, ari ki?

² Mantsa a dekdək wa! Mtugudunɲ mta amu ta dmaku, wa ka amu dza'a gɖəglamta ma dmaku na?

³ Sna a kuni kazlay: Ma magamatá batem ná, nda ndi'a mu nda Yesu Kristi, mtumta mu kawadaga nda tsi nda tsa kə'a ra?

⁴ Ma magamatá batem ná, nda gwa mu nda tsi ma mtakwani, paɖampada lu ta amu kawadaga nda tsi. Ka sli'aganaptá mbrakwa glakwa Da ta Yesu Kristi ɲa nza-kwa amu guli nda lfida hafu.

⁵ Anji, nda ndi'a amu kahwathwata nda tsi ma fitika mtuta mtu mu kawadaga nda

tsi. Manda va tsaya guli ná, sli'agapli'a mu ma mtaku manda va ya sli'agap tsatsi nja nzakwa mu nda lfića hafu.

⁶ Dina ka snaŋta mu kazlay: Tsa nzaku si ta nzaku mu ghalya ya ná, zlɔŋaf zlɔŋa lu ta udza zlɔŋay kawadaga nda Kristi kə'a, kabga nja zadanaťa tsa mbrakwa dmaku ma vgha mu ya. Yaha mu kdánta nzaku ka vu'a dmaku ka lu, kəl lu ka magata manda tsaya.

⁷ Mndu ya ta mtuta ná, falau' vghani da dmaku.

⁸ Ka lagha mu ka mtuta kawadaga nda Kristi katsi ná, nda fa ghɔŋa mu guli kazlay: Dza'a nzaku mu nda hafu kawadaga nda tsi kə'a.

⁹ Nda sna amu kazlay: Sli'agapli'a Kristi ma mtaku, mtugelta a guli wu kə'a. Ta had mtaku nda mbraku ta ghɔŋani wa.

¹⁰ Tsa mtuta mtu tsi ya ná, turtuktuk mtuta tsi ta ghɔŋa dmakwa mnduha. Ndanana ná, nda hafu tsatsi. Ka nja Lazglafta ta nzakwa tsi ta nzakwani.

¹¹ Manda tsaya kaghuni guli, dina ka snaŋta ghuni kazlay: Nda mta kuni, nda dga vgha ghuni nda dmaku kə'a. Ta nzaku kuni nda hafu nja Lazglafta, kabga nda ndi'a vgha ghuni nda Yesu Kristi.

¹² Mantsa tama, yaha dmaku gəgəltá mgham ta ghɔŋa na slu'uvgha ghuni ta mtaku na. Yaha kuni snanata skwi ya ta kumə tsi.

¹³ Ma zlanaj kuni ta dmaku ta fawayha ghuni nja maga dmaku. Katək ná, vlaywawla ta ghɔŋa ghuni ta Lazglafta, kabga nda nza kuni ka gwal nda hafu ta sli'agapta ma mtaku. Zlanajwa fawayha ghuni ta Lazglafta, ka maga tsi ta skwiha ya tdukwa nda hɔŋ.

¹⁴ Mantsa tama, ta had dmaku nda ga mgham ta ghɔŋa kaghuni wu, kabga ta mista zlahu a kuni wu, mista zdakatahuda Lazglafta kuni.

Vu'a dmaku mu re, vu'a Lazglafta a mu na?

¹⁵ Kinawu nzakwani tama! Ka maga mu ta dmaku kabga kwala mu ta kul had mista zlahu, laghula mu dista zdakatahuda Lazglafta rki? Mantsa a dekdek wa!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Ka fafa kuni ta ghɔŋa ghuni manda vu'a mndu ka snanata gwadani ná, nda nza kuni ka vu'a tsa mndu ta snu kuni ta gwadani ya kə'a ra? Lavinlava ka ta nzakway ka vu'a dmaku, nja klay dmaku ta kagha da mtaku. Lavinlava ka ta snanata nja Lazglafta, nja naghafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta ghɔŋa val snanata gha ta gwadani.

¹⁷ Rfama ta Lazglafta! Ghalya si nda nza kuni ka vu'a dmaku. Ndanana, snasna kuni nda inda nudufa ghuni ta dughwanja skwi

ya ta taghu lu nja inda mnduha demdem, ka taghata kuni.

¹⁸ Manda pligighunista ma dmaku, ka nuta kuni ka vu'a maga skwi tdukwa.

¹⁹ Manda va ya ta gwada mnda səla ta gwadaghunata yu ta na gwada na, kabga pərdaf a kuni ta snaŋta wa. Ghalya ná, si zlinzla kuni ta fawayha ghuni ka vu'a maga nədaka skwiha, nda dmakuha nja kwal kul sna gwada da Lazglafta. Ndanana tama ná, zlanjwazla ta fawayha ghuni ka vu'a maga skwi tdukwa nja nzakway ka gwal ta snanata nja Lazglafta.

²⁰ Ma nzakwa ghuni ka vu'a dmaku ná, Zdagaghuna a maga skwi tdukwa wa.

²¹ Slənawu tsa maga kuni tama? Wya ka skwa hula tsa skwiha ya ndana, kabga mtaku kdavakta tsa skwiha ya.

²² Ndana tama guli ná, pligighunispla lu ma dmaku ka nuta kuni ka kwalva Lazglafta ka mutsafta kuni ta nzata nda ghuba ma nzakwa ghuni, nja mutsay ghuni ta hafu nja kdekedzej ma kdavaktani.

²³ Manda va tsaya ná, ka ta ga dmaku mndu, nisəlani ná mtaku ya. Ama skwi ka mbalay ta mutsu lu da Lazglafta ná, hafu nja kdekedzej ya ma ndi'ata vgha mu nda Yesu Kristi Mghama mu.

7

Grafta nda nzakwa i marakw nda zə'al

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni ta zlahu. Nja kaghuni nda sna ta zlahu ya, ta mna yu ta na gwada na kazlay: Ta ma nzakwa mndu ta ndiri ta ga zlahu ta mgham ta ghɔŋa mndu kə'a.

² Ka graghunaf gra yu 6a! Marakw ga mndu ná, hbafhba zlahu ta zə'ala tanj ka ta ndiri zə'ala tanj. Ala, ka mtumta zə'ala tanj katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ta hbafhta ta zə'ala tanj ya.

³ Ka ta ndiri zə'ala tanj, ka sli'afhta tsi ka laghwi da sana mndu katsi, hliri ta magə tsa marakw ya nda tsa. Ala ka mtumta zə'ala tanj katsi, falau' vghani ma tsa zlahu ya, dər sli'afhta tsi ka laghu wuma ta sana mndu ná, hla a ta iri nda tsa wa.

⁴ Manda va tsaya nzakwani nda kaghuni guli zwanama. Ma mtuta Kristi ta udza zlɔŋay ná, mtumta kaghuni guli kawadaga nda tsi, nda dga vgha ghuni nda zlahu. Nda nza kuni ka nja sana mndu, ka nja tsa mndu ta sli'agapta ma mtaku ya, nja magay mu ta skwi dina nja Lazglafta.

⁵ Ghalya, ma fitika nzakwa mu ta maga skwi ta kumə maya mu ná, dmaku tsa skwi ya ka zlahu ta mnay nja mu. Na tsa snaŋta mu mantsaya, ka mamafta mu ta maga tsa skwi lmaf lu ya. Ka ksə tsa ghwadaka skwiha ya ta slna ma amu, ka kla amu da mtaku.

⁶ Ndanana tama ná, falau' vgha mu da zlahu, mtuguduṃta mu ta tsa zlahu ya si ta hbamata ya. Lavinjlava mu ta maganátá slna ta Lazglafta ma lfídá nzaku ta maramanṭa Sulkum. Manda tsa vindaf lu ma zlahu ghalya ya a ta magəgəṭta mu wa.

Nzakwa zlahu nda dmaku

⁷ Nu ṅa mnay tama? Zlahu ná, dmaku ya ra? Dmaku a wa. Ama ka má had ka zlahu wu ná, ma sna a yu ta dmaku wa. Ka má mniha a zlahu kazlay: Ma hara'u ka ta iri ta skwa mndu kə'a ná, ma sna a yu kazlay: Dmaku* ya kə'a wa.

⁸ Mantša ya tama, ka mutsaftá dmaku ta gaganafá inda hara'uwa skwiha ma i'i nda ma zlahu. Ka má had ka zlahu wu ná, gratá skwi nda mta na dmaku.

⁹ Ghalya, ma kwala dá ta kul snanṭá zlahu ná, ta nzutá nzakwa dá yu. Manda snanṭa dá ta zlahu, ka nzatá dmaku nda hafu,

¹⁰ ta mtutá i'i. Lazglafta ná, vlvla tsatsi ta zlahu ṅa mutša hafu, ama ka klaghatá tsi ta i'i da dmaku.

¹¹ Mutsafnutsa dmaku ta tvi, ka klaftá tsi ta zlahu ṅa nana i'i ka ga dmaku, ka dzihatá.

¹² Tsaw zlahu ná, sagha daga da Lazglafta. Inda gwada ya mna tsi ná, nda ghuṭa, tdukwa nzakwani, dina guli.

¹³ Tsaya tama ní, lavinjlava skwi dina ta dzihata ra? Lavinj a wu, dmaku katək ta dzihata. Tsa dmaku ya ta klaftá tsa ṅerma skwi ya, ka dzihata nda tsi, kabga ṅa snanṭá kə'avakta nzakwa dmaku. Nda ma zlahu saba dmaku dəday ta daḃi, nda kə'avakta 6adzatani tani.

Mnda səla ná, ṅurdika dmaku ya

¹⁴ Nda sna amu kazlay: Sagha daga da Lazglafta na zlahu kə'a. Tsaw i'i ná, mnda səla yu habu dmaku.

¹⁵ Kahwathwata ná, sna a yu ta skwi ta magə yu wu, had yu ta maga skwi ta kumə yu wu, tsa skwi ta husihata ya katək ta magə yu.

¹⁶ Tsaw ka tsa skwi kul kumə yu ya ta magə yu katsi, tsaya kəl yu ka grafta kazlay: Skwi dina zlahu kə'a.

¹⁷ Tsa ghwadaka skwi ta magə yu ya ná, i'i a ta gay wa, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

¹⁸ Nda sna yu kazlay: Had skwi dina ma i'i, ma na slu'uvgha i'i na wu kə'a, na skwi ta kumə yu ta mnay. Ta kumay yu má ta maga skwi dina, trid' lavinj a yu wa.

¹⁹ Had yu ta maga skwi dina má ta kumə yu wu, skwi kul dinaku kul kumə yu, ta magə yu.

²⁰ Ka ta magay yu ta skwi kul kumə yu katsi ná, i'i a ta gay wu, tsa dmaku ma i'i ya ta gay.

²¹ Wya skwi ta tapafṭa yu tazlay ma vgha dá: Ka maga yu ta skwi dina ka yu ya ná, gi ka ghwadaka skwi kə'a ta nuta.

²² Ma hyahya ṅudufa dá ya ná, zdigihazdá zlahu Lazglafta.

²³ Ama ma vgha dá, ta tapaf tapa yu ta sana ghwadaka skwi ta lmu nda vərda skwi dina ya ta ndanu yu. Tsa ghwadaka skwi ma i'i ya, ta na i'i ka vu'a dmaku.

²⁴ Danṅa dá ṅa dá gra! Wa dza'a dgihata nda na vgha ta kla i'i da dmaku na na?

²⁵ Ta rfay yu katakata ta Lazglafta ta mbidifta nda ma Yesu Kristi.

Tsaya tama ná, ma ghəṅa dá ya ná, ta kumay yu ta sna zlahu Lazglafta, ama ma vgha dá ya, zlahu dmaku ta laghu yu da snay.

8

Nzakway nda mbrakwa Sulkum nda ghuṭa

¹ Ndanana tama, tsanaghata a Lazglafta ta guma ta gwal nda ndi'a vgha tarj nda Yesu Kristi wu,

² kabga mbrakwa Sulkum nda ghuṭa ta vlamatá hafu nda ma Yesu Kristi ta ga mgham ta ghəṅa i'i. Mbrakwa tsa Sulkum nda ghuṭa ya ta klaptá i'i ma mbrakwa dmaku nda ṅa mtaku tani.

³ Traptra zlahu Musa ta maga tsa slna ya, kabga hta ta mbrakwa mnda səla ta pyafṭa ka magata. Ama ka magatá Lazglafta ma ghunagatani ta zwanjani turtuktuk ma slu'uvgha manda ṅa gwal dmaku, ṅa klagamapta ma dmaku. Nda tsaya tsanaghata Lazglafta ta guma ta dmaku ta magə mnda səla.

⁴ Kada lavinjta mu ta nzaku manda ya ta kumə zlahu kə'a kəl tsi ka magata mantša ya, ṅa nzay mu ta nzaku manda ya ta kumay Sulkum, manda ya ta kumə slu'uvgha a wa.

⁵ Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá slu'uvgha ná, tsa ṅa slu'uvgha ya ta laghu hən da snay. Gwal ta nzaku manda ya ta zdəganatá Sulkum nda ghuṭa ya guli, tsa ṅa Sulkum nda ghuṭa ya ta laghu hahən da snay.

⁶ Ka laghula lu da snanátá ta ṅa skwi ta zdəganatá slu'uvgha katsi ná, kla ghəṅ da mtaku tsa. Ka laghula lu da sna skwi ta zdəganatá Sulkum nda ghuṭa katsi guli ná, kla ghəṅ da hafu nda ya da zdaku tsa guli.

⁷ Gwal ta laghwi da snanátá ṅa skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, ghuma Lazglafta hən, kabga had hən ta sna zlahu Lazglafta wu, traptra hən ta snata.

⁸ Gwal ta maga skwi ta zdəganatá slu'uvgha ná, lavinj a hən ta maga skwi ta zdəganatá Lazglafta wa.

* 7:7 Ngaha ta Sabi 20:17 nda Vrafta ta Zlahu 5:21.

⁹ Ama kaghuni, haɗ kuni ta maga skwi manda ya ta zɗaganatá slu'uvgha wa, manda ya ta zɗaganatá Sulkuma Lazglafta ta nzaku ma kaghuni ta nzakwa kuni ta nzaku. Ka haɗ Sulkuma Kristi ma mndu wu ná, ɗa Kristi a tsa mndu ya wa.

¹⁰ Ka si mamu Kristi ma kaghuni katsi, ta vlaghunavla Sulkumani ta hafu, kabga naghunafna Lazglafta ka gwal tɗukwa ta wa irani. Anj mndani dza'a mtumta kuni ta ghɛɗa vɛl magata ghuni ta dmaku.

¹¹ Ka si ta nzaku Sulkuma tsa mndu ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya ma kaghuni katsi, wa tsa mndu ta sli'aganaptá Kristi ma mtaku ya, dza'a vranamtá hafu ma tsa slu'uvgha ghuni ta mtuta nda ma tsa Sulkumani ta nzaku ma kaghuni ya.

¹² Ka si mantse tsi tama zwanama, ka dmɛɗ tsa nzaku ya ta amu. Dɛmɛɗa nzaku manda ya ta zɗaganatá slu'uvgha a wa. Haɗ amu ta nzay manda ya ta zɗaganatá slu'uvgha wa.

¹³ Ka manda ya ta zɗaganatá slu'uvgha ka kuni nzaku katsi ná, dza'a mtaku kuni. Ala, ka zlanajzla kuni ta ghɛɗa ghuni ta Sulkum ka dzata tsi ta skwiha ta zɗaganatá slu'uvgha ghuni katsi, dza'a nzakway kuni nda hafu.

¹⁴ Inda gwal ta pghɛ Sulkuma Lazglafta ná, nda nza hɛɗ ka zwana Lazglafta.

¹⁵ Tsa Sulkum vlaghuna Lazglafta ya ná, haɗ ta nighunista ka vu'a ɗa zlanɗlay ghuni ta zlanɗ wa. Tsa Sulkum ya ná, naghunafna ka zwana Lazglafta. Nda ma tsa Sulkum ya ta hga mu ta Lazglafta ka «Aba, Da!» kɛ'a.

¹⁶ Tsa Sulkuma Lazglafta ya ta mnay ɗa sulkuma vgha mu kazlay: Zwana Lazglafta amu kɛ'a.

¹⁷ Ka si nda nza mu ka zwanani, dza'a mutsay mu ta skwi ya payamaf tsi. Nda amu tani, nda Yesu Kristi tani, kawadaga mu dza'a mutsa tsa skwi payamaf tsi ya, kabga kawadaga mu ta ghuya ɗanjwa, kawadaga mu guli nda tsi dza'a mutsa tsa glaku ya.

Njorma skwi ya faf mu ta ghɛɗa tida

¹⁸ Grafgra yu kazlay: Nana ghuya ɗanjwa ta ghuyɛ mu na ná, haɗ lu dza'a walanɗa gray nda tsa glaku dza'a maramanɗa Lazglafta ya wu kɛ'a.

¹⁹ Inda skwi zlagɛɗin Lazglafta ná, nda mndɛr ta kzla hɛɗ ta tsa fitik dza'a maranɗa Lazglafta ta zwanani ya.

²⁰ Tsaw tsa skwiha zlagɛɗin Lazglafta ya ná, nuna hɛɗ ka skwa bɛtbɛt, nda ɗway tan a nuta hɛɗ mantseya guli wu, Lazglafta ta ɗvaftá nzata tan mantse* ya. Tsaw ta nda fa ghɛɗani ta skwi dza'a tsi magay dazlay,

²¹ kabga mamu fitik ya dza'a plinjta tsi ta inda skwi ya zlagɛɗin tsi, ma ga vu'a rwaku.

Nj mutsay tan ta glaku manda ɗa zwana Lazglafta, ɗa nzakwa tan flau' vgha tan.

²² Nda sna amu kulam gwatna, ta njizi inda skwiha zlagɛɗin Lazglafta, ta ɓasa vgha hɛɗ manda marakw ta ɓasa yaku.

²³ Hahɛɗ ndaghɛɗa tan yeya a wu, nda amu tinlaghu Lazglafta ta vlamatá Sulkumani ya tani, ta ɓasay ɓasay amu guli ma vgha mu, ka kzla fitika vɛrɗa nzakwa mu ka zwana Lazglafta, ɗa nzata mu nda vɛrdaka falau'wa ta vgha mu.

²⁴ Ma fatá ghɛɗa mu mbamafta Lazglafta. Ka nda ghada nghanɗa skwi ya faf lu ta ghɛɗ tida ná, fɛgla a lu ta ghɛɗ tida wa. Tata fay lu ta ghɛɗ ta skwi ya ghada lu ta nghanɗa ra?

²⁵ Ala, ka nda fa ghɛɗa mu ta skwi ta kul nghanɗa mu katsi ná, nda ksata njɗuf ta kzla mu ta tsa skwi ya.

²⁶ Manda tsaya guli ná, ta katay Sulkum nda ghuɓa ta amu guli ma hta ta mbrakwa mu. Sna a amu ta maga du'a manda ya ta raku wu, ama ka ndɛɓu Sulkum kaghɛɗani ta dzvu da Lazglafta da manaka amu nda njizi, kul lavinjta lu ta mnay nda wi.

²⁷ Lazglafta ná, nda sna tsatsi ta kdavakta skwi ma njɗufa mndu. Nda sna ta skwi ta kumɛ Sulkum ta ɗaway, kabga manda ya ta kumɛ Lazglafta ta ɗawa Sulkum da tsi ta skwi ɗa gwal ta nzakway ka njani.

²⁸ Nda sna amu guli kazlay: Nj ɗinakwa tan mida ta maga Lazglafta ta inda skwi ɗa gwal ta ɗvuta, tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanɗan ya.

²⁹ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta daga tanɗan ya, ghadughada ta nanafɗa hɛɗ ɗa gara vgha nda zwanani, ɗa nzakwa tsa zwanani ya ka zumali mataba ndɛghata zwanama.

³⁰ Tsa gwal ghadu tsi ta zabuta ya, tsa hahɛɗ ya hagaf tsi guli. Tsa gwal hagaf tsi ya guli, hahɛɗ nanaf tsi ka gwal tɗukwa ta wa irani. Tsa hahɛɗ nanaf tsi ka gwal tɗukwa ta wa irani ya, tsa hahɛɗ ya vlanɗ tsi ta glaku ta hɛɗ.

Dvuɗva Lazglafta ta amu

³¹ Ka si mantse tsi, nu ta ɗa mnay mu ta ghɛɗa tsaya tama? Ka si ɗa mu Lazglafta ya ní, wa dza'a dzanjta kɛma nda amu na?

³² Lazglafta ná, pyaghu a ta zwanani wa. Vlagavla ka mtuta tsi da manaka amu demdem. Wa kɛ'a dza'a kwal kul vlamatá inda skwi kawadaga nda tsatsi tama?

³³ Wa dza'a tsaftá skwi ta gwal zabap Lazglafta na? Haɗ mndu wa. Lazglafta ta hlaftá hɛɗ ka gwal tɗukwa ta wa irani.

³⁴ Wa ya dza'a lavinjta ksutá hɛɗ ma guma na? Yesu Kristi ná, mtumta. Ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta maga du'a da manaka amu.

* 8:20 Ngha ta Zrafta 3:17.

³⁵ Wa dza'a dgamata nda dʋuta ya dʋu Kristi ta amu na? Ghuya ɗanwa re, skwi ta malaghutá mbrakwa mu re, giri re, maya re, pɗa lɗut re, nzaku ta wa hɗak re, budugwa a dza'a dgamata na?

³⁶ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ta ghəŋa gwada ta kagha ta kəl ɲni ka nzakway ta wa hɗak inda fitik.

«Ta kəl lu ka nɣa aɲni manda tuwakha ta klə lu ta tumbɓa† kə'a.»

³⁷ Ma inda tsa skwiha ya ná, fərtapfərtə amu ma zatá ghwa, nda ma mndu ya ta dʋutá amu.

³⁸ Manda va tsaya nzakwani, nda sna yu kazlay: Dər má mtaku tsi, dər má nzata nda hafu tsi, dər má duhwalha Lazglafta tsi, dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta luwa tsi, dər má nzaku ndanana tsi, dər má nzaku ta kəma a tsi,

³⁹ dər má sana skwiha nda mbra nda mbra ta ghəŋa hadik a tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani ta ghudzifa luwa tsi, dər má skwi kighkigh zaghutani da ghuvata hadik tsi, had sana skwi zlaganap Lazglafta nda zɓaga dza'a dgamata nda tsa dʋu ya dʋu Lazglafta ta amu, maramaɲ tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu ya wu kə'a.

9

Lazglafta ta zbaptá la Isra'ila

¹ Kahwathwata na gwada dza'a yu mnay na, ma hga Yesu Kristi, tsakalawa ɗa a wa. Manda tsaya ka nzakwani ka ndana ɗa guli ta mniyata Sulkum nda ghuɓa.

² Ta kuzliha kuzla ta ɲudufa ɗa katakata, nda ɲra ɲudufa ɗa inda fitik,

³ ta ghəŋa zwanama ɗa ta nzakway ka mndəra ini. Ta ɗar ma Ksi'afɗa Lazglafta ta i'i, ka dɗihata nda Kristi, ta mbanafá tsi ta hahəŋ, ka yu.

⁴ La Isra'ila həŋ. Hahəŋ nanaf Lazglafta ka zwanani, hahəŋ maranaɲ tsi ta sgitani, nda hahəŋ dzrafta tsi ta wi, hahəŋ vɓar tsi ta zɓahu, hahəŋ maranaɲ tsi ta tvi ká həŋ ɗa tsəɓu ta kəmani, hahəŋ tanaf lu ta imi ta sləməŋ,

⁵ dzidziha taŋ gwal kulaɲ lu, nda tvi slu'uvgha guli ná, ma mndəra taŋ saba Kristi. Tsatsi ta hemanatá inda skwi demdem. Zləzlvama ɲa dekdək ta Lazglafta. Ka nza tsi mantsa.

⁶ Vraghu nda wani a tsa gwada Lazglafta ta mnata ya wu, kabga inda gwal ta nzakway yagap lu ma la Isra'ila a ta nzakway ka vərɗa la Isra'ila wa.

⁷ Guli ná, inda gwal ta nzakway yagap lu ma mndəra Abraham a ta nzakway ka vərɗa

zivirha Abraham wa. Ka Lazglafta nda Abraham na: «Nda ma Izak* dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

⁸ Ghəŋa tsa gwada ya na: Zivir ya yagap lu nda ma slu'uvgha a gwal ta nzakway ka zwana Lazglafta wa. Ama zwani ya yagap lu nda ta tva dzratawa Lazglafta nda Abraham, zwana zivir.

⁹ Wya tsa gwada ta ta ta imi ta sləməŋ mnə Lazglafta ya: «Ta vraktá yu kdaghalam mandana luwa ná, nda zwan† ta ghuva Sara,» ka'a.

¹⁰ Manda va tsaya luta tsi nda Rabika markwa dzidza mu Izak, ka yanatá tsi ta mbuhwali.

¹¹⁻¹² Ma kdə lu ka yatá tsa zwaniha ya, ka Lazglafta nda Rabika mantsa: «Mali dza'a ndəba dzvu da sagəŋ,» ka'a. Ta la a tsa zwaniha ya saha ta hadik, ka snarɗa taŋ ta skwi ɗina nda ya kul ɗinaku nda tsa ta luta tsa gwada ya wa. Nzanza tsa skwi ya mantsa kada nzakwa skwi ta kumə Lazglafta manda ya tha tsi. Tsa zɓaf lu ya ná, ɲa nzakwani manda ya ta kumə Lazglafta hɗafta lu, ta vəl magatani ta slna a wa.

¹³ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Zbuzba yu ta Yakubu ka zɓarɗá Isuwa‡,» ka'a

¹⁴ Kinawu ka mu dza'a mnay tama? Tudukwa a Lazglafta nda tsa tama wu rki na? Mantsa ya a dekdək wa.

¹⁵ Ka Lazglafta nda Musa na: «Ta magana-maga yu ta skwi ɗina ta mndu ya ta kumə yu ta maganatá skwi ɗina. Ta taway yu ta hidahida ta mndu ya ta kumə yu ta tawatá hidahida tida§ guli,» ka'a.

¹⁶ Tsaya tama, ka zɓaf zba Lazglafta ta mndu ná, ta vəl kumafta maya tsa mndu ya a wu, ta vəl magatani ta slna a guli wa. Lazglafta tani ta dʋafta maganatá skwi ɗina, ka'a.

¹⁷ Wya ka Lazglafta mnanatá Fir'awna, ka vindaftá lu ma defteri: «Faffa yu ta kagha ka mgham ɲa maravata mbrakwa ɗa ta kagha, nda ya ɲa tiŋtá hga ɗa ta ghəŋa hadik* demdem.»

¹⁸ Mantsa ya tama ná, ta magay Lazglafta ta skwi ɗina ɲa mndu ya kumaɲ tsi, ta təŋay ta ɲudufa mndu ya kumaɲ tsi guli.

Manda ya kumaɲ tsi ta maga Lazglafta ta slnani

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka ɲa ɗa kazlay: Ka si mantsa ya tsi, kabgawu ta kəl Lazglafta ka mnay, magamaga kuni ta dmaku kə'a nda mnduha tama ɓa? Tsaw waya dza'a lavinɗá kwalaghutá skwi ya kumaɲ Lazglafta na?

† 8:36 Ngha ta Zabura 44:23. * 9:7 Ngha ta Zlrafta 21:12.

† 9:9 Ngha ta Zlrafta 18:10-14. ‡ 9:13 Ngha ta Zlrafta

25:23, nda Malatsi 1:2-3.

§ 9:15 Ngha ta Sabi 33:19. *

9:17 Ngha ta Sabi 9:16.

²⁰ Kagha mnda sɛla, wa hga gha ŋa zlɛrɛda ya kumanj Lazglafta na? Ta mnay skwi tsaf lu nda rɛisl ŋa mndu ya ta tsaf ta kazlay: Kabgawu kɛl ka ka tsaf ta i'i mandana na kɛ'a ra?

²¹ Tsa mnda tsaf ta huzla ya a ta laviŋta maga skwi ya kumanj tsi nda tsa rɛisl ya ra? Nda va tsa rɛisla turtuk ya, laviŋlava ta tsaf ta huzla ya ŋa maga sɛna nda tsi baɗu gwada, nda ya ŋa maga sɛnaha baɗu walaya fitikha.

²² Ka manda tsaya kumanjta Lazglafta ta maranj ta basata ŋudufani, nda maranjani ta mbrakwani ma su'ayni nda ksata ŋuduf katakata ta ghɛŋa gwal nda fa ŋa zwaɗuta ma basata ŋudufani ya ni, nu ŋa gha mida tama na?

²³ Mantsa ya kumanjta Lazglafta ta sɛnanta mnduha ta glakwa sgitanu ŋa gwal tawa tsi ta hiɗahiɗa ta hɛŋ, tsa gwal ya thanaf tsi ŋa lami da sgitanu ya.

²⁴ Ama tsa gwal hagaf tsi ya, mataba la Yahuda yeya a wu, kulam mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda tani.

²⁵ Tsaya skwi ya mna tsi ma deftera Huseya:

«Mnduha ɗa kuni,
ka yu dza'a hga gwal kul haɗ ka mnduha ɗa.
Gwal ɗu yu kuni,
dza'a hga yu ta gwal si kul ɗvuta yu.

²⁶ Ma vli ya mnana lu ta hɛŋ,
“mnduha ɗa a kuni wu” kɛ'a ya, ma tsa vli ya dza'a hga lu ta hɛŋ ka Zwana Lazglafta nda hafu†.»

²⁷ Ka Isaya nda ŋani klanɗa lwi nda zwana la Isra'ila guli na: «Ɗɛr manda wutak ta wa ghwa yatá zwana la Isra'ila ná, mtsel yeya gwal dza'a mba'ata mataba tanj.

²⁸ Dza'a sasa Mgham Lazglafta tsanaghatá guma ta ghɛŋa haɗik demdem, haɗ dza'a laghwi ɗa gɛrɗaku wu‡.» ka'a.

²⁹ Manda ya mna Isaya ghalya guli na:
«Ka má ɗdama a Lazglafta ta Mbruta ta zivir wu katsi ná,
má nda nza mu manda luwa Suduma, má nuna mu manda luwa Gwamura§ guli.» ka'a.

La Isra'ila nda tva mbaku ma zlgħay nda ŋuduf

³⁰ Kinawu tsa tama? Gwal kul nzakway ka la Yahuda ná, zbanj a hahɛŋ ta nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta wu, ka mutsafaɗ hɛŋ ta nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ŋuduf.

³¹ La Isra'ila ya guli ná, zbanjzba hahɛŋ ta magatá skwi ta kumɛ zlahu, ŋa nzakway ka gwal tɗukwa ta wa ira Lazglafta, trid traptra hɛŋ ta magatá tsa skwi kumanj zlahu ya.

³² Kabgawu kɛl la Isra'ila ka trapta na? Kabga zbanj a hɛŋ nda ma zlgħay nda ŋuduf wu, nda ma magatá skwi kumanj zlahu dza'a mutsakwa tsi ka hahɛŋ. Ka dzunɗá tuthun ta hɛŋ «ta palaka tuthun.»

³³ Manda ya nda vinda ma defteri kazlay: Wana yu ta fatá palaka tuthun ma luwa Siyuna,

pala ya dza'a zlabanaptá mnduha.

Mndu dza'a zlgħafta ná,

haɗ dza'a pghanaghatá hula wu* kɛ'a ya.

10

Turtuktuk Lazglafta ŋa inda mndu

¹ Zwanama ɗa, skwi ta kumɛ yu ma ŋudufa ɗa ná, ta kumay yu ta mutsafaɗ la Isra'ila ta mbaku. Tsaya skwi ta magɛ yu ta du'a ta ghɛŋa tanj da Lazglafta.

² Nda sna yu kazlay: Ta zbay hɛŋ ta Lazglafta nda ŋudufa tanj kɛ'a, ama sna a hɛŋ ta vɛrɗa tvi wa.

³ Sna a hɛŋ ta tvi ká Lazglafta ta nanaftá mnduha ka gwal tɗukwa ta wa irani wa. ŋa tanj ŋa tanj ma zba tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta ta magɛ hɛŋ, ka kwalagħutá hɛŋ ta tsu'afɗá tsa tvi ta kɛl Lazglafta ka nanaftá mnduha ka gwal tɗukwa ta wa irani ya.

⁴ Tsaya tama ná, kɗanakkɗa Kristi ta zlahu. Inda gwal ta zlgħaftá Yesu Kristi ná, nanaf na Lazglafta ta hɛŋ ka gwal tɗukwa ta wa irani.

Inda mndu ta zlgħafta nda mba

⁵ Ka vɛrɗa Musa vindafta ta ghɛŋa tva nzaku ka mndu tɗukwa nda ma zlahu na: «Inda mndu ta kɗanaktá inda skwi manda ya ta kumɛ zlahu* ná, dza'a mbaku nda mida» ka'a.

⁶ Ama wya ka gwada Lazglafta ta mnay ta ghɛŋa tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlgħay nda ŋuduf: «Wa dza'a lafi ta luwa da klagatá Kristi na?» ka ka mndu ná, għadagħada Kristi ta saha!

⁷ Ma mnɛ ka guli kazlay: «Wa dza'a laha da ghuvata haɗik da klagatá Kristi na kɛ'a guli,» għadagħada Kristi ta sli'agapta.

⁸ Tsaw wya ka Musa mnata ma deftera Lazglafta ta ghɛŋa tva nzaku tɗukwa ta wa ira Lazglafta: Tavata kagha gwada Lazglafta, ma wubisima gha nzakwani, nda ya ma ŋudufa gha† guli. Tsa gwada ya ná, gwada ta zlgħay nda ŋuduf ya ta mnɛ ŋni ŋa mnduha.

⁹ Ka mnanj mna ka nda wa gha kazlay: Yesu ná, Mgham ya kɛ'a, zlgħafzlgħa ka guli ma ŋudufa gha kazlay: Sli'aganapli'a Lazglafta ma mtaku kɛ'a, dza'a mbaku ka.

† 9:26 Ngha ta Huseya 2:1-3 nda 2:25. ‡ 9:28 Ngha ta Isaya 10:22-23. § 9:29 Ngha ta Isaya 1:9 nda 19:23-28. * 9:33 Ngha ta Isaya 28:16. * 10:5 Levitik 18:5. † 10:8 Vrafta ta Zlahu 30:12-14.

¹⁰ Ma zlgħafta nda ɲuɖuf ta nuta lu ka mndu tɖukwa ta wa ira Lazglafta. Ma mniginɲta nda ma wubisim guli ta mutsafta lu ta mbaku.

¹¹ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mndu ta zlgħafta ná, ta haɖ hula ta ghəɲani wu[‡]» ka'a.

¹² Tsaya tama ná, ta haɖ dgəvgha mndu kazlay: La Yahuda yeya, la Grek yeya kə'a wa. Inda taɲ demdem, Mgham turtuk Mghama taɲ, ta vla zɖaku katakata ɲa inda gwal ta hwayanavata.

¹³ Nda vinda guli ma deftera Lazglafta kazlay: Inda mndu ta hwayanavatá Mgham ná, dza'a mbaku[§] kə'a.

¹⁴ Ka zlgħaf a həɲ wu, kinawu ka həɲ dza'a hwayanavata tama, kinawu ka həɲ dza'a zlgħaftá mndu kul snanɲta həɲ ta gwada ta ghəɲani? Kinawu ka həɲ dza'a snanɲta gwada ta ghəɲani guli ka haɖ mndu ta mnananɲta həɲ?

¹⁵ Kinawu ka gwal ta mnay dza'a mnanɲta ka ghunaf a lu ta həɲ guli? Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Ngha 6a ta wadahata vgha mndu ta ghəɲa gwal ta klədanagħatá Lfida Gwada^{*} ta həɲ kə'a.

¹⁶ Tsaw inda taɲ a ta snatá tsa Lfida Gwada ya wa. Ka Isaya mnata guli na: Mghama dá! Wa ta zlgħaftá tsa gwada mna ɲni[†] ya? ka'a.

¹⁷ Mantsa ya ná, ma snanɲta gwada ta kəl lu ka nuta ka mnda zlgħay nda ɲuɖuf. Tsa gwada snan lu ya guli ná, gwada Kristi ya.

¹⁸ Tsaw snan a tama rki 6a? ka yu. Mantsa ya a guli wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta guli na:

«Snawasna hga taɲ ta inda ghəɲa haɖik, 6ha6ha lwa taɲ guli ta slrəɲa luwa[‡],» ka'a.

¹⁹ Ta sna a la Isra'ila rki? ka yu guli. Ka Musa ghadata mnata guli na:

«Dza'a famfa yu ta kaghuni da dra gwal kul nzakway ka la Yahuda,

dza'a famfa yu ta kaghuni da 6asa ɲuɖuf nda gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snanɲta sana skwi[§] ya,» ka'a.

²⁰ Ka Isaya mnatá sana gwada kul raku ka mnayni guli na:

«Slafsla gwal kul psanɲta i'i, ta i'i, maravamara yu da gwal kul ɖawanɲta i'i guli,

ka Lazglafta^{*},» ka'a.

²¹ Tsaw ka'a mnata ta ghəɲa la Isra'ila guli na:

«Pghapgha yu ta dzva dá ɲa tsu'a gwal kwisa ghəɲa taɲ, sna a həɲ ta gwada da mndu ya wu[†],» ka'a.

11

¹ Vziɲvza Lazglafta ta mnduhani tama rki na? ka yu guli. Mantsa ya a guli wa. I'i guli ná, la Isra'ila yu, zivra Abraham. Sabə nda ma mndəra la Benzamen yu guli.

² Vziɲ a Lazglafta ta mnduhani ya zbu tsi daga ghalya wa. Havakwahava ta skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta ta ghəɲa lliya, ma fitika tawayni ta taw da Lazglafta ta ghəɲa la Isra'ila, ka'a na:

³ «Mghama dá! Pslapsla həɲ ta la anabi, ka zlazliɲtá həɲ ta gwirha gha. I'i turtukwa dá ta pɖata, ta psa i'i həɲ guli ɲa dzata^{*},» ka'a ya.

⁴ Ama waka Lazglafta zlgħanaftawani? «Ta teke'a mnduha dá ɖambu' ndəfəɲ pghaghu yu, gwal kul walanɲta tsəlbata ta kama ba'al[†],» ka'a.

⁵ Ndanana guli ná, teke'a pɖakwa mnduha hutsekw zabap Lazglafta ma zɖakatahudani.

⁶ Ka si nda ma zɖakatahudi tsi, nda ma magatá slna a tsa tama wa. Ka má mantsa a tsi wu, ma nza a tsa zɖakatahudi ya, ka zɖakatahudi wa.

⁷ Nu klatá ghəɲa tsa gwada ya tama? Tsa ta psə la Isra'ila ya ná, mutsaf a həɲ wu, ama gwal ɖagap Lazglafta ná, mutsafmutsa hahəɲ. Təɲanaftəɲa sanlaha ta ghəɲa taɲ.

⁸ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Niɲna Lazglafta ta həɲ dlufur, ka razliɲtá ira taɲ, ka ɖərzliɲtá sləməɲa[‡] taɲ kulam gitana kə'a.

⁹ Ka mgham Dawuda guli mantsa: «Ka nza skwa zaya magwalgwalaya taɲ ka ɖəbla taɲ,

ka kadəɲ ɲa taɲ, ka tuthun ɲa taɲ nda ya ɲa ghuzla iri ɲa taɲ.

¹⁰ Ka ghulphulpa ira taɲ ɲa kwala taɲ ngħanɲta vli,

ka gɖavata həɲ nda ɲatá hul[§]!» ka'a.

¹¹ ɲa ɖekɖek zlambuta həɲ tama rki? ka yu guli. Mantsa ya a wa. Ma tsa zlambuta zlambuta həɲ ya kəl gwal kul nzakway ka la Yahuda ka mutsaftá mbaku, ɲa gagaftá həɲ da draku.

¹² Ka si klanakkla tsa zlambuta taɲ ya ta skwi ɖina ta ghəɲa haɖik, klanakkla tsa hta ta həɲ ya guli ta skwi ɖina ta gwal kul nzakway ka la Yahuda katsi, kighkigh dza'a nzakwa tsi baɖu vrvakər inda la Isra'ila tama?

Tva mbakwa gwal kul haɖ ka la Yahuda

¹³ Ndanana, nda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ta gwada yu. Lazglafta ta ghunaftá i'i da kaghuni gwal kul nzakway

[‡] **10:11** Isaya 28:16. [§] **10:13** Yuwel 3:5. ^{*} **10:15** Isaya 52:7. [†] **10:16** Isaya 53:1. [‡] **10:18** Zabura 19:5. [§] **10:19** Vrafta ta Zlahu 32:21. ^{*} **10:20** Isaya 65:1. [†] **10:21** Isaya 65:2. ^{*} **11:3** 1 Mghamha 19:10, 14. [†] **11:4** Aya 3-4: Ngha ta 1 Mghamha 19:10, 18. [‡] **11:8** Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:3 nda Isaya 6:10. [§] **11:10** Zabura 69:23-24.

ka la Yahuda. Ta ghərǒaku yu ta tsa slna ǵa ya,

¹⁴ ƚa sli'anaftá ƚudufa zwanama ǵa ƚa draku ka má ta magaku tsi ƚa mbanaftá sanlaha mataba tanj.

¹⁵ Ma tsa wudɪnta Lazglafta ta hənɟ ya, slərǒapta Lazglafta ta zughu matabani nda hamata mnduha ta ghənɟa hadik. Ka si mantsa ya tsi, kinawu kə'a dza'a magaku badu tsu'uglafta Lazglafta ta hənɟ? Sabə ma mtaku ka nzata nda hafu a tsa ra?

¹⁶ Ka tanɟanja tsa'atá skwa zay, vɪantá Lazglafta lu ná, pǵakwani guli* ná, ƚani ya. Ka ƚa Lazglafta slrənɟa fu ná, ƚani zligimaha tsa fu ya guli.

¹⁷ Ka datsanaghutá lu ta zligimaha fwa zaytunɟ ya ta hvə lu nda hva, ka tsaktá ya ma mtak ndi'afɟa tida. Kagha mndu kul nzakway ka la Yahuda ná, manda fwa zaytunɟ ma mtak ka. Kagha tsa ndi'af lu ta dughwanɟani ta nzakway ka la Yahuda ya. Ndanana tama ná, ima slrənɟa tsa fu ya ta mutsə kagha.

¹⁸ Ka si mantsa tsi tama, ma ghərǒə kagha ta ghərǒaku ta ghənɟa tsa zligimaha ya. Ka ta ghərǒaku ka katsi, ǵina ka snanɟa gha ta kagha a slrənɟani wu, ta tsa slrənɟ ya nzafta kagha kə'a.

¹⁹ Ka waya ka skwi dza'a mnay ka kazlay: Datsɪn nda ǵatsa a lu ta zligimahani, ka ndi'afɟa i'i ra kə'a?

²⁰ Anɟ mndani, manda tsaya nzakwani. Ta ghənɟa kwala tanɟ kul zlgħafta nda ƚuduf, ǵatsɪnta lu ta hahənɟ, ama kagha, ma zlgħay nda ƚuduf gha nzafta kagha nda ndi'atá vgha tida. Ma laghu ka ǵa ghərǒaku, zɪnɟa ta Lazglafta.

²¹ Ka si zɪana a Lazglafta ta zligimaha fu ya ta hvə lu nda hva ya wu katsi ní, kagha yeya dza'a zlgħata tsi ka zlgħaf a ka rki?

²² Hada tama ná, grafgra kazlay: Dagala zǵaku da Lazglafta, dagala sidi da tsi guli kə'a. Ta sidi nda gwal ta zɪambuta, ama nda kagha ná, mamu zǵakwani ka dihavadiha ka ma tsa zǵakwani ya. Ka mantsa ya a tsi wu, dza'a tsɪntsa lu ta kagha guli.

²³ Manda va tsaya hahənɟ guli, ka ǵǵava a hənɟ ma tsa kwala tanɟ kul zlgħafta nda ƚuduf ya wu ná, mamu Lazglafta nda mbrakwa ndi'iglanaftá hənɟ ta vɪa tanɟ.

²⁴ Ka si kagha, nzakwa fwa zaytunɟ ma mtak ta tsagaghata lu ka ndi'anafta ta fwa zaytunɟ ya ta hvə lu nda hva ka katsi ya ní, hahənɟ ta nzakway ka fwa zaytunɟ ta hvə lu nda hva nzakwa tanɟ yeya, dza'a kwal lu kul ndi'iglanafta ta va tsa dughwanɟani ya rki?

Dza'a mbaku inda la Isra'ila

²⁵ Zwanama ǵa, va a yu ta nzakwa ghuni kul snanɟa ǵifatá skwa Lazglafta wu, da klaftá kuni ta ghənɟa ghuni ka gwal nda difil

ma ghənɟa tanɟ. Ǵǵavagǵa sanlaha ma la Isra'ila nda tanɟatá ghənɟ, ha ka sli'adaghata nekwa gwal kul nzakway ka la Yahuda da Lazglafta.

²⁶ Manda va tsaya ná, dza'a mbanafmba lu ta inda la Isra'ila. Manda ya nda vinda na: «Dza'a saghasa mnda mba mndu daga ma Siyuna, ƚa hɪntani ta kwal kul sna gwada ma ƚudufa mndəra la Yakubu.

²⁷ Dza'a klagħukla yu ta dmakwa tanɟ, tsaya dza'a nzakway ka dzratawa ǵa nda hənɟ†,» ka'a.

²⁸ Ta ghənɟa skwi ta nghanata Lfida Gwada, nda nza hənɟ ka ghuma ta gwada ta kaghuni. Ama ta ghənɟa gwada ta zabatani, ǵvudva lu ta hənɟ ta gwada ta dzidziha tanɟ.

²⁹ Skwi ya vɪa Lazglafta, nda hgu ya hgaf tsi ná, had ta mbəǵgɪanafta wa.

³⁰ Ghalya ná, manda va tsaya kaghuni guli. Si kwalaghukwala kuni ta sna gwada da Lazglafta. Ndana ná, tawa tawa Lazglafta ta hidahida ta kaghuni nda ma kwalaghuta tanɟ ta snatá gwada Lazglafta.

³¹ Manda va tsaya ndana ná, kwalaghukwala hahənɟ ta snatá gwada, ka nzaku tsi ka skwi ƚa mutsafta tanɟ ta tawa hidahida nda ma tsa tawa hidahida Lazglafta ta tawata ta kaghuni ya.

³² Hamha Lazglafta ta inda mnduha ma kwal kul sna gwada, kada tawata tsi ta hidahida ta hənɟ demdem.

Di'in gwada ta Lazglafta

³³ Di'in gwada ta Lazglafta! La ta ǵifilani nda snanɟa skwani ná, lavɪnɟ a lu ta sɪɪnta wa. Wa dza'a lavɪntá tsɪslaptá skwi ya kura Lazglafta na? Malagħumala skwi ya ta magə tsi ta mbraku. Ka deftera Lazglafta ta mnay na:

³⁴ «Wa ya ta lavɪnta snanɟá ndana Lazglafta na?»

Wati ma mndu ya ta vɪa hidaku ƚani na‡?

³⁵ Wati ma mndu ya ta vɪantá skwi ta Lazglafta,

ƚa faftani ta ghənɟ ta vranamta na§?» ka'a.

³⁶ Sagha da tsatsi inda skwi, nda ma tsatsi nzata inda skwi, ka ƚani inda skwi. ƚa Lazglafta glaku ƚa kǵekedzerɟ. Amin!

12

Lfida hafu ma Kristi

¹ Zwanama ǵa, dagala tawa hidahida Lazglafta ta amu. Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba ghunata dzvu. Vɪanɟavɪa ta ghənɟa ghuni tsuhtsuh ta Lazglafta manda skwa pla ghənɟ nda hafu mida, nda ghuəba ta zǵəganata. Tsaya vərǵaka tva tsəɪbay ghuni ta tsəɪbu ƚani.

* 11:16 Ngha ta Mbsak 15:19-21. † 11:27 Isaya 59:20-21.

‡ 11:34 Isaya 40:13.

§ 11:35 Ngha ta Ayuba 41:3.

² Ma ksə kuni ta sadā mnduha ma na ghəŋja hadik na, zlanjwa Lazglafta ka mbəɗaghunafta tsi ta ndana ghuni ka lfiɗ, kada lavinjta kuni ta tsatsaftā skwi ta kumə Lazglafta, skwi ya ta dīnuta, ta zdəganata, ta payuta.

³ Nda ma tsa zdakatahudi zdidiŋ Lazglafta ka fimta ma slnani ya, ka yu ta mnay ŋa inda kaghuni ná, ma klaf dər wa ta ghəŋani ka sana skwi. Manda ya ta raku, ka dər wa ka klafkla tsi ta ghəŋani, ka gray nda slna zlgħay nda ŋuduf ya vlanj Lazglafta.

⁴ Inda mndu ná, tsuhmbura vgha turtuk nzakwani, tsa vgha ya guli ná, nda ndəgha fawayha tida. Ka skwa turtuk a slna tsa fawayha ya guli wa.

⁵ Manda tsaya guli ná, nana ndəghata amu na ná, tsuhmbura vgha turtuk mu ma Kristi. Ka faway ka faway nzakwa inda na amu na guli.

⁶ Zdzada Lazglafta ta hudi ka dagamaftā slna ŋa magay mu manda ya kumarj tsi. Ka kla lwa gwada Lazglafta vlanj Lazglafta ta mndu ya, ka kla tsi ta tsa lwi ya manda ya vlanj Lazglafta ta mbrakwa magay.

⁷ Ka hɗaf ŋa maganata slna ta mndu Lazglafta ta mndu ya, ka ndi'andi'a tsi ka magay. Ka tagha skwi ŋa mndu vlanj Lazglafta ta mbrakwa magay ta mndu ya, ka tagha tsi ŋa tanj.

⁸ Ka vla mbraku ŋa mnduha vlanj Lazglafta ta mbrakwani ta sani ya, ka vla tsi ta tsa mbraku ya ŋa tanj. Ka muvla vlanj Lazglafta ta mndu ya, ka vla tsi nda kwal kul tha madər mistani. Ka nzaku ka mali ta ghəŋja sanlaha vlanj Lazglafta ta mndu ya, ka nza tsi kwatskwats ma slnani. Ka tawa hidahida ta mndu vlanj Lazglafta ta sani ya, ka maga tsi nda rfu.

⁹ Hmətət ka kuni dɗuvustā vgha ghuni, ma magə kuni ta madgwirmadgwir. Ka husaghunahusa inda ghwadaka skwi. Nafwa vgha ta skwi dīna.

¹⁰ Manda zwanama ka kuni dɗuvustā vgha ghuni mataba ghuni. Navawaja ta tinjaghuta vlanjta glaku ta sani ta ghəŋja ghuni.

¹¹ Kwatskwats ka kuni, ma yadi kuni ta yadi, ufa ka vgha ghuni ka maga slna Mgham Yesu.

¹² Nzawanza nda rfu ma fata ghəŋja ghuni. Ksawaksa ta ŋuduf ma ghuya dərjwa. Ndi'awandi'a ka maga du'a ma zlanj kuni.

¹³ Dguvuswa dga ta skwa ghuni nda gwal zlgħay nda ŋuduf ta pday. Tsu'awatsu'a ta matbay.

¹⁴ Dawawa tfawi ta ghəŋja gwal ta giri ŋa ghuni. Dawawa tfawi ta ghəŋja tanj, ma ksi'i kuni ta hənj.

¹⁵ Rfawarfa ta rfu kawadaga nda gwal ta rfu. Tawawatawa ta taw kawadaga nda gwal ta taw guli.

¹⁶ Hmətət ka kuni nzaku mataba ghuni sani nda sani. Ma zbə kuni ta gla ghəŋj. Magawamaga ta skwi ya ta nghə lu kul had hayhayani. Ma klaf kuni ta ghəŋja ghuni ka gwal nda sna ta inda skwi.

¹⁷ Ma vranam kuni ta ŋaslu nda ŋaslu ta mndu. Zbawa maga skwi dīna ta wa ira inda mnduha.

¹⁸ Ka ta magaku tsi ŋa nzata nda zdaku nda inda mndu ná, magawamaga ta kdavakta mbrakwa ghuni.

¹⁹ Zwanama da, ma planam kaghuni ka ghəŋja ghuni ta ŋasla mndu, zlananjwazla ta basa ŋudufa Lazglafta. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «I'i dza'a planamta mndu, i'i dza'a vranamta*,» ka Mgham Lazglafta mnata.

²⁰ Katək na, «ka ta kuzlanjkuzla maya ta ghuma gha katsi, vlanjvla ta skwi ŋa zay, vlanjvla ta imi ŋa say. Ma tsa maganata gha manta ya ná, nda nza manda skwi ta hanzanaghatā lanzəŋja vu ka ta bəɗmani†.»

²¹ Ma zlna ka ta ghəŋja gha ka gay ŋaslu ta mgham ta ghəŋani. Katək ná, maga kagha ta skwi dīna ŋa njrapta ŋaslu.

13

Sna gwada da ŋumna

¹ Ka haniŋhana inda mndu ta ghəŋj mista ŋumna, kabga inda mndu ta ga mgham ná, Lazglafta ta vlanjta hənj, Lazglafta ta fata ŋumna.

² Tsaya tama, mndu ta pgha ghəŋj nda ŋumna ná, tanjanaftəŋja ta ghəŋj ta ghəŋja zlahu ya fa Lazglafta. Mndu ta tanjanaftā ghəŋani guli ná, dza'a klanakkla ta dərjwa ta ghəŋani.

³ Had gwal ta maga skwi dīna ta zləŋja ŋumna wu, gwal ta maga ghwadaka skwi yeya ta zləŋjay. Ta kumay ka ta kwal kul zləŋja ŋumna ki'e? Ala maga ta skwi dīna, dza'a rfaqhagha rfa.

⁴ Nda nza mnda ŋumna ka mnda maganata slna ta Lazglafta ŋa kata kagha. Ala, ka ghwadaka skwi ta magə ka katsi, zləŋja, kabga ka bətbət a ta kla tsi ta budgwani wa. Ma tsa nzakwani ka mnda ksanata slna ta Lazglafta ya ná, nda nza tsatsi ŋa maranjta ɓasa ŋudufa Lazglafta ŋa planamta inda gwal ta maga ghwadaka skwi.

⁵ Tsaya tama ná, nda ra ka hanaganata ghəŋj mistani. Ta ghəŋja zləŋja ghuya dərjwa yeya a wu, ta daslay dər amu ma ghəŋja mu.

⁶ Tsaya ta kəl dər kaghuni ka pla dzumna. Tsa gwal ta tsakay ya guli ná, Lazglafta ta pghatā hənj ŋa magay tanj ta tsa slna ya dīna.

* 12:19 Vrafta ta Zlahu 32:35. † 12:20 Ngha ta Mahdihi 25:21-22.

⁷ Vlanjwawla ta inda tsa mnduha ya ta skwi ta ranja həj: Plawa dzumna ɲa gwal ta tska dzumna, plawa dzumna huzla ɲa gwal ta tska dzumna huzla. Zlənjawazlənja ta gwal ta raku ka zlənjay ghuni, vlanjwawla ta glaku ta gwal ta raku ka vlanja ghuni ta glaku ta hən.

Dva mnda sala

⁸ Ma nzaf dmənja mndu ta kaghuni. Ba dmənja dʋutá sani nda sani yeya katsi gɗavata. Mndu ta dʋutá mnduha ná, snasna ta inda zlahu.

⁹ Tsa zlahuha ya na: Yaha da hliri, yaha ka da dzatá mndu, yaha ka da ghali, yaha ka da hara'utiri, nda inda pɗákwa sanlaha ya ná, nda gwagwa hən ma tsa gwada ta mnay kazlay: Dʋudva ta mnda sala manda va għəja gha* kə'a ya.

¹⁰ Haɗ dʋu ta maga ghwadaka skwi ɲa mndu wa. Dʋu ta dzanaghata għəja zlahu.

Nzata hzleja ka kzla sagha Kristi

¹¹ Njavawəja, kabga nda sna kaghuni ta na fitik mida lu gitana na. Fitika sli'afɗa ghuni ta hani nana. Kəl yu ka mnay mantša ya na: Mal ndanana ndusavamata mbaku, ka ya ma fitika zlgħafta mu.

¹² Nda dga rvidik, ndusa tsadakwa vli. Slurɗimaslurta ta sɪna grusl, ka pghavata mu ta huzla vulu ta nghanatá tsuwadak.

¹³ Nzamanza ta nzaku ya ta raku manda skwi gifitik. Zlunmazla ta mblitá skwi nda ghuyaku. Zlunmazla ta sli'ɲsli'ɲ nda hliri. Zlunmazla ta zlərdawi nda draku.

¹⁴ Sudavawa suda ta Mgham Yesu Kristi. Ma laghu kuni hamta għəj ka maga skwi ta zɗəganata slu'uvgha.

14

Ma laghu kuni tsa guma ta mndu

¹ Tsu'awatsu'a ta mndu ya nda hta mbrakwani ma zlgħay nda ɲuduf, ma vzə kuni ta rutsak ta skwi ya ta ndanu tsi.

² Inda skwi, ta zay yu, ka sani ma ɲani ma zlgħay nda ɲuduf. Ama mndu ya nda hta zlgħay nda ɲudufani ya guli ná, masu'ata yeya ɲani ta zay.

³ Ma thə mndu ta za inda skwi kazlay: Wa kagha na kə'a nda mndu kul haɗ ta zay. Ma tsə mndu kul zay ta guma ta għəja mndu ta zay guli, kabga tsu'afɗu'a Lazglafta.

⁴ Wa kagha ɲa tsay kagha ta guma ta kwalva sana mndu? Ka nda slada tsa mndu ya, ka nda zləmba a tsi, nghanatá danjəgani tsaya. Zləmbuta a wu, kabga mamu Mgham Yesu nda mbrakwa hinistá dzvu.

⁵ Mal ya fitik ya ka hamata sana fitikha, ka sani ta ndanay. Ka skwa turtuk hən, ka sani

nda ɲani. Dina ka snanja dər wa ta graftá skwi ya ta ndanu tsi.

⁶ Ma tsa mndu ta daganaptá ya má, ɲa Mgham Yesu ta maga tsi. Tsa mndu ta za inda skwi ya, ɲa Mgham Yesu ta maga tsi, kabga ta rfanagharfa ta Lazglafta ta għəjani. Mndu kul za inda tsa skwiha ya, ɲa Mgham Yesu ta maga tsatsi guli, ta rfay tsatsi guli ta Lazglafta.

⁷ Haɗ mndu mataba amu ta nzaku nda hafu ka ɲa għəjani wa, haɗ mndu ta mtaku ka ɲa għəjani guli wa.

⁸ Ka ta nzaku mu nda hafu ná, ka ɲa Mgham Yesu ta nzakwa mu. Ka ta mtaku mu, ka ɲa Mgham Yesu ta mtakwa mu. Dər tata nzaku mu nda hafu, dər mtumta mu, ɲa Mgham Yesu mu.

⁹ Kristi ná, mtumta ka vragaptá tsi nda hafu ɲa nzanaghata ta għəja gwal nda rwa nda gwal nda hafu tani.

¹⁰ Kagha tama, kabgawu ta kəl kagha ka tsa guma ta għəja zwanjama gha? Kagha guli! Kabgawu ta kəl kagha ka mnay i wa kagha na, ka'a nda zwanjama gha na? Wya dza'a ləghala inda amu demdem ta kəma Lazglafta ɲa tsamagħatani ta guma.

¹¹ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na:

«Ka i'i Lazglafta hafu ta mnaghunata, dza'a sagħasa inda mndu tsələbata ta kəma da.

Inda tan dza'a mnay hən nda wa tan kazlay:

I'i Lazglafta* kə'a.»

¹² Mantša ya tama ná, inda amu dza'a mnay mu nda wa mu ta skwi ya maga mu ɲa Lazglafta.

Dina a zləmbiɗtá zwanjama wa

¹³ Ma tsəglə mu ta guma ta għəja sani nda sani mataba mu. Katək ná, dīna ka ndanay dər wa kazlay: Yaha yu da nzakway ka skwa tuthun da zləmbiɗtá yu ta zwanjama da kə'a.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha da nda Yesu Kristi ná, nda sna yu tsidid kazlay: Haɗ sana skwi kul ghuɓaku wu kə'a. Ama nda nza tsa skwi ya kul ghuɓaku ka ɲa mndu ta klafta ka skwi kul ghuɓaku.

¹⁵ Ala, ka ma skwa zay ta zə ka dəmanafta ka ta ɲudufa zwanjama gha katsi, dʋu a ka nda tsa wa. Ma zləmbiɗ ka ta zwanjama gha nda ma skwa zay ya ta zə ka, kabga mtumta Kristi ta għəja tsatsi guli.

¹⁶ Yaha tsa skwi klaft kagha ka skwi dīna da kagha ya da nzakway ka skwi ɲa raza kagha.

¹⁷ Tsaya ná, nza a ga mghama Lazglafta ka gwada ta skwi ɲa zay nda za, nda gwada ta skwi ɲa say nda sa wa. Nda nza ɲa gwada ta nzaku tɗukwa, nda zɗaku, nda ya nda nzaku nda rfu nda ma Sulkum nda ghuɓa.

* 13:9 Ngha ta Sabi 20:13-17 nda Vrafta ta Zlahu 5:17-21 nda Zlahu 19:18.

* 14:11 Ngha ta Isaya 45:23.

¹⁸ Ka mantsa ya ka mndu maga slna Yesu Kristi katsi ná, dza'a zdéganazdá ta Lazglafta, dza'a rfay mnduha guli.

¹⁹ Mantsa ya tama ná, ñavamaja ka zba skwi ya dza'a klaktá zdaku nda ya ña ñla guyatá ghəña mu.

²⁰ Ma badziñ ka ta magatá slna Lazglafta nda gwada ta skwa zay. Kahwathwatani ná, had sana skwi ña zay nda za kul ghubaku wa. Ala, ka si dza'a zləmbiñzləmba tsa skwa zay ya ta zwanjama gha katsi, Zlanzla, ma zə ka.

²¹ Skwi ta raku ná, zlanzla ta maga skwi ya dza'a zləmbiñtá zwanjama gha. Dər za slu'i tsi, dər sa ima inabi tsi, ka dər nahgani tsi.

²² Inda skwi ya graf kagha, ñamja gha ma ghəña gha, mataba kagha nda Lazglafta gha tsa. Mndu ya ta kuratá maga skwi dina kul dgarñtá ghəñ ta ghəñani ná, rfu da tsa mndu ya.

²³ Ama mndu ta dga ghəñ ta ghəña skwi ya ta zə tsi ná, ksuka guma Lazglafta ta tsa mndu ya, kabga sladaf a ta skwi ya snəñ tsi wa. Inda skwi ya ta magə lu nda dga ghəñ ná, dmaku ta magə lu.

15

Ksa sada Kristi

¹ Na amu nda mbra ma zlgħay nda ñuduf na ná, katarjma kata ta gwal nda hta mbrakwa tanj. Ma laghu mu da zba skwi ta zdəgamata.

² Magamamaga ta skwi ta zdəganatá mnda sala ña katarñtá həñ ña ñlakwa tanj ma zlgħay nda ñuduf.

³ Kristi ná, zbanj a tsatsi ta skwi ya ta zdəganata wa. Ama manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Tsa razu ta razu mnduha ta kagha ya ná, ta i'i dədəfta tsi*,» ka'a.

⁴ Tsaw inda skwi ya vindaf lu ma deftera Lazglafta manda ghalya ná, vindafvinda lu ña gunamatá sləməñ, kada nzakwa mu nda fata ghəñ ta Lazglafta, ma ləa ñuduf nda ksa ñuduf ya ta mnamata gwada Lazglafta.

⁵ Ka vləghunavla Lazglafta ləa ñuduf ña mndu nda ksa ñuduf ña mndu ta nzaku nda dzratawi mataba ghuni nda ma ksay ghuni ta sada Yesu Kristi.

⁶ Mantsa ya, ña zləzlvay ghuni nda ñuduf turtuk, nda lwi turtuk guli, ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi.

Ña inda mndu na Lfida Gwada

⁷ Kasuvuswakasa ta vgha tama sani nda sani, ña vlanñtá glaku ta Lazglafta, manda ya kasuva Kristi ta vgha nda kaghuni ya.

⁸ Ka yu ta mnaghunata ná, sasa Yesu Kristi maganatá slna ta la Yahuda ña yanaranñtá

həñ kazlay: Tđukwa Lazglafta kə'a, ña dzanaghatá ghəña skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləməñ ta dzidziha tanj.

⁹ Sasa guli ña zləzlvay gwal kul nzakway ka la Yahuda ta Lazglafta ta ghəña tawa hidahidani manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay:

tsaya dza'a kəl yu ka zləzlvə hga gha mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda, ña fay dā ta laha vla glaku ña hga gha† kə'a ya.

¹⁰ Ka gwada Lazglafta mnata guli na: «Kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda, gwafwagwa ta rfu kawadaga nda mnduha Lazglafta‡,» ka'a.

¹¹ Ka'a mnata guli na: «Inda kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda,

zləzlvawa Mgham Lazglafta. Ka zləzlvə inda mndəra mndu ta Lazglafta§,» ka'a.

¹² Ka anabi Isaya nda ñani guli na: «Dza'a sabsa zivir ma mndəra Yesay, ña gayni ta Mgham ta ghəña la Grek, ña nzakwa la Grek nda fatá ghəñ tida*,» ka'a.

¹³ Lazglafta ná, Lazglafta ta vla faftá ghəñ ya. Ka vləghunavla tsi ta rfu nda zdaku ma zlgħay ghuni nda ñuduf, kada nzata kuni nda fata ghəñ nda ma mbrakwa Sulkum nda ghuba.

Pwal ná, kwalva Kristi ya

¹⁴ Zwanama dā, grafra i'i kaghəña dā kazlay: Nda fa vgha ghuni ña maga skwi dina, nda sna kuni ta inda skwi ya nda ra ka snanña, nda sna kuni ta tva vluvta hidaku kə'a.

¹⁵ Anj mndani, ma na defteri vindaghunaf yu na ná, dvaghunagha dva yu ma sana vliha taghəña sana skwiha ña havakta ghuni. Kəl yu ka mnaghunata mantsa ya ná, kabga zdidinjzda Lazglafta ta huđi,

¹⁶ ka faftá i'i ka kwalva Yesu Kristi mataba gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ka faghutá tsi ta i'i ña mna Lfida Gwadani, ña nuta gwal kul nzakway ka la Yahuda ka skwi vlanj lu ta zdəganatá Lazglafta. Sulkum nda ghuba ta nanaftá tsa skwi ya vla lu ya ka skwi ta ranña Lazglafta.

¹⁷ Tsaya tama ná, ta ghubay yu ta ghəña dā ma Yesu Kristi, ta ghəña slna Lazglafta ya maga yu.

¹⁸ Had yu ta walantá mna sana skwi, ka ya maga Kristi nda ma i'i a tsi wa. Nda ma i'i hlakta tsi ta gwal kul nzakway ka la Yahuda ña nzakwa tanj ka gwal snanatá gwada ta Lazglafta. Nda nza nda ma gwada dā, nda nza nda ma slnaha dā.

* 15:3 Ngha ta Zabura 69:10. † 15:9 Ngha ta 2 Samuyel 22:50 nda Zabura 18:50. ‡ 15:10 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 32:43. § 15:11 Ngha ta Zabura 117:1. * 15:12 Ngha ta Isaya 11:10.

¹⁹ Nda ya nda ma mazəmzəmha nda mandərmmimiha, nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta magata tsi. Zlraf ma luwa Ursalima yu ta tuza tsa Lfidá Gwada ta Kristi ya ka laghwí dikw ta hadíka Iliri.

²⁰ Ma vli ya ta kul snańtá mnduha ta gwada ta Kristi yeya kumta maya dá ta mna Lfidá Gwada kada kwala yu ta magay ta thatá ńa sana mndu ta magata.

²¹ Mantsa ya vindafta lu ma deftera Lazglafta kazlay:

«Dza'a nghanńgha gwal ta kul walańta lu ta mnananńtá gwada tida ta hən.

Dza'a snańsna gwal ta kul walańta lu ta snanamńtá† hən guli kə'a.»

Gwada Pwal ta ghəna sli'ani da Ruma

²² Tsaya skwi ta pyaftá i'i ka labə da kaghuni.

²³ Ndanana tama ná, kdńkda yu ta slna dá ma tsa luwaha ya. Nda kda fitika dvafta dá ta lagha da kaghuni.

²⁴ Ta labə yu ka dza'a ta hadíka Ispay ya ná, dza'a laghala yu da nzdavata da kaghuni, ńa sli'afta dá hada ka dza'a, ńa katihata ghuni.

²⁵ Ndanana karaku ná, nda sli'a yu da luwa Ursalima. Ta klanńtá katu ya katanń lu ta mnduha Lazglafta hada yu,

²⁶ kabga gwal zlgħay nda ńduńf ta hadíka Mekaduniya nda ya ta hadíka Akaya ná, kurakura hahən kaghəna tan ta tskańtá skwi ńa katanńtá gwal ka pdu mataba mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima.

²⁷ Hahən kaghəna tan ta kurata katanńtá hən. An mndani, ka dmən nzakwani má ta hən kabga katanńkata la Yahuda ta gwal kul nzakway ka la Yahuda nda mutsańtá tfawi ma Sulkuma Lazglafta. Mantsa ya guli ná, nda ra ka katanńta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta hahən nda skwiha ma ghəna hadík ta htaghuta da hən.

²⁸ Dgata da ta vgha nda tsa skwi ya, grafgra yu kazlay: Lamla tsa skwi tsghanaf lu ta hən ya da dzva tan kə'a ya, sli'afta dá tsa ka dza'a ta hadíka Ispay, ńa lagha dá nda da kaghuni.

²⁹ Nda sna yu kazlay: Ma tsa lagha dza'a lagha yu da kaghuni ya ná, dza'a lagha nda tfatawa Kristi katakata yu da kaghuni kə'a.

³⁰ Zwanama dá, ma nzakwa ndi'atá vgha mu ma Yesu Kristi nda ya ma dvu ya ta vlamata Sulkum ná, ta ndəba dzvu yu da kaghuni ńavawa ńa kawadaga nda i'i ma maga du'a da Lazglafta ńa katihata.

³¹ Magawa du'a da Lazglafta kada ndapta yu ma dzva gwal kul snańtá Yesu ta hadíka Zudiya, nda ya ńa tsu'afta mnduha ma Ursalima nda rfu ta na katu ta klə yu ńa tan ńa.

³² Mantsa ya tama, kata kumay Lazglafta, dza'a 6hadagha6ha yu nda rfu da kaghuni, ńa mbi'apta dá ta vgha da kaghuni.

³³ Ka nza Lazglafta ta vla zdaku kawadaga nda kaghuni demdem. Ka nza tsi mantsa ya.

16

Ga zgwa Pwal

¹ Ta kumay yu ta snańta ghuni ta mukuma mu Fabe. Slna Lazglafta ta magə tsi ma luwa Sankre.

² Ka 6hadagha6ha tsi da kaghuni, ka tsu'afta kuni manda ya ta ranńta mnduha Lazglafta. Ka katanńta kuni ma skwi ya zbanń tsi ta katanńta ghuni. Tsatsi guli ná, dagala mnduha katana tsi, katihakata ta vərda i'i kaghəna dá guli.

³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Priskila nda Akilas ta nzakway ka gwal ta ksa ńni ta slna Yesu Kristi kawadaga nda hən ya.

⁴ Kərdakərdá htsińa tan mista dá, ńa mbadifú i'i. I'i nda ghəna dá yeya a ta rfa hən wu, nduk nda inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ta nzakway ka Igliz ta rfa hən.

⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Igliz ta tska vgha ga tan ka maga du'a ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ipayneta gra dá teged teged. Tsatsi tanńana mndu ta zlgħaftá Kristi ta hadíka Asiya.

⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Mari ta dzata vghani ka maga slna ńa ghuni ya.

⁷ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Adranikus nda Zuniyas, ta nzakway ka la ini. Si kawadaga ńni nda hən ma gamak. Mal tsa hahən ya snanń lu mataba gwal ghunay. Tinəl hahən ta zlgħaftá Kristi ka i'i.

⁸ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Ampliyas, gra dá tegedteged ma ndi'atá vgha nda Mghama mu.

⁹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Urbenń gratá ksa slna mu ma Kristi nda Stasis gra dá tegedteged guli.

¹⁰ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Apeles ta maranńtá ndi'ata vghani ta Kristi. Ka ganaghata kuni ta zgu ta gwal ma həga ga Aristabul.

¹¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Hirudiyanń la ini, ganagha kuni guli ta zgu ta mnduha Lazglafta ga Narsis.

¹² Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Trifene nda Trifwaz, ta fata ghəna tanń tərdehw ka maga slna Lazglafta ya. Ka ganaghata kuni ta zgu ta Persida magra dá teged teged, ta ńavata tərdehw ka maga slna Lazglafta guli ya.

¹³ Ka ganaghata kuni ta zgu ta Rufus ta nzakway ka mndu snava hgani ma gwada Lazglafta ya. Ganagha kuni guli ta zgu ta mani ta klańtá i'i manda zwanani ya.

† 15:21 Ngha ta Isaya 52:15.

¹⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Asinjkrita nda Fligwana, nda Hermes, nda Patrubas, nda Hermas, nda pɔakwa zwanama kawadaga nda hən ya.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta i Faluluka nda Zuliya, nda i Nere nda mukumani, nda Ulimpa, nda inda mnduha Lazglafta kawadaga nda hən ya.

¹⁶ Ka gaguvta kuni ta zgu va huɔukhuɔuk ta hən. Ta ga zgu inda Igliz ma Kristi ɲa ghuni guli.

Dasuwa ka kuni, ka Pwal

¹⁷ Zwanama ɔa, wyawa dzvu, ɔaswa ka kuni nda gwal ta kladamtá daga vgha da taba ghuni ya, nda nza hən ka tuthun, ta irna hən nda tsa tagha skwi taghaf kuni ya, tsaghwa vgha nda hən.

¹⁸ Mndərga tsa mnduha ya ná, maganató slna ta Kristi Mghama mu a ta maga hən ɔekɔek wu, ɲa huɔa tan ta maga hən ta slna. Hlemem ka hən ta magaku. Ta gatutawi, ka nana gwal kul snanjá dgata skwi ɔina nda ya kul ɔinaku hən.

¹⁹ Kaghuni ná, nda sna inda gwal zlghay nda ɲuɔuf ya ka kuni snatá gwada Mghama mu. Ta rfu yu katakata ta ghəɲa kaghuni nda tsaya. Ta kumay yu ta nzakwa ghuni nda ɔifla maga skwi ɔina. Ka nzata kuni suɔek kul maga ghwadaka skwi.

²⁰ Lazglafta ná, tsatsi ta vla ɔɔaku, dza'a gi hu'anaphu'a ta halaway, ɲa vlaghunatani ta mbraku ta ghəɲani. Ka nza ɔɔakatahuɔa Mghama mu Yesu kawadaga nda kaghuni.

²¹ Ta ga zgu Timute gra ta ksa slna ɔa guli ɲa ghuni. Ta ga zgu la ini, i Lukiyus nda Yasuɲ nda Susipata guli ɲa ghuni.

²² Ta ga zgu i'i Tirtiyus ta vindafá na defteri na guli ɲa ghuni ma hga Mghama mu.

²³ Ta ga zgu Gayus ta nzaku yu ga tan ya ɲa ghuni. Ta tska ga tan inda Igliz guli ta vgha. Ta ga zgu Irasta mnda ɲanatá tseda luwa ɲa ghuni. Ta gay zwanama mu Kartus guli ta zgu ɲa ghuni.

[
²⁴ Ka nza ɔɔakatahuɔa Mghama mu Yesu Kristi nda inda kaghuni demdem.]

Ŋa Lazglafta turtukwani glaku

²⁵ Ŋa Lazglafta glaku! Lavinlava ta dihaghunata manda va ya ta mnə Lfida Gwada, ya ta mnə yu ta ghəɲa Yesu Kristi ya. Tsa Lfida Gwada ya ná, skwi si nda ɔifa ya daga ghalya, zlagigin lu.

²⁶ Ndanana ná, sabsa ta ɔaɔi nda ma vindi ya vindaf la anabi, manda va ya mna Lazglafta ɲa kɔekedzen guli, ka snanamá lu ta inda mndəra mndu ɲa snata tan ta gwadani ma zlghafta tan.

²⁷ Ŋa Lazglafta glaku! Da tsatsi turtukwani ɔifil nda ma Yesu Kristi, ɲa kɔekedzen! Amin.

Tanjan tsghatá lwa Pwal nja 1 La Kwarentj

Ga zgu

¹ I'i Pwal, hgaf Lazglafta manda ya kumaf tsi nja nzakway ka mnda ghunay Yesu Kristi. Kawadaga nni nda zwanama mu Sustene,

² ta vindi yu ta na delewer na nja mnduha Lazglafta ma luwa Kwarentj, kaghuni ta nzakway ka nja Lazglafta nda zdakatahuda Yesu Kristi, hagafhaga ta kaghuni nja nzakwa ghuni ka njan. Hagafhaga guli ta inda gwal ta nzakway ma sana vliha kavghakavgha ta maga du'a da Mghama mu Yesu Kristi. Tsatsi ná, Mghama mu ya demdem.

³ Ka nza zdakatahuda i Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni. Mista ghuni ka zdakwa tanj guli.

Vlamavla Lazglafta ta zdakwani nda ma Yesu Kristi

⁴ Ta va rfay yu ta Lazglafta da ta ghonja kaghuni ma vøl zdanjani ta hudi ma guyaghunaftani nda Yesu Kristi, Zwanja Lazglafta.

⁵ Manda va tsaya nzakwani. Ma tsa guyatá vgha ghuni nda tsi ya ná, vlaghunavla ta inda skwiha. Tsaya køl kuni ka lavinjta gwada nda snanja mniginjta vordá skwiha guli.

⁶ Ma mnaghunata nni ta gwada Yesu Kristi ná, ka dihavatá tsa gwada ya ma njudufa ghuni.

⁷ Tsaya kwal kuni pdatá inda skwiha ta vlø Lazglafta nja mnduhani, na tsa kaghuni ta kzla fitika nghaglanja mu ta Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁸ Lazglafta dza'a vla mbraku nja ghuni ha ka sagha tsa fitik ya, nja kwala lu vzaftá rutsak ta kaghuni badu tsa sagha Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa Lazglafta ta hagaftá kaghuni ka guyaghunafta nda Yesu Kristi ta nzakway ka Mghama mu ya ná, had' ta tsakalawi wa.

Daga vgha ma Igliz ma Kwarentj

¹⁰ Zwanama da! Kdækwakdæk, ta ndøbay yu ta dzvu nja ghuni nda hga Mghama mu Yesu Kristi. Dzørawadzøra ta wi, ma dagø kuni ta vgha ghuni, ka skwa turtuk ka kuni nzaku.

¹¹ Køl yu ka mnay mantsa zwanama da ná, sli'afslia gwal ga Kluwe ka sagha da mnihata kazlay: Ta zlerdawi kuni ma vgha ghuni kø'a.

¹² Dagavapdaga kuni mataba ghuni. Wya tsa skwi ta mnø kuni ya: «Nja Pwal anjni» ka sanlaha, «Nja Apwalus anjni» ka sanlaha, «Nja Kefas anjni» ka sanlaha, «Nja Kristi anjni,» ka sanlaha guli, na skwi ta mnø kuni.

¹³ Kidaghi gamndør daga ta Kristi na? Pwal ta mtuta ta udza zlonay ta ghonja kaghuni ra? Ari nda hga Pwal a magaghu-nafta lu ta batem na?

¹⁴ Ta rfay yu ta Lazglafta da kabga had' ya maganaf yu ta batem mataba ghuni, ka nza a tsi ka i Krispus nda Gayus wa.

¹⁵ Mantsa tama, had' ya dza'a mnay kazlay: Nda hga Pwal magidifta lu ta batem kø'a wa.

¹⁶ Aya! Si zanapta da tsa: Maganafmaga yu ta batem ta la ga Stefanus. Ta graftá yu ná, had' sana mndu magøglanaft yu ta batem ta ghonja tsaha ya wa.

¹⁷ La ka dza'a ka maga batem nja mnduha a ka Kristi nda i'i wu, la ka dza'a ka da mna Lfidá Gwada nja mnduha, ka'a nda i'i. Ka dza'a ka kla'atá difla ghonja gha ka mnay a ka'a nda i'i guli wa. Ka má si skwi ma ghonja da ka yu kla'ata ka mnay katsi ná, má dza'a nzakway mtatá Kristi ta udza zlonay ka skwa bætæt.

Yesu Kristi ná, mbraku nda difla Lazglafta ya

¹⁸ Anj mndani, gwada ta mtatá Kristi ta udza zlonay ná, nda nza ka tsabaku da gwal ta zadaku. Tsaw da amu gwal ta tva mbaku ya, nda sna amu kazlay: Mamu mbrakwa Lazglafta mida kø'a.

¹⁹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Dza'a zadanazada yu ta difla ghonja mnda sála, dza'a hørdinherda yu ta mahizla ghonja mnda sála,» ka'a.

²⁰ Ka si mantsa ka Lazglafta mnata ya ní, ga gwada ta difla mnda sála tama? Ga gwada ta gwal ta mnay kazlay: Nda sna anjni ta zlahu kø'a tama? Ga gwada ta gwal ta zlerdütawi ma na ghonja hadik na guli? Had' gwada ta høn dekdøk wa. Niñna Lazglafta ta difla mnduha ma na ghonja hadik ná, ka skwi ka bætæt.

²¹ Nda nja tanj ma difil ná, traptra mnduha ma ghonja hadik ta tsatsaftá skwi maga Lazglafta nda njan ma difil. Ka klaftá Lazglafta ta tsa gwada ta mnø mu, niñ hahøn ka gwada tsabaku ya, nja mbanaftá mnduha ta zlglafta.

²² Má maranjamara lu ta skwi ka mazømzøm, kada grafta nni ka la Yahuda nda nja tanj. Tsa skwi mnanja difla nni ya nja anjni ta snay, ka la Grek nda nja tanj.

²³ Anjni, gwada ta zlonatá Yesu Kristi ta udza zlonay nja anjni ta mnay. Ka zadinjta tsa gwada ya ta la Yahuda. Tsabaku tsa gwada ya ka hamata gwal kul nzakway ka la Yahuda guli ta mnay.

²⁴ Ka gwal hagaf Lazglafta nja nzakway ka njan, dør má la Yahuda tsi, dør má hamata Grek a tsi ta mnay na: Kristi mbrakwa Lazglafta nda difla Lazglafta ya, ka hahøn.

²⁵ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ta nghə mnduha manda tsaḅaku ya ná, malaghumala ta difla mnduha. Ka ka mbegi Lazglafta ká mnduha ta gray ya guli ná, tsa nzakwani ka mbegi ta grə mnduha ya guli ná, malaghumala ta mbrakwa taŋ.

²⁶ Zwanama dá ḁaslawa nzakwa ghuni na tsa kaghuni hagaf Lazglafta ya, ka mndəra wati ma mnduha kuni? Sira a gwal nda sna ta skwi mataba ghuni ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik wa. Sira a gwal dagaladagala mataba ghuni wa. Sira a gwal ta za mgham mataba ghuni guli wa.

²⁷ Lazglafta ka ghəŋani ta zabaftá tsa gwal ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ka rgha ya, ŋa pghanaghatá hula ta tsa gwal nda difla ghəŋa hadik ma ghəŋa taŋ ya. Tsatsi ta zabaftá gwal ka mbegi ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ya ŋa pghanaghatá hula ta gwal nda mbra.

²⁸ Tsatsi ta zabaptá gwal ta nghə lu ka mnduha tsa lu, htuhta həŋ katakata ta nghə mnduha ma ghəŋa hadik ya, ŋa ŋwisaganatá deghre' ta gwal dagala dagala.

²⁹ Zabapzaba Lazglafta ta mnduha mantsa ya, kada kwala mndu ta ghəḅaku ta kəmani.

³⁰ Lazglafta ta ndi'aghunaftá nda Yesu Kristi, ka famatá tsi ta Yesu Kristi ka mnda vlamatá difil. Nda ma Yesu namafta Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, ka fatá amu ka mnduhani, ka varagaptá tsi ta amu ma dmaku.

³¹ Tsaya tama, «ka ta kumay mndu ta ghəḅaku katsi, ka ghəḅa tsi ta ghəŋa skwi kəŋ Mgham* ta magata,» manda ya nda vinda ma defteri.

2

Mnay Pwal ta gwada ta zəŋatá Kristi ta udza zəŋgay

¹ Vərdá i'i ná, ma fitika lagha dá da kaghuni da mna difatá skwa Lazglafta ta zlagamapta ná, had gwada nda la mnaghuna yu wa, nda sna yu ta skwi a ka yu guli wa.

² Ta sli'aftá yu ka lagha da kaghuni ná, had sana skwi ta ndanə yu ma ghəŋa dá ŋa mnaghunata ka ta ghəŋa Yesu Kristi, tsa Yesu zəŋaf lu ta udza zəŋgay ya tsi wa.

³ Ma tsa nzakwa dá da kaghuni ya ná, kulembet nzakwa dá, ta zəŋ yu, ta ghudzaku yu.

⁴ Ma tsa fitika mnay dá ta gwada Lazglafta ka tagha skwi ŋa ghuni ya ná, maraghunanta hidaku ka ghuḅaptá kaghuni a si ta magə yu wa. Sulkuma Lazglafta nda mbrakwani ta maraghunata kazlay: Kahwath-wata tsa gwada mnə yu ya kə'a.

⁵ Tsaya tama, ta mbrakwa Lazglafta di-hafta kaghuni ta zghay nda ŋudufa ghuni ta hidakwa mnduha a wa.

Difla Lazglafta

⁶ Ta mnə ŋni ta gwada ŋa gwal nda sifa ma zghay nda ŋuduf ná, varda difil taghə ŋni, hidakwa gwal dagaladagala ma na ghəŋa hadik ta dza'a zwaduta na a wa.

⁷ Tsa difil mnə yu ya ná, difla Lazglafta ya ta nzakway ka skwi si nda difa kul ng-hantá mnduha si ghalya ya. Ma kdaku lu ka zlagəŋtá ghəŋa hadik ná, fafa Lazglafta ŋa mba amu, ŋa ŋlamafta.

⁸ Had'ya dər turtuk ma gwal dagaladagala ma na ghəŋa hadik na, nda sna ta tsa difil ya wa. Ka má nda sna həŋ katsi, má zəŋaf a həŋ ka dzata ta udza zəŋgay ta Mghama glaku wa.

⁹ Tsaw tsa skwi maga Lazglafta ya ná, nda nza manda ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Skwi ya ta kul ng-hantá ira mnduha, nda ya ta kul snantá mnduha nda sləməŋa taŋ,
nda ya ta kul ndananjá mnduha ma ghəŋa taŋ ya,

skwi payaf Lazglafta ŋa gwal ta ḁvuta* kə'a.

¹⁰ ŋa aŋni maranjanja Lazglafta ta tsa skwi ya nda ma Sulkumani. Sulkum ná, nda sna ta inda skwi, nduk nda kdavakta skwi ma ndana Lazglafta.

¹¹ Mnda səla ná, sulkumani yeya nda sna ta kdavakta skwi ma tsatsi. Manda tsaya Sulkuma Lazglafta guli ná, tsatsi yeya nda sna ta kdavakta skwi ta nghanatá Lazglafta.

¹² Amu ná, Sulkuma na ghəŋa hadik na a mutsaf amu wu, Sulkum daga da Lazglafta ŋa amu ta mutsafta. Vlamavla Lazglafta ŋa snanta mu ta inda skwiha vlama tsi nda zḁakatahudani.

¹³ Ta mnə aŋni ta tsa skwiha ya ŋa mnduha ná, nda difla mnduha ma ghəŋa hadik a wu, nda difil ya ta taghə Sulkuma Lazglafta ta tagha aŋni. Mantsa ya kəl ŋni ka tsislanaptá inda skwiha ta sagha da Sulkum ŋa gwal nda tsa Sulkum ya.

¹⁴ Mndu ya kul had Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, tsu'a a ta skwiha ya ta taghə tsa Sulkum ya wa. Manda tsaḅaku ta sna tsatsi ta tsaha ya, laviŋ a vani ta snanta wu kabga nda Sulkuma Lazglafta ta laviŋta lu ta galay.

¹⁵ Mndu nda Sulkuma Lazglafta ma tsatsi ná, laviŋlava ta gala inda skwi. Tsatsi ya tama, had sana mnduha dza'a laviŋta galaptá tsatsi wa.

¹⁶ Manda wa ya nda vinda ma defteri ta mnay kazlay:

Waya nda sna ta ndana Mgham na?
Waya ta laviŋta vlantá hidaku† na kə'a ya.

* 1:31 Ngha ta Irmiya 9:22-23.

* 2:9 Ngha ta Isaya 64:3.

† 2:16 Ngha ta Isaya 40:13.

Ama aŋni, ndanu manda ŋa Kristi ŋa aŋni ta ndanay.

3

Kwalva Lazglafta aŋni

¹ Ka vɛrdani ka lu mnay katsi zwanama da ná, ma tsa fitika nzakwa da da kaghuni ya ná, manda mna gwada ŋa gwal nda Sulkuma Lazglafta ma hɛŋ a mna yu ta gwada ŋa ghuni wu, manda mna gwada ŋa mnduha ma ghɛŋa hadik mna yu, kabga si ta ka zwani kuni ma zlglafta ghuni ta Kristi nda ŋuduf.

² U'a ya vlaghuna yu, dafa a wu, kabga laviŋ a kuni ta ŋafta wa. Dɛr ndanana na ná, laviŋ a kuni ta ŋafta wu,

³ kabga manda nzakwa mnduha ma ghɛŋa hadik tata nzakwa kuni ta nzaku. Ka si tata draku kuni, tata zlerɛdawi kuni mataba ghuni katsi ya ní, nzaku manda ŋa mnduha ma ghɛŋa hadik a ta nzaku kuni nda tsa ra? Manda ŋa tanj tata nzakwa kuni.

⁴ Ka si «ŋa Pwal aŋni,» ka sanlaha, «ŋa Apwalus aŋni,» ka sanlaha ka kuni ta mnay mataba ghuni ya ní, ta manda nzakwa hamata mnduha a kuni nda tsa ra?

⁵ Wa Apwalus a Pwal na? gwal ksanatá slna ta Lazglafta ŋni his his, ghunaf tsi ŋa mnaghunatá gwada ŋa zlglafta ghuni ta Kristi. Ta magay dɛr wati ma aŋni ta slna Mgham Yesu manda ya vlagŋa tsi.

⁶ Slagafslɛga i'i, ka tintá Apwalus ta imi distani. Lazglafta ta dyay ka galay.

⁷ Daga mndu ta slɛgay tani, daga mndu ta ta imi distani tani, sana skwi a hahɛŋ wa. Lazglafta turtukwani ta dyay ka galay.

⁸ Ka skwa turtuk mndu ta slɛgafta nda mndu ta tatiŋtá imi. Dɛr wa dza'a mutsay ta nisɛlani tafta slna ya maga tsi da Lazglafta.

⁹ Nda gwa aŋni ma slna Lazglafta. Nda nza kaghuni manda vwaha Lazglafta.

Manda hɛga Lazglafta nzakwa ghuni guli.

¹⁰ Zɛdɛŋzɛda Lazglafta ta hudɛ ka thatá yu ta tughwani manda vɛrda mnda ba hɛga, ka lagha sani bay ta ghɛŋani. Daswa ka mndu dza'a bay ta ghɛŋani tama.

¹¹ Ya nda ghada thatá tughwani ya. Tsa dughwanani ya ná, Yesu Kristi ya, had sana tughwa hɛga dza'a thɛglafta lu wa.

¹² Ta tsa tughwa hɛga ya ná, ta bɛ nda dzindar sanlaha, nda kufur ŋa sanlaha, nda pala ŋa sanlaha, nda udzu ŋa sanlaha, nda slɛka ŋa sanlaha, nda dzuma ŋa sanlaha.

¹³ Badu tsay Lazglafta ta guma dza'a saba dɛr wa ta daɓi kabga vu dza'a galay.

¹⁴ Ka drinŋ a vu ta slna tsa mndu ta tughwani ya wu katsi, dza'a mutsay ta nisɛlani.

¹⁵ Ka drinɛdra vu ta slna tsa mndu ya, mutsafta a ta nisɛla wa. Tsatsi, dza'a mbafmba ŋa nzakwani manda sambun.

¹⁶ Sna a kuni ka mnay kazlay: Hɛga Lazglafta ta nzaku Sulkuma Lazglafta mida kuni kɛ'a ra?

¹⁷ Ka ɓadziŋɓadza mndu ta hɛga Lazglafta ná, dza'a ɓadziŋ ɓadza Lazglafta ta tsatsi guli, kabga nda ghuba hɛga Lazglafta. Tsa hɛga ya ná, kaghuni ya.

¹⁸ Ma nanɛ mndu ta ghɛŋani. Ka mamu difil ma ghɛŋa da manda daslakwa ŋa ghɛŋa hadik ka mndu, ka niŋna tsi ta ghɛŋani ka rgha kada nzata tsi ka vɛrda mndu nda difla daga da Lazglafta.

¹⁹ Kal yu ka mna tsaya ná, na difla mnduha ma ghɛŋa hadik na ná, ga rgha ya ta kɛma Lazglafta. Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda tsa ŋa tanj ma hidaku* ya ta ksa Lazglafta ta hɛŋ,

²⁰ Ka'a guli na: «Nda sna Mgham Lazglafta ta ndana gwal nda hida, nda sna kazlay: Had hayhayani wu» kɛ'a†.

²¹ Mantsa ya, ma ghubu kuni ta mnduha. Indani demdem ka ŋa ghuni nzakwani.

²² Dɛr Pwal, dɛr Apwalus, dɛr Kefas, dɛr ghɛŋa hadik, dɛr hafu, dɛr mtaku, dɛr skwiha ndanana, dɛr skwiha dza'a sagha nda sa, ka ŋa ghuni nzakwani.

²³ Kaghuni ya, ka ŋa Kristi kuni, Kristi guli, ŋa Lazglafta ya.

4

Ghunata mnduha Kristi aŋni

¹ Mantsa tama, nghawa aŋni ka gwal ksanatá slna ta Kristi. Nghawa aŋni guli ka gwal fanam Lazglafta ta difatá skwani ma dzvu.

² Vɛrda skwi ya ta psɛ lu da mndu ya fanam lu ta skwi ma dzvu ná, nzakwani ka ŋɛrma mndu.

³ Da i'i tafa, dɛr má ta tsa mndɛra da kuni, dɛr má tsadighaha mnda sɛla ta guma, had gwada da wa. I'i ná, tsa a yu ta guma ta ghɛŋa da wa.

⁴ Had sana skwi maga yu ta grɛ yu wa. Ŋɛrma mndu yu a ka yu guli wu, Mgham Lazglafta dza'a tsadighatá guma, mndu a wa.

⁵ Tsa tama ná, ma gi tsɛ kuni ta guma ta ghɛŋa mndu ta kul sagha fitikani. Kzlawa, ta hway da wa kuni na! Badu sagha Mgham ná, dza'a kliginɛkla ta daɓi ta skwi nda difa. Ŋa kliginɛtani duway ta daɓi ta skwi ta ndanɛ mnduha. Badu tsa tama, dɛr wa dza'a mutsa rfani da Lazglafta manda ya ta ranja.

⁶ Zwanama da, tsa skwiha garaghunaf yu ta ghɛŋa aŋni nda Apwalus ya ná, ka tagha kuni ta skwi mida nzakwani: «Da zwadutá kuni ma tvi ka zluŋtá skwi nda vinda.» Da laghu kuni da ghɛrɓaku kazlay: Mal tsa ŋa da mndu ya ka ŋa sani kɛ'a.

* 3:19 Ayuba 5:23, 13. † 3:20 Zabura 94:11.

⁷ Wa ta mnay ņa gha kazlay: Mal kagha ka sanlaha kə'a na? Lazglafta a ta vlaghatá inda skwi ra? Ka si Lazglafta ta vlaghata ya ní, kabgawu ta kəl ka ka għərǵaku manda skwi vlagha nda vla a lu wu 6a?

⁸ Mantsa a nzakwani wu ki! Nyā pǵa kuni na? Wya nda na kuni ka gadghəl katak, ta za mghama ghuni kaghuni, ta ghuya ǵanjwa ņni aņni. Ta kumay yu má ta zay ghuni ta tsa mgham ya katak, má ka gwa mu ta vgha ka skwa turtuk nda kaghuni.

⁹ Ta grə yu ná, nana aņni gwal ghunay na ná, nda hul faghuta Lazglafta ta aņni. Manda gwal tsanagha lu ta guma, pgha lu ņa pslatá həj ya aņni. Nda nza ņni ka skwa katskatsu, ņa nghay mnduha ma ghəja hadik nda duhwalha Lazglafta tani.

¹⁰ Nda nza aņni ka rgha, ta ghəja gwada ta Kristi. Kaghuni ya, nda hida aņni ka kaghuni, kabga nzugwatá kaghuni nda Kristi. Kaghuni yeya nda mbra, mbra a aņni wa. Kaghuni yeya gwal ka mndu, had' mndu ta kulafatá aņni ka mndu wa.

¹¹ Dər nda va nana ná, ta dzay dzay maya nda ndala tani ta aņni. Lgut tǵukwa a ta vgha ņni wu, ta gǵata ta dga aņni lu. Ta tvi ta tvi sála ņni.

¹² Aņni ta hərfaku ka maga* skwi ņa fadamta ņni da wa ņni. Razanǵafha mndu, má tahula gha ka Lazglafta, ka ņni. Dər ki lu ta dula aņni ya ná, mərsu' ká ņni ta su' ay guli.

¹³ Dər kinawu ká mnduha ta raraza aņni ya ná, slededá ka aņni ta gwada nda həj. Ka maghdzəka taņ ká mnduha ma na ghəja hadik na fatá aņni. Manda ņǵadək ká həj ta ngha aņni.

Zwana ǵa ta ǵvu yu katakata kaghuni

¹⁴ ņa pghaghunaghatá hula a ta vindaghunafta yu ta na skwi na wu, ņa hur-zlaghunaptá sləməj ta vindaghunafta yu, kabga zwana ta ǵvu yu kuni.

¹⁵ Dər má dəmbu' kidaghi mnduha ta tagha skwi ta ghəja Yesu Kristi ņa ghuni, turtuktuk da ghuni. I' tsa da ghuni ya kabga tiņəl i'i ta mnaghunatá Lfida Gwada, ka zlgħaftá kuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Kǵǵakwǵdək! Ksawaksa ta ghəzama ǵa.

¹⁷ Tsaya tama, ghunafghuna yu ta Timute ta nzakway ka zwanja ǵa ya ǵvu yu. Nərma mndu ya ta tva Mgham Yesu. Ta tvi səlani ņa lagha havglaghunaktá tva nzakwa ǵa ma Yesu Kristi, nda ya ka yu ta taghay ņa Iglizha ma inda vli.

¹⁸ Səglaghata a Pwal wu ka sanlaha ta gray mataba ghuni, ka ghərǵaku.

¹⁹ Ka ta ǵvay Lazglafta katsi ná, ndusa yu ka labə da kaghuni. Ka mamu sana skwi lavin tsa gwal ta ghərǵaku ya ta magatá tsi,

ka gwadinja nda wi a tsi ya, dza'a snay yu baǵu tsa.

²⁰ Gwada ta ga mghama Lazglafta ná, gwadinja nda wi yeya a wu, ta maravamara mbrakwani.

²¹ Ka lagha yu slaghunaghata nda sarak re, ari ka lagha yu slaghunaghata nda zǵakwa ghəja ǵa, nda ya nda ǵva kaghuni a na? Zba a wa zba ta ya ta kumə kuni mida.

5

Dər nu tsi ka gwal zlgħay nda ņuduf ta magay nda vgha taņ

¹ Ka lu ta mnay ta snə yu ma luwa ná, mamu hliri mataba ghuni. Dər gwal kul snantá Lazglafta ná, had' həj ta nzaku manda tsaya wa. Ta hani sana mndu nda markwa dani, ka lu.

² Ma ņa dzata ghuni ta ghəj ka taw, ka ghzliņtá tsa mndu ya mataba ghuni ná, ghərǵaku ņa ghuni ta ghərǵay ta ghəja tsa.

³ Dər má di'ij nztanzakwa ǵa nda kaghuni ná, kawadaga yu nda kaghuni ma sulkuma vgha ǵa. Nda ghada tsanaghata ǵa ta guma ta mndərga mndu ta magatá skwi manda tsaya, manda skwi hada yu kawadaga nda kaghuni.

⁴ Tsatsa yu ta tsa guma ya nda hga Mghama mu Yesu. Skwi ta mnaghunata yu ná, tskavawatska. Ka tskavatska kuni katsi, ya kawadaga sulkuma vgha ǵa nda kaghuni. Kawadaga mbrakwa Mghama mu Yesu guli nda kaghuni.

⁵ Ka vlanja kuni ta tsa mndu ya ta halaway, ņa ǵadzinja slu'uvghani, kada mbanafatá Lazglafta ta hafani baǵu vragata Mghama mu Yesu.

⁶ Ngha a i'i ta skwi ņa ghərǵay kaghuni ta ghərǵaku wa. Sna a kuni kazlay: Kuseta ta is ná, ta ņlanafnja ta inda hwadatá hupa buradi kə'a ra?

⁷ Klinwa kla ta tsa dmaku ta nzakway manda is ya mataba ghuni, dza'a kəl kuni ka nzata hezle' manda hwadatá hupa buradi kul had' is mida. Aņ mndani, nda sna yu kazlay: Ghuǵighunis ghuǵa Lazglafta hezle' nda ma mta ta Yesu Kristi kə'a. Tsatsi ná, nda nza manda Zwanja Tuwak ta hnə lu ņa za skala Pak* ya.

⁸ Ma zə mu ta tsa skala Pak nda buradi nda is ņa ghalya mida ya. Tsa is ya ná, maga ghwadaka skwi ya. Zama za nda buradi kul had' is mida ta nzakway ka vǵrdani dze'dze' ya. Nda ņuduf ya nda ghuǵa, tǵukwa†.

⁹ Ma tsa ǵelewera da vindaghunaf yu ghalya ya ná, mnaghunamna yu kazlay: Yaha kuni da ksa nzaku nda gwal ta hliri kə'a.

* 4:12 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:3. * 5:7 Ngha ta Sabi 13:7, 12:21. † 5:8 Ngha ta Sabi 12:15-20, Vrafta ta zlahu 16:3.

¹⁰ Tsa mnay mnə yu ya ná, ta mnə ta ghəŋa gwal ma ghəŋa hadik, ta hliri, ta tsagana, ta ghali, ta wuya skwi a yu wa. Ka má mantsa tsi katsi ná, má sli'agapsli'a kuni tkwe' ma ghəŋa hadik.

¹¹ Skwi mnə yu ŋa ghuni ná, ma ksə kuni ta nzaku nda mndu ta mnay kazlay: Krista i'i kə'a ta mataba tsa ná, ta hliri, ta tsagana, ta wuya skwi, ta kuslemberaku, ta ghuyaku, ta ghali. Yaha kuni walaŋtá tsgə da hliba turtuk kawadaga nda mndərga tsa mndu ya.

¹²⁻¹³ Nu gwada i'i nda gwal kul sagha zlgħaftá Kristi ná, Lazglafta a dza'a tsa guma ta ghəŋa tsaha ya ra. Gwal mataba kaghuni ŋa ghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa taŋ. Ka defteri na: «Ghzipwaghzip ta mndu ta maga ghwadaka skwi mataba ghuni[‡],» ka'a.

6

Tsapta guma mataba gwal zlgħay nda ŋuduf

¹ Ka sli'afsli'a skwi mataba sani nda sani mataba ghuni katsi, waka sani dza'a walaŋtá dza'a kla tsa gwada ya da gwal guma kul snaŋtá Lazglafta, ka zluŋtá mnduha Lazglafta na?

² Sna a kaghuni kazlay: Mnduha Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hadik kə'a ra? Ka si kaghuni dza'a tsa guma ta ghəŋa mnduha ghəŋa hadik ya ní, slaghu a kaghuni ka tsatá guma zwana skwiha ki'a ki'a ra?

³ Sna a kaghuni kazlay: Amu dza'a tsa guma ta ghəŋa duhwalha Lazglafta kə'a ra? Skwi mataba nzakwa mu yeya dza'a trapta mu tama rki!

⁴ Ka mamu skwiha mantsa ya ta slata mataba ghuni katsi, ka klafta kuni ka klaghata da gwal guma kul had ghzliwa taŋ da Igliza Lazglafta ná,

⁵ aya hula! Ka i'i nda kaghuni. Nwaya ki mndu dər turtuk nda difil ma ghəŋani prək ka dzraghunaftá skwi mataba ghuni na?

⁶ Ra a ka klay ghuni ta gwada mataba kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf ha ka klay ghuni da gwal guma kul snaŋtá Lazglafta wa.

⁷ Nda nza tsa wluvusta ta wluvusta kuni ta vgha mataba ghuni ya ka badzaku. Ka gagna ga mndu ta gwada, ksay gha ta ŋuduf. Ka ghala ghala mndu ta kagna, zlanata gha.

⁸ Nda va tsaya ya ná, tsa kaghuni ya ta ganatá sani. Va tsa kaghuni ya ta ghwal-guduŋtá skwa sani, kulam nda va tsa nza-kwa ghuni ka zwanama ya.

⁹ Sna a kaghuni kazlay: Had vla gwal ta ga dmaku ma ga mghama Lazglafta wu kə'a ra? Ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni. Dina ka snaŋta ghuni kazlay: Gwal ta ga sli'insli'ij,

nda gwal ta wuya skwi, nda gwal ta hliri, nda gwal ta hani zgun nda zgun, marakw nda marakw,

¹⁰ Nda gwal ta ghali, nda gwal ta hara'u ta iri nda gwal ghuyaku, nda gwal ta kuslemberaku, nda gwal ta zla'uwa mndu ná, had həŋ dza'a lami da ga mghama Lazglafta wu kə'a ra?

¹¹ Manda tsaya si nzatá nzakwa sanlaha mataba ghuni ghalya. Ndana tama, Sulkuma Lazglafta mu ta ghu6aghunata, ka nzatá kuni hezle', ka naghunafta ka ŋərma mndu kabga zlgħafta ghuni ta Mghama mu Yesu Kristi.

Vlanwa glaku ta Lazglafta nda vgha ghuni

¹² «Had skwi piydif lu ta ghəŋani wu,» ka sanlaha mataba ghuni ta ndanay. Tsaw inda skwi a nda ra wu. «Lavinlava yu ta maga inda skwi guli,» ka sanlaha. Tsaw had i'i dza'a ga vu'a sana skwi wa.

¹³ «Skwa zay ná, ŋa hudí a ra? Hudí guli ná, ŋa skwa zay a ra?» ka kuni ta mnay guli. Tsaw nda skwa zay tani, nda hudí tani, dza'a badziŋbadza Lazglafta ta həŋ his his. Slu'uvgha ná, magaf a Lazglafta ŋa maga sli'insli'ij nda tsi wa. Nda nza slu'uvgha ŋa Mgham Yesu, ta nzata Mgham Yesu ka ŋa slu'uvgha.

¹⁴ Ma mtuta Mghama mu Yesu ná, Lazglafta ta sli'aganapta ma mtaku. Tsatsi dza'a sli'agamapta ma mtaku nda mbrakwani guli.

¹⁵ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, fawaya vgha Kristi ya kə'a ra? Dza'a nda ra ka klafta da ta fawaya vgha Kristi ka ndi'anafta nda slu'uvgha karwa rki? Magava a wu!

¹⁶ Sna a kuni kazlay: Mndu ta ndi'aftá vghani nda karwa ná, ka skwa turtuk vgha taŋ nda tsi kə'a ra? Tsa mnduha his ya dza'a nzata ka slu'uvgha turtuk*, ka defteri ta ghəŋani.

¹⁷ Mndu ta zlanantá ghəŋani ta Mgham Yesu ná, ka skwa turtuk ndana taŋ nda Mgham Yesu.

¹⁸ Tsaya tama, zlanwa sli'insli'ij. Hamata dmakuha ta magə lu ná, ta 6la vgha ta maga'ata lu. Mndu ta fatá sli'insli'ij ka slnani, ŋa vərda slu'uvghani ta ga tsi ta dmaku.

¹⁹ Sna a kuni kazlay: Slu'uvgha ghuni ná, haga Sulkum nda ghu6a ya kə'a ra? Lazglafta ta vlaghunata ŋa nzaku ma kaghuni, ta ka ŋa ghuni a vgha ghuni tama wa.

²⁰ Vara vara Lazglafta ta kaghuni nda skwi nda bla. Tsaya tama, vlanwa glaku

‡ 5:12-13 Vrafta ta zlahu 17:7. * 6:16 Ngha ta Zlrafta 2:24.

ta Lazglafta ma skwi ta magə kuni nda slu'uvgha ghuni.

7

Zlgha wa Pwal ta ghəŋa gwada ta kluvstá vgha

¹ Ndanana tama, wana yu ta zlghaghunafá wa skwiha ya vindidif kuni: 'Dina ka nzata mndu kul kla marakw.

² Tsaw tama ná, ŋa wara hliri ná, dīna ka klafta mndu ta marakw, ta dza'a marakw guli da zə'al.

³ Ka vla zə'al ta vghani ŋa markwa tanj. Ka vla marakw guli ta vghani ŋa zə'ala tanj.

⁴ Vgha marakw ná, ŋani a wu ŋa zə'ala tanj ya. Vgha zə'al guli ná, ŋani a wu ŋa markwa tanj ya.

⁵ Ka dzraf nda dzra a kuni ŋa fitik rets kabga ŋa maga du'a wu katsi ná, yaha sani da kwalaghutá vla vghani ŋa sani. Tahula tsaya, ka vrəglanafta kuni ta guya vgha ghuni manda va ya snu kuni, da traptá kuni ta ŋafta ghudzaku ma vgha ghuni, da mutsaftá halaway ta ghurum ŋa ŋraptá kaghuni.

⁶ Hidaku ŋa i'i ta vlaghunata, ka nzata tsi ka tkwe'a ka yu nda kaghuni wa.

⁷ Ka má manda ndana i'i tsi ná, má manda ŋa da ka mnduha nzata, ka i'i. Tsaw dər wa nda ŋani ma dzakatahudi vlag Lazglafta. Yeya ŋa gha, ka'a nda ya, yeya ŋa gha ka'a nda sani.

⁸ Skwi mnə i'i ná, ta mnay yu ŋa gwal kul had markwa tanj nda mi'a wadguha ná, dīna ka kdəy ghuni ta nzakwa ghuni turtukwa ghuni manda i'i na.

⁹ Ala ka si laviŋ a kuni ta ŋafta wu katsi, kluvwakla ta vgha. Dər kluvtá vgha ka nzata ka su'ay.

¹⁰ Wya zlahu ta mnanata yu ta gwal ta kluvtá vgha tanj, i'i a ta mnay guli wu, mgham ta mnata kazlay: Yaha marakw da dgata vgha nda zə'ala tanj kə'a.

¹¹ Ala ka dgadga tsi ta vgha nda zə'ala tanj ya, nzatani mantša, yaha tsi kləgəltá sana zə'al. Ka mantša a tsi wu dzraglaftani nda zə'ala tanj. Yaha zə'al da ghziŋtá markwa tanj guli.

¹² Wya skwi ta mnə i'i ka ghəŋa dá ŋa sanlaha, Mgham a ta mnay wa. Ka mamu mnda zlghay nda ŋuduf kul zlghaftá markwa tanj ta Yesu Kristi katsi, tsaw ta kumay tsa marakw ya ta kda nzakwani nda tsa zə'ala tanj ya katsi, yaha tsa mndu ya da ghziŋtá tsa markwa ya.

¹³ Manda va tsaya guli, ka mamu marakw ta zlghaftá Yesu Kristi nda zə'ala tanj kul zlghaftá Yesu katsi, tsaw ta kumay tsa mndu ya ta kda nzakwani nda tsa marakw ya katsi, yaha tsa marakw ya laghu ga tanj.

¹⁴ Kəl yu ka mnay manda tsaya ná, kabga nda ghuəa tsa guyatá vgha tsa mndu kul

zlghaftá Kristi ya nda markwa tanj ta zlghafta ya. Mantša ya guli, nda ghuəa tsa guyata vgha marakw kul zlghaftá Kristi nda zə'ala tanj ta zlghafta ya. Ka má nza a tsi mantša ná, má dza'a nzaku zwana tanj manda zwana gwal kul snanť Lazglafta. Wya kahwathwata guli ná, nda ghuəa nza-kwa tanj da Lazglafta.

¹⁵ Ka ta had yu nda kagha wu, ka tsa kul zlghafta Kristi ya ná, dgaghutani ta vghani. Ma tsaya tama, dər zə'al tsi, ka dər marakw a tsi ma zlghay nda ŋuduf, flau' nzakwani kabga hgan hga Lazglafta ta kaghuni ŋa nzaku nda dzaku.

¹⁶ Kagha marakw ta zlghaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta zə'ala ini kə'a ra? Kagha zə'al ta zlghaftá Yesu, nda sna kagha kazlay: Dza'a mbanafmba yu ta markwa ini kə'a guli ra?

Mndərga nzaku ta dzəganatá Lazglafta

¹⁷ Ka mantša a tsi wu ná, ka nza dər wa ta nzaku manda ya vlag Lazglafta. Ka nza dər wa ta nzaku manda ya hgan Lazglafta guli. Tsaya ta mnə yu ŋa inda Igliz.

¹⁸ Ka nda tsa fafadá mndu ta hgafta Lazglafta katsi, ma thəgal tsi kazlay: Madar teke'a fafadá dá kə'a. Ka ta nda fafadani mndu ta hgafta Lazglafta guli, ma thə tsi guli kazlay: Ka tsiŋtsa yu kə'a.

¹⁹ Dər tsanaghuha lu, had skwi tsanagha tsi wu, dər tsanaghu a lu wu, had skwi tsanagha tsi wu, snata zlahu Lazglafta malani.

²⁰ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta Lazglafta ya ná, nzakwani manda va tsaya.

²¹ Ka si ka vu'a ka ta hgafta Lazglafta ta kagha, ma ndanu ka. Ala ka mamu tva mutsafta gha ta nzaku falau' vgha katsi ya, mutsumutsa katak.

²² Ka dər ka vu'a mndu ta hgafta mgham Lazglafta katsi, nda pla vgha tsa mndu ya da Mgham Lazglafta. Manda tsaya, mndu kul had ka vu'a ta hgafta Lazglafta ná, ka vu'a Kristi tsatsi guli.

²³ Nda bla varata lu ta kaghuni, ma ŋiŋ kuni ta ghəŋa ghuni ka vu'a mnda səla.

²⁴ Ka kinawu nzakwa mndu ta hgafta lu ya zwanama, nzakwani mantša ta kəma Lazglafta.

Gwada ta ghəŋa gwal ta kul klaftá marakw

²⁵ Ta ghəŋa gwal kul kluvtá vgha tanj ya, skwi ta ndanu yu dza'a yu mnay, ya snan yu da Mgham Yesu a wa. Dza'a snay kuni ta gwada dá kabga mndu ta fə lu ta ghəŋ tida yu.

²⁶ Ta ghəŋa na blakwa nzaku na ná, wya skwi ta ndanu yu: 'Dina ka nzakwa mndu mantša.

²⁷ Ka klafkla ka ta marakw katsi, ma zbagel ka ta dgatá vgha nda tsi. Ka klaf a ka ta marakw wu, ma zba ka ta marakw.

²⁸ Ka klafkla ka ta marakw, ga a ka ta dmaku wa. Ka laghula makwa da mndu guli, ga a ta dmaku wa. Nziya nza tsi ná, dza'a ghuyay ta danjwa ma slu'uvgha. Ta kumay yu ta klaghunapta ma tsa ghuya danjwa ya.

²⁹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay zwanama: Ta sira a fitik wu, daga ndanana, ka nza gwal nda marakw mista tanj, manda gwal kul had'nda marakw.

³⁰ Ka nza gwal ta taw, manda gwal kul had' ta taw. Gwal ta rfu guli, manda gwal kul had' ta rfu. Gwal ta dzawatá skwiha guli, manda gwal kul had' skwi da hən.

³¹ Ka nza gwal ta za mgham ma ghəŋja hadik, manda gwal kul had' ta za mgham, kabga ndusa na ghəŋja hadik na ka kdaku.

³² Ta kumay yu ta nzakwa ghuni kul had' ma ndanu. Mndu kul klafta marakw ná, ta ghəŋja tva skwiha ta zdəganata Lazglafta yeya ta ndanə tsi.

³³ Ama mndu ta klaftá marakw, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋja hadik ŋa zba tva zdəganatani ta markwa tanj.

³⁴ Tsaya tama, his skwi ta ndanə tsi. Mantsa marakw kul had' zə'alani nda makwa ta həga guli. Ta ghəŋja tva skwiha ta zdəganata Mgham Yesu yeya ta ndanə hən. Tva skwiha ta zdəganatá Mgham Yesu yeya ta ndanə hən, kabga fafa hən ta ŋudufa tanj, nda ghəŋja tanj tani, ŋa Lazglafta. Marakw ga zə'al ná, ta ndanay ta skwiha ma ghəŋja hadik ŋa zba tva zdəganatani ta zə'ala tanj.

³⁵ Ŋa kata kaghuni tsa skwi ta mnə yu ya, ŋa taghunamtá matsavaďa a wa. Ta kumay yu ta magay ghuni ta skwiha ta raku, ka ndi'afita kuni ta vgha nda Mgham Yesu kul had' sana ndanu.

³⁶ Ka lagha duhwal nda makumidzani mantsa: Kla a yu ta kagha wu ka'a, tahula tsa, ka ndanuglaptá tsi kazlay: Dmaku tsa skwi ya magana yu kə'a, tsaw tata tdu ŋudufani tida ta kumay ta klay katsi, ka kla tsi. Maga a ta dmaku wa.

³⁷ Ka lagha duhwal ka kurata kazlay: Kla a yu ta marakw wu kə'a, grafgra guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a ma ŋudufani mndu a ta pyafta wu kə'a katsi, dina tsaya.

³⁸ Tsaya tama, ka klafkla mndu ta marakw ná, dina tsaya. Ka kla a yu ta marakw wu, ka mndu guli ná, mal tsaya dinakwani.

³⁹ Ka ta ndiri zə'ala marakw katsi ná, yaha walanjta dza'a mista sana zə'al. Ala ka nda mta zə'ala tanj katsi, lavinlava ta dza'a mista sana zə'al ta kumə tsi. Nziya nza tsi, mista mnda zlgħay nda ŋuduf katsi.

⁴⁰ Ka má manda ndana i'i tsi, mal ma nzatani mantsa ya dza'a mutsafta tsi ta

rfu, ka ya dza'a laghu tsi mista sana zə'al. Nda sna yu guli kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta da i'i kə'a.

8

Za slu'a skwa wuyay

¹ Skwi ya dza'a yu gwadáy ndana, dza'a gwadáy yu ta ghəŋja slu'a skwa wuyay. Manda va ya mnə kuni kazlay: Nda sna mu ta inda skwi kə'a ya ná, manda va tsaya nzakwani. Ama tsa snanjta skwa mu ya ná, ta vlamata gla ghəŋ. Dvuvusta vgha skwi dza'a kla amu ta kəma ta kəma.

² Ka nda sna i'i ta skwi ka mndu ta ndanay katsi ná, ta sna a tsa mndu ya ta skwi manda ya ta raku ka snanjani wa.

³ Ka dvuďva mndu ta Lazglafta katsi, tsa mndu ya ná, nda sna Lazglafta ta tsatsi.

⁴ Taghəŋja skwi ta nghanatá za slu'a skwa wuyay, wya tsi: nda sna amu skwi ka bətbət na skwa wuyay ma ghəŋja hadik kə'a. Turtuktuk Lazglafta guli.

⁵ Anj mndani, mamu skwiha ta garə mndu nda Lazglafta. Manda va tsaya ná, nda ndagha «lazglaftah» nda ndəgha «mghamha» guli.

⁶ Dər ma mantsa tsi, ŋa amu ná, turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka Da mu, ta zlaganapta inda skwi ma ghəŋja hadik. Nani amu guli. Turtuktuk mghama mu guli, tsaya Yesu Kristi zlaganap Lazglafta ta inda skwiha nda ma tsatsi ya, ma tsatsi nzata amu nda hafu guli.

⁷ Dər nda sna amu kazlay: Had' hafu ma skwa wuyay wu kə'a ná, sna a sanlaha mantsa ya wa. Ta zə hən ta slu'a skwa wuyay ná, manda va skwi mamu hafu ma tsa skwa wuyay ya ka hən ta ndanay, kabga snusna hən nda skwa wuyay. Ta mutsa a mbrakwa tanj ma zlgħay nda ŋuduf wu, ŋriŋnisŋra na slu'i zu ŋni na ka hən ta ndanay.

⁸ Skwa zay a dza'a kladamaghata da Lazglafta wa. Dər má ta zay mu, dər má za a mu wu, had' skwi tsamagha tsi wu, had' skwi htamaghu tsi guli wa.

⁹ Anj mndani, lavinlava kuni ta za inda skwi ta kumə kuni, ama dasuwa ka kuni da nzaku kuni ka skwa tuthun da gwal nda hta mbrakwa tanj ma zlgħay nda ŋuduf nghər hən ta kaghuni.

¹⁰ Tsa lagha mndu kul mbraku ma zlgħay nda ŋuduf ka nghanjta kagha nda «sna ta skwi» ya kay, ta nzaku ma həga skwa wuyay ta za slu'a skwa wuyay katsi ní, had' tsatsi dza'a mnay: Ka za i'i guli kə'a ra?

¹¹ Tsaya tama, tsa skwi maga kagha ta mnay kazlay: Nda «sna i'i ta skwi» kə'a ya ta zadinjta tsa zwanjama kul had' mbrakwani mtu Kristi ta ghəŋja tsatsi ya guli.

¹² Ma tsa magay ghuni ta dmaku ka zlabiņta zwanama ma ndanu kul had mbrakwa taņ ya, maganata vārda Kristi kaghuni ta tsa dmaku ya.

¹³ Tsaya tama, ka si skwa zay dza'a zlabiņta zwanama da katsi na, had'yu dza'a walglaiņa za slu' i dekdek wu, kada kwala yu zlabiņta zwanama da.

9

Mnay Pwal ta Lfida Gwada

¹ Laviņ a yu ta maga inda skwi wu ra? Ghunata mnda Yesu Kristi a yu wu ra? Ngha a yu ta Mgham Yesu nda ira da wu ra? Paghata ghēja slna da ma Mgham Yesu a kaghuni ra?

² Dər mā fa a sanlaha ta i'i ka ghunata mnda Mgham Yesu wu na, ka ņa kaghuni na, nda nza yu kabga i'i ta mnaghunata Lfida Gwada kəl kuni ka nzakway ka gwal zlgħay nda ņuduf.

³ Wya skwi ta kəl yu ka huzla gwada da gwal ta mana i'i:

⁴ Mā ra a ka mutsay ņni ta skwi ņa zay, nda ya ņa say ņni ma slna ta maga ņni ra?

⁵ Laviņ a aņni guli mā ta kliņta mukuma ma zlgħay nda ņuduf ta nzakway ka markwa ņni manda ņa sanlaha ma gwal ghunay, nda i zwanamani ma Mgham Yesu, nda Kefas wu ra?

⁶ Ari aņni nda Barnabas yeya a ņa maga slna ka mbalay na?

⁷ Ta kdē snaņta kaghuni ta sludzi ta maga slna, tsatsi guli ta zunta ghējani ra? Mamu mndu ta ņēbata fu na, kul za yakwani ra? Ari mamu a mndu ta ngha rini na, kul sa u'a tsa rini ya na?

⁸ Mnda sēla yeya ta ndana tsa skwiha mnē yu ya ra? Dər zlahā Lazglafta guli na, ta mnay mantsa.

⁹ Wya ka Musa vindafta ma zlahā Lazglafta: «Ma fanam ka ta budzaņ ma wi ta sla. Ta dgē tsi ta hya*,» ka'a. Ta ghēja sla yeya ta ndana Lazglafta ta tsaya ra?

¹⁰ Ari ta ghēja amu a ta gwada Lazglafta kahwathwata katēk na? Mantsa ya nzakwani, ta ghēja amu vindafta tsi ta tsa mnay kazlay: Ta hvē mndu ta hva na, nda fata ghējani ņa mutsa nisalani katsi, ta dgē mndu ta hya guli na, nda fa ta ghējani ņa mutsa nisalani katsi kē'a ya.

¹¹ Ka si aņni ta slēgamta hulfa Sulkum ma kaghuni ya nī, ra a ka tsu'ay ņni ta skwa wa dzvu da kaghuni guli ra?

¹² Ka ta zayzay sanlaha ta kaghuni ya nī, mal aņni a mā dza'a zay katēk wu ra?

Ta dāwan a aņni ta skwi da kaghuni wa. Ta su'ay aņni ta inda ghuya daņwa ta slaiņaghata, kabga yaha ņni nzata ka gwal ta

pyaftā sli'a gwada ta ghēja Kristi ta kēma ta kēma.

¹³ Sna a kuni kazlay: Gwal ta ksa slna ma hāga Lazglafta nā, hadā ta za hēj ta skwa zaya taņ kē'a ra? Gwal ta vla skwi ta gwir guli nā, mida ta mutsa hahēj ta ņa taņ guli kē'a ra?

¹⁴ Ta ghēja gwal ta mna Lfida Gwada guli nā, mnamna Mgham Yesu kazlay: Ma tsa mna Lfida Gwada ya dza'a za hahēj ta ņa taņ guli† kē'a.

¹⁵ I'i nā, dāwan a yu ta skwi da kaghuni wa. Ka vlihta kuni a ka yu kəl yu ka vindaghunafata guli wa. Ta dər mtakwa da, ka ya dza'a klēgādēdusta lu ta skwa ghērōakwa da.

¹⁶ Tsa mna Lfida Gwada ta mnē yu ya guli nā, nza a ka skwa ghērōay da ta ghērōaku nda tsi wu, kabga tkwe' fidaghata lu ta mnay. Ka mnaņ a yu wu nā, daņwa ņa da.

¹⁷ Ka mā i'i ta kuratā magay katsi nā, ma dza'a play lu ņa da. Tsaw i'i a ta kurata wu, ta magay yu kabga tkwe' fidaghata lu ta magay.

¹⁸ Nu ta mutsē yu mida tama? Skwi ta mutsē yu mida nā, mnay da ka mbalay ta Lfida Gwada kul dāwa nisēla vėl mnay da ta tsa Lfida Gwada yeya.

¹⁹ I'i ta kwara ghēja da, tsaw ka niņta yu ta ghēja da ka vu'a inda mnduha ņa katanja inda mnduha kada mutsanakta yu ta Mgham Yesu ta ndaghata mnduha.

²⁰ Ka mataba la Yahuda yu, manda hahēj ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta hēj. Ka mataba gwal ta ksa zlahā Musa yu ya, manda hahēj ka yu ta nzaku, kada mutsakta yu ta hēj, dər mā nghadigha a gwada ta zlahu.

²¹ Ka mataba gwal kul snaņta zlahā Musa yu ya, manda hahēj ka yu ta nzaku kada mutsanakta yu ta hēj. Va a tsaya ta mnay kazlay: Sna a yu ta zlahā Lazglafta wu kē'a wu, ta snay yu ta zlahā Kristi.

²² Ka mataba gwal nda hta mbrakwa taņ ma zlgħay nda ņuduf yu ya, manda hahēj ka yu ta nzaku, kada mbranafta yu ta hēj. Mantsa ya fata i'i ta ghēja da, ka nzaku tavata dər wati ma mndu tsi ka maga inda kdavakta hidakwa da ņa mba'atā sanlaha.

²³ Kada dza'a Lfida Gwada ta kēma ta kēma, nda ya ņa nzakwa i'i tekw mida guli, ka yu ta kəl yu ka maga tsa skwiha ya.

Dzēgha vgha nda hwaya

²⁴ Sna a kuni kazlay: pdā' pghatā vgha mnduha ta hwaya ta dābi nā, turtuk ya dza'a zata kē'a ra? Hwayawahwaya ta vārda hwaya kada zata kuni.

²⁵ Inda mndu ta tsa hwaya ya nā, ta zlahazlahā ta vghani ma taghayni, ņa zatani. Tsa skwi dza'a zata tsi ya nā, dza'a bwadzu

* 9:9 Vrafta ta zlahu. 25:4. † 9:14 Ngha ta Mata 10:10, Lukwa 10:7.

6wadza misimmisim. N̄a amu ya, haď ta baďzaku deďdek wa.

²⁶ Hwayiŋtahwaya ka baťbať a ta hway yu wa. Dzidiŋtá dembi ka dakwal a ta dzə yu guli wa.

²⁷ Ta zlahay yu ta ghəŋa dá ka ghuya ďaŋwa ŋani, kada kwala verďa i'i ta daďaghuta nda hul tahula mnanata i'i ta Lfiďa Gwada ta sanlaha.

10

Yaha kuni nda skwa wuyay

¹ Zwanama dá, ta kumay yu ta havaghu-naktá skwi ta slanaghata dzidziha mu ta fitika Musa. Demdem həŋ nda bukwa ma ghwayak. Demdem həŋ ta tsughwaďaptá drafa dva*.

² Demdem həŋ ta magaftá batem ma drəf ma nzakwa taŋ ma ghwayak ma guyatá vgha taŋ nda Musa.

³ Demdem həŋ ta zutá skwa zay ta saha daga ta luwa.

⁴ Demdem həŋ ta sutá imi ta sabi ma kutumba. Lazglafta ta vlanťá tsa kutumba ya ta həŋ. Tsa kutumba ya ná, Kristi ya ta mbada† kawadaga nda həŋ.

⁵ Tsaw tama ná, mal gwal ta maga skwi kul zdəganatá Lazglafta ndəghatani mataba taŋ kəl həŋ ka rwuta ma mtak‡.

⁶ Tsa skwiha ta luta ya ná, nda nza ŋa snamamta ŋa kwala amu kul maga ghwaďaka skwiha manda tsa maga hahəŋ§ ya.

⁷ Ma nza kuni ka gwal ta wuya skwi manda sanlaha mataba taŋ, vindaf lu ta ghəŋa taŋ kazlay: Ka nzatá mnduha ka za skwi ka sa skwi, ka sli'afťa həŋ ka gatsuwá* kə'a ya.

⁸ Ma hlə kuni tiri manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl həŋ ka rwuta dəmbu' hisamsak hkən mida ta fitika turtuk† ya.

⁹ Ma dzəghə mu ta Kristi manda ya dzəghan sanlaha mataba taŋ, kəl nahadikha ka zadánatá həŋ ya.

¹⁰ Ma ruruŋwaku kuni ta ruruŋwaku manda ya magə sanlaha mataba taŋ, kəl duhwalha Lazglafta ya ta rwa mndu ka zadánatá həŋ ya.

¹¹ Magumaga tsa skwiha ya nda həŋ ŋa snanamťá sanlaha. Ka vindaftá lu ma defteri ŋa gunamaŋťá sləməŋ ta amu gwal ta ndusakta nda kďakwa na ghəŋa hadik na.

¹² Tsaya tama, ka nda sladaslada dá, ka mndu ná, daswa katsi tama da zləmbutá tsi.

¹³ Inda tsa dzəghuha ta grughunusta ya ná, dzəghuha ta ranťá mnda səla ya. Lazglafta ná, ŋərma mndu ya. Had' dza'a zlanťá dzəghə ŋa dzəghaghunusta ka

malaghutá mbrakwa ghuni, da traptá kuni ta spafta wa.

Ma lə kuni da vla skala vla glaku ŋa skwa wuyay

¹⁴ Zwanama dá gwal ta d'vu yu, ka si mantsa tsi, dgaghwa vgha nda skwa wuyay.

¹⁵ Nda sna yu kazlay: Ta mnə ŋa kaghuni nda guna ghəŋa ghuni ya yu kə'a. Ka gala kaghuni ka ghəŋa ghuni ta na skwi ta mnə yu na.

¹⁶ Tsa leghwa tfawi ta sə mu, ka rfa Lazglafta ta ghəŋani ya ní, nza a ka guyatá amu nda Kristi nda ma usani ra? Tsa buradi ta dguvusta‡ mu ya guli ní, nza'a ka guyatá amu nda Kristi nda ma slu'uvghani guli ra?

¹⁷ Turtukuk buradi mndani, ama nda ndəgha amu ta zay. Tsaya a ta maranťa kazlay: Nda guya mu ma slu'uvgha turtuk nda ma dguvusta mu ta tsa buradi turtuk ya kə'a ra?

¹⁸ Ngha wa zwana la Isra'ila 6a. Tsa gwal ta za skwi vla lu ŋa pla ghəŋ ta gwir ya ní, guya a həŋ nda Lazglafta mida ra?

¹⁹ Nu ta kumə yu ta mnay? Ta kumay yu ta mnay sana skwi tsa slu'i plana lu ta ghəŋ ta skwa wuyay ya kə'a ra? Ari sana skwi a na tsa skwa wuyay ya na? Sana skwi a deďdek wa.

²⁰ Skwi kumə yu ta mnay ná, pla ghəŋ ta plə gwal kul snanťa Lazglafta ná, ŋa duhwalha halaway ta planata həŋ ta ghəŋ, ŋa Lazglafta a wa. Va a yu ta guyatá vgha ghuni nda duhwalha halaway wa.

²¹ Laviŋ a kuni ta sa skwi ta leghwa Mgham Yesu, ta saysay kuni ta leghwa duhwalha halaway wa. Laviŋ a kuni ta za skwa Mgham Yesu, ta zayzay kuni guli ta ŋa duhwalha halaway wa.

²² Ta kumay mu ta ganaftá sidi ta Mgham Yesu ra? Ari mal amu a mbratani ka tsatsi na?

Magawa inda skwi ŋa vla glaku ŋa Lazglafta

²³ Laviŋlava mndu ta «maga inda skwi,» ka kuni. Manda tsaya nzakwani, tsaw inda skwi a đina wa. Laviŋlava mndu ta «maga inda skwi,» tsaw inda skwi a ta ŋla mndu guli wa.

²⁴ Ma laghu kuni ngha skwi ta dza'a kata kaghuni, nghawa skwi ta dza'a katanťá sana mndu.

²⁵ Zawaza ta inda skwi ta skwapta lu ta luma, ma dawu kuni ta vli ta ghəŋani, ma lagha sana ndanu ta wa ghəŋa ghuni,

²⁶ kabga ka gwada Lazglafta na: «ŋa Mgham Lazglafta hadik nda inda skwi mida§ demdem,» ka'a.

* **10:1** Ngha ta Sabi 13:21-22, 14:22-29. † **10:4** Ngha ta Sabi 16:4-35, Vrafta ta Zlahu 8:3, Mbsak 20:8-11. ‡ **10:5** Mbsak 14:16, 23, 29-30. § **10:6** Mbsak 11:4, 34. * **10:7** Sabi 32:6. † **10:8** Mbsak 25:1-9. ‡ **10:16** Ngha ta Lukwa 22:19, nda 1 La Kwareŋt 11:23-26. § **10:26** Ngha ta Zabura 24:1.

²⁷ Ka hgaghunahga mndu kul snanjá Lazglafta ɲa za skwi, ka snata kuni katsi, zawaza ta inda skwi dza'a vlaghunata tsi, ma walaɲ kuni ta dawutá vli ta ghəɲani, ma ndananahga kuni ta sana ndanu ta ghəɲani.

²⁸ Ka «slu'a pla ghəɲ ɲa skwa wuyay ya,» ka ka mndu nda kaghuni katsi, yaha kuni da zay da famta kuni ta tsa mndu ta mnaghunata ya ma ndanu.

²⁹ Ndana kaghuni a mnə yu wu, ndana tsa sana mndu ya.

I'i ná, laviɲlava yu ta za inda skwiha. «Kəbagawu tama ɲa mnay kazlay: Ma zə ka, yaha ka famtá sana mndu ma ndanu kə'a?»

³⁰ Ka si rfanagharfa yu ta Lazglafta ta ghəɲa skwi zu yu ya ní, nu dza'a kəl lu ka mana i'i ta ghəɲa skwa zay rfanahga yu ta Lazglafta ta ghəɲani na?

³¹ Dər nu ta zə kuni, dər nu ta sə kuni, dər nu sana skwi ta magə kuni, magawa indani ɲa vlanjá glaku ta Lazglafta.

³² Ma nza kuni ka tuthun dər ka ɲa la Yahuda, dər ka ɲa la Grek, dər ka ɲa Igliza Lazglafta.

³³ Magawamaga manda ɲa dá ta maga inda skwi ɲa zdəganatá inda mndu ya. Zba a i'i ta maga skwiha dza'a katihatá wu, skwiha ya dza'a katanjá ndəghata sanlaha ta magə yu, ɲa mutsafta taɲ ta mbaku.

11

¹ Ksawaksa ta sadá dá, manda ya ta ksə i'i ta sadá Kristi ya.

Nzakwa zgwana nda mi'aha, ma həga Lazglafta

² Ta rɲay yu ta kaghuni nda havapta ta havapta kuni ka i'i ma inda skwi, nda ya ka kuni ta ɲanatá skwiha ta taghaghunafu ya ya.

³ Ndana tama, ta kumay yu ta snanjta ghuni kazlay: Ghəɲ ta ghəɲa inda zgun ná, Kristi ya. Ghəɲ ta ghəɲa inda marakw ná, zgun ya. Ghəɲ ta ghəɲa Kristi guli ná, Lazglafta ya kə'a.

⁴ Ka ta maga du'a inda zgun da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snaj tsi da Lazglafta a tsi katsi nda bukwatá ghəɲ ná, tsatsa ta ghəɲa Mghamani.

⁵ Ka ta maga du'a inda marakw da Lazglafta nda ya ka ta mna gwada snaj tsi da Lazglafta a tsi katsi kul bukwatá ghəɲ ná, tsatsa ta ghəɲa mghamani. Nda nza manda skwi nda htəsa ghəɲani nda tsa.

⁶ Ka si bukwa a yu ta ghəɲ wu ka marakw ya ná, htəɲtani guli ba! Ala ka si nda nza tsi ka skwa hula da marakw na gatsatani ta ghəɲani, ka htəɲtani a tsi ya, bukwatani tama!

⁷ Ma bukwə zgun ta ghəɲ, kabga tsatsi ta gara vgha nda Lazglafta nda glakwani tani. Marakw ya ná, maravata glakwa zgun tsatsi,

⁸ kabga zgun ná, tsagap ma marakw a lu wu, marakw ya tsagap lu ma zgun.

⁹ Zlaganap a lu ta zgun ɲa marakw wu, marakw yeya zlaganap lu ɲa zgun.

¹⁰ Tsaya dza'a kəl marakw ka kla ɲizla mghamani ta ghəɲani, kabga gwada ta duhwalha Lazglafta.

¹¹ Dər má mantəsa nzakwani ma guyatá vgha nda Mgham Yesu ná, lava a ma marakw ka had zgun wu, lava a ma zgun guli ka had marakw wa.

¹² Manda va ya tsagap lu ta marakw ma zgun ya, marakw ta ya zgun guli. Da Lazglafta sagha indani*.

¹³ Galawa kaghuni ba! Nda ra ka ndəbay marakw ta dzvu da Lazglafta kul bukwatá tsi ta ghəɲani ra?

¹⁴ Daga nzakwagapta ná, nda sna mnduha kazlay: Skwa hula zlanja zgun ta swida ghəɲani zəmbək kə'a.

¹⁵ Marakw ya ná, ka skwa rka nzakwani da tsatsi, kabga vlanjla lu ta swidi zəmbək manda skwi ɲa bukwa ghəɲani ta tsatsi.

¹⁶ Ka mamu mndu dza'a zlərday katsi, dīna ka snanjtani kazlay: Snəgla a aɲni, nda Iglizha Lazglafta ta sana tva nzaku ta ghəɲa tsaya wa kə'a.

Guya vgha ɲa zay nda sa usa Mgham Yesu

Mat 26:26-29, Mak 14:22-25, Luk 22:15-20

¹⁷ Wya sana skwi ta magaku da kaghuni kul had yu ta rfa kaghuni. Ta tskavatá kuni má ɲa magay ghuni ta skwi ɲa dza'a ta kəma ta kəma ya ná, vər nda hul ɲa kaghuni.

¹⁸ Karaku ná, ta tskavata kuni, kaghuni gwal zlgəhay nda ɲuduf tazlay ná, mamu daga vgha mataba ghuni ka lu ta snə yu. Zlah mantəsa ya nzakwani ka yu ta grant.

¹⁹ Dina va tsa daga vgha ya mantəsa mataba ghuni katək, kada grafta lu ta vərda ɲərma mnduha mataba ghuni.

²⁰ Tsa tskavata ta tskavata kuni ya ná, ɲa za skwa zaya Mgham† Yesu a ta tskavata kuni wa.

²¹ Ta tskavata kuni ka za skwa zay ná, dər wa ta ɲavata ka za ɲani, ka kuni ta magay. Ta dzə maya ta sanlaha, nda ghwaya nda ghwaya sanlaha.

²² Ari had wa a həga ghuni, ɲa zay ghuni nda ya ɲa say ghuni ta skwa ghuni na? Ta kumay kuni ta ghubasa Igliza Lazglafta ra? Ari hula a ta pghə kuni ɲa gwal kul had skwa taɲ na? Nu dza'a yu mnay ɲa ghuni? Dza'a

* 11:12 Ngha ta Zlrafta 1:26-27 nda 2:18-23. † 11:20 Skwa zaya Mgham: Ngha ta aya 23-26 nda 1 La Kwarent 10:16.

rfay yu ta kaghuni ka kaghuni ra? Ta ghəŋa tsaya ná, rfa a yu ta kaghuni wa.

²³ Wya skwi tsu'af yu da Mgham Yesu, ka taghaghunafta yu: Ta tsa rvidik kəl lu ka vlatá Mgham Yesu ya ná, ka klaftá tsi ta buradi,

²⁴ ka rfanaghatá tsi ta Lazglafta ta ghəŋani, ka ɓlanaptá tsi, ka'a mantsa: «Nanana ná, slu'uvgha dá ya ŋa ghuni, ka maga kuni ta na skwi na ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁵ Mantsa guli kdákwa taj ta zutá skwa zay, ka klaftá tsi ta leghwa, ka'a mantsa: «Nana leghwa na ná, lfida slərba ta zughu ya zlərɓap Lazglafta nda usa dá. Inda say dza'a sə kuni dazlay ya ná, ka maga kuni ŋa havay ghuni ta i'i,» ka'a.

²⁶ Tsaya tama, inda nzata ghuni ka za na buradi na, ka sa skwi ma na leghwa na ná, mna nzakwa Mgham Yesu ha ka saghani ta mnə kuni nda tsa.

²⁷ Mantsa ya, ta zə mndu ta na buradi ná, ta sə mndu ta skwi ma na leghwa ná, ŋha a ka sana skwi wu katsi, gaga ta dmaku, kabga ŋha a ta slu'uvgha Mgham Yesu ka sana skwi wa.

²⁸ Ka gala mndu ma ghəŋani ta nzakwani karaku ma kdə tsi ka za na buradi na, nda ya ma kdə tsi ka sa skwi ma na laghwa na.

²⁹ Mndu ta zay, ta say kul snantá guyata vgha taj nda Mgham Yesu ná, tɗanaktá ta ghəŋani ta guma Lazglafta, ma tsa zay ta zə tsi nda tsa say ta sə tsi ya.

³⁰ Tsaya kəl ndəghata sanlaha ka nzata kul dughwanaku mataba ghuni, nda raghwa sanlaha, ta rwutá sanlaha.

³¹ Ka si amu kaghəŋa mu ta galaptá nza-kwa mu katsi ná, haɗ Lazglafta dza'a tsa guma ta ghəŋa amu wa.

³² Ala ka tsamagha tsa Lazglafta ta guma ka zlahá amu nda tsi ya, nda nza ŋa kwalani kul tsamaghatá guma kawadaga nda gwal ma ghəŋa haɗik.

³³ Tsaya tama zwanama, ka tsakavatsaka kuni ka za skwi katsi, kazlafwa vgha ghuni karaku.

³⁴ Ka si maya ta kuzlanjtá mndu katsi, zutani ta skwa zayni mintghani, da nzaku tsa tska vgha ghuni ya ka kla ghəŋa ghuni da guma Lazglafta. Pɗákwa hamata skwiha ya ná, dza'a payafta baɗu laba dá da kaghuni yu.

12

Skwi ta vlə Sulkum nda ghuɓa

¹ Zwanama dá, ta ghəŋa mbraku ta vlə Sulkum nda ghuɓa ná, va a yu ta nzakwa ghuni kul tsalaku mida wa.

² Nda sna kuni kazlay: Ma fitika nzakwa ghuni ta kul snantá kuni ta gwada Lazglafta ná, ta tsələbu ta kəma skwa wuyayha ta

nzaku duduguma kuni ta tsələbu, hahəŋ ta tinwa kaghuni guli.

³ Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay: Haɗ mndu ta mna gwada nda mbrakwa Sulkuma Lazglafta kazlay: Nda ksi'a Yesu kə'a wa. Ka nda mbrakwa Sulkum nda ghuɓa a tsi wu katsi, haɗ mndu dza'a lavinjta mnay kazlay: Yesu ná, Mgham ya kə'a guli wa.

⁴ Ta traku mbaku kavghakavgha ta dgə Sulkum, ama va tsa Sulkum turtuk ya ta dgay.

⁵ Ta traku slnaha kavghakavgha ta magə lu, ama ŋa va tsa mgham turtuk ya ta maga lu.

⁶ Ta traku tva magay mnduha ta slnaha kavghakavgha, ama va tsa Lazglafta turtuk ta maga indani ma inda mndu.

⁷ Nda tvi kavghakavgha ta mara Lazglafta ta mbrakwa Sulkumani nda ghuɓa ma inda mndani, ŋa katuvtá vgha nda tsi.

⁸ Mbrakwa gwada nda difil vlay Sulkum ta sani. Midala gwada vlay va tsa Sulkum ya ta sani.

⁹ Mbrakwa zlgghay nda ŋuɗuf vlay tsa Sulkum ya ta sani. Mbrakwa mbamba mnduha vlay va tsa Sulkum ya ta sani.

¹⁰ Mbrakwa maga mazəzməha vlay tsi ta sani. Mbrakwa kla lwa Lazglafta vlay tsi ta sani. Mbrakwa galaptá sulkumha vlay tsi ta sani. Mbrakwa lavinjta gwada nda sana gwadaha vlay tsi ta sani. Mbrakwa snantá tva mbəɗiɗiɗta tsa gwadaha ya vlay tsi ta sani.

¹¹ Indani ná, tsa Sulkum turtuk ya ta magay. Tsatsi turtukwani ta dgay ŋa inda mndu manda ya ta kumə tsi.

Gwata kaghuni demdem, vgha Kristi kuni

¹² Nghama tsatá vgha mu ya 6a: Manda nzakwa tsuhmbura vgha mndu nda ndəgha fawayha tida dər ma kinawu ndəghatani ya, vgha turtuk ya, mantsa ya nzakwa Kristi guli.

¹³ Amu demdem, dər la Yahuda tsi, dər la Grek a tsi, dər mndu ka vu'a tsi, dər mndu kul haɗ ka vu'a a tsi, magamafmaga lu ta batem ŋa nzaku ka slu'uvgha turtuk ma Sulkum turtuk. Ka mutsaftá mu demdem ta va tsa Sulkum turtuk ya, manda skwi sava mu nda sa.

¹⁴ Tsaya tama ná, nza a tsuhmbura vgha ka faway turtuk wu, gwagwatá fawayha ya.

¹⁵ Ka «dzvu a i'i wu, nza a yu ka faway vgha wu,» ka ka sala katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁶ «Iri a i'i wu, nza a yu ka vgha wu,» ka ka sləməŋ katsi ná, dza'a pyafpya ta nzatani ka faway vgha ra?

¹⁷ Ka má iri vgha demdem katsi, ma ndaw dza'a sŋaŋta lu ta sləməŋ? Ka má sləməŋ tsi demdem, ma ndaw dza'a zi'a lu ta skwi?

¹⁸ Tsatsaf tsatsa Lazglafta ta inda fawayha ta vgha, ka fafata ma vlani ma vlani manda ya ta kumə tsi.

¹⁹ Ka má faway turtuk yeya vgha katsi ná, ma mamu vgha ra?

²⁰ Tsaw nda ndəgha fawayha ta vgha ta gwaftá vgha ka vgha turtuk.

²¹ Laviŋ a iri ta mnay ŋa dzvu kazlay: Haď gwaďa ďa nda kagha wu kə'a wa. Mna a ghəŋ guli ŋa səlaha kazlay: Haď gwaďa ďa nda kaghuni wu kə'a wa.

²² Katak na: Tsa fawayha má ta nghə lu kul haď rga taŋ ya ná, tsahaya ŋərmani.

²³ Tsaha má ta ndanu amu kazlay: Haď ghzliwa taŋ wu kə'a ya ná, tsahaya ta vlə mu ta glaku ŋa taŋ. Tsa fawayha kul đinaku nghay ya, mal tsaha ya ta laghu mu da payay.

²⁴ Tsaha đinadina ngha ya katak na, haď lu ta payay wa. Magafmaga Lazglafta ta vgha ka nanaftá tsa fawayha kul haď ghzliwa taŋ ya, ka ŋərmani,

²⁵ kada kwala daga vgha kul haď ma vgha, ŋa nghapta fawayha ka skwa turtuk ka sani nda sani.

²⁶ Ka ta ghuya đaŋwa faway turtuk ná, inda fawayha ta ghuyay kawadaga nda tsi. Ka ta rfu faway turtuk ná, inda fawayha ta rfu kawadaga nda tsi.

²⁷ Kaghuni ná, vgha Kristi kuni, ka fawayhani nzakwa ghuni turtuk turtuk.

²⁸ Mataba guyatá ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuďuf ná, taŋ gwal ghunay pgha Lazglafta, ka fiŋtá la anabi kamahis, ka fiŋtá gwal tagha gwadani ka mahkən. Tahula tsa ka pghatá tsi ta gwal valaŋ lu ta mbrakwa maga mazəmzəm, nda gwal nda mbrakwa mbamba mnduha, nda gwal katá mnduha, nda gwal ta nghapta ka slna mnduha, nda gwal ta gwada sanlaha ma gwada.

²⁹ Ka gwal ghunay həŋ demdem ra? Ka la anabi həŋ demdem ra? Ka gwal ta tagha gwadani həŋ demdem ra? Inda taŋ demdem ta maga mazəmzəm ra?

³⁰ Inda taŋ demdem ta mbamba mnduha ra? Inda taŋ demdem ta gwada sanlaha ma gwadaha ra? Inda taŋ demdem ta mbəđiŋtá gwada ra?

³¹ Hmətət ka kuni đvuta mbrakuha ya ta vlata lu ta malaghuta.

Wana yu dza'a maragħunata guli ta tvi ya ta hemanata.

13

Dvu ta hemanatá inda skwi

¹ Đər má nda sna yu ta gwada inda gwada sanlaha ma gwada ta gwada mnduha nda duhwalha Lazglafta tani, ka haď yu ta đvutá mndu wu katsi, nda nza yu manda

ghudzaga gwanğwan, ka manda ghudzaga hutsaŋ a tsi.

² Đər má mutsafmutsa yu ta mbrakwa kla lwa Lazglafta, đər má nda sna yu ta inda skwi nda đifatá skwa Lazglafta tani, đər má mamu zlgħay nda ŋuďuf da i'i ŋa sli'anaftá ghwáha, ka haď yu ta đvutá mndu wu katsi, skwi bətbət yu.

³ Đər má hlafha yu ta inda skwa da ka daganafatá gwal ka pdu, đər má vlaha yu ta ghəŋa da ŋa pla ghəŋ, ka haď yu ta đvutá mndu wu katsi, haď sana skwi dza'a katađifta tsaya wa.

⁴ Mamu ksa ŋuďuf da mndu ta đvutá mndu, dagala zđaku da tsi. Haď mndu ta đvutá mndu ta draku wu, haď mndu ta đvutá mndu ta ghərbaku wu, haď ta gla ghəŋ wa.

⁵ Haď ta maga skwa hula wu, haď ta tsagana wa. Haď ta basa ŋuďuf wu, haď ta zlaŋtá dugun ma ŋuďufani wa.

⁶ Haď ta rfu ta ghəŋa magatá ghwadaka skwi wu, ta ghəŋa magatá vərda skwi ta rfa tsi ta rfu.

⁷ Nəw lu, ka'a nda inda skwi. Ta Lazglafta fatá ghəŋani ma inda skwi. Nda fa ŋuďufani ta payakwa inda skwi. Ta su'ay ta inda skwi.

⁸ Haď đvutá mndu ta kđaghuta dekdek wa. Dza'a kđaghukda kla lwa Lazglafta, dza'a kđaghukda gwada sanlaha ma gwada, dza'a kđaghukda sŋaŋtá skwi guli.

⁹ Ki'a nda ki'a skwi sŋaŋ mu, ki'a nda ki'a lwa Lazglafta mna a mu.

¹⁰ Ama baďu zlagapta tsa vərđani ya ná, dza'a kđaghukda tsaha kul kđaku ya.

¹¹ Ma ga zwanəŋa da ná, ka zwanzwani ka yu ta gwada, ka zwanzwani ka yu ta ndanu, ka zwanzwani ka yu ta magaku. Ma glata i'i, ka pghinjtá yu ta má zwanzwani.

¹² Ndanana ná, manda ngha vli ma dalagar zwətzwət ya ta ngha mu, ta kəma dazlay, mbəŋ ya mbəŋ ya dza'a nghanə mu. Ndanana ná, ki'aki'a sŋaŋta yu ta skwi, ta kəma dazlay, dza'a nda sna yu ta inda skwi nekwnek wanda sŋaŋta Lazglafta ta i'i ya.

¹³ Ndanana ná, mamu skwiha hkən ta gđavata: Mamu zlgħay nda ŋuďuf, nda faftá ghəŋ, nda đvu, ama ya ta hemanatá tsa skwiha ya ná, đvu ya.

14

Ŋa dğay nda inda mndu, skwi ta vlə Sulkum

¹ Nəvawaŋa ka zba đvutá mndu, mamawa mbraku ya ta vlə Sulkum guli. Katkatani ta ghəŋa kla lwa Lazglafta.

² Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋa mnduha a ta mna tsi wu, ŋa Lazglafta. Haď mndu nda sna wu, kabga nda mbrakwa Sulkum ta mna tsi ta tsa đifatá skwiha Lazglafta ya.

³ Mndu ya ta kla lwa Lazglafta ná, nda mnduha ta gwada tsatsi, ka vla mbraku ŋa taŋ, ka ksa ŋuɗuf ŋa taŋ, ka ŋla hɔŋ.

⁴ Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋla ghɔŋani ta ŋlɛ tsatsi, ama mndu ta kla lwa Lazglafta, Igliz ŋani ta ŋlay.

⁵ Ta kumay i'i ta gwaday kaghuni demdem ta sanlaha ma gwadaha, ama malaghumala kumay da ta klay ghuni ta lwa Lazglafta. Malaghumala mndu ta kla lwa Lazglafta ka mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha, ka mantsa a tsi wu, ba mamu ka mndu ta mbɔday dza'a kɛl Igliz ka mutsaftá ŋlaku.

⁶ Zwanama da, ka sna a kuni ta skwi snaghunam yu, ka sna a kuni ka lwa Lazglafta klɛdaghunagha yu, ka sna a kuni ta skwi taghaghunaf yu wu, nu dza'a kataghunaf tagha da da kaghuni, ka mnay da ta gwada nda kaghuni nda sanlaha ma gwadaha, ka sna a kuni ta kligiŋta da ta difatá skwa Lazglafta na?

⁷ Ka gragra nzakwani nda hamata skwiha ta kɛl lu ka skalu: Manda sirjak nda htimbil. Ka sabɛ a lwani nda tvani ná, waka lu dza'a sɔŋta kazlay: Mndɛrga ya skwi ya tsa vya-gap lu, ka dzagap lu a tsi kɛ'a na?

⁸ Ka vya a mndu ta duli ŋa dza'a da vla vulu nda tvani ná, wa dza'a sli'afɛ na?

⁹ Manda tsaya kaghuni guli, ka nda sana gwada kul sɔŋtá lu ka kuni gwada katsi, waka lu dza'a sɔŋtá skwi ta mnɛ kuni na? Walaya gwada tsa gwadiŋ kuni.

¹⁰ Ta traku gwadaha kavghakavgha ma ghɔŋa hadik, inda taŋ ná, mamu klatá ghɔŋani.

¹¹ Ama, ka sna a yu ta tsa gwada ta gwadɛ lu ya wu katsi, ka matbay yu ma tsa mndu ta gwada tsa gwada ya, ka matbay tsa mndu ta gwada tsa gwada ya ma i'i guli.

¹² Kaghuni, ya ta mama mutsaftá mbraku ta vlɛ Sulkum kuni ya, ŋavawaŋa ka zba mutsaftá ya dza'a malaghuta ŋlanafɛ Igliz.

¹³ Tsaya tama, mndu ya ta gwada nda sana gwada ná, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ŋa mutsanafɛ mbrakwa mbɛdiŋta.

¹⁴ Ka ta magay yu ta du'a nda sanlaha ma gwadaha kul sɔŋtá lu katsi, ta magɛ ma sulkuma vgha da yu ma ghunislaka da a wa.

¹⁵ Kinawu ka yu dza'a magay tama? Dza'a magay yu ta du'a ma sulkuma vgha da, dza'a ndɛbay yu nduk ma ghunislaka da guli. Dza'a fay yu ta laha ma sulkuma da, dza'a fay yu nduk ma sulkuma da guli.

¹⁶ Ka mantsa a tsi wu, ka ta rfay ka ta Lazglafta ma sulkuma gha kwenkwen, waka hamata mndu ta snay kul sɔŋtá tsa gwada ya, dza'a mna «amin» ta ghɔŋa tsa rfɛ rfa ka ya, ka sna a tsi ta tsa skwi mna ka ya na?

¹⁷ An mndani rfanagharfa kagha ta Lazglafta kahwathwata, ama ŋlanaf a ta tsa mndu ta snay ya wa.

¹⁸ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga mal i'i ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ka kaghuni demdem.

¹⁹ Ama malaghumala dɛvafɛ da ta mnatá gwada hutaf ma ghunislaka da mataba Igliz ŋa ŋlanafɛ sanlaha, ka ya da mnata yu ta gwada dɛmbu' ghwan ŋda sanlaha ma gwadaha kul sɔŋtá lu.

²⁰ Zwanama da, ma nza ndana ghuni manda ŋa zwani. Ka tvɛ ghwadaka skwi tsi katsi, manda zwani kwitikkwitikw ka kuni nzata, ama ndana mndɛrha ka kuni ndanay.

²¹ Wya skwi nda vinda ma deftera Lazglafta:

«Nda ma mndɛra sana mnduha ta gwada sana gwada, nda ya nda ma huta wa la mayɛm dza'a gwadganata yu ta na mnduha na,

tsaw kulam nda tsa sɔŋta a hɔŋ ta gwada* da wu.» ka Mgham Lazglafta.

²² Mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ŋizla guma ya ŋa gwal kul zlghafta, mantsa ya a da gwal zlghay nda ŋuɗuf wa. Kla lwa Lazglafta ná, ŋizla zdaku ya ŋa gwal zlghay nda ŋuɗuf, mantsa ya a da gwal kul zlghafta wa.

²³ Ka lagha Iglizha ka tskavata demdem ka mna gwadaha, ta gwadɛ ya ta ŋani, ta gwadɛ ya ta ŋani, ka hɔŋ nda sanlaha ma gwada katsi, ka sli'afɛ hamata mnduha, ka gwal kul zlghafta a tsi, ka lami da taba taŋ, had hɔŋ dza'a mnay kazlay: Nda ksa kuni da halaway kɛ'a ra?

²⁴ Ala ka lagha taŋ demdem ka kla lwa Lazglafta katsi, ka sli'afɛ mndu kul zlghafta, ka hamata mndu a tsi ka lami da taba taŋ, had tsa gwada ya dza'a ksɔŋta ŋa zbayni ta pla dmaku ra?

²⁵ Dza'a sabsa skwi ma ŋuɗufani ta dabi ŋa zlɛmbatani zlumbuh ka tsɛlɛu ta kɛma Lazglafta ŋa mnayni kazlay: Mataba ghuni Lazglafta kahwathwata kɛ'a.

Gwada ta ghɔŋa tska vgha ma guyata ghɔŋ

²⁶ Zwanama da, nu ta raku ŋa magay tama? Ka ta tska vgha kuni, ta falaha sanlaha, ta tagha skwi ŋa mndu sanlaha, kligiŋtá difata skwa Lazglafta ŋa sanlaha, mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ŋa sanlaha, mbɛdiŋtá ŋa sanlaha, ŋa ŋlaku ká indani demdem.

²⁷ Ka mamu mndu ta mna gwadaha nda sanlaha ma gwadaha katsi, ma malaghumala hɔŋ ta mndu his ka hkɛn a tsi ta gwada, mnaha ya ta ŋani, mnaha ya ta ŋani ka hɔŋ

* 14:21 Ngha ta Isaya 28:11-12.

da gwaday, mamu ka mndu ɲa mbəday katsi guli.

²⁸ Ka haɗ mndu ɲa mbəday wu katsi, hafta tsa ya ta wani mataba Igliz, ka gwadayni maghəɲmaghəɲ nda ya ɲa Lazglafta.

²⁹ ɲa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, his nda hkan ka mndu ɲa gwada. Psaptá tsa gwada ya ɲa sanlaha.

³⁰ Ka vlanɣla Lazglafta ta sana mndu ta nzaku ta kliginjá difatá skwa Lazglafta katsi, nzaghuta tsa mndu tanɲan ya tsərid.

³¹ Inda kaghuni, turtukturtuk ná, lavinjɣa kuni ta kla lwa Lazglafta, ɲa taghafta inda kaghuni ta skwi, ɲa mutsafta inda kaghuni ta mbraku.

³² Tsa gwal ta kla lwa Lazglafta ya ná, ma dzva tan tsa mbraku vɲan Lazglafta ta hən ya.

³³ Nza a Lazglafta ka Lazglafta hwa-zlaɓaku wa, Lazglafta zɗaku ya.

Manda va ya ta magə mi'aha ma Igliz nda ghuɓa ya,

³⁴ Seftekw ka mi'a ghuni nzata ma tskatá vgha, kabga vɲan a lu ta tvi ta hən ɲa gwada wa. Nda hanatá ghəɲ ka hən nzata manda ya ta mnə deftera Lazglafta guli.

³⁵ Ka mamu sana skwi ta kumə hən ta snanɲa katsi, ɗaway tan da zə'alha tan mint-gha tan. Ka skwa hula gwaday marakw ta gwada mataba Igliz†.

³⁶ Da kaghuni saba gwada Lazglafta re, ari ɲa ghuni ndaghəɲa ghuni a vlaghunata lu katak na?

³⁷ I'i ná, anabi yu, mamu Sulkuma Lazglafta ma i'i ka ka mndu katsi, ɗina ka snanɲani kazlay: Nana skwi vindaghunaf yu na ná, Mgham Lazglafta ta mnata kə'a.

³⁸ Ka sna a yu ta tsa skwi ya wu, ka mndu katsi, sna a Lazglafta ta tsatsi guli wa.

³⁹ Mantsa ya tama zwanama, ɲavawa ɲa ka zba mbrakwa kla lwa Lazglafta. Mndu ta mna gwada nda sanlaha ma gwadaha ná, ma pyu kuni.

⁴⁰ Manda ya ta raku ka kuni maga inda skwi, nda tvani katsi guli.

15

Sli'agapta Kristi ma mtaku

¹ Zwanama da, ka havaghunak hava yu ta tsa Lfiɗa Gwada mnaghuna yu, ka tsu'aftá kuni, ka ɲavatá kuni mida ya.

² Tsa Lfiɗa Gwada ya ta mbaghunafta, ka ɲanaɲa kuni manda va ya mnaghuna yu. Ka mantsa a tsi wu, ka bətbət tsa zlgħafta zlgħaf kuni ya.

³ Tsa ɲərma skwi tinlaghu yu ta taghaghunafta ya, tsaya zlgħaf i'i kazlay: Mtumta Kristi ta ghəɲa dmakwa mu kə'a, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁴ Ka paɗamtá lu, ka sli'agaptá tsi nda hafu baɗu mahkən, manda ya mnə deftera Lazglafta.

⁵ Ka maranantá tsi ta ghəɲani ta Kefas, tahula tsa ka maranantá tsi ta ghəɲani ta gwal ghwanɗə his.

⁶ Tahula tsa guli, ka maranantá tsi ta ghəɲani ta zwanama ta malagħutá hutaf ɗərmək ta fitik turtuk. Ta mal gwal ta ndiri ndanana mataba tan, rwavaghu rwa sanlaha.

⁷ Maranənɲara guli ta ghəɲani ta Yakubu, maranənɲa ta inda gwal ghunay.

⁸ Tahula maranənɲani ta ghəɲani ta tsaha ya demdem, ka maridinjá tsi ta ghəɲani ta i'i guli, i'i ta nzakway manda bazaku ma tsa fitik ya.

⁹ Manda va tsaya ná, i'i sagəɲ gudzekw mataba gwal ghunay. Ra a yu má ka hɣay ka mnda ghunay wu, kabga ganapga yu tiri ta mnduha ta zlgħaftá Lazglafta.

¹⁰ Nda zɗakatahuda Lazglafta ná, nda nza yu manda va na nzakwa ɗa na. Nza a tsa zɗakatahudani ɲa ɗa ya ka skwi bətbət wa. Katək ná, mal i'i ta magatá sɲna ka hahəɲ demdem. Nziya nza tsi, i'i a ta magata wu, tsa zɗakatahuda Lazglafta ma i'i ya ta magata.

¹¹ Tsaya tama, ɗər má i'i tsi, ɗər má hahəɲ a tsi ná, tsaya skwi ta mnə ɲni, tsaya skwi zlgħaf kaghuni guli.

Dza'a sli'agamap sli'a Kristi ma mtaku

¹² Ka si ta mnay lu kazlay: Sli'agapsli'a Kristi kə'a ya ni, kabgawu ta kəl sanlaha mataba ghuni ka mnay kazlay: Haɗ sli'agapta ma mtaku wu kə'a na?

¹³ Ka si haɗ sli'agapta ma mtaku ya ná, ba va sli'agap a Kristi guli wa.

¹⁴ Ka si sli'agap a Kristi ya guli wu, ka bətbət na gwada ta mnə ɲni na nda tsa tama, ba ka bətbət zlgħay nda ɲuɗufa kaghuni guli.

¹⁵ Ta tsakalawi kuni ta Lazglafta ka lu nda aɲni nda tsa mnay ɲni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Kristi ma mtaku kə'a ya. Ka si haɗ sli'agapta mnduha ma mtaku ya wu, walaɲ a ta sli'agapta nda tsaya wa.

¹⁶ Ka si walaɲta a gwal nda rwa ta sli'agapta wu katsi, ba sli'agap a Kristi nda tsa guli wa.

¹⁷ Ka si sli'agap a Kristi ya wu, ka bətbət tsa sləghafta zlgħaf kuni ya. Ta ma dmakwa ghuni kaghuni ha gita.

¹⁸ Ka mantsa ya tsi guli, gwal ta rwuta ma Kristi ná, nda zada hən.

¹⁹ Ka ɲa na nzakwa amu ndanana kwenkwen fata mu ta ghəɲ ma Kristi katsi ná, nda nza mu ka gwal ta ksaku ka hiɗahiɗa katakata mataba inda mnduha.

† 14:35 Ngha ta 1 La Kwarentj 11:5.

²⁰ Na ɲa kahwathwata ná, sli'agapli'a Kristi mataba gwal nda rwa, tsatsi tanɲanja mndu ta sli'agapta. Tsaya ta maranɲa kazlay: Dza'a sli'agapli'a gwal nda rwa guli kə'a.

²¹ Manda ya sagha mtaku nda ma mndu turtuk ya, manda tsaya guli ná, nda ma mndu turtuk sagha sli'agapta ma mtaku.

²² Ta mtay inda mndu ta mtaku, kabga sabə ma zivra Adamu həŋ. Manda tsaya guli ná, dza'a vramvra hafu da inda gwal ta ndi'afɲa vgha nda Kristi.

²³ Nda fitikani nda fitikani ta magakwa tsa fitika sli'agapta ya. Kristi tanɲani, ɲa sagha fitika ɲa gwal ta nzakway ka ɲa Kristi badu sagha dza'a sagha tsi.

²⁴ ɲa zadánata Kristi ta mbrakwa inda ghwadaka sulkumha nda mghamha tan tani, nda ɲa inda gwal dagaladagala ma ghəŋa hadik. Tahula kdintani ta zadánata, ɲa vranavatani ta ga mgham ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

²⁵ Nda nza tkwe' ka gay Kristi ta mgham ha ka sagha fitik dza'a kəl Lazglafta ka nanafɲa ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

²⁶ Ghuma dza'a lu zadánata ɲa dza ghəŋani ná, mtaku ya.

²⁷ Wya ka lu vindafta ma deftera Lazglafta: «Dza'a niŋna Lazglafta ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani*.» Tsa mnay mnə lu kazlay: Dza'a niŋna ta «inda skwi» ka skwa ta diŋlay səlani kə'a ya ná, nda tsala. Had tsa mndu ta vlanɲa mbraku ta ghəŋa inda skwi ya mida wa.

²⁸ Tahula niŋta Lazglafta Da ta inda skwi ka skwa ta diŋlay səlani, hanaganata zwanɲa ta ghəŋ mista tsa mndu ta vlanɲa tsa mbraku ta ghəŋa inda skwi ya, kada nzakwa Lazglafta Da ta ghəŋa inda skwi nekwnek, nda mndu tani.

²⁹ Ka mantsa a tsi wu, nu ta psə gwal ta magafɲa batem da mnaka gwal nda rwa na? Ka si walanɲa a gwal nda rwa ta sli'agapta ya wu katsi, ɲaw ta maga həŋ ta batem da mnaka tan na?

³⁰ Ka sli'agapta a mnduha ma mtaku wu katsi ní, ɲaw ta dza'a anɲi tawa hdak inda fitik?

³¹ Gita re mahtsim a na, mtaku ta kzla i'i. Kahwathwata ta mnaghunata yu zwanama, ta ghərɓaku yu ta kaghuni ta ghəŋa slna maga mghama mu Yesu Kristi.

³² Ka tsa wudawudə yu nda nimitakha ma luwa Afisus ya, ka nghanatá mnda səla tsi kwenkweŋ katsi ní, nahgani kataf tsi ta i'i na? Ka si had sli'agapta ma mtaku wu katsi, manda va ya ta mnə sanlaha ná, «zamaza, samasa, ya wya dza'a rwurwa† mu mahtsim ya,» ka həŋ.

³³ Dasuwa ka kuni, ma nana kuni ta ghəŋa ghuni, ya «ksa nzaku nda ghwadaka mnduha ná, ta ɓadzay ta mndu.»

³⁴ Vraganaghawa vra ta ghəŋa ghuni manda ya ta raku. Ma walan kuni ta maga dmaku, ya sna a sanlaha mataba ghuni ta Lazglafta wa. Aya hula ka i'i tada!

Kinawu ka gwal nda rwa dza'a sli'agapta?

³⁵ «Ka waya ka skwi dza'a daway sani ma mndu kazlay: Waka gwal ta rwuta dza'a sli'agapta na? Nda wani ma slu'uvgha dza'a sli'agapta həŋ na kə'a?»

³⁶ Rghargha vgha na! Sna a ka kazlay: Had skwi ta sləgadata ka ta dyafta ka ta rwa a tsi wu kə'a ra?

³⁷ Skwi ta sləgadata ka ná, kuzunɲani a wa, hyani ya, dər má hya tsi dər má sana hulfa a tsi.

³⁸ ɲa vlanɲa Lazglafta manda ya ta kumay tsi ta kuzunɲ ɲa dər wati ma skwi sləgadata ka. Kuzunɲ ya ta ksanavata ta vlanɲa tsi.

³⁹ Inda skwi ta hafu ná, ndaghəŋani ndaghəŋani slu'u vgha tanɲ. Ndaghəŋani slu'u vgha mndu, ndaghəŋani slu'u vgha skwiha fwaɲ fwaɲ səla mista tanɲ. Ndaghəŋani ɲa zarakha, ndaghəŋani ɲa klipiha.

⁴⁰ Ndaghəŋani tsatsatá skwiha ta luwa, ndaghəŋani tsatsatá skwiha ta hadik. Ndaghəŋani wdakwa skwiha ta luwa, ndaghəŋani wdakwa skwiha ta hadik.

⁴¹ Ndaghəŋani wdakwa fitik, ndaghəŋani wdakwa tili. Ndaghəŋani wdakwa tekwa. Ta dgavadga wdakwa sana tekwa. Nda sani guli.

⁴² Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi nda gwal dza'a sli'agapta ma mtaku guli. Slu'uvgha lamə lu da hadik ná, ɲa rwutani. Slu'uvgha dza'a sli'agapta ná rwavata a wa.

⁴³ Ka ghwadaka skwi vzadata lu da hadik, sli'agaptani ya ná, nda glaku tida. Nda raghwa ta vzadatá lu, ta sli'agaptá tsi ná, mbrumbra katakata.

⁴⁴ Ka slu'uvgha mnda səla nzakwani ta lamɲa lu, ma sli'agaptani mbedanafmbəda Sulkum ta vghani. Ka si mamu slu'uvgha mnda səla ya ná, mamu slu'uvgha ta vlə Sulkum ya guli.

⁴⁵ Manda ya nda vinda ma deftera Lazglafta na: «Adamu tanɲanja mnda səla vuslanam Lazglafta ta hafu». Mahisa Adamu ta nzakway ka Kristi ya ná, ta luwa saha tsatsi, tsatsi ta vla hafu‡ ɲa mnduha.

⁴⁶ Tsa ka Sulkum ya a tanɲani wu, tsa ka mnda səla yeya, kada saha tsa ka Sulkum ya.

⁴⁷ Tsa tanɲanja mndu tsagap lu ma hadik ya ná, ɲa hadik tsa, sa ta luwa tsa ka mahis ya.

* 15:27 Ngha ta Zabura 110:1. † 15:32 Ngha ta Isaya 22:13. ‡ 15:45 Ngha ta Zlrafta 2:7.

⁴⁸ Manda nzakwa tsaya ka hadik ya ná, ña hadik tsaha ya guli. Manda nzakwa tsaya ka ña luwa ya ná, ña luwa tsaha ya guli.

⁴⁹ Manda tsa klafta mu ta yakwa tsa ña hadik ya ná, manda va tsaya dza'a klafta mu ta yakwa tsa ta luwa ya guli.

⁵⁰ Zwanama dá, nana skwi ta mnə yu na ná, had' slú'uvgha nda us dza'a lavintá lami da ga Mgham Lazglafta wa. Had' ya ta rwuta dza'a za həga ya kul rwuta guli wa.

⁵¹ Wana yu dza'a maraghunatá dífatá skwi maridij Lazglafta. Demdem a mu dza'a rwuta wu, ama demdem mu dza'a mbədavaftha.

⁵² Gi hadahada dza'a mbədavaftha mu manda kulitsa iri vyar lu ta kdavakta vyatá duli. Vyata lu ta tsa duli ya ná, gi sli'agapta gwal nda rwa tsa nda slú'uvgha ya kul rwavata, ta mbədavaftha amu guli.

⁵³ Manda va tsaya ná, nda nza tkwe' ka mbədapta na slú'uvgha mu ta rwaku na, nda ya kul rwavata, ña mbədapta na ta mtaku na, nda ya kul mtavata.

⁵⁴ Tahula mbədapta lu ta na vgha ta rwaku na nda ya kul rwavata, mbədaptha lu ta na ta mtaku na nda ya kul mtavata ya, tsaya dzatá ghəña skwi nda vinda ma gwada Lazglafta ta mnay kazlay: Ndunda lu ta mtaku, zaza lu ta ghwa tida kə'a ya.

⁵⁵ «Wura! Ga zatá ghwa gha kay tama mtaku? Wura!

Ga gurma gha kay tama mtaku?»

⁵⁶ Dmaku ná, gurma mtaku ya. Fatá zlahu ta vlantá mbraku ta dmaku.

⁵⁷ Rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá za ghwa nda ma Mghama mu Yesu Kristi!

⁵⁸ Mantsa tama zwanama dá gwal ta dvu yu, dihavawa diha, ma gigdava kuni, lawala ta kəma ta kəma nda slna Mgham Lazglafta, ya had' visa ghuni dza'a nzata ka mbalay da Mgham Lazglafta wa.

16

Tskaftá tsemi ña zwanama ma Ursalima

¹ Taghəña skwi ta nghaghanaghatá tska skwi ña vlay ña mnduha Lazglafta ma luwa Ursalima ya, magawamaga kaghuni guli manda va ya mnanaf yu ta Igliz ta hadika Galat.

² Inda dəmas, ka faghuta inda kaghuni ta tsemi mintgha ghuni tafta skwi ya ta mut-safta kuni, da laghu lu kzla i'i kada ts kay.

³ Lagha dá dazlay ya, ña vivindafta dá ta delewer ña ghunafta dá ta mnduha dza'a zabapta kaghuni ña kla tsa skwi dza'a tskafta kuni ya da luwa Ursalima.

⁴ Ala ka nda nza tsi ña dza'a vərda i'i katak má, gway tanj ta vgha tsa kawadaga nda i'i.

Skwi ta kumə Pwal ta magay

⁵ Dza'a labla yu ta hadika Mekaduniya, hada dza'a sli'aftha yu ka labə da nghaghunaghata.

⁶ Kawaka skwi ná, dza'a hanavahana yu da kaghuni, ka dza'a zə hada a yu ta fwak, ña pghay ghuni ta i'i da inda vli ta dza'a yu.

⁷ Va a yu ta nghadaghata zekw da kaghuni dazlay wa. Ta kumay yu ta hanavata tsəbakw da kaghuni ta graftá yu, ka nda dvay Mgham Lazglafta tsi.

⁸ Ama dza'a nzata hadna yu ma luwa Afisus har ka sagha fitika Pentekwat* ,

⁹ kabga gunihaguna Lazglafta ta watgha buwanj ña magatá ñerma slna, anj mndani nda ndəgha ghumaha ta lmu nda i'i.

¹⁰ Ka bhadaghaŋha Timute da kaghuni katsi, ka tsafaranafta kuni ta vgha yaha nzata nda zlənj mataba ghuni, kabga ta magay ta slna Mgham Lazglafta manda ña dá.

¹¹ Yaha dər wa da hərtətata, ka pghafta kuni nda zdaku ka sagha tsi da i'i, kabga ta kzlaykzlay ñni hadna nda zwanama.

¹² Ya manda zwanama mu Apwalus ya ná, ndəbanandəba yu ta dzvu katakata má ña laba tanj nda zwanama da nghaghunaghata, ama ndanana a kumafta maya tsatsi ta labə wu, dza'a labla ma fitik ya da mutsafta tsi.

Vlatá hidaku nda ga zgu

¹³ Nzawanza hzlejə, ka dihavata kuni ma zlg hay nda ñuduf, yaha kuni da zlənj, ka mbra kuni ta vgha.

¹⁴ Ma inda skwi ta magə kuni, ka maga kuni nda dvutá mndu.

¹⁵ Zwanama dá, nda sna kaghuni ta Stefanus nda gwal ga tanj tani, hahənj tanjənj gwal ta zlg haftá Yesu Kristi ta hadika Akaya, ka fata hənj ta ghəña tanj ña maganatá slna ta mnduha Lazglafta. Tsaya ta kəl yu ka mnaghunata kazlay:

¹⁶ Snawasna ta gwada da mndərga tsa mnduha ya, nda ya da inda gwal ta maga mndərga tsa ñani slna ya kə'a.

¹⁷ Ta rfu yu katakata nda sagha i Stefanus nda Fwartinatus nda Akaykus da nghadighata. Nghay dá ta hənj ná, manda skwi kaghuni demdem ya ka yu ta nghay,

¹⁸ kabga ləihaləba hənj ta ñudufa dá nda ña ghuni tani. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, dina vla glaku ña tanj.

¹⁹ Ta ga zgu Igliz ta hadika Asiya ña ghuni. Ta ga zgu i Akilas nda Priskila nda Igliz ma həga ga tanj tani ña ghuni katakata, ma hga Mgham Yesu.

²⁰ Ta ga zgu inda zwanama ña ghuni.

Ka gaguvta kuni ta zgu hmətət mataba ghuni sani nda sani.

²¹ I'i Pwal ta vindaghunaftha na ga zgu na nda dzva dá.

²² Inda mndu kul d'va Mgham Yesu ná, ka nza tsi ka mndu nda ksi'a.

Maranata![†] (Mghama ηni ta sagha!)

²³ Ka nza z'dakatahuda Mgham Yesu nda kaghuni.

²⁴ D'vud'va yu ta kaghuni demdem nda ηud'ufa da ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi.

[†] **16:22** Maranata: Manda mnay kazlay: Mghama ηni ta sagha ka'a ya, nda gwada Grek.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ŋa 2 La Kwareŋt

Gazgu

¹ Ji Pwal zɓap Lazglafta ŋa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi ta vindaghunaftá na délewer na. Kawadaga ŋni nda zwanama Timute. Ta ga zgu ŋni ŋa kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Kwareŋt, nda ya ŋa inda gwal zlgħay nda ŋuɗuf ta kuraghuta kwakwara haɗika Akaya tani.

² Ka vlaghunavla Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɗakatahudaŋi nda zɗakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Rfamarka ta Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Dagala tawa hiɗahiɗa da tsa Lazglafta ya. Tsa Lazglafta ta gɗata* ta lɔa ŋuɗuf ŋa mu ya.

⁴ Tsatsi ta lɔa ŋuɗuf ŋaŋni ma inda ghuya ɗaŋwa ŋni. Nda tsa lɔa ŋuɗuf ta vɓaŋnata tsi ya, ta laviŋta aŋni ta lɔanata ŋuɗuf ta sanlaha ta ghuya ɗaŋwa guli.

⁵ Manda va tsa ghuyta Kristi ta ɗaŋwa katakata ya ta ghuya aŋni guli. Lazglafta guli ná, ta lɔaŋna lɔa ta ŋuɗuf katakata nda ma Kristi.

⁶ Ka ta ghuyay aŋni ta ɗaŋwa katsi ná, ŋa lɔaghunata ŋuɗuf, nda ya ŋa mbakwa ghuni nzakwani. Ka si vɓaŋnavla Lazglafta ta lɔa ŋuɗuf ta aŋni ná, nda nza ŋa lɔaghunata ŋuɗuf ta kaghuni guli, dza'a kɛl kuni ka mutsaftá mbrakwa su'a ghuya ɗaŋwa mndɛrga va tsa ŋa aŋni ta ghuyay ya

⁷ Grafgra aŋni kazlay: Nda diha kuni ta tva Lazglafta kɛ'a. Nda gwa mu ma ghuya ɗaŋwaha. Ka lɔaghuna lɔa Lazglafta ta ŋuɗuf manda ya ta lɔaŋnata tsi ta ŋa aŋni ya guli.

⁸ Anji zwanama, va a aŋni ta kwalaghuni kul snaŋta ghuya ɗaŋwa ghuyɔ ŋni katakata ta haɗika Asiya wa. Fɛrtufɛrta tsa ghuya ɗaŋwa ya ka malaghuta mbrakwa ŋni. Graf a aŋni kazlay: Si ta dza'a nzanza ŋni da hafu kɛ'a wa.†

⁹ Manda va tsaya ná, nda fa aŋni ŋa rwiŋta ka aŋni sizlay. Tsaw Lazglafta ta fata mantsa ŋa maraŋta kazlay: Ta mbrakwa ŋni a fafta ŋni ta ghɛŋa ŋni wu kɛ'a. Ta Lazglafta ta sli'aganaptá mndu ma mtaku fafta ŋni ta ghɛŋ.

¹⁰ Tsatsi ta klaptá aŋni ma mndɛrga tsa ghwadaka mtaku ya. Tsatsi dza'a klaiŋnaptá mida guli. Ta tsatsi fatá ghɛŋa ŋni ŋa klaptá aŋni dazlay guli.

¹¹ Ka kata kuni ta aŋni nda maga du'a. Ka nda ndɛgha gwal ta maga du'a da Lazglafta ta ghɛŋa aŋni katsi ná, dza'a

nda ndɛgha gwal dza'a rfu ta ghɛŋani guli tsu'afɛr Lazglafta ta tsa du'a tan ya.

Mbɛɗapta Pwal ta vli si dza'a sli'i tsi

¹² Skwi ya ta vɓaŋnatá tsafara vgha ná, nzuvusnza ŋni ta nzaku ɗina nda inda mnduha ka ŋni ta ɗaslay ma ghɛŋa ŋni. Katkatani mataba nzaku ya nzuvus mu nda kaghuni. Nzunza ŋni ta tsa nzaku ya nda'ets nda hanatá ghɛŋ manda ya vɓaŋna Lazglafta. Manda ya ta kumɛ ɗifla slu'uvgha a nza ŋni ta tsa nzaku ya wu, ama Lazglafta ta katanata nda zɗakatahudaŋi.

¹³⁻¹⁴ Skwi ta vindaghunafta aŋni ná, skwi ya ŋa ɗaŋafta ghuni ŋa snaŋta ghuni ya. Ki'a nda ki'a yeya skwi snaŋ kuni ndanana mndani, ta graftá ŋni ná, dza'a nda sna kuni ta inda skwi dazlay. Skwa tsafarakwa ghuni aŋni, manda ya dza'a nzaku kaghuni ka skwa tsafarakwa aŋni baɗu vragata dza'a vragata Mgham Yesu.

¹⁵ Grafgra yu mantsa ya nzakwani kɛ'a, kɛl yu ka kuma si lagha da kaghuni karaku, ŋa mutsaghunaftá zɗaku his sɛla.

¹⁶ Nda da kaghuni má dza'a laba yu ta sli'i yu ka dza'a ta haɗika Mekaduniya, má ŋa vragapta ɗa nda da kaghuni guli ta sabɔ yu‡. Má ŋa katihata nda dza'a ta haɗika Zudiya, sew labɔ a yu wa.

¹⁷ Mataba tsaya ná, sna a yu ta skwi ta ndanu yu wu ka kaghuni ra? Ari tsa ndanɔ ndana yu ya ná, ndana slu'uvgha ya a ka kaghuni ta gray, ŋa mnay ɗa kazlay: Anji, a' mantsa a kay guli wu kɛ'a nda va tsa skwa turtuk ya na?

¹⁸ Manda va tsa nzakwa Lazglafta ka mndu tɗukwa ya ná, manda va tsaya tsa gwada mnaghuna aŋni ya. Nza a tsa gwada mna ghuna aŋni ya ka «anji,» a' «nantsa a kay guli wu» kɛ'a ta va tsa skwa turtuk ya wu,

¹⁹ kabga ma mnaghunata ŋni, i Silas nda Timute nda vɛrɗa i'i ta gwada ta Yesu Kristi Zwanja Lazglafta ná, mnay kazlay: Anji, a' mantsa a kay guli wu kɛ'a ta va tsa skwa turtuk ya a mnɔ aŋni wa. Anji, ŋa tsatsi ta mnay inda fitik.

²⁰ Nda ma tsatsi ta mna Lazglafta ta «anji» nda inda skwi tamaf tsi ta imi ta slɛmɛŋ. Tsaya ta kɛl amu ka mnay nda ma Yesu Kristi kazlay: Mantsa ya nzakwani kɛ'a, ŋa vɓaŋta glaku ta Lazglafta.

²¹ Tsatsi ta dihanata nda kaghuni tani ma Yesu Kristi, tsatsi ta zabaptá amu,

²² ka tahamaftá tsi ta njizla ŋa maraŋta kazlay: Njani amu kɛ'a. Tsaya ta nzakway ka Sulikum nda ghuɗa famam tsi ma ŋuɗufa mu ŋa gramaftá skwiha ɗinaɗina dza'a tsi magay ŋa mu dazlay.

²³ Takma Lazglafta ta mnaghunata yu. Yaha yu da gurdaghunaftá ŋuɗufa ghuni

* 1:3 Isaya 40:1 nda Zabura 94:19. † 1:8 Gray nda 1 La Kwareŋt 15:32. ‡ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:21.

ka yu kwal yu kul vrəgladapta da luwa Kwarentj.

²⁴ Kumay ɲni ta faghunaghatá zlabak ta ghəŋa zlgħay nda ɲudufa ghuni a wu, ta maga slna mu ka skwa turtuk, ɲa zdavafata ɲudufa ghuni, kabga nda diha kuni ma zlgħay nda ɲuduf.

2

¹ Skwi kura yu ná, had' yu dza'a vrəgladapta da kaghuni, da gurdəglaghunafá yu ta ɲudufa ghuni wa.

² Ka gurdaghunafurdá yu ta ɲudufa ghuni ya ní, wa dza'a zdídfítá ɲuduf ta i'i tama, tsa kaghuni má dza'a ɲraghunafata yu ta ɲuduf ya a wu ra?

³ Skwi kəl yu ka vindaghunafá tsa delewer ya ná, va a yu ta laba dá slanaghatá mnduha má dza'a zdídfítá ɲuduf mazlay ná, ɲa ɲəridíftá ɲuduf wa. Grafgra yu kazlay: Ka ta rfu yu ná, dza'a rfu inda kaghuni guli kə'a.

⁴ Ta vində yu ta tsa delewer ya ɲa ghuni ná, nda ghuya ghəŋa dá, gurdə gurdə ɲudufa dá katakata, ima taw ta ira dá. ɲa ɲraghunafá ɲudufa ghuni a vindaghunafata yu wa. Dina ka snaŋta ghuni ta dfa kaghuni ya dvaf yu kahwathwata.

Plinista Pwal ta dmakwa mndu ya ta razanafata

⁵ ɲranafta mndu ta ɲuduf ta mnduha ná, i'i a ɲridíft tsi wu, kaghuni demdem ya, dər má kaghuni demdem a tsi. Tsaw va a yu ta fərtíntá gwadá ta ghəŋani wa.

⁶ Tsa dvanaghata dvanagħa ndəghata sanlaha mataba ghuni ta tsa mndu ya ná, prək tsaya.

⁷ Ndanana, pliniswapla ta dmakwani, ka vla kuni ta mbraku ɲani, yaha ɲudufani da ɲruta ka malagħutá mbrakwani.

⁸ Wyawa dzvu maranaŋwamara ta dvu kahwathwata.

⁹ ɲa dzəgha kaghuni vindaghunafata yu ta na delewer na guli, kabga ta kumay yu ta snaŋta, ka ta snərsna a kuni ta inda skwi ta mnaghunata yu.

¹⁰ Ka plinispla kuni ta dmakwa mndu ná, i'i guli ná, plinispla yu. Dəmakwa mndu ya plinis yu, ka si mamu dmaku ɲa play ná, plinispla yu kabga kaghuni, nda ngha Kristi guli,

¹¹ kada kwala halaway zata ghwa ta amu, kabga nda sna amu dínadína ta hidakwani.

Nzakwa Pwal ma luwa Truwas

¹² Sli'afslí'a yu ka lagħwi da luwa Truwas da mna Lfida Gwadá ta ghəŋa Yesu Kristi. Manda ɬhadaghata dá, kə'a ka yu ná, məd tadípta Mgham Yesu ta tvi dínadína ɲa mna gwadá hada.

¹³ Nziya nza tsi, tsə'amma ghəŋa dá, kabga slanagħa a yu ta zwanjama dá Titus hada wu, kəl yu ka mnay ka nzata kuni dughwana kə'a nda həŋ, ka sli'afata ka zlanťá gwal ma luwa Truwas ka lagħu yu ta hadíka Mekaduniya.

Zatá ghwa Yesu Kristi

¹⁴ Rfu da Lazglafta! Tsatsi ta vlaŋnatá za ghwa inda fitik ma Kristi. Klafkla ta aŋni ɲa mnanťá Kristi ma inda vli. Nda nza aŋni manda urdi zda vėrtiktika ta pusata lu.

¹⁵ Manda va tsaya, nda nza aŋni manda urdi zda vėrtikatani klaf Kristi ka vlaŋťá Lazglafta. Tsa urdi ya ná, nda nza ka ɲa gwal ta mutsa mbaku, nda gwal ta zadíntá ghəŋa taŋ tani.

¹⁶ Ka ɲa gwal ta mutsa mbaku ná, zda tsa vėrtikatani ya, ta vlaŋvla Lazglafta ta hafu ta həŋ. Ka ɲa gwal ta zadíntá ghəŋa taŋ guli ná, zda a tsa vėrtikatani ya wu, ta klanakkla ta mtaku ta həŋ. Wa ya prək ka magafťá tsa slna ya tama?

¹⁷ Aŋni ná, nza a aŋni manda hamata sanlaha ta za huda taŋ ta gwadá Lazglafta wa. Lazglafta ta ghunafá aŋni, kahwathwata ta mnə aŋni ma Kristi ta kəma Lazglafta.

3

Gwal maga slna ma lfida dzratawi

¹ Ta dza'a zlrə nda zlrə ɲni ta ghuba ghəŋa ɲni ra? Delewera lagħa maranťa ghəŋa ɲni da kaghuni ta zbə ɲni re, ari mamu a delewer ta zbə ɲni da kaghuni ɲa mara ghəŋa ɲni manda ya ta magə sanlaha na?

² Vərdá kaghuni tsa delewer maranťá ghəŋa ɲni ya vindam Kristi ma ɲudufa ɲni, snaŋ lu, ta dzanə inda mnduha.

³ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni tsa delewer vindam Kristi ka tsghafta nda ma dzva ɲni ya. Nda ima vindi a vindafta tsi wu, nda Sulkuma Lazglafta nda hafu mida vindafta tsi. Ta klam* a vindafta tsi guli wu, ma ɲudufa mnda səla vindamta tsi.

⁴ Kəl ɲni ka mnay kazlay: Vindata delewera Kristi kuni kə'a ná, kabga Yesu Kristi ta gramafata mantša ya nzakwani kə'a ta kəma Lazglafta.

⁵ Nda sna aŋni kazlay: Slagħu a aŋni ka ghəŋa ɲni ka maga tsa slna ya wu kə'a. Lazglafta ta vlaŋnatá mbrakwa magay.

⁶ Tsatsi ta vlaŋnatá mbrakwa nzaku ka gwal maganatá slna ɲa mnay ɲa mnduha ta Lfida dzratawi dzraf tsi. Tsa Lfida dzratawi ya ná, sladaf a ta zlahu vindaf lu ghalya ya wa. Ta Sulkum nda ghuəa sladafta tsi. Tsa vindata zlahu ghalya ya ná, ta hla mnduha da mtaku. Sulkum nda ghuəa ya ná, ta hla mnduha da hafu.

* 3:3 Ngha ta Sabi 24:12. Ngha ta Irmíya 31:33, nda Izekíyel 11:19, 36:26-27.

⁷ Ghalya, ta klam vindafta lu ta tsa zlahu ya, ka magə Musa ta slna tsa zlahu ta kla mndu da mtaku ya. Kulam nda tsaya ná, ta vlayvlay tsa slna ya ta glaku. Lavinj a la Isra'ila ta nghu[†] da kumani wu, kabga ta wudaku kumani katakata. Tsaw, ɲa nzdavata a tsa wudakwani ya wa.

⁸ Had' slna Sulkum nda ghuəa dza'a malaghutá glaku ka tsaya tama rki?

⁹ Ka si tsa slna zlahu ta hla mnduha da mtaku ya, mamu glakwani ya ní, tsa slna Sulkum ta nanafá mndu tdukwa ya guli, malaghumala ɲani glaku piyw!

¹⁰ Tsaya tama ná, da na glaku ta malaghuta piyw ndanana ná, had' tsa glaku ghalya ya ta mnaku wa.

¹¹ Ka si tsa dza'a kwal kul nzdavata ya mamu glakwani ya, malaghumala ɲa na dza'a nzaku ɲa kdekedzen na tama.

¹² Had' sana skwi dza'a ɲni dífay ma tsa gwadaha ya wu, kabga nda sna aɲni kazlay: Manda tsaya nzakwa tsa skwiha ya kə'a.

¹³ Manda Musa ta bukwanaghutá kuma nda lgut yaha la Isra'ila nghanjá htakwa tsa glaku ya ma kumani ya a aɲni wa.

¹⁴ Tunɲunɲa ghəɲa la Isra'ila. Ha gita, lavinj a həɲ ta snanjta tsa kahwathwata ya ta dzanə həɲ ta tsa dzratawi ɲa ghalya ya wa. Ta klin a lu ta tsa lgut ya wu kabga lavinj a lu wu, ba mndu nda ndi'atá vghani nda Kristi kwenkwej.

¹⁵ Kulam gita, ta dzanə həɲ ta tsa zlahu Musa ya ná, manda skwi bukwanaf tsa lgut ya ta ɲuduf ta həɲ ya həɲ.

¹⁶ Ama manda skwi ya nda vinda: «Inda mbədaghuta mndu ta vgha tvə Mgham Yesu ya ná, dədaghuta tsa lgut[‡] ya.»

¹⁷ Mgham Yesu ná, Sulkum ya. Ma vəl hada Sulkuma Mgham Yesu guli ná, nda pla vgha mnduha.

¹⁸ Amu demdem, bukwa a kuma mu wa. Manda dalagar ya ta wudakwa glakwa Mgham Yesu ta amu. Mgham Yesu ta nzakway ka Sulkum ya ta mbədanafá ka nanafá manda va tsatsi, ka kla amu ta kəma ta kəma ma tsa glakwani ta malaghuta ya.

4

Ghuyama danɲa kawadaga nda Kristi

¹ Lazglafta ta faɲnamtá tsa slna ya ma zďakwani, tsaya ta kwal ɲni kul rwa malandugu.

² Had' ta ɲana vgha nda ghwadaka skwiha ta magə lu ma difa ma difa, ta pgha hula ɲa mndu wa. Nana a aɲni ta mndu wu, had' aɲni ta mbadanafá gwadá Lazglafta wa. Katək ná, kahwathwatani ɲa aɲni ta mniginjta banluwa. Mantsa ya dza'a kəl

inda mndu ka dasla kahwathwata ɲni ma ɲudufani ta kəma Lazglafta.

³ Ka nda difa na Lfida Gwada ta mnə ɲni na katsi ná, da gwal ta zadinjta ghəɲa tanj nzakwa tsi nda difa.

⁴ Sna a həɲ ta na Lfida Gwada ta mnə aɲni na wu, kabga hanafha Lazglafta na ghəɲa hadik na ta ɲudufa tanj, ɲa kwala tanj kul nghanjá tsa tsuwadak ta tsuwadaka həɲ, ta sabi ma Lfida Gwada ta ghəɲa glakwa Yesu Kristi ya. Tsa Yesu Kristi ya ná, ka guram nda Lazglafta.

⁵ Ta mnə aɲni ta tsa Lfida Gwada ya ná, gwada ta ghəɲa aɲni a ta mnə ɲni wa. Gwada ta Kristi ta nzakway ka Mgham ɲa aɲni ta mnay. Aɲni, gwal ksaghunatá slna aɲni, kabga nzakwa ɲni mista Yesu.

⁶ Ka Lazglafta mnata ma fitika zlaganaptani ta ghəɲa hadik na: «Ka tsuwadaka tsuwadak ta vli ma grusl*,» ka'a. Va tsa Lazglafta ya ta tsuwadakanafá vli ma ɲudufa ɲni ɲa tsuwadaka mnduha, ɲa snanjta tanj ta glakwa Lazglafta nda ma kuma Yesu Kristi.

⁷ Bəzleghwa tsaf lu nda róisl aɲni, ta kla tsa ɲərma skwa gadghəl ya. Kəl tsi ka nzakway mantsa ya ná, Lazglafta ta mbranaghatá maga inda skwi, aɲni a wa.

⁸ Dagala danɲa ta ghuyajnapta lu, kulam nda tsaya, kdanɲa a wa. Dəganjha ɲni ta ghəɲ badu masani, ta hla a ghəɲa ɲni tida wa.

⁹ Ganjapha lu ta iri, ta zlanɲa a Lazglafta wa. Njɲunsha lu ta ima zgi, ta klap a lu ta hafu ma aɲni wa.

¹⁰ Ta wa hdak ɲni inda fitik manda va tsa maganatá Yesu ya, kada maravata nzakwa Yesu guli ma vgha ɲni.

¹¹ Ma inda ɲa aɲni ma nzaku ná, ta wa hdak ɲni ta ghəɲa gwada ta Yesu, kada maravata nzakwa Yesu ma na ɲaɲni ma sluvvgha ta mtaku na.

¹² Mantsa ya ná, nzaku ta wa hdak ɲa aɲni, nzakwa ghuni nda hafu ɲa kaghuni.

¹³ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Zlghafzlgħa yu ta gwada ta ghəɲa Lazglafta kəl yu ka gwaday[†].» Aɲni guli na, zlghafzlgħa aɲni ta Lazglafta manda va tsaya, ta kəl aɲni guli ka mna gwadani.

¹⁴ Nda sna aɲni kazlay: Sli'aganapsli'a Lazglafta ta Mgham Yesu ma mtaku kə'a. Tsatsi guli dza'a sli'aganapta ma mtaku, kabga nda ndi'a vgha ɲni nda Yesu. ɲa hladamaghatani demdem ta kamani.

¹⁵ Inda tsa skwiha ta magaku ya ná, ɲa kata kaghuni nzakwani, ɲa sga sli'adamta mnduha mutsafá zďakatahuda Lazglafta. Mantsa tama, dza'a nda ndəgha mnduha ɲa rfa Lazglafta nda ya ɲa zləzlvay guli.

Faftá ghəɲ yeya skwi ma ghəɲa mu

[†] 3:7 Ngha ta Sabi 34:29-35. [‡] 3:16 Ngha ta Sabi 34:34.

* 4:6 Zlrafta 1:3. [†] 4:13 Ngha ta Zabura 116:10.

¹⁶ Tsaya ta kwal malandugwa ŋni rwa-vata. Dər má ta htaku nda hta vgha mu ma ki'a ma ki'a mndani ná, ta lfídaku nda lfídá vgha mu inda fitik ma Sulkum.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, ki'a yeya na ghuya dāŋwa ta ghuyə mu ndanana ka tsa glaku dagala ŋa kđekedzen ta payamata tsa ghuya dāŋwa ya ta tvi ŋa mutsay ya.

¹⁸ Fafta skwi kul nghanjta iri amu ta ghəŋ, ta skwi ya nghanj iri a wu. Skwi ya ta nghə iri ná, had ta gdavata wu, skwi kul nghanjta iri yeya ta gdavata ŋa kđekedzen.

5

¹ Nda sna mu kazlay: Ka zlinzla lu ta na dumbi ta nzaku mu mida na katsi ná, dza'a bamaf ba Lazglafta ta sana həga ta luwa kə'a. Ta ghəŋa vgha mu dza'a vlamata Lazglafta ŋa kđekedzen ta luwa ya ta gwada yu ta tsa gwada ya.

² Ta na ghəŋa hadik ná, ta ksamata ka mamay katakata na tsa haga mu ta luwa, ka vgha mu dza'a nzakway ka lfíd ya. Ta gama ta ŋada ghəŋ nda taw nda taw. Ta dər má sudádiva Lazglafta 6a, ka mu ta mnay.

³ Ka sudavamasuda lu katsi ná, had sulkuma vgha mu dza'a nzaku manda skwi ka fardi'u wa.

⁴ Ka tata nzaku mu ma na dumbi mida mu ta na ghəŋa hadik na katsi ná, tata ŋada ghəŋ mu manda skwi famagha lu ta skwa ndəgaku. Kumay mu ta dgamata nda na vgha mu ta ghəŋa hadik na a wu, ama ka sudavamata lu nda tsa ta luwa ya, ka buk-wamta tsa nda hafu ŋa kđekedzen ya ta tsa ta mtaku ya.

⁵ Lazglafta kaghəŋani ta payafta amu ŋa mbədamafata mantsa ya. Vlamavla ta Sulkumani guli ŋa gramafat skwiha dza'a tsi magay ta kəma.

⁶ Tsaya tama, ta kəl mu ka nzata nda fata ghəŋ inda fitik. Aŋ mndani nda sna mu kazlay: Ka ta ma na vgha mu ta na ghəŋa hadik na mu katsi ná, ta di'ij mu nda həga mu ya da Mgham Yesu kə'a.

⁷ Ta ngha a mu nda iri karaku wa, nzakwa zlgay nda ŋuduf ta nza mu.

⁸ Manda va tsaya ná, nda fa ghəŋa mu dar. Ta kumay mu ta sli'apta ma na slu'uvgha na ka nzata kawadaga nda Mgham Yesu.

⁹ Dər má tata ghəŋa hadik mu, dər má ta luwa a mu ná, zdəganata mu skwi kumaf maya amu.

¹⁰ Inda amu demdem ná, dza'a laghala mu ta kəma Kristi ŋa tsamaghatá guma, ŋa zlgay inda mndu ta nisəla slnani ya maga tsi ma nzakwani ta ghəŋa hadik. Ka dīna slnani maga tsi, dza'a zlgay ta nisəlani, ka dīna a slnani maga tsi wu dza'a zlgay ta nisəlani guli.

Nda ma Kristi slərbapta Lazglafta ta zughu nda amu

¹¹ Ya wya nda sna amu ta skwi ta hgə lu ka zləŋa Mgham Yesu ya, tsaya ta kəl aŋni ka ŋavata ka kasaktá ghəŋa mnduha. Nda sna Lazglafta ta aŋni dar, ta grafta aŋni guli ná, nda sna kaghuni ma ŋudufa ghuni ta aŋni.

¹² Ghubargaltá ghəŋa ŋni a ŋa aŋni ta ghubargelta da kaghuni wa. Maraghunata tvi dza'a kəl kuni ka ghuba aŋni ŋa aŋni ta maraghunata, ŋa snanŋa ghuni ta hanaftawi ta gwal ghubaku nda skwa wa iri, ka zlanŋa ya ma ŋuduf.

¹³ Rgha həŋ ka kaghuni mantsa ta mnə sanlaha ya ra? Dər má mantsa tsi, ŋa vla glaku ŋa Lazglafta nzakwani. Ka mantsa a tsi katak wu má, ŋa kata kaghuni nzakwani.

¹⁴ Inda skwi ta magə aŋni ná, ta magay aŋni kabga nda sna aŋni ta dvu ya dvu Kristi ta aŋni. Tsaya ta tinŋa aŋni guli ta kəma ta kəma. Grafgra aŋni guli kazlay: Mtumta Kristi ta ghəŋa inda mndu kə'a. Inda mndu guli mtumta kawadaga nda tsatsi.

¹⁵ Mtumta ta ghəŋa inda mndu, kabga yaha gwal ta nda hafu da nzaku gaghəŋgaghəŋa tan, ŋa nzaŋ tan ta nzaku ya ta zdəganata. Ka ŋa tan mtuta tsi, ka sli'aganaptá Lazglafta.

¹⁶ Ndanana tama ná, nghəgla a amu ta mndu manda hamata mnda sála wa. Dər má manda hamata mnda sala si ta ngha mu ta Kristi mndani ná, ndanana tama, nghəgla a amu manda tsaya wa.

¹⁷ Tsaya tama, ka si nda ndi'a vgha mndu nda Kristi katsi, nda nza ka lfídá mndu. Lula tva nzaku ya si ta nzaku tsi ghalya, mbədavafmbəda ka lfídani.

¹⁸ Inda tsahaya ná, Lazglafta ta magata. Ka ghunagatá tsi ta Kristi mtuta ŋa slərbaptá zughu mataba mu nda tsatsi. Ka vlanŋatá tsi ta slna dza'a mnanatá mnduha ŋa sagha tan slərbaptá zughu mataba tan nda tsatsi.

¹⁹ Skwi ta mnə aŋni ná, Lazglafta ta magatá slnani nda ma Kristi ŋa slərbaptá zughu matabani nda inda mndu. Nəvgla a ta dmaku mnduha wa. Kəl tsi ka ghunafat aŋni ŋa dza'a mnay ŋa mnduha kazlay: Ta kumay yu ta slərbapta da ta zughu nda həŋ kə'a.

²⁰ Kristi ta ghunafat aŋni ŋa kla lwa gwadani. Lazglafta kaghəŋani ta haga mnduha nda ma wa ŋni. Ma hga Kristi, ta ndəba dzvu yu ŋni ŋa ghuni, slərbapwa slərbə ta zughu nda Lazglafta.

²¹ Walaŋ a Yesu Kristi ta gatá dmaku wu, ka nanafat Lazglafta ka dmaku ta ghəŋa gwadatu amu, ŋa nzakwa mu ma ndi'atá vgha mu nda tsi, ka gwal tdúkwa ta wa irani.

6

¹ Ndanana ná, ta ksa slna aŋni nda Lazglafta. Kdəkwakdək ta ndəba dzvu ŋni

ŋa ghuni, ma ganava kuni ta masfa ta zɔakatahuda Lazglafta ya zlg haf kuni.

² Ka Lazglafta nda mnduhani na:

«Ma fitikani snaghata yu ta tawa gha.

Ma fitik ŋa mbaghafata, kataghakata yu*,»
ka'a.

Wana tsa fitik ya tama ndanana, wana tsa fitika mbaku ya tama guli ndanana.

³ Va a ŋni ta ksafata mndu ta aŋni nda dmaku ma slna ta magə ŋni wu, tsaya ta kəl ŋni ka ŋavata ka maga skwi ŋa kwal kul zləmbiŋtá mndu.

⁴ Katak ná, ta maray ŋni ta nzakwa ŋni ka gwal maganata slna ta Lazglafta ma inda skwi ta maga ŋni. Dər ta gvy lu ta iri ŋaŋni, dər ta ghuyay lu ta ɔaŋwa ŋaŋni, dər ta gigray lu ta aŋni, ta ksay ŋni ta ŋuɔuf mida.

⁵ Ta dgay lu ta aŋni, ta pghay lu ta aŋni da gamak, ta sli'anafslia lu ta zləɔdawi ka gi dza aŋni, ta ghuyay ŋni ta ɔaŋwa ta maga slna, haɔ ŋni ta faftá hani ta iri baɔu ma sani wu, haɔ ŋni ta ɔaŋtá skwa zay guli wa.

⁶ Ta maray ŋni ta nzakwa ŋni ka gwal kul haɔ sana skwi ŋa tsanavata, ka gwal nda sna ta skwa Lazglafta, ka gwal ksa ŋuɔuf, ka gwal maga zɔaku, ka gwal nda Sulkum nda ghuɔa ma həŋ, ka gwal ta ɔvutá mndu nda ŋuɔuf turtuk.

⁷ Ka gwal ta mna vərɔda gwada, ka gwal nda mbakwa Lazglafta ma həŋ. Huzla vula ŋni ma zlaɔa nda zeghwi ná, tsaya kahwathwata.

⁸ Vlaŋnatá glaku ŋa sanlaha, hərtətátá aŋni ŋa sanlaha. Zləzləva aŋni ŋa sanlaha, raza aŋni ŋa sanlaha. Ka gwal tsakalawi ta fata mnduha ta aŋni, tsaw kahwathwata ŋa aŋni ta mnay.

⁹ Manda gwal kul snaŋtá lu ta həŋ ka lu ta ngha aŋni, tsaw va nda sna lu ta aŋni ɔinaɔina. Mbli a yaha ya ra, ka lu ta ngha aŋni, tsaw ta ndiri aŋni ɔinaɔina. Gaŋnapha lu tiri, klap a lu nda kla ta hafu ma aŋni wa.

¹⁰ Ma skwi má ŋa ɔasay ŋni ta ŋuɔuf ya ná, rfu ŋa aŋni ta rfay. Ka pɔu həŋ, ka lu nda aŋni, tsaw nda ndəgha mnduha ta nanaftá aŋni ka gadghəl. Mamu skwa taŋ ra, ka lu nda aŋni, tsaw ŋa ŋni inda skwi demdem.

¹¹ Kaghuni gwal ma Kwareŋt, haɔ sana skwi difaghuna aŋni wa, ɔvuɔva aŋni ta kaghuni katakata.

¹² Aŋni a ta kwal kul ɔvaftá kaghuni wu, kaghuni ta tsukwaghutá vgha ghuni tavata aŋni.

¹³ Manda gwada da ŋa zwaŋani ya gwada yu ta na gwada na ŋa ghuni, maraŋnawamara ta ɔvafta kaghuni ta aŋni ma ŋuɔufa ghuni guli.

Had skwi ta guyanafatá tsuwadak nda gurusl wa

¹⁴ Ma guyə kuni ta ghəŋ kawadaga nda gwal kul zlg hafatá Lazglafta. Nu ta guyanafata mndu tɔukwa nda mndu ta maga ghwadaka skwi na? Nu ta guyanafatá tsuwadak nda grusl na?

¹⁵ Ta ghəŋa wu dza'a dzrafta i Kristi nda Halaway na? Nu ta guyanafatá mnda zlg haf na?

¹⁶ Nu ta guyanafatá həga Lazglafta nda həga skwa wuyay na? Amu ná, həga Lazglafta nda hafu amu, manda ya mna tsi kazlay:

Mataba taŋ dza'a nzamta yu ka wawaku kawadaga nda həŋ.

Ka Lazglafta taŋ ta dza'a nzata yu, ka mnduha ɔa hahəŋ guli kə'a.

¹⁷ Tsaya kəl Lazglafta ka mnay ŋa mnduhani kazlay:

Sli'apwa sli'a mataba taŋ, ka dgaghuta kuni ta vgha nda həŋ,

ma ksəŋ kuni ta skwi kul raku, tsaya dza'a kəl yu ka dzrafta nda kaghuni.

¹⁸ Dza'a nzakway yu ka Da ghuni, ŋa nzakwa kaghuni ka zwana ɔa nda kwagha ɔa' guli,

ka Mgham Lazglafta nda mbra kə'a ya.

7

¹ Zwanama ɔa, ya mantsa ya ka lu tamaftá imi ta sləməŋ ya ná, sudapma ghəŋa mu ma skwi dza'a ŋriŋtá vgha mu nda ŋuɔufa mu. Ka kɔanakta mu ta nzakwa mu hezle' ma zləŋa Lazglafta.

Rfay Pwal ta rfu

² Gunaŋnawa guna ta ŋuɔufa ghuni. Haɔ ya mataba ghuni magana ŋni ta ghwadaka skwi wu, haɔ ya hlaghu ŋni ta salani wu, haɔ ya tsaghu ŋni guli wa.

³ Tsaghunaghata guma a ta tsaghunaghata ŋni wa. Manda va tsa mnə ŋni ya ná, ɔvuɔva aŋni ta kaghuni. Dər má ŋa mtuta tsi, dər má ŋa nzaku nda hafu a tsi ná, haɔ skwi dza'a dgamata wa.

⁴ Haɔ yu nda mahulhula ndanu ta ghəŋa kaghuni wa. Ta ghərɔaku yu ta kaghuni. Dər má ghuyghuya yu ta ɔaŋwa ná, nda ləa ŋuɔufa ɔa, ta rfu yu.

⁵ Dər ma fitika ɔhadaghata ŋni da luwa Mekaduniya ná, haɔ vgha mbi'aŋni wa. Ghuya ɔaŋwa dər ndiga ndiga yeya ta slaŋnaghata. Gruŋnus gra mnduha, ta zləŋ ŋni ma ŋuɔuf.

⁶ Mbada Lazglafta ya ta ləa ŋuɔufa gwal nda kəa ka ləaŋnatá ŋuɔufa ŋni ma ɔhadaghata Titus.

⁷ Tsa ɔhakta Titus yeya a ta ləaŋnatá ŋuɔufa ŋni wu, mnaŋnamna guli ká kuni ləanata ŋuɔufani. Rusaŋnaf rusa ká kuni ta kuma nghəlaŋtá i'i, ká kuni ta haga madər,

* 6:2 Isaya 49:8. † 6:18 Ngha ta Zlahu 26:12, nda Izekiyel 37:27, Isaya 52:11, Irmiya 31:9 nda Izekiyel 20:34, 2 Samuyel 7:14, Isaya 43:6 nda Huseya 2:1.

ká kuni ta lmiha ta lmu kəl yu ka va rfu katakata.

⁸ Nda sna yu kazlay: Nda gurdá ńudufa ghuni ta ghəņa tsa delewer vindaghunaf yu ya kə'a mndani, haga a yu ta madər ta ghəņani wa*. An mndani, haganhaga yu ta madər ma fitik rets, nghadapər yu ta gurdatá ńudufa ghuni ta ghəņa tsa delewer ya.

⁹ Ndanana ná, ta rfu yu ta ghəņa tsa delewer vindaghunaf yu ya. Taghəņa vəl gurdaghunafá ńuduf a ta rfa yu ta rfu wa. Ta rfu yu, kabga tsa gurdatá ńudufa ghuni ya ta klaghunaktá mbədanafá ńudufa ghuni ka paya tva ghuni. Har tsa gurdatá ńudufa ghuni ya ma ghəņa Lazglafta. Tsaya tama, had sana dmaku magaghuna ńni dekdek wa.

¹⁰ Gurdatá ńuduf manda ya ta kumə Lazglafta ná, ta mbədanafmbəda ta ńuduf ńa mbafta, ńa kwala lu kul haga madər. Gurdatá ńuduf manda ńa gwal ma ghəņa hadik ná, mtaku ta klakta tsi.

¹¹ Nghawangha ta skwi klaghunak tsa gurdatá ńuduf manda ya ta zdəganatá Lazglafta ya 6a, nghawangha ká kuni ta ńavata ka payanata nzaku, ka tsalaptá ghəņa ghuni mida kə'a ta husaghunata, ká kuni ta zləņay, ká kuni ta mama nghanťa i'i, ká kuni ta kuma maga skwi ta zdəganatá Lazglafta, ká kuni ta fata ghəņa ghuni ka zlahu mnda dmaku. Ma maga inda tsa skwiha ya marańta kuni kazlay: Ta hadkuni ma tsa skwiha ya wu kə'a.

¹² Tsa delewer vindaghunaf yu ya ná, vindaghunaf a yu ta ghəņa mndu ta gatá dmaku dər ta ghəņa ya gana lu ta dmaku wa. Kəl yu ka vindaghunafá ná, vindaghunafvinda yu, kabga ńa marańta ghuni kahwathwata ta kəma Lazglafta kazlay: Nda fa vgha ghuni ka ńańni kə'a. Tsaya skwi ta ksajnamťa ńuduf.

¹³ Ta ghəņa tsa skwi ta l6ańnatá ńuduf ya guli ná, ta rfu ńni katakata nghər ńni ta rfa Titus, kabga zdanafta kaghuni demdem ta ńuduf.

¹⁴ Ghubańghuba yu ta ghubakwa 6a ta kaghuni ta kəmani. Ndanana tama ná, sabsa yu ma hula má dza'a ksutá i'i. Gwada ta gdata ańni ta mnaghunata ná, kahwathwata nzakwani. Manda va tsaya guli ná, tsa ghubay ghubu ńni ta kaghuni ta kəma Titus ya guli ná, kahwathwata nzakwani.

¹⁵ Havaptani ka tsa zləņata zləņa kuni, ka slavaptá kuni ka tsu'afťa nda ya ka kuni fata ghəņa ghuni ka snanata gwadani ya ná, ta sganaghasga ta yifatá kaghuni ma ńudufani.

¹⁶ Ta rfu yu, nda fa ghəņa 6a ta kaghuni ma inda skwi.

8

Katanťa gwal zlgħay nda ńudufma Ursalima

¹ Zwanama 6a, ta kumay ńni ta mnaghunata skwi maga zdakatahuda Lazglafta mataba Igliz ta hadika Mekaduniya.

² Ma ghuya 6ańwa ya ta ghuyə həņ katakata, ka rfu həņ ta rfu katakata, kulam nda nzakwa tań dgər ka pđu, ka vlatá həņ ta skwi dagala ńa katanťa sanlaha.

³ Ka i'i ta mnaghunata ná, vlavla həņ ka ghəņa tań ta skwi manda ya klaf mbrakwa tań. Ka vlatá həņ ha ka malaghuta. Ka ghəņa tań sagha həņ

⁴ da 6away da ańni ka ńdanťa kazlay: Ta kumay ańni ta nzakway tekwa mataba gwal ta katanťa gwal zlgħay nda ńuduf ta hadika Yahuda kə'a.

⁵ Tsa skwi vla həņ ya ná, vlavla həņ ka malaghuta skwi ya má si ta ndanu ańni. Tińəl ghəņa tań vlan həņ ta Mgham Yesu karaku, tahula tsa guli ka tsu'afťa həņ ta maga skwi ya ta mnanata ńni ta həņ, manda ya ta kumə Lazglafta.

⁶ Tsaya kəl ńni ka ndəbanatá dzvu ta Titus ńa laba da kdńťa tska tsa skwi ya da kaghuni kabga tsatsi ta zlrafta.

⁷ Ma inda skwi ná, galipi kaghuni ka sanlaha. Galipi kuni ma zlgħay nda ńuduf, ma mna gwada Lazglafta nda tvani, ma snanťa kahwathwata, ma ńavata ghuni ka maga slna Lazglafta, ma đvutá ya đvu kuni ta ańni. Ya mantsa ya tsi ya tama, magawamaga ta tsa ńəma slna ya nda ńuduf turtuk.

⁸ Mbla kaghuni a ta mbli yu wu, snaghunamta snaghunam yu ya ka sanlaha ta ńavata ka vlay. Ma tsaya guli dza'a kəl kaghuni ka marańta kazlay: Đvudva kaghuni kahwathwata guli ta katanťa sanlaha kə'a.

⁹ Nda sna kaghuni ta zdakatahuda Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ná, galipi ya, ka ńińťa tsi ta ghəņani ka pđu ńa naghunafá kaghuni ka gadghəl nda ma tsa pđani ya.

¹⁰ Wya skwi ta raghunata ta ndanu yu: K6a ná, tińəl kaghuni ta kuratá katanťa gwal zlgħay nda ńuduf ta hadika Yahuda, 6i ka vlatá kuni.

¹¹ Ndanana guli ná, đina ka kdńťa ghuni ta tsa zdakwa ghuni ya kura kuni ta vlay daga tańtan ya. Ka vla kuni manda ya klaf mbrakwa ghuni.

¹² Ka nda ńuduf turtuk klafta ka ta skwi klaf mbrakwa gha ka vlata katsi ná, zdəganazda ta Lazglafta. Dawa a ta skwi kul had da kagha wa.

¹³ Nza a kazlay: Ka klaghuta kaghuni ta ndəgaku ta ghəņa sanlaha, ta ghuyə kaghuni ta 6ańwa kə'a wa. Ka guram ka lu, ka i'i.

* 7:8 Ngha ta 2 La Kwareņt 2:3.

¹⁴ Ndanana ná, ta mamu skwi ma dzvu da kaghuni, dina ka katanja ghuni ta gwal kul had skwi ma dzvu da hən. Bađu pday kaghuni ya guli, ka mamu tsi da hahən ya, ɲa katay tan ja kaghuni. Mantsa tama, ka guram kuni.

¹⁵ Ka gwada Lazglafta na: «Fərtu a ɲa mndu ta tskanata dagala wu, htu a ɲa mndu ta tskanata kwitkw guli wu*,» ka'a.

I Titus nda grahani

¹⁶ Ta rfay ɲni ta Lazglafta ta vlanjta ndanu ta Titus, ka fatá tsi ta ghəjani ɲa kataghubunata manda va ɲajni.

¹⁷ Tsu'afstu'a Titus ta ndəba dzva ɲni ya ndəbana ɲni ɲa labə da kaghuni. Makdaku aɲni ka gwadganata ná, fufa tsatsi ta ghəjani, yifuyifa ma ɲudufani, kabga dʋudʋa ta kataghubunata.

¹⁸ Wya ɲni ta ghunadaptá sana zwanama kawadaga nda tsi. Tsa mndu ya ná, ta ghubay inda Igliz, kabga snanjani ta mnay nda tvani ta Lfida Gwada.

¹⁹ Tsaya yeya a ta kəl ɲni ka ghunay wu, ghunafghuna Igliz guli mista ɲni, ɲa magaganatá na slna ɲa kata mnduha Lazglafta na. Tsəna slna ná, ta vlay ta glaku ɲa Mghama mu Yesu. Ta maray guli kazlay: Ta kumay ɲni ta katanja mnduha ka'a.

²⁰ Nana katu dagala ta vlata mnduha na ná, ta kumay ɲni ta ɲanata dina ɲa wara hlawa mnduha ta ghəjani aɲni ta ksa slna nda tsi.

²¹ Skwi dina ta kumə aɲni ta magay. Ta wa ira Mgham Yesu yeya a wu, nduk nda ya ta wa ira mnduha tani.

²² Wana ɲni ta ghunaftá sana zwanama guli kawadaga nda hən. Nda kda fitika ɲni ta dzəghanja ma slnaha kavghakavgha. Ka nghadaptá ɲni ná nda fa ghəjani ɲa maga slna. Ndanana manda snanjani ta ghuba kaghuni ta ghubu lu ná, ka fəglatá tsi ta ghəjani.

²³ Titus ná, gratá ksa slna da ya. Kawadaga nda tsi ta maga ɲni ta slna kata kaghuni. Yeya zwanamaha his kawadaga nda Titus ya guli, Igliz ta zabaptá hən, ka ghunaftá hən da kaghuni. Ta vlay slna tan ta glaku ɲa Kristi.

²⁴ Maranajwa mara ta hən ká kuni dʋutá hən kahwathwata, ɲa snanaghatani ta inda Igliz, dza'a kəl hən ka snanja kazlay: Kahwathwata tsa ghubay ta ghubu ɲni ta kaghuni ya ka'a.

9

Ta dʋay Lazglafta ta mndu ta vla skwi nda rfu

¹ Ta ghəjani gwada ta katu ɲa gwal zlgħay nda ɲuduf ná,

² Dər má vindaghunaf a yu wu ná, nda sna yu nda fa ghəjani ghuni ka'a. «Daga kda ta fata gwal zlgħay nda ɲuduf ta hadika Akaya* ta vgha tan ka vla tsa katu ya,» ka i'i ghubutá ghubakwa da ta kaghuni da gwal ta hadika Mekaduniya. Na tsa kulanjta da mantsa ta gwada ta kaghuni ya ná, ka sl'anaftá tsi ta wər inda tan, ka vlay.

³ Dər má mantsa tsi, wya yu ta ghunadaptá tsa zwanamaha ya ɲa kataghubunata. Ka tskanata kuni ta tsa ɲa ghuni katu ya manda ya mna yu, yaha tsa ghubughuba ɲni ta kaghuni ta ghəjani ya da nzata ka bətbət.

⁴ Ka waya ka skwi ka bhadaghata ɲni da kaghuni kawadaga nda la Mekaduniya, ta tska a ɲa ghuni wu katsi, dza'a ksuxsa ta aɲni ka hula, kabga nda ghada mnanata ɲni ta hən kazlay: Nda fa vgha kaghuni ka'a. Mal kaghuni dza'a ɓasa hulani guli.

⁵ Tsaya kəl yu ka ndanapta kazlay: dina ka ghunadapta da ta tsa zwanamaha ya ta kama ta kama da kaghuni makdaku yu labə ka'a, ɲa kataghubunata ka tsakanatá tsa ɲa ghuni katu ghada kuni ta taftá imi ta sləmən ya, ɲa slanaghata da ta tskatani. Tsaya dza'a maranjta kazlay: Nda ɲuduf turtuk vlata kuni, mblaf nda mbla a lu ta kaghuni wu ka'a.

⁶ Wya skwi ɲa havapta ghuni: Ka sira a pghamta mndu ta hulfa ma vwah wu ná, sira a dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli wa. Ka dagala pghamta mndu ta hulfa ma vwah ná, dagala dza'a tskata tsi ta skwi ma tsa vwah ya guli.

⁷ Tsa katu ya ná, ka vla mndu manda ya ndanap tsi ma ɲudufani. Nda mtsiriu' a wu, tkwe' a guli wa. Lazglafta ná, ta dʋay ta mndu ta vlay nda rfu.

⁸ Mamu Lazglafta nda mbrakwa faghunaghatá gasifa ɲa gdata ghuni ta mutsa inda skwiha ɲa maga ɲa ghuni ma slna, ɲa pɔakwani ɲa maga inda ɲərma slnaha guli nda tsi.

⁹ Nda vinda ma gwada Lazglafta kazlay: «Ta vliɔin vla ta skwiha ɲa gwal ka pɔu, ta gdavagda zdakwani† ka'a.»

¹⁰ Lazglafta ta vlanjta hulfa ta mndu ɲa sləgay, tsatsi guli ta vlanjta skwi ɲa zay. Tsatsi guli dza'a vlaghunatá inda hulfa ta kumə kuni, ɲa tfaghunaghatani ta wi ta ghəjani ɲa sgakwa dza'a ghuni ta kama ta kama ma maga zdaku.

¹¹ ɲa gdatani ta tfaghunaghatawi ma inda skwi, ɲa nzakwa ghuni ka gwal ta muvla inda fitik. ɲa rfay ndəghata mnduha ta Lazglafta ta ghəjani katuha ya ta vlata hən nda ma dzva ɲni.

* 8:15 Ngha ta: Sabi 16:18.

* 9:2 Ngha ta 2 La Kwarent 1:1.

† 9:9 Ngha ta Zabura 112:9.

12 Tsəna katu ta vlata kuni na ná, katanjá gwal zlgħay nda ɲuduf yeya a ta magay tsi wu, ta sli' anafslí'a ta mnduha ɲa va rfay tanj ta Lazglafta.

13 Tsa slna dza'a kuni magata ya dza'a maranjá nzakwa ghuni, ɲa zləzlvay tanj ta Lazglafta ta ghəɲa snata ghuni ta Lfida Gwada Kristi. Dza'a zləzlvay hən guli kabga vəl dgay ghuni ta skwa ghuni nda hən, ta vlay kuni guli ɲa sanlaha.

14 Dza'a magay hən ta du'a da Lazglafta ta ghəɲa kaghuni, ɲa mamay tanj ta kaghuni kabga tsa zdaku ta malagħutá mbraku magaghuna Lazglafta ya.

15 Rfamarfa ta Lazglafta ta ghəɲa mbəhu ya mbəhama tsi kul mnavata nda wi ya.

10

Katay Pwal ta ghəɲani da gwal ta tsaftá gwada tida

1 I'i Pwal kaghəɲa da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, nda hanatá ghəɲ nda zdaku manda ɲa Kristi. Ka lu ta mnay ta i'i ná, ka mataba ghuni yu ya ná, lebtəkwa yu, ka had yu mataba ghuni ya guli ná, ta sidi yu, ka lu.

2 Ta ndəbaghunandəba yu ta dzvu, yaha kuni gidiftá sidi ɲhadaghar yu da kaghuni, kabga dza'a gay yu kahwathwata ta sidi nda tsa gwal ta nɲha aɲni kazlay: Slna sl'u'vgha ta magə hən kə'a ya.

3 Aɲ mndani, mnda səla aɲni, tsaw vulu manda ɲa mnda səla a ta vulu aɲni wa.

4 Huzla ta kəl aɲni ka vula tsa vulu ya ná, huzla ta kəl mnda səla ka vulu a wa. Lazglafta ta vlaynatá tsa ɲaɲni huzla nda mbra ta zadənatá vla dīfa ghumaha Lazglafta ya. Ta zadənazada ɲni ta ghwadaka ndanu ta ndanu mnduha.

5 Ta ɲarapɲara ɲni ta inda ghwadaka ndanuha ta ndanata gwal ta gla ghəɲ ta pya sɲantá Lazglafta. Ta gwaday aɲni ta gwada ɲa ksanaktá ndana mnduha ɲa sna gwada Kristi.

6 Ka snasna kaghuni katsi ná, nda fa vgha aɲni ɲa dvanagħatá gwal kul snay mataba ghuni.

7 Nghawangha ta skwi ta magaku ba! I'i ná, ɲa Kristi yu, ka ká mndu, ka vrinjvra tsi ta ndanu katsi ná, dza'a nda nɲha kazlay: ɲa Kristi aɲni guli kə'a.

8 Vlihavla Mgham Yesu ta glaku ɲa sladaghunafta, ɲa zləmbighunista a wa. Ghuban ghuba yu ta ghubakwa da nda tsaya, had tsaya dza'a ksa i'i ka hula wa.

9 Ma ndana da ná, zba gagaghunaftá zləɲ a ta zbu yu nda tsa delewera da ya wa.

10 Aɲ mndani, ka sanlaha ta mnay na: «Vinday Pwal ta delewer ɲa mu ya ná, tsəna skwi nda bla magay na kə'a ta vinday, nda sidi nda sidi kay guli. Saghani da taba mu

kay guli ná, had ta gwada nda mbraku wu, had hayhaya gwada ta gwadata tsi kay guli wu.» ka hən.

11 Dina ka sɲantá tsa mndu ta mnay mantasa ya kazlay: Ka nu vindam ɲni ma delewer ɲni ma nzakwa ɲni di'ɲ nda kaghuni ya ná, manda va tsaya dza'a maga ɲni ta slna ɲni laghar ɲni da kaghuni kə'a.

12 Blubla aɲni ka hahəɲ! Si wa aɲni ɲa gara vgha nda hən na! Hahəɲ ka ghəɲa tanj ta klafatá ghəɲa tanj ka gara ghəɲa tanj. La rghaha!

13 Ghuba a aɲni ta ghəɲa ɲni ka malagħutá ya ta raku wa. Ma kuraghuta vli granɲaf Lazglafta ta maga aɲni ta slna ɲni. Kuraghwa tsa vli granɲaf Lazglafta ya tsa kəl aɲni ka labə da kaghuni ya.

14 Ma laba ɲni da kaghuni ná, tsughwadaghu a ɲni ta kuraghuta tsa vliha kuraɲna tsi ya wa. Tinjəl aɲni ta klədaghunagħatá gwada Kristi.

15 Had aɲni ta Pak kuraghuta vli vlayna lu, ka ghərəbaku ta ghəɲa magatá slna sanlaha wa. Skwi faf aɲni ta ghəɲ tida ná, má ka sgavaghasta zlgħay nda ɲudufa ghuni, ka sgavaghata slna ɲni mataba ghuni manda ya kuraɲna* Lazglafta,

16 ɲa dza'a ɲni mna Lfida Gwada ma sana hadikha di'ɲ nda kaghuni. Va a ɲni ta dza'a maga slna ma vla ksa slna sanlaha, ɲa ghərəbay ɲni ta ghərəbaku ta ghəɲa slnaha ghada hahəɲ ta magata wa.

17 «Ka ta kumay mndu ta ghərəbaku katsi ná, ka ghərəb tsi ta ghərəbakwani ta Mgham Yesu!» ka lu ta mnay.

18 Mndu ta ghuba ghəɲani a ta rfu lu wa, mndu ta ghubu Lazglafta ya.

11

IPwal nda ghwadaka gwal ghunay

1 Ka ksa kuni ta ɲuduf nda i'i, wana yu dza'a gwada ka rghargha. Manda va tsaya ná, ka ksa kuni ta ɲuduf.

2 Ta draku yu ta ghəɲa kaghuni manda ɲa Lazglafta. Kristi zə'al dzugwa ghuni, ka yu ka vlaghunata. Ta kumay yu tama ta nzata ghuni nda ghuəba, ɲa vlata da ta kaghuni manda ya ta vlə lu ta makwata patsapatsa ɲa zə'al dzugwani ya.

3 Skwi ta zləɲ yu kwənkwən ná, duɲwa lu da baragħatá kaghuni, da tsagħutá kuni ta tsa vərda ndi'atá vgha ghuni nda Kristi ya, da nzaku tsi manda ɲa Hawa lagha nahadik da barafta nda hidakwani ya na, ka yu.

4 Zləɲa da guli ná, kabga dər wati ma mndu ta lagha tagha skwi ta ghəɲa Yesu tskəm nda tsa ɲaɲni taghaghunaf ɲni ya ná, gi ta tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada ta ghəɲa Sulkum tskəm nda ya zlgħaf kuni, ta

* 10:15 Ngha ta Ruma 15:17-21. † 10:17 Ngha ta Irmija 9:23, 1 La Kwarentj. 1:31.

tsu'ay kuni. Mnaghunaha ta gwada tskaem nda Lfida Gwada ya zlg haf kuni guli, ta tsu'ay kuni.

⁵ Ka mghama gwal ghunay ta ngha kaghuni ta tsa mnduha ya, ama grafgra i'i kazlay: Walaŋ a haŋ ta malaghutá i'i wu ka'a.

⁶ An mndani, parda f a yu ta snantá gwada wu, ama nda sna yu ta skwi ta gwada yu. Ma inda skwi mago ŋni ná, maraghunamara ŋni dar nda ta tva wati ma skwi tsi.

⁷ Ma fitika mnay da ta Lfida Gwada Lazglafta ŋa ghuni ná, ka mbalay si ta mnaghunata yu. Ka vraganata yu ta ghəŋ, kabga ŋa ŋlaghunafata. Nda nza tsa ka dmaku ra?

⁸ Ma tsa fitika magay da ta slna ŋa ghuni ya ná, sanlaha ma Igliz si ta ngapta ka i'i. Ŋa taŋ ma skwi tskaegudunus yu ta haŋ ka maga slna ŋa ghuni.

⁹ Ma tsa nzakwa da da kaghuni ya, ta pdafta yu ta skwi ná, had yu ta dawaya da kaghuni wa. Zwanama ta sabi ta hadika Mekaduniya ta klidikta skwi ta pdafta yu. Ma tsa fitik ya, faghunagha a yu ta ndagaku wa. Manda va tsaya guli dza'a kdaŋta yu ta kwal kul dawutá vli da kaghuni.

¹⁰ Ta ghubakwa da yu nda tsaya, had mndu ta inda hadika Akaya* dza'a pyaftá i'i wa. Na skwi ta mna yu na ná, kahwathwata da ta mna yu ma hga Kristi ta nzakway ma i'i.

¹¹ Kabgawu kaŋ yu ka mnay mantsa na? Kwala da kul dvtutá kaghuni ra? Nda sna Lazglafta kazlay: Dvudva yu ta kaghuni ka'a.

¹² Manda va na kwala da kul tsu'aftá skwi da kaghuni na ná, manda va tsaya dza'a kdaŋta yu, kabga yaha tsa ghwadaka gwal ghunay ya da mutsaftá ghurum ŋa gharbaku kazlay: Manda va ŋaŋni ta maga tsi ta slna ka'a.

¹³ Varda gwal ghunay a tsa mnduha ya wa. Slna nana mndu ta mago haŋ. Manda gwal ghunay Kristi ka haŋ ta klaftá ghəŋa taŋ.

¹⁴ Skwa ndarmimay a tsaya wa! Halaway ka ghəŋani guli ná, ta klafkla ta ghəŋani ka niŋta manda duhwala Lazglafta ta wudaku.

¹⁵ Skwa ndarmimay a klafta tsa gwal ta maganata slna ya ta ghəŋa taŋ ka niŋta manda gwal ta tagha varda skwi ŋa mnduha wa. Ma kdavaktani ná, dza'a mutsay haŋ ta nisəla taŋ ka gragra nda slna taŋ ya maga haŋ.

Ghuya danwa Pwal

¹⁶ Ka yu ta vrəglintá mnay ná, ma fa kuni ta i'i manda rgha. Ka si fafa kuni ta i'i manda tsaya, ka nza yu ka tsa rgha ya, ŋa laviŋta i'i ta gharbanja gharbakwa da guli.

¹⁷ Na gwada dza'a yu mnay na ná, dza'a gwada manda ya ta zdaganatá Mgham Yesu a yu wu, manda va ŋa mndu ka rgha dza'a gwada yu. Grafgra yu ta skwi dza'a gharba yu ta gharbaku tida guli.

¹⁸ Tsəhala nda ndagha mnduha ta gharbaku manda ŋa sluvvgha ya ní, i'i guli ná, dza'a gharbay yu mantsa ya.

¹⁹ Nda hida kaghuni kahwata, ta ksanatá ŋuduf ka tsu'aftá la ka rgha nda rfu.

²⁰ Ta rfu kuni nda fata mndu ta kaghuni ka vu'a taŋ. Ta rfu kuni nda zata mndu ta kaghuni. Ta rfu kuni nda ksamta taŋ ta kaghuni ma dzva taŋ. Ta rfu kuni nda nzaghunaghata taŋ. Ta rfu kuni nda dzuəghunata taŋ. Ta ksay kuni ta ŋuduf ta ghəŋa indani.

²¹ Ta ksə ka hula mnay ta aŋni, traptra aŋni ta magay manda tsaya. Ndanana ná, dza'a gwaday yu ta gwada manda ŋa rgha.

Ka si ta gharbaku sanlaha ya ná, dza'a gharbay i'i guli ta gharbaku.

²² Ka la Hebru hahəŋ, mantsa ya i'i guli. Ka la Isra'ila hahəŋ, mantsa ya i'i guli. Ka zivra Abraham hahəŋ, mantsa ya i'i guli.

²³ Ka gwal ksanatá slna ta Kristi hahəŋ, wana yu dza'a gwada manda mndu nda ksa da halaway: Malaghumala yu ta hahəŋ dekdek. Ma vəl hərfaku tsi, ndada a hərfuta yu wa. Ma lamə da gamak tsi, ndada a lama yu wa. Ma mutsaftá dzu tsi, malghumala ŋa da ka ŋa taŋ. Lagha ta wa hda k tsi, mbəda va a ŋa da wa.

²⁴ Hutaf səla da ta mutsaftá sləvu† fwadmb sak had turtuk wu, da la Yahuda.

²⁵ Hkən səla lu ta dgaptá i'i, turtuk səla lu ta zləzłartsatá i'i, hkən dədaghata da drəf nda kwambalu. Vagha vagha yu turtuk nda hani tani ta mghama drəf.

²⁶ Ma wawakwa da nda səla tazlay ná, dagala ghuya danwa su'u yu da la gənda, dagala ghuya danwa su'u yu da la ini, dagala ghuya danwa su'u yu da gwal kul snantá Lazglafta. Dagala ghuya danwa su'u yu ma luwaha nda ya tahula luwaha. Dagala ghuya danwa su'u yu, ta drəf. Dagala ghuya danwa su'u yu da zwanamaha ka ghwadak.

²⁷ Tazlay ná, ta harfuhərfa yu, ta duda vgha da ta maga slna, had yu ta faftá hani ta iri badu ma sani wu, badu ma sani ta dzay maya nda ndala ta i'i, had yu ta mutsaftá skwa zay badu ma sani wu, ta dzay masat la i'i, ta pdafta yu ta lgut ŋa fafta ta vgha.

²⁸ Zlanha lu ta hamatani, mala skwi ma ghəŋa da ná, ta ndanay yu ta inda Igliz inda fitik.

²⁹ Htuta mbrakwa mndu ya ná, manda skwi i'i ya kaghəŋa da. Zləmbamtá mndu ma

* 11:10 Akaya: Ngha ta 2 La Kwareŋt 1:1. † 11:24 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 25:3.

dmaku, ndaɗa a kə'a ta dra i'i ta wa ŋuɗuf wa.

³⁰ Ka skwi ŋa ghərɓay ɗa tsi katsi ná, hta ta mbrakwa ɗa skwi ŋa ghərɓay ɗa.

³¹ Nda sna Lazglafta Dani ma Mghama mu Yesu ta zləzlvu lu ŋa kɗekedzen ya ka-zlay: Tsakala a yu ta wi wu kə'a.

³² Ma fitika nzakwa ɗa ma luwa Damas ná, mbadaka ŋumna ya ta ksa slna mista mgham dagala ta hgu lu ka Aritas, ka pghatá mnduha ta watgha luwa Damas ŋa ɗakwatsa i'i.

³³ Ama, ka habaftá lu ta tɓan̄ ta tughuba ka famta i'i mida, ka fagihata nda ta sana ghurum ta muhula luwa. Mantsa ya ndapta‡ yu ma dzvani.

12

Ta rfu Pwal nda ghuyayni ta ɗan̄wa ta ghəŋa Kristi

¹ Nda nza tkwe' ka ghərɓay ɗa ta ghərɓaku ɗər ra a tsi. Ndanana tama, dza'a gwaɗa yu ta ghəŋa skwi marid̄ŋ Mgham ka snad̄mta.

² Mamu sana mnda zlgħay nda ŋuɗuf klagħa Lazglafta ta mahkəna luwa. Ta magay na ta ghwan̄pɗə fwaɗa vakwani. Ka va klagħa tsakwam tsi tama, sna a yu wa. Ka va maranan̄ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

³ Manda va tsaya ná, klagħakla Lazglafta ta tsa mndu ya ɗa luwani. Ka va klagħa tsakwam tsi tama sna a yu wu, ka va maranan̄ nda mara tsi, sna a yu wu, Lazglafta yeya nda sna.

⁴ Ma tsa lafani ɗa hada ya, ka snan̄tá tsi ta gwaɗaha ya kul lavin̄tá lu ta rusay. Vlan̄ a lu ta tvi ta mnda sɛla ŋa vrin̄ta mnay guli wa.

⁵ Tsa mndu ya ŋa ɗa má dza'a ghubay. I'i taɗa, htatá i'i ŋa ɗa ta dza'a ghubay kweŋkweŋ.

⁶ Ka má ta kumay yu ta ghuba ghəŋa ɗa ná, ma nza a yu ka rgha wu, kahwathwata má dza'a yu mnay. Ta warə nda wara yu ta ghuba ghəŋa ɗa kabga yaha lu ɗa klaftá i'i ka malaghuta ka skwi ya ta nghan̄ta lu ta i'i ta magay, ka skwi ta snan̄ta lu ta sabi ma wa ɗa a tsi.

⁷ Kada kwala yu ta ghərɓaku ta ghəŋa tsa skwa ndərmimay katakata mariha Lazglafta ya ná, ka faɗim̄tá lu ta mbraz ma vgha ta nzakway manda duhwala halaway ghunaf lu ŋa dzadzudusta, ŋa pyaftá i'i ka ghərɓaku.

⁸ Hkən sɛla ɗa ta maga du'a má ŋa klin̄ta Lazglafta ta tsa ɗan̄wa ya.

⁹ «Vlagħavla yu ta zɗakatahuda ɗa, prək ka nda tsa, ma hta ta ŋa gha ma mbraku ta maravata ŋa ɗa ma mbraku,» ka'a nda i'i. Mantsa tama, mal ghərɓay ɗa ta ghərɓaku ta

ghəŋa hta ta mbrakwa ɗa kada bukwamta mbrakwa Kristi ta i'i.

¹⁰ Tsaya tama ta kəl yu ka rfu nda hta ta mbrakwa ɗa, nda raraza i'i ta rarazə lu, nda giri ta gə lu ŋa ɗa, nda ghuya ɗan̄wa ta ghuyə lu ŋa ɗa, nda skwiha ya ta dza i'i ma vgha ta gwaɗa ta Kristi. Ma tsa hta ta i'i ya ta mutsafta yu ta mbraku.

Ndana Pwal ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋuɗuf ma Kwareŋt

¹¹ Manda mndu nda ksa ɗa halaway gwaɗata yu ta tsa gwaɗa ya. Kaghuni ta mblaftá i'i guli. Kaghuni a ma dza'a ghuba i'i ra? Had skwi htap i'i ka tsa gwal ghunay ghuni dagaladagala ma kaghuni ya, ɗər má had hayhaya ɗa wa.

¹² Nizla ta maran̄tá nzakwa ɗa ka mnda ghunay ná, nda nghan̄ kuni ta ksa ŋuɗuf ksə yu, nda nghan̄ kuni ta mandərmimi nda mazamzəm nda ndəghata sanlaha ma skwi ma fitika nzakwa ɗa ɗa kaghuni.

¹³ Nahgani laghu yu maganatá sanlaha ma Igliz, kul magaghunata yu ta kaghuni na? Aya! Mamu skwi kul magaghunatá yu, ɗawan̄ a yu ta katihata ghuni wa. Pli-hawapla ta dmakwa ɗa ta ghəŋa tsaya.

¹⁴ Nda fa vgha ɗa ŋa labə ɗa kaghuni ŋa mahkəna sɛla. Ka labla yu, skwa ghuni a ta psə yu wa, vərɗa kaghuni ta psə yu. Tazlay ná, zwani a ta tsakanatá skwi ta dadaha wu, dadaha ta tsakanatá zwani.

¹⁵ I'i ná, nda rfu dza'a vlagħunata yu ta inda skwa ɗa nda ghəŋa ɗa tani ŋa kata kaghuni. Dza'a htanaghuta nda hta kaghuni ta ɗvutá i'i kabga ɗvuta ɗa ta kaghuni ra?

¹⁶ Nda sna kaghuni kazlay: ɗawa a yu ta katihata ghuni wu kə'a. Ama ka sanlaha mataba ghuni ta mnay ná, hid̄uhida Pwal, nənɓan̄nəbɓa ta amu, ka hən̄.

¹⁷ Kinawu nənɓapta yu ta kaghuni tama? Ari mamu ya mataba tsa mnduha ghunadap yu ɗa kaghuni ya, ta gataftá skwa ghuni ka klaɗikta na?

¹⁸ Ndəbana ndəbɓa yu ta dzvu ta Titus ka labə ɗa kaghuni, ka ghunaftá yu ta sana zwan̄ama guli mistani*. Ma tsa laba Titus ɗa kaghuni ya ná, mamu skwa ghuni gatu-gadughunus tsi ra? Ta tva turtuk a mbaɗa ŋni ta mbaɗa nda Titus ra?

¹⁹ Ka waya ka skwi nda kɗa fitika ghuni ta ndanay kazlay: Ta zba wadapta ghəŋa ŋni ɗa kaghuni ŋni kə'a. Mantsa a wu! Ta kəma Lazglafta ta gwaɗa ŋni ta gwaɗa manda ya ta kumə Kristi. Graha ɗa ya ta ɗvu yu, inda tsa skwiha ta magə ŋni ya ná, ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ta maga ŋni.

²⁰ Skwi ta zlgħay yu ma tsa labə dza'a labə yu ɗa kaghuni ná, ɗun̄wa yu ɗa kwal kul slafta

‡ 11:33 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23-25. * 12:18 Ngha ta 2 La Kwareŋt 8:22.

ta kaghuni mantsa ta kumə yu ya, ta slaftá kaghuni ta i'i mantsa kul kumə kaghuni ya ná, ka yu. Ta zləņay yu ta slanaghata dá mataba ghuni ta zlərdá wi, nda draku, nda gufwatá ņuđuf, nda đvutá ghəŋ, nda tsanavátá gwada ta mndu, nda tsa mndəra mndu, nda gla ghəŋ, nda hwazlabaku.

²¹ Sana skwi ta zləņə yu ma tsa labə dza'a labə yu da kaghuni ya guli ná, duņwa yu da nzata ma hula ta kaghuni, ta kəma Lazglafta dá ná, ka yu. Zləņə dá ná, da slanaghata yu ta gwal ta maga dmaku manda va ya snu həŋ ta kwalaghutá paya tva taŋ ta ghəŋa hliri ta hlə həŋ, nda maga sl'i'ŋsl'i'ŋ ta magə həŋ, nda sanlaha ma mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

13

Kdavakta vlata Pwal ta hidaku

¹ Mahkəna səla dá na ta dza'a labə yu da kaghuni na. Ka labla yu, dza'a tsanaghatsa mu ta guma ta gwal ta magata ghwadaka skwi. «Kada laba skwi nda tvani, mamu ka masləmtsəkha his ka hkən* a tsi,» manda ya nda vinda.

² Ma mahisa səla dá ta labə da kaghuni, zlahanaghazlaha yu ta gwal ta magatá dmaku nda pdakwa inda sanlaha. Ndanana, dər má d'i'ŋ yu nda kaghuni ná, ta vrafvra yu ta va tsa gwada dá mnə yu ma tsa fitik ya kazlay: Ka vradapvra yu da kaghuni, had' ya dza'a zlaŋta yu dər turtuk wa.

³ Tsəhala ta kuma graftá skwi kuni kazlay: Ta gwada Kristi nda ma wa dá kuni ya, dza'a nda sna kuni. Hətu a mbrakwa Kristi mataba ghuni wa, ta maraŋmara ta mbrakwani mataba ghuni.

⁴ Aŋ mndani, ma fitika zləŋaftá Kristi ta udza zləņay, htu hta mbrakwani, ama ka nzatá tsi nda hafu nda mbrakwa Lazglafta. Aŋni guli, nda hta mbrakwa aŋni ma guyata vgha ŋni nda tsatsi. Ama dza'a maraghunaŋ mara ŋni kazlay: Nda hafu ŋni kawadaga nda tsatsi ma mbrakwa Lazglafta kə'a.

⁵ Ndanawandana kaghuni ka ghəŋa ghuni ta ghəŋa ghuni, ŋa grafta ghuni ka ma zlgħay nda ņuđuf kuni tsi, ka kitsi. Ndanawandana kaghuni 6a ka ghəŋa ghuni, tsatsaf a kuni kazlay: Mamu Yesu Kristi ma kaghuni kə'a ra? Ba tsatsaf a kuni tđukwa kasi'i wa.

⁶ Aŋni tani, tsatsafatsa aŋni, ta graftá ŋni guli ná, dza'a nda sna kaghuni.

⁷ Ta maga du'a ŋni da Lazglafta yaha kuni magəgəltá ghwadaka skwi. Va a ŋni ta mnay kazlay, kđanakkda aŋni ta inda skwi kə'a wa. Skwi đina kweŋkweŋ maga kuni, ka aŋni nda kaghuni dər má nda hta aŋni ká mnduha ta nghay.

⁸ Had' sana skwi laviŋ aŋni ta maganavátá kahwathwata wu, slna tsa kahwathwata ya ŋa aŋni ta magay.

⁹ Ka nda mbra kaghuni ta tva Lazglafta dər nda hta mbrakwa aŋni, ta rfu aŋni. Du'a aŋni da Lazglafta ná, má tsidid' ká kuni nzatá, ŋa aŋni.

¹⁰ Skwi kəl yu ka vindaghunaftá na đelewer na, ta d'i'ŋ yu nda kaghuni na na, kabga va a yu ta dava kaghuni 6hadagħar yu da kaghuni wa. Vlihavla Mgham ta mbraku ŋa ŋla kaghuni ta kəma ta kəma, ŋa 6adzighunista a wa.

¹¹ Zwanama dá, đughwana ka kuni nzata, ka nzata kuni nda rfu, zbawazba ta nzata tsidid', brusuvuswa vgha ghuni, nda dzratawi ka kuni nzata, nzawanza nda zdaku mataba ghuni. Mantsa ya ná, dza'a nzanza Lazglafta ya ta đvutá mnduha, ta vla đđaku ŋa mnduha nda kaghuni.

¹² Gaguvuswa zgu nda brusa vgha.

Ta ga zgu inda gwal zlgħay nda ņuđuf ŋa ghuni.

¹³ Ka nza zdakatahuda Mgham Yesu Kristi, nda đvutá mnda Lazglafta, nda guyata vgha ma Sulkum nda ghu6a nda kaghuni demdem.

* 13:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15, Mata 18:16, 1 Timute 5:19, Hebru 10:28.

Tsgha ta lwa Pwal ŋa La Galat

Gazgu

¹ Nana delewer na ná, i'i Pwal ta nzakway ka mnda ghunay ta vindaghunafta. Daga da mnduha a sagha tsa nzakwa da ka mnda ghunay ya wu, sana mndu a guli ta kladíktá lwani wa. I Yesu Kristi nda Lazglafta Da ta sli'aganaptá Yesu ma mtaku ya, ta ghunaftá i'i.

² Ta ga zgu inda zwanama ta nzaku kawadaga nda i'i hadna, ŋa inda kaghuni gwal zlgħay nda ŋuɗuf ta hadíka Galat*.

³ Ka nza zɗakatahuɗi nda zɗakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

⁴ Varda Yesu kaghɛŋani ta vlatá ghɛŋani ŋa mbamafta ma dmakwa mu. Ka hlagamaptá ma na ghwadaka nzaku ta na zamana ná, manda ya kumaŋ Da mu Lazglafta.

⁵ Na Lazglafta glaku ŋa kɛkɛkedzeŋ. Amin.

Turtuktuk Lfida Gwada

⁶ Ta ndɛrmim nda ndɛrmima yu, ka kuni gi mbɛɗanató hul ta Lazglafta ya ta hgantá kaghuni ma zɗakatahuda Yesu Kristi, ka lagħwi da sna sana gwada.

⁷ Ka kahwathwatani ka lu gwadaŋ na, had sana Lfida Gwada wa. Kɛl yu ka mna tsaya ná, mamu sanlaha ma mnduha ta mbada ghɛŋ ghuni, ta kuma mbɛɗanaftá Lfida Gwada† Kristi.

⁸ Ka i'i nda kaghuni wa! Ka lagħa sana mndu, dar va na aŋni na tsi, dar duhwala Lazglafta ta luwa tsi, ka mna sana gwada tskɛm nda ya mnaghuna aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

⁹ Mnumna yu má mndani, wana yu ta vrɛglíntá mnɛglaghunata ndanana. Ka mnaghunamna sana mndu ta sana gwada tskɛm nda ya snan kuni da aŋni katsi ná, ka nza tsa mndu ya nda ksi'a.

¹⁰ Vani tama ná, ka zɗaganata yu ta mnduha ka yu ta kɛl yu ka mnay manda nana re, ari ka zɗaganata yu ta Lazglafta a na? Zɗaganata da ta mnduha ta psɛ yu ra? Ka zɗaganata da ta mnduha ta psɛ yu katsi ná, nza a yu ka mnda ksanató slna ta Kristi nda tsa wa.

Zbapzba Lazglafta ta Pwal ka mnda ghunay

¹¹ Zwanama da, ta snaghunamsna yu kazlay: Nana Lfida Gwada ta mnaghunata yu na ná, sabi da mnda sɛla a wu kɛ'a.

¹² Manda va tsaya ná, snan da mndu a yu wu, mndu a guli ta taghadífta wa. Yesu Kristi ka ghɛŋani ta gunidínta.

¹³ Nda sna kaghuni ta nzakwa da ghalya ma nzakwa da ma dina la Yahuda. Ma tsa fitik ya ná, si ta gay yu tiri ŋa Igliza Lazglafta, si ta kumay yu ta zadanató hɛŋ.

¹⁴ Mataba kamtagħuha da ná, mal i'i si ta ŋavata ka ksa dina la Yahuda. Hamha yu ta ghɛŋa da ka ksa dina dzidzíha‡ da.

¹⁵ Kulam nda tsa, zbuzba Lazglafta ta i'i daga ma nzakwa da ma huda ma da. Ka zɗidíntá tsi ta huɗi ka hgafatá i'i, ŋa ksa slnani.

¹⁶ Ka snidímtá tsi ta zwanani ŋa dza'a da mna gwada ta ghɛŋani ŋa gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma tsa fitika snidímtani ya, gi sli'af a yu ka lagħwi dawantá hidaku da mndu§ wa.

¹⁷ Sli'af a yu guli ka lafi da luwa Ursalima da guyaftá vgha nda gwal ta tinlagħutá nza-kway ka gwal ghunay, ka i'i wa. Ka sli'af ta yu ka lagħwi ta hadíka Arabiya. Tahula tsa, ka vragaptá yu ka lagħwi da luwa Damas.

¹⁸ Tahula vaku hkɛn tama, ka sli'af ta yu ka lafi da Ursalima ŋa snantá Kefas, ka magatá yu ta fitik ghwanɗɗɛ hutaf* ga tan.

¹⁹ Had sanlaha ma gwal ghunay guyaf yu ta vgha nda hɛŋ wu, ta ghɛŋa Yakubu zwanamani ma Mgham† Yesu yeya guyaf ŋni ta vgha nda tsi.

²⁰ Nana skwi ta vindi yu ŋa ghuni ná, tsakalawi a wu, kahwathwata ya, ta kɛma Lazglafta ta gwada yu.

²¹ Manda sli'af da ma luwa Ursalima, ka lagħu yu ta hadíka Siri nda ya ta hadíka Silisi.

²² Ma tsa fitik ya, had ya nda sna ta i'i mataba Igliz ta hadíka Zudiya wa.

²³ Gwada ta mnɛ lu ta ghɛŋa da yeya snan hɛŋ kazlay: Tsa mndu si ta giri ŋa amu ghalya ya kay ta mbɛɗavafta ndana, ka mna gwada ta ghɛŋa tsa Lfida Gwada si ta kumɛ tsi ta zadanata ya, ka hɛŋ.

²⁴ Manda snantá tan kazlay: Nda mbɛɗa nzakwa da kɛ'a, ka zlɛzlvu hɛŋ ta Lazglafta ta ghɛŋa da.

2

Pwal ma Ursalima

¹ Vaku ghwanɗɗɛ fwaɗ tahula tsa, ka vrɛgladaftá yu da luwa Ursalima kawadaga nda Barnabas, ka kladanaftá Titus ta sɛla da*.

² Kɛl yu ka vrɛgladafta ná, Lazglafta ta gunidíntá tvi kazlay: La kɛ'a. Manda lafa da,

* 1:2 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:6. † 1:7 Ngha ta 2:3-5, aya 12-14. ‡ 1:14 Slna gwal ghunay 8:3, 22:3-5, 26:9-11.

§ 1:16 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:3-6, 22:6-10, 26:13-18. Aya 15: gray nda Isaya 49:1, Irmíya 1:5. * 1:18 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:26-30, nda Yuhwana 1:42. † 1:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 2:9, nda 15:13. * 2:1 Slna gwal ghunay 11:30, 15:2.

ka nzata yu kawadaga nda gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ɲuduf. Ka mnananjá yu ta həŋ ta gwada ta ghəŋa Lfida Gwada ya ta mnə yu ɲa gwal kul nza-kway ka la Yahuda, kada kwala tsafaratá vgha dá, nda ɲavata ya ta ɲavata yu ma tsa slna ya nzata ka bətbət.

³ Titus gratá wawakwa dá ná, mnda la Grek ya. Had mndu ta walanjá mnanata kazlay: Ba tsaghatá fafad kə'a nda tsi wa.

⁴ Sabsa gwada ta tsa fafad kabga mamu sanlaha ma zwanama† ka ghwadak ta kəikadamta nzamta mataba ɲni, ɲa badza tsa fala'uwata vgha ɲni ma Yesu Kristi ya. Ta kumay həŋ ta niɲnista ka vu'a zlaha Musa.

⁵ Walaŋ a ɲni ta zlananjá tvi dər ka ki'a ta həŋ wu, kada ɲaghunata ɲni ta kahwathwata Lfida Gwada.

⁶ Ama tsa gwal ta nghə lu ka la mali ta ghəŋa gwal zlgħay nda ɲuduf ya ná, had sana skwi sganagha həŋ ta ghəŋa tsa skwi ta taghu yu ya wa. Da i'i tadá, dər má wa həŋ, kaskwa turtuk həŋ da i'i, kabga had Lazglafta ta gala mndu‡ wa.

⁷ Nziya nza tsi ná, grafgra hahəŋ kazlay: Vlihavla Lazglafta ta slna dza'a mna Lfida Gwada ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda, manda va ya mnana tsi ta Piyer ɲa dza'a da mnay ɲa la Yahuda ya kə'a.

⁸ Tsa Lazglafta ta ksa slna ma Piyer ta ghunafá da la Yahuda ya ná, va tsa Lazglafta ya ta ksa slna ma i'i, ta ghunafá i'i guli da gwal kul nzakway ka la Yahuda.

⁹ Grafta i Yakubu nda Kefas nda Yuhwana ta nzakway ka gugudi mataba Igliz ta tsa zdakatahudi zdidin Lazglafta ya, ka zgwanjá həŋ nda Barnabas ɲa maranjá guyatá wa tanj nda anɲi. ɲa dza'a anɲi tvə la Grek, ta dza'a hahəŋ tvə la Yahuda.

¹⁰ Ka havapta kuni ka gwal ka pdu, ka həŋ yeya skwi mnanɲa həŋ. Ka magə§ yu guli ta tsa slna ya.

Dvanaghata Pwal ta Kefas

¹¹ Manda lagha Kefas da luwa Anjakiya*, ka dvanaghatá yu ta kəma mnduha ta ghəŋa bədzaku ya maga tsi.

¹² Skwi ta magay ná, ta tanjan, ta zay Piyer ta skwi kawadaga nda gwal zlgħay nda ɲuduf ka gwal kul nzakway ka la Yahuda. Ma sana fitik tama, ka ghunadaptá Yakubu ta sana mnduha da anɲi. Manda bhadaghata tsa mnduha ya, ka tsaghutá Piyer ta vgha, kabga zləŋa gwada da la Yahuda.

¹³ Ka tsaghutá sanlaha ma la Yahuda ta nzakway ka gwal zlgħay nda ɲuduf ta vgha guli manda tsa ɲa Piyer ya. Ka dədamtá

Barnabas guli da tsa ghwadaka ndana tanj ya.

¹⁴ Nghay dá ná, had tsa magakwa tanj ya ta gra vgha nda Lfida Gwada wu, kəl yu ka dvanaghatá Kefas ta kəma mnduha kazlay: Ka si kagha ta nzakway ka la Yahuda, manda ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda ka ka ta nzaku, nzakwa a ka manda ɲa la Yahuda wu, kabgawu ta kəl ka ka mbala gwal kul nzakway ka la Yahuda ɲa nzaku manda ɲa la Yahuda na? ka yu.

Nda mba dər wa ta zlgħafta

¹⁵ Anɲi ná, la Yahuda buzul ɲni. Nza a anɲi ka gwal kul nzakway ka la Yahuda kul snanjá Lazglafta wa.

¹⁶ Dər má mantsa tsi, nda sna amu kazlay: Mndu ya ta nzakway tdukwa ta wa ira Lazglafta ná, tsaya mndu ta zlgħaftá Yesu Kristi, mndu ta maga skwi ta kumə zlaha Musa a wu kə'a. Tsaya tama kəl anɲi ka zlgħaftá Yesu Kristi ɲa nzakwa ɲni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta†. Taghəŋa vəl magay ɲni ta skwi ta kumə zlaha Musa a wu, kabga had mndu dza'a nzata ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta ma magayni ta skwi ta kumə zlaha Musa wa.

¹⁷ Anɲi ta nzakway ka la Yahuda, ta zbay ɲni ta nzakway ka gwal tdukwa ta ira Lazglafta nda ma zlgħafta ɲni ta Kristi. Tsa slanagha lu ka gwal dmaku ni, nu ká lu dza'a mnay? Dza'a maray tsaya kazlay: Ta vla mbraku ɲa dmaku Kristi nda tsa kə'a ra? Dər nekw, had tsaya mantsa wa.

¹⁸ Wya tsi, ka mbəðglavambəda yu ka vrafta ta zlahuha ya si zlanava yu ghalya katsi ná, ksuxsa yu ta ghəŋa dá nda tsa.

¹⁹ Zlahu ta dzatá i'i, kəl yu ka zlanjá zlahu ɲa nzakwa dá nda hafu da Lazglafta. Ma zlanjá Kristi ta udza zləŋay ná, kawadaga mtuta yu nda tsi.

²⁰ I'i, kata hafay yu ta hafu katsi, i'i a ta hafay wa. Tsa Kristi ta nzakway ma i'i yeya. Ka ta nzaku yu nda hafu ma slu'uvgha dá ndanana guli katsi, ta nzaku yu nda hafu ma zlgħay nda ɲuduf ma Zwanja Lazglafta ta dvutá i'i ka vlatá tsi ta ghəŋani ta gwada ta i'i.

²¹ Va a yu ta vzinjá zdakatahuda Lazglafta wa. Ala ka lavinjla lu ta nzakway ka mndu tdukwa tawa ira Lazglafta nda ma maga skwi ta kumə zlaha Musa ya katsi, had hay-haya mtuta mtu Kristi nda tsa tama wa.

3

Ka maga skwi ta kumə zlahu tsi, ka zlgħafta nda ɲuduf a tsi

¹ Aya la Galat ksu skwi! Nya sughunus lu na? Ya wya maraghunamara yu tsidid ta Yesu Kristi ta mtuta ta udza zləŋay.

† 2:4 Ngha ta Slna gwal ghunay 1:7. Gray nda 1:6. ‡ 2:6 Gray nda Vrafta ta Zlahu 10:17. § 2:10 Slna gwal ghunay 11:29-30. * 2:11 Ngha ta Slna gwal ghunay 11:19-26. † 2:16 Ngha ta Ruma 1:17, Zabura 143:2, Ruma 3:20, 22.

² Ndanana ná, turtuk skwi ta dawarŋta yu da kaghuni: Nda ma magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa mutsafta kuni ta Sulkum nda ghuḅa re, ari ma snarŋta ghuni, ka zlgħaftá kuni ta Lfidá Gwadá ta mnə lu a na?

³ Nu ta ksutá kaghuni! Wya tiŋəl nda Sulkum nda ghuḅa zrafta kuni, ndanana tama ná, ta kumay kuni ta kdŋŋta nda slna slu'uvgha rki?

⁴ Tsaw inda tsa skwiha ta slaghunaghata ya ná, ka bətbət nzakwa tsi ra? Graf a yu kazlay: Ka bətbət nzakwani kə'a wa.

⁵ Tsa Lazglafta ta vlaghunatá Sulkum ta maga mazəmzəma mataba ghuni ya ná, vəl magata ghuni ta skwi ta kumə zlahu Musa kəl tsi ka magaghunata re, ari vəl snarŋta ghuni ka zlgħaftá kuni ta Lfidá Gwadá a na?

Abraham ná, mndu ta zlgħafta nda ŋuduf ya

⁶ Havakwahava ta nzakwa Abraham ḅal Nda vinda ma gwadá Lazglafta kazlay: Ta Lazglafta fafta Abraham ta ghəŋ kəl tsi ka nzakw ka mndu tdukwa ta kəma Lazglafta kə'a.

⁷ Nda tsaya tama na, dŋna ka snarŋta ghuni kazlay: Tsa gwal ta zlgħaftá Lazglafta kah-wathwata ya ta nzakway ka zwana Abraham kə'a.

⁸ Ka gwadá Lazglafta ghada ta mnata ná, Lazglafta dza'a nanaftá gwal kul nzakway ka la Yahuda ka gwal tdukwa ta wa irani ma zlgħafta taŋ nda ŋuduf, ka'a. Ka Lazglafta ghada ta mnanatá Abraham guli na: «Dza'a tfanaghatfa yu ta wi ta inda mndəra mndu nda ma kagha*,» ka'a.

⁹ Mantsa tama, tfanaghatfa Lazglafta ta wi ta gwal ta zlgħaftá Lazglafta manda Abraham ta zlgħafta ya.

¹⁰ Inda gwal ta faftá ghəŋa taŋ ta maga skwi mna zlahu ná, nda ksi'a həŋ. Mantsa ya ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Nda ksi'a inda mndu kul kdanaftá inda skwiha ya nda vinda ma deftera zlahu kə'a.

¹¹ Nda tsala kazlay: Had' mndu dza'a nzata ka mndu tdukwa ta wa ira Lazglafta kabga vəl magayni ta skwi ta kumə zlahu wu kə'a. Mantsa ya guli ná, nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Mndu ta nzakway ka mndu tdukwa ma zlgħay nda ŋudufani, dza'a nzata nda hafu kə'a.

¹² Had'skwi ta gyanaftá zlahu nda zlgħay nda ŋuduf wa. Ka zlahu katək na: «Inda mndu ta ksatá inda tsa zlahuha ya ná, nda tsi dza'a nzata tsi nda hafu†» ka'a.

¹³ Kristi ta varaganapta ma tsa ksi'a zlahu ya, kabga niŋna lu ka ksi'atá mndu ŋa

da manaka amu. Ka lu vindafta ma gwadá Lazglafta na: «Inda mndu zləŋaf lu ta udzu‡ ná, nda ksi'a,» ka'a.

¹⁴ Mantsa ya maguta tsi, kada mutsafta gwal kul nzakway ka la Yahuda ta tsa tfawi tfanava lu ta Abraham ya nda ma Yesu Kristi. Tsaya tama dza'a kəl amu ka mutsafta nda ma zlgħay nda ŋuduf ta Sulkum tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ya.

Ta ta imi ta sləməŋ nda zlahu

¹⁵ Zwanama dá, ka graghunaf gra yu nda va skwi ta magaku da mnduha ḅa: Ka lagha mnduha his ka dzraftawi ka thaftá dzvu taŋ tida katsi ná, had' wa sana mndu ka badziŋta dər ka sganaghata ta ghəŋa tsa dzratawa taŋ ya guli wa.

¹⁶ Manda va tsaya nzakwani da Lazglafta guli. Na Abraham nda zivrani tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ. Vindaf a lu kazlay: Nə Abraham nda zivirhani§ kə'a manda skwi nda ndəgha həŋ wa. «Nda zivrani ka lu,» tsaya ta nzakway turtuk, ka Kristi.

¹⁷ Skwi ta kumə yu ta mnay ná, dzrafdzra Lazglafta ta wi nda Abraham. Ka zatá lu ta vaku fwad' darmək nda hkn mbsak. Tahula* tsa kada sabi gwadá ta zlahu. Tsaya tama na, laviŋ a tsa zlahu ya ta badziŋtá tsa dzratawi dzraf Lazglafta nda Abraham ya wa. Laviŋ a ta badziŋtá tsa imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ya guli wa.

¹⁸ Ka si dza'a vlay Lazglafta ta za həga ŋa mndu, kabga vəl magatani ta skwi ta kumə zlahu katsi ná, mutsuglavata a ma ta ta imi ta sləməŋ ŋa mndu wa. Tsaw tama ná, ma tsa tanaf ta tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ ta Abraham ya mutsafta tsi ta tfa wi.

¹⁹ Ka si mantsa tsi tama, kabgawu kəl Lazglafta ka vlatá zlahu? Vlanavla, kabga ŋa snarŋta ŋni ta skwiha ya kul zdəganata. Nə fitik kwitikw vlanavla tsi ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl tsa zivir dza'a sabi ma Abraham, tanaf tsi ta imi ta sləməŋ ya ka sagha. Duhwalha Lazglafta ta klaktá tsa zlahuha ya nda ma sana mndu ta nzakway mataba† mnduha nda Lazglafta.

²⁰ Mataba mnduha his ta nzakwa mndu matabu tazlay, ama had' mndu ta nzakway matabu ma fitika tanaf Lazglafta ta imi ta sləməŋ‡ ta Abraham wa.

Nu ta magə lu nda zlahu

²¹ Tsa ta ta imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ya ná, zdəgana a ta zlahu nda tsa tama rki na? Mantsa ya a dekdək wa! Ka si má mamu zlahu ta laviŋta vlanavla hafu ta mnduha katsi

* 3:8 Ngha ta Zrafta 15:6, Ruma 4:3, aya 7: Ruma 4:16, aya 8: Zrafta 12:3. † 3:12 Ngha ta Vrafta ta zlahu 27:26, Habakuk 2:4, gray nda Ruma 1:17, aya 12: ngha ta Zlahu 18:5, Ruma 10:5. ‡ 3:13 Ngha ta vrafta ta Zlahu 21:23.

§ 3:16 Ngha ta Zrafta 12:7. * 3:17 Ngha ta Sabi 12:40. † 3:19 Ngha ta Slna gwal ghunay 7:53. ‡ 3:20 Gray nda Vrafta ta Zlahu 6:4.

ná, ma lavinj lava ta nanaftá mnduha ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta guli.

²² Má nja nzakwani mantsaya na: «ksamksa dmaku ta inda mnduha ma dzvani,» ka lu vindafta ma gwaftá Lazglafta. Nda nza mantsa ya, kada vlata Lazglafta ta tsa ta ta imi ta sləmənəj taf tsi ta sləmənəj ya nja gwal ta zlghaftá Yesu Kristi. Ta ghənjə vəl zlghafta tanj kwenjkwenj dza'a kəl tsi ka vlarjtá hən.

²³ Ta kul sagha gwada ta zlghay nda nđuf ná, nda nza zlahuha manda gwal ta ngha anjni tsam tsi. Zlahu ta ngha anjni ha ka sagha fitika gunanjanja Lazglafta ta tva gwadata zlghay nda nđuf.

²⁴ Mantsa ya ná, zlahu ta nzakway ta ngha anjni ha ka sagha Kristi, kada nzakwa njni ka gwal tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlghay nda nđuf.

²⁵ Ndanana manda sagha gwada ta zlghay nda nđuf, ta had walglanja njni ta nzata mista zlahu wa.

²⁶ Kaghuni demdem, nda nza kuni ka zwana Lazglafta ma zlghafta ghuni ta Yesu Kristi.

²⁷ Kaghuni demdem, magaghunafmaga lu ta batem ma ndi'atá vgha ghuni nda Kristi, kada klaftá kuni ta sadani.

²⁸ Ma tsaya tama, ta had skwi ta dganatá la Yahuda nda la Grek wu, had skwi ta dganatá vu'a nda mndu kul nzakway ka vu'a wu, had skwi ta dganatá zgund nda marakw wa. Kaghuni demdem, kaskwa turtuk kuni ma ndi'atá vgha ghuni nda Yesu Kristi.

²⁹ Kaghuni, ka si nda ndi'a vgha ghuni nda Kristi, nda nza kuni ka zivra Abraham nda tsa, mutsafmutsa kuni ta za həga ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmənəj§.

4

Vu'a a wu, Zwanja Lazglafta ya

¹ Wya skwi ta kumə yu ta mnay: Ka ta ka zwanj mndu dza'a za tsa həga ya, had skwi ta dganata nda vu'a dar má njani inda skwi wa.

² Ma tsa nzakwani ta ka zwanj ya ná, ta snanasna ta nja gwal ta nghapta ka tsatsi, nda nja gwal ta nghapta ka tsa huzlahani ya tani, ha ka lagha ta tsa fitik tsaf dani ya.

³ Manda va tsaya nzakwani da amu guli. Ma fitika nzakwa amu ka zwani ta kul sagha gwada ta Kristi ná, ta ga vu'a skwiha ta ga mgham ma na ghənjə hadik* na amu.

⁴ Ama magatá tsa fitik ya, ka ghunagata Lazglafta ta zwanjani. Marakw ta yagata ma saghani, ka nzinjá tsi mista zlahu Musa,

⁵ kada varagapta tsi ta gwal ta ga vu'a mista tsa zlahu ya, kada nuta njni ka zwana Lazglafta.

⁶ Nja maranja kazlay: Zwanani kuni kə'a, ka ghunagatá Lazglafta ta Sulkuma zwanjani da nđufa mu. Tsa Sulkum ya ta mnay kazlay: Aba! Da! kə'a.

⁷ Tsaya tama ná, nza a ka ka vu'a wu, zwanjani ka. Ka nda nza ka ka zwanjani, nda nza ka ka mnda za həga ma zdakatahuda Lazglafta.

Dasuwa ka la Galat da nzəglaku hən ka vu'a

⁸ Ghalya ma fitika kwala ghuni kul snanjá Lazglafta, vu'a skwa wuyay kul nzakway ka vərda‡ Lazglafta si ta gə kuni.

⁹ Ndanana tama, manda snanjta ghuni ta Lazglafta, ta snanjá Lazglafta ta kaghuni ná, waka kuni ta vrəglaghuta mista sana skwiha kul had mbrakwa§ tanj, kul had rəga tanj, kul had hayhaya ta na?

¹⁰ Ta fafa kuni ta ghənjə ghuni ka wara sana vaghuha, nda sana tiliha, nda sana fitikha, nda sana vakuha*!

¹¹ Ta vlihatá zləj skwi ta magə kuni. Manda skwi ka bətbət tsa slna da magaghuna yu ya, ka yu.

¹² Zwanama da, wyawa dzvu, nzawanza manda i'i, manda ya nza i'i manda kaghuni ya. Had dmaku gihə kuni wa.

¹³ Nda sna kaghuni, ma zlrafta da ta mnaghunatá Lfidá Gwada ná, ma danjwa yu.

¹⁴ Anj mndani, tsa danjwa da ya ná, ghwadaka danjwa ya. Nduk nda tsa, mbidá a kuni ta i'i wu, vzid a kuni wa. Katək ná, manda tsu'a duhwala Lazglafta tsu'afta kuni ta i'i, manda tsu'a Yesu Kristi ka kuni tsu'aftá i'i.

¹⁵ Ga tsa rfu si ta rfu kuni ghalya ya? Nu ta magay ndanana kul had kuni ta rfu? Grafgra yu kazlay: Ma tsa fitik ya, ka má si ta magaku tsi ná, má tsatsakwaslap tsakwasla kuni ta ira ghuni ka vlihata kə'a.

¹⁶ Nda nza yu ka ghuma ghuni ndana, kabga vəl mnaghunata da ta kahwathwata rki?

¹⁷ Tsa mnduha ya ná, ta njavanja hən ka njaghunata, ama nda tvani a wa. Ta kumay hən ta dgaghunata nda i'i, kabga nja njavata ghuni mista tanj.

¹⁸ Dina njavata, ka nda tvani tsi. Inda fitik katsi tama guli, ma kzlə lu ta nzakwa da mataba ghuni kada magay.

¹⁹ Zwana da, ta basəgəltá vgha yu ta ghənjə kaghuni manda marakw ta basa yaku, ha ka nghavata Kristi dar ma kaghuni.

²⁰ Ndanana ná, ta kumay yu ta nzavaghunata kada snanjta yu ta skwi nja mnaghunata, kabga kbídifkba kuni katakata.

Nzakwa i Hadzara nda Sara

§ 3:29 Gray nda Ruma 4:13. * 4:3 Ngha ta 4:9, Kwalasuha 2:8, 20. † 4:6 Ngha ta Markus 14:36, Ruma 8:15, gray nda aya 5-7 Ruma 8:15-17. ‡ 4:8 Ngha ta 1 La Kwarenjt 8:4-6. § 4:9 Ngha ta 4:3. * 4:10 Ruma 14:5, Kwalasuha 2:16-23.

²¹ Na kaghuni ta kuma nzaku mista zlahu ná, mnihawa mna, sna a kuni ta skwi ta mnə tsa deftera zlahu ya rki ná?

²² Ká lu vindafta ta ghəŋa Abraham na: Mutsafmutsa ta zwani his, pal nda marakw ka vu'a, pal nda marakw kul had'ka vu'a.

²³ Tsa zwanja tsa marakw ka vu'a ya ná, nda ndana slu'uvgha tsaya. Tsa zwanj ya tsa marakw kul had'ka vu'a ya guli ná, manda ya tanaf Lazglafta† ta imi ta sləmən tsaya.

²⁴ Ma tsa skwi ta luta ya ná, mamu klatá ghəŋa skwiha his mida, kabga tsa mi'aha his ya ná, dzratawi his ya. Tanjanja dzratawi ná, ta ghwá Sinay. Ka vu'a ta ya tsatsi ta zwani. Tsaya ta nzakway ka Hadzara.

²⁵ Tsa Hadzara ya ta nzakway ka ghwá Sinay ta hadíka Arabiya. Nda luwa Ursalima‡ gitana ta gra lu, kabga tsatsi nda zwanani tani vu'a hən.

²⁶ Ursalima ya ta luwa ná, nza a ka vu'a wu, tsaya ta nzakway ka mamu ta amu.

²⁷ Nda vinda ma deftera Lazglafta kazlay: Rfa ta rfu, kagha dzəghəŋ ta kul yanaghutá zwanj!

Rfa ta rfu, ka hayaya ka ta hayayə, kagha ta kul walanja basa yaku ya,

kabga mal ndəghata zwana marakw vziŋ zə'ala§ tanj,

ka ŋa marakw ya ta nzaku nda zə'ala tanj kə'a ya.

²⁸ Zwanama dá, kaghuni zwana ta ta imi ta sləmən manda nzakwa Izak ya.

²⁹ Ma tsa fitik ya, tsa zwanj ya lu ma ndana slu'uvgha ya si ta giri ŋa tsa zwanj ya lu manda ya kumaf Sulkum ya. Ta manda tsaya nzakwani kulam gita.

³⁰ Tsaw ká lu vindafta ma deftera Lazglafta na: Ghzlinghza ta tsa marakw ka vu'a ya nda zwanani tani, kabga had' zwanja marakw ka vu'a dza'a za haga nda zwanja marakw kul nzakway ka vu'a* wu kə'a.

³¹ Mantsa tama zwanama, nza a amu ka zwana marakw ka vu'a wu, zwana marakw kul nzakway ka vu'a amu.

5

Plimispla Kristi

¹ Plimispla Kristi, ŋa kwala mu nzəglaku ka vu'a mista zlahu Musa. Mantsa tama, dihawawadiha, yaha lu nglighunista ka vu'a.

² Ka i'i Pwal ta mnaghunata ná, ka tsanjaná fafad' ta kumə ŋni ka kuni katsi ná, had' sana skwi ghzlaghuna Kristi nda tsaya tama wa.

³ Ka yu tata mnəgalta ŋa inda mndu ta kuma tsanata lu ná, nda fa vghani ŋa maga inda skwi ta kumə zlahu guli nda tsa.

⁴ Inda tsa kaghuni ta zba nzaku tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma zlahu ya, tsaghu tsa kuni ta vgha nda Kristi, bəghapbəgha kuni ma zdakatahuda Lazglafta.

⁵ Anŋi ná, nda fa ghəŋa anŋi kazlay: Namafna Lazglafta ka mndu tdukwa ta wa irani, kabga vəl zlgħafta mu ta Kristi nda ŋuduf kə'a. Tsaya skwi ta kzlə amu nda ma mbrakwa Sulkum.

⁶ Ka nda ndi'a mndu nda Yesu Kristi katsi, dər nda tsa fafadani, dər tsa a tsi wu, had' ghzliwani wa. Zlgħafta nda ŋuduf, ka mara tsa zlgħay ya nda ma dvtutá sanlaha vərda skwi.

⁷ Ya si ta dza'a ta kəma ta kəma kuni ní, wa ta pyaftá kaghuni ka snatá ŋa kahwathwata na?

⁸ Tsa nana kaghuni nanaf lu ya ná, da Lazglafta ta hgafatá kaghuni a sagha tsi wa.

⁹ «Ksita ta is ta ŋlanafatá hupu* demdem.»

¹⁰ Nda sna yu kazlay: Had' fitik dza'a dganata kaghuni ta ŋa ghuni ndanu nda ŋa dá wu kə'a, kabga nda guya mu ma Kristi. Nda sna yu guli kazlay: Tsa mndu ta kladamtá hwazlaḅaku da taba ghuni ya, dər má kinawu nzakwa tsa mndu ya, dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma kə'a.

¹¹ Zwanama dá, i'i, ka si tata gdata ta mnay kazlay: dīna tsatá fafad' kə'a yu katsi ya ní, kabgawu ta kəl mnduha ka giri ŋa dá tama? Had' tsa mtuta mtu Kristi ta udza zləŋay ya dza'a nzakway ka tuthun wa.

¹² Inda tsa gwal ta hwazlaḅa kaghuni ya ná, ka hərdiŋhərdá hən ta vgha tanj, ka nzakwa hən daghəra'!

¹³ Zwanama dá, hgaghunahga Lazglafta ŋa kwala ghuni nzakway ka vu'a zlahu. Ala ka si mantsa tsi, ma klaf kuni ta tsa plata vgha ghuni ya ka skwi ŋa dza'a ghuni maga skwi ta kumə slu'uvgha. Katək ná, dvtuvuswadva ta vgha ghuni, ka katuvusta kuni ta vgha ghuni mataba ghuni.

¹⁴ Inda zlahu ná, ma gwadá turtuk gwamta tsi ta vgha, ta mnə lu kazlay: Dvudva ta mnda səla manda va ya ta dvtuta ka ta ghəŋa gha'kə'a ya.

¹⁵ Ama ka si ta hihi'iduvtá vgha, ka kwahuvustá vgha kuni mataba ghuni manda ŋa nimtak katsi ná, dāswa ká kuni da zadánata kuni ta ghəŋa ghuni.

Zlanawa Sulkum ka pgha tsi ta kaghuni ma nzakwa ghuni

¹⁶ Skwi ta mnaghunata yu ná, nzawanza ta nzaku manda ya ta kumə Sulkum. Ka mantsa ka kuni nzaku, had' kuni dza'a walglanja laghu maga skwi ta kumə slu'uvgha wu,

† 4:23 Zlrafta 16:15, 21:2. Aya 23: Zlrafta 17:16, Ruma 9:7-9.

‡ 4:25 Gray nda Mata 23:37, Lukwa 13:34.

§ 4:27

Isaya 54:1. * 4:30 Aya 29: gray nda Zlrafta 21:9, aya 30: Ngha ta Zlrafta 21:10. * 5:9 Gray nda 1 La Kwəreŋt 5:6.

† 5:14 Zlahu 19:18.

¹⁷ kagba va a slu'uvgha ta skwi ta kumə Sulkum ta magay wu, va a Sulkum ta skwi ta kumə slu'uvgha ta magay guli wa. Ta zlərdawi həŋ ma vgha taŋ. Tsaya kwal kuni kul lavinjá maga skwi ya ta kumə^z kuni ta magay.

¹⁸ Ka Sulkum ta pgha kaghuni katsi, ta had kuni mista zlahá Musa wa.

¹⁹ Ma difa a skwiha zdəgana magay ta slu'uvgha wu, wya həŋ: Maga sli'insli'ij, hliri, maga skwa hula,

²⁰ wuya skwi, maga mndu nda ghwani, nzaku ka ghuma, zlərdawi, draku, 6asa ŋuduf, dva ghəŋ, daga vgha, kwal kul guya ghəŋ,

²¹ hara'utiri, ghuyaku, nda hambala vgha ŋa ghuyaku ka maga sli'insli'ij, nda pdakwa sanlaha ma skwiha manda tsaha ya. Ka yu ta mnəglaghunata manda va ya ghada yu ta mnuta ná, had mndərga gwal ta maga tsa skwiha ya dza'a lami da ga mghama Lazglafta wa.

²² Ama, wya skwiha ta yaganapta Sulkum nda ghu6a: Dvutá mndu, nzata nda rfu, nzata nda zdaku, nzata nda ksa ŋuduf, nzaku ka ŋərma mndu, maga skwi dīna, nzaku tđukwa,

²³ nzaku le6tekwa, wara ghəŋ. Had zlahu nda gwada ta ghəŋa tsaha ya wa.

²⁴ Gwal ta nzakway ka ŋa Yesu Kristi ná, dzadza hahəŋ ta udza zləŋay ta skwiha ta kumə slu'uvgha, nda ghwadaka skwiha kavghakavgha ta mamə həŋ.

²⁵ Ka si Sulkum ta vlamata hafu katsi, zlanama Sulkum ka pgha tsi ta amu guli.

²⁶ Ma glə mu ta ghəŋ! Ma zbə mu ta gwada da mndu, ma drə mu ta draku guli.

6

Skwi sləgaf mndu, tsaya dza'a tsi tsKay ta vwah

¹ Zwanama 6a, ka nda ngha kuni ta mndu ta maga skwi kul dīnaku katsi, kaghuni ta pghu Sulkum ya, vranakwavra ta vərda tvi, ama dasuwa ka kuni magay. Dasuwa ka vərda kagha guli da ksutá tsi ta kagha.

² Katuvuswa vgha ma korta ndəgaku sani nda sani. Ma magay ghuni mantša ya, dza'a nzakwa kuni ka gwal snatá zlahá Kristi.

³ Ka had mndu ta6ta i'i wu, ka mndu tsaw ta slaf a ka sana skwi kay guli wu ná, nana ghəŋani ta nanə tsi.

⁴ Kinawu nzakwa ŋa 6a ma slna ná, ká inda mndu ngha slnani. Tsaya dza'a kəl tsa mndu ya ka rfa ghəŋani, nda sanlaha a dza'a laghwa tsi gray wa.

⁵ ŋa ghəŋani ta maga mndu ta inda skwi.

⁶ Ka kla a kla mndu ta taghanata lu ta gwada Lazglafta, ta skwi mataba inda skwi-hani, ka vlay ŋa mndu ta taghanata.

⁷ Yaha kuni nanətá ghəŋa ghuni. Had Lazglafta ta zlanťa mndu ta nən6ay wa. Ka nu sləga* mndu ya ná, tsaya dza'a tsi tsKay guli.

⁸ Ka ŋa slu'uvgha sləga mndu katsi, ŋa slu'uvgha dza'a tsKə tsi, ŋa zadamtani mida. Ala ka ŋa Sulkum sləga mndu, ŋa Sulkum dza'a tsi tsKay, ta nzakway ka hafu ŋa k6dekedzerj.

⁹ Ma zlanj mu ta maga skwi dīna, ma rwu mu ta vgha, kabga dza'a tsKay mu saghar fitikani.

¹⁰ Mantša tama, ta tseke'luwa ná, mag-ama maga ta skwi dīnadīna ŋa inda mndu. Katkatatani ŋa zwanama mu ma zlgħay nda ŋuduf.

Gazgu

¹¹ Nghawa ndandaghula'atá na vindi na 6a! Nda dzva 6a vindafťa yu.

¹² Tsa mnduha ta kuma mblafťa kaghuni ka tsa fafad' ya ná, ta kumay həŋ ta ghubay mnduha ta həŋ. Skwi kəl həŋ ka magay mantša ya ná, wara ghuyay taŋ ta 6anwa ta gwada ta udza zləŋay Kristi ya.

¹³ Vərda tsa gwal nda 6atsa fafadá taŋ ya ná, had həŋ ta maga skwi ta kumə zlahu wa. Ta kumay həŋ ta 6atsata ghuni ta fafad', ŋa ghubay taŋ ta ghubakwa taŋ ta ghəŋa 6atsatá fafadá ghuni.

¹⁴ I'i tadá, ta ghəŋa mtuta mtu Mgham Yesu Kristi ta udza zləŋay yeya ta ghubə yu ta ghubakwa 6a. Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya, mtuta skwi ta kumə slu'uvgha ma i'i, ta mtuguduŋta i'i guli ta skwi ta kumə slu'uvgha.

¹⁵ Tsatá fafad' ná, sana skwi a wu, kwal kul tsatá guli ná, sana skwi a wa. Nzata mndu nda hafu vlama Lazglafta, na mali ma skwi.

¹⁶ Ka nza zdakwa Lazglafta nda tawa hidahidani ta ghəŋa inda gwal ta snatá na skwi ta taghə yu na. Mantša ya guli ta ghəŋa gwal ta nzakway ka vərda Isra'ila Lazglafta.

¹⁷ Ta hula tsa tama, yaha mndu walglanťa didiptá vgha, kabga mivid' ya ta vgha 6a ta maray kazlay: ŋa Yesu Kristi yu kə'a.

¹⁸ Zwanama 6a, ka nza zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni! Amin.

Tsgha ta Iwa Pwal ŋa La Afisus

Gazgu

¹ I'i Pwal, zbpaz Lazglafta ŋa nzaku ka mnda ghunay Yesu Kristi, ta vinda na delewer na ŋa kaghuni gwal ma luwa Afisus ta nzakway ka ŋa Lazglafta, ŋa kaghuni ta zlgħaftá Yesu Kristi ka nzaku kuni ka ŋani ya, ta vindaghunafta yu.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahudani nda zdakwani tani.

Vlamavla Lazglafta ta zdakwani ma Yesu Kristi

³ Zlæzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mgham Yesu Kristi. Tsatsi ta tfamagħatawi ma vlamatani ta inda skwi dīnadīna daga ta luwa ŋa katanťá sulkuma mu. Nda ma ndi'atá vgha mu nda Yesu Kristi magamata tsi.

⁴ Ma kdáku Lazglafta zlaganaptá ghəŋa hadik, zabapzaba ta amu ŋa nzaku ka mnduhani, ka guyamafta nda Yesu, kada nza-kwa mu hezle' ŋa nzakwa mu kul had ghwadaka skwi ta amu.

⁵ Dvudva ta amu daga manda ghalya, ka psaptá tsi ta amu ka nimista ka zwanani nda ma Yesu Kristi. Manda tsaya dvuta tsi ma zdakwani.

⁶ Manda tsaya magata tsi ŋa zlæzlvay mu ta glakwa zdakatahudani. Katakata vlamata tsi ta zdakatahudani ya nda ma slna Zwanani dvu tsi.

⁷ Nda usani varata tsi ta amu, amu gwal nda ndi'a nda tsi, ka plimistá* tsi ta dmakuha mu. Mantsa ya maramanťa Lazglafta ta glakwa zdakatahudani.

⁸ Ka ndəghamaftá tsi nda tsa zdakatahudani ya, ka vlamatá inda difil nda mahizl ya ta ramata.

⁹ Ka maramanťá tsi ta skwi ŋa magay ya nda difa daga manda ghalya si kul snanťá mnduha. Tsa skwi kumaftsi ta magay ya ná, nda nza nda ma slna Yesu Kristi.

¹⁰ Wya tsa skwi ya: Ka nda maga fitik, dza'a tskanatska ta inda skwiha nda ya ta luwa tani, nda ya ta hadik tani, ŋa nzanaghata Yesu Kristi ka mgham ta ghəŋa tan demdem.

¹¹ Zabapzaba Lazglafta ta amu ŋa nzakway ka mnduhani ma guyamaftani nda Kristi. Magamaga manda tsaya, kabga tamafta ta imi ta sləmənť daga manda ghalya. Ka mnaftá tsi ta magakwa inda skwi manda ya kumar tsi,

¹² kada zlæzlvama mnduha ta glakwani ma anji ta faftá ghəŋa ŋni ta Yesu Kristi daga tanťanťa ya.

¹³ Mantsa ya kaghuni guli nda ndi'a kuni nda tsi ma snanťa ghuni ta vėrdá gwada ya kəl Lazglafta ka mbaghunafta, ma vlata ghuni ta ghəŋa ghuni ŋa Yesu Kristi. Ma tsa ndi'atá kaghuni nda Kristi ya, ka vlaghunatá Lazglafta ta Sulkum nda ghu6a ya tamaf tsi ta imi ta sləmənť ya. Tsa Sulkum ya ná, ŋizla nzakwa mu ka mnduha Lazglafta ya.

¹⁴ Ŋa dasudasu vlamata tsi ta tsa Sulkum ya, ŋa maranťa ká Lazglafta dza'a vlamatá inda pdakwa skwiha dīnadīna dazlay, manda ya mna tsi. Ma tsa fitik dza'a mba-mafta Lazglafta ŋa dekdek ya dza'a tsu'a mu. Zlæzlvama glakwa Lazglafta.

Ndəba dzva Pwal ta ghəŋa gwal zlgħay nda ŋudfma Afisus

¹⁵ Tsaya ta kəl yu ka rfa Lazglafta ta ghəŋa kaghuni. Manda snanťa dā kazlay: Zlgħaf-zlgħa kuni ta Yesu Kristi, dvudva kuni ta mnduha Lazglafta guli kə'a,

¹⁶ had yu ta zlanatá maga du'a ta ghəŋa kaghuni wu, ta rfanagħarfa yu ta Lazglafta.

¹⁷ Tsatsi ná, Da dagala ya. Ŋani ta maganata Mghama mu Yesu Kristi ta slna. Da tsi ta ndəba yu ta dzvu ka vlaghunata tsi ta difil dza'a kəl kuni ka lavinťá snanťá vėrdá tsatsi.

¹⁸ Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli ka tsalaghunapta tsi ta ndana ghuni dīna, kada snanťa kuni ta tsa ŋərma skwi kəl tsi ka hgaghunata kazlay: Dza'a mutsay kuni kə'a ya. Ta ndəbay yu ta dzvu guli dza'a kəl kuni ka snanťá glakwa tsa skwa za həga faghuna tsi nda inda gwal ta nzakway ka ŋani ya tani.

¹⁹ Ta kumay yu ta snanťa ghuni kazlay: Malaghumala mbrakwani ta inda skwi, nda ya kə'a ta kata amu gwal ta zlgħafta kə'a. Katakata tsa mbrakwani ya.

²⁰ Nda tsa mbrakwani ya sli'aganapta tsi ta Kristi ma mtaku ka nzanata nda ga zeghwani ta luwa‡ ŋa vlanťá glaku.

²¹ Hada ta ga Kristi ta mgham ta ghəŋa inda sulkumha dagaladagala, kabga malaghumala ta mbrakwa tanť. Malaghumala mbrakwani ta inda mbraku ya vlanť lu ta mndu ŋa ga mgham§. Ta ghəŋa gwal vlanť lu ta ga mgham ndanana yeya a wu, nda gwal dza'a gay ta kəma tani.

²² Ka vlanťá* Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi. Ma tsa nzakwani ka mali ta ghəŋa inda skwiha ya, ka fata tsi guli ŋa nzaku ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz.

²³ Kristi ná, ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya, ta nzakway ka vghani. Ma tsa guyatá vgha mnduhani ya nzamta Kristi. Ma tsatsi nzatá

* 1:7 Gra nda vli ma Kwalasuha 1:14. † 1:11 Ngha ta Yesuwa 13:19. ‡ 1:20 Ngha ta Zabura 110:1. § 1:21 Ngha ta Kwalasuha 1:16 nda skwi ya vindinť lu mistani ŋa ŋanata.

* 1:22 Ngha ta Zabura 8:7.

nzakwa Lazglafta ka mara vgha nda ma tsatsi guli.

2

Sli'agamapsli'a Lazglafta ma mtaku kawadaga nda Yesu Kristi

¹ Ghalya si nda rwa kaghuni ta wa ira Lazglafta, kabga ghwadaka skwiha si ta maga kuni.

² Si ta gdata ta ksa sada mnduha ma na ghaŋa hadik na kuni. Gwada halaway ta ga mgham ta ghaŋa ghwadaka sulkumha, ta nzaku ma ghuvanata luwa si sna kuni. Kulam ndana tsa ghwadaka sulkum ya ta gdata ta ksa slna ma nudufa mnduha ta kwalaghuta sna gwada Lazglafta.

³ Amu demdem guli, manda tsa nza-kwa hahəŋ ya si amu ghalya. Ghwadaka skwiha ta kumə nudufa mu, nda ghwadaka ndanuha ta ndanu mu, si ta maga mu. Ma tsa nzata nzakwa mu manda tsaya na, ma dza'a dadamdada amu guli da basa nudufa Lazglafta, ka guram nda va ŋa tsa mnduha ta maga ghwadaka skwiha ya.

⁴ Tsaw Lazglafta na, dagala tawa hidahidani, dɔvudva ta amu.

⁵ Kulam nda va tsa rwata amu, kabga vel magata mu ta ghwadaka skwiha ya na, ka dvafata tsi ta amu ka vramamta nda hafu kawadaga nda Kristi. Zdakatahuda Lazglafta kel kuni ka mbafta.

⁶ Ma tsa ndi'ata amu nda Kristi ya, ka sli'agamapta Lazglafta mataba gwal nda rwa kawadaga nda Yesu Kristi ka pghata amu ta luwa, ka nzamata ka ga mgham kawadaga nda Yesu Kristi.

⁷ Mantsa ya maramanta tsi ta zdakatahudani nda ma Yesu Kristi, ŋa nghanja mnduha dza'a yayə lu ta kəma ta nzakwa glakwa tsa zdakatahudani ta malaghutā inda skwi ya.

⁸ Zdakatahudani tani kel Lazglafta ka mbaghunaf na nda ma zlghafta ghuni ta Kristi. Mbaghunaf a ta ghaŋa vel magata ghuni ta skwiha dinadina wu, ka mbalay mbaghunaf tsi.

⁹ Mbaghunaf a Lazglafta ta ghaŋa vel magata ghuni ta sana slna wu, da gherə mndu ta gherəbaku.

¹⁰ Magatā slna Lazglafta na amu na. Vlamavla ta hafu ka lfid ma ndi'ata amu nda Yesu Kristi ŋa gdata mu ta maga slnaha dinadina. Nda ghada payafata Lazglafta manda tsaya, ŋa magay mu.

Ka mndu turtuk lu ma Kristi

¹¹ Ka yu ta mnaghunata wa, mndəra la Yahuda a kaghuni wa. Havakwahava ba ta nzakwa ghuni ghalya ta kul zlghafta kuni ta Kristi. Gwal kul tsaku fafada taŋ ka həŋ ta hga kaghuni. Kel həŋ ka hga kaghuni

manda tsaya na: Mnduha Lazglafta aŋni ka hahəŋ, kabga datsatā fafada taŋ. Tsaw tsa tsatā fafada taŋ ya na, skwi ta nghananta sluvgha ya datsa mnduha nda dzva taŋ.

¹² Havakwahava kazlay: Ma tsa fitik ya na, sna a kuni ta Kristi wu kə'a. Nza a kuni tekw mataba mnduha ta hadika Isra'ila wa. Tekw a kaghuni mataba gwal dzraf Lazglafta ta wi nda həŋ ka tanafta imi ta sləməŋ ta həŋ ya wa. Ma nzakwa ghuni ma na ghaŋa hadik na na, had skwi faf kuni ta ghaŋ tida wu, sna a kuni ta Lazglafta guli wa.

¹³ Ghalya, si di'ij kuni nda Lazglafta. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Yesu Kristi ma pghintani ta usani ta gwada ta kaghuni ma mtutani. Tsaya ta ndusaghunakta nda Lazglafta.

¹⁴ Manda bata dzugur si nzata nzakwa ghuma mataba mu, ka sagha tsi psliŋta, ka namafta ka mndəra mndu turtuk. Əŋka'a ka tsatsi ta famta zdaku mataba mu.

¹⁵ Ka hliŋtā tsi ta inda tsa zlahuha ta mnə la Yahuda ya nda ma mtutani, kabga ŋa guyanafata mndəra la Yahuda nda sanlaha ma mndəra mndu ŋa nzakwa taŋ ka sana lfid mndəra mndu turtuk. Ma tsa magatani mantsa ya famta tsi ta zdaku mataba taŋ.

¹⁶ Ma tsa mtutani ta udza zləŋay ya guyanafata tsi ta tsa mndəra mnduha his ya ka mndəra mndu turtuk, ka slərbaptā zughu mataba taŋ nda Lazglafta. Ma tsa mtutani ya kwala sani kul husantā sani nda sani mataba taŋ.

¹⁷ Sasa Kristi ta ghaŋa hadik da mna Lfidā Gwada ta ghaŋa zdaku ŋa kaghuni gwal si di'ij nda Lazglafta, nda ya ŋa aŋni gwal si ta ndusanavata* Lazglafta ya.

¹⁸ Əŋka'a ka Kristi kel amu demdem, kaghuni nda aŋni tani, ka laviŋta ndusanavata Lazglafta ta nzakway ka Da, nda ma tsa Sulkum nda ghuəa turtuk ya.

¹⁹ Tsaya tama na, nza a kuni ka mayəm wu, nza a kuni ka matbay guli tama wa. Nda nza kuni ndanana tama ka mnda luwa kawadaga nda sanlaha ma mnduha Lazglafta. Nda nza kuni ka mnda huda həga.

²⁰ Nda nza kuni manda palaha ta bə lu ta həga nda tsi. Gwal ghunay nda la anabi na tughwa tsa həga ya. Yesu Kristi tsa pala dihaf tsa həga ya ta vgha tida ya.

²¹ Əŋka'a ka tsatsi kel tsa həga ya ka sladata, ka ŋlaku, ka nuta ka həga nda ghuəa ka ŋa Lazglafta ya.

²² Ma tsa ndi'ata kaghuni nda Kristi ya, guyaghunafguya nda sanlaha ma gwal zlghay nda nuduf guli, kada nuta mu ka tsa həga ta nzaku Lazglafta nda ma Sulkum ya.

* 2:17 Gray nda Isaya 57:19.

3

Mnay Pwal ta difatá skwa Lazglafta

¹ Tsaya kél i'i Pwal hbam lu ma gamak ka maga du'a ta ghəŋa kaghuni. Hbamhba lu ta i'i ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi ŋa kata kaghuni gwal kul nzakway ka la Yahuda ya.

² Nda sna kuni kahwathwata kazlay: Zdázdá Lazglafta ta hudí ka vlihatá slna ŋa magay da ŋa ghuni kə'a.

³ Tsatsi ta gunidíntá ghunisla ka dá, kél yu ka snaŋtá difata skwani manda ya vindaghunaf yu ned'ya kay.

⁴ Ka dzanafdzana kuni katsi ná, dza'a nda sna kuni kazlay: Nda sna yu ta difatá skwa Lazglafta ta nzakway ka Kristi kə'a.

⁵ Tsa difatá skwani ya ná, maranəŋ a Lazglafta ta mnduha ghalya wa. Ndanana tama, ka mariníntá tsi nda ma Sulkum nda ghúba, ka maranəŋtá tsi ta mnduhani zabap tsi ŋa nzakway ka gwal ghunay nda la anabi.

⁶ Wya tsa skwa Lazglafta ta difanata ya: Dza'a zay gwal kul had'ka mndəra la Yahuda ta zlglafta ta za mgham ta vəl Lazglafta kawadaga nda mndəra la Yahuda gwal ta zlglafta. Nda kaghuni tani, nda vərda la Yahuda tani, nda na kuni ka mndəra mndu turtuk. Tsa imi tanaf Lazglafta ta sləməŋ ta gwal ta ndi'aftá vgha nda Yesu Kristi ya ná, dza'a vlamavla, ka Lfida Gwada ta mnay.

⁷ Zdidíntá Lazglafta ta hudí ka nidífta ka Kwálvani ŋa mna tsa Lfida Gwada ya ŋa mnduha nda ma mbrakwani ya vliha tsi.

⁸ Mal i'i hta tani mataba mnduha* Lazglafta mndani, kulam nda ya tsa, ka zdəŋtá tsi ta hudí ka vlihatá tsa slna mnanəŋtá gwal kul nzakway ka la Yahuda ya, ta tsa zdaku ta mutsu lu da Kristi ya. Tsa zdaku ya ná, dagala katakata, lavin' a mnduha ta kdanəktá snaŋta wa.

⁹ Ka zdidíntá Lazglafta ta hudí guli ŋa tsislanapta da ta nda mndu, ká Lazglafta fata daga manda ghalya ta tsa difatá skwi dza'a tsi magay ya. Zlaganapzaga Lazglafta ta nda skwiha. Si nda difa da Lazglafta ta wa ira mnduha daga ghalya†. Ndana tama, ka kligintá tsi ta da6i.

¹⁰ Ndanana ka zlaganəptá Lazglafta nda ma mnduhani ŋa nghanəta gwal dagaladagala nda gwal nda mbra nda mbra‡ ta luwa ta guyatá vgha mnduhani, ŋa snaŋta tan' ta nzakwa difla Lazglafta kavghakavgha.

¹¹ Nda kda fitika fata Lazglafta daga ta kul magəftá tsi ta ghəŋa hadik. Ndanana ka magatá tsi nda ma Yesu Kristi Mghama mu.

¹² Nda ma zlglafta mu ta Yesu Kristi ka ndi'aftá vgha nda tsi, kél mu ka ndusana-vata Lazglafta kul had' zləŋ.

¹³ Tsaya tama ta kəl yu ka ndəba dzvu ŋa ghuni, ma rwaghuna tsi ta vgha, kabga snaŋta ghuni ta ghuya danwa da ta ghəŋa vəl mnaghunata da ta Lfida Gwada. Ka ufa tsa ghuya danwa da ta ghəŋa ghuni ya, ta vgha ŋa ghuni.

Dva mnda Kristi

¹⁴ Ta ghəŋa tsaya ta kəl yu ka tsəl6ata ka maga du'a ta ghəŋa kaghuni da Lazglafta ta nzakway ka Da.

¹⁵ Tsatsi vərda ka Da ta tsəftá hgu ta mndəra gwal ta hadik nda gwal ta luwa tani.

¹⁶ Tsaya ta kəl yu ka ndəba dzvu da tsi ka ksa tsi ta slna nda tsa mbrakwani dagala ya ma nɔdufa ghuni, ka vlaghunata tsi ta mbraku kahwathwata nda ma Sulkumani.

¹⁷ Ta daway yu da tsi guli ta gđavata Kristi ma nɔdufa ghuni ma zlglafta ya zlglaft kuni. Ta ndəbay yu ta dzvu da tsi guli, ka ŋavata kuni ka đuvuvustá vgha ghuni sani nda sani. Ka ta đvuvusđva kuni ta vgha ghuni kahwathwata katsi ná, dza'a nzakway kuni manda dihatá fu laghu slrəŋhani da ghuvata hadik. Dza'a nzakway kuni guli manda dihata həga thaf lu ta mndərani ta vəl tanəŋa.

¹⁸ Ma tsaya dza'a kəl kaghuni nda inda sanlaha ma mnduha Lazglafta ka snaŋtá kđavakta đvu ya đvu Kristi ta amu. Had' vərvara kđavakta đvuta ta đvuta tsi ta amu wa.

¹⁹ An' mndani, had' mndu ta lavin'ntá snaŋtá vərvara đvuta đvu Kristi ta amu mndani wu, dər má mantsa tsi, ta daway yu da Lazglafta ŋa lavin'nta ghuni ta snaŋta, kada ksafata nza-kwa ghuni ta sadá Lazglafta.

²⁰ Lazglafta ta lavin'ntá maga inda skwi demdem. Nda tsa mbrakwani ta maga slna ma amu ya, ta lavin'nta tsi ta maga inda skwiha ka malaghutá skwiha ya ta dawu mu nda skwiha ta ndanu mu tani.

²¹ Zləzlvama Lazglafta ta ghəŋa nərma skwiha maga tsi nda ma mnduha ta zlglafta, nda ya nda ma Yesu Kristi. Zləzlvama zləzlvə ŋa kđekedzen! Mantsa ya katsi.

4

Nzaku turtuk ma Kristi

¹ Ta ghəŋa tsaya tama ta kəl i'i tсам lu ma gamak ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Mgham Yesu Kristi, ka ndəba dzvu da kaghuni kazlay: Nzawanza ta nzaku tđukwa manda ya ta ran'ntá mnduha Lazglafta, kabga hgaghunahga Lazglafta ŋa nzaku ka ŋani kə'a ya.

² Ma inda skwi ta magə kuni, nda hana ka ghəŋa ghuni, le6tekwə ka nzakwa ghuni, ta

* 3:8 Gray nda 1 La Kwareŋt 15:9. † 3:9 Gray nda Ruma 16:25. 26. ‡ 3:10 Ngha ta Kwalaŋsuha 1:16 nda skwi ya vindin lu mistani ŋa njanata.

ksay ka kuni ta nɔdɔf. Su'uwawa ta skwi ta magaghunata sanlaha, ka dɔvuta kuni ta hɔɲ.

³ Sulkum nda ghuɔa ta guyaghunata, nɔvawaɲa ka nzakwa kuni ta nzaku nda zɔfaku, kada nzakwa kuni ka gwal nda guya ghɔɲa taɲ.

⁴ Gwal zlgħay nda nɔdɔf ná, manda slu'uvgha* Kristi turtuktuk ya nzakwani. Turtuktuk Sulkum nda ghuɔa guli, turtuktuk skwi ya faf kuni ta ghɔɲ tida hga ghuna Lazglafta nɔ zlgħay.

⁵ Turtuktuk Mghama mu, turtuktuk tva zlgħay nda nɔdɔfa mu, nda hga mndu turtuktuk magamafta lu ta batem.

⁶ Turtuktuk Lazglafta ta nzakway ka dani ma inda mndu, ta ga mgham ta ghɔɲa inda mndu, ta ksa slna nda inda mndu, ta nzaku ma inda mndu.

⁷ Inda amu dagamaf daga Kristi ta zɔkatakudani prak nda amu nɔ maga slnani, kabga mantsa ya kumafta tsi ta dagamafta.

⁸ Wya ka deftera Lazglafta mnata:

«Tahula ghuɔasaptani ta ghumahani, ka nɔlagħatá tsi ta luwa,

ka hliɲtá tsi ta kasatá vu'ahani,» ka'a.

Ka daganafá tsi ta slna kavghakavgha† ta mnduha ta ghɔɲa hadik.

⁹ «Ka nɔlagħatá tsi ta luwa,» ka defteri ya ní, nu klatá ghɔɲa tsa gwada ya na? Kɛl tsi ka mna tsaya ná, kabga tinɔl ta na ghɔɲa hadik na saha tsi karaku.

¹⁰ Tsa mndu ta saha ta ghɔɲa hadik ya ná, va tsa mndu ya tsa ta nɔlagħatá ta luwa ka zagħuta trezekw, nɔ gayni ta mgham ta ghɔɲa inda skwi nda Sulkumani.

¹¹ Tsatsi ta daganafá slnaħa kavghakavgha ta mnduha. Ka gwal ghunay sanlaha, ka la anabi sanlaha, Ka gwal mna Lfidá Gwada sanlaha, Ka gwal nħa gwal zlgħay nda nɔdɔf ka tagħa skwiħa‡ nɔ taɲ sanlaha.

¹² Manda tsaya kɔ'a daganata nɔ katay taɲ ta mnduha Lazglafta nɔ maganató slnani, kada mutsafa mnduha Lazglafta ta nzakway ka slu'uvgha Kristi ta nɔlaku ta kɔma ta kɔma.

¹³ Manda tsaya dza'a nzagwafata mu demdem ta vgha nɔ nzaku ka mndu turtuk nda ma fafta mu ta ghɔɲ ta Zwanɔ Lazglafta, nɔ snanɔ mu, nɔ nzakwa mu ka gwal nda ndaha manda Kristi kul had sana skwi tida ya.

¹⁴ Nda tsaya tama ná, nzata a mu manda zwani wa. Nanglafta a gwal tsakalawi ta amu nda tsa ghwadaka skwa taɲ ta tagħe hɔɲ ya nɔ zadimista ma tvi, manda kwambalu ta klambaraku ta ghɔɲa drɔf wa.

¹⁵ Nzata a mantsa ya wu, kahwathwata skwi ta nghanató Lazglafta dza'a mnuvusta mu ma dɔvuvusta mu ta vgha mu, nɔ glakwa mu ma inda skwi ma ndi'atá amu nda Kristi ta nzakway ka ghɔɲ ta ghɔɲa gwal zlgħay nda nɔdɔf ya.

¹⁶ Manda mala ta nzagwanató vgha mndu ya ná, manda tsaya nzagwanata Kristi ta mnduhani. Ka ta ksa slna inda fawayha ta vgha mndu manda ya ta raku katsi, dɔna ta glakwa tsa mndu ya ta glaku. Manda tsaya nzakwa gwal zlgħay nda nɔdɔf guli. Ka ta dɔvuvusdɔva mnduha Lazglafta ta vgha taɲ, ta magay dɔr wa ta slnani ya vɔɲɔ lu katsi, dza'a glaku hɔɲ ta kɔma ta kɔma nda mbrakwa Kristi.

Nzawanza ta nzaku ka lfid ma Kristi

¹⁷ Wya skwi ta mnaghunata yu. Ka nɔdanɔ ta mnaghunata yu guli ma hga Mgham. Yaha kuni nzakugaltá nzaku manda gwal kul snanɔtá Lazglafta, ta ndana skwi dza'a kwal kul katanɔtá hɔɲ ya.

¹⁸ Nda dɔrɔla slɔmɔɲa taɲ, had lfidá hafu ta vɔ Lazglafta ya da hɔɲ wu, kabga taɲtaɲa ghɔɲa taɲ, sna a hɔɲ ta Lazglafta wa.

¹⁹ Ksa a hula ta hɔɲ dɔr kinawu magata hɔɲ ta ghwadaka skwi wa. Skwi ta kumɔ slu'uvgha ta magay fa hahɔɲ ta ghɔɲa taɲ nɔ magay. Sli'inɔslin'ɔn yeya nɔ taɲ ta magay, zla a hɔɲ guli wa.

²⁰ Kaghuni, manda zlgħafta ghuni ta Kristi ná, manda tsaya a tagħaghunaf lu ta tva nzaku wa.

²¹ Grafra yu kazlay: Nda sna kuni ta gwadani ka zlgħaftá kuni kɔ'a. Ma ndi'afata ghuni ta vgha nda tsi, tagħaghunaf tagħa lu ta kahwathwata ma Yesu.

²² Skwi tagħaghunaf lu ná, zlanɔta ghuni ta tsa tva nzaku si ta nzaku kuni ghalya ya. Tsa tva nzaku si ta nzaku kuni ghalya ya si ta ɔadza kaghuni, kabga si ta hara'away kuni ta inda ghwadaka skwi ta nana kaghuni.

²³ Zlananɔwa tvi ta Lazglafta ka mbɔdanafá tsi ta nɔdɔfa ghuni, ka ndana kuni ta vɔrdá ndanu.

²⁴ Vlagħunavla Lazglafta ta lfidá nzaku ta gara vgha nda nɔani^S. Favawa fa tama ta tsa lfidá nzaku ta zɔɔaganata ya. Tudukwa tsa tva nzaku ta zɔɔaganata ya, nda ghuɔa nzakwani guli manda ya ta tagħe kahwathwata Lazglafta.

²⁵ Mantsa tama, yaha kuni tsakalgɔltawi, mnuvuswa kahwathwata mataba ghuni*, kabga nda guya mu demdem ma slu'uvgha turtuk.

* 4:4 Slu'uvgha turtuk: Gray nda sura 2:16, Ruma 12:5, 1 La Kwarentɔ 12:12. † 4:8 Nħa ta Zabura 68:19. ‡ 4:11 Gray nda 1 La Kwarentɔ 12:28. § 4:24 Gray nda Zlrafta 1:26. 27. * 4:25 Nħa ta Zakari 8:16. † 4:26 Ta gra vgha nda Zabura 4:5 ka ta nħay lu ta gwada Grek nɔ ghalya.

²⁶ Ka gafga kuni ta sidi, *dasuwa* ká kuni da magata kuni ta ghwadaka skwi[†]. Ma *də*dəghunagha fitik nda *basatá* *ɲu*duf,

²⁷ da mutsaftá halaway ta tvi *ɲa* klamtá kaghuni da ga dmaku.

²⁸ Ka si ta ghali mndu katsi, yaha tsi da ghalgəltá ghali, ka maga tsi ta slna nda dzvani *ɲa* kata ghəɲani, nda ya *ɲa* mutsaftani ta skwi *ɲa* katanťá la ka pdu.

²⁹ Yaha *ɲaslu* da sabi ma wa ghuni. Gwada vla mbraku ma zlg hay nda *ɲu*duf *ɲa* sanlaha katsi sabi ma wa ghuni. Gwada ksay sləməɲ ka kuni gwaday, *ɲa* katanťá sanlaha.

³⁰ Yaha kuni *ɲranafťá* *ɲu*duf ta Sulkum[‡] nda ghuba ya vlaghuna Lazglafta. Tsa Sulkum nda ghuba ya ná, *ɲizla* nzakwa ghuni ka *ɲa* Lazglafta ya. Ta nzata tavata kaghuni tsa Sulkum ya ha ka sagha tsa fitik dza'a kəl Lazglafta ka varatá kaghuni dekdək ya.

³¹ Hliɲwa dgun ma *ɲu*dufa ghuni, zlanwa *basá* *ɲu*duf, zlanwa sidi, ma zlərdə kuni ta wi nda mndu, ma razə kuni ta mndu, yaha kuni da maga dər mndəra wati ma ghwadaka skwi.

³² *ɲərma* skwi ká kuni magay mataba ghuni, nzawanza nda tawa hidahida, pluvuswa dmakuha ghuni, manda va ya plaghuna Lazglafta ta dmakuha ghuni nda ma Kristi[§] ya.

5

Nzaku ma tsuwadək

¹ Ndana tama, zwana Lazglafta ya *ɗvu* tsi katakata kuni, ksawaksa ta sađani^{*}.

² Ma slnaha ghuni ta magə kuni inda fitik, maranwamara ta *ɗvu* *ɲa* sanlaha. Mantsa ya *ɗvuta* Kristi ta amu ma mtutani *ɲa* mba-mafta. Tsa skwi maga tsi ya ná, *z*ɗəganazɗa ta Lazglafta[‡] manda skwa pla ghəɲ ta vlanťa lu.

³ Ya nda nza kuni ka *ɲa* Lazglafta ya, yaha kuni walanťá hliri, yaha kuni maga skwa hula, yaha kuni tsagana, yaha mndu da razaghunafta ta ghəɲa tsa skwiha ya.

⁴ Ra a guli ka saba skwa hula, nda tsabaku, nda *bla* vgha ma wa ghuni wa. Skwi ta raku ka sabi ma wa ghuni ná, rfay ghuni ta Lazglafta ta ghəɲa inda skwiha magaghuna tsi.

⁵ Wya skwi *ɲa* snanťa ghuni: Had gwal ta hliri, nda gwal ta maga skwa hula, nda gwal ta tsagana, dza'a mutsaftá skwa za mgham ma luwa ga mghama i Lazglafta nda Kristi wa. Tsa gwal malaghumala *ɗvafta* tanť ta

tsagana ka Lazglafta ya ná, ka guram nda wuya skwi tsaya.

⁶ Yaha mnduha da nanaghatá kaghuni nda tsakalawa tanť. Ta ghəɲa tsa ghwadaka skwiha ya ta *basá* Lazglafta ta *ɲu*duf dza'a kəl tsi ka tsanaghatá guma ta gwal ta maga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁷ Ma guyə kuni ta vgha nda tsa gwal ta maga mndərga tsa ghwadaka skwiha ya.

⁸ Si ma grusl nzatá nzakwa ghuni ghalya. Ndana tama, nda ndi'a kuni nda Mgham Yesu, ma tsuwadək[‡] nzatá nzakwa ghuni, nzawanza tama ta nzakwa ghuni manda gwal ta nzaku ma tsuwadək.

⁹ Kəl yu ka mnay mantsa ya ná, ta sli'agapta ma tsuwadək[§] na skwiha *ɗina* *ɗina*, nda skwiha *ɗu*kwatɗukuwa, nda kahwathwata.

¹⁰ *ɲavawanja* ka tsəmapťá skwi ta *z*ɗəganatá Mgham, ka maga kuni.

¹¹ Ma fam kuni ta ghəɲa ghuni da ghwadaka skwiha ta magə gwal ma grusl^{*}, had hayhayani wa. «Na skwi ta magə kuni na ná,» *ɗina* a wu, ka kuni mnananťá həɲ banluwa katək.

¹² Ta ksaku ka hula dər gwaday ma wi ta tsa skwi ta magə həɲ ma *ɗifa* maɗifa ya.

¹³ Ka kligiɲkla lu ta ghəɲa tsa skwiha ya ta *ɗa*bi katsi ná, dza'a nzakway tsuwadaka.

¹⁴ Ka nda ghada saba skwi ta *ɗa*bi katsi ná, gi tsuwadək nzakwani. Tsaya ta kəl lu ka mnay kazlay:

«Kagha mndu ta hani, sli'afsl'i'a ta hani.

Sli'afsl'i'a mataba gwal nda rwa, ka tsuwadəkaghafta Kristi» kə'a ya.

¹⁵ Mantsa tama, *dasuwa* ka kuni nda nzaku ta nzaku kuni. Ma nzaku kuni manda la rgha, nzawanza manda gwal nda mahizl ma ghəɲa tanť.

¹⁶ Inda fitika mutsafta ghuni ta maga skwi *ɗina* ya ná, gi magawamaga, kabga ndada a ghwadaka skwiha ta magə mnduha ta na fitik na wa.

¹⁷ Tsaya tama ná, ma nza kuni manda la rgha, *ɲavawanja* ka sna skwi ta mnaghunata Mgham *ɲa* magay ghuni.

¹⁸ Ma ghuyaf kuni nda ima inabi, ya ta *ɗa*dzay ta nzakwa mndu, Sulkum nda ghuba katsi mbutá kaghuni.

¹⁹ Wadahanafta vgha sani nda sani mataba ghuni, nda inda mndəra lahaha ya ta vlaghunata Sulkum. Zlzlwawa Lazglafta ma hyahya *ɲu*ɗufa[†] ghuni nda lahaha.

²⁰ Rfawarfa ta Lazglafta ta nzakway ka Da inda fitik ta ghəɲa inda skwi ta maga ghunata tsi nda ma Yesu Kristi.

‡ 4:30 Gray nda Isaya 63:10. § 4:32 Gray nda Mata 6:12, 14. Ka plaghunatá tsi, ma sanlaha ná, ka plamatá həɲ. * 5:1 Gray nda Levitik 19:2, Mata 5:48. † 5:2 Gray nda Sabi 29:18. Ta *ɗvaftá* amu: Ta *ɗvaftá* kaghuni, ka sanlaha. ‡ 5:8 Gray nda Isaya 60:1. 3. § 5:9 Tsuwadək: Sulkum, ka sanlaha (gray nda Galat. 5:22). * 5:11 Gray nda Ruma. 13:12.

† 5:19 Gray nda Zabura 33:1. 3.

Nzakwa i zə'al nda marakw

²¹ Hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista sani nda sani, kabga ta zləŋay kaghuni ta Kristi.

²² Kaghuni mi'aha, ka hanaganahana dər wati ma marakw ta ghəŋ mista zə'ala tanj. Manda tsaya dza'a maranja kuni ta hanatá ghəŋa ghuni mista Mgham Yesu.

²³ Zə'al ná, ghəŋa markwa tanj ya, manda nzakwa Kristi ka ghəŋ ta ghəŋa Igliz ya. Kristi ta mba tsa gwal zlgħay nda ŋuduf ta nzakway ka slu'uvghani ya guli.

²⁴ Mantsa ya guli, inda mi'aha, ka hanaganahana dər wati ta ghəŋani mista zə'ala tanj ma inda skwi, manda ya ta hanaganata Igliz ta ghəŋ mista Kristi ya.

²⁵ Kaghuni zə'alha, ka đvuta dər wati ma zgun ta markwa tanj manda ya ta đvu Kristi ta Igliz, ka mtutá tsi kabgani ya.

²⁶ Mtumta ta ghəŋani, ka ghuđiŋtá tsi nda imi[‡] nda ma gwadani kada nzakwa tsi he-
zle'.

²⁷ Ta kumay ta fatá Igliz ka makwatarka ta wa irani. Va a ta nzatani nda rdakwu, va a ta razu tida wu, va a ta dər wati ma bədzaku tida wa. Ta kumay ta nzakwani đina kul had sana skwi tida.

²⁸ Manda tsaya guli, ka đvuta zə'al ta markwa tanj, manda va ya ta đvuta tsi ta slu'uvghani. Mndu ta đva markwa tanj ná, ghəŋani ta đvu tsi.

²⁹ Had mndu ta husanja slu'uvghani wu, ta zunj za ta skwa zay, kelkelkel kə'a ta ng-
hay, manda ya ta zə Kristi ta skwi ŋa Igliz, ka nghanj kelkelkel ya,

³⁰ kabga inda amu slu'uvghani mu.

³¹ «Tsaya ta kal zgun ka zlanjá dani nda mani, ka laghwi ndi'aftá vgha nda markwa tanj, ka nzakwa tanj ka slu'uvgha turtuk-
tukŠ,» ka defteri mnata.

³² Tsa gwada ya ná, nda la skwi mida. Ka i'i ta mnaghunata ná, ta ghəŋa i Kristi nda Igliz ta mna tsi ta tsa gwada ya.

³³ Tsaw nghaghunagha nghan tsa gwada ya ta kaghuni guli. Inda mndu ka đvuta tsi ta markwa tanj manda ya ta đvuta tsi ta ghəŋani. Inda marakw guli, ka sna tsi ta gwada da zə'ala tanj.

6*Nzakwa zwani nda dadaha tanj*

¹ Kaghuni zwani, snawasna ta gwada da dadaha ghuni, kabga tsaya skwi ta zđəganatá Mghama mu, tsaya skwi tđukwa guli.

² «Sna ta gwada da i da gha nda ma gha,» ka lu vindafata ma deftera Lazglafta. Tsaya tanjanja zlahu fanava Lazglafta nda tatá imi ta sləmənĵ tavatani.

³ Wya tsa tatá imi ta sləmənĵ ya: Ka ta snay ka ta gwada da dadaha gha, «dza'a zda nzakwa gha, dza'a slraku hafa gha ta ghəŋa hadik*,» ka'a.

⁴ Kaghuni dadaha, ma ganaf kuni ta bəsa ŋuduf ta zwana ghuni. Galawagala ta həŋ, taghawatagha ta skwiha ŋa tanj, zlahawazlaha ta həŋ manda ya ta kumə Mghama mu.

Nzakwa kwalvaha nda danjahəga tanj

⁵ Kaghuni la kwalva, snawasna ta gwada da danjahəga ghuni ma na ghəŋa hadik na. Zləŋawa zləŋa ta həŋ, ka vla kuni ta glaku ŋa tanj nda ŋudufa ghuni turtuk, manda skwi ŋa Kristi ta maga kuni.

⁶ Ta wa ira tanj kwenkwen yeya a dza'a maga kuni manda gwal ta zba rfanaghata mnduha ta həŋ wa. Magawamaga ta inda slna ghuni nda ŋuduf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta, kabga kwalva Kristi kaghuni.

⁷ Maganawamaga ta slna ta həŋ nda zdakwa ŋudufa ghuni manda skwi ta magə kuni ŋa Kristi, ŋa mnduha yeya a wa.

⁸ Dər má ka Kwalva ka, dər má ka kwalva a ka wu, ka magamaga ka ta slna đina, dza'a mutsay ka ta nisəla gha da Mgham.

⁹ Kaghuni danjahəgaha guli, manda tsaya ka kaghuni magay ŋa kwalvaha ghuni. Ma ŋruhə kuni ta həŋ. Đina ka snanja ghuni kazlay: Nda kaghuni tani nda hahəŋ tani, danjahəga turtuk ta nzakway ta luwa danjahəga ghuni kə'a. Had tsatsi ta gala mndu[†] wa.

Huzla vulu ya ta vlə Lazglafta

¹⁰ Wya kdavakta gwada da ta mnaghunata yu: Mbrawa vgha ma guyatá vgha ghuni nda Kristi, nda tsa mbrawkani dagala ya.

¹¹ Vlaghunavla Lazglafta ta inda huzla vulu ŋa vulu nda halaway. Hlawahla dem-
dem, ŋa dihavata ghuni ta lagha halaway da dzəgha kaghuni.

¹² Ta vulu nda mnda səla a amu ta vulu wa. Ta vulu nda ghwadaka sulkumha nda mghamha tanj ta ga mgham ta maga ghwadaka skwi ta na ghəŋa hadik na amu, nda ya nda ghwadaka sulkumha nda mbra nda mbra ma ghuvanata luwa mu guli.

¹³ Tsaya tama, hlawahla ta inda tsa huzla vulu ta vlaghunata Lazglafta ya, da hwayaftá kuni saghar ghuya danja, ŋa di-
havata ghuni ka ŋdanjá ka ghzlafta, ta darra kaghuni.

¹⁴ Hbafwa vgha! Ka nza kahwathwata da kaghuni manda hbatá huđi nda banava. Magawa tđukwa skwi, kabga maga skwi tđukwa ná, manda suda ta gudum ŋa kata vgha ya nzakwani.

‡ 5:26 Nda imi: Tsaya ima batem (Gray nda Titus 3:5).
zlahu 5:16. † 6:9 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17.

§ 5:31 Zlrafta 2:24. * 6:3 Aya 2:3. Sabi 20:12, Vrafta ta

¹⁵ Dza'a da mna Lfida Gwada ta vla zdaku na, nda nza manda sudata babah ma sala na dza'a da vulu.

¹⁶ Ma inda skwi demdem ta mago kuni na, fafwa ghona ghuni ta Yesu Kristi. Zlghay nda nudufa ghuni na, nda nza manda zalam na huzla hava ka vu ghandand ta pghu hal-away ta kaghuni.

¹⁷ Grafwa gra kazlay: Mbaghunaf mba Lazglafta ka, tsaya dza'a nzakway manda takazak ta famta kuni ma ghoj na kata ghona ghuni ya. Nanawaja ta gwada Lazglafta, tsaya ta nzakway manda budugwa faghunam Sulkum nda ghu6a[‡] ma dzvu.

¹⁸ Ma inda tsa skwiha ta mago kuni ya, magawamaga ta du'a da Lazglafta, dawawadawa ta kataghunatani inda fitik manda ya dza'a pgho Sulkum nda ghu6a ta kaghuni. Nzawanza ndiri, yaha kuni walanja zlanja maga du'a. Magawa du'a inda fitik ta ghona mnduha Lazglafta.

¹⁹ Magawa du'a ta ghona i'i guli, ka saba gwada tdukwa ma wa da ta gunafta yu ta wi ka mna gwada Kristi, kada nzata yu wadah na tsislanapta mnduha ta skwi nda difa ma Lfida Gwada.

²⁰ Yesu Kristi ta zbapta i'i na ghunayni da mna Lfida Gwada. Ta ghona tsaya kel lu ka tsamta i'i ma gamak ndanana. Magawa du'a da Lazglafta ta ghona i'i ka nzata yu wahwah ka mna gwadani manda ya ta raku.

Gazgu

²¹ Ta kumay yu guli ta sanja kaghuni ta nzakwa da nda skwi ta maga yu tani. Dza'a mnaghunamna Tisik[§] ta inda skwi ta ghona da. Tsatsi na, zwanama mu ma zlghay nda nuduf ya ta dvu mu ta maganatani ta slna ta Mghama mu ya.

²² Wya yu ta ghunadapta da kaghuni na mnaghunanja nzakwa ni, na ksaghunamta nuduf.

²³ Inda kaghuni zwanama, ka vlaghunanvla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdaku, nda tva dvuvusta vgha sani nda sani, ka dza'a kuni ta kama ta kama nda zlghay ya zlghaf kuni ta Kristi.

²⁴ Ka vlanjvla Lazglafta ta zdakatahudani ta inda gwal ta dvuta Mghama mu Yesu Kristi nda dvu ya kul had ta kdaku.

[‡] 6:17 Vliha na gra aya 14 ka labo ta 17: Aya 14: na gray nda Isaya 11:5, 59:17. Aya 15: Na gray nda Isaya 52:7. Aya 16: Ghwadak tsaya nzakw ka mnda maga ghwadaka skwi, (Mata 6:13, Yuhwana 17:15). Aya 17: Gray nda Isaya 59:17, 49:2.

[§] 6:21 Tisik: gha ta slna gwal ghunay 20:4.

Tsgha ta lwa Pwal ŋa La Filipiya

Gazgu

¹ I'i Pwal kawadaga nda Timute, kwalva Yesu Kristi ŋni. Ta ga zgu ŋni ŋa ghuni inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi, ma luwa Filipiya. Nda gwal ta nga kaghuni, nda gwal ta ksaghunatá slna tani.

² Ka vlaghunavla Da mu Lazglafta nda Mghama mu Yesu Kristi ta zɔakatahudani nda zɔakwani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Inda fitika ndanajta ɔa ta kaghuni ya ná, ta rfanagharfa yu ta Da ɔa Lazglafta.

⁴ Inda fitika magay ɔa ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa kaghuni ya ná, wadəh ŋudufa ɔa.

⁵ Ta rfay yu ta Lazglafta, kabga daga ma fitika zɔrafta* ghuni ta nzaku ka gwal ta zlglaftá Yesu Kristi nda ŋuduf, ha ka sagha ta gita, nda guya kuni kawadaga nda i'i ma slna mna gwada Lazglafta.

⁶ Grafgra yu kazlay: Zɔrafzɔra Lazglafta ta maga nərma slna ma ŋudufa ghuni kə'a. Dza'a kɔanjkɔa ta magay ŋa kɔɔŋtani baɔu vragata Yesu Kristi†.

⁷ Tsa ndanu ta ndanu yu ta ghəŋa ghuni ya ná, tɔukwa nzakwani, grafgra yu, kabga laghula kuni da ŋudufa ɔa. Kaghuni dem-dem kawadaga kuni nda i'i. Nda guya mu ma zɔakatahuda Lazglafta, ma na nzakwa ɔa ma gamak ná, nda ya ma ŋavata ta ŋavata yu ka mnigintá gwada Lazglafta kahwath-wata ka dihavata ka zɔɔɔɔɔɔ Lfida Gwada.

⁸ Nda sna Lazglafta kazlay: Ta ɔvuɔva yu ta kaghuni katakata kə'a. ɔvuɔva yu ta kaghuni ma kɔavakta hyahya ŋudufa ɔa ma Yesu Kristi.

⁹ Wya skwi ta magə yu ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa ghuni: Ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda ɔvutá sani nda sani. Tsaya dza'a kəl kuni ka snantá skwi ɔina, ŋa snantə ghuni ta dganatá nərma skwi nda skwi kul ɔinaku,

¹⁰ ŋa snantə ghuni ta zbaptá skwi ɔina ŋa magay ghuni ta slna nda tsi. Kada nza-kwa kuni ka gwal tɔukwa kul haɔ rutsak ta kaghuni ha baɔu vragata Kristi.

¹¹ ŋa nzakwa ghuni ka gwal maga skwi tɔukwa nda mbrakwa Yesu Kristi. Na ŋhanjta mnduha ta tsa nərma skwi ta magə kuni ya, ŋa zɔzlvay tanj ta Lazglafta, ŋa vlay tanj ta glaku ŋani guli.

Takwa Lfida gwada ma luwaha

¹² Zwanama ɔa, wya skwi ta kumə yu ta snantə ghuni: Nana ghuya ɔanjwa ta

slidighata hadna na ná, hlana a ta mna gwada Lazglafta wa. Katək ná, ta kəma ta kəma ta kla tsi.

¹³ Skwi kəl yu ka mnay mantsa na: Inda gwal ta nga həga ŋumma la Ruma, nda inda hamata sanlaha ma mnduha ná, nda sna hən kazlay: Nda tsa yu ma gamak kə'a ta ghəŋa magay ɔa ta slna ŋa Kristi‡.

¹⁴ Sana skwi guli ná, nana nzakwa tsatá i'i ma gamak na ná, zəghər gwal sganagha tsi ta mbrakwa faftá ghəŋ ta Mgham Yesu na hən mataba gwal zlgħay nda ŋuduf. Nda ta us tira tanj ka dza'a ta kəma ta kəma ma mna gwada Lazglafta ŋa mnduha.

¹⁵ Anj mndani! Ka draku ta mna sanlaha ta gwada ta Kristi. Sanlaha ya, nda ŋuduf turtuk ta mna hahəŋ.

¹⁶ Tsa hahəŋ ya, ta mnay hən kabga ɔvuɔva hən ta i'i. Nda sna hahəŋ kazlay: Lazglafta ta ghunaktá i'i da hadna ŋa dihavata ɔa ka zɔɔɔɔɔɔ Lfida Gwada ŋa mnduha kə'a.

¹⁷ Tsa gwal draku ya ná, ta mnay hahəŋ ta gwada ta Kristi, kabga ta kumay hahəŋ ta malaghuta ka i'i. Nda ŋudufa tanj a ta mna hən ta tsa gwada ya wa. Ta kumay hən ta sgidighatá ghuya ɔanjwa ma na gamak na.

¹⁸ Kuzliha a tsaya ta i'i wa! Dər makləwmakləw ta mna hən, mnamna hən ta gwada Kristi, ta rfu yu ta ghəŋani tada. Manda va tsaya, ta kəma ta kəma ta dza'a i'i nda rfay.

¹⁹ Nda sna i'i kazlay: Dza'a mbaku yu ma tsa ghuya ɔanjwaha ya, kabga du'a ghuni. Ta katay Sulkum nda ghuɔa ma Yesu Kristi ya ta i'i guli kə'a.

²⁰ Skwi ya ma ŋudufa ɔa faf i'i ta ghəŋa ɔa tida ná, haɔ yu dza'a walanjta magatá skwi dza'a pghidaghatá hula wa. Má vlihata skwi ta mbrakwa su'ay yeya katsi. Skwi kumaf maya ɔa ndanana, dər má yawu tsi, ka dər ta ndiri yu, ka dər mtaku a ta slidighata, ka zɔzlvə mnduha ta Yesu Kristi nda ma nzakwa ɔa, ŋa ɔa.

²¹ ŋa i'i tada, ka tata hafu yu ná, Yesu Kristi na nərma skwa ɔa. Ala ka nda mta yu ya guli, ndela ɔa tsa.

²² Ka tata nzaku yu nda hafu katsi, dza'a magay yu ta slna ŋa katanjta mnduha. Ka mantsa tsi katsi tama ná, sna a yu ta skwi ŋa psa'ata ɔa wa.

²³ Ta tada i'i tsa skwiha ya his his. Mtuta ɔa má si ta zɔɔighata ŋa dza'a ɔa ŋhanjta Yesu Kristi, si má mal tsaya yu.

²⁴ ŋa kataghunata guli ya, ɔina nzata ɔa nda hafu.

²⁵ Mantsa ya nzakwani grafgra yu. Ta dza'a nzanza yu nda hafu, ŋa nzata ɔa

* 1:5 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:13-15. † 1:6 Gray nda 1:10, 1 La Kwarent 1:8. ‡ 1:13 Gray nda Slna gwal ghunay 28:30, Afisus 3:1, 4:1.

kawadaga nda inda kaghuni, ɲa kataghu-nata ma dza'a ta kɔma ta kɔma nda rfu ta tva Lazglafta ma zlgħay ghuni nda ɲuduf.

²⁶ Mantsa, dza'a sgavaghasga ghubaray ghuni ta Yesu Kristi, kabga nghanɲa ghuni ta i'i, vrɛgladaghar yu da kaghuni dza'azlay.

Navata ka ɲa Lfida gwada

²⁷ Skwi nã, nzawanza ta nzaku ya ta raku ɲa nghanɲa mnduha kazlay: Gwal ta maga skwi manda ya ta mnɔ gwada Kristi kuni kɔ'a. Skwi ta kumɔ yu ta snaɲta nã, ta nzaku ka kuni manda ya ta raku. Dɛr mã labla yu da kaghuni, dɛr mã labla a yu da kaghuni wu, nda guya ka ghɔɲa ghuni. Ta ɲavajã ka kuni nda ɲuduf turtuk ka dza'a ta kɔma ta kɔma nda mna gwada Lazglafta.

²⁸ Yaha kuni zlgħa ghumaha ghuni. Ka zlgħaf a kuni ta hɔɲ wu katsi, tsaya dza'a kɔl hɔɲ ka snaɲta kazlay: Dza'a tsanaghatsa Lazglafta ta guma ta hɔɲ kɔ'a, ta mbaghu-naftã tsi ta kaghuni. Da Lazglafta tsaya.

²⁹ Zdagħunanzda Lazglafta ta huɖi nda ma Yesu Kristi kɔl kuni ka zlgħafta. Zlgħafta ghuni kweɲkweɲ yeya a wu, ta ghuyay kuni ta dɔɲwa ka ɲani guli.

³⁰ Nda ngha kuni ta wdawda§ yu. Ndanana, nda sna kuni kazlay: Tata wdaywday yu kɔ'a, ka lamɔ kaghuni guli dida.

2

Nzaku nda dzratawi

¹ Tsa ndi'atã vgha ghuni nda Kristi ya a ta vlagħunatã dra ɲuduf ra? Tsa dɛvudɛf tsi ta kaghuni ya a ta mbra kaghuni ra? Nda sulkum nda għuɔa a guyatã vgha ghuni ra? Ta dɛvuvustã vgha a kuni sani nda sani mataba ghuni ra? Ta tawa hidãhida a kuni sani nda sani mataba ghuni guli ra?

² Ka si mantsa tsi, kada zɖidifta kuni ta ɲudufa da nã, nzawanza nda dzratawi. Ka dɛva kuni ta sani nda sani. Ka skwa turtuk ka ɲudufa ghuni, ka ndana turtuk ka ndana ghuni guli.

³ Ma dagɔ kuni ta vgha ka gla ghɔɲ, leɔtekwa ka kuni nzata. Ka mali ta ghɔɲa kaghuni ka kuni ngha mnduha.

⁴ Inda kaghuni, ma lagħu kuni nghutã ghɔɲa ghuni, nghapwa ngha ka sanlaha. Mantsa ya dza'a kɔl kuni ka zɖidiftã ɲudufa da.

Nzakwa Yesu ka kwalva

⁵ Magawamaga ta skwi ya nda ra, ma ndi'atã vgha ghuni nda Yesu Kristi.

⁶ Kulam nda nzakwa tsatsi ka mnda turtuk nda Lazglafta, zban a ta nzaku ka guram nda Lazglafta* wa.

⁷ Ka zlanɲã tsi ta tsa vli ya ka niɲtã ghɔɲani ka kwalva†, ka nzaku tsi manda mndu. Ma tsa nzakwani manda mndu ya,

⁸ ka hanaganatã tsi ta ghɔɲani, ka snatã tsi ta ɲa Lazglafta, ka mtutã tsi. Tsa mtakwani ya nã, ta udza zlgħay mtakwa tsi.

⁹ Tsaya kɔl Lazglafta ka kapanafta ka vlanɲã glaku, ka vlanɲã hgu ya ta malagħutã hga inda skwi demdem.

¹⁰ Na hganɲã hga Yesu ya, inda gwal ta luwa, nda gwal ta hadik, nda gwal ma hadik, ta tsɔlɔu ta kɔmani.

¹¹ Inda mndu dza'a mnay nda wani kazlay: Yesu Kristi Mgham‡ ka'a, ɲa zlgħvlay tanɲ ta Lazglafta ta nzakway ka Da.

Nzakway ka tsuwadãk ma ghɔɲa hadik

¹² Zwanama da gwal ta dɛvu yu nda ɲudufa da, ya wya nda sna kuni ka Yesu hanaganatã ghɔɲani mista Lazglafta ya, hanaganawahana kaghuni guli ta ghɔɲa ghuni mistani. Ma fitika nzakwa mu kawadaga nã, si ta snay kuni ta gwadani. Magawa-maga manda va tsaya daga ndanana dɛr had yu kawadaga nda kaghuni. Kawadaga nda zlgħa Lazglafta, magawamaga kaghuni guli ta slna nda tsa mbaku vlagħuna lu ya.

¹³ Lazglafta kaghɔɲani ta maga slnani ma kaghuni, dza'a kɔl kuni ka dɛvaftã skwi ya ta zɖaganata ɲa magay ghuni ta slna nda tsi guli.

¹⁴ Ma inda skwi ta magɔ kuni ya, ma rurunwaku kuni ta rurunwaku, ma zlgħdɔ kuni ta wi.

¹⁵ Kada nzakwa kuni kul had rutsak ta kaghuni, nda għuɔa. Kada nzakwa kuni ka vɔrda zwana Lazglafta kul had masliv-inza ta kaghuni mataba mnduha nda ɔadza ta maga ɔadzaku ta na ghɔɲa hadik§ na. Nzawanza ta wdaku mataba tanɲ manda gumbɔzla,

¹⁶ ka vlanɲã kuni ta gwada hafu ta hɔɲ. Ka magamaga kuni mantsa, dza'a rfu yu badu vragata Yesu Kristi, kabga nzata a tsa slna ɲava yu ta magata ya ka bɔtbɔt wa.

¹⁷ Tsa zlgħay zlgħaf kuni ta Yesu ya nã, nda nza manda planatã ghɔɲ ta Lazglafta*. Ka waya ka skwi dza'a dzadza hɔɲ ta i'i, dza'a nzakway usa da ka skwi dza'a tɛdanaghata yu ta ghɔɲa ɲa ghuni. Ka mantsa tsi katsi, dza'a mamu yu nda rfu, dza'a rfay yu ta rfu kawadaga nda kaghuni.

¹⁸ Kaghuni guli ka nzata kuni nda rfu. Ka rfa kuni ta rfu kawadaga nda i'i.

I Timute nda Ipafrudita

¹⁹ Nda mbrakwa Mghama mu Yesu, nda fa ghɔɲa da ta ghunadaptã Timute da kaghuni

§ 1:30 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:19-40. * 2:6 Gray nda Zlrafta 3:5. † 2:7 Gray nda Isaya 52:13-53, Mata 20:28.

‡ 2:11 Aya 10-11: Ta gray ta vgha nda Isaya 45:23. § 2:15 Ta gra vgha nda Vrafta ta zlahu 32:5, ka ta nghay lu ta gwada

Grek ɲa ghalya. * 2:17 Gray nda Timute 4:6.

dazlay ɲa vlaghunatá mbraku, ɲa vragap-tani da rusidifá tva nzakwa ghuni, ɲa vli-hatá mbraku ta i'i guli.

²⁰ Tsatsi yeya nda ndanu manda ɲa da mana vɛl na, Ndaɗa a ta ndana tsi ta kaghuni wa.

²¹ Inda hamata sanlaha ná, skwi ta zdɛganatá ghɛɲa taɲ yeya ta ndanu haɲ, haɗ haɲ ta ndana skwi ta zdɛganatá Yesu Kristi wa.

²² Kaghuni, nda sna kuni kazlay: Nɛrma mndu Timute kɛ'a, ksagapksa ɲni ta slna mna gwada Lazglafta kawadaga nda tsi. Katihakata ma slna manda zwanɲ ta kata dani ma slna.

²³ Tama ná, kdɛnta taɲ ta dgintá gwada ta i'i ya, dza'a gi ghunadapghuna yu da kaghuni.

²⁴ I'i guli nda fa ghɛɲa da ta Mghama mu, dza'a gi labla yu da kaghuni dazlay.

²⁵ Dina ka ghunadaghunapta da ta zwanama da Ipafrudita†, gra ta ksa slna da ta wuda ɲni ta slna kawadaga nda tsi. Tsatsi mndu ya si ghunagap kuni nda skwi ɲa katihata.

²⁶ Si ta ndanay ta labɛ da nghaghunaghata manda sanɲtani kazlay: Snaghunaghasna si kwalani kul dughwanaku kɛ'a. Nda sli'a ghɛɲani ɲa labɛ.

²⁷ Kahwathwata, si nda ksa da tsa daɲwa ya, wɛr ghatalakw ta psaghutá haɗik ta ghɛɲani, ɛɲka'a ka Lazglafta ta tawatá hidahidá tida. Tsatsi nda ghɛɲani yeya a tawa tsi ta hidahidá tida wu, nda i'i tani. Yaha ɲɔɖuf dzaghata kɛ'a nda i'i kɛl tsi ka mbanafata.

²⁸ Zdigihazda tsa ghunɛdaghunapta da ya, ɲa nghanɲa kaghuni nda ira ghuni, ɲa rfay ghuni ta rfu, wutsan ndana i'i dza'azlay guli.

²⁹ Ka ɔhadapɛha tsi ya, ka zlghafta kuni dina, ka rfa kuni ta rfu, kabga zwanama kuni ta tva Mghama mu Yesu. Vlanwa glaku ta mndɛrga tsaha ya ma mndu.

³⁰ Pɛrda ka mtuta ta ghɛɲa slna Kristi, fafa ta ghɛɲani ɲa kata i'i da manaka kaghuni.

3

Fafta Pwal ta ghɛɲani ta Yesu

¹ Kɛavakta gwada da zwanama ná, rfawarfa ta rfu kabga ndi'atá vgha ghuni nda Mgham Yesu. Va tsa gwada si vindaghunaf yu ya tata vrafta yu tida, haɗfava a yu ma vɛl vindgɛlta wu, dina tsaya ɲa haghunamta ma ghɛɲ ɲa kata kaghuni.

² Mantsa tama, dasuwa ka kuni nda gwal ta maga ghwadaka slna, tsa la kriha* ta ndana datsintá fafaɗ ya.

³ Katɛk ná, amu vɛrda gwal ta tsa fafaɗ, ta maga du'a da Lazglafta nda mbrakwa

Sulkum nda ghuɛa, ta ghɛrɛbaku ta Yesu Kristi. Haɗ amu ta walaɲta fafta ghɛɲa mu ta skwi ta maga'ata mnda sɛla wa.

⁴ Ka si nɛrma skwi, skwi ta maga'ata mnda sɛla katsi ná, ma dihaɗɗiha i'i guli ta vgha da tida. Ka si mamu mndu ta mnay kazlay: Ta skwi ta maga'ata mnda sɛla ta fafta yu ta ghɛɲa da kɛ'a katsi ná, má mal i'i tama.

⁵ Kɛl yu ka mnay mantsa na: 'Buzula la Hebru i'i, zivra la Isra'ila, mndɛra la Benza-menɲ. Ta má tghasa fitik manda yata lu ta i'i tsihata lu ta fafaɗa da. Tvɛ zlaha la Yahuda guli ná, tekw i'i mataba la Farisa.

⁶ His his dzvu ɲanata yu ta tva nzakwa la Yahuda ha ka ghuyay da ta daɲwa ɲa gwal zlghay nda ɲɔɖuf†. Haɗ zlaha la Yahuda zlanaghu yu daɗ turtuk wa. Haɗ sana skwi dza'a tsadivata lu wa.

⁷ Mamu ndela da mida ka yu sizlay, tsaw nda nza tsa skwiha ya ka skwi baɓbaɓ, kada ɲatsafta yu ta Kristi katak.

⁸ Mantsa ya nzakwani, ka skwi baɓbaɓ inda tsa skwiha ya da i'i, kabga nda sna yu ta Yesu Kristi Mghama da. Malaghumala tsatsi ta ghɛɲa inda skwi, kɛl yu ka pghintá inda hamata skwi. Manda ɲɛɗak ta nghanɲa ta tsa skwiha ya, kada ndi'afata yu ta vgha nda Yesu Kristi,

⁹ ɲa nzakwa da dekdɛk ka ɲani. Walglaɲta a i'i ta mnay kazlay: Tudukwa mndu yu kɛ'a ta kɛma Lazglafta, kabga snata da ta zlaha la Yahuda wa. Skwi ta nidifta ka mndu tɔɖukwa ta kɛmani ná, vɛl zlghafta da ta Yesu Kristi ya. Lazglafta ta nidifta ka mndu tɔɖukwa, kabga zlghafta da.

¹⁰ Skwi turtuk ta kuma i'i ná, sanɲta da ta Kristi nda mbrakwani ya kɛl tsi ka sli'agapta ma mtaku. Ta kumay i'i guli ta ghuzlaɲta da ta iri manda ɲani, ɲa nuta da manda tsatsi ma fitika mtakwani ya,

¹¹ ɲa lavaɲta i'i guli ta sli'agapta ma mtaku manda ɲani.

Hwaya ɲa kɛanakta

¹² Mna a i'i kazlay: Nda ghada kɛanakta da kɛ'a wa. Mna a i'i kazlay: Slaɗsla i'i kɛ'a guli wa. Ta ghɛɲa ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma kada kɛanakta yu ta ksamta da dzva da yeya ɲa da ta magay, kabga nda na yu ka ɲa Yesu Kristi.

¹³ Mantsa ya nzakwani zwanama, mna a i'i kazlay: Ksamksa yu ta tsa skwiha ya ma dzva da kɛ'a wa. Kɛavakta skwi ta magɛ i'i ná, zanaptá skwiha ta luta, ka ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma ɲa ksaktá tsa skwi ta kɛma ya ɲa da.

¹⁴ ɲavata ka dza'a ta kɛma ta kɛma ɲa kɛanakta, ɲa mutsa nisɛla vɛl hgafta hgaf Lazglafta ta amu, ɲa da. Tsa nisɛla ya ná,

† 2:25 Ngha ta 4:18.

*

3:2 Ngha ta Mata 7:6.

† 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 8:3, 22:4, 26:9-11.

nzata da ta luwa kawadaga nda tsi nda ma Yesu Kristi ya.

¹⁵ Mantsa ya skwi na ndanay amu gwal nda ndaha ta tva Lazglafta. Ka had kuni ta nzaku manda tsaya wu, dza a tsalaghunapt-sala Lazglafta.

¹⁶ Mali ma skwi na kdanja mu ta ksa na tvi ksaf mu na nzakwani.

¹⁷ Kaghuni demdem zwanama da, ksawaksa ta sada da, fafwa ira ghuni ta gwal dina mba da tan manda ya ta ngha kuni ta mba da anji ya.

¹⁸ Nda ndagha gwal ta nzakway ka ghuma mtata Kristi ta udza zlanay, ka yu si ta gdafa ta mnay na ghuni. Tata kdanjka yu ta mnay guli na ghuni ta nda va nana nda taw nda taw.

¹⁹ Kadavaktani na, dza a zwa du zwa da han, kabga fafa han ta huda tan ka Lazglafta tan. Der skwa hula[‡] ta mago han na, rfa tan na tan. Ta ghanja skwa ghanja hadik yeya na tan ta ndanay.

²⁰ Amu na, ta luwa vla nzakwa mu. Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu dza a saha ta luwa da slamaghat a na amu na kzlay.

²¹ Sahani dza azlay na, na mbandanaftani ta na vgha mu kul had hayhayani na, ka nlanafa manda nani, nda mbraku ya kel tsi ka nzanaghat a nda skwi, dza a maga tsi.

4

Vla hidaku

¹ Zwanama da gwal du yu nda ndufa da, mamaya ghuni ta kshihata, ta kumay yu ta nghaglanja kaghuni. Ta kaghuni ta gherba yu ta gherba, ta kaghuni ta rka yu ta rka. Ka si mantsa tsi tama zwanama, nzafwanza ta Mgham manda va ya taghaghunaf yu.

² I Ivudi nda Sintika, wyawa dzvu, nza-wanza nda dzrat ghaj, kabga nda guya kuni ta Mgham turtuk.

³ Ka yu ta mnaghat a kagha guli gra ta ksa sna da na, wya dzvu, katanjata ta tsa mi'aha ya. Nda tsa mi'aha ya, nda Kliman, nda hamata gwal ta ksa sna kawadaga nda i'i, dagala sna maga han kawadaga nda i'i, ghuyghuya nni ta danja nda han ta mna gwada Lazglafta na mnduha. Hahan na, vindafvinda Lazglafta ta hga tan ma defteri ta vindi tsi ta hga gwal ta mutsa hafu*.

⁴ Rfawa ta rfu ma nzata nzakwa ghuni ma Mgham Yesu. Rfawa ta rfu ka yu ta vraglanja mnaghunata.

⁵ Nda zdaku ka kuni nzata nda inda mnda sala, ndusa Mgham Yesu ka saha.

⁶ Yaha kuni ndana sana skwi†. Ka mamu skwi ta ndane kuni ya, dawawadawa da Lazglafta nda maga du'a, nda rfanaghata guli.

⁷ Ka mantsa ya ka kuni magay kati, dza a vlaghunavla Lazglafta ta zdaku, zdaku ya ta malaghat a mbrakwa mnda sala, na ksaghu-namtani ta ndufa ghuni nda ndana ghuni guli ma Yesu Kristi.

⁸ Zwanama da, wya kadavakta gwada da: Skwi na nana ghuni na, nanawa na ta inda kahwathwata, nda inda skwi dina ta ghubu lu, nda inda skwi dukwa, nda inda skwi nda tsala, nda inda skwi ta raku ka mamay, nda inda skwi ta raku, nda inda skwi ta dinuta, nda inda skwi ta raku ka zlzlvay. Tsaha ya skwiha na nana ghuni ma ghanja ghuni.

⁹ Magawamaga ta skwiha taghaghunaf yu, nda skwiha mutsaf kuni ta sanja da i'i, nda skwiha ya nghan kuni ta i'i ta magay guli. Tsaha ya skwi na magay ghuni, dza a nzanza Lazglafta ta vla zdaku kawadaga nda kaghuni.

Rfanaghat a Filip ta ghanja skwi vla han

¹⁰ Yaw, ta rfu yu katakata da Mgham Yesu kabga ta nghapngaha kuni ka i'i. Kahwath-wata ta ndanay kuni ta i'i, fitika ghuni kul had ya kel tsi ka zagapt a fitik.

¹¹ Htaghuta skwi da i'i a kel yu ka mnay mantsa guli wa. Der ma kinawu nzakwa da, mamu skwi da i'i, had skwi da i'i katek wu, taghaftagha yu ta tva nzaku nda rfu.

¹² Ka had skwi ya na, nda sna yu ka yu ta zay. Badu mutsatani ya guli, nda sna yu ka yu ta zay. Der nda bagha yu der nda maya yu, der mamu skwi, der had tsi katek wu, taghaf tagha yu, nda sna yu ka yu ta nzaku mida.

¹³ Lavinlava yu ta nafa tsa skwiha ya nda mbrakwa Yesu Kristi ta vlihata.

¹⁴ Der ma mantsa ya nzakwani mndani, dina na skwi maga kuni, ka katihata ma ghuya danja da na.

¹⁵ Nda sna kaghuni ka ghanja ghuni la Filipiya kzlay: Ma fitika zrafta da ta mna gwada Lazglafta ma hadika Mekaduniya na, had sana Igliz vluvus[‡] nni ta skwi nda han wu ka'a. Kaghuni yeya ta katihata ta sli'afta yu ma Mekaduniya.

¹⁶ Ma fitika nzakwa da ma Tesalunik guli, si ta taghay kuni ta skwi§ na da.

¹⁷ Gat a skwa ghuni a ta gate yu wu, ta rfu yu katek kabga nda sna yu ta dza a tfa ghunaghat a Lazglafta ta wi ta ghanja skwi vla kuni ka'a.

‡ 3:19 Huda tan; (gray nda Ruma 16:18, Kwalasuha 2:16, 20-21.) Paganaghat a hula ta han; Nghanaghat a tsa fafad (gray

nda Galat 6:13, 15).

* 4:3 Gray nda Suna Yuhwana 3:5.

† 4:6 Gray nda Mata 6:25-34.

‡ 4:15 Mekaduniya: Ngha ta 2 La Kwarent 1:16.

§

4:16 Aya 15-16: Ngha ta Sna gwal ghunay 17:1, 2 La Kwarent 11:9.

¹⁸ Zlghafzlgħa yu ta tsa zđakatahuda ghuni tsghaf kuni ta Ipafrudita ya. Had skwi ta pəđəgəłta yu wu, hwaslu hwasla katakata. Tsa skwi vla kuni ya ná, manda skwi dranaf lu ta Lazglafta ta zđəganata* katakata ya nzakwani.

¹⁹ Ma inda skwi htagħu kuni ya ná, Lazglafta da dza'a hđaghunamta, dza'a magay nda glakwa gadghəlani ma Yesu Kristi.

²⁰ Na Lazglafta glaku na kđekedzeŋ. Amin!

Ga zgu

²¹ Ka ganaghata kuni ta zgu ta inda mnduha Lazglafta ma Yesu Kristi. Ta ga zgu gwal kawadaga nda i'i guli na ghuni.

²² Ta ga zgu pdakwa mnduha Lazglafta na ghuni, katkatatani gwal ma həga ga Sezar† la Ruma.

²³ Ka tfaghunagħatfa Mgham Yesu Kristi ta wi.

* 4:18 Gray nda Sabi 29:18, Afisus 5:2. † 4:22 Gray nda 1:13.

Tsgha ta lwa Pwal ŋa La Kwalus

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ta nzakway ka ghunata mnda Yesu Kristi nda d̄wafta Lazglafta, kawadaga ŋni nda Timute zwanama mu ta vınday ŋa ghuni.

² Mnduha Lazglafta ma luwa Kwalus, ta nzakway ka n̄erma zwanama ŋni ma Kristi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta nzakway ka Da mu ta zd̄akatahud̄i nda zd̄aku.

Rfanaghata Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi, ta maga yu ta du'a da tsi ta gh̄ŋa kaghuni inda fitik.

⁴ Snaŋnagha sna ya ká kuni zlglafta Yesu Kristi, nda ya ká kuni ta dvutá inda mnduha Lazglafta.

⁵ Kál kuni ka maga tsaha ya ná, nda fa gh̄ŋa ghuni ta n̄erma skwi payaghunaf Lazglafta ta luwa. Tsaya zd̄akwa gwada ya mna ghuna lu daga tan̄tan̄, ta nzakway ka Lfida Gwada kahwathwata snaŋ kuni, ka faftá kuni ta gh̄ŋa tida*.

⁶ Manda va ya ōhadagha tsa Lfida Gwada ya da kaghuni ya ná, mantsa ya tata tsi ta gh̄ŋa had̄ik demdem. Ndada a tfawi ta klakta tsi wa. Mantsa ya nzakwani guli da kaghuni daga bađu tsu'af̄ta ghuni ka snaŋta kuni ta zd̄akatahuda Lazglafta kahwathwata.

⁷ Ipafras ta nzakway ka n̄erma gra ta ksa slna ŋni, ta taghaghunaftá tsaya. Tsatsi ná, n̄erma mnda ksanatá slna ta Kristi† ya tavata kaghuni.

⁸ Tsatsi ta mnaŋnaŋtá gwada ta dvu faghu-namə Sulkuma Lazglafta ya.

⁹ Tsaya tama, manda kd̄akwa ŋni ta snaŋtá gwada ta kaghuni, zlana a ŋni ta maga du'a ta gh̄ŋa kaghuni, ŋa nd̄aghaghunaftani nda hidaku, nda difil ya ta vlə Sulkum wa. Tsaya dza'a kəl kuni ka snaŋta ta skwi ya ta kumə tsatsi,

¹⁰ ŋa nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Mgham Yesu, ka maga skwi ya ta zd̄aganata, ŋa gdata ghuni ta maga skwi dinadina, ŋa sgakwa snaŋta ghuni ta Lazglafta.

¹¹ Dza'a mbray Lazglafta ta kaghuni nda mbrakwani dagala d̄ər ma wati ma skwi, ŋa laviŋta ghuni ta sladata his his s̄ala ka su'a inda skwi nda rfu.

¹² Rfawarfa ta Dada. Tsatsi ta vlaghunata mbrakwa mutsa skwiha dinadina ya

payanaf tsi ta mnduhani ma ga mghama tsuwad̄ak.

¹³ Tsatsi ta hlaptá amu ma dzva mbrakwa grusl‡, ka hladamamta da ga mghama zwanani ya dvu tsi.

¹⁴ Ma ndi'atá vgha mu nda tsa Zwan̄ ya mutsafta mu ta fala'uwatá vgha, kabga mutsafmutsa mu ta platá dmakwa mu§.

¹⁵ Tsa Kristi ta maraman̄tá Lazglafta kul nghan̄tá lu ya, tsatsi tan̄tan̄a yaku ta gh̄ŋa inda skwi zlaganap* lu.

¹⁶ Ma tsatsi zlaganapta Lazglafta ta inda skwi ta luwa nda ya ta had̄ik, skwiha nghan̄ lu nda ya kul nghan̄tá lu, gwal nda mbra nda mbra nda gwal ga mgham†, nda gwal dagala dagala. Inda tsahaya ná, nda tsatsi tsafta lu, ŋani tsafta lu guli.

¹⁷ Ma kd̄ə inda skwi demdem ná, mamu Kristi. Nda nza inda skwi demdem, nda ma tsatsi.

¹⁸ Tsatsi gh̄ŋa ta gh̄ŋa Igliz. Tsatsi zlraftani, ta nzakway ka tan̄tan̄a sli'agapta ma mtaku, ŋa nzakwani ka tan̄tan̄ani ma inda skwi demdem,

¹⁹ kabga kurakura Lazglafta ta nzamta dar ma tsatsi.

²⁰ Tsatsi ta kuratá sl̄er̄baptá zughu nda inda skwi nda usa zwanani. Ka famtá tsi ta zd̄aku matabani nda inda skwiha ta had̄ik, nda ya ta luwa nda ma pghuta usa zwanani ta udzu.

²¹ Kaghuni ghalya ná, ka mayəm, nda ghuma Lazglafta si nzakwa ghuni, ta tva ndana ghuni, nda ghwadaka slna ta maga kuni.

²² Ndana, sl̄er̄bapsl̄er̄ba Lazglafta ta zughu nda kaghuni, nda ma mtakwa zwanani ya ta ghuyaptá dan̄wa ma slu'uvgha. Mantsa ya magata tsi ŋa gh̄ūb̄aghunata hezle†, ŋa hladaghunaghata ta kəma Lazglafta, kul had̄ s̄ana rutsak, nda ghwadaka skwi ta kaghuni.

²³ Gd̄avawagda ma zlḡhay nda ŋuduf, di-havawadiha ma gigdava kuni. Ma dgaghu kuni ta vgha nda Lfida Gwada. Tida fatá gh̄ŋa mu, ka lu mnamata. Tsa Lfida Gwada ya ná, ŋa inda mndu ta gh̄ŋa had̄ik ta mna lu. Nana i'i Pwal na ná, mna tsa Lfida Gwada ya slna da.

Ghuya dan̄wa Pwal ta gh̄ŋa slna Lazglafta

²⁴ Ndanana, ta rfu yu nda ghuya dan̄wa ta ghuyə yu ta gh̄ŋa kaghuni. Ghuya dan̄wa Kristi ma slu'uvghani ta nzakway ta gh̄ŋa Igliz ya ta kd̄an̄ta yu ta ghuyay ma slu'uvgha da.

* 1:5 Gray nda 1 La Kwareŋt̄ 13:13. † 1:7 Ipafras: Gray nda 4:12. ŋa ghuni: ŋa amu, ka sanlaha. ‡ 1:13 Mbrakwa grusl: Gray nda Lukwa 22:53. § 1:14 Gray nda Ifesus 1:7. * 1:15 Gray nda Mahdihi 8:32-36, Yuhwana 1:1-3. † 1:16 Gray nda Galat 4:3.

²⁵ Na Igliz ta ksanata yu ta slna, manda ya fidighafa Lazglafta na magaghunata. Fidighafa ta tsa slna ya, na mnaghunata varda gwada Lazglafta.

²⁶ Tsa gwada ya na, difata gwada ya ta difaghuta daga manda ghalya ya. Ndanana tama, ka zlaganapt Lazglafta ta mnduhani.

²⁷ Ta kumay ta snajta taj ta glakwa tsa gadghelani nda difa ta wudaku, ya payana tsi na inda gwal kul nzakway ka la Yahuda ya. Tsa difata skwi ya na, Kristi ya ma nudufa ghuni. Nda ma tsatsi fafta kuni ta ghanja nzata kawadaga nda tsi ma glakwa Lazglafta.

²⁸ Tsa Kristi ya ta mnə jni ta gwada ta ghanjani, ka vla hidaku na inda mndu, nda tagha skwi nda difil ya lavinj lu ya, na nuta inda mndu ka mndəra mnduha ma Kristi.

²⁹ Tsaya ta kel yu ka wuda maga slna nda mbrakwa Kristi, ya ta maga slna nda mbraku ma i' ya.

2

¹ Ta kumay yu ta snaghunamta kazlay: Nda bla na slna ta magə yu na ghuni, nda ya na gwal ma luwa Lawdikiya*, nda sanlaha ta kul pghafta ira taj ta i' na kə'a.

² Ta kumay yu ta nzata taj nda hbatə nuduf, ka nzəvuvusta hən ta vgha ma dvu, ka ndaghafta hən nda varda hidaku na snajta difata skwa Lazglafta, ta nzakway ka snajta Kristi ya.

³ Inda gadghəla difil nda ghunizlak na, ma Yesu Kristi difaghuta hən.

⁴ Kel yu ka mna tsaya na, yaha mndu da nanaghunaf ta gwadaha ka bəbət.

⁵ Dər ma di'ij yu ma slu'uvgha nda kaghuni mā mndani, kawadaga yu nda kaghuni ma ndana da. Zda nudufa da ka nda sna yu ta dza'a inda skwi nda tvani da kaghuni, nda diha zlgħay nda nudufa ghuni ta Kristi kə'a.

Kristi turtukwani ta vla hafu

⁶ Zlgħafzlgħa kuni ta Yesu Kristi ka nzakw tsi ka Mghama ghuni. Ndi'anavawandi'a tavatani ndi'ets.

⁷ Dihavawadiha tida manda dihatə fu ta hadik nda slrəjhani ya. Mbranafwa zlgħay nda nuduf manda va ya taghaghunaf lu. Ka rfa kuni ta Lazglafta kahwathwata.

⁸ Daswa ka kuni, da nanaghata mnduha ta kaghuni nda ndana ghanja hadik, ka nda baru ta sabi ma ndana ghanja mnduha ta sladaf ta mbrakwa ghanja hadik†, kul had Kristi ya a tsi.

⁹ Inda glakwa Lazglafta na, nzamə ma Kristi.

¹⁰ Nda ndi'a vgha kaghuni guli dardar nda Kristi, tsatsi ta nzakway ka Mghama mbraku ta ghanja inda mbrakuha nda gwal ta nzanaghata mnduha ya.

¹¹ Ma tsatsi mutsafta kaghuni ta tsata fafad. Nda dzva mnda sala a tsata lu wu, Kristi kaghəjani ta tsata. Nda nza tsa tsata fafad ya, manda klinja dmaku ta ga mgham ta ghanja ghuni ya.

¹² Ma magaghunaf ta batem fadata lu ta kaghuni kawadaga nda Kristi da kulu, ka sli'agapt kuni kawadaga nda tsi guli nda ma zlgħafta ghuni ta mbrakwa Lazglafta ta sli'aganapt Kristi ma mtaku‡ ya.

¹³ Kaghuni, si nda rwa kuni ta kəma Lazglafta, kabga dmakwa ghuni, nda kwala fafada ghuni kul tsaku guli. Ka vraghunamtə Lazglafta nda hafu kawadaga nda tsi, ka plamatə inda dmakwa mu.

¹⁴ Ka hərdinjta tsi ta batə dməj ya ta hbuta amu, ta raghwa amu ya. Ka hərdinjta tsi ma zlgħafta ta udza zlgħay.

¹⁵ Mantsa ya hləgadanaghuta Lazglafta ta mbraku ta ghwadaka sulkum ta nzanaghata mnduha nda ga mgham ta ghanja taj. Ka pghanaghata tsi ta hula ta hən ta kəma inda mnduha, ma hlaftə hən ka vu'a zatə ghwa zwanjani ta udza zlgħay.

¹⁶ Tsaya tama, yaha mndu da kəba kaghuni ta ghanja skwi na zay nda za, nda ya na say nda sa, ka ta ghanja sanlaha ma fitika skalu a tsi, nda ya ta ghanja nghakwa tili, nda ya ta ghanja fitika Sabat§.

¹⁷ Inda tsahaya na, nda nza ka sulkuma skwi dza'a sagha nda sa. Vərdani tama na, Kristi ya.

¹⁸ Yaha kuni zlanajta ghanja ghuni ta sanlaha ma mnduha, tsa gwal ta tsəlbə ta kəma duhwalha Lazglafta ta mna gwada ta ghanja mazəzməzəma nghanj hən manda skwi ma suni ya, da nraptə hən ta kaghuni. Tsa mnduha ya na, ndana mnda sala ma ghanja taj,

¹⁹ ndi'a a vgha taj nda Kristi ta nzakway ka ghanj ya wa. Əjka'a ka Kristi ta kel vgha ka baghaku. Tsatsi ta gwayanaf ta vla nzugu nda malaha tani ta kel tsi ka glaku manda ya ta kumə Lazglafta ya.

Mtuta na nzakw kawadaga nda Kristi

²⁰ Wya mtumta kuni kawadaga nda Kristi, ta had mbrakwa na ghanja hadik* na ta ga mgham ta ghanja kaghuni wa. Kabgawu tama ta kel kuni ka gdata ta magaku manda na gwal ma ghanja hadik na? Kabgawu ta kel kuni ka sna na zlahuha taj ta mnay kazlay:

²¹ «Ma kapan ka ta yeya, ma tapana ka ta yeya, ma ksan ka ta yeya,» kə'a ya na.

* 2:1 Ngha ta 4:13.

† 2:8 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindinj lu mistani na njanata.

‡ 2:12 Gray nda Ruma 6:4.

§ 2:16 Gray nda Ruma 14:1-6.

* 2:20 Ngha ta Galat 4:3 nda skwi ya vindinj lu mistani na njanata.

²² Had' sana skwi ta magata tsa zlahuha ya ksanər lu wa. Mnda sala tani ta tsa'ata fatá tsa zlahuha ya ka taghay mantša ya.

²³ Ka nda ghadá klafta mndu ta tsa zlahuha ya ka sana skwi ná, ta dzadza ta vghani ka tsálfu ŋa tsa mbrakuha ta nzanaghata ya, ka va magayni ta tsa slnaha ya, ka va zlahafta vghani. Kulam nda tsa, had' dza'a katanja ŋa dzatá ghudzaku ma vghani wa.

3

¹ Kawadaga nda Kristi sli'agapta kuni ma mtaku. Zabawazaba tama ta skwiha ya ta luwa, ma vli ya nza Kristi nda ga zeghwa Lazglafta* ya.

² Ta luwa ká fatá ghəŋa ghuni, ma nza tsi ta hadik,

³ kabga mtumta kuni, nda nzula hafa ghuni kawadaga nda Kristi da Lazglafta.

⁴ Vərđa hafa ghuni ná, Kristi ya. Bađu da zlagapər tsi, dza'a zlagaku kaghuni guli kawadaga nda tsi. Tekw kaghuni ma glakwani dza'azlay.

Halata hafu nda lfidani

⁵ Zadanawa zadá ta ŋa ghəŋa hadik ma kaghuni ta nzakway ka: Sli'insli'ın, ghurduǎaku, hliri, hara'utiri, tsagana, ka guram tsa tsagana ya nda wuya skwi.

⁶ Ta ghəŋa tsa skwiha ya dza'a kəl ǵasa ŋudufa Lazglafta ka lanaghatá gwal ta kwalaghuta snanatá gwadani.

⁷ Mantša ya si nzakwa kaghuni guli si ghalya ma fitika nzakwa ghuni ta ma dmaku.

⁸ Ndanana tama, zlanwazla ta inda tsa-haya: Daga dugun, ǵasa ŋuduf, sidi, yaha razu nda ŋruhu tani sabi ma wa ghuni.

⁹ Ma tsanava kuni ta gwadá ta mndu, kabga sabsa kaghuni sudek ma halata nzaku, sudınsuda kuni ta ghwadaka nzaku.

¹⁰ Sudava suda kuni ta lfidanzaku, ka nuta kuni ka lfidá mndu, ta naku ka lfid' ka lfid' vgha ghuni ka gra vgha nda mndu ta tsafta†. Mantša ya dza'a kəl kuni ka snanja Lazglafta dardar.

¹¹ Ndanana tama, ta had' mnay kazlay: La Grek yehaya, la Yahuda yehaya, gwal nda tsa fafađa tanj yehaya, gwal kul tsaku fafađa tanj yehaya, gwal ma mtak yehaya, gwal kul gunaku ghəŋa tanj yehaya, la vu'a yeya, gwal falau' vgha tanj yehaya ya ke'a wa. Mamu Kristi ta nzakway ka hdatani ma inda tanj.

¹² Mantša ya tama, Lazglafta ta psapta kaghuni ŋa nzakwa ghuni ka mnduhani, ta đvay ta kaghuni. Kaghuni guli, nzawanza nda tawa hidahida ta mndu, nda zdaku,

nda hanata ghəŋ, nda nzakw leǵtekwá, nda ksanata ŋuduf.

¹³ Katuvuswa vgha, pluvuswa dmaku ka mamu skwi gana sani ta sani. Manda va ya plighunis‡ Kristi ta dmakuha ghuni ya ná, pluvuswa dmakwa ghuni guli.

¹⁴ Ya ta malapta katək ná, đvuvusta ghuni ta vgha ghuni. Tsa đvuvustá vgha ya ta nzakway ka tǵan ja ŋəzrlaghunata.

¹⁵ Ka pgha zdakwa Kristi ta ŋudufa ghuni. Guyaghuna guya Lazglafta ka vgha turtuk ŋa nzakwa ghuni ma tsa zdaku ya. Rfawarfa.

¹⁶ Ka nzamnza gwadá Kristi mataba ghuni gerger. Mnuvuswa mna ta gwadá mataba ghuni, vlvuswavlá ta hidaku sani ŋa sani nda kdavakta hidaku. Fawa laha ŋa Lazglafta ma hyahya ŋudufa ghuni nda rfu, ka zləzlvá kuni, ka ghuba kuni nda inda laha ta vlaghunata Sulkum§.

¹⁷ Dər nahgani ta magə kuni, dər nahgani ta mnə kuni, magawamaga ma hga Mghama mu Yesu, ka rfa kuni ta Lazglafta Da mu nda ma tsatsi.

Gwata vgha ma lfidá hafu

¹⁸ Mi'aha, hanaganawa hana ta ghəŋa ghuni mista zə'alha ghuni manda ya ta raku ka magay ta kama Mgham Yesu.

¹⁹ Zgwana, đvuwadva ta mi'a ghuni. Ma ŋruhə kuni ta hən.

²⁰ Zwani, snawa gwadá da dadaha ghuni ma inda skwi demdem. Tsaya skwi ta zdəganatá Mgham Yesu.

²¹ Dadaha, ma ganaf kuni ta ǵasa ŋuduf ta zwana ghuni, da kulistá ghəŋa tanj.

²² Kwalvaha, snawa gwadá ma inda skwi da danahaga ghuni ta na ghəŋa hadik na. Ta wa ira tanj yeya a dza'a maga kuni ta skwi dina manda skwi ŋa zdəganata ghuni ta hən wa. Magawamaga ŋa tanj nda vərđa ŋudufa ghuni, kabga zlanjafta ghuni ta Mgham Yesu.

²³ Inda skwi ta magə kuni ná, magawamaga nda vərđa ŋudufa ghuni manda skwi ta magə kuni ŋa Mgham Yesu, nza a ka ŋa mnduha wa.

²⁴ Dina ka snanja ghuni kazlay: Dza'a plaghunapla Mgham Yesu nda skwi ya payana tsi ta mnduhani* ke'a. Vərđa danahaga ná, Kristi ya. Tsatsi mndu ta maganata kuni ta slna.

²⁵ Mndu ta maga ghwadaka skwi ná, va tsa ghwadakani ya ŋani dza'a mutsaj, kabga had' Lazglafta ta gala mndu nda gala† wa.

4

¹ Kaghuni danahəgaha, ŋanawanja ta kwalvaha ghuni ta tđukwani nda rakwani.

* 3:1 Ngha ta Zabura 110:1. † 3:10 Gray nda Zlrafta 1:26. ‡ 3:13 Gray nda Mata 6:12, 14. § 3:16 Gray nda Ifisuha 5:19-20. * 3:24 Gray nda Galat 4:1-2. † 3:25 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17.

Dina ka snan̄ta ghuni guli kazlay: Mamu dan̄ahaga kaghuni guli ta luwa kə'a.

Vla hidaku

² Gəɗawa gɗa ta maga du'a, mantsa ya dza'a kəl kuni ka nzata hzlen̄a nda rfanaghatá Lazglafta.

³ Magawa du'a guli ta ghə̄na an̄ni, kada gunan̄an̄ta Lazglafta ta watgha ɲa mnanan̄ta gwadani ta mnduha, mnanan̄ha ɲni ta difata skwa Kristi guli ta hən̄. Tsa vəl magay ɗa ta difata skwa Kristi ya kəl lu ka hbamtá i'i.

⁴ Magawa du'a ta ghə̄na ɗa ɲa lavin̄ta ɗa ta mnan̄ta gwada ta ghə̄jani dardar manda ya ta raku.

⁵ Nzawanza nda difil tavata gwal kul zlglafta Kristi. Dər yawu mutsafta kuni ta katsaftá maga ɲərma skwi ya, ma zlidin̄ kuni ta tsa fitik ya.

⁶ Ma gwada ta gwadə kuni, gwada tɗukwa katsi sabi ma wubisima ghuni, hmətət ka tsi nzata. Nda tvani ka kuni zlgħawi ɲa mndu.

Ga zgu

⁷ Tisik* ta nzakway ka zwan̄ama, hamha ta ghə̄jani ma slna Kristi. Kawadaga ɲni nda tsi ta ksa slna Mgham Yesu. Dza'a mnaghunamna ta gwada ta ghə̄na ɗa.

⁸ Ta ghunadapghuna yu padak da kaghuni ɲa snan̄ta ghuni ta nzakwa ɲni, ɲa vlaghunatani ta mbraku guli.

⁹ Kawadaga hən̄ ta labə ɗa kaghuni nda Unesima†, ta nzakway ka zwan̄ama mu. Tsatsi guli, ɲərma mndu ya, zwan̄a ghuni ya guli. Dza'a mnaghunamna hən̄ ta skwi ta magaku hadna.

¹⁰ Ta ga zgu Aristarkus‡ ɲa ghuni hbam lu kawadaga nda i'i. Ta ga zgu Markus ta nzakway ka zbughuma Barnabas ya ɲa ghuni guli. Ka ɓhadaghaɗha tsi ɗa kaghuni, ka tsu'af̄ta kuni. Nda ghada snan̄ta ghuni ta gwada ta ghə̄jani.

¹¹ Ta ga zgu Yustus, ta hgə lu ka Yestus ya ɲa ghuni guli. Tsa hahən̄ yeya la Yahuda ta ksa slna ga mgham Lazglafta kawadaga nda i'i hadna. Ndadá a ksidiḡta hən̄ ta ɲuduf wa.

¹² Ta ga zgu Ipafras§ ta nzakway ka mnda ghuni ya, ɲa ghuni guli. Kwalva Yesu Kristi ya. Had̄ ta zlan̄tá maga du'a da Lazglafta ta ghə̄na kaghuni wa. Ta magay ta du'a ɲa dihavata ghuni, ɲa sifaghunafta ta tva Lazglafta.

¹³ Nda ngha yu ka ghə̄na ɗa kə'a ta va ɲavata ka ksa slna ta ghə̄na kaghuni, nda ya ta ghə̄na gwal ma luwa Lawdikiya, nda luwa Hiyerapulis.

¹⁴ Ta ga zgu Lukwa* vərɗa mnda mu ta nzakway ka duhtura ɲni ya guli ɲa ghuni. Mantsa ya Demaska guli.

¹⁵ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama ta nzakway ma luwa Lawdikiya, nda Nimfa, nda Igliz ta gujavata ga tan̄ ya.

¹⁶ Manda kɗin̄ta ghuni ta dzan̄afta na ɗelewer na ná, ka tsghanafta kuni ta Igliz ma luwa Lawdikiya ɲa dzan̄afta hahən̄ guli. ɲa dzan̄afta kaghuni guli ta ya dza'a tsghə̄gaghunapta gwal ma luwa Lawdikiya.

¹⁷ Mnanawamna ta Artipus† «ka ɲavata tsi ma slna ya vlan̄ Mgham Yesu Kristi, ɲa kɗanaftani.»

¹⁸ Nda dzva ɗa vindaghunafta yu kazlay: Ta ga zgu i'i Pwal ɲa ghuni kə'a. Havapwahava ta hbatá i'i ma gamak. Ka nza zdakatahuɗi nda kaghuni!

* **4:7** Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4 Afisus 6:21-22. † **4:9** Ngha ta Filimunj 10-15. ‡ **4:10** Aristarkus: Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39. Barnabas: Ngha ta Slna gwal ghunay 9:27, 11:22, 30, nda pɗakwani. § **4:12** Ipafras: Ngha ta 1:7. * **4:14** Lukwa: Ngha ta 2 Timute 4:11, Filimunj 24. Demaska: Ngha ta 2 Timute 4:10, Filimunj 24. † **4:17** Artipus: Ngha ta Filimunj 2.

Tanjanja tsghatá lwa Pwal nja 1 La Tesalunik

¹ I'i Pwal ta vindaghunafta, kawadaga nji nda i Silas nda Timute, nja kaghuni Igliz, mnduha Lazglafta Da nda Mgham Yesu Kristi ma luwa Tesalunik. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zðakatahudi, nda zðakwani.

Zlghay nda njudufa la Tesalunik

² Ta gdagda nji ta rfa Lazglafta ta ghənja kaghuni demdem. Ta kulay nji ta kaghuni ma du'a nji.

³ Ta gdagda nji guli ta havakta ta kəma Lazglafta Da nji ta slna zlghay nda njudufa ghuni, nda yifatá slna ta magə kuni, kabga dvafta ya dvaf kuni nda dihata fatá ghənja ghuni ta Mgham Yesu Kristi.

⁴ Zwanama da, nda sna mu kazlay: Dvudva Lazglafta ta kaghuni ka zbaftá tsi ta kaghuni nja nzakway ka njaní kə'a.

⁵ Ma mnaghunata nji ta Lfida Gwada ná, gwada nda wubisim kwenkwej yeya a mnaghuna nji wu, nda mbrakwa Sulkum nda ghuəa guli mnaghunata nji. Nda sna anji kazlay: Vərdá gwada tsa gwada ta gwada nji ya kə'a. Nda sna kaghuni ka anji nzakwagaptá nzaku da kaghuni nja kata kaghuni.

⁶ Kaghuni, ksafksa kaghuni ta sada nji, nda nja Mgham Yesu. Dər má ta ghuya danja kuni katakata, tsu'aftsu'a kuni ta gwadani nda rfu ma mbrakwa Sulkum nda ghuəa*.

⁷ Mantsa ya marananta kuni ta nermata nzakwa ghuni ta mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya nda ya ta hadika Akaya.

⁸ Ənjka'a ka kaghuni kəl ndəghatá mnduha ka snanjta gwada Mgham Yesu ma inda vli. Ta hadika Mekaduniya nda Akaya yeya a kuraghuta tsi wu, snanaghasna ta mnduha dər ndigandiga ká kuni zlghaftá Lazglafta. Had gwada nja mnəgəlta nji nja tanj ta ghənja ghuni wa.

⁹ Nda wa tanj ta rusa mnduha nja nji, ká kuni tsu'aftá anji ma lagha nji da kaghuni, nda ya ká kuni zlanjta skwa wuyay ka mbədavata tsəlbə ta kəma vərda Lazglafta ya ta vla hafu,

¹⁰ nja kzla zwanani Yesu, ta saha ta luwa. Tsa zwanani sli'aganap Lazglafta ma mtaku, ta klaptá amu ma guma Lazglafta ta sagha ya.

2

Slna Pwal ma luwa Tesalunik

* 1:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-9. * 2:7 Mamu dzəghu ma lebtekwaku: Nzanza nji lebtekw. Ka nzatá nji manda zwaní kwitkw kwitkw, ka sanlaha ta mnay.

¹ Zwanama da, nda sna kaghuni kazlay: Nza a tsa lagha lagha nji da kaghuni ya ka bətbət wu kə'a.

² Nda sna kaghuni guli ka nji ghuyə ta danja ma luwa Filipiya, nda ya ká hən razanjata. Ama ka taftá nji ta us tiri nda mbrakwa Lazglafta ka mnaghunata Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta mataba ndaghata ghuya danja.

³ Gwada ya mnə nji ná, had tsakalawi mida wu, had nənba kaghuni mida wu, had bara kaghuni mida guli wa.

⁴ Katək ná, manda va ya klaf Lazglafta ta anji kazlay: Nda ra kuni ka mna Lfida Gwada kə'a ka vlanjata ya, manda va tsaya ta mna anji. Mna a anji nja zdanaftá njuduf ta mnduha wu, nja zdanaftá njuduf ta Lazglafta ta mna anji. Nda sna tsatsi ta skwi ma njudufa mu.

⁵ Nda sna kaghuni kazlay: Ta walanj a anji ta hihinjantá hihinjaku da mndu wu kə'a. Had gwada nja hahatá mndu gwada nji wa. Nda sna Lazglafta kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁶ Nəvanj a anji ta rfanaghata mnduha, dər kaghuni, dər sanlaha ma mnduha wa.

⁷ Dər má dza'a maray nji ta glakwa nzakwa nji ka ghunata mnda Kristi mndani ná, maranj a anji wa. Katək ná, lebtekw hanaganata nji ta ghənja nji manda ya ta nghə marakw* ta zwanani ya.

⁸ Ma tsa fatá ghənja nji naghuni ya ná, mnaghunata Lfida Gwada ta sabi da Lazglafta kwenkwej yeya a mnaghuna nji wa. Kumanjuma nji ta vlaghunata nda hafa nji tani, kabga lamlá kuni da njudufa nji kahwathwata.

⁹ Zwanama da, ta havakhava kuni ta datá vgha nji ka maga slna da kaghuni. Si ta ksay nji ta slna nda rvidik tani, nda fitik tani, kada kwala nji da ghuyanaptá danja ta dər wati mataba ghuni, nda skwi nja zay nji ta mnə nji ta Lfida Gwada ta sagha da Lazglafta nja ghuni.

¹⁰ Nda sna kaghuni kazlay: Nda nza kaghuni ka maslamsaka nji kə'a. Mantsa ya nzakwani da Lazglafta guli. Ka nərma mnduha nzata nji da kaghuni, ka mnduha Lazglafta, ka gwal tdukwa nzakwa nji, had sana skwi nja tsanavata wa.

¹¹ Nda sna kaghuni guli kazlay: Manda nzatá nzakwa i da nda zwanani ya nzata nji nda inda kaghuni,

¹² ka vla hidaku nda mbraku nja ghuni. Vlaghunavla nji ta hidaku, nja nzay ghuni ta nzaku manda ya ta kumə Lazglafta ya ta hgaftá kaghuni nja lama ghuni da ga Mghamani nda glakwani ya.

¹³ Ta gɔ́gɔ́da ɲni ta rfa Lazglafta guli, kabga ma fitika mnaghunata ɲni ta gwada Lazglafta ná, tsu'afsu'a kuni, ka zlglafta manda va gwada gwadagap Lazglafta, manda va gwadagap mnduha a wa. Manda va tsaya nzakwani kahwathwata, sagha da Lazglafta tsa gwada ya, ka ksə tsi ta slna ma kaghuni ta zlglafta ya.

¹⁴ Zwanama da, nuna kaghuni manda Igliza Lazglafta ta nzakway ma Yesu Kristi ta hadika Zudiya† ya. Ghuyə ghuya kaghuni ta danwa da gwal ta hadika ghuni, manda ya ghuyanap la Yahuda ta hahəɲ ya.

¹⁵ Tsa la Yahuda ya ta pslatá la anabi, ka dzatá həɲ ta Mgham Yesu, ka limistá həɲ ka giri‡ ɲa mu guli. Zɔ́gana a tsa skwi ta magə həɲ ya ta Lazglafta wu, nda nza həɲ ka ghuma inda mnduha.

¹⁶ Ta kumay həɲ ta pyaftá aɲni ta mna gwada Lazglafta ɲa gwal kul nzakway ka la Yahuda, yaha həɲ da mbafita. Ndanana, hɔ́danamhá həɲ ta dmakwa tan, ka kɔ́favakta tsi nda basafita Lazglafta ta ɲuduf ta ghəɲa tan§.

¹⁷ Aɲni zwana ma, tahula dgata mu ta vgha labla fitik mida, kuma mu yeya kul guyafita. Nziya nza tsi ná, kawadaga mu ma ɲuduf. Ta ksəɲnaksá mamaya ghuni katakata. Ta kumay ɲni ta nghaghunaghata.

¹⁸ Mantsa ya ná, kumafkuma ɲni ta vradaghata da kaghuni. Nda kɔ́da fitika i'i Pwal ka ghəɲa da ta fatá fitikani, ama ka pyaftá halaway ta aɲni.

¹⁹ Ta wa fatá ghəɲa ɲni, nda haratá ghəɲa ɲni, nda ghərba zewazewa glaku dza'a ɲni mutsay badú fitik dza'a sagha Mgham Yesu Kristi ya katək na? Ta kaghuni ya a katək tsa wa?

²⁰ Manda va tsaya nzakwani, kaghuni glakwa ɲni, kaghuni haratá ghəɲa ɲni.

3

¹ Sana skwi guli ná, ma trapta ɲni ta kzlay, mal nzaghu mu hadna ma luwa Atina*, ka ɲni

² ka ghunadapta da kaghuni ta Timute ta nzakway ka zwanama ɲni, ta ksa slna Lazglafta ya guli. Kawadaga ɲni nda tsi ta mna Lfida Gwada ta ghəɲa Yesu Kristi. Ghunadap ghuna ɲni da kaghuni ɲa sghaghunaghata mbraku, ɲa dihavata ghuni ma zlglay nda ɲuduf,

³ kada kwala ɲudufa dər wa da tdu ma na ghuya danwa ndanana, kabga nda sna kaghuni kazlay: Favamafa Lazglafta ta tsaya kə'a.

† 2:14 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:5-6. ‡ 2:15 Ngha ta Slna gwal ghunay 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12.

§ 2:16 Ta ghəɲa aya 15-16 ná, grawa gra nda Ruma 11, ma vla mna Pwal ta gwada ta ghəɲa kɔ́danaktani kahwathwata ta mna gwada ta mbaku, ɲa la Yahuda. * 3:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 17:15-16. † 3:6 Ngha ta Slna gwal ghunay 18:5.

⁴ Ma fitika nzakwa ɲni da kaghuni ná, ghadaghada ɲni ta mnaghunata kazlay: Dza'a mamu ghuya danwa katakata kə'a. Tsaya tama ta slaku manda va ya snəɲ kuni.

⁵ Ma trapta da ta hbanatá ɲudufa da, kəl yu ka ghunadapta Timute da kaghuni, ɲa snəɲtá nzakwa zlglay nda ɲudufa ghuni. Ta zlgəɲ yu ta baraghata halaway ta kaghuni, da nzatá tsa slna maga ɲni ya ka bətbət.

⁶ Ndanana tama, sli'afslí'a Timute da kaghuni† ka vragaghuta da aɲni, ka rusanɲaftá tsi ta gwada ta zlgəɲ nda ɲudufa ghuni, nda ya ká kuni ta dvtutá mndu. Ka mnanɲaftá tsi guli ya ká kuni ta famtá aɲni ma du'a ghuni dardar, nda ya ka kuni ta kuma nghəglantá aɲni, manda ya ta kumə aɲni ta nghanjá kaghuni ya guli.

⁷ Tsaya tama zwanama, lɔ́anɲalɔ́a zlgəɲ nda ɲudufa ghuni ta ɲuduf, ma tsa ghuyata danwa ɲni basu ɲni ya.

⁸ Ndanana tama ná, ta hafu ɲni, kabga dihatá vgha ghuni ma ndi'atá vgha ghuni ta Mgham Yesu.

⁹ Ndaw dza'a rfa ɲni ta Lazglafta ɲni ta ghəɲa kaghuni ma na zdanɲafta zdanɲaf kuni ta ɲuduf ta kəmani na?

¹⁰ Nda rvidikani tani, nda fitikani tani ɲni ta ndi'ata ka maga du'a da tsi, ɲa vlgəɲatani ta tvi, ɲa lagha ɲni da nghaghunaghata, nda ya ɲa kɔ́dighunistá skwi ya ta pdaghuta ma zlgəɲ nda ɲudufa ghuni.

¹¹ Má ka ɬhadanɲaghaɬha Lazglafta tsatsi ka ghəɲani ta nzakway ka Da mu, nda Mghama mu Yesu, da kaghuni.

¹² Kaghuni ya guli, má ka sghaghunagha sga Mgham Yesu ta tsa dvtu mataba ghuni ya, nda ya ta magə kuni ɲa inda sanlaha ma mnduha ya guli, ka nzakwa tsi manda va ya ta dvtu aɲni ta kaghuni ya.

¹³ Má ka sladanafslada Lazglafta ta ɲudufa ghuni ɲa nzakwa ghuni nda ghuɔ́a kul had gwada ta ghəɲa ghuni ta kəma Lazglafta Da mu, badú sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda inda duhwalhani ya.

4

Nzaku ta zɔ́aganatá Lazglafta

¹ Zwanama da, nu skwi ta pdaku ɲa mnaɲ, ya nda ghada taghaghunafita ɲni ka kuni da magay ɲa zɔ́aganatá Lazglafta. Ya manda va tsaya ta nzakwa kuni ta tsa nzaku na. Ta ndəba ghuna ndəba ɲni ta dzvu katakata, ta vlaghunavla ɲni ta hidaku manda va tsaya. Ma hga Mghama mu Yesu Kristi, ka kɔ́danja kuni ta dza'a ta kəma ta kəma.

² Nda sna kuni ta nzaku ya taghaghunaf ṅni nda ma mbrakwa Mghama mu Yesu.

³ Skwi ya kumə Lazglafta ná, nzata ghuni hezle' a ta kəmani kul had'hliri.

⁴ Snaṅta dər wa ta nzaku nda markwa taṅ, ka vlanṅta glaku manda ya ta kumə Lazglafta,

⁵ ṅa ghudzaku tida manda ṅa gwal kul snaṅta Lazglafta ya a guli wa.

⁶ Ma tsa skwiha ya tama ná, ma tsaghu sani ta sani ka nənḅapta, kabga dza'a ghuzlanap ghuzla Lazglafta tiri ta gwal ta maga mndərga tsaya, manda ya ghada ṅni ta mnuta ya.

⁷ Hgaf a Lazglafta ta amu ṅa maga sli'ṅsli'ṅ wa. Hgaf ṅa nzata mu hezle' a ta amu.

⁸ Tsaya tama, ka va a yu ta tsa gwada ya wu ka mndu katsi, mndu a vziṅ tsi wu, Lazglafta ta vlaghunata Sulkumani nda ghuḅa ya vziṅ tsi.

⁹ Ta ghəṅa ḅvuvusta ghuni ta ghəṅa ghuni ná, ta dza'a vindaghunafata nda vinda a lu wu, kabga ghadaghada Lazglafta ka ghəṅani ta taghaghunafata.

¹⁰ Tsaya skwi ta magə kuni ṅa inda* mnduha Lazglafta ta hadika Mekaduniya demem. Ta ndəḅa dzva yu da kaghuni zwanama, ka kdanṅta kuni ta magay ta kəma ta kəma.

¹¹ Nəvawəṅa ka nzata kuni nda zdaku, ma tsatsafaku kuni ta tsatsafaku, magawamaga ta slna nda dzva ghuni ṅa kata ghəṅa ghuni, manda ya ghada ṅni ta mnaghunata ya.

¹² Ka mantsa ka kuni magay katsi, dza'a vlay gwal ta kul zlglafta ta glaku ṅa ghuni, had'kuni dza'a slaslamaku guli wa.

Gwada ta sagha Mgham Yesu

¹³ Zwanama da, ta kumay yu ta snaṅta ghuni ta skwi ta ghəṅa gwal nda rwa, da nzata kuni sasu'anaka manda gwal ta kul fafta ghəṅa taṅ ta Yesu.

¹⁴ Tsəhala grafgra amu kazlay: Mtumta Yesu ka sli'agaptá tsi kə'a ya, mantsa ya guli ná, grafma gra guli kazlay: Dza'a sli'aganapsli'a nda ma Yesu ta inda gwal ta rwuta kawadaga nda Yesu ma zlgay nda ṅuduf guli kə'a.

¹⁵ Na gwada dza'a ṅni mnay ndanana ná, gwada ya mna Mgham Yesu ya. Baḅu tsa fitik dza'a vragata tsi ya ná, tiṅlaghuta a amu ta ndiri ya ta gwal nda rwa wa.

¹⁶ Baḅu tsaya, dza'a ghudzaga ghudzaga lwa Lazglafta, ṅa kapaṅta mali ta ghəṅa duhwalhani ta lwi, ka vyatá dula Lazglafta, ṅa saha Mghama mu Yesu ka ghəṅani ta luwa,

ṅa sli'agapta gwal nda rwa ma Kristi karaku taṅtaṅ,

¹⁷ ṅa hla amu ta ndiri ya kawadaga nda həṅ ma ghwayak, ṅa dza'a guyaku nda Mgham Yesu ma ghuvanata luwa. Mantsa ya tama, ṅa nzakwa mu ṅa dekdek kawadaga nda Mgham† Lazglafta.

¹⁸ Tsaya tama lḅuvuswa ṅuduf nda tsa gwadaha ya.

5

Sna a lu ta fitik dza'a vragata Yesu wa

¹ Zwanama da, pahəgla a kuni ta vindaghunafata ka ta wati fitik, nda ya ka ta wati luwa dza'a magakwa tsa skwiha ya wa.

² Nda sna kaghuni ka ghəṅa ghuni kazlay: Manda ghali ta sagha girvidik* ya dza'a sagha fitika Mgham Yesu kə'a.

³ Ma fitika mnay mnduha kazlay: Zda nzaku, ta had'hwazlaḅaku† wu kə'a ya, gi ma tsaya dza'a slakwa ḅadzaku, manda va ya ta sagha fitika dgakwa marakw nda huḅi dluk ya. Had'həṅ dza'a ndapta mida wa.

⁴ Kaghuni zwanama da, ma grum a nzatá nzakwa kaghuni, ṅa sagha tsa fitik ya ksaghunaghata manda ghali wa.

⁵ Kaghuni demem ná, zwana tsuwadaka fitik kaghuni. Nza a amu manda gwal ma grum girvidik ya wa.

⁶ Ka si mantsa tsi katsi, ma ksu hani ta amu manda ṅa sanlaha ya. Katək ná, nza-manza hzleṅa ndiri ka zlaha vgha mu.

⁷ Gwal ta hani ná, girvidik ta hana həṅ ta hani, girvidik ta ghuyakwa həṅ ta ghuyaku guli.

⁸ Amu ya, gifitik ta mbaḅa amu ta mbaḅa. Zlaha ma vgha mu. Klafma zlgay nda ṅuduf nda ḅvu ka nzakwa həṅ manda sudatá lguta kufur ṅa wara nda tsi. Fafma ghəṅa mu ta mbaku manda fatá takazak‡ ma ghəṅ.

⁹ Pəgha a Lazglafta ta amu ṅa ghuzlamap tiri wa. Hgafṅa ta amu ṅa mbamafta nda ma Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ghəṅa amu mtuta Yesu, ṅa nzakwa mu kawadaga nda tsi. Dər má ta nda iri mu, dər má nda rwa mu, kawadaga nzatá nzakwa mu nda tsi.

¹¹ Tsaya tama, mbruvuswambra ta vgha ghuni, katuvuswa kata ta vgha ghuni manda ya ta magə kuni ndanana ya.

Dzatá ghəṅa gwada Pwal

¹² Zwanama da, ta ndəḅa dzvu yu da kaghuni, vlawa glaku ṅa gwal ta ksa slna Lazglafta mataba ghuni, gwal zḅap Lazglafta ka fata ta ghəṅa kaghuni ṅa taghaghunafatá tvani ya.

* 4:10 Ngha ta 2 La Kwəreṅt 1:16. † 4:17 Aya 15-17: Gray nda 1 La Kwəreṅt 15:51-52. * 5:2 Gray nda Mata 24:43, Lukwa 12:39, 2 Piyer 3:10. ‡ 5:3 Gray nda Irmiya 6:14, 8:11. † 5:8 Gray nda Isaya 59:17, Afisus 6:11-17.

¹³ Vlawa glaku ŋa taŋ dar ka dʋuta kuni ta həŋ katakata ta ghəŋa slna taŋ. Nzuvuswanza nda zdaku mataba ghuni, nda ya nda sanlaha guli.

¹⁴ Zwanama da, ta ndəba dzvu yu da kaghuni, dvawadva ta gwal ta yadi, tsafarawa gwal hulehuleba, vlawa mbraku ŋa gwal htu mbrakwa taŋ, ka ksa kuni ta ŋuduf nda inda mndu.

¹⁵ Daswa ka kuni, da vranamtá mndu ta ŋaslu ta mndu nda ŋaslu. Navawaja katək, ka maga skwi ya dina mataba ghuni, nda ya ŋa hamata sanlaha tani.

¹⁶ Nda rfu ka kuni nzakwa ghuni.

¹⁷ Ma zlanap kuni ta maga du'a.

¹⁸ Rfanaghawa Lazglafta dər ta ghəŋa wati ma skwi tsi, kabga tsaya skwi ŋa magay ghuni ta zdəganatá Lazglafta, na tsa kaghuni gwal nda ndi'a nda Yesu Kristi ya.

¹⁹ Ma su'ufiŋ kuni ta Sulkum nda ghu6a,

²⁰ Ma mnə kuni ta mtsiriu' nda gwada la anabi.

²¹ Ama kwatsadapwa inda skwi demdem, ka zbapta kuni ta ya dina,

²² ka tsaghuta kuni ta vgha nda inda 6ədzaku.

²³ Ka ghu6aghunaghu6a Lazglafta ya ta vlatá zdaku kaghəŋani, ka naghunaftá tsi ka ŋani dardar. Ka nghan tsatsi ta kaghuni tsuhtsuh, nda sulkuma ghuni tani, nda hafa ghuni tani, nda slu'uvgha ghuni tani. Tsaya dza'a kwal rutsak kul nzafta ta kaghuni ma fitika sagma Mghama mu Yesu Kristi.

²⁴ Dza'a magay tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, kabga ta magay ta inda skwi ya mna tsi.

²⁵ Zwanama da, ndəbawa dzvu ta ghəŋa aŋni.

²⁶ Ka ganaghata kuni ta zgu ta zwanama nda dvaftá vgha hmətət.

²⁷ Ta ndəba ghunatá dzvu yu ma hga Mgham Yesu. Ka dzananafta kuni ta na delewer na ta inda zwanama.

²⁸ Ka nza zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña la 2 La Tesalunik

Ga zgu

¹ I'i Pwal, kawadaga nda i Silas nda Timute, ta vinda na delewer na ña kaghuni Igliza Lazglafta ma luwa Tesalunik, kaghuni ta nzakway ka ña Da mu Lazglafta, nda Mghama mu Yesu Kristi ya.

² Ka nza zðakatahudi nda zðakwa i Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi ta ghøña kaghuni.

Dza'a sasa Yesu da tsa guma

³ Zwanama dá, had' ñni ta zlanja rfanaghatá Lazglafta ta ghøña kaghuni wa. Nda nza tsaya tðukwa, kabga ta dza'a ta køma ta køma zlgghay nda ñudufa ghuni, nda ðvu ta dza'a ta køma ta køma ta magø inda kaghuni ña sanlaha ya.

⁴ Tsaya ta køl ñni ka ghubakwa ñni ta ghøña kaghuni da sanlaha ma Igliza Lazglafta. Kaghuni ná, ñananja kuni ta zlgghay nda ñuduf, ka su'a ghuya ðanwa nda giri ta gø lu ña ghuni.

⁵ Tsa ghuya ðanwa ya ta maray kazlay: Tudúkwa guma Lazglafta kø'a, ña klaftani ta kaghuni ka gwal nda ra ña da ga mghama Lazglafta, ya ta ghuyø kuni ta ðanwa ta ghøñani ya.

⁶ Skwi tðukwa dza'a magata Lazglafta, na tsa ghuyanaptá ðanwa dza'a ghuyanapta tsi ta tsa gwal ta ghuyaghunaptá ðanwa ya guli.

⁷ Ma zlagapta dza'a zlagapta Mgham Yesu Kristi ná, dza'a vlaghunavla ta mbi'a vgha ta kaghuni ta ghuytá ðanwa ya, nda anñi tani. Ta luwa dza'a saha tsi kawadaga nda duhwalha Lazglafta gwal nda mbra ya.

⁸ Ma takataka vu ta zlgghaku dza'a saha høn ña ghuzlanaptá iri ta gwal kul snanñtá Lazglafta*, ta kwalaghutá snatá Lfida Gwadá Mghama mu Yesu Kristi ya.

⁹ Tsa ghuzla iri dza'a ghuzlanapta lu ta høn ya ná, tsaya zadánatá høn dza'a zadánata lu di'ij nda wa ira Mgham Yesu, nda glakwa mbrakwani† tani.

¹⁰ Ma sahani dza'a magakwa tsaya, ña zlezlvay inda gwal ta zlgghafta, ña ndrømmimay inda tan nda ndrømmima. Tekw kaghuni mataba tan, kabga zlgghafzlggha kaghuni guli ta gwadá ya mnaghuna ñni.

¹¹ Tsaya ta køl ñni ka gðata ta maga du'a da Lazglafta ta ghøña ghuni, kada nzata kuni ka guram nda skwi ya hgaf tsi ta kaghuni, ka zlgghaftá kuni ya. Ka katá tsi ta kaghuni nda mbrakwani, ña magay ghuni ta skwi ðinadina, nda ya ña yifanaftani ta zlgghay nda ñudufa ghuni.

2

Skwi dza'a magaku ta saha Yesu

¹ Zwanama dá*, ta kumay ñni ta mnaghunatá gwadá ta fitika sagha dza'a sagha Mghama mu Yesu Kristi, nda gwadá ta fitika tskavata dza'a tskavata mu ta kømani ya. Wya skwi ta ndøbu ñni ta dzvu da kaghuni:

² Ka mamu mndu ta mnaghunata kazlay: Saghasa fitika sagha Mgham Yesu kø'a, yaha kuni da zløñ ka ghuya ghøña ghuni. Dør má la anabi tsi, ðar má snanñ nda sna a kuni ta gwadáy, ðar i'i a ta vindaghunafta ká lu má mnaghunata.

³ Yahayaha mndu da nanaftá kaghuni ðar nda wati ma tsakalawi. Gi ðanjanñ a dza'a sagha tsa fitik ya wa. Makød tsaya ná, nda ndøgha gwal dza'a gafñtá sidi nda Lazglafta, ña saba tsa ghwadaka mndu ya ðøday ta ðafi. Tsatsi mndu ta nzakway ka ghuma.

⁴ Dza'a sli' avafsl'i a ta ghøña inda skwi nda ghua, nda ya ta ghøña inda skwi ta tsølu lu ta tsølu ta kømani. Ña nzamtani ma høga Lazglafta, ña mnayni kazlay: I'i Lazglafta† kø'a.

⁵ Mnaghunamna yu ta inda tsa skwiha ya ma fitika nzakwa dá da kaghuni. Zaghunapza ra?

⁶ Ndanana ná, nda sna kuni ta skwi ta ñaghutá tsa ghwadak ya. Ka saghasa tsa fitikani ya ná, dza'a zlagapzlagá.

⁷ An mndani, nda ghada ta magakumagaku slnahani. Ma tsananñta tsa mndu ta ñaghuta ya ta tvi dza'azlay ná, kdøkkdøk a dza'a maga tsi ta slnani wa.

⁸ Dza'a sabsa ta ðafi. Ma sagha dza'a sagha‡ Mghama mu Yesu ma glakwani, ña zadánatani nda hafu dza'a vuslagapta tsi ma wani.

⁹ Nda mbrakwa halaway dza'a saba tsa ghwadaka mndu ya, ña magayni ta inda mazømmømma, nda inda skwi ya ta ndrøkwawu lu nda ndrøkwawa, nda inda mandømmimi ña nana§ mnduha.

¹⁰ Dza'a magay ta inda ghwadaka skwiha ña nanaghatá gwal ta zada ghøña tan, kabga kwalaghuta tan ta tsu'afñ, ðvaf a høn ta kahwathwata má dza'a mbanafñ høn ya wa.

¹¹ Tsaya køl Lazglafta ka ghunagatá mbrakwa zadaku ta ghøña tan ña zlgghafta tan ta tsakalawi,

* 1:8 Grawa nda Isaya 66:15. † 1:9 Gray nda Isaya 2:10, 19, 21. * 2:1 Gray nda 1 Tesalunik 4:15-17. † 2:4 Gray nda Daniyel 11:36, Izekiyel 28:2. ‡ 2:8 Gray nda Isaya 11:4. § 2:9 Gray nda Mata 24:24.

¹² kada tsanaghata Lazglafta ta guma ta inda tsa gwal ta kwalaghuta zlgħaftá kahwathwata, zdəgana maga ghwadaka skwi ta həŋ ya.

Nzakwa ka mnda zlgħay nda ŋuduf nda diha

¹³ Aŋni, nda ra ka rfay ŋni ta Lazglafta ta ghəŋa kaghuni zwanama. Dvudva Mgham Yesu ta kaghuni kabga Lazglafta ta zbaptá kaghuni daga ta tanjan, ŋa mbaughanafta nda ma slna Sulkum, ka faghutá kaghuni nda ghuəa, ma zlgħafta ghuni nda ŋudufa ghuni ta tsa kahwathwata ya.

¹⁴ Ŋa tsaya kəl tsi ka hgəftá kaghuni nda ma Lfida Gwada ya mnaghuna ŋni, ŋa mutsəfta ghuni guli ta glakwa hga Mghama mu Yesu Kristi.

¹⁵ Tsaya tama zwanama da ná, dihavawa diha, ka ŋanata kuni ta inda tsa skwiha taghaghunaf ŋni ya, dər ya mnaghuna lu nda mna, dər ya vindaghunafta lu nda vinda a tsi.

¹⁶ Ta maga du'a yu da Mghama mu Yesu Kristi tsatsi ka ghəŋani, nda ya da Da mu Lazglafta ya ta dvutá amu, ya ta zdəntá huđi ka ləamatá ŋuduf ŋa kdekedzen, nda skwi faf mu ta ghəŋ tida.

¹⁷ Ka ləaghunata tsi ta ŋuduf, ka vlaghunata tsi ta mbrakwa gdata ta maga skwi dinadina ma slna nda ya ma gwada.

3

Magawa du'a ta ghəŋa aŋni

¹ Skwi ya ta pdaku tama zwanama da, magawa du'a ta ghəŋa aŋni, kada dza'a gwada Mgham Yesu ta kama ta kama misimmisim, nda ya ŋa ghubaray mnduha manda ya ta magaku da kaghuni ya.

² Magawa du'a guli ta ghəŋa aŋni ŋa kataŋnatani da mnduha ta sidi, kabga inda mndu a ta tsu'a na gwada ta mnə ŋni na wa.

³ Mgham Yesu ná, vərda mndu ya, dza'a mbraghunafmbra, ŋa nghanai ta kaghuni da halaway*.

⁴ Wya skwi graf ŋni ta ghəŋa kaghuni ma ndi'atá vgha ŋni nda Mgham Yesu: Ta ŋanaja kuni ta hidaku ya ta vlaghunata ŋni, nda gdata ta gdata kuni ta magay nda ya dza'a kuni magay manda tsaya.

⁵ Ka maraghunamara Mgham Yesu ta tvi ŋa dvuta ghuni ta Lazglafta, nda ya ŋa hbay ghuni ta ŋuduf manda ŋa Kristi.

Maga slna manda va ŋa Pwal

⁶ Zwanama da, ma hga Mghama mu Yesu Kristi ta mna ŋni ta na gwada na ŋa ghuni, tsaghwa vgha tavata mnda zlgħay nda ŋuduf ta yadi, kul had ta maga skwi taghaghunaf ŋni.

⁷ Kaghuni, nda sna kaghuni ta skwi ŋa magay, ŋa ksay ghuni ta sada ŋni. Ma nzakwa ŋni da kaghuni ná, nza a ŋni ka gwal ta yadi wa.

⁸ Zan a ŋni ta skwa zaya mndu ka mbalay wa. Aŋni ka ghəŋa ŋni ta slavapta nda rvidik tani, nda fitik tani ka maga slna ŋa zay ŋni, kabga va a ŋni ta ghuyaghunaptá danwa† ta ghəŋa skwa zay ŋni wa.

⁹ Nza a vəl magay ŋni mantša ya kazlay, ra a ka mutsəy ŋni ta skwi da kaghuni wu kə'a wa. Nda nza tsa slna magə ŋni ya ŋa tagha skwi ŋa ghuni.

¹⁰ Ma tsa fitika nzakwa ŋni da kaghuni ya ná, wya ka ŋni si ta mnaghunata: «Ka va a mndu ta maga slna ya wu ná, ma vlanj kuni ta skwa zay guli,» ka ŋni.

¹¹ Tsa nzakwani ya, snaŋnaghasna kazlay mamu sanlaha ta yadi mataba ghuni, kul had ta maga slna kə'a. Ta ghəŋa valu da kiwa ghatalakw yeya skwi ta magə həŋ.

¹² Skwi ta mnə ŋni ŋa tsa mnduha ya, nda hga Mgham Yesu Kristi na: Magawamaga ta slna nda tvani, ka mutsa kaghuni ka ghəŋa ghuni ta skwi ŋa zay ghuni, ka ŋni.

¹³ Kaghuni ya zwanama ná, ma hərfaku kuni ta maga skwi dina.

¹⁴ Ka had yu ta sna tsa gwada vindaf lu ya wu, ka mndu katsi, mnananwa mnduha demdem, ka dgaghuta kuni ta vgha nda tsi, ŋa ksəftani ka hula.

¹⁵ Nziya nza tsi, yaha kuni da klaftá həŋ ka ghuma ghuni. Zlahawazlaha nda tvani, kabga zwanama ghuni ya.

¹⁶ Ka vlaghunavla Mgham Yesu tsatsi ka ghəŋani ta vla zdaku ya, ta zdaku dər ta wati luwa tsi. Ka nza Mgham Yesu kawadaga nda kaghuni demdem.

¹⁷ I'i Pwal ta vindaghunafta nda dzva da, ta ga zgu yu ŋa ghuni. Tsaya thatá dzva da ta inda delewerha ta vindafta yu. Mantša ya ta vinda yu.

¹⁸ Ka nza zdakatahuđa Mghama mu Yesu Kristi kawadaga nda kaghuni demdem!

* 3:3 Gray nda Mata 6:13, Yuhwana 17:15. † 3:8 Gray nda Slna gwal ghunay 20:34, 1 Tesalunik 2:9.

Tan̄tan̄a tsghatá lwa Pwal̄ n̄a 1 Timute

Ga zgu

¹ I'i Pwal, ghunatá mnda Yesu Kristi, manda ya mnaf Lazglafta mnda mba amu nda Yesu Kristi ya faf mu ta ghəj tida ta vinda na delewer na.

² Na kagha Timute*, vərda zwan̄a da ma zlgħay nda ɲuduf ta vinda yu. Ka vlagħavla Lazglafta ta nzakway ka Da, nda Mghama mu Yesu Kristi ta zdakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zdakwani.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta tagħanata ghwadaka skwi ta mndu

³ Manda ya si ta mnə yu n̄a għa ma sli'a da da luwa Mekaduniya ya kay, ka nzata ka ma luwa Afisus, kabga mamu gwal ta tagħa tsakalawi n̄a mnduha. Ka dvanaghata ka ta həj n̄a zlan̄ta tan̄.

⁴ Ka mnanata ka ta həj, yaha həj da lagħwi da hamtá ghəj ma gwada ta pruku-tunzum, nda mbada mndəra mndu kul had lu dza'a kdanakta. Ta klaktá hwaslaḅaku, ka zlan̄ta ɲlaku ta kəma ta kəma ma slna Lazglafta ma zlgħay nda ɲuduf tsaha ya.

⁵ Klatá ghəj tsa gwada ta mnaghata yu ya ná, tsaya sli'anaf̄ta d̄vu ya ta sabi ma ɲuduf ya nda għuḅa, nda vərda ndanu kul had sana dga ghəj, nda vərda zlgħay nda ɲuduf.

⁶ Tsughwadaghū tsughwada sanlaha ta tvi, ka lagħwi zadamta ma tsa hwaslaḅakuha dza'a kwal katanaf̄ta həj ya.

⁷ Ta kumay həj ta nzakway ka gwal ta tagħanaf̄ta zlahā Lazglafta ta mnduha, ama sna a vərda hahəj ta skwi ta mnə həj wa. Sna a həj ta vərda skwi ya sladaf həj tida guli wa.

⁸ Nda sna amu kazlay: Dina zlahu kə'a, ka nda tvani ksa mndu ta slna nda tsi.

⁹ Nda sna amu guli kazlay: Fa a lu ta zlahu ka n̄a gwal tdukwa wu kə'a, ama fafa lu ta zlahu n̄a gwal kul sna gwada da mndu, nda gwal ta maga mbras, nda gwal ta sidi, nda gwal dmaku, nda gwal kul zlan̄a Lazglafta, nda gwal kul snan̄tá dzahay', nda gwal ta pslatá dadaha tan̄, nda gwal ta pslatá mndu,

¹⁰ nda gwal ta hliri, nda gwal ta hahanaku zgun nda zgun, nda gwal ta dzawaptá mndu ka vu'a, nda gwal tsakalawi, nda gwal ta wada a ta wadū ka bətbət, nda ya n̄a gwal ta maga sanlaha ma ghwadaka skwiha, ka zlan̄tá vərda tagħa skwi.

¹¹ Tsa vərda tagħa skwi ya ná, ta slanaghata ma Lfida Gwada faḍim lu n̄a mnay ta ghəj glakwa Lazglafta lu.

Rfanaghatā Kristi

¹² Ta rfay yu ta Yesu Kristi Mghama mu, ta vlihatá mbraku prək maga slna da. Ta rfay yu ta ghəj vəl klaftani ta i'i ka mndu nda ra n̄a faf̄ta ghəj tida, n̄a maganatā slna.

¹³ An̄ mndani, nda nza yu ka mndu si ta pgha rutsak tida ghalya, ka mnda giri n̄ani, ta balanata, ama ka tawatá Lazglafta ta hidahida ta i'i, kabga ma kwala da kul snan̄ta si ta maga† yu ta tsa skwiha ya. Si had zlgħay nda ɲuduf da i'i wa.

¹⁴ Ka zdidintá Mghama mu ta hudi katakata, ka vlihatá zlgħay nda ɲuduf, nda d̄vu ya ta mutsu lu ma guyatá vgha nda Yesu Kristi.

¹⁵ Wya tsa vərda gwada nda ra ka tsu'af̄ta inda mndu ya: Sasa Yesu Kristi ta ghəj hadik n̄a mbanaf̄ta gwal dmaku. I'i mali mataba tan̄.

¹⁶ Tsaya kal Lazglafta ka tawatá hidahida ta i'i. Kuman̄kuma Yesu Kristi ta maravata ma i'i ta nzakway ka mali mataba gwal dmaku ya, ta glakwa ksa ɲudufani. Nda nza ka gray n̄a gwal dza'a zlgħaf̄ta tsatsi, n̄a nzakwa tan̄ nda rfu n̄a kdekedzen.

¹⁷ Ka nza sgit nda glaku n̄a dekdek n̄a Mgham kul had ta mtavata, kul had ta nghavata, tsatsi turtuktuk Lazglafta n̄a kdekedzen. Amin!

¹⁸ Timute zwan̄a da, na gwada ta mnaghata yu ná, manda va ya mna la anabi ta gwada ta ghəj għa ghalya ya, n̄a nzakwa na gwada na n̄a vlagħatá mbraku, kada lavin̄ta ka ta vulaf̄ta vərda kuvu.

¹⁹ Njan̄a ta zlgħay nda ɲudufa għa nda fatá ndana għa kul had sana dga ghəj. Vzin̄va sanlaha ta tsa fata ndanu kul had dga ghəj ya, ka dzatá zlgħay nda ɲudufa tan̄.

²⁰ Mataba tsa mnduha ya na i Himene nda Alegzandra. Vlan̄va yu ta həj ta halaway‡, kada kwala həj razəgəltá Lazglafta.

2

N̄a wa rakwa tsəlbay mu ta tsəlbū na?

¹ Skwi ya vli yu ta mbraku tan̄tan̄ ta ghəjani karaku ná, tsaya dawa skwiha da Lazglafta nda maga du'a, nda taw ma ghuvani, nda rfanaghata ta ghəj inda mnduha.

² Dina ka maga du'a ta ghəj mghamha nda inda gwal ta ɲanatá ga mgham, kada mutsafta mu ta nzaku leḅekw, ma zdaku, ma zlan̄a Lazglafta nda tvani, n̄a nzay mu ta nzaku manda ya ta raku dər ta watū ma tvi tsi.

³ Tsaya skwi dina ta zdəganatá Lazglafta mnda mba amu.

⁴ Ta kumay tsatsi ta mbafta* inda mndu, ka mutsafta tan̄ ta snan̄tá kahwathwata.

* 1:2 Ngha ta slna gwal ghunay 16:1. † 1:13 Ngha ta slna gwal ghunay 8:3, 9:4-5. ‡ 1:20 Gray nda 1 La Kwarentj

5:5, 2 Timute 2:17, 2 Timute 4:14. * 2:4 Gray nda Izekiyel 18:23.

⁵ Na nzakwani ná, turtuktuk Lazglafta. Turtuktuk mndu ta guyanafá mndu nda Lazglafta guli. Tsa mndu ya ná, Yesu Kristi ya

⁶ ta vlatá ghənjani nja varatá inda mnduha demdem†. Tsaya skwi ya maga tsi ma fitik ya fa Lazglafta.

⁷ Nja tsaya kəl lu ka fatá i'i ka mnda mnay, ka mnda ghunay‡ guli. Nda nza yu ka mnda taghanafá gwal kul nzakway ka la Yahuda§ ta gwada ta zlgħay nda njuduf, nda kahwathwata. Tsakalawa da a wu, kahwathwata ta mnə yu.

Imi'aha nda zgwana

⁸ Ta kumay yu tama ta magay zgwana ma inda vli ta du'a nda kapatá dzvu ya nda ghu6a hezle' nda ta luwa, nda gatá sidi a wu, nda zlerdawi a guli wa.

⁹ Nja mi'aha ya guli ná, ka nzakwa hahəj nda hba vgha manda ya ta raku. Ma laghu həj da rka nda datá ghəj ya nda bla. Ma laghu həj da rka nda dasu, dər nda mizidikw, dər nda lgut ya nda bla dzvani* a tsi.

¹⁰ Ka rka həj ta rka nda nermata slnaha tanj, manda ya ta ranja mi'aha ta maranjá zləjəy tanj ta Lazglafta.

¹¹ Ma fitika tagha skwi ya guli, seftekwa ka marakw nzata, nda hanatá ghəj.

¹² Vlanj a yu ta tvi ta marakw nja taghanafá skwi, dər nja ga mgham ta ghəja zgun wa. Seftekwa kati nzata.

¹³ Adamu na tanjanja mndu zlaganap Lazglafta, kada magafá tsi ta Hawa.

¹⁴ Adamu a nanaf halaway guli wa, marakw ya nanaf tsi, ka kwalagħutá marakw ta snatá gwada Lazglafta†.

¹⁵ Dər má mantsa tsi, dza'a mbanafmba Lazglafta ta marakw nda ma yayni ta zwani, ka gdavagdá tsi ta njavata ma zlgħay nda njudufani, nda dvutá mndu, nda nzaku nda ghu6a.

3

Gwal ngha Igliz

¹ Nana gwada dza'a yu mnay na ná, gwada nja faftá ghəj tida ya. Ka dvafdva mndu ta slna nzakw ka mali ta ghəja Igliz kati ná, nərma skwi ya dvanj tsi.

² Dina ka nzakwa mali ta ghəja Igliz, ka mndu kul had rutsak tida, turtuk ka markwani, zlahafzlahā kati ta ghəjani, ta ndanay kati ta ndanu tdukwa, dina ka nzakwani, ta tsu'ay kati ta matbay ga tanj, nda sna kati ta taghanafá skwi ta mndu,

³ ma nza tsi ka mndu ta sa ima inabi, ma nza tsi ka mndu ta sidi, ama le6tekw ka nzakwani. Ma nza tsi ka mndu ta ghazenjenj, ma nza tsi ka mndu dvutá ta tsemi.

⁴ Nda sna kati ta njanatá həgani, nda sna kati ta zlahā zwanani nja nzakwa tanj ka zwani ta sna gwada nda hanata ghəj guli.

⁵ Ka si sna a mndu ta njanatá həgani wu kati, wa kə'a dza'a lavinjá nghaftá Igliza Lazglafta na?

⁶ Ma nza tsa mndu ya ka lfida mndu ma zlgħay nda njuduf, da glə tsi ta ghəj, da zləmbamtá tsi ma mndərga tsa guma tsanagħa lu ta halaway ya.

⁷ Dina ka nzakwani ka mndu ya ta ghubu dər gwal kul snanjá Lazglafta, kada nzakwa tsi ka mndu kul had lu ta gagay nda gaga, da zləmbamtá tsi da d6la halaway*.

Gwal ksa slna ma s6la mnduha

⁸ Gwal ta ksa slna ma s6la mnduha ya guli, dina ka nzakwa tanj. Yaha həj pgha wirak his ma vu, yaha həj nzakway ka gwal ta sasaku, ka gwal ta zba tsemi nda ta ghwadaka tvi.

⁹ Dina ka nzakway tanj ka gwal ta njanatá kahwathwata ya marigij lu ma zlgħay nda njuduf nda fata ndanu kul had sana dga ghəj.

¹⁰ Dina ka dzəghanjá həj karaku. Tahula tsa, ka had sana skwi nja mnafta ta həj wu kati, lavinjla həj ta nzakway ka gwal dza'a ksa slna ma s6la mnduha.

¹¹ Mantsa ya mi'aha ta ksa slna ma s6la mnduha guli. Dina ka nzakwa tanj. Had wu ka həj ta kusleberaku, zlahafzlahā ka həj ta ghəja tanj, ka nərmani ka həj nzakway ma inda skwi.

¹² Mndu ta ksa slna ma s6la mnduha ná, turtuk ka markwani, pərdafpərdá kati ta zlahā zwanani nda gwal ga tanj tani.

¹³ Ka nda tvani ta ksa gwal ta ksa slna ma s6la mnduha ta slna kati ná, ta vlanjla lu ta glaku ta həj ma inda vli. Lavinjla həj ta gwada tanj kul had zləj ma fatá ghəja tanj ma zlgħay nda njuduf ma Yesu Kristi.

Hya skwi ta vlamata zlgħay nda njuduf

¹⁴ Ta vindi yu ta na delewer na nja għa ná, nda fa njudufa da ta labə da nghaghghata.

¹⁵ Ala, ka gərdugərdá yu kati, dza'a nda sna ka káka dza'a nzaku ma h6ga Lazglafta ta nzakway ka Igliz, hahəj gugudí ta dihanatá kahwathwata.

¹⁶ Manda va tsaya ná, dagala nzakwa skwi ya nda difa payaf Lazglafta, ta nzakway ka Kristi ya zlgħaf mu.

Marigij mara Lazglafta ka mnda s6la.

Tudukwa nzakwani,
ka Sulkum nda ghu6a† maranjta.

† 2:6 Gray nda Mata 20:28. ‡ 2:7 Gray nda 2 Timute 1:11.

§ 2:7 Gwal kul snanjá Lazglafta Da mu ta Luwa. * 2:9

Gray nda 1 Piyer 3:3. † 2:14 Aya 13-14: Ngha ta Zlrafta 2:7, 21-22, 3:1-6. * 3:7 Aya 2-7: Gray nda Titus 1:6-9. † 3:16 Gray nda Ruma 1:4.

Nda nga duhwalha Lazglafta, ka mnə lu ta gwada tida, ɲa inda gwal kul nza-kway ka la Yahuda.

Ka zlgħaftá mnduha ma inda vli ta ghəɲa hadik.

Ka klagħaftá Lazglafta ta luwa da vla glak-wani.

4

Tagħa skwa gwal tsakalawi

¹ Tsaliɲtsala Sulkum nda ghuḅa kazlay: Ma kdavakta fitik ná, dza'a zlanavazla san-laha ta zlgħay nda ɲudufa tan, ka lagħwi da sna ɲa sulkumha ta nana mndu, nda tagħa skwi ya ta klagapta għwadaka sulkumha kə'a.

² ɲa nanaghata gwal ta maga madgwirmaɲgwir, ta mna tsakalawi, ta həɲ. Vli ma ndana tsa mnduha ya ná, manda datá kufur għandand ma vu ya nzakwani.

³ Dza'a lmay həɲ ta zay lu ta sanlaha ma skwa zay. Wya Lazglafta ta zlagigintá tsa skwiha ya ɲa zay gwal zlgħay nda ɲuduf, gwal nda sna ta kahwathwata. Ta zə həɲ ya, ɲa rfay tan ta Lazglafta ta ghəɲani.

⁴ Manda va tsaya, inda skwi zlagigin Lazglafta ná, dīna* nzakwani. Ka ta rfanagħarfa lu ta Lazglafta ta ghəɲa skwi ta zə lu, had sana skwi ɲa wudanaghuta wu,

⁵ kabga għuḅɲ għuḅa Lazglafta nda gwadani nda ya nda ma maga du'a guli.

Nzakway ka vərda mnda maganátá slna ta Yesu Kristi

⁶ Ka tagħanaftagħa ka ta inda tsa skwiha ya ta zwanama katsi, dza'a nzakway ka ka ɲərma kwalva Yesu Kristi. Dza'a maraɲmara ka kazlay: Nda bagħa ka nda gwada zlgħay nda ɲuduf, nda ya nda vərɲaka tagħa skwi ya tagħaf ka kə'a.

⁷ Zluɲzla ta gwada prukutunzumha ta gwada halata mi'aha. ɲavaɲa kagħa, ka nza ka ta nzaku ma ndi'ata vgha għa nda Lazglafta.

⁸ Skwi dīna zavzava ɲa hwaya us ma vgha, ama sira a katu mida wa. Ndi'atá vgha nda Lazglafta katək na vərɲa skwi ta kata mndu ma inda skwi, kabga da tsatsi na ta ta imi ta sləməɲ ta ghəɲ nzaku ya ndanana, nda nzaku ya ta kəma.

⁹ Nana gwada na ná, vərɲa gwada ya, nda ra ka tsu'aftha inda mndu kul had sana dzudzukway.

¹⁰ Tagħəɲa tsaya ta kəl mu ka dzatá vgha ka ɲavata ka maga slna, kabga nda fa ghəɲa mu ta Lazglafta ya nda hafu mida. Tsatsi ta nzakway ka mnda mba inda mndu, katkatatani gwal zlgħay nda ɲuduf.

¹¹ Tsaya skwi dza'a ka sladanata, ka tagħay.

Nzanza ka mndu ɲa ksa sadani

¹² Yaha mndu da hertətátá nzakwa għa ta ka zwan. Katak ná, nzanza ka ɲa gwal zlgħay nda ɲuduf, ka mndu ɲa kla sadani ma tva gwada, ma tva nzaku, nda ya ma tva nzaku nda għuḅa.

¹³ Ma kdaku yu ka labə ya, ka gdāta ka ta dzaɲanaftá gwada† Lazglafta ta mnduha, ka vla ka ta mbraku ɲa tan, ka tagħa ka ta skwi ɲa tan.

¹⁴ Yaha ka da ganavatá masfa ta skwi ya vlagħa Sulkum ma kagħa, ya vlagħa lu ma fitika mnata la anabi, ka faghagħatá la galata mndu ta dzvu ya.

¹⁵ ɲafɲa ta vgha ta tsa skwiha ya, ka maga ka nda kdavakta ɲudufa għa, ɲa nghanɲa inda mnduha káka ta dza'a ta kəma ta kəma.

¹⁶ Dasuwa ka ka nda nzakwa għa, dasuwa ka ka nda skwi ta tagħa ka guli. Ndi'amndi'a mida. Ma tsa magay għa mantsa ya, dza'a mbanaftha ka ta ghəɲa għa, nda gwal ta fata sləməɲ ka snay tani.

5

Vla ta hidaku ɲa inda gwal zlgħay nda ɲuduf

¹ Ma davə ka ta glata mndu. Nda dasuwa ká ka gwada nda tsi, manda skwi nda da għa*. Manda mna gwada ɲa zwanama għa ka ka gwada nda zwana duhwalha.

² Galata mi'aha ya guli ná, manda mamaha għa, káka nghanəɲ. Nghanəɲ ta dagħala mi'aha manda kwagħa ma għa kul had ndananatá sana skwi nda həɲ.

Mi'a wadgu

³ Vla ta glaku ɲa vərɲaka mi'aha ka wadgu, ka matuɲulum.

⁴ Ka si mamu zwana tsa wadgu ya, ka zighihani a tsi katsi, tinəl hahəɲ dza'a zl-rafta katanatá gwal ga tan, ɲa planamtá dzva tan. Tsaya skwi ta zdəganatá Lazglafta.

⁵ Tsa vərɲa wadgu ta nzakway ka matuɲulum kul had mndu ɲa katanɲa ya ná, ta Lazglafta fafta tsatsi ta ghəɲani. Had ta zlanatá maga du'a, ka tawa ghəɲ da Lazglafta nda fitik tani, nda rvidik tani, ɲa dāwa katu da tsi wa.

⁶ Ama wadgu ya ta nzaku ta dagħayak-wani ná, nda mta tsaya dar má ta ndiri tsi.

⁷ Tsaya skwi dza'a ka havanaktá həɲ, kada nzakwa həɲ kul had rutsak ta həɲ.

⁸ Ka had mndu ta nghanɲa ka la tan, katkatatani la ma həga ga tan wu katsi, 6liɲ6la tsa mndu ya ta zlgħay nda ɲuduf, mal tsatsi badzatani ka mndu kul zlgħaftá Yesu.

* 4:4 Gray nda Zlrafta 1:31. † 4:13 Nghanəɲ ta Lukwa 4:16-21.

* 5:1 Gray nda Levitik 19:32.

⁹ Marakw ya mtu zə'ala tan ná, ta magay ka imani ta mku' mbsak, kada mbədamta lu mataba mi'a wadgu. Tsa si turtuktuk yeya ka zə'al snaj tsi guli.

¹⁰ Ta ghubay ka lu ma nərma slnahani ta magə tsi. Va galanafgala katsi dina ta zwani, ta tsu'ay katsi ta matbay ga tan, ta mbazay katsi ta sala gwal zlgħay nda nɔdɔf, ta katay katsi ta gwal ta sa duni, fafa katsi ta ghənjani ka maga inda nərma slna.

¹¹ Yaha ka mbədamtá mi'a wadgu ta ka daghali ma tsa mbsak ya, kabga badu sli'avafta dva zgun ma vgha tan, ka dganatá hən nda Kristi ná, zbay tan ta dza'agəlta da zə'al.

¹² Dza'a ksay guma ta hən kabga ilanapəla hən ta skwi ya si kura hən tanjan.

¹³ Taghəna tsa guli, had sana skwi ta magə tsi ta ghəna sli'ani da ra watgha həga ga mndu wa. Dza'a ra watgha həga ga mndu yeya a guli wu, dagala va yawa tan. Gwada kul nghanatá hən ná, tsaghuzlaram ka hən dida.

¹⁴ Tsaya tama, ta kumay yu ta sli'a mi'a wadgu ta ka daghali ya da zə'alha tan, ka yaya hən ta zwani, ka ngha hən ta həga tan, kada kwala ghumaha mu ta mna gwada kul raku ta amu.

¹⁵ Mamu sanlaha ta gi ghadata mbədaghutá vgha, ka zluntá vərda tvi, ka laghwi mista halaway.

¹⁶ Ka mamu sana marakw ta zlgħaftá Yesu, nda mi'a wadgu ma mndəra tan katsi, ka kata tsi ta hən, yaha tsi zlanantá Igliz, kada lavinjta Igliz ta katanjta vərda wadguha ya ta dunlujwaku.

Gwal ngha Igliz

¹⁷ La galata mndu ta ksa slna dina mataba Igliz ná, dina ka vla glaku dagala nja tan. Katkatatani gwal ta mna gwada, nda gwal ta tagha skwi nja mnduha.

¹⁸ Ka lu vindaftha ma gwada Lazglafta na: «Had kuni dza'a hbunustá budzan ta wi ta sla ta dga hya wu,» ka'a. Mantsa ya ka'a guli na: «Ranjra vlanjta nisəlani† ta mndu ta ksa slna,» ka'a.

¹⁹ Ma gi tsu'af ka ta gwada ta mnafta lu ta sani ma glata mndu ta ksa slna mataba Igliz. Ba mamu ka masləmtsək ta b his ka hkən a tsi ta snanaghata.

²⁰ Gwal ta ga dmaku ya, dvanaghadvá ta hən ta kəma inda mnduha, kada ganaftha tsi ta zlən ta sanlaha.

²¹ Ta ndəba dzvu yu nja gha ta kəma Lazglafta, nda Yesu Kristi, nda ya ta kəma duhwalhani zabap Lazglafta. Snasna ta tsa gwada ya, yaha ka da laghwi da dva ghəj. Yaha ka da gala mndu nda gala.

²² Yaha ka da gi hwaya fanaghatá dzvu ta ghəna mndu nja vlanjta slna mataba Igliza Lazglafta. Yaha ka da hba huta mista mndu ta gatá dmaku. Ngha ta ghəna gha, yaha ka faftá rutsak ta vgha gha.

²³ Yaha ka gdata ta sa imi kwenkwen, ama ka sa ka ki'a ta ima inabi, nja ghzla skwi ma huda gha, nda ya nja ghzla tsa gdata ta gdata ka kul dughwanaku ya.

²⁴ Sanlaha ma mnduha ná, ta da bi dmakwa tan, dər ta la a lu tsanaghatá guma ta hən. Ama tahula tsanaghatá guma ta hən ta nghavata nja sanlaha.

²⁵ Manda va tsaya guli, ta nghaku nərma slna ta da bi, dər má sabə a tsi ta da bi gi hadahada wu, difaghuta a wa.

6

Lavu'aha

¹ Inda gwal ta ga vu'a, ka vla hən ta glaku nja danjahəgaha tan, kada kwala mnduha ta raza Lazglafta, nda skwiha ya ta taghə mu.

² Ka gwal zlgħay nda nɔdɔf na danjahəgaha tan katsi, yaha hən da kwal kul sna gwada da hən, kabga nzakwa tan ka zwanama ma zlgħay nda nɔdɔf. Ka javanə hən katək ka maganatá slna tan nda tvani, kabga tsa danjahəgaha tan ta maganata hən ta slna ya ná, gwal zlgħay nda nɔdɔf ta dvu Lazglafta hən.

Ma tse di ta saba inda ghwadaka skwi

Tsaya skwiha nja taghay gha nja mnduha. Ka vla ka ta mbraku nja tan.

³ Ka lagha mndu ka tagha sana skwi tskəm, ka zluntá vərda ka gwada Mghama mu Yesu Kristi, nda skwi ya ta taghə mu ta ranjta zlgħay nda nɔdɔfa amu katsi,

⁴ tsa mndu ya ná, gla ghəj ta glə tsi, had sana skwi snaj tsi wa. Dughwana a ma ndanani wa, zlərdutawi nda mba da gwada yeya snaj tsi. Ma tsaya ta saba drakuha, nda zlərdutawi, nda razuha, nda ghwadaka uwa'uwalakuha

⁵ nda zlərdutawi kul kdavakta mataba gwal kul had ghunislak ma ghəna tan. Snəgla a hən ta kahwathwata wa. Dina ná, skwi nja mutsa gadghəl ya ka hahən ta ndanay.

⁶ Manda va tsaya nzakwani, dina ná, mghama gadghəl ya, ka ta rfu mndu nda kuraghuta skwi ya da tsi.

⁷ Anj mndani, had sana skwi ya klaganam mu da ghəna hadik wa. Manda va tsaya guli ná, had sana skwi ya dza'a klinjta mu guli wa.

⁸ Tsaya tama, ka mamu mu nda skwi nja zay, nda skwi nja suday ta vgha ya ná, prək mu nda tsa.

⁹ Ama gwal ta zba nzaku ka gadghəl ná, ta dədamdəda hən da skwi ta dzəgha mndu. Nja

† 5:18 Ngha ta Vrafta ta zlahu 25:4 nda 1 La Kwarentj 9:9, Mata 10:10, Lukwa 10:7.

dədamta tanj da dəbla ghwadaka mnduha ta badza mndu, nda ya ta zadanata mndu na dekdek.

¹⁰ Dvutá tsemi ná, ta klakla ta slrəna inda ghwadaka skwi. Ma tsa dvuta tanj ta tsemi ya, ka zlanavata hən ta zlgħay nda nđufu fa tanj, ka gara6 tsi ta hən katakata.

Vərdaka vula zlgħay nda nđuf

¹¹ Ama kagħa mnda Lazglafta, wara ta tsa skwiha ya. Ka zba ka ta tva nzaku tđukwa, nda tva ndi'anavata vgha ta Lazglafta, nda tva zlgħay nda nđuf, nda tva dvutá mndu, nda tva ksa nđuf, nda tva nzaku le6tekwa guli.

¹² Lma ta vərda lma zlgħay nda nđuf. Zak za ta hafu na kdekedzen, kabga hgafgha Lazglafta ta kagħa ta ghəjani ma mnaŋta għa ta nəmata zlgħay nda nđufu fa għa ta kəma ndəghata masləmtsəkha.

¹³ Ka yu ta mnaghata ta kəma Lazglafta ta vla hafu na inda skwi, nda ya ta kəma Yesu Kristi ta mnigŋtá vərda gwada ta kəma Pwanəs Pilat* ná,

¹⁴ ka nənata ka ta na gwada ta mnaghata yu na. Ka nzata ka kul had sana skwi ta kagħa, kul had rutsak, ha ka sagħa fitik dza'a kəl Mghama mu Yesu Kristi ka maravata.

¹⁵ Dza'a maravamara badu fitik ya tsaf Lazglafta. Da tsa Lazglafta ya inda mbraku. Tsatsi Lazglafta turtuktuk. Tsatsi dzu6aya zdaku. Tsatsi ta ga Mgham ta ghəjə mghamha†. Tsatsi mgham ta malaptá mghamha.

¹⁶ Tsatsi turtukwani kul had ta mtavata, ta nzaku ma tsuwadak kul lavŋtá mndu ta bhanavata. Had mndu ta kdə nghanja wa. Had mndu dza'a lavŋtá nghanja‡ guli wa. Nani glaku, nda mbraku, na kdekedzen. Amin!

Vlanja hidaku ta gwal ka gadghəl

¹⁷ Mnanamna ta gwal ka gadghəl ma na ghəjə hadik na, yaha hən da ghəbaku, yaha hən da lagħwi da faftá ghəjə tanj ta gadghəla§ tanj ya dza'a kwal kul nzdavata. Ta Lazglafta ya ta vlamatá inda skwi ka haslay na zakwa mu nda rfu ka hən faftá ghəjə tanj.

¹⁸ Mnanamna ta hən ka maga hən ta zdaku. Ka sganaghata hən ta maga skwiha đinadina. Mnanamna ta hən ka muvla hən ta muvla, ka vla hən ta skwi na katanja sanlaha nda tsi.

¹⁹ Ka mantsa ya ka hən magay, dza'a tskanatska hən ma nəmma vli ta skwiha tanj, na slafta tanj tida badu mahtsim*, kada mutsafa hən ta vərda hafu.

Dzatá ghəjə gwada

²⁰ Timute da, dasuwa ka ka nənata skwi ya fagħam Lazglafta ma dzvu. Ma fam ka ta wa għa da gwadaha ka bəbət kul gra vgha nda zlgħay nda nđuf, nda tagħa skwi ya ta mnə lu kazlay: Snaŋtá skwi kə'a ya, tsaw tsakalawi ya.

²¹ Ma famtá ghəjə ka tagħa tsa skwiha ya, kəl sanlaha ka Pak zlgħay nda nđuf. Ka nza zdakatahuda Lazglafta nda kaghuni!

* 6:13 Ngha ta Yuhwana 18:36-37, 19:11.

† 6:15 Gray nda Vrafta ta zlahu 10:17, Zabura 136:3.

‡ 6:16 Gray nda

Zabura 104:2, Sabi 33:20, Yuhwana 1:18.

§ 6:17 Gray nda Lukwa 12:20.

* 6:19 Gray nda Mata 6:20.

Mahisa tsghatá lwa Pwal ña 2 Timute

Gazgu

¹ I'i Pwal ta vindaftá na defteri na. Nda nza yu ka mnda ghunay Yesu Kristi, manda ya kumaf Lazglafta. Nda fa yu ña mna gwada ña mnduha ta ghəña gwada ta hafu, ya tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ta gwal ta ndi'áftá vgha nda Yesu Kristi.

² Ña kagha Timute* zwanja dá, ya ta dvu yu ta vindaghafta yu. Ka vlaghavla Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi Mghama mu ta zdakatahudani, nda tawa hidahidani, nda zdakwani tani.

Rfay Pwal ta Lazglafta

³ Ta rfay yu ta Lazglafta ta ghəña kagha. Ñani ta maganata yu ta slna nda ñudufa da turtuk, manda ya si ta maganata[†] dzidziha da. Inda fitika magay da ta du'a da Lazglafta nda fitik tani nda rvidik tani ya ná, ta havay yu ta kagha.

⁴ Havakta dá ta fitika mbəzay gha ta ima taw ná, ta mamay yu katakata ta nghəglantá kagha, kada ndəghafta ñudufa da nda rfu.

⁵ Ta havay yu, ya káka zlglafta kahwathwata nda ñudufa gha ta Yesu Kristi. Tsa zlgghay nda ñuduf ya ná, tinəl midza gha Luwis ta zlglafta, ka finjá ma gha Unis. Grafgra yu kazlay: Zlgghafzlggha kagha guli kə'a.

⁶ Tsaya ta kəl yu ka havglaghakta, yaha ka da wudinjta skwi ya vlagha Lazglafta, ma fitika faghaghata da ta dzvu ya.

⁷ Sulkum ya vlama Lazglafta ná, ña zbukwa vgha a wa. Katək ná, ta mbra nda mbra ta amu. Ta vlamavla ta dvu nda ksanatá ghəñ.

⁸ Yaha ka da hula mna gwada ta Mghama mu. Yaha ka da hula mna gwada ta i'i tsam lu ma gamak ta gwada ta tsatsi ya guli. Katək ná, zlgghafzlggha ta ghuya danja kawadaga nda i'i ta ghəña Lfida Gwada, nda fata ghəñ ta mbraku ya ta vlə Lazglafta.

⁹ Tsatsi ta mbamafata. Ka hgaftá tsi ta amu ña nzakwa mu ka mnduhani. Nza a kabga vlə magata mu ta skwi dina wu, ama mantsa ya kurata tsi nda zdakatahudani. Tsa zdakatahudani ya, vlamavla lu nda ma Yesu Kristi ma kdaku lu ka fatá ghəña hadik.

¹⁰ Ka maravatá tsi ndana tama nda ma zlagapta Yesu Kristi, mnda mba amu. Tsatsi ta klinjá mbrakwa mtaku, ka maramata nda ma Lfida Gwada ta tva nzaku nda hafu ña kdəkedzenj.

¹¹ Ña mna tsa Lfida Gwada ya ña gwal kul nzakway ka la Yahuda fata Lazglafta ta i'i ka mnda ghunay, ka taghay[‡] dá ña tanj.

¹² Ta ghəña tsaya ta kəl yu ka ghuya na danja na. Ama ksa a hulani ta i'i wu, kabga nda sna yu ta mndu ya faf yu ta ghəñ tida. Grafgra yu guli kazlay: Mamu tsatsi nda mbraku, ña ñanatá tsa Lfida Gwada fadim tsi ma dzvu ya ha ka sagha fitika tsa guma kə'a.

¹³ Ka nza kahwathwata gwada ya snaj ka da i'i ka skwi ña klay gha ta sadani. Ka nzamta ka ma zlgghay nda ñuduf, nda ya ma dvu ya vlama Yesu Kristi.

¹⁴ Ñanana ta ñerma tagha skwi ya faghama lu ma dzvu, nda mbrakwa Sulkum nda ghua, ya ta nzaku ma amu ya.

¹⁵ Nda sna ka kazlay: Zlidivazla inda gwal ta hadika Asiya kə'a. Tekw i Fizel nda Hermuzena mataba tanj.

¹⁶ Ka marananjara Lazglafta ta tawa hidahidani ta ghəña həga ga Unesifura, kabga si ta gdəgdá ta ksidimta ñuduf. Ksaf a na tsatá i'i ma gamak na ka hula wa.

¹⁷ Katək ná, ma bhagaghatani da luwa Ruma, ka zbə tsi ta i'i ka ndanjá, ka slaftá tsi ta i'i.

¹⁸ Má ka vlanjla Mgham Yesu Kristi ta mutsaftani ta tawa hidahida Lazglafta badu fitika tsa guma. Mal kagha guli nda sna ta katu ya katiha tsi ma nzakwa da ma luwa Afisus.

2

Nzanza ka vərdaka sludza Yesu Kristi

¹ Kagha tama zwanja dá, mbra ta vgha ma zdakatahudi vlama lu ma Yesu Kristi.

² Skwi ya snaj ka da i'i ta kəma ndəghata masləmtsakha ya, taghanaftagha ta ñerma mnduha ta lavinjta taghanaftá sanlaha guli.

³ Su'a ta ghuya danja ta slaghaghata ta ghəña gwada ta Yesu Kristi, manda ya ta su'u vərdá sludzi.

⁴ Ka ta ga sludzi mndu katsi, had' ta laghwi da famtá ghəñani manda ya ta magəhamata mnduha, ka ta kumay tsi ta zdanaftá ñudufa malani wa.

⁵ Manda tsaya mndu ta hwaya guli. Ka hwaya a tsi ta tsa hwaya ya nda tvani* wu katsi ná, mutsaf a ta nisəlani wa.

⁶ Mndu ta ñavata ka hva guli ná, tinəl tsatsi ta za yakwani.

⁷ Ndana ta skwi ta mnaghata yu. Ka ta ndanay ka katsi, dza'a vlaghavla Lazglafta ta tva snatá inda skwi.

⁸ Havakhava ta Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka zivra Dawuda, tsatsi ta sli'agapta nda hafu mataba gwal nda rwa, manda ya ta taghə na Lfida Gwada ya ta mnə yu na.

* 1:2 Ngaha ta Slna gwal ghunay 16:1. † 1:3 Ngaha ta Filipiya 3:4-5. ‡ 1:11 Gray nda 1 Timute 2:7. * 2:5 Gray nda

1 La Kwəñt 9:24-27.

⁹ Taghəŋa tsa Lfida Gwada ya ta ghuya yu ta danwa ha ka tсамtá i'i ma gamak manda mndu ta magatá ghwadaka skwi. Ama dər má mantsa tsi, hbam a lu ta gwada Lazglafta wa.

¹⁰ Tsaya ta kəl yu ka su'a inda skwi, ŋa mutsafta gwal zabap Lazglafta ta dakwa taŋ, kada mutsafta hahəŋ guli ta mbaku ta nzakway ma Yesu Kristi, ŋa nzakwa taŋ ma glaku kul had'kdavaktani ya.

¹¹ Nana gwada dza'a yu mnay na ná, gwada nda ra ya.

Ka mtumta mu kawadaga nda tsi, dza'a nzakway mu nda hafu kawadaga nda tsi guli.

¹² Ka ta su'ay mu ta ghuya danwa kawadaga nda tsi, dza'a gay mu ta Mgham kawadaga nda tsi guli.

Ka sna a ŋni ta kagha wu ka mu nda tsi, sna a yu ta kaghuni guli wu, ka'a dza'azlay nda amu.

¹³ Ka dər nza a mu ka nərma mndu tawa irani wu, tsatsi tani, ta nzakwani tsatsi† ka nərma mndu,

kabga laviŋ a tsatsi ta mnay kazlay: Sna a yu ta kagha wu kə'a nda ghəŋani wa.

Mna ta vərđaka gwada Lazglafta

¹⁴ Havanakhava ta tsa skwiha ta mnaghata yu ya ta sanlaha. Mnanamna ta həŋ ta kəma Lazglafta, ka zlanja həŋ ta zlərdawi ta ghəŋa gwadaha. Had' sana skwi ta katanja tsa zlərdawi ya ta mndu wu, ta ghəŋa zadɪntá gwal ta snay yeya katək ta zadɪnta tsi.

¹⁵ Kagha, navaŋa ka nzakwa ka ta kəma Lazglafta ka mndu nda ndəha, ka mnda maga slna kul had' hula ta ksafta ma slnani, ta mna vərđa gwada nda tvani.

¹⁶ Ma fə ka ta wa gha da gwadaha ka bətbət kul ksa vgha nda zlgħay nda ŋuduf, kabga gwal ta famtá ghəŋa taŋ da mndərga tsa gwadaha ya ná, ta sgaku nda sga di'inghuta taŋ nda Lazglafta.

¹⁷ Gwada ma wa taŋ guli ná, manda tsakwa gurdza nzakwani. Tekw i Himene‡ nda Fileta mataba tsa mnduha ya.

¹⁸ Zluŋzla həŋ ta tva kahwathwata. «Nda ghada luta sli'agapta ma mtaku,» ka həŋ ta mnay. Mantsa ya ka həŋ ta zlambiŋtá sanlaha ma zlgħay nda zlanja.

¹⁹ Tsaw tsa dihatá dughwanja skwi thaf Lazglafta ya ná, gigidavaf a wa. Wya ka lu vindafta ta tsa dughwan ya: «Nda sna Mgham Lazglafta ta gwal ta nzakway ka ŋani§.» Ka lu guli na: «Inda mndu ta mnay kazlay: Nja Mgham Lazglafta yu kə'a ná, ka mbədanambəda tsi ta hul ta maga ghwadaka skwi,» ka'a.

²⁰ Huzla tsatsaf lu nda dasu nda ya nda ghuva tili yeya a ta slanaghata lu ma həga dagala wa. Fidatá fu sanlaha, tsatsaf nda rbiŋl lu ta sanlaha. Na maga slna bađu gwada dagala sanlaha, ŋa maga slna nda hamata fitik sanlaha guli.

²¹ Ka Zlanzla mndu ta maga tsa ghwadaka skwiha mnə yu ya katsi, dza'a nzakway tsa mndu ya ka guram nda huzla ta kəl lu ka ksa slna nda tsi bađu gwada dagala, ya faghu lu nda paya ŋa maga inda slna dɪnadina.

Nzanza ka vərđa mnda ksa slna Mgham Yesu

²² Tsaghutsa ta vgha nda ghwadaka ndanu ya ta kumə duhwal ta magay. Zba ta tva maga skwi tdukwa, nda tva zlgħay nda ŋuduf, nda tva dvu, nda tva zdaku kawadaga nda gwal nda ghuba ŋudufa taŋ, ta hga hga Mgham Lazglafta.

²³ Ma fam kagha ta wa gha da zlərdutawiha ka bətbət, kul had' hayhayani, kabga ta sabsa zlərdawi mida.

²⁴ Vani ná, had' mndu ta ksa slna Mgham Lazglafta ta zlərdawi wa. Katək ná, ta mamay ká inda mnduha ta tsa mndu ya, laviŋlava katsi ta taghanaftá skwi ta mnduha. Ta ksay katsi ta ŋuduf ma skwi ta mnə mnduha tida.

²⁵ Nda hanatá ghəŋ katsi gwada nda gwal ta mbədanaftá gwadani. Ka waya ka skwi dza'a vlanjva Lazglafta ta tvi ta həŋ ŋa mbədanafta taŋ ta nzakwa taŋ, ŋa snanja taŋ ta kahwathwata.

²⁶ Nja vrakta ghəŋa taŋ, ŋa ndapta taŋ ma dəla halaway ya si ta ksaghutá həŋ ŋa snanatá skwi ta kumə tsi.

3

Kdavakta fitik

¹ Wya skwi ŋa snanja gha: Ma kdavakta fitik ná, dza'a mamu ghuya danwa,

² kabga dza'a nzakway mnduha ka gwal ta dvtutá ghəŋa taŋ, ka gwal ta dvtutá tsemi, ka gwal ta ghərbaku, ta gla ghəŋ, ka gwal ta kwarakwara ta ghəŋa Lazglafta, ka gwal kul had' nzi'inja taŋ ta dadaha taŋ, ka gwal kul had' ta rfa mndu, ka gwal kul had' ta zləŋa Lazglafta.

³ Dza'a nzakway həŋ ka gwal təntəŋa ghəŋa taŋ, ka gwal kul had' ta tawa hidahida ta mndu, ka gwal ta tsanavatá gwada ta mndu, ka gwal kul zlahavata, ka gwal ta sidi, ka gwal ka ghuma skwi dina.

⁴ Dza'a nzakway həŋ ka gwal ta dzawaptá mndu, ka gwal ta valafta ta mndu, ka gwal ta ghərbuta ma val gla ghəŋ. Mal skwi ta zdəganatá həŋ dvu həŋ ka Lazglafta.

⁵ Manda va gwal ta tsəbu ŋa Lazglafta ka həŋ ta nghə lu, ama va a həŋ ta snanja

† 2:13 Aya 11-13: Gray nda Ruma 6:8, Mata 10:33 nda Lukwa 12:9, Mbsak 23:19. ‡ 2:17 Himene: Ngha ta 1 Timute

1:20. § 2:19 Gray nda Mbsak. 16:5.

mbrakwa Lazglafta wa. Ma guya ka ta vgha nda mnderga tsa mnduha ya guli.

⁶ Mamu sanlaha mataba tanj ta ra watgha, ka dza'a da hęga da hęga ga mndu da gatafta mi'aha kul had mbrakwa tanj, hbu dmaku ta hęj, ta zawataku hara'utiri kavghakavgha ma ghęja tanj.

⁷ Inda fitik hęj ta tagha skwi mndani, ama trid, lavinj a hęj ta snantá kahwathwata wa.

⁸ Manda va pghay pghę i Zanes nda Yambres ta ghęj ghęrnjaghęrnja nda Musa ghalya ya ná, manda va tsaya ta pgha sanlaha ma tsa mnduha ya ta ghęj ghęrnjaghęrnja nda kahwathwata. Gwal nda hwada ghwinzlak tanj hęj. Had hayhaya zlgħay nda njudufa tanj wa.

⁹ Ama had hęj dza'a zaptá mtak wa. Gi dza'a nda ngha inda mnduha ta tsa tsabakwa tanj ya, manda va tsa nj i Zanes nda Yambres ya.

Vla hidaku

¹⁰ Ama kagha, ksafksa kagha ta skwi ta taghę yu, nda tva nzakwa da, nda klatá ghęja slna ta magę yu, nda tva zlgħay nda njudufa da, nda ksa njuduf ta ksę yu, nda ya ka yu ta dvtutá mnduha, nda ya ka yu ta gřavata. Nda sna kagha guli

¹¹ Ta tsa giri ya gidip lu, nda ghuya danjwa ya ghuydip lu ma luwa Antakiya, nda ya ma luwa Ikwaniya, nda ya ma luwa Listra ya. Wati ma giri ya kul gidiptá lu na? Nduk nda tsaya ná, Lazglafta ta katagidipta ma indani*.

¹² Nziya nza tsi, inda gwal ta kuma nzaku manda ya ta kumę Lazglafta na ndi'atá vgha nda Yesu Kristi ná, dza'a ganappa lu ta iri ta hęj.

¹³ Ama ghwadaka mnduha nda gwal nęn6a mnduha ná, ta kęma ta kęma ta 6adzakwa nzakwa tanj. Dza'a nęn6apnęn6a hęj ta sanlaha, dza'a nęn6apnęn6a hęj ta ghęja tanj guli.

¹⁴ Ama kagha, ma skwi ya taghaf ka, káka gřavata. Ka fafta ka ta ghęja gha dar tida, kabga nda sna ka ta mndu ta taghaghaf†.

¹⁵ Daga ma ga zwanj gha, nda sna ka ta skwi ma vindatá gwada nda ghu6a ta nzakway ka gwada Lazglafta. Dza'a vlagħavla ta difil ta kła mndu da mbaku nda ma zlgħaftá Yesu nda njuduf.

¹⁶ Inda skwi nda vinda ka gwada Lazglafta ná, Lazglafta ta mnafta. Dina nj tagha kahwathwata, nj daginjá krughuvi, nj payaftá mndu, nj taghanaftá nzaku tđukwa ta mndu,

¹⁷ kada nzakwa mnda Lazglafta nda payatá vgha pręk nj maga inda skwi nj maga skwi dina.

4

Mna ta gwada Lazglafta

¹ Ka yu ta mnaghata ta kęma Lazglafta nda ya ta kęma Yesu Kristi, ya ta dza'a da tsa guma ta ghęja gwal nda hafu nda ya ta ghęja gwal nda rwa. Ka yu ta mnaghata nda ma hga sagha ya dza'a sagha Kristi, nda ya nda ma ga mghamani ná,

² mna ta gwada Lazglafta, ka gđata ka ta vrafta tida, dęr ma fitikani tsi, dęr ma fitikani a tsi wu. Zlaha ta gwal ta maga ghwadaka skwi, dva ta hęj, vla ta mbraku nj tanj, hbatá njuduf ka tagha ka ta skwi nj tanj,

³ kabga mamu sana fitik dza'a sagha nj kwala mnduha kul snęgęltá vęrdaka tagha skwi. Nj lagħwa tanj sna skwi ya ta kumę ghęj tanj. Nj lagħwa tanj da mbala ghwadaka gwal tagħa skwi nj taghanatá skwi ya ta kumę hęj.

⁴ Dza'a nu'afnu'a hęj ta slęmęja tanj yaha hęj snanjá kahwathwata, ka mbędaghutá vgha da sna tsakalawi.

⁵ Ama kagha ya, gđavagđa gha ma ghunis-laka gha, su'a ta ghuya danjwa, magatá kahwathwata slna mndu ta mna Lfida Gwada. Kđanafkđa ta slna nzakwa gha ka mnda maganatá slna ta Lazglafta.

⁶ I'i, nda maga fitika da, tagħwanj a yu ka mtaku wa. Nđusak ndusa fitika sli'á da.

⁷ Vulavula yu ta vęrdaka vulu, kđanakkđa yu ta vęrdaka hwaya da, njanaja yu ta zlgħay nda njudufa da.

⁸ Ndanana, ta kzlaykzlay nisęla vęl zaktá da ta ghwa ta i'i. Tsa nisęla ya ná, zewzewa mbaku ya dza'a vlihata mnda tsa guma tđukwa, badu fitika tsa guma. Nj da ndaghęja da yeya a wu, nduk nda inda gwal ta kzla dvtatá sagħani.

Skwi nghadap Pwal kaghęjani

⁹ Ka njavata ka ka sabi slidighata misim-misim.

¹⁰ Wana zlidivazla na Demaska*, kabga lagħula dvtutá skwa ghęja hadik, ka sli'aftá tsi ka lagħwi da luwa Tesalunik. Lagħula na Kresęj ta hadika Galat, ta lagħu Titus ta hadika Dalmatiya guli.

¹¹ Lukwa turtukwani yeya tavatá i'i. Ta sabę ka ya, ka klaganapta ka nda Markus, dza'a katay ta i'i katakata ma slna† da.

¹² Ghunaghaghuna yu ta Tisik da luwa Afisus‡.

* 3:11 Antakiya (ma Pisiidi.) Ikwaniya, Listra: Ngha ta Slna gwal ghunay 13-14. Mgham ma indani: Gray nda Zabura 34:20. † 3:14 Ngha ta 1:5, 2:2. * 4:10 Demaska: Ngha ta Kwalasuha 4:14, Filimunj 24. Tit, ngha ta 2 La Kwarej 8:23, Galat 2:3, Tit 1:4. † 4:11 Lukwa: Ngha ta Kwalasuha 4:14, Filimunj 24. Markus: Ngha ta Slna gwal ghunay 12:12, 25, Kwalasuha 4:10 Filimunj 24. ‡ 4:12 Tesik: Ngha ta Slna gwal ghunay 20:4, Afisus 6:21. 22, Kwalasuha 4:7. 8.

¹³ Ta sabə ka ya, ka laba ka nda ma luwa Truwas, ka klagidipta ka ta lguta ghzla mtasla da ga Karpus ya. Ka klaganapta ka nda defteriha, katkatatani, tsa ka huta[§] ya.

¹⁴ Dagala ghwadaka skwi magiha Alegzandra ta nzakway ka daḡha. Mgham Lazglafta dza'a planamta skwi maga* tsi.

¹⁵ Kagha guli, dasuwa kaka nda tsi, kabga nzanza għəŋəghəŋə nda skwi ya ta mna mu.

¹⁶ Bađu tantana lagha da da guma da mbada gwada ta ghəŋa da na, had sana mndu ta katihata wu, zlidivazla həŋ demdem. Ma tsunus Lazglafta ta gumani ta həŋ.

¹⁷ Tsaw nzanza Mgham Lazglafta kawadaga nda i'i, ka vlihatā tsi ta mbraku, kəl yu ka kdanaktā mna gwadani, ka snantā inda gwal kul nzakway ka la Yahuda. Katigipkata Lazglafta guli ma wa rveri.

¹⁸ Nda sna yu guli na, dza'a katigipkata Lazglafta ma inda ghwadaka skwi. Dza'a katay ta i'i na lafa da ta luwa da vla ga mghamani. Nani glaku na kdekedzen. Amin!

Ga zgu

¹⁹ Ka ganaghata ka ta zgu ta i Priskila, nda Akilas, nda gwal ga Unesifura† tani guli.

²⁰ Ta ma luwa Kwarent na Irasta. Ma luwa Miletus zlanata yu ta Trufim kul dughwanaku‡.

²¹ Ka navata ka, ka sabi misimmisim ma kaku fitika mazlam.

Ta ga zgu i Yubulus, nda Puderisa nda Linusa, nda Klawdiya, nda inda zwanama, na gha.

²² Ka nza Mgham Lazglafta nda kagha.

Ka nza dzakatahuda Lazglafta guli nda kaghuni demdem!

§ 4:13 Tesik: Ngha ta Sina gwal għunay 20:6. Delewera: Huta rini, katkatatani na tuwak, ka na gu a tsi ta payafta lu na vindi tida. * 4:14 Alegzandra: Ngha ta 1 Timute 1:20. Mgham, skwi ya maga tsi: Grafgra nda Zabura 62:13, Mahdihi 24:12, Ruma 2:6. † 4:19 I Priskila nda Akila: Ngha ta Sina gwal għunay 18:2. Unesifura: Ngha ta 1:16-17. ‡ 4:20 Irasta: Ngha ta Sina gwal għunay 19:22, Ruma 16:23. Trufim: Ngha ta Sina gwal għunay 20:4, 21:29.

Tsgha ta lwa Pwal ña Titus

Ga zgu

¹ I'i Pwal ta nzakway ka kwalva Lazglafta, ghnatá mnda Yesu Kristi, ña katanjá mnduha dagap Lazglafta ña nzakway ka ñani, ña snanamtá hëñ ta vërdaka tagha skwi ta maramatá tva nzaku ta zdëganatá Lazglafta ya.

² Ña nzakwa tanj nda fatá ghëñ ta mutsa hafu ña kdekeden, kabga ghadaghada Lazglafta kul had' ta tsakalawi ta tamaftá imi ta slëmëñ, ma kdaku tsi ka tsaftá ghëña hadik.

³ Ka kliginjá Lazglafta ta gwadani ña mnduha ma fitik ya kumaj tsi nda ma mna gwadani. Tsatsi Lazglafta mnda mba mndu ta ghnafá i'i ña magay.

⁴ Ña kagha Titus*, vërdá zwanja dá ma zlghey nda ñuduf ta vinda yu. Ka nza zdakatahudi nda zdakwa Da mu Lazglafta nda Yesu Kristi mnda mba amu kawadaga nda kagha.

Mndërga nzaku ta ranjá mnda mali mataba guyata ghëñ

⁵ Zlaghazla yu ma luwa Kret ña payanata gha ta skwiha ta padaku. Ka zabapta ka ta gwal nga Igliz ma inda luwa manda ya taghahaf yu.

⁶ Tsa gwal dza'a zabapta ka ya ná, gwal kul had' gwada ta ghëña tanj katsi, gwal turtuk turtuk markwa tanj, zlghafzlgha ka zwana tanj ta Yesu, ksu a slí'ij ta hëñ wu, had' hëñ ta mbrës wu, katsi.

⁷ Mndu kul had' gwada ta ghëñani katsi, kabga slna Lazglafta ta magë tsi. Má ma nza tsi ka mndu tsu'aslanslanja, ka mndu ta gufwaku ñudufani, ka mndu ta ghuyaku, ka mnda ghazenzer, ma nza tsi ka mndu ta nëñbaptá mndu ma tseidi.

⁸ Ta tsu'ay katsi ta mndu ga tanj, ta dvay katsi ta maga skwi dina, mndu nda hanata ghëñ katsi, tdukwa mndu katsi, mndu nda ghuëa katsi, mndu ta nga ghëñani katsi.

⁹ Mndu ta laviñta ñanatá gwada Lazglafta tafta skwi manda va ya taghanaf lu katsi. Tsaya dza'a kël tsi ka përdafata katanjá sanlaha nda taghanafá skwi tdukwa manda va ya ta raku ta hëñ, ña maranajtá krughuva tanj ta gwal ta mbëdanafá† gwada.

¹⁰ Kël yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndëgha gwal kul had' ta sna gwada da mndu, ta tsabaku, ta babara mnduha. Wya mal mataba gwal nda tsatsa fafada tanj na tsa gwal ta maga tsa skwiha ya.

¹¹ Ka hanafata lu ta wi ta hëñ, kabga ta gadza nzaku ma hëga ga mndu hëñ nda tagha skwiha kul raku ña mndu, ña mutsa skwi ta tvi kul dinaku.

¹² Ka sana slayan mataba la Kret ta mnay na: «Tsakalawi slna la Kret, la tsuday hëñ, la yadi, la mahahau' hëñ,» ka'a.

¹³ Ta ña tsa mndu ya tsa gwada ya. Mantsa tama, dvanaghadva ta hëñ ka ñdandá, ka ksa hëñ ta tva Lazglafta dina.

¹⁴ Dëvanagha dva ta hëñ ka zlanja hëñ ta sna tsa garaku ta garë la Yahuda, nda tsa zlahuha mnduha ta mbëdanatá hul ta kahwathwata ya.

¹⁵ Nda ghuëa inda skwi demdem ña gwal nda ghuëa. Had' skwi nda ghuëa da gwal kul ghuëaku kul zlgheftá gwada Lazglafta wu, dina a ndana tanj wu, dina a ghnunslaka tanj wa.

¹⁶ Nda sna ñni ta Lazglafta ka hëñ ta mnay, nda ta tva skwi ta magë hëñ ya ná, sna a hëñ ta Lazglafta wu, nda nza hëñ ka skwa mbiday ka gwal mbrës, lavinj a hëñ ta magatá skwi dina dër ka ki'a wa.

2

Tva nzakwa mnda zlghey nda ñuduf

¹ Wya skwi dza'a kagha magay: Ñavanja ka tagha ka ña mnduha ta hyahya skwi ta ghëña dina.

² Ka mna ka ña la galata mndu, ka nzata hëñ nda hanatá ghëñ ka gwal nda ra vla glaku ña tanj, ka gwal nda vërdá ghnunslak da hëñ, nda zlghey nda ñuduf tdukwa, nda vërdá dvu, ka nzata hëñ ka gwal ksa ñuduf guli.

³ Mantsa ka ka da mnanatá la galata mi'aha guli, ña magay tanj ta ñërma skwi manda ya ta zdëganatá Lazglafta. Yaha hëñ da tsa mndëra mndu, yaha hëñ da ghuyaku, ka tagha hëñ ta skwi dinadina ña sanlaha.

⁴ Mantsa ya tama dza'a kël hëñ ka taghanafá daghala mi'aha ta dva zë'alha tanj nda zwana tanj,

⁵ nda tva ndanu tdukwa, ta hëñ. Ka nza-kwa hëñ ka gwal nda ghuëa. Ka ñanata hëñ ta hëga tanj dina. Ka nzakwa hëñ ka ñërma mi'aha. Ka sna hëñ ta gwada da zë'alha tanj. Mantsa ya ka hëñ da magay kada kwala lu ta vza rutsak ta gwada Lazglafta.

⁶ Ka mnanata ka ta zwana duhwalha guli, ka hananata hëñ ta hëñ

⁷ ma inda skwi. Kagha guli, ka maga ka ta skwi dina ña nghay tanj ta kagha, ña ksay tanj ta sada gha. Nda ñuduf turtuk káka tagha skwi ta taghë ka ña tanj. Yaha ka da tsabaku.

⁸ Hyahya gwada káka mnay, ña ksutani ta gwal mbëdanafá gwada ka hula kada kwala hëñ mutsafá vzaftá rutsak ta amu.

* 1:4 Tit: Ngha ta 2 La Kwarent; 8:23, Galat 2:3, 2 Timute 4:10.

† 1:9 Aya 6-9: Gray nda Timute 3:2-7.

⁹ Ka mnanata ka ta la vu'aha guli, ka sna hɔŋ ta gwada da danjahaɗa taŋ ma inda skwi. Ka maganata hɔŋ ta skwi dza'a zdanafatá ɗuduf ta hɔŋ. Yaha hɔŋ da mbaɗawi nda hɔŋ guli.

¹⁰ Yaha hɔŋ da kasaŋtá skwiha taŋ. Nɗerma skwi ka hɔŋ da magay katak, kada grafta danjahaɗa taŋ kazlay: Tudukwa mnduha hɔŋ kə'a. Mantsa dza'a kəl mnduha ka ghuba tsa skwiha ta taghə mu ta ghəŋa Lazglafta mnda mba amu ya.

Mbanafata Lazglafta ta mnduha ma dmakwa taŋ

¹¹ Dina ka magay mnduha Lazglafta ta tsa skwiha mnə yu ya, kabga maraŋmara Lazglafta ta zɗakatahudani ta nzakway ka dzuɓaya mbaku ŋa inda mnduha demdem, ŋa mutsay taŋ ta mbaku.

¹² Tsa zɗakatahudi vlama Lazglafta ya, ta taghamatá kwal kul mbəɗglataná hul, ŋa kwal kul maməgəltá skwa ghəŋa hadik, ŋa nzay mu ta nzakwa mu ma na ghəŋa hadik na nda hanatá ghəŋ, nda maga skwi tɗukwa, nda sna gwada Lazglafta,

¹³ ma na nzakwa mu ta kzla nɗerma fitik faf mu ta ghəŋ tida dza'a maravata glakwa Lazglafta dagala, ta nzakway ka Yesu Kristi mnda mba amu ya,

¹⁴ ta vlatá ghəŋani ka mtuta ma vla mu ŋa varagamapta ma dmakwa mu, ŋa nzakwa mu ka gwal nda ghuba ta kəmani, kada nuta mu ka mnduhani ta mama maga nɗerma* slnaha inda fitik.

¹⁵ Mantsa ya káka da taghanaftá hɔŋ. Ka vlanja ka ta mbraku ta hɔŋ. Ka dvanaghata ka ta gwal kul sna gwada nda inda mbraku ya vlagha Lazglafta. Yaha mnduha da herteta ta kagha.

3

Nzaku ta ranjta mnda zlghay nda ɗuduf

¹ Havanakhava ta gwal zlghay nda ɗuduf, ka hanaganata hɔŋ ta ghəŋ mista mghamha* nda ya da la ɗumna ka maga hɔŋ ta skwi ta mnanata lu ta hɔŋ.

² Mnanamna ta hɔŋ, yaha hɔŋ da mna ghwadaka skwi ta mndu, nda zɗaku ka hɔŋ nzaku nda mndu. Ka gwal dzra nzaku ka hɔŋ, leɓtekwaka ka hɔŋ nzata nda inda mndu,

³ kabga si ka rgha dər amu ghalya, had mu si ta sna gwada da mndu wa. Si nda zaɗa mu, ka nzaku mu ka vu'a maga ghwadaka skwi nda hara'u ta iri. Ta nzaku nda sisi kawadaga nda ghudzaku mu ta nzaku, prək má ka mbida amu. Ta husanhusa amu ta mnduha, ta husamahusa mnduha guli.

⁴ Ama, manda maranja Lazglafta mnda mba amu ta zɗakwani nda dva mndani katakata,

⁵ ka mbamaftá tsi. Val magata mu ta skwiha tɗukuwa a wu, hidahida tawa tsi ta amu, ka ghubimistá mbrakwa Sulkum nda ghuba,† kəl mu ka mutsafaftá lfida yaku.

⁶ Tsa Sulkum nda ma Yesu Kristi ya ta ndaghanaftá ɗudufa mu.

⁷ Mantsa ya kə'a zdanjahudi ka namafta ka nɗerma mnduha ŋa mutsay mu ta hafu ŋa kɗekedzeŋ ya faf mu ta ghəŋ tida.

⁸ Varda skwi na gwada ta mnə yu na.

Ka gɗata ka ta mna tsa gwada ya ka ɗɗanɗa ŋa mnduha, kada maga gwal zlghay nda ɗuduf ta nɗerma skwiha inda fitik. Tsa ya varda skwi ta kata mnduha.

⁹ Tsaghutsa ta vgha nda zlerɗutawi ka bətbət ta ghəŋa gwada ta mbəda mndəra mndu‡ nda ya nda gwada ta ghəŋa zlahu Musa. Had hayhaya tsa skwiha ya wu, kata a ta mndu wa.

¹⁰ Ka mamu mndu ta kladamtá daga vgha da taba gwal zlghay nda ɗuduf katsi, ka dvanaghata ka karaku. Ka ta zlanj a tsi tahula dvəglanaghata gha ka mahis§ wu, ka zliŋta ka ta tvani.

¹¹ Mndərga tsa mndu ta daga mndu mantsa ya ná, nda sna kazlay: Nda zaɗa yu ma tvi kə'a. Ta kəma ta kəma ta dza'a tsi nda maga dmaku, nda má dzvudzvani ksuvuta tsi ta ɗani.

Hidaku vlanj lu ta Titus

¹² Ka ghunadapghuna yu ta Artimas ka Tisik a tsi katsi, ka saba ka misimmisim slidighata ma Nikwapwalis, kabga hada dza'a za yu ta fwaka da, ka yu ndanapta.

¹³ Ma fitik dza'a sli'afata i Zenas mnda tsa guma nda Apwalus ma Kret ka sli'i ya, ka katanja ka ta hɔŋ, da htuguduŋtá skwi ta hɔŋ ma tvi.

¹⁴ Dina ka taghanaftá gwal zlghay nda ɗuduf manda amu ta ɗavata ka maga skwiha dɗinaɗina, ŋa katanja taŋ ta gwal htaghū skwi da hɔŋ, kabga dza'a mutsay hɔŋ ta nisəla taŋ.

Ga zgu ŋa kɗiŋta

¹⁵ Ta ga zgu inda gwal kawadaga nda i i ŋa gha, ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha u ma zlghay nda ɗuduf.

Ka nza zɗakatahuda Lazglafta kawadaga nda kaghuni demdem.

* 2:14 Gray nda Zabura 130:8, Izekiyel 37:23, Sabi 19:5, Vrafta ta zlahu 14:2, 1 Piyer 2:9 Ifesuha 2:10. * 3:1 Gray nda Ruma 13:1, 1 Piyer 2:13. † 3:5 Gray nda Yuhwana 3:5. ‡ 3:9 Ngha ta 1 Timute 1:4. § 3:10 Gray nda Mata 18:15-17.

Tsgha ta lwa Pwal ŋa Filimunj

Gazgu

¹ I'i Pwal Tsam lu ma gamak ta ghəŋa vəl maganata da ta slna ta Yesu Kristi*, kawadaga nda zwanjama mu Timute ŋni ta vindaghafta, a gra Filimunj ta nzakway ta gwa ghəŋ nda aŋni ma mndərga na slna na.

² Ta ga zgu ŋni ŋa mukuma mu Apiya nda Artipus† ya ta wda slna Lazglafta manda aŋni guli. Ta ga zgu ŋni guli ŋa pdakwa sanlaha ma Igliz ta tska vgha ma həga ga ghuni ka maga du'a.

³ Ka nza zdakatahuda Lazglafta Da nda Mghama mu Yesu Kristi ta ghəŋa ghuni. Ka vlaghunata həŋ ta zdaku.

Rfay Pwal ta Lazglafta ta ghəŋa Filimunj

⁴ Inda fitika magay da ta du'a, ta kulay yu ta hga gha, ka rfa Lazglafta ta ghəŋa kagha,

⁵ kabga snidighasna na zlghay ya zlghaf ka ta Mghama mu Yesu Kristi, nda dvuta ya dvu ka kahwathwata ta gwal zlghay nda ŋuduf.

⁶ Ta maga du'a yu da Lazglafta ka maravata pghatá ghəŋa na zlghay nda ŋuduf nda gwa u mida na, nda ma slna u. Mantsa, ka zlagapta nərma skwi ta kumə ŋni ta magata gha ŋa Kristi bdaŋay ta dabi.

⁷ Zwanjama da, mndərga tsa dvu ta dvu ka ta gwal zlghay nda ŋuduf ya ná, vlihavla ta rfu, ta ufiha ta vgha guli, kabga dvudva ka ta gwal zlghay nda ŋuduf, ka mbanaftá həŋ.

Ndəba dzva Pwal da Filimunj ŋa tsu'aftá Unesima

⁸ Aŋ mndani, má si slaghusla yu ma nza-kwa da ka ghunatá mnda Kristi, má ŋa mnaghatá tva skwi ma ŋa magay gha dina.

⁹ Ama dzvu ta ndəbu yu da kagha nda ma dvu. I'i Pwal ya, glata mndu yu guli, wana ndanana tsamtsa lu ta i'i ma gamak, kabga maganata da ta slna ta Yesu Kristi.

¹⁰ Ta ndəba dzvu yu da kagha ta ghəŋa zwanja da Unesima ya mutsaf yu ma Kristi, ma na nzakwa da ma gamak na.

¹¹ Wya si had hayhayani da kagha ghalya wa. Ndana tama, dza'a katay ta kagha nda i'i tani.

¹² Wya yu ta ghunədaghapta, ya hara da ya.

¹³ Si má ta kumay yu ta ŋaghuta tavata i'i hadna ma na nzakwa da tsam lu ma gamak ta ghəŋa Lfida Gwada, má ŋa magihatá slna

ma vla gha, ya má da dawu yu ta magihatá gha.

¹⁴ Tsaw tama ná, lavinj a yu ta magay ga ghəŋ ga ghəŋa da kul snanatá yu da kagha wu, ba má da kagha katsi sabi da nzakw tsa zdakwa gha ya ka mbla kagha.

¹⁵ Ba kada vrəglavafta nzakwa ghuni ŋa kdəkedzen ká skwi nda Unesima kəl tsi ka dgata vgha nda kagha ŋa fitik kwitkw.

¹⁶ Ndanana ná, ta ka vu'a a nzakwani wu, mal tsatsi ka vu'a, nda nza ka zwanjama mu tegedteged. Dvudva i'i, kagha yeya dza'a kwal kul dvafta rki. Mnda səla ya, zwanjama gha ya guli ma Kristi.

¹⁷ Ka si klafkla ka ta i'i ka gra gha katsi ná, ka zlghafta ka manda skwi vərda i'i ta zlghə ka.

¹⁸ Ka si mamu dmaku mataba ghuni, nda ya ka mamu skwa gha da tsi, da i'i dawa ka.

¹⁹ I'i Pwal, ta vindafta nda dzva da yu, dza'a play yu, dməŋa da kagha ma zlgha nda ŋuduf a skwi ta kumə yu ta mnay guli wa.

²⁰ Mantsa zwanjama da, ta ndəba dzvu yu da kagha ma hga Mghama mu, ka ləihata ka ta ŋudufa da ma guyatá vgha u ma Kristi.

²¹ Ta vindi yu ta na delewer na ná, nda sna yu kazlay: Dza'a magihamaga ka ta skwi ta dawu yu da kagha, nda sna yu guli dza'a magamaga ka ka malaghutá ya mna yu kə'a.

²² Mantsa, ta daway yu ta payidifta gha ta dzuguvi guli. Ta grafta yu ná, dza'a tsu'afsu'a Lazglafta ta du'a ghuni ŋa vli-hatani ta tvi ŋa bhadaghata da da kaghuni.

Gazgu ŋa dza ghəŋa gwada

²³ Ta ga zgu Ipafras‡ ŋa gha, ya tsam lu ma gamak kawadaga nda i'i ta ghəŋa maganatanani ta slna ta Yesu Kristi.

²⁴ Ta ga zgu i Markus nda Aristarkus nda Demaska nda Lukwa, gwal ta ksə ŋni ta slna§ kawadaga da həŋ, ŋa gha guli.

²⁵ Ka nza zdakatahuda Mghama mu Yesu Kristi nda kaghuni.

* 1:1 Ngaha ta ayaha 13, 22 nda 23. † 1:2 Ngaha ta Ruma. 16:5. ‡ 1:23 Ipafras: Ngaha ta Kwalasuha 1:7, 4:12. § 1:24 Markus: Ngaha ta 2 Timute 4:11, Aristarkus: Ngaha ta Slna gwal ghunay 19:29, 27:2, Kwalasuha 4:10. Demas: Ngaha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:10. Lukwa Ngaha ta Kwalasuha 4:14, 2 Timute 4:11.

Tsgha ta lwi ŋa La Hebru

Gwadgamata Lazglafta nda ma Zwanjani

¹ Manda ghalya ná, nda kɔ́a fitika Lazglafta ta gwadganatá dzidziha mu nda ta tvi kavghakavgha nda ma wa la anabi.

² Ama ndanana, nda ma Zwanjani ta gwada Lazglafta ta gwada nda amu. Ma fitika zlagigiŋta Lazglafta ta ghəŋa hadik* ná, nda tsa Zwanjani ya zlagigiŋ tsi. Tsa Zwanjani ya guli fanagha tsi ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

³ Tsa Zwanjani ya ta mara glakwa Lazglafta. Manda va nzakwa Lazglafta ya ná, manda va tsaya nzakwa tsatsi guli. Nda ma mbrakwa gwadani ŋanata tsi ta inda skwi ta ghəŋa hadik. Tahula kdiŋtani ta magatá slna ghuŋiŋtá dmakwa mnduha, ka nzatá tsi ta luwa nda ga zeghwa Lazglafta† ya ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi.

Mal Yesu ka inda duhwalha Lazglafta

⁴ Mantsa ya kəl tsa Zwanjani ya ka malaghutá duhwalha Lazglafta, manda va hgu ya vlarj tsi ka malaghutá ŋa tanj ya.

⁵ Had' duhwala Lazglafta ya ta kɔ́a walarjta Lazglafta ta mnanata kazlay:

«Kagha ná, Zwanjani da ka, nda nza yu ka Da gha daga gita» kə'a wa.

Had' ya guli ta kɔ́a walarjta tsi ta mnanata kazlay: Dza'a nzakway yu ka Da gha, dza'a nzakway kagha ka Zwanjani da‡ kə'a guli wa.

⁶ Sana skwi guli, ma fitika dza'a Lazglafta ghuŋagatá kɔ́akwa Zwanjani da ghəŋa hadik, kə'a mantsa:

«Ka tsələ́a inda duhwalha Lazglafta ta tsələ́u ŋani,» kə'a.

⁷ Ama wya kə'a mnata ta ghəŋa duhwalani: «Gwal ksihatá slna hahəŋ, ŋa nanaftá həŋ manda falak,

ŋa nzakwa tanj manda ghanika vu,»§ kə'a.

⁸ Ŋa Zwanjani ya, wya ka Lazglafta mnata ta ghəŋani:

«Dughurukwa ga mghama gha Lazglafta ná, nda nza ŋa kɔ́akedzej. Dafa ga mghama gha ná,

nda nza ŋa ga mgham ta ghəŋa mnduha nda tvi tɔ́ukwa.

⁹ Skwiha tɔ́ukwatɔ́ukwa ta zɔ́agaghatá kagha,

dva a kagha ta ghwadaka skwiha wa.

Tsaya kəl Da gha Lazglafta ka pghaghaghatá rdá zɔ́aghaftá ŋuduf,

ka dvtutá tsi ta kagha ka malaghutá graha* gha,» kə'a.

¹⁰ Ka'a guli:

«Kagha ná, Mgham ka.

Ma zraftani, kagha ta magaftá ghəŋa hadik. Luwa guli ná, magatá slna dzva gha ya.

¹¹ Inda tsa skwi ya ná, dza'a hardu hɔ́rdá həŋ. Ama kagha ná, nda nza kagha ŋa kɔ́akedzej.

Tsa hadik ya nda luwa tani ná, dza'a haluhala həŋ manda halakwa lgut.

¹² Manda ya ta mbsafta lu ta lgut ya, manda tsaya dza'a mbsafta ka ta həŋ.

Dza'a mbə́davafmbə́da həŋ, manda ya ta mbə́davafta lgut.

Ama kagha, manda va tsa nzakwa gha ya ná,

manda va tsaya ka, had' kɔ́avakta† nzakwa gha wa.»

¹³ Ta walarjta a Lazglafta ta mnanatá ya dər turtuk mataba duhwalhani kazlay:

«Sawi nzata nda ga zeghwa da, dza'a pghapgha yu ta ghumaha gha ŋa nzakwa tanj ka skwata pgha sə́laha‡ gha» kə'a wa.

¹⁴ Duhwalha Lazglafta ná, sulkumha ta maganatá slna ta Lazglafta, ta ghwanu lu ta həŋ ŋa katanjta gwal ta nzakway ŋa mutsa mbaku ya.

2

Mbaku ta fortuta katakata

¹ Tsaya tama ná, nda ra ka sganaghata mu ta maga dasuwa nda skwi ya snan mu, kada kwala mu ta zwaduta ma tvi.

² Tsa gwada si ta mnə duhwalha Lazglafta* ghalya ya ná, nda mbra nzakwani. Inda gwal ta kwal kul klaftá tsa gwada ya ka gwada, ka kwalaghutá snata ná, mutsafmutsa həŋ ta guma ya ta ranjta həŋ.

³ Ka si mantsa ya tsi, waka amu dza'a ndapta ma tsa guma ya, ka si kwalaghukwala mu ta tsa glakwa glakwa mbaku ya tama? Wya tinjəl Mgham Yesu ta mna tsa gwada ta mbaku ya tama, ka sgamaghatá gwal ta snanjta tsa gwada ya guli kazlay: Kahwathwata tsa gwada ya kə'a.

⁴ Ka ŋlanaghatá Lazglafta kaghəŋani guli ta tsa gwada tanj ya, nda ma maga ŋizlaha, nda ma skwiha ka mandərmimi,† nda mazəzmə́mha kavghakavgha. Dəganafha Sulkum nda ghuə́a ta slna ta mnduha ŋa maga skwiha kavghakavgha manda ya kumanj tsi guli.

Mndu ya ta hla mnduha da mbaku

* 1:2 Ngha ta Yuh. 1:3. † 1:3 Ngha ta Zab 110:1. ‡ 1:5 Ngha ta Zab 2:7 nda 2 Sam. 7:14. § 1:7 Aya. 6:7. Vrafta ta zlahu 32:43 nda Zab 104:4. * 1:9 Aya. 8:9. Ngha ta Zab 45:7-8. † 1:12 Aya. 10:12. Zab 102:26-28. ‡ 1:13 Ngha ta Zab 110:1. * 2:2 Duhwala Lazglafta si ta kla lwa Lazglafta ghalya slna gwal ghunay 7:53. † 2:4 Ngha ta Markus 16:17-18, 20, 5:12.

⁵ Mantsa ya ná, duhwalhani a vlanj Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa zamana ta sagha ta mnə mu ya wa.

⁶ Kataŋ ná, wya ka sana mndu vindafta ma deftera Lazglafta:

«Sanawu mndu ka ka ní Lazglafta kəl ka ka havapta ka tsatsi.

Sanawu mnda səla kəl ka ka nghapta ka tsatsi na?

⁷ Anj mndani, vraganavgha ka gudzekw ŋa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta.

Tahula tsa, ka fanaghatá ka ta glaku nda sgit.

⁸ Ka vlanjta ka ta ga mgham* ta ghəŋa inda skwi demdem,» ka'a.

Ka vlanjta Lazglafta ta ga mgham ta ghəŋa inda skwi, ka lu ya ná, had sana skwi kul had tsi ta ga mgham ta ghəŋani nda tsaya wa. Anj mndani, ta ngha a mu karaku kazlay: Ta gay mndu ta mgham ta ghəŋa inda skwi kə'a wa.

⁹ Tsa mndu vragana lu ŋa fitik kwitikw mista duhwalha Lazglafta ta nzakway ka Yesu ya nghanj amu. Ka vlanjta Lazglafta ta glaku, nda sgit ta ghəŋa vəl mtutani, ka ghuytá danwa. Mantsa ya tama, ma zďakatahuda Lazglafta ná, ka ŋa inda mndu danja tsi ta mtaku.

¹⁰ Inda skwi ná, Lazglafta ta magafta. Ka ŋani nzakwani guli. Mantsa, ka đvaftá Lazglafta ta payaftá Yesu nda ma ghuya danwa ya ghuyə tsi, kada mutsafta ndəghata mnduha ta nzaku ka zwanani, ŋa hlanyi ta həŋ da glakwani. Yesu tsa mndu dza'a hla həŋ da mbaku ya.

¹¹ Tsa mndu ta ghuəa mndu ya nda tsa gwal ghuəin lu ya tani ná, ma da turtuk həŋ. Tsaya tsa kwal hula ksantá Yesu ka hga həŋ ka zwanamani ya. Ka'a nda Lazglafta mantsa:

¹² «Dza'a mnanj mna yu ta hga gha da zwanama da.

Dza'a zləzlvay yu ta hga gha mataba tskata mnduha,§» ka'a.

¹³ Ka'a guli mantsa:

«I'í ná, nda fa ghəŋa da dar ka ŋa Lazglafta,» ka'a.

Ka'a guli na:

«Wana yu kawadaga nda zwanaha ya vliha* Lazglafta,» ka'a.

¹⁴ Tsa zwanaha mnə tsi ya ná, mnda səla həŋ demdem. Ka nutá Yesu ka ghəŋani guli ka mnda səla manda va hahəŋ, kada lavinjta tsi ta mtuta, ŋa nanatá halaway ta ŋanatá mbrakwa mtaku ya, ka mbegi.

¹⁵ Mantsa ya magata Yesu, ŋa zlu'agaptá həŋ ta gdata ta nzaku ma zləŋa mtaku ya ta niŋtá həŋ ka vu'ani ya.

¹⁶ Mantsa ya nzakwani, duhwalha Lazglafta a sa tsi da katanja wa. Zivra Abraham† ya sa tsi da katanja.

¹⁷ Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka nutani ka gra vgha nda zwanamani, kada nzakwa tsi ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, dagala tawa hidahidá da tsi, ŋərma ya ma slna Lazglafta, ŋa platá dmakwa mnduha.‡

¹⁸ Ndanana tama, lavinlava ta katanja gwal ta dzəghu halaway, kabga dzghanjdzgha lu ta tsatsi ka ghəŋani, ka ghuyanaptá danwa.

3

Yesu mali ta ghəŋa Musa

¹ Mantsa tama zwanama, kaghuni gwal hganj Lazglafta ŋa nzakw ka ŋani, fafwa ndana ghuni ta Yesu ghunatá mnda Lazglafta, ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya. Tsatsi tsa zlg haf mu ta mnə mu banluwa ya.

² Yesu ná, Lazglafta ta zbafta ŋa maga tsa slna ya. «Ka nzaku tsi ka ŋərma mndu ma tsa slna ya, ma nzakwani da Lazglafta manda va ŋa Musa, ma magayni ta slnani ŋa inda gwal ma həga Lazglafta* ya.»

³ Mal mndu ta ba həga ta vlanjta lu ta sgit ŋani, ka vərda tsa həga ya. Mantsa ya ná, dina ka vlanjta glaku ta Yesu ka malaghutá ŋa Musa.

⁴ Inda həga ná, mndu ta bafta. Mndu ta baftá inda skwi guli ná, Lazglafta ya.

⁵ Musa ná, ŋərma mndu ya ma slna si ta magə tsi ma inda həga Lazglafta. Slənani ná, mnanantá mnduha ta skwiha má dza'a mnə Lazglafta ya.

⁶ Kristi ná, zwanj ta nzanaghata ta ghəŋa həga ya. Amu tsa həgani ya, ka gďanagda mu ta ŋanatá zlg hay nda juďufa mu, ka ghərəbay mu ta ghərəbaku ma fatá ghəŋa mu.

Mbi'a vgha fana Lazglafta ta mnduhani

⁷ Tsaya tama kəl Sulkum nda ghuəa ka mnay kazlay:

«Gita, ka nda sna kuni ta lwani,

⁸ yaha kuni tənanaftá ghəŋa ghuni manda ŋa dzidzilha ghuni,

ta sli'anaftá gwada ma fitika dzəghanja tanj ta Lazglafta ma mtak ya.

⁹ Ka Lazglafta ná, kulam nda nghanja tanj ta ŋərma skwi magə yu ŋa tanj ma vaku fwaď mbsak ná,

ka dzəghihatá həŋ.

¹⁰ Tsaya tama kəl yu ka gaftá sidi nda həŋ.

Ka yu mantsa:

“Ta dza'a ta kəma ta kəma həŋ nda ghwadaka ndanu,

‡ 2:8 Aya. 6:8. Ngha ta Zabura 8:5-7. § 2:12 Ngha ta Zabura 22:23. * 2:13 Ngha ta Isaya 8:17, 18. † 2:16 Ngha ta Isaya 41:8-9. ‡ 2:17 Ngha ta Livitikw. 4:20, 26, 35 nda 16:6, 10, 11. * 3:2 Ngha ta Mbsak 12:7 nda skwi ya vindinj lu mistani ŋa ŋanata. † 3:11 Aya 7-11, Zabura 95:7-1.

sna a hən̄j ta skwi ta kumə̄ yu da hən̄j wa.”

¹¹ Ma tsa gatá sida dá ya ná, wadawáda yu, had hən̄j dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a† vgha payanaf yu ta hən̄j ya wa,» ka'a.

¹² Dasuwa ka kuni zwanama da, yaha ya dər turtuk mataba ghuni da nzata nda ghwadaka ɲuduf ka zlanavatá Lazglafta ta vla hafu ya.

¹³ Ta hɣay Lazglafta ta kaghuni «gita» guli. Mbruvuswa vgha ghuni inda fitik, kada kwala dmaku nanaghatá kaghuni, da tənanaftá ya dər turtuk ma kaghuni ta ghən̄j.

¹⁴ Amu ná, graha Yesu Kristi mu ka ɲanaɲa mu his his dzvu ta kahwathwata fatá ghən̄j ya mutsaf mu daga tanɲan ya.

¹⁵ Wya ka lu mnata daga ghalya: «Gita, ka nda sna kuni ta lwani, yaha kuni tənanaftá ghən̄ja ghuni, manda ɲa dzidziha ghuni ta sli'anaftá gwada nda tsi‡ ya.»

¹⁶ I wa tsa mnduha ta snaɲtá lwa Lazglafta ka sli'anaftá hən̄j ta gwada nda tsi ya na? Tsa gwal ta sabə̄ ta hadika Masar hlagap Musa ta hən̄j ya a ra?

¹⁷ Ta ghən̄ja i wa ta ga Lazglafta ta sidi ma tsa vaku fwađ mbsak ya guli na? Ta ghən̄ja tsa gwal ta gatá dmaku ka rwutá hən̄j ma mtak ya a ra?

¹⁸ ɲa i wa wadata tsi kazlay: Had hən̄j dza'a walaŋta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf tsi ta hən̄j ya wu kə'a ya na? ɲa tsa gwal ta sli'anaftá§ gwada ya a ra?

¹⁹ Nda ngha mu ná, traptra ta hən̄j ta lami da tsa vla mbi'a vgha payanaf lu ta hən̄j ya, kabga kwalaghuta tan̄j ta zlghafta.

4

¹ Tshala tamafta Lazglafta ta imi ta sləmən̄j kazlay: Dza'a laviŋlava kuni ta lami da vla mbi'a vgha ya payaghunaf yu kə'a ya, dasuwa ka kuni tama, da pɔdaghutá sani dər turtuk mataba ghuni ka kwal lami.

² Guli ná, mnamamna lu ta Lfida Gwada manda va ya mnana lu ta dzidziha mu ghalya. Ama katan̄j a tsa gwada mnana lu ta hən̄j ya dekdək wa. Manda snaɲta tan̄j ta tsa gwada ya, ka kwalaghutá hən̄j ta zlghafta nda ɲudufa tan̄j.

³ Amu gwal ta zlghaftá tsa gwada ya dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha ya. Ka Lazglafta mnata na:

«Wadawáda yu ma gatá sida dá: Dza'a nghay yu ka waka hən̄j dza'a lami da tsa vla mbi'a vgha* si payanaf yu ta hən̄j ya,» ka'a.

Aɲ mndani, kdin̄jka da magatá slna daga ma zrafta ghən̄ja hadik.

⁴ Ka lu mnata ma sana vli ma deftera Lazglafta ta ghən̄ja mandəfəŋa fitik na: «Badu mandəfəŋa fitik mbi'apta Lazglafta ta vghani ma inda slnani†,» ka'a.

⁵ Ka'a guli manda va ya ghada tsi ta mnata na: «Had hən̄j dza'a walaŋtá lami da tsa vla mbi'a vgha‡ ya si payanaf yu ta hən̄j ya wu,» ka'a.

⁶ Tsa gwal ta snaɲta tanɲan̄j ta tsa Lfida Gwada ya ná, lamə̄ a hən̄j wu, kabga kwalaghuta tan̄j ta snanatá gwada Lazglafta. Tsaw nda ghada fata Lazglafta kazlay: Dza'a lamla sanlaha kə'a guli.

⁷ Tsaya tama kəl tsi ka tsəglaftá sana fitik ta nzakway ka «gita». Di'ɲ fitik tahula tsa, ka mnigintá tsi ta tsa gwada ya nda ma wa Dawuda, ta slanaghata lu ta vindatani:

Gita, ka snaɲsna kuni ta lwani, yaha kuni da tənanaftá ghən̄ja§ ghuni kə'a ya.

⁸ Ka si má va ɬhadanaɲ ɬha Dzesuwa ta hən̄j da tsa vla mbi'a vgha* ya ná, má mnəgla a Lazglafta ta gwada ta tsa sana fitik ya wa.

⁹ Tsaya tama ná, ta mamu tsa mbi'a vgha ya ɲa mnduha Lazglafta manda va tsa fitika mbi'a vgha badu mandəfəŋ ya.

¹⁰ Mndu ya ta lami da vla mbi'a vgha ya payaf Lazglafta ya ná, ta mbi'a vgha tsatsi guli ma ɲani ma slna manda mbi'apta mbi'ap Lazglafta ma ɲani ya guli.

¹¹ Tsaya tama ná, ɲavamaɲa ka lama mu da tsa vla mbi'a vgha ya. Dasuwa ka mu da kwalaghutá mu ta snanatá gwada Lazglafta, manda tsa ɲa dzidziha mu ya.

¹² Gwada Lazglafta ná, nda hafu mida, mbrumba katakata guli. Zuzə̄ ka malaghutá wa limay his his. Laviŋlava ta zlagadamta da ɲuduf, nda vla nzugu tani dikw da dudzɪ. Nda sna ta dgaptá skwi ta daslu mndu, nda skwi ta ndanu tsi tani.

¹³ Had sana skwi ta difaghuta ta wa ira Lazglafta wa. Nzidid hən̄j demdem ta wa irani. Nda ngha irani ta inda skwi demdem. Dza'a mnyay mu ta inda skwi ta kəmani.

Yesu mali ta ghən̄ja gwal dra skwi ɲa Lazglafta

¹⁴ Tsəhala mamu mu nda mali ta ghən̄ja gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta hemanata, ta nzakway ka Yesu Zwan̄ja Lazglafta, ta ɬhadafat ta luwa da Lazglafta ya, sladaf-maslada dar ta zlghay nda ɲudufa mu.

¹⁵ Mali ta ghən̄ja gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ya nda hta mbrakwani ka su'a skwi kawadaga nda amu ma hta ta mbrakwa mu a ɲa amu wa. Katək ná, dzghaɲdzgha lu ta mala mu ta ghən̄ja gwal ksa slna Lazglafta manda va amu, ama ga a tsatsi ta dmaku wa.

‡ 3:15 Zabura 95:7-8, manda ya mnaft gwada Grek ɲa ghalya mnafta lu. § 3:18 Aya 16-18: Ngha ta Mbsak 14:1-35. Aya 18: Zabura 95:11. * 4:3 Ngha ta Zabura 95:11. † 4:4 Zrafta 2:2. ‡ 4:5 Zabura 95:11. § 4:7 Zabura 95:7-8, manda ɲa gwada Grek ɲa ghalya mnaft ta lu. * 4:8 Ngha ta Vrafta ta zlahu 31:7, Dzesuwa 22:4.

¹⁶ Ka si mantsa tsi tama, gavanamava-gava nda fatá ghəŋ ta Lazglafta, tsatsi ta vla zdakatahudi, ŋa tawatani ta hidahida ta amu, ŋa vlamatani ta zdakatahudani ŋa katamata ma fitik ya nda ra.

5

¹ Inda mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta ná, mataba mnduha zabapta lu. Slna tan ná, ŋa maganata slna ta Lazglafta da manaka tan ya, ŋa vla skwi nda pla ghəŋ ŋa Lazglafta ta ghəŋa dmakwa mnduha.

² Tsa la mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ya ná, nda sna hahəŋ ká həŋ dza'a maga skwi dina ŋa gwal kul snanťa maga skwi dina, ta maga dmaku, kabga wanafwa skwiha ta hta mbraku ta tsatsi guli.

³ Tsaya tama dza'a kəl tsatsi ka pla ghəŋ ŋa Lazglafta, ta ghəŋa dmakuhani*, ta ghəŋa dmakuha mnduha yeya a wa.

⁴ Had mndu ta klaftá tsa glaku ŋa nzaku ka mali ta ghəŋa gwal maga slna Lazglafta ya ka fanaghatá ghəŋani wa. Lazglafta ta hgəŋta manda ya hgəŋ tsi ta Haruna.

⁵ Manda va tsaya Kristi guli, tsatsi a ta fanaghatá ghəŋani ta nzaku ka mali ta ghəŋa gwal ksa slna Lazglafta wu, ama Lazglafta ta nzakway ka Da ta mnay ŋani kazlay:

Kagha ná, Zwanja da ka,
nda nza yu ka Da gha gita kə'a.

⁶ Ka'a ta mnay ma sana vli guli na:

«Kagha mali ŋa kdəkedenj ta ghəŋa gwal ta ksa slna Lazglafta,
manda ŋa Melkisedek† ya,» ka'a.

⁷ Ma fitika nzakwa Yesu ma ghəŋa hadik ná, ka magə tsi ta du'a ka taw ka ndanđa da Lazglafta ta laviŋťa mbanafťa ma mtaku‡. Ka snanatá Lazglafta ta ghəŋa vəl hananantani ta ghəŋani.

⁸ Kulam nda nzakwani ka Zwanja Lazglafta ná, ka sutá tsi ta duni, kəl tsi ka snanťa kazlay: Snatá gwada ná, skwi nda bla ya kə'a.

⁹ Manda kdinťa Lazglafta ta dzanaghatá ghəŋa skwi ya kumarŋ tsi nda ma tsatsi, ka nzaku tsi ka mndu ya ta mba inda gwal ta snanatá gwadani, ŋa nzakwa tan nda hafu ŋa kdəkedenj.

¹⁰ Ka fatá Lazglafta ka mali ta ghəŋa gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta manda ŋa Melkisedek.

Dasuwa ka kuni da zlanťa kuni ta zlgħay nda ŋuduf

¹¹ Mamu skwi dagala ŋa mnay ta ghəŋani, tsaw nda bla tsislay ŋa ghuni, kabga la a da sləməŋa ghuni wa.

¹² Nda kdá fitik má prək ka nzakwa ghuni ka gwal taghanatá skwi ta sanlaha, kabga

nda kdá fitika ghuni ta tagha skwi, ama ta sna a kuni wa. Ŋa sləglavapta nda sla vgha ka taghəgəlta ŋa ghuni ta va tsa skwiha ma gwada Lazglafta taghu kuni daga tanťan ya. Ta sna a kuni karaku ta za skwa zay ta zə la galata mndu wu, manda zwanťa ta ghuva tata sa u'a ya kuni.

¹³ Mndu tata zba sa u'a ná, ta ka zwanťa ta ghuva tsaya ma mndu. Ta sna a tsa mndu ya ta skwi tđukwa§ wu.

¹⁴ Ŋa galata mndu na skwa zay tanťəŋa ta gđata həŋ ta zay, ka slavaptá həŋ ka tagha dganatá skwi dina, nda ya kul dinaku, ŋa magay tanťa ta skwi dina.

6

¹ Mantsa ya tama, zluŋmazla ta hamata zwana tagha skwi ya ta taghə mu ta ghəŋa Kristi, mbadma ta ghəŋa tagha skwa gwal nda ndəha. Ma laghu mu vrəglafťa ta ghəŋa dughwanja skwi ta nzakway ka: Gwada ta ghəŋa pla dmaku, ŋa zlanťa mnduha ta maga slnaha ya ta kla həŋ da Zadaku, nda gwada ta zlgħaftá Lazglafta nda ŋuduf,

² nda gwada ta batemha, nda gwada ta fa dzvu ta ghəŋa mndu, nda gwada ta sli'agapta ma mtaku, nda gwada ta tsatá ghəŋa guma ŋa dekdek ya.

³ Zluŋmazla ta tsahaya, mbadma ta kəma ta kəma. Wya skwi ŋa magay mu nda kumay Lazglafta.

⁴ Skwi ŋa snanťa mu na: Nda bla ma mnduha ya si tsuwadakanaf tsuwadaka Lazglafta, gwal ya ta tapanatá skwi ya vla Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá Sulkum nda ghuəa ma ŋudufa tanť,

⁵ gwal ya si ta danťá zdəkwa gwada Lazglafta, gwal ya si ta mutsaftá mbraku ya ta nzakway ka ŋa zamana ta sagha,

⁶ ta zləmbuta ka vrəglamta da nzakwani ghalya ná, nda bla ka vrəglakta tanť da pləgəltá dmakwa tanť. Zlənəglafzłəŋa həŋ ta Zwanja Lazglafta ta udza zlənəŋ, ka razay* banľuwa.

⁷ Lagha imi ka gđata ta nzaku ta vwah, ka magafťa skwi tida ŋa katanťá gwal ya ta hvay ná, nda tfawa tsa hadik ya da Lazglafta nda tsa.

⁸ Ka laghani, teki nda hiwir yeya ka tsa vwah ya dyanafťa ná, kataf a tsa ta mndu tama wu, dza'a ksi'afksi'a Lazglafta, dza'a drinđra† lu.

⁹ Zwanama da, anť mndani dər má mantsa mnata ŋni ná, da sna anťni kazlay: Ta ŋərma tvi ta nzakway ka tva mbaku ya kaghuni kə'a.

¹⁰ Lazglafta ná, tđukwa tsatsi, had dza'a zanaptá slna ghuni ya maga kuni, ŋa

* 5:3 Ngha ta Levitik 9:7. † 5:6 Aya 5-6: Zabura 2:7. Zabura 110:4. ‡ 5:7 Ngha ta Mata 26:36-46, Markus 14:32-42, Lukwa 22:39-46. § 5:13 Aya 12-13: Gray nda 1 La Kwareŋť 3:2. * 6:6 Aya 4-6 gray nda 10:26. † 6:8 Gray nda Zrafta 3:17-18.

katanjta zwanama ghuni gwal zlgHay nda njuduf, ya ta gdata kuni ta kata hnj ndanana guli ya wa.

¹¹ Ndanana ná, ta kumay njni ta njavata inda kaghuni nda fata ghnj ta skwi ya faf kuni ta ghnj tida ha ka kdavaktani.

¹² Ma ksu yadi ta kaghuni. Ksawaksa ta sada gwal ta njavata ma zlgHay nda njuduf, gwal ta faftá ghnja tanj ta Lazglafta ka mutsaftá hnj ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta slámnj ta mndu.

Kahwathwata tanafta Lazglafta ta imi ta slámnj ta Abraham

¹³ Ma fitika tanafta Lazglafta ta imi ta slámnj ta Abraham ná, ka wadanatá tsi nda varda htsinjani, kabga had sana mndu ta malaghutá tsatsi nj wadanatani nda tsi wa.

¹⁴ Ka'a nda Abraham mantsa: «Dza'a tfaqhaghatfa yu ta wi. Kahwathwata dza'a yanaf ya yu ta zivra[‡] gha tusak.» ka'a.

¹⁵ Mantsa ya, ka njavata Abraham, ka mutsaftá tsi ta tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta slámnj ya.

¹⁶ Ta wadu mndu ta wadu ná, nda skwi ta malaghutá htsinja varda tsatsi ta wada tsi. Tsa wadu ya guli dza'a hlanatá inda tsa skwi ta zlerda lu ta ghnjani ya.

¹⁷ Nda tsaya ná, kumanjuma Lazglafta ta tsalanaptá tsa gwal dza'a tsu'a tsa skwi tanaf tsi ta imi ta slámnj ta mndu ya kazlay: Had yu dza'a mbadanaftá skwi mna yu wu ka'a, kel tsi ka sganaghata nda wadu.

¹⁸ Mantsa ya ná, his skwiha ya dza'a kwal lu kul lavinjta mbadanafta. Skwiha ya tanaf tsi ta imi ta slámnj ta mndu nda wadu ya wada tsi nda tsi. Had dza'a walanjta tsakalatawi[§] mida wa. Mantsa ya guli ná, ta vlamavla ta mbraku ta amu gwal ta hwayamta da ghuva Lazglafta, nj njavata mu nda fata ghnj ta skwi ya tamaf Lazglafta ta imi ta slámnj ya.

¹⁹ Tsa skwi faf mu ta ghnj tida ya ná, nda nza manda skwa sladanatá kwambalu ma nzakwa mu. Kahwathwata dihatani had skwi ta gigdanta wa. Zlaganapzлага ta zlala ka bhadamta* da vla nzakwa Lazglafta.

²⁰ Da hada tinlaghuta Yesu ta lami ka amu, nj nzaku nj kdekedzej ka mali ta ghnja gwal dra skwi nj Lazglafta manda nj Melkisedek ya.

7

Melkisedek Mgham ta ghnja ksa slna Lazglafta

¹ Tsa Melkisedek ya ná, si mghama luwa Salem ya. Mali ta ghnja gwal ksa slna Lazglafta ta nzakway ta luwa ya guli. Ka

sliaftá tsi ka laghwi da guya Abraham ta vrakta ta kwarafta sana mghamha nda vulu. Ka tfanaghatá tsi ta wi.

² Na tsa Melkisedek ya hlanafta Abraham ta Zaka inda skwi zagagha tsi ma vla tsa vulu ya. Klatá ghnja tsa Melkisedek ya ná, «mgham tdukwa ya.» Guli na: Mghama luwa Salem ya. Tsa mghama luwa Salem ya guli ná, «mghama zdaku» ya.

³ Tsatsi ná, had dani wu, had mani wu, had dzidzani wa. Had val mnay kazlay: Badu yeya yata lu, badu yeya mtuta tsi ka'a guli wa. Manda Zwanja Lazglafta nzakwani. Nda nza nj kdekedzej ka mnda ksa slna Lazglafta.

⁴ Tsa Melkisedek ya ná, mndu dagala ya, ka klaftá Abraham ta nzakway ka dzidzi ya ta zaka ma inda skwi zagagha tsi, ka vlanja.

⁵ Skwi nj snanja ná, mndara la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta ná, zlahá Musa ta mnanatá hahnj, nj dza'a tanj da dawa zaka da inda la Isra'ila. Zwanama tanj tsa gwal ta dawu hnj da hnj ya. Anj mndani, zivra Abraham hahnj guli.

⁶ Melkisedek ná, tekwa tsatsi mataba mndara la Levi wu, ama ka klaftá Abraham ta zaka ma skwi zagagha tsi, ka vlanja. Ta ghnja tsa guli ná, ka tfanaghatá Melkisedek ta wi ta mndu ya tanaf Lazglafta ta imi ta slámnj.

⁷ Had sana zlerday wu ná, tsa mndu ka mali ya ta tfanaghatawi ta tsa mndu ka saganj ya.

⁸ Mndara la Levi ta zlgHa zaka ma skwi mutsaf lu ya ná, ta mtay hnj ta mtaku. Ama tsana Melkisedek ta zlgHafta zaka da Abraham na ná, mndu ta nzaku nda hafu nj kdekedzej ya, manda ya nda vinda ma defteri.

⁹ Na tsinjta ghnjani, tsa Levi ta tsu'a zaka da sanlaha ya ná, klaflka tsatsi guli ta zaka ka vlanja Melkisedek nda ma dzidza tanj Abraham.

¹⁰ Anj mndani, ta ya a Abraham ta Levi, ta lagha Melkisedek da guyaku nda Abraham wu, ama mamu tsatsi ma vgha dzidzani.

¹¹ Na mndara la Levi ta nzakway ka gwal ta ksa slna Lazglafta, vlanja Lazglafta ta zlahu ta la Isra'ila*. Ama tsa slna tanj ya ná, slaghwa a nj dzanaghatá ghnja skwi ya kumanj Lazglafta, ta vlanja tsi ta zlahu ta hnj wa. Ka má si slaghusla tsi katsi ná, má zbega a lu ta sana mali ta ghnja gwal ksa slna Lazglafta, manda Melkisedek ya wu, má gi kla'atá mndu mataba mndara la Levi manda Haruna má dza'a nzakwa tsi.

¹² Ka si mbadapmbada Lazglafta ta mnderga mali ta ghnja gwal ta ksa slnani

‡ 6:14 Zlrafta 22:16-17. § 6:18 Gray nda Mbsak 23:2. * 6:19 Gray nda Livitik 16:2. * 7:11 Vla skwi nj Lazglafta, la Isra'ila, mnana nda mna lu ta la Isra'ila ta zlahu ta ghnja vla skwi nj Lazglafta, ka mbadatani ma sana vli.

mantsa katsi ná, nda nza tkwe' ka mbəɗaptá zlahu guli.

¹³ Tsəna mghama mu ta gwadə lu ta na gwadə na ta ghənjani na ná, Yesu ya. Mataba mndəra sana mndu ta kul walanja ksa slna Lazglafta ta gwir tsatsi.

¹⁴ Nda sna lu guli ta tsatsi kazlay: Sabi ma mndəra la Yuda† kə'a. Nziya ya nza tsi ná, gwadən a Musa ta gwadə ta ghənja tsa mndəra tan ja ma fitika gwadənyi ta gwadə ta ghənja gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta wa.

Sana mali ta gara vgha nda Melkisedek

¹⁵ Skwi ta kdəglintá tsalintá ná, zlagap-zlaga sana mnda ksa slna Lazglafta. Manda va Melkisedek tsatsi guli.

¹⁶ Nza a tsa mndu ya ka mndu ta ksa slna Lazglafta manda ya ta mnata zlahu ta fata mndu wa. Tsatsi ná, nanza tsatsi nda mbrakwa hafu ya kul kdavakta.

¹⁷ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nda nza ka ŋa kdəkedzej ka mnda ksa slna Lazglafta,

manda Melkisedek‡ ya» ka'a.

¹⁸ Mantsa ya ná, nda hərdá zlahu ŋa ghalya, kabga nda hta mbrakwani, had hayhayani wa.

¹⁹ Zlaha Musa ná, laviŋ a ta nanaftá mndu ka mndu tdúkwa ta wa ira Lazglafta wa. Ama ndanana ná, mutsafmutsa mu ta fata ghənj ta malaghuta. Tsaya dza'a ɓhadamaghata da Lazglafta.

²⁰ Ta ghənja tsa guli ná, ma fitika dza'a Lazglafta fata Yesu ka mali ta ghənja gwal ksa slnani ná, ka wadátá tsi ta wadu. Ama ma fitika pghatani ta la Levi, wadə a ta wadu wa.

²¹ Yesu ná, nda wadu fata Lazglafta ka mnda ksa slnani, ma fitika mnatani kazlay: I'i Lazglafta na:

«Wadawada yu,

had yu dza'a vrəglafata tida wu:

“Nda nza ka ka mnda ksa slna ŋa kdəkedzej§” » kə'a.

²² Ma tsa wadu wadə Lazglafta ya ná, grafgra amu ma Yesu kazlay: Mamu mu nda slərbatá zughu ya ta malaghuta kə'a.

²³ Guli ná, tsa sanlaha ma gwal ksa slna Lazglafta ya ná, nda tska hahənj, kabga ta mtay hahənj ta mtaku had hənj ta gdavata wa.

²⁴ Yesu ná, ŋa kdəkedzej nzatá nzakwa tsatsi. Slna tsa nzakwani ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta ya guli, had dza'a tsavapta wa.

²⁵ Tsaya guli kəl tsi ka slaghuta ka mnda mbanafata ŋa kdəkedzej ta inda gwal dza'a ɓhaku da Lazglafta nda ma tsatsi. Yesu ná, ŋa kdəkedzej nzatá nzakwani ka maga du'a da Lazglafta ta ghənja tanj.

²⁶ Tsaya tama ná, nda nza Yesu ka mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta ya pahan

mu. Tsatsi ná, nda ghuɓa nzatá nzakwani, had rutsak tida wa. Had dmaku tida guli wa. Nza a tsatsi manda gwal dmaku wa. Klagha kla lu ta luwa.

²⁷ Nza a tsatsi manda hamata sanlaha ma la mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta wa. Zba a tsatsi ta pla ghənj inda fitik ŋa ghənjani, nda ya ŋa hamata mnduha guli wa. Turtuktuk plata tsatsi ta ghənj ma vlatani ta ghənjani.

²⁸ La mali ta ghənja slna Lazglafta ya ta zbapta zlahu Musa ná, gwal nda hta nzakwa tanj ya. Ma fitika wadata Lazglafta ta tsa wadu wadə tsi ya, mbəɗapta tsa gwadə ya ta zlahu Musa. Ka fatá tsi ta zwanjani ŋa kdəkedzej ka mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta, ŋa dzanaghatá ghənja skwi kumanj tsi.

8

Yesu mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta

¹ Wya mala dughwanja skwi ta mnə ŋni: Mamu mu nda mali ta ghənja gwal dra skwi ŋa Lazglafta. Tsatsi ná, ta luwa ta nzakwa tsatsi nda ga zeghwa dughurukwa Lazglafta*.

² Ta ksa slna tsatsi ma vərda həga tumpul ya magaf Mgham Lazglafta ta luwa ma vla nzakwa Lazglafta, ya magaf dzva mndu a wa.

³ Inda mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta ná, fafa lu ŋa vla skwi ta vlata lu, nda skwa pla ghənj tani. Nda ra ka mutsafta ŋa amu ma mali ta ghənja gwal ksa slna Lazglafta guli ta skwi ŋa vlayni.

⁴ Ka má si ta hadik na Kristi katsi ná, ma had fitik dza'a nzata tsi ka mnda dra skwi ŋa Lazglafta wu, kabga nda ghada kluta gwal ta dra skwi ŋa Lazglafta ta vli manda ya mnaf zlahu.

⁵ Tsa slna ta magə tsa gwal ta maga slna Lazglafta ya ná, fwata skwi ta magaku ta luwa ya, sulkuma skwi ta magaku ta luwa ya guli. Ma fitika dza'a Musa ba həga tumpul ná, wya ka Lazglafta nda tsi: «Dasuwa káka, manda va tsa nzakwani maragha yu ta ghwa† ya ná, manda va tsaya káka da bafta,» ka'a. ⁶ Kahwathwata ná, slna dagala vlay lu ta Yesu. Tsatsi ta nzamta ma takataka slərbatá zughu dīna ta malaghuta, thaf lu ta tatá imi ta sləmənj dīna ta malaghuta ya guli.

⁷ Ka si ma had rutsak ta tsa tanjanja dzratawi ya wu katsi, ma zbəgla a lu ta mahisani wa.

⁸ Manda tsaya ná, mamu rutsak kəl Lazglafta ka mnay ŋa tanj. Ka'a mantsa: «Dza'a saghasa fitik,

† 7:14 Ngha ta Mata 1:1-2, Lukwa 3:33. ‡ 7:17 Zabura 110:4. § 7:21 Zabura 110:4. * 8:1 Ngha ta Zabura 110:1.

† 8:5 Ngha ta Sabi 25:40.

dza'a dzrəglafdzra yu ta wi ka lfidani mataba da nda la Isra'ila, nda ya nda la Yuda,

⁹nzata a manda tsa dzratawi dzraf yu nda dzidziha tan ma tsa fitika hlagapta da ta hən

nda dzva da ma hadika Masar ya wa.

Hahən ka ghənja tan ta badziŋtá tsa si dzratawa da nda hən ya, ka zliŋtá i'i ta hən guli,

¹⁰Mantsa tama, wya tsa dzratawi dza'a dzrafta yu nda la Isra'ila tahula tsa fitika ya.

Dza'a taghanaftagha yu ta zlahuha da ta hən, ɲa hanamta da ta hən ma ndana tan,

thanamha yu ta hən ma ɲudufa tan. Dza'a nzanza yu ka Lazglafta tan, ɲa nza-kwa hahən ka mnduha da guli.

¹¹Had mndu dər turtuk dza'a taghəglanaftá mndəra tan, dər zwanamani kazlay: Snaɲsna ta Lazglafta ke'a wa.

Inda tan dza'a nda sna hən ta i'i, nda zwani tani, nda glata mndu tani.

¹²Dza'a planapla yu ta krughuva tan, havglakta a yu dekdək ta dmakuha tan wu,» ka'a.

¹³Ma tsa mna gwada ta dzratawi ka lfid ya, niɲna Lazglafta ka halatani ta tsa tanɲanja ya. Tsa ɲa ghalya ta halaku ya, ta ghwan a ka hluta wa.

9

Tsəlbu ɲa Lazglafta ta hadik, nda ya ta luwa

¹Ma tsa tanɲanja dzratawi ya, mamu tvi ya ta raku ɲa magay ka lu dza'a tsəlbu ɲa Lazglafta. Mamu həga guli ya banaf lu ta Lazglafta ta hadik,

²nda tumpul bafta lu ta tsa həga ya. Tanɲanja huda tsa həga ya ná, vli nda ghuəa ta hga lu. Mida famta lu ta pitirla, nda tabəl, nda buradi ɲa Lazglafta. ³Tahula mahisa zlala, mamu sana huđi ta hgu lu ka vli nda ghuəa katakata.

⁴Mida famta lu ta skwi ya tsaf lu ka dasu ta kəl lu ka dra urdi, nda blukuma dzratawi maganava lu ta dasu. Ma tsa blukum ya guli mamu siga ka dasu ndəgham lu ta mana mida, nda dafa Haruna si ta dzuslafta dzuslu ya, nda klamha his nda vinda ta gwada dzratawi tida.

⁵Ka tsatsaftá lu ta Kerubuha his ta mara glakwa Lazglafta ta nzəganaghatá tsa blukum ya ka pghəganaghatá zlbak ta vli ya ta vlə lu ta us ɲa Lazglafta ɲa pla dmaku. Ama haf lu dza'a pasla gwada* ta tsaya ndana wa.

⁶Mantsa ya gwagwatá nzakwa tsa həga ɲa gdata gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta ta lami da maga slna tan ma tanɲanja huđani ya.

⁷Ama ma tsa mahisa huđi ya, mali ta ghənja gwal ta dra skwi ɲa Lazglafta turtukwani ta lami dida, turtuk ma vaku, ɲa kladanamtani nda usa rini, ɲa vlanɲtá Lazglafta ɲa plinistá krughuvani†, nda ya ɲa plinistá ɲa hamata mnduha guli.

⁸Mantsa yu kumanɲa Sulkum nda ghuəa ta mnamanɲa kazlay: Haf tvi ɲa lami da tsa huđi nda ghuəa katakata ya, ka ta gdavagda tsa tanɲanja huđi ya wa.

⁹Tsaya skwa gray nda skwi ta magaku gitana. Ta maray kazlay: Vla skwi ta vlə lu, nda pla ghən ja ta pla lu ɲa Lazglafta ná, slaghu a ɲa dzanaghatá ghənja ghuəatá dmakwa gwal ta tsəlbu ɲani wu ke'a.

¹⁰Gwada ta skwa zay, nda skwa say, nda tva ghuəaku kavghakavgha kwenkwen ta taghamafɲa tsahaya. Tsa skwiha fafa lu laviɲ mndu na magay ya ná, nda nza tsa-haya ɲa kzla mbədanafɲa Lazglafta ta inda skwi.

¹¹Ndanana ná, saghasa Kristi ta nzakway ka mali ta ghənja gwal dra skwi ɲa Lazglafta famatá vərda skwiha ya ta tsu'u mu. Kalami tsi nda ma həga tumpul dagala ta dɲnuta katakata, ya kul baftá mnda sála. Ta ghənja na hadik na bafta Lazglafta guli wa.

¹²Ma tsa lami lamə Yesu turtuktuk da tsa huđi nda ghuəa katakata ya ná, lamə a nda klatá usa duguzumha nda zwanja lghən wa. Vərda ɲani ma us vla tsi, ka mbamafɲa ɲa dekdək ma dmakuha mu.

¹³Ghalya, ta pslapsla lu ta duguzumha, nda lghənja ka wutsika usani ta gwal ta gatá krughuvi manda ya ta mnə zlahu ya. Ta ksafksa lu ta vlək guli ka drata nda dra‡, ɲa fadaftá hutidifani ka dzay ta mnduha guli. Tsaya dza'a kəl tsa krughuva tan ya ka saha ta hən manda ya ta mnə zlahu.

¹⁴Ka si mantsa ya tsi, malaghumala usa Kristi pyu ka tsahaya. Ga a Kristi ta dmaku wu, ama ka klaftá tsi ta ghənani ka vlanɲtá Lazglafta nda mbrakwa Sulkum nda ghuəa. ɲa kəkedzeɲ tsa Sulkum ya. Tsa usa Kristi ya ta ghuəinɲtá ɲudufa mu, ɲa zlanɲa mu ta maga ghwadaka skwiha ya ta kla mndu da mtaku, ka magay mu ta slna Lazglafta ya ta vla hafu.

¹⁵Tsaya kəl Kristi ka sladamta matakataka i Lazglafta nda mnduha, ɲa dzrəglafɲa wi ka lfid nda hən, ɲa zlghay gwal hafaf Lazglafta ta tsa ɲərma skwi tanaf tsi ta imi ta sləmən ja ta hən ɲa vlanɲtá hən, ɲa nzakwani ka ɲa tan ɲa dekdək ya. Əɲka'a ka mtakwa Kristi ta varagaptá mnduha

* 9:5 Ayaha ta gara vgha nda aya 2-5: Aya 2: Sabi 26:1-30, 25:31-40, 25:23-30. Aya 3: Sabi 26:31-33. Aya 4: sabi 30:1-6, 25:10-16, 16:33, Mbsak 17:16-26, Sabi 25:16, Vrafta ta zlahu 10:3-5. Aya 5: Sabi 25:17-22. † 9:7 Aya 6: Mbsak 18:2-6. Aya 7: Ngaha ta Livitik 16:2-34. ‡ 9:13 Ngaha ta Levitik 16:14-16, Mbsak 19:9, 17-19.

ma ghwadaka skwiha ya ta magə həj ma dzratawi ya nja ghalya.

¹⁶ Ka fafa mndu ta sləkadani ná, ba graftá mtatá tsa mndu ta fatá sləkadani ya kada dga tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya.

¹⁷ Ka ta ndiri mndu ta fatá sləkad ná, had lu ta ksantá tsa skwani fa tsi ka sləkadani ya wa, ba tahula mtutani kasi'i.

¹⁸ Mantsa ya guli, dər tsa tanjanja dzratawi ya ná, nda us magafta lu.

¹⁹ Tahula mnanaftha Musa ta inda zlahu ta mnduha demdem, manda ya mnaf zlahu, nja klaftani ta usa zwana lghəj nda nja duguzumha ka gaənanaftha nda imi. Bəlahə ta sluhwa fwa izwap nda swida tuwaka dva hbun lu ta wa udzu, ka tsughumamta ma tsa us ya, ka wutsikay ta tsa deftera zlahu ya, nda ya ta inda mnduha.

²⁰ «Nana na usa dzratawa Lazglafta nda kaghuni ka njanata kuni ta tsa dzratawiš ya,» ka'a ta mnay ta wutsik tsi ta həj.

²¹ Wutsikafha guli ta tsa həga tumpul ya, nda inda huzlahə mida ta kəl lu ka ksa slna ka tsəlbu ta kəma Lazglafta ya.

²² Manda ya mna zlahu ná, wər nda us ta ghuəjnta lu ta inda skwi. Ka pghu* a us ná, had platá dmaku wa.

Platá ghəj pla Kristi ta ghuəa dmaku

²³ Nda ra ka ghuəjnta mantsa ya ta tsəna skwiha ta ghəja hadik na, kabga fwata vərda tsa skwiha ta luwa ya həj. Tsaha ta nzakway ka vərđakani ta luwa ya guli ná, nda ra nja tanj nda pla ghəj ya ta malaptá tsa tanjanani ya.

²⁴ Lamə a Kristi da tsa vli nda ghuəa katakata ma həga tumpul magaf mnda səla ya wa. Fwata tsa vərđani ta nzakway ta luwa ya tsaya. Tsatsi ná, ta luwa laghwa tsatsi. Ndanana, ta nzaku ta kəma Lazglafta ta gwadə ma vla mu.

²⁵ Inda vaku tsa mali ta ghəja gwal ta dra skwi nja Lazglafta ta dza'a da tsa vli nda ghuəa katakata ma həga tumpul ya nda tatá usa rini. Ama Kristi ná, lamə a tsatsi nja gdata ta vlatá ghəjani wa.

²⁶ Ka má mantsa tsi ná, má mbədava a fitika ghuyayni ta đanjwa daga ka yawu zlagapta ghəja hadik wa. Turtuktuk səla zlagapta tsatsi ma na kđavakta fitik na. Ka vlanjntá tsi ta ghəjani ta Lazglafta nja hərdinjntá dmakwa mu dekdək.

²⁷ Inda mnda səla ná, thanaftha lu ta mtutani turtuktuk səla, tahula tsa nja tsanaghata Lazglafta ta guma.

²⁸ Manda tsaya Kristi guli, turtuktuk səla mtuta tsi, nja vlanjntá ghəjani ta Lazglafta, nja hərdinjntá dmakwa ndaghata mnduha†, nja vrəglagatani kamahis. Tsa vrəglagata dza'a

vrəglagata tsi ya, nja hərdəgəltá dmaku a wa, ama nja mbanafthá gwal ta fata vgha ka kzlay.

10

¹ Zlaha Musa ná, vərđaka nzidida tsa skwi ta sagha ya a wu, fuwatani ya. Lavinj a dekdək ta payaftá gwal ta gavanavatá Lazglafta nja nzakwa tanj manda ya ta kumay tsi wa. Waka tsa pla ghəj ta gdata lu ta magay inda fitik, vaku nda vaku ya dza'a ghuəjnta həj ta wa ira Lazglafta na?

² Ka si má ta ghuəay tsi katsi, magata tanj turtuktuk ya ná, má ndanəgla a həj ta dmakuha tanj wu, má zlanjzla lu ta pləgəltá ghəj.

³ Tsaw mantsa ya a wa. Katək ná, tsa pla ghəj ta plə həj ya, ta havanaktá həj ta dmakuha tanj vaku nda vaku, had ta ghuəjntá həj,

⁴ kabga had usa lghəjha, nda duguzumha ta hərdinjntá dmaku wa.

⁵ Tsaya kəl Kristi ka mnay nja Lazglafta ma fitika dza'ani saha ta ghəja hadik, ka'a mantsa:

«Va a ka ta plaghatá ghəj nda rini wu, va a ka ta vlaghatá sana skwi nja plaghatə ghəj guli wa.

Ama ka vlihatá ka ta slu'uvgha nja vlaghata.

⁶ Zdəgagha a skwi nda səla ta drə lu nda dra ta gwir,

nda skwi ya ta vlaghata lu nda vla nja pla ghəj ta ghəja dmaku wa.

⁷ Ka yu mantsa: «Wana yu Lazglafta, sasa yu ta ghəja hadik da maga skwi ya ta kumə ka,

manda ya nda vinda ta ghəja da ma deftera zlahu*,» ka'a.

⁸ Ka Kristi mnuta karaku na: «Nda pla ghəj nda skwi nda səla tani, nda skwiha ta klafta lu ka vlaghata nda vli tani, nda skwiha nda səla ta drə lu nda dra ta gwir tani, nda skwi nda səla ta klafta lu nja pla ghəj ta ghəja dmaku tani, va a ka ta həj wu, zdəgagha a həj guli wu,» ka'a. Ta wya maga manda va ya mna zlahu lu ta tsa pla ghəj ya kay guli.

⁹ Ka'a guli mantsa: «Wana yu, saghasa yu nja maga skwi ya ta kumə ka,» ka'a. Ka hlanatá tsi ta tsa tanjanja pla ghəj ta plə lu ya, ka mbədapta nda mahisani.

¹⁰ Magamaga Yesu Kristi ta skwi ta kumə Lazglafta. Ka vlanjntá tsi ta ghəjani nja pla ghəj turtuktuk səla. Mantsa ya kəl mu ka nzakway nda ghuəa ta wa ira Lazglafta.

¹¹ Inda gwal ta dra skwi nja Lazglafta turtuk turtuk, ta sladu ta sladu ta nzata həj ka maga slna tanj inda fitik, ta gdata ta vla va tsa skwi turtuk nja hərdinjnta dmaku ya, ama lavinj a ta hərdinjnta wa.

§ 9:20 Sabi 24:8. Nə ayaha 19-20, ngha ta 24:3-8. * 9:22 Aya 21: Ngha ta Livitik 8:15. Aya 22: Ngha ta Livitik 17:11.

† 9:28 Gray nda Isaya 53:12. * 10:7 Aya 5-7: Zabura 40:7-9, manda ya ta mnə Grek nja ghalya.

¹² Ama Yesu Kristi ná, turtuktuk vlata tsatsi ta ghəjani ɲa pla ghəj ɲa hərdiŋta dəkdek ta dmakwa mnduha. Tahula tsa, ka nzatá tsi nda ga zeghwa Lazglafta.

¹³ Ndanana, hada nzata tsi ka kzla pghanata Lazglafta ta ghumahani ka skwa ta diŋlay səlani.

¹⁴ Ma tsa vlatani ta ghəjani turtuktuk ya, ka nanafatá tsi ka gwal tdukwa ɲa dəkdek ta wa ira Lazglafta, ta gwal ta ghuɓiŋta tsi ta dmakwa taŋ.

¹⁵ Ta tsalamapsala Sulkum nda ghuɓa guli kazlay: Prək tsa pla ghəj turtuktuk ya kə'a. Ka'a karaku na:

¹⁶ «Wya tsa dzratawi dza'a yu dzrafta nda həj ma tsa fitik ya, ka Mgham Lazglafta.

Dza'a famfa yu ta zlahuha da da ɲudufa taŋ, dza'a thanamtha yu ta həj ma ghunisla taŋ.» ka'a.

¹⁷ Ka'a guli mantsa: «Had yu dza'a havglakta dəkdek ta dmakuha taŋ, nda krughuvha taŋ wu.» ka'a.

¹⁸ Ka plinispla Lazglafta ta dmakwa mnduha ná, pahəgla a mnduha ta skwi ɲa vlatá Lazglafta ɲa hərdiŋtá dmakuha wa.

Gavanamava gava ta Lazglafta

¹⁹ Mantsa tama zwanama da, nda pla vgha mu ta lami da tsa vli nda ghuɓa katakata ya nda ma usa Yesu.

²⁰ Tanaptá Yesu ta zlala, ka tamaptá lfidá tvi ɲa lami nda tida ɲa mutsa hafu. Tsa zlala kuhwanap lu ya ná, vərda ka vgha Yesu dza lu yeya.

²¹ Tsaya tama ná, mamu mu nda mali ta ghəja gwal dra skwi ɲa Lazglafta ta hemanata, ta nzanaghatá həga Lazglafta.

²² Ma tsa nzakwani mantsa ya tama, gavanamava gava ta Lazglafta nda ɲuduf turtuk, nda fata ghəj dar, nda ghuɓata ɲuduf kul had dmaku mida, nda mbazatabaza nda imi tsələja.

²³ Sladafmaslada ta fatá ghəja mu ka gdáta mu ta va mnay kazlay: Tsa mndu ta tamaftá imi ta sləmən ɲa ná, ɲərma mndu ya kə'a.

²⁴ Nghapma ngha ka sani nda sani, ɲa vlamatá mbrakwa dʋvustá vgha nda maga skwi dīna.

²⁵ Ma tsanap mu ta tska vgha mu manda ya ta snuta sanlaha ta tsanapta ya. Katək ná, vluvusma mbraku sani nda sani. Sganaghamasga, kabga nda sna mu kazlay: Ndusa fitika vragata Mgham Yesu kə'a.

²⁶ Tahula sŋaŋta mu ta vərda tvi, ka gdáta mu ta gəgəltá dmaku ka palama katsi, grafmagra kazlay: Ta had sana skwi dza'a vlata lu ɲa pla ghəj ɲa hərdiŋtá dmaku wu kə'a.

²⁷ Ta ghəja kzlay ma zləj dza'a kzlə lu ta guma Lazglafta. Tsa guma ya ná, nda bla

katakata, ka vu ghandand nzakwani dza'a dra ghumahani.

²⁸ Dər wati ma mndu ta kwalaghuta snatá zlahə Musa, ka mamu masləmstəkha his ka hkən a tsi ta grafta katsi, ta dzadza lu ta tsa mndu ya, had tawa hidahida tida wa.

²⁹ Ka si mantsa ya nzakwani nda zlahə Musa ya ní, kighkigh dza'a nzakwa tsi nda mndu ta zlridiŋtá Zwanə Lazglafta, ka razanaftá Sulkum ya ta vlamatá zɗakatahuɗi ya tama? had hayhayani wu, ka'a nda us ya kəl Lazglafta ka dzraftawi nda tsi, ka ghuɓiŋta nda tsi ya.

³⁰ Nda sna amu ta tsa mndu ta mnay kazlay: I'i dza'a vranamtá mndu ta skwi ya maga tsi, i'i dza'a planamta kə'a ya. Ka'a guli na: «Dza'a tsanaghatasa Mgham Lazglafta ta guma ta mnduhani,» ka'a.

³¹ Skwa zləjəy gwada ta dɗəfamtá mndu da dzva Lazglafta ya ta vla hafu.

³² Havakwahava ta nzakwa ghuni ghalya ma taŋtaŋa sŋaŋta ghuni ta gwada Lazglafta. Ma tsa fitik ya ná, susa kuni ta duni, ka su'uwafatá kuni ta indani.

³³ Ta kəma inda mnduha rarazata lu, ka ganaptá iri ta sanlaha mataba ghuni tazlay. Ma sana fitik guli, ta gway kuni ta vgha nda sanlaha ta ghuya mndərga tsa dāŋwa ya.

³⁴ Ksuka ka hidahida ta kaghuni, na gwal ya hlaf lu ka pghamta ma gamak ta gwada ta Yesu. Hluguɗughunusha lu ta huzla ghuni, ta rfu nda rfa kuni, ndanaŋ a kuni wu, kabga nda sna kuni mamu skwi da kaghuni ta malaghutá inda skwi kə'a. Tsa skwi ya guli ná, ɲa kɗekedzəj nzakwani.

³⁵ Mantsa tama, ɲavawa ɲa ka dza'a kuni ta kəma ta kəma nda fata ghəja ghuni ta Lazglafta. Ka ɲavaŋa kuni, dza'a mutsay kuni ta nisala ghuni dagala.

³⁶ Skwi ya ta raghunata ná, nzata ghuni nda su'ay, ka maga skwi ya ta zɗəganatá Lazglafta, ɲa vlaghunatani ta skwi ya taghunaf tsi ta imi ta sləmən.

³⁷ Ka lu vindafata ma deftera Lazglafta na: «Ta bəts nzda guli ná, dza'a saghasa tsa mndu dza'a sagha ya, gərdáta a wa.

³⁸ Mndu ya tdukwa ta wa ira da ná, dza'a nzakufay nda hafu nda ma zlgəhay nda ɲudufani.

Ama ka vraghuvra tsi nda hul zɗəgləgihata a tsa mndu ya wa,» ka'a.

³⁹ Amu ná, nza a amu tek w mataba gwal ta vru nda hul ɲa zadɗiŋtá ghəja taŋ ya wa. Ama nda nza amu tek w mataba gwal ta zlgəhafta ta dza'a mutsa mbaku ya.

11

Zlgəhay nda ɲuduf

¹ Zlgəhay nda ɲuduf ná, graftá skwi ya faflu ta ghəj tida ya. Fatá vgha kazlay: Mamu tsa

skwi ya kahwathwata kə'a ya, dər ta ngha a iri.

² Ta ghəŋa zlgħay nda ɲuɖufa taŋ, kəl Lazglafta ka ghubanagħatá mnduha għalya.

³ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf snaŋta mu kazlay: Nda gwadani magafta Lazglafta ta inda skwiha kə'a. Inda skwi ya ta nghanja lu nda iri ná, sabə ma skwi ya kul nghanja* iri hən.

⁴ Nda ma zlgħay nda ɲuɖufani klafta Abel ta skwa pla ghəŋ ta malagħutá dínaku ka ɲa Kayinu, ka vlanja Lazglafta. Tsa zlgħay nda ɲuɖufani ya kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɖukwa, kabga tsu'afstu'a ta tsa skwi vlanja tsi ya. Nda mta† Abel má mndani, ama kabga zlgħay nda ɲuɖufani ná, tata gwada tsatsi.

⁵ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf kəl Lazglafta ka klagħatá Inuk ta luwa, daŋ a ta mtaku wa. Ngha a lu guli wu, kabga klagħakla Lazglafta da tsatsi. Ka lu vindafita ma deftera Lazglafta na: Zdəganazda Inuk ta Lazglafta‡ ma kɖaku tsi ka klagħata ta luwa.

⁶ Ka haɖ zlgħay nda ɲuɖuf wu ná, haɖ fitik zdəgana mndu ta Lazglafta wa. Mndu ta gavadagħata da Lazglafta ná, dīna ka graftani kazlay: Mamu Lazglafta, ta magay ta skwi dīna guli ɲa gwal ta zbay kə'a.

⁷ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf snata Nuhu ta gwada ya mnana Lazglafta ta ghəŋa skwi dza'a magaku ta kul nghanja iri karaku. Ka tsaftá tsi ta kwambalu dagala manda ya mnanaf Lazglafta. Ka lamə tsi dida nda gwal ga taŋ tani, ka mbaftá hən. Ma tsa magatani mantsa ya tsanagħata tsi ta guma ta ghəŋa haɖik. Ka klaftá Lazglafta ka mndu tɖukwa§ kabga zlgħay nda ɲuɖufani.

⁸ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf snata Abraham ta hgu hgaf Lazglafta, ka sli'af'tá tsi ka lagħwi ta haɖik ya dza'a vlanja Lazglafta ɲa ɲani. Ta sli'af'tá tsi, sna a ta vli ta dza'a tsi wa.

⁹ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf, ka lagħa tsi nzata ka matbay ma tsa haɖik dza'a lu vlanja, tanaf Lazglafta* ta imi ta sləmən ja. Ka nzaku tsi ta nzaku ma həga tumpul, mantsa ya i Izak nda Yakubu guli ta nzakway ka gwal nda gwa hən ma tsa tatá imi ta sləmən ja.

¹⁰ Ka nzatá Abraham ka kzla tsa luwa dihana Lazglafta ta tughwani† ya. Lazglafta ka ghəŋani ta garafta, tsatsi mnda bafta guli.

¹¹ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf mutsafa Abraham‡ ta zwan ma halatani katakata. Markwa taŋ Sara guli tsutsa ka dzəghən.

Ka fatá tsi ta ghəŋani kazlay: Dza'a magay Lazglafta ta skwi manda ya mna tsi kə'a.

¹² Mantsa ya, ma mndu turtuk ya nda hala, ta ghwan ja ka mtaku wu, yata lu ta zivra mndu nda ndəgha manda tekwa tsa luwa, nda ya manda wutak ma ghwa§.

¹³ Ma zlgħay nda ɲuɖuf rwuta hən demdem, ta kul mutsafa hən ta magatá tsa skwi tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ja hən ya. Ama grafra hən kazlay: Dza'a magaku tsa skwi ya kə'a, harharhar ghəŋa taŋ ta ghəŋani. Ka graftá hən kahwathwata kazlay: Matbay ɲni ta wawutá wawaku* ta na ghəŋa haɖik na kə'a.

¹⁴ Tsa gwal ta mnay mantsa ya ná, maraŋmara hən banluwa kazlay: Ta kzla vli taŋ hən kə'a.

¹⁵ Ndanəgla a hən dekdek ta tsa vli sabə hən ya wa. Ka má ta ndanay hən katsi, má si vraghuvra hən.

¹⁶ Kahwathwata ná, vli ta malagħutá tsaya ɲa taŋ ta pahanja, vli ya ta nzakway ta luwa. Tsaya kəl tsi ka zdəganatá Lazglafta, na hɲay ta hgə hən ka Lazglafta taŋ. Ka payanaftá tsi ta luwa taŋ ta hən.

¹⁷ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf kumafta Abraham ta vlatá zwanani Izak ɲa pla ghəŋ ma dzəghanta ya dzəghən Lazglafta. Ka kumaftá tsi ta vlatá tsa kɖakwakɖakwa zwanani turtuktuk ya, dər má si tanaf Lazglafta ta imi ta sləmən ja ta ghəŋa tsa zwan ja.

¹⁸ Ka Lazglafta si mnanata na: «Nda ma Izak ya tagħaf yu ta imi ta sləmən† ya dza'a yagapta zivra gha,» ka'a.

¹⁹ Ka fata Abraham ta ndanani kazlay: Lavinlava Lazglafta ta vraganaptá mndu ma mtaku nda hafu kə'a. Tsaya tama ná, ka nzaku Izak manda mndu vraganap lu ma mtaku kahwathwata.

²⁰ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf tfanagħata Izak ta wi ta i Yakubu nda Isuwa, ta ghəŋa nzaku ya ká hən dza'a nzakway ta kəma.

²¹ Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf tfanagħata Yakubu ta wi ta zwana Yusufu ma ndusakwani ka mtaku. Ta tfo tsi ta tsa wi ya ɲa taŋ, ka dzubuntá tsi ta vgha ta wa dafani ka tsəlbu ta kəma Lazglafta‡.

²² Nda ma zlgħay nda ɲuɖuf mnanata Yusufu ta zwana la Isra'ila ma ndusakwani ka mtaku kazlay: Dza'a sli'apsli'a hən ma haɖika Masar kə'a. Ka mnanatá tsi ta hən guli ta skwi ka hən dza'a magay nda ghudzifani§.

* 11:3 Ngha ta Zrafta 1, Zabura 33:6, 9. † 11:4 Zrafta 4:3-10. ‡ 11:5 Zrafta 5:24. § 11:7 Zrafta 6:13-22. * 11:9 Aya 8-9; Ngha ta Zrafta 12:1-5, 23:4, 35:12, 27. † 11:10 Ngha ta 11:16, 12:22. ‡ 11:11 Ngha ta Zrafta 18:11-14, 21:2. § 11:12 Ngha ta Zrafta 22:17. * 11:13 Ngha ta Zrafta 23:4, 1 Krunik 29:15, Zabura 39:13. † 11:18 Ngha ta Zrafta 22:1-14, Aya 18; Ngha ta Zrafta 21:12. ‡ 11:21 Aya 20; Ngha ta Zrafta 27:27-29, 39-40, aya 21; Ngha ta Zrafta 48:1-20, 47:31. § 11:22 Ngha ta Zrafta 50:24-25, Sabi 13:19.

²³ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf difanata dadahani ta Musa ka tili hkan manda yata. Dinadina tsa zwanj ya ta wa ira tanj. Zlanjaf a hɔnj ta ɔlanapta tanj ta zlaha mghama Masar wa.

²⁴ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf kwalaghuta «Musa ma glatani ta hɔnj ka zwanja makwa Fir'awna.*

²⁵ Ta dran ghuyay da ta danjwa kawadaga nda mnduha Lazglafta, ka rfay da ta rfu ma gay da ta dmaku nja fitik kwitikw.

²⁶ Mal ghuyɔɔpta mnduha ta danjwa manda ya dza'a ghuyanapta lu ta Kristi ya, ka inda skwa gadghel ta hadika Masar, ka'a, kabga nda fa nɔɔufani ta skwi ya dza'a vlanja Lazglafta ta koma.

²⁷ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf sli'afɔta Musa ka zlanata hadika Masar, kul zlanjanta gatá sida mgham. Ka dihavatá tsi manda skwi nda ngha ta Lazglafta ya kul lavinjta lu ta nghanja nda iri ya.

²⁸ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf tahanatá tsi ta skala Pak. Tahafwa taha ta us ta watgha, ka'a nda la Isra'ila, kada kwala duhwala Lazglafta ya dza'a ghunakta lu da rwa zumala la Masar da rwinjta nja ghuni guli, ka'a.

²⁹ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf tsughwadapta zwana la Isra'ila ta drɔfa dva manda skwi ta ghwalata vli. Ama ka tsughwadapta anji manda nja tanj ya ka la Masar ná, ka nu'amtá hɔnj mida.

³⁰ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf zlinja la Isra'ila ta muhula luwa Yeriku manda magata tanj ta fitik ndɔfánj ta wawanafta.

³¹ Nda ma zlgHay nda nɔɔuf tsu'afɔta † Rahab, sana marakw ta hla iri ta mnduha la Isra'ila ta labɔ da vitsa luwa tanj. Ma lagha la Isra'ila da rwanatá gwal pgha ghɔnj nda Lazglafta, ka zlanatá hɔnj ta tsatsi nda hafu.

³² Nu dza'a mnɔgelta yu ka malaghutá tsa tama? Nda hta fitik ka mnɔgelta da ta gwada ta ghɔnja i: Zideyuj, nda Barak, nda Samsuj, nda Yafte, nda Dawuda, nda Samuyel, nda la anabiha ‡.

³³ Hahɔnj ná, nda ma zlgHay nda nɔɔuf zazakta hɔnj ta hadikha nda vulu. Ka magatá hɔnj ta skwi tɔukwa, ka mutsáft hɔnj ta skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta slɔmɔnj ta hɔnj. Ka hahanafɔta hɔnj ta wi ta rverihá.

³⁴ Ka ninjta hɔnj ta zlgHakwa vu lɔmtɔk. Ma sli'a mnduha psolata hɔnj nda kafay, ka ndaptá hɔnj mida. Had mbraku ma hɔnj wu, ama ka nuta hɔnj ka gwal nda mbra. Ma fitika vulu, ka nuta hɔnj ka bigwala, ka njawafɔta hɔnj ta sludza hadikha kavghakavgha.

³⁵ Ka nghɔlanjta mi'aha ta mnduha tanj si ta rwuta ta vragapta* nda hafu.

Ama sanlaha ya ná, kwihij nda kwikwiha lu ta hɔnj ka tataɔaptá hɔnj, ka kwalaghutá hɔnj ta zlanatá hɔnj nja mutsa sli'agapta ma mtaku nda hafu ya ta malaghuta.

³⁶ Nja sanlaha ya guli ná, gagɔ nda gaga lu ta hɔnj, ka slɔvaptá hɔnj. Tsatsaf nda tsatsa lu nda zida ta sanlaha ka pghamta ma gamak.

³⁷ Nda pala zlazlɔrtsata lu ta sanlaha ka psalatá hɔnj, datsanap nda datsa lu ta sanlaha, tsasla nda kafay lu ta sanlaha, ka psalatá hɔnj. Hwayapta ka ra vli nja sanlaha, ka nutá hɔnj ka pɔu ka kla huta ta tuwak nda nja gu ta vgha. Ka ghuyanaptá lu ta danjwa, ka ganaptá lu ta iri † ta hɔnj.

³⁸ Hwahwayaku ka ra vli kurandazl ma mtak, nda ya ma ghurum ma hadik nja sanlaha. Ra a ghɔnja hadik ka nja tsa mnduha ya wa.

³⁹ Inda tanj zɔaganazda hɔnj ta Lazglafta, kabga zlgHay nda nɔɔufa tanj. Tsaw ta mutsaf a hɔnj ta tsa skwi ya tanaf Lazglafta ta imi ta slɔmɔnj ta hɔnj ya wa.

⁴⁰ Payafpaya Lazglafta ta skwi ta malaptá ɔinuta nja mu. Ma ndanani ná, va a ta dzanaghatá ghɔnja slnani nda hahɔnj nda ghɔnja tanj kul had amu hada wa.

12

Mbra vgha ma ghuya danjwa

¹ Tsaya tama, mantsa ya ndɔghata tsa maslɔmtsɔkha ta wamafta ya. Pghijnmapgha ta inda skwi ta ndagamata ta gɔrda amu, nda dmakuha ta kasa amu, ka hwaya mu ɔina ta vɔrdaka hwaya ya mnama Lazglafta nja hwayay.

² Ka fafta mu ta iri ta Yesu ya ta tahamatá zlgHay nda nɔɔuf, tsatsi guli dza'a ɔhadamaghata da vla dzatá ghɔnjani. Tsatsi ta tsu'afɔta mtutani ta udza zlanjaj. Ksa a ka hula nda mndɔrga tsa mtaku ya wu, kabga nda fa ghɔnjani ta rfu ya payana Lazglafta. Ndana tama, nda ga zeghwa Lazglafta* ta nzakwa tsi.

³ Ndanawandana ta ghɔnja ya ka Yesu su'afɔta mndɔrga husanja ya husan tsi ta ghwadaka mnduha, kada kwala kuni ta rwa malandugu.

⁴ Ma vulu ya ta vulu kuni nda dmaku ná, ta vula a kuni karaku ta ya dza'a kladaghunaghata ta wa hdak wa.

⁵ Zanapza kuni ta gwada Lazglafta ta vla mbraku nja zwanani ra?

* **11:24** Aya 23: Ngha ta Sabi 2:2, 1:22. Aya 24: Ngha ta Sabi 2:10-12. † **11:29** Aya 27: Ngha ta Sabi 2:15, aya 28: Ngha ta Sabi 12:21-30. Aya 29: Ngha ta Sabi 14:21-31. ‡ **11:31** Aya 30: Ngha ta Yusuwa 6:12-21, aya 31: Ngha ta Yusuwa 6:22-25, 2:1-21. § **11:32** Ngha ta Guma 6-7, 4-5, 11-12, 1 Samuyel 16:1-1 Mghamha 2:11, 1 Samuyel 1:1-25:1. * **11:35** Aya 33: Ngha ta Daniyel 6, aya 34: Ngha ta Daniyel 3:1-30, aya 35: Ngha ta 1 Mghamha 17:17-24, 2 Mghamha 4:18-37. † **11:37** Aya 36: Ngha ta 1 Mghamha 22:26-27, 2 Krunik 18:25-26, Irmiya 20:2 37:15, 38:6, aya 37: Ngha ta 2 Krunik 24:21. * **12:2** Ngha ta Zabura 110:1.

«Zwanja da! Ka ta zlahay Mgham Lazglafta ta kagha katsi, fafa ta għeṅ, ma kla ka ta għeṅ tida ka dvaghaghadva tsi. 6 Mndu ta zlahu tsi ta dṽu Mgham Lazglafta. Mndu ya klaf tsi ka zwanani† ta dzə tsi guli.» 7 Su'uwasu'a ta ghuya danwaha ya ta kəl Lazglafta ka zlahah kaghuni nda tsi. Tsa ghuya danwa ya ta maranṭa kazlay: Klaf ka zwanani Lazglafta ta kaghuni kə'a. Mamu zwan kul had dani ta zlahay ra? 8 Ka si zlahah a tsi ta kaghuni ka zwanani ya wu katsi ná, wərda zwanani a kuni wu, masagwa kuni nda tsa. 9 Skwi guli ná, mamu mu nda dadaha mu ma na għeṅ hadik na ta zlahah amu, ta snay mu ta gwada da hən. Dani ma Sulkumha yeya tama dza'a kwal mu sna gwada da tsi ṅa mutsa hafu rki na? 10 Ta zlahay dadaha mu ta amu ṅa fitik kwitikw, manda ya ta gradapta hən kazlay: Ma dza'a dina mantsa kə'a. Ama Lazglafta ná, ṅa kata amu ta zlahah tsi ta amu, ṅa mutsay mu ta mayaka mu ma tsa nzakwani nda ghuḅa ya. 11 Ma tsa fitik ta zlahu lu ta amu ya ná, nda nza ka skwi kul zdəgamata, rfa a mu ta rfu ta għeṅani wa. Ama tahula tsa, ṅa yiganaptani ta zdaku, nda nzaku tdukwa ta tsa gwal zlahaf lu ya.

Dvu nda zlahu

12 Ka si mantsa tsi, dayapwadaya ta dzvuhah ghuni ta hərfuta ya. Sifanawah sifa ta karamah ghuni ta laḅuta ya guli.

13 Mbadawambada ta mbadah ta tvi ya nda slada‡, kada kwala sala ya nda wərda ta kdinṭa, katək ná, ka mbaftha tsi.

14 Zbawazba ta nzata nda zdaku nda inda mndu. Ka nzata kuni nda ghuḅa ta wa ira Lazglafta. Ka had tsi mantsa wu ná, had ya dər turtuk ma kaghuni dza'a nghanṭa kuma Lazglafta wa.

15 Dasuwa ka kuni yaha mndu dər turtuk da mbədanatá hul ta zdkatahuda Lazglafta. Yaha ya dər ka turtuk da nzakway manda sləṅ dahdaha da dyamta ka badza ndəghata mnduha§.

16 Dasuwa ka kuni, yaha gwal ta hliri nza-kway matabah ghuni. Yaha mndu dər turtuk matabah ghuni da zinṭa skwi ta nzakway ka ṅa Lazglafta, manda Isuwa ta skwaptá ma malmalani nda skwa zay kwenkwen ya.

17 Tahula tsa, manda ya snay kuni, ka lagha tsi da zlgħa tfawani da dani, ka kwalaghutá dani. Traptra ta ksanaktá għeṅa dani, kulum nda psayni ta tsa tfawi ya nda ima taw* ta iri.

18 Gavadagħa ta vata għwá Sinay lavin lu ta ksantá nda dzvu ya a kuni wa. Dər tavata vu ta zlgħaku gigiga, dər tavata grusl tđik, dər tavata mghama falak,

19 dər tavata ghudzaga duli, dər tavata kuzlahatá lwi ya kəl gwal ta snay ka mnay kazlay: Ma gwadgəlgana† ka kə'a ya a kuni wa.

20 Ndəbandəba hən ta dzvu, kabga lavin a hən ta ṅaftá tsa skwi mnana lu ta hən kazlay: Inda mndu dza'a ksantá tsa għwá ya, dər má nimitak tsi, dza'a zlərtsazlərtsa lu nda pala kə'a ya.

21 Ka ganafṭá tsa skwi nghan hən ya ta zləṅ ta hən, ka mnə Musa kazlay: Ta ghudzaku vgha da da zləṅ‡ katakata kə'a.

22 Ama kaghuni, gavadagħa ta vata għwá Siyuna, nda ya tavata luwa Lazglafta ya ta vla hafu tsaya ta nzakway ka Ursalima ta luwa, nda tskata vgha duhwalha Lazglafta ka rfu kul lavinṭá lu ta mbədafṭá hən ya kuni.

23 Gavadagħa tavata guyatá vgha mnduha Lazglafta ta nzakway ka zumaliha vindam lu ta hga tan ma defteri ta luwa kuni. Gavadagħa tavata mndá tsa guma ta għeṅa inda mnduha demdem ta nzakway ka Lazglafta kuni, nda ya tavata sulkuma mnduha tdukwa, gwal ta kfanakta ya kuni.

24 Gavadagħa tavata Yesu ta nzamta matabah mnduha nda Lazglafta ṅa dzraftawi ka lfid ya kuni. Gavadagħa tavata usa Yesu ya kəl tsi ka wutsikatá mnduha nda tsi ya kuni. Malaghumala gwada ta gwadə tsa us ya, ka ṅa Abel§ ta mnata.

25 Dasuwa ka kuni! Yaha kuni da kwalaghutá snanṭá lwa Lazglafta ya ta gwada nda kaghuni! Għalya, tsa gwal ta kwalaghutá snatá gwada tsa mndu ta mnay ṅa tan ta għeṅa hadik* ya ná, ndap a hən ma guma wa. Amu yeya dza'a ndapta ka mbədanambada mu ta hul ta Lazglafta ta gwada nda amu daga ta luwa rki tama?

26 Ma tsa fitik ya, ka ghudzanaftá lwa Lazglafta ta hadik. Ndanana, ka tamafṭá tsi ta imi ta sləmən kazlay: Ta turtuktuk ta dza'a ghudzanafta yu guli ṅa kwanahani. Hadik nda għeṅani a dza'a yu ghudzanafta wu, nda luwa† tani kə'a.

27 Tsa gwada ya mnə tsi kazlay: Ta turtuktuk kə'a ya ná, ta maray ṅa mu kazlay: Inda skwi ya zlaganap lu nda tsa ná, dza'a ghudzanaftahudza lu ṅa hlutani, kada gdavata tsa kul had ta ghudzavata ya.

28 Ya mantsa tsi ya, rfamarfa ta Lazglafta ta vlamatá ga mgham ya kul had ta ghudzavata. Maranmamara ta tsa rfay mu ya nda

† 12:6 Ngha ta Mahdihi 3:11-12. ‡ 12:13 Aya 12-13: Ngha ta Isaya 35:3 nda Mahdihi 4:26. § 12:15 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 29:17. * 12:17 Aya 16-17: Ngha ta Zlrafta 25:29-34, 27:30-40. † 12:19 Aya 18-19: Ngha ta Sabi 19:16-22.

‡ 12:21 Aya 20: Ngha ta Sabi 19:12-13, aya 21: Gray nda Vrafta ta Zlahu 9:19. § 12:24 Ngha ta Zlrafta 4:10. * 12:25 Gray nda Sabi 20:22. † 12:26 Ngha ta Hagay 2:6.

ma maganata slna ya ta zdaganata nda hanipta ghaj, nda ya nda zlanaj.

²⁹ Lazglafta mu na, vu ta zadanata[‡] skwi ya.

13

Varda gwal nda guya ghaja tanj

¹ Gdavawagda nda dvuvusta sani nda sani manda la zwanama.

² Yaha kuni zanapta tsu'afra dina ta matbay. Ma tsa magay mantas ya kel sanlaha ka tsu'afra duhwalha Lazglafta kul snajta* haj.

³ Havapwahava ka gwal ma gamak, manda skwi kawadaga kuni nda haj. Havapwa hava ka gwal ta ga lu ta iri na tanj, kabga mnda sela kaghuni guli manda va hahaj.

⁴ Inda kaghuni demdem, vlanjwavl ta sgit ta klvuta vgha, yaha marakw dar za'al da hliri, kabga dza'a tsay Lazglafta ta guma ta ghaja gwal ta maga slin'sli'inj, nda gwal ta hliri tani.

⁵ Yaha tsemi da tdaghatu kaghuni. Rfawarfa ta rfu ta ghaja kuraghuta ya da kaghuni, kabga ka Lazglafta na: «Had yu dza'a zlaghata wu, had yu dza'a walanata[†] vzhista wu.» ka'a.

⁶ Tsaya ta kel dar wati ma amu ka mnay nda fata ghaj kazlay:

ta katay Mgham Lazglafta ta i'i, had sana skwi ta zlanaj ya wu, nu dza'a magihata mndu[‡] na ka'a ya.

⁷ Havakwa maliha ghuni, gwal ta mnaghunata gwada Lazglafta. Havakwahava ka haj nzakwagapta, nda ya ka haj mtaku[§]. Ka kla kuni ta sada zlgahaj nda nudufa tanj.

⁸ Va tsa Yesu Kristi ya ta nzakway dahawu, tsa tsatsi ya ta nzakway gita, tsatsi dza'a nzakway na kdekedzenj guli.

⁹ Dasuwa ka kuni, yaha sana ghwadaka tagha skwiha kavghakavgha da sagha da ghaja ghuni. Zdakatahuda Lazglafta na skwi ta mbranafra nudufa mndu. Tagha skwi kavghakavgha ta ghaja za skwa zay a wa. Gwal ta ksa tva mndarga tsa tagha skwi ya na, had ta kata* haj wa.

¹⁰ Tsa gwal ta dra skwi na Lazglafta mataba la Yahuda ya na, had wa tanj ka za skwi ta na mu ma gwir[†] wa.

¹¹ Tsa mali ta ghaja gwal dra skwi na Lazglafta mataba la Yahuda ya na, usa rini nani ta kladamta da tsa vli nda ghuha katakata ya, na pla dmaku. Ama slu'a tsa rini ya, ta dripta tahula luwa[‡] lu.

¹² Tsaya kel Yesu ka mtuta guli tahula luwa[§], na ghuinjta dmakwa mnduha nda ma nani ma.

¹³ Sli'afmasli'a amu tama ka dza'a mu da gujay tahula luwa, ka su'a amu guli ta mndarga tsa giri ganap lu ya,

¹⁴ kabga ta na ghaja hadik na a luwa amu na kdekedzenj wa. Ama luwa dza'a nzakway* na kdekedzenj na amu ta pahaj.

¹⁵ Gdamagda ta zlezlva Lazglafta ka nzakwa tsi manda skwa pla ghaj nda ma Yesu Kristi. Zlezlvama hgani nda gwada ma wa mu.

¹⁶ Yaha kuni zlanata maga zdaku, nda katanjta mndu, kabga mndarga tsa skwiha ta vlata haj ya ta zdaganata Lazglafta.

¹⁷ Snawasna ta gwada da maliha ghuni, ka sna kuni ta skwi ta mnaghunata haj. Hahaj ta nghapta ka hafa ghuni, kabga dza'a zlgahaj haj ta wani da Lazglafta. Snawasna ta gwada da haj, ya dza'a kel haj ka maga slna tanj nda rfu, nda nada ghaj a wa. Ka nda nada ghaj tsi na, kataghunafra ta tsa wa.

¹⁸ Magawa du'a ta ghaja anji. Grafgra nni kazlay: Had sana bedzaku ya maga nni wu ka'a ma ndana nni. Ta kumay nni ta gdara nni ta maga skwi dinadina inda fitik.

¹⁹ Kdawkadak, ta ndaha dzvu yu da kaghuni, magawa du'a ta ghaja da, ka mutsidifra Lazglafta ta vradaptu da misimismisim da kaghuni.

Maga du'a

²⁰ Lazglafta ya ta vla zdaku ta vraganapta Mgham mu Yesu mataba gwal nda rwa, ka nzakw tsi ka mndu dagala ta ngha tuwakha. Nda ma usani vla tsi na pla ghaj, mutsafta lu ta dzraftawi na kdekedzenj.

²¹ Ka vlaghunavla Lazglafta ta mbrakwa maga inda skwi dina, na magay ghuni ta skwi ya ta kumasi. Ka maga tsi ma amu ta skwi ya ta zdaganata nda ma Yesu Kristi ta nzakway nani glaku na kdekedzenj ya. Amin!

Kdijta nda ga zgu

²² Zwanama da, vindaghunaf vinda yu ta na delewer na na vlaghunata mbraku. Ki'a nda ki'a yeya vindaghunafra yu. Kdawkadak ka njanata kuni ta tsana gwadaha na ma nudufa ghuni.

²³ Ta snaghunamsna yu kazlay: Zliginjla lu ta zwanama mu Timute[†] ma gamak ka'a. Ka bhagagha bha tsi misimismisim, dza'a labla yu da kaghuni kawadaga nda tsi.

²⁴ Ka ganaghata kuni ta zgu ta malihaj ghuni demdem, nda inda mnduha

[‡] 12:29 Ngha ta Vrafta ta Zlaju 4:24. * 13:2 Ngha ta Zlrafta 18:1-8, 19:1-3. † 13:5 Ngha ta Vrafta ta Zlaju 31:6, 8, Yusuwa 1:5. ‡ 13:6 Ngha ta Zabura 118:6. § 13:7 Gray nda 10:32-33. * 13:9 Ngha ta Ruma 14:2-23, 1 La Kwarentj 8:8, La Kwaluwa 2:16-22, 1 Timute 4:3. † 13:10 Gray nda 9:11-14, 13:11-12. ‡ 13:11 Zlaju 16:27. § 13:12 Ngha ta Yuhwana 19:17, 20. * 13:14 Gray nda 11:10, 16. † 13:23 Ngha ta Slna gwal ghunay 16:1.

Lazglafta tani. Ta ga zgu zwanama ma luwa
Italiya na ghuni.
²⁵ Ka nza zɔakatahuɔa Lazglafta
kawadaga na kaghuni demdem.

Tsgha ta Iwa Yakubu

Ga zgu

¹ I'i Yakubu ta nzakway ka kwalva i Lazglafta nda Mgham Yesu Kristi, ta ga zgu yu ŋa ghuni mndəra mnduha Ghwanpɔdə his ta wutsa ta vgha ta ghəŋa hadik*.

Mbra vgha ma ghuya danwa

² Zwanama da, ka slaghunaghasla dər mndərga wati ma ghuya danwa tsi katsi, nghawa nghananda manda skwa rfu.

³ Dina ka snanɔta ghuni kazlay: Skwi ta dzəghantá zlgħay nda ŋudufa ghuni ná, ta klaghunak kla ta ksa ŋuduf kə'a.

⁴ Ama dina ka maravata tsa ksa ŋudufa ghuni ya kahwathwata, kada nzakwa kuni ka gwal kul had sana skwi ta ghəŋa ghuni, ka gwal nda dede'a, ka gwal kul had sana skwi ta htapta ma həŋ dekdek.

⁵ Ka mamu sana mndu mataba ghuni pɔgudunus difil katsi, ka dawa tsi da Lazglafta, dza'a vlanɔla†. Ta muvla Lazglafta nda inda mndu, ta vlay nda zdaku.

⁶ Ama ka dawa tsi nda zlgħay nda ŋuduf, yaha tsi dganɔta ghəŋ dər ka ki'a ta ghəŋani. Ka ta dga ghəŋ mndu ná, nda nza ka guram nda gamtsa'uwakwa drəf ta vyə falak dər ndiga ndiga ya nzakwani.

⁷ Yaha mndərga tsa mndu ya da ndanay kazlay: Dza'a mutsay yu ta sana skwi da Mgham Lazglafta kə'a,

⁸ kabga mndərga tsa mndu ya ná, his ŋudufani, slada a ghəŋani ma vlaka turtuk ma inda skwi ta magə tsi wa.

Páu nda Gadghəl

⁹ Ka rfa zwanama ya ta nzakway ka páu ta rfu, kabga nda nza ka mndu nda kapa da Lazglafta.

¹⁰ Ka rfa mndu ka gadghəl guli ta rfu, nda vraganata Lazglafta, kabga dza'a lula manda gəgdakwa vzlizla.

¹¹ Safa fitik ghədandan dzafta ta kuzun ná, ŋa ghwalutani, ŋa rkuta vzlizlahani, ŋa luta‡ dinakwa rkatarhani. Manda tsaya dza'a luta mnda gadghəl ma slnahani ta magə tsi.

Tinɔwa a Lazglafta ta mndu da ghwadaka skwi wa

¹² Rfu da mndu ta ksa ŋuduf ka su'a skwi ta dzghantá, kabga tahula dzghantá, dza'a mutsay ta zewzewa hafu ya tanaf Mgham Lazglafta ta imi ta sləmənɔ ta inda gwal ta dɔvta.

¹³ Ka dzghanɔdzgha skwi ta mndu, yaha da mnay kazlay: Lazglafta ta dzəgha i'i kə'a.

Had ghwadaka skwi ta dzəgha Lazglafta wa, dzəgha a tsatsi guli ta mndu wa.

¹⁴ Ka dzghanɔdzgha skwi ta dər wati ma mndu ná, ghudzaku ma vghani ta barafta, ka tɔamta tsi.

¹⁵ Ka zlananzla lu ta ghəŋ ta tsa ghudzaku ya katsi, ŋa zlgħaftani ta huɔi, ŋa yatani ta dmaku. Tahula ndəhafta dmaku, ŋa klaktani ta mtaku guli.

¹⁶ Zwanama da, gwal ta dɔvu yu, ma nanə kuni ta ghəŋa ghuni.

¹⁷ Inda skwi ya ta dɔnuta, nda inda mbəhu ya kul had sana skwi ta ghəŋani ná, ta luwa ta saha tsi, da Lazglafta ta nzakway ka Dani ma tsuwadakha. Had tsatsi ta mbədavafu wa, had sana skwi ta zawataku ka grum da tsatsi wa.

¹⁸ Tsatsi ka ghəŋani ta dɔvutá vlamata hafu nda ma gwadani ta nzakway ka kahwathwata, kada nzakwa mu ka tanɔtanani mataba skwiha ya zlaganap tsi.

Ksa slna nda gwada Lazglafta snanɔr lu

¹⁹ Zwanama da gwal ya dɔvu yu, wya skwi ŋa snanɔta ghuni: Dina nzakwa inda mndu ka mndu ta gi slru gwada da sləmənɔni. Ka mndu kul had gwada ta nzunɔta ta wi a wu, ka mndu ta gi ɔasa ŋuduf§ a wu,

²⁰ kabga had mndu ta ɔasa ŋuduf ta maga skwi ya dina ta dzəganatá Lazglafta wa.

²¹ Tsaya tama, pghinɔwagħa ta inda skwiha ya ta ŋriɔntá mndu, nda inda ghwadaka skwiha. Tsu'awatsu'a nda hanata ghəŋ ta gwada ya ŋəɔam Lazglafta ma kaghuni ta lavinɔta mbanafu hafa ghuni.

²² Nzawanza ka gwal ta ksa slna nda tsa gwada ya. Yaha kuni da nzakway ka gwal ta snamtá snaysnay, da nanətá kuni ta ghəŋa ghuni.

²³ Ka lagha mndu ka snanɔta gwada kul ksa slna nda tsi ná, ka guram tsa mndu ya nda mndu ya ta nghan tsata vghani ma dalagar.

²⁴ Tahula nghanɔtani ta tsatá vghani ka laghu tsi, ŋa gi zanaptani ta tsa nzakwa tsatani ya.

²⁵ Ama mndu ya ta faftá irani ta zlahuha Lazglafta, zlahuha ya ta vlamata fala'uwatá vgha, ka ndi'afu vgha tɔukwa tida, kul had ta zanaptá gwada tahula snanɔtani, ta ksay ta slna nda tsi ná, dza'a nzakway tsa mndu ya nda rfu ma inda skwihani ta magə tsi.

²⁶ Ka mnda dina yu ka mndu ta gray, tsaw sna a ta ksanagħutá ghanikani wu katsi, nana ghəŋani ta nanə tsi, bətbət tsa dinani ya.

²⁷ Wya vərda dina ya ta nghə Lazglafta ka dina nda ghuaa kul had rutsak tida: Nghanɔta ka zwana tawakri nda wadguha ma danwaha* tan, nda nghan mndu ta ghəŋani

* 1:1 Nghan ta Mata 13:55, Markus 6:3, Slna gwal ghunay 15:13, Galat 1:19. † 1:5 Nghan ta Mahdihdi 2:3-6. ‡ 1:11 Aya 10-11: Nghan ta Isaya 40:6-7. § 1:19 Nghan ta Ekleziyast 7:9. * 1:27 Nghan ta Isaya 1:17.

ma ghwadaka skwiha ta ghəŋa hadik da nriŋta tsi ta ghəŋani.

2

Gala mndu nda gala ná, bliŋtá zlahu ya

¹ Zwanama da, yaha kuni da gala mndu nda gala* ma nzakwa ghuni ma zlgħay nda ŋuɗuf, ma glakwa Mgham Yesu Kristi.

² Grafta: Mbadaka mndu ka gadghəl ka lami da taba guyata ghəŋa ghuni, nda fata halagara dasu, nda sudatá lgut nda bla ta vgha. Ta lamə sana mndu guli ka pɗu nda sudatá gərzanani ta vgha guli.

³ Ka lagħa ghuni ka lagħwi da nghapta ka tsa mndu nda sudatá lgut nda bla ya, ka kuni nda tsi mantsa: «Nzanza kagħa ma ya vli ɗina ya,» ka kuni. Ka kuni nda tsa pɗu ya guli mantsa: «Slada slada kagħa nda slada hada,» ka «nzanza hada ta hadik» a ka kuni nda tsi.

⁴ Ka si mantsa tsi, daganap a kuni ta vgha ma vgha ghuni nda tsa ra? Nza a kuni ka gwal tsa guma nda ghwadaka ndanu nda tsa guli ra?

⁵ Zwanama da gwal ɗvu yu, fawafa ta sləmən. Lazglafta a ta zabaptá gwal ka pɗu ta wa ira gwal ma ghəŋa hadik, ŋa nzaku ka Gadghəl ma zlgħay nda ŋuɗuf, ŋa mutsay tanj ta ga mgham ya tanaf tsi ta imi ta sləmən, ta gwal ta ɗvuta ra?

⁶ Ama kaghuni, ka hərtətátá kuni ta gwal ka pɗu. Tsaw sna a kaghuni kazlay: Tsa gwal ka gadghəl ya ta giri ŋa ghuni, ta tsəha kaghuni da vla guma kə'a katak ra?

⁷ Hahəŋ a tsa gwal ta mbərsu'a tsa nərma hgu mutsaf kuni ya guli ra?

⁸ Ka snasna kuni ta zlahu Lazglafta, manda ya nda vinda kazlay: Ɖvuɗva ta mnda sala manda va ghəŋa għa† kə'a ya ná, magamaga kuni ta skwi ɗina.

⁹ Ama ka ta gala mndu kuni katsi ná, dmaku tsa ta gə kuni, ksafksa zlahu ta kaghuni, kabga sna a kuni ta ŋani wa.

¹⁰ Ɖər wati ma mndu ta snatá inda zlahu, ka ɓlanaptá tsi ta ya turtuk ná, ɓlanapóla ta indani demdem nda tsa.

¹¹ Va tsa mndu ta mnay kazlay: Yaha ka da hliri kə'a ya ná, va tsatsi guli ta mnay kazlay: Yaha ka da dzatá mndu‡ kə'a. Ala, tsa lagħa għa ka kwal kul hlitiri, ka lagħwa ka dzatá mndu katsi ná, nda nza ka ka mnda ɓlanaptá zlahu.

¹² Tsaya kəl yu ka mnay ŋa ghuni kazlay: Gwadawagwada ta gwada, ka ndana kuni ta ndanu, manda vərɗa mnduha dza'a tsanaghata lu ta guma ta həŋ nda ma zlahu ya ta vlamatá fala'uwata vgha kə'a ya.

¹³ Baɗu fitika tsa guma ná, haɗ Lazglafta dza'a tawa hidahida ta mndu ya kul haɗ ta tawa hidahida ta sanlaha wa. Ama tawa hidahida ta ga mgham ta ghəŋa guma.

Zlgħay nda ŋuɗuf kul haɗ slnani ná, nda mta

¹⁴ Zwanama da, nu katanaf mnay mndu kazlay: Mamu yu nda zlgħay nda ŋuɗuf kə'a, ka haɗ tsi ta maga slnani na? Dza'a mbanafmba tsa zlgħay nda ŋuɗufani ya nda tsa ra?

¹⁵ Ka waya ka skwi, mamu sana zwanama, ka sana mukuma a tsi, ka fərɗi'u, haɗ sana skwi ŋa zanja tanj inda fitik guli wu katsi.

¹⁶ Ka sani mataba ghuni nda həŋ mantsa: «Lawala nda vghata zdaku, ka vlagħunavla Lazglafta ta skwi ŋa bukwa ghuni, nda skwi ŋa zay ghuni,» ka'a, mataba tsa, ta vlay a kaghuni ta skwi ŋa katantá həŋ ya kay wu, nu kataf tsaya na?

¹⁷ Manda va tsaya nzakwa zlgħay nda ŋuɗuf guli. Ka haɗ slnani ta maravata wu katsi, nda mta ma vghani.

Haɗ zlgħay nda ŋuɗuf, ka haɗ slnani wa

¹⁸ Ama ka waya ka skwi dza'a mnay sana mndu kazlay: Zlgħay nda ŋuɗuf ŋa kagħa ta ŋanata, maga slna ŋa i'i kə'a. Ala, «mariha mara kagħa ta zlgħay nda ŋuɗuf kul haɗ slnani, ta maragħatá i'i ta zlgħay nda ŋuɗuf nda ma slnaha da.»

¹⁹ Zlgħafzlgħa kagħa kazlay: Turtuktuk Lazglafta kə'a, mantsa nzakwani, ta ŋa għa tsa. Ama ɗina ka snanja kagħa guli kazlay: Zlgħafzlgħa ghwadaka sulkumha guli manda va tsaya kə'a, ta ghudzaku həŋ da zləŋ§.

²⁰ Rghargħa vgha na. Ta kumay ka kulam gita ta mnaghanta kazlay: Zlgħay nda ŋuɗuf kul haɗ slnani ná, haɗ hayhayani wu kə'a ra?

²¹ Ma fitika vlata dzidza mu Abraham ta zwanani Izak ta gwir* ná, ka mndu tɗukwa a hga lu nda ma tsa slnani ya ra?

²² Hada ná, nda ngħa ka ká zlgħay nda ŋuɗufani ta dza'a kawadaga nda slnani. Slna ta hɗanaghata ghəŋa zlgħay nda ŋuɗuf.

²³ Mantsa ya dzatá ghəŋa skwi ya vindam lu ma defteri kazlay: Zlgħafzlgħa Abraham ta Lazglafta, kəl Lazglafta ka klafta ka mndu tɗukwa†. Tsaya kəl lu ka hga Abraham ka gra‡ Lazglafta kə'a.

²⁴ Nda ngħa kuni tama ká mndu nzakwa ka mndu tɗukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, nda ma zlgħay nda ŋuɗuf kwenkwenj yeya a wa.

* 2:1 Ngħa ta Ayuba 34:19. † 2:8 Ngħa ta Zlahu 19:18.

‡ 2:11 Ngħa ta Sabi 20:14, nda Vrafta ta Zlahu 5:18, Sabi

20:13, nda Vrafta ta Zlahu 5:17. § 2:19 Ngħa ta 1 Timute. 4:1 nda Mata 8:29, Markus 1:24, 5:7, Lukwa 4:34.

* 2:21 Ngħa ta Zlrafta 22:9. † 2:23 Ngħa ta Zlrafta 15:6 ‡ 2:23 Ngħa ta Zlrafta 15:6, Isaya 41:8, 2 Krunik 20:7.

§ 2:25 Ngħa ta Yusuwa 2:1-21

²⁵ Manda va tsaya^S nzakwa sana marakw ta hiiri, Rahab hgani. Ka marakw tdukwa ta wa ira Lazglafta nda ma slnaha, ma tsu'aftani ta gwal vitsa tsa luwa ya, ka kataftá tsi ta hən, ka kđikinjá hən nda ta sana tvi*.

²⁶ Tsaya tama, ka had hafu ma slu'uvgha ná, nda mta nzakwani, manda va tsaya zlg hay nda nđuf guli, ka had slnani wu ná, nda mta nzakwani guli.

3

Ghwadaka skwi ghanik

¹ Zwanama dá, yaha kuni da pghamtá vgha 6aska' ŋa nzaku ka gwal tagha skwi, kabga mal ta ghəŋa amu dza'a tsanaghata lu ta guma katakata.

² Inda amu ná, dagala krughuvi kavghakavgha ta gə mu. Ka had mndu ta guvtá krughuvi ma gwada wu ná, ŋərma mndu tsaya ta laviŋta nghaftá vghani demdem.

³ Ka fanamfa mu ta tsuhwal ma wi ta plisha ŋa snamata tan ta gwada mu katsi ná, laviŋlava mu ta kla inda vghani demdem dər ndiga tsi.

⁴ Nghawangha guli 6a ta kwambalu dagala. Mghama falak yeya ta tiŋway. Nda zwanja suwak kwitikw ta kla mndu ta sway da inda vli ta kumə tsi.

⁵ Manda va tsaya guli ná, sana skwi ki'a katakata na ghanik, mataba fawayha ta mndu. Nduk nda tsa ná, ta ghər6aku nda skwiha dagala dagala.

Nghawangha guli ta vu ndez kwitikw, laviŋlava ta driŋtá mghama zivak neknekw.

⁶ Ghanik guli ná, manda vu nzakwani. Ma tsa ghanik ta nzakway ma amu ya, nzamta inda ghwadaka skwi. Mataba fawayha mu nzamta ghanik, ka pgha 6ədzaku ta vgha demdem. Ta ghanika mu nzafta dudu vu, mbadaka ghanik tama ka pgha vu ta nza-kwa mu daga yagatá amu ha ka mta ta amu.

⁷ Nda mndərga skwiha: Dər nimtak tsi, dər zarak tsi, dər nahadik tsi, dər klipi tsi, mndu ta zlahafta.

⁸ Ama ghanik ná, had mndu ta laviŋtá zlahafta wa. Sana ghwadaka skwi ya kul laviŋtá lu ta zlahafta. Dagala gruma ta dza mndu mida.

⁹ Nda tsi ta zlazlva mu ta Mghama mu ta nzakway ka Da mu, nda tsi guli ta ksi'a amu ta mnduha magaf lu ta gara vgha* nda Lazglafta.

¹⁰ Ma va tsa wubisim ya ta sli'agapta tfawi nda ksi'i tani. Zwanama dá, ra a ka nzakwani mantsa wa.

¹¹ Ta mbəzagapmbəza imi zdá nda imi dāhdaha ma va tsa dzu6ay turtuk ya ra?

¹² Zwanama dá, Had fwa ghuraf dza'a walaŋtá yafta yakwa Zaytuŋ wa. Had fwa inabi dza'a walaŋta yaftá yakwa ghuraf guli wa. Manda va tsaya guli ná, had imi zdá ta sabi ma imi nəmnəma guli wa.

Da Lazglafta ta mutsafta lu ta difil

¹³ Wati ma mndu ya nda difil ma ghəŋani nda sna ta skwi na? Ka mara tsi ta slnahani nda ma nzaku dina, nda hanata ghəŋa ya ta mutsu lu ma difil.

¹⁴ Ama ka ndughundughwa nđufa ghuni nda draku, nda ya nda dva ghəŋ katsi, ma ghər6ə kuni ta ghər6aku ka bətbət, ma tsakalana kuni ta wi ta kahwathwata.

¹⁵ Mndərga tsa difil ya ná, ta saha ta luwa a wa. ŋa ghəŋa hadik tsaya, ŋa slu'uvgha ya, ŋa halaway ya guli.

¹⁶ Ma vli ta gə draku nda dvtu ghəŋ ta mgham ná, mamu hwazla6aku nda inda mndərga ghwadaka slnaha tani.

¹⁷ Tanŋan karaku, difil ya ta saha ta luwa ná, nda ghú6a. Tahula tsa, ta klakkla ta zdaku nzaku, leftekwa, ta dzra ghəŋ, dagala hidahida da tsi, slna dīnadīna ta sabi da tsi, had ta gala mndu wu, had madgwirmadgwir da tsi wa.

¹⁸ Gwal ta dva zdaku ná, zdaku ŋa tan ta sləgay, yakwani ya ta mutsu hən ná, tsaya nzaku tdukwa.

4

Ghwadaka ndanu ta klatá zlərdá wi

¹ Nu ta klaktá lmu nda zlərdawi mataba ghuni na? Vəl hara'uwa skwiha kavghakavgha, ta za vgha ma vgha ghuni ya.

² Ta hara'uway kuni ta skwi, sew mutsaf a kuni wu, ka pslə kuni ta mndu. Ta mamay kuni ta skwi, trid mutsaf a kuni wu, ka zlərdə kuni ta wi, ka lmə kuni ta lmu. Had kuni ta mutsaftá skwi ta kumə kuni wu, kabga dawa a kuni da Lazglafta wa.

³ Ta daway kuni mndani, had kuni ta mutsafta wu, kabga nda tvani a ta dawa kuni wu, ŋa maga skwi ta zdəgaghunata ta dawa kuni.

⁴ Fkərwaha na! Sna a kuni kazlay: Dvutá ghəŋa hadik ná, ga ghuma nda Lazglafta ya kə'a ra? Mndu ya ta kuma ksa gra nda ghəŋa hadik ná, ta kumay ta nzakway ka ghuma Lazglafta.

⁵ Ta grə kuni ná, ka bətbət skwi mna defteri ta mnyay kazlay: Dvuđva Lazglafta katakata ta tsa sulkum fam tsi ma amu ya kə'a ya ra?

⁶ Ta vlay katek ta zdakatahudi ya ta fərtuta kəl defteri ka mnyay kazlay: Ta pgha ghəŋ

* 2:25 Ngha ta Yusuwa 2:1-21.

* 3:9 Ngha ta Zlrafta 1:26-27.

* 4:6 Ngha ta Mahdihi 3:34.

† 4:6 Ngha ta

mahdihi 3:34 mnə lu ma gwada Grek ghalya.

Lazglafta nda gwal ta gla ghəŋ, ama ta vlay ta zɔakatahudani* ɲa gwal ta hanaganatá† ghəŋa tanj kə'a ya.

⁷ Hanaganawahana ta ghəŋa ghuni ɲa Lazglafta, ka pgha kuni ta ghəŋ nda hal-away ɲa hwayaghutani di'ij nda kaghuni.

⁸ Gavanavagava ta Lazglafta, dza'a gavaghunavagava‡ tsatsi guli. Mbaziŋwa dzva ghuni, kaghuni gwal ta nzakway ka gwal dmaku. Ghuɔiŋwa ɲudufa ghuni, kaghuni gwal nda ghwadaka ndanu.

⁹ Tapafwatapa ma vgha ghuni ta tulekatá kaghuni. Tawawatawa ta taw, mbəzawambəza ta ima taw. Ka nuna ghuɔasu ta ghuɔasu kuni ka taw. Ka nuna rfu ta rfu kuni, ka ɔasa ɲuduf.

¹⁰ Hanaganawa ghəŋa ghuni ta kəma Mgham, dza'a kapaghunaf kapa.

Ma tsə kuni ta guma ta sanlaha

¹¹ Ma vazu kuni ta rutsak ta sani nda sani. Mndu ya ta vza rutsak ta zwanjama, ka ta tsanaghatá guma a tsi ná, ta vza rutsak tsa mndu ya ta zlahu. Ta tsanaghatá guma guli ta zlahu nda tsa. Ala, ka ta tsanaghatá ka ta guma ta zlahu kati ná, nza a kagha ka mnda sna zlahu nda tsa wa, ama mnda tsa guma kagha nda tsa.

¹² Lazglafta turtukwani ta vlatá zlahu, tsatsi guli ta tsa guma. Tsatsi ta laviŋtá mbanafita, tsatsi guli ta laviŋtá zadanata. Ama wa kagha tama, ta tsanaghatá guma ta zwanjama gha?

ɲa ghuni a mahtsim wa

¹³ Ndanana tama, fawafa ta sləməŋ, kaghuni gwal ta mnay kazlay: Gita ka mahtsim a tsi dza'a dza'a mu da luwa manda ya, ɲa zata mu ta vaku, ɲa tsakalay mu ta tsakala, ɲa mutsakta mu ta tsemi kə'a ya.

¹⁴ Tsaw sna a kaghuni ta skwi dza'a magaku mahtsim§ wa. Sna a kuni ta nzakwa hafa ghuni guli wa. Manda nzakwa kusay ta zlagapta sel, ɔats nzɔani ɲa gi zwaɔutani ya nzakwa ghuni.

¹⁵ Skwi má da mnə kuni katək ná, «ka ta dɔafɔva Lazglafta ta kladamapta nda hafu kati ná, dza'a magay ɲni ta skwi manda ya, nda skwi manda ya,» ka kuni má dza'azlay.

¹⁶ Ama ndanana ná, ta ghərɔaku kuni ma ndana ghuni, ka gla ghəŋ. Ghwadaka skwi na mndarga tsa gala ghəŋ ya.

¹⁷ Mantsa tama, mndu ya nda sna ta maga skwi dɔna má ɲa magayni, ka kwalaghutá tsi ta magay ná, gaga ta dmaku.

5

¹ Ndana tama, fawafa ta sləməŋ kaghuni gwal gadghəl. Tawawa tawa ta taw, ka waha kuni ta wahu, ta ghəŋa ghuya ɔanjwa ya dza'a dəɔɔgaghunaghata.

² Rwurwa skwa gadghəla ghuni ghunzəɔək, zuza zahar ta lughtha ghuni.

³ Hpaɔuhpaɔa hzay* ta dasuha ghuni nda tsemi ghuni. Tsa hzayha tanj ya dza'a mna gwadá ta kaghuni, ɲa dughwaduta tanj ta vgha ghuni, manda ya ta dghwadu vu ta skwi. Ta sagha kɔakwa ghəŋa hadik ya ná, ta tskanata kaghuni ta skwa gadghəl.

⁴ Wya plana a kuni ta nisəla gwal ta ksaghunatá slna ma vwah† wa. ɲranafɔra kuni ta ɲudufa tanj. Ta wahu həŋ. Ka snanaghatá tsa waha tanj ya ta Lazglafta Mgham ya ta mbruta.

⁵ Zuza kuni ta mghama ghuni ma ghəŋa hadik, magamaga kuni ta skwiha ya kumarj maya ghuni. Nu'af nu'a kuni ta vgha ghuni, ka kzla fitika hnay.

⁶ Tsanagha tsa kuni ta guma ta gwal kul had dmakwa tanj, pslapsla kuni ta tɔukwa mnduha kul pghantá ghəŋ nda kaghuni.

Ksatá ɲuduf, wya Mgham Yesu ta saha

⁷ Mantsa tama zwanama ɔa, nzawanza nda ksa ɲuduf ha ka sagha fitika sagha Mgham. Nghawangha ɔa ta mnda hva, ya kə'a ta nzata ka kzla ɲərma skwi ya ta sabi ma hadik. Nda ksa ɲuduf ta nzata tsi ka kzlay ha ka mutsaftani ta tanjta ima sləgu nda kwanaha ima fwak‡.

⁸ Kaghuni guli ná, nzawanza nda ksatá ɲuduf ka mbra kuni ta vgha, kabga ndusa fitika saha Mgham.

⁹ Zwanama ɔa, ma ɲadə kuni ta ghəŋ ta ghəŋa sani nda sani kada kwala lu tsaghunaghatá guma. Ya wya mnda tsa guma ta wa tgha.

¹⁰ Zwanama ɔa, klawakla ta sadá satá duni nda ksa ɲudufa la anabi, gwal si ta mna gwadá nda hga Mgham.

¹¹ Nda tfawi ta ghəŋa ghuni ka anji ta mnay nda gwal ta ghuya ɔanjwa nda ksa ɲuduf. Snɔnsna kuni ta mna gwadá ta ksatá ɲudufa Ayuba, nda ngha kuni ta kɔavakta skwi ya vlay Mgham Lazglafta. Lazglafta ná, dagala tawa hidahida nda zɔaku§ da tsi.

¹² Zwanama ɔa, sana skwi guli ná, ma waɔu kuni ta waɔu, ɔər nda luwa, ɔər nda hadik, ɔər nda wati ma skwa waɔu tsi. Ama ka «anji» tsi, ka nza tsi ka anji. Ka «mantsa a tsi wu,» ka nza tsi ka mantsa a wu, kada kwala kuni dɔɔamta ma guma Lazglafta*.

Ndəba dzvu ta ghəŋa ɔanjwa

‡ 4:8 Gray nda Zakari 1:3, Malatsi 3:7. § 4:14 Aya 13-14: Ngha ta Mahdihi 27:1. * 5:3 Aya 2-3: Ngha ta Mata 6:19.

† 5:4 Gray nda Zlahu 19:13, Vrafta ta Zlahu 24:14-15. ‡ 5:7 Vrafta ta Zlahu 11:14, Yuwel 2:23. § 5:11 Ngha ta Ayuba

1:20-22, 2:10, 42:10-17. Nda Zabura 103:8. * 5:12 Ngha ta Mata 5:34-37.

¹³ Mamu sana mndu mataba ghuni ta sa duni ra? Ka ndə́a tsi ta dzvu da Lazglafta. Mamu sana mndu mataba ghuni ta rfu ra? Ka fa tsi ta laha.

¹⁴ Mamu sana mndu mataba ghuni kul dughwanaku ra? Ka hga tsi ta gwal ta ngha Igliz. Ka maga hən̄ ta du'a da Lazglafta ta ghə̀jani, nda pghanaghatá rđi nda hga Mgham†.

¹⁵ Ka nda ɲuduf turtuk magata lu ta tsa du'a ya katsi ná, dza'a mbanafmba ta tsa mndu kul dughwanaku ya. Dza'a mbanafmba Mgham ma tsa ɗanjwani ya. Ka si mamu dmakuha maga tsi, dza'a plinispla Lazglafta.

¹⁶ Mantsa ya tama, mnuvuswa dmakwa ghuni mataba ghuni, ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghə̀ja sani nda sani, kada mbaghunafta Lazglafta ma inda ɗanjwaha ghuni. Maga du'a mndu tdukwa ná, ta ksay ta slna nda mbraku kahwathwata.

¹⁷ Iliya ná, mndu ya manda va amu. Ka ndi'ata tsi ka maga du'a da Lazglafta, ɲa kwala imi kul sagha. Ka kwalaghutá imi ta sagha ta ghə̀ja hadik ka vaku hkən̄ nda tili mku'.

¹⁸ Tahula tsa guli, ka magə̀glata tsi ta du'a da Lazglafta, ka zligiɲtá luwa ta imi, ka zlrə̀glafatá skwiha ta ɗayaku‡ ta hadik.

Vranakwa gwal ta zwaɗuta ma kahwathwata

¹⁹ Zwanama ɗa, ka mamu sani mataba ghuni ta di'ɲaghuta nda kahwathwata Lazglafta, ka vranaktá sani ma mndu katsi,

²⁰ Dina ka snajtani kazlay: Mndu ya ta vranaktá mnda dmaku ma tvi ya si zwaɗu tsi ná, mbanafmba ta hafa tsa mnda dmaku ya ma mtaku. Ma tsa slna maga tsi ya guli ná, dza'a plinjpla Lazglafta ta ndə̀ghata dmakuha§.

† 5:14 Ngha ta Markus 6:13. ‡ 5:18 Aya 17-18: Ngha ta 1 Mghamha 17:1, 18:1, 18:42-45. § 5:20 Ngha ta Mahdihi 10:12, 1 Piyer 4:8.

Tanjaja tsghatá lwa 1 Piyer

Gazgu

¹ I'i Piyer ghnunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer na ŋa zabatá mnduha Lazglafta ta wutsatá vgha ta nzaku ka matbay ta hadika Pun nda Galat, nda Kapadus, nda Asiya, nda ya ta hadika Bitani*.

² Lazglafta ta nzakway ka Da ta zabaptá kaghuni manda va ya ghada tsi ta payafta. Ka faghutá tsi ta kaghuni ka ŋani nda ma Sulkumani nda ghuḅa, ŋa nzakwa ghuni ka gwal ta snanató gwada Yesu Kristi, ŋa wutsikaghunafatá usani ka ghuḅighunista nda tsi. Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdákatahudani nda zdákواني tani katakata.

Faftá ghəŋ ta mbaku

³ Zləzlvama Lazglafta ta nzakway ka Dani ma Mghama mu Yesu Kristi. Ma glakwa Zdakwani, ka yəglatá tsi ta amu ka vlamata hafu ka lfid ma sli'aganaptani ta Yesu Kristi mataba gwal nda rwa. Mantsaya tama, mamu mu nda fata ghəŋ ta nzaku nda hafu ka lfid,

⁴ ka kzla skwi ya kul ɓadzavata, kul ksə rdak, kul kdavakta, fana Lazglafta ta zwanani ta luwa.

⁵ Kaghuni, ka zlg hafzlgħa kuni katsi, ta ngha kaghuni Lazglafta nda mbrakwani ŋa mbaghunafat. Tsa mbaku ya ná, ma kdavakta fitik dza'a snanṭa kuni.

⁶ Tsaya tama kəl kuni ka nzata nda rfu. Anṭ mndani, ndanana nda ŋra ŋudufa ghuni ŋa fitik kwitkw da skwiha kavghakavgha ta dzəghaghunata.

⁷ Tsa skwiha ta dzəgha kaghuni ya ná, nda nza ŋa maranṭá nzakwa zlgħay nda ŋudufa ghuni. Ta ɓadzaku na dasu mndani, ama ta famfa lu ma vu ŋa nghan ka vərđani tsi, ka ki tsi. Mantsaya nzakwani guli nda zlgħay nda ŋudufa ghuni ta malapta ka dasu ya. Mantsaya tama, ŋa klaghunaktá tsa zlgħay nda ŋudufa ghuni ya ta zləzlvu, nda glaku, nda sgit, bađu tsa fitik dza'a zlagapta Yesu Kristi ya.

⁸ Anṭ mndani, ta nghan† a kuni ta Yesu nda ira ghuni wa, ama đvuđva kuni, zlgħafzlgħa kuni guli dər ta ngha a kuni. Tsaya ta kəl kuni ka rfu katakata kul mnavata nda wi,

⁹ kabga mutsafta ghuni ta mbaku ta nzakway ka klatá ghəŋa zlgħay nda ŋudufa ghuni ya.

¹⁰ Ghalya, zbanzba la anabi đina ta tvi ya ká Lazglafta dza'a mbanafatá mnduha,

ka mnutá həŋ ta gwada ta ghəŋa tsa zdákatahudi payaghunaf Lazglafta ya.

¹¹ Ka mnə Sulkuma Kristi, ta nzakway ma ŋudufa tan ta gwada ta ghuya danṭa ya dza'a ghuyta Kristi, ma kdaku tsi mutsa glaku. Ka ŋavatá tsa anabiha ya ka psa snanṭa, ka yawu dza'a magakwa tsa skwi ya, nda ya ka kinawu kə'a dza'a magaku ya‡.

¹² Ka snanamtá Lazglafta ta tsa la anabi ya kazlay: Ka ŋa tan a tsa gwada ya wu, ka ŋaghuni nzakwani kə'a. Ndanana, mnaghunamna gwal ta mna Lfida Gwada ta tsa skwiha ya. Nda mbrakwa Sulkum nda ghuḅa ghunagata Lazglafta snaghunamtá həŋ ta tsa gwada ya. Tsa gwada ya guli ná, kumanṭkuma duhwalha Lazglafta ta snanṭa.

Nzaku ya ta ranṭá gwal zlgħay nda ŋuduf

¹³ Tsaya tama, payavawapaya ŋa ksa slna, nzawanza nda fata ghəŋ hzlenṭa. Fafwa fa ta ndana ghuni ta zdákatahudi ya dza'a vlaghunata lu bađu zlagapta Yesu Kristi.

¹⁴ Ya nda nza kuni ka zwana Lazglafta ta snanató gwadani ya, ma zlananṭ kuni ta vgha ghuni ta ghwadaka skwiha, ya si ta zdəghaghunata ghalya ma nzakwa ghuni ta kul snanṭá Lfida Gwada.

¹⁵ Tsa Lazglafta ta hgaftá kaghuni ya, nda ghuḅa tsatsi. Nzawanza kaghuni guli nda ghuḅa manda va tsatsi.

¹⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Nzawanza nda ghuḅa, kabga nda ghuḅa§ i'i,» ka'a.

¹⁷ Ka ta hṭay kuni ma du'a ghuni ka «Da» ta Lazglafta, ya ta tsa guma ta ghəŋa inda mndu taḅta slnani maga tsi kul gala mndu nda gala ya, nzawanza nda zləŋay ma na nzakwa ghuni tata na ghəŋa hadik na.

¹⁸ Nda sna kuni kazlay, varagap ma nzaku ka rgha, zlaghunən dzidza ghuni lu ta kaghuni kə'a. Nda dasu nda ya nda dzindar ta ɓadzaku ya a varata lu ta kaghuni wu,

¹⁹ ama nda usa Kristi* ta bluta varata lu ta kaghuni. Manda zwanṭa tuwak kul had maslivinza, kul had rdak tida ya, na tsa Kristi ya.

²⁰ Lazglafta ta thanafta mantsaya daga ma kdaku lu zlaganaptá ghəŋa hadik, ka marigintá tsi ma na kdavakta fitik na, ŋa kata kaghuni.

²¹ Nda ma tsatsi zlgħafta kuni ta Lazglafta ya ta sli'aganapta ma mtaku mataba gwal nda rwa, ka vlanṭá glaku. Tsaya kəl kuni ka zlgħafta, ka faftá ghəŋa ghuni ta Lazglafta.

²² Nda nza kuni ka gwal nda ghuḅa, ma snanata ghuni ta gwada Lazglafta, ŋa đvuta ghuni ta zwanama ghuni nda ŋudufa ghuni. Gdawagda tama ta đvuvustá vgha ghuni kahwathwata nda ŋuduf turtuk.

* 1:1 Gray nda Yakubu 1:1. † 1:8 Gray nda Yuhwana 20:29. ‡ 1:11 Ngha ta Zabura 22, Isaya 53, Lukwa 24:25-26.

§ 1:16 Livitik 19:2. * 1:19 Ngha ta Kwalasuha 1:20.

²³ Mantsa ya tama ná, nda sna kuni kazlay; Nda ya yakwa mahisa ghuni nda mbrakwa gwada Lazglafta ya ta vla hafu ta nzaku na kdekedzen ka'a. Lazglafta ya kul had ta mtavata ta vlaghunata tsa hafu ya, ya ta mtaku a wa.

²⁴ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Inda mnda sela ná, manda kuzun nzakwani.

Sgitani guli ná, manda vzlizla kuzun nzakwani guli.

²⁵ Ama gwada Lazglafta ná, na kdekedzen† nzakwani,» ka'a.

Tsa gwada ya ná, tsaya Lfida Gwada ya mnaghuna lu.

2

¹ Hlinwahla ta inda ghwadaka skwiha ma nudufa ghuni, ma kuslember kuni ta kuslemberaku, ma pgha kuni ta wirak his ma vu, ma hara'u kuni ta hara'uwaku, ma tsanava kuni ta skwi ta mndu guli.

² Manda zwanja vzi'ua ta mama u'a da mani ya, mantsaya ka kaghuni guli mama varda gwada Lazglafta na glay ghuni ta glaku nda tsi, na mutsay ghuni ta mbaku na dekdek.

³ «Lawa ta kama ta kama, kabga tapanatapa kuni ta zdakwa* Mgham Yesu Kristi.»

⁴ Gavanavawagava ta Mgham Yesu Kristi. Tsatsi tsa pala ta vla hafu wufidin mnduha ya. Tsatsi zbap Lazglafta ta hemanata inda skwi ta wa irani.

⁵ Kaghuni guli, nzawanza ka pala nda hafu mida, ya ta kal lu ka ba hoga mnderga na Sulkum, na nzakwa ghuni ka guyata ghona gwal nda ghu6a ta vla skwi manda ya ta kum6 Sulkum. Tsaya skwi ta zdeganata Lazglafta nda ma Yesu Kristi.

⁶ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Wana zbapzba yu ta varda palaka tughwa ba hoga,

ka fata ma luwa Siyuna. Mndu ya ta fafta ghonani tida ná,

had sana skwi dza'a pghanaghatá hula dekdek wu,» ka'a.

⁷ Ka na kaghuni gwal ta zlghafta ya ná, dagala sgitani, ama mantsaya a da gwal kul zlghafta wa. Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na:

«Va tsa pala wufidin gwal ba hoga ya, ta nza ka varda pala tughwa hoga.»

⁸ Ka lu vindafta guli na:

«Tsa pala ya ná, ta dza mndu ka tuthun.

Tsa pala ya ta zlanabapt† mnduha,» ka'a. Ta dzay ta hən ka tuthun, kabga kwalaghuta tan ta snanata gwada Lazglafta. Manda

tsaya thanafta Lazglafta ta hən daga manda ghalya.

⁹ Ama kaghuni ya, nda nza kaghuni ka mndara mndu zabap Lazglafta, ka guyata ghona gwal ta vla skwi na Lazglafta, ka gwal faghu Lazglafta ka nani. Tsatsi ta hagafta kaghuni ka hlagaghunapta ma grusl, ka pghaghunamta ma tsuwadak ta ndarmim lu nda ndarmima, na mna skwi maga tsi ta malaghatá mbraku‡.

¹⁰ Ghalya ná, si nza a kuni ka mnduha Lazglafta wu, ama ndanana, nda nza kuni ka nani. Ghalya mutsaf a kuni ta tawa hidahida Lazglafta wu, ama ndanana, mutsafmutsa§ kuni.

Nzawanza ta nzaku ka mnduha Lazglafta

¹¹ Zwanama da gwal ta dvu yu nda nudufa da, dina ka snanta ghuni kazlay, manda matbay nzakwa ghuni, gdavata a kuni ma na ghona hadik na wu ka'a. Tsaya ta kal yu ka vla mbraku na ghuni, ka wara kuni ta skwi ya ta hara'ua kaghuni. Ya hafa ghuni ta zb6 tsa skwiha ya.

¹² Dina ka kuni nzaku mataba gwal kul snanta Lazglafta. Na nzakwani dar ma ta vaza rutsak hən ta kaghuni, na nghay tan ta nerna slna ya ta mag6 kuni, na zlzlzlvay tan ta Lazglafta badu dza'a sagha tsi da guyaku nda hən.

¹³ Ma tsa nzakwa ghuni ka na Yesu Kristi ya, hanaganawahana ta ghona ghuni mista inda gwal ta ga mgham ta ghona mnduha. Haninwa hən mista mgham dagala, ta ga mgham ta ghona inda skwi.

¹⁴ Haninwa ghona ghuni mista numna ya fa lu na tsanaghatá guma ta gwal ta maga ghwadaka skwi, nda ya na ghuba gwal maga skwi dina*.

¹⁵ Kumanjuma Lazglafta ta magay ghuni ta skwi dina, na hanafatá wi ta gwal kul snanta skwi, ta gutá rgha tan.

¹⁶ Nzawanza ka gwal fala'u vgha tan. Nziya nza tsi ná, ma nza tsa fala'uwata vgha ghuni ya, ka skwi na bukwanaatá ghwadaka skwi. Ama nzawanza ta nzaku ya ta maranta nzakwa ghuni ka gwal ta ksanata slna ta Lazglafta.

¹⁷ Vlawavla ta glaku na inda mndu, dvuwadva ta zwanama ghuni ma zlghay nda nuduf, zlənawazlona ta Lazglafta, vlawavla ta glaku na Mgham dagala.

Klawa sada Kristi

¹⁸ Kaghuni la kwalva, hanaganawa ghona ghuni mista danahaga ghuni, ka zlna kuni ta hən kahwathwata. Mista gwal zda ghona

† 1:25 Aya 24-25: Isaya 40:6-8, mnaf lu manda ya nda Grek na ghalya. * 2:3 Ngha ta Zabura 34:9. † 2:8 Aya 6: Ngha ta Isaya 28:16. Aya 7: Ngha ta Zabura 118:22. Aya 8: Ngha ta Isaya 8:14. ‡ 2:9 Ngha ta Sabi 19:5-6, Isaya 43:20, Sabi 19:5, Vrafta ta Zlahu 4:20, 7:6, Isaya 43:21, 9:1.

§ 2:10 Huseya 1:6, 9, 2:1, 23, 25. * 2:14 Aya 13-14: Ngha ta Ruma 13:1-7.

tanj nda gwal leḅtekwa yeya a wu, ama nduk nda ya mista gwal tɔjtɔja nzakwa tanj tani.

¹⁹ Ka lagha mndu ka su'a ghuya ḁanjwa, ta ghɔja kumayni ta nzaku manda ya ta zḁaganatá Lazglafta, ḁer má si rwa a ghuyayni ta tsa ḁanjwa ya wu katsi ná, skwi ḁina ya.

²⁰ Ka lagha ghuni ka gatá gwada, ka ghuyə lu ta ḁanjwa ŋa ghuni ta ghɔjani, ka su'aftá kuni katsi, mamu mndu dza'a ghuba kaghuni ra? Ama ka lagha ghuni ka magatá skwi ḁina, ka ghuyə lu ta ḁanjwa ŋa ghuni ta ghɔjani, ka su'aftá kuni katsi, skwi ḁina tsaya da Lazglafta.

²¹ Ka ŋa tsaya hgafta lu ta kaghuni, kabga ghuyghuya Yesu Kristi ta ḁanjwa guli ta ghɔja kaghuni. Tvi ya taghunap tsi ŋa ksay ghuni guli ta səlani.

²² Tsatsi ná, walaŋ a ta gatá dmaku wu, haḁ sana tsakalawi ta sabi ma wani† wa.

²³ Ma fitika razay mnduha, vranam a ta hɔj nda razu wa. Ma fitika ghuyay lu ta ḁanjwa ŋani, tha a kazlay: Nya', kabgawu na kə'a wa. Ka zlanajta tsi ta ghɔjani ta Lazglafta ya ta tsa guma nda tvani ya.

²⁴ Tsatsi ka ghɔjani ta klaftá dmakwa mu ta vghani ma zlanajta lu ta udza zlanaj. ŋa nzakwa mu ka gwal nda rwa tvə dmaku, ŋa nzay mu ta nzakwa tḁukwa. Nda ma tsa balanata ya mbaghunafta lu.

²⁵ Ghalya si nda nza kuni manda tuwakha nda zada‡, ama ndanana tama, vrakvra kuni da mnda ngha tuwak ta nghapta ka hafa ghuni guli.

3

Nzakwa i marakw nda zə'al

¹ Kaghuni guli mi'aha, haniŋwahana ta ghɔj mista zə'alha* ghuni. Ka ta magay kuni mantsa, ḁer má sna a sanlaha ta gwada wu, ŋa nghay tanj ta ŋərma nzakwa mi'a tanj, ŋa mbədanafta tanj ta nzakwa tanj, ḁer má pslaf a kuni ta wi.

² Dza'a nghaŋngha hɔj ta ŋərmeta nzakwa ghuni, nda ya ká kuni ta sna gwada da hɔj.

³ Yaha rka ghuni da nzakway ka skwa nghay wa iri, manda: Datá ghɔj ya nda bla, nda ya nda mizidikwa dasu, nda ya nda lgut nda bla nda bla† dzvani.

⁴ Ka nza rkatarka ghuni ka skwi nda difa ma ŋudufa ghuni, ka nzakwa tsi ka rka ya kul haḁ ta ḁadzavata, manda: Nzaku leḅtekwa, tḁekwa. Tsahaya skwi dagala sgitani da Lazglafta.

⁵ Ghalya, mantsaya si ta rka mi'aha ta fafta ghɔj ta Lazglafta ta rka, ma haniŋta tanj ta ghɔja tanj mista zə'alha tanj.

⁶ Mantsaya si ta maga Sara, ta sna gwada da Abraham. «Mghama ḁa‡!» ka'a si ta hgay guli. Kaghuni guli ná, kwaghani kuni, ka ta magay kuni ta skwi ḁina, ka ksu a zlanj ta kaghuni.

⁷ Kaghuni zə'alha guli, ḁina ka kuni nzaku nda mi'a ghuni, ka famta kuni ta difil ma ghɔj, ya gwal nda hta mbrakwa tanj hahɔj. Ka vla kuni ta sgit§ ŋa tanj, kabga tsa hafu ya ta vlə Lazglafta ka zḁakatahudani ya ná, nda hahɔj tani, nda kaghuni tani mida. Ka mantsaya ka kuni magay na: Ta snay Lazglafta ta du'a ghuni.

Ghuya ḁanjwa ta ghɔja maga skwi ḁina

⁸ ŋa kḁiŋta ná, guyawa guya ta ndana ghuni kaskwa turtuk, tawavuswa hidahida, ḁvuvuswa vgha ghuni ka zwanama nda kwaghama, magawa zḁaku nzawanza nda hanatá ghɔj.

⁹ Ka magamaga mndu ta ghwadaka skwi, ma vranam ka nda ghwadaka skwi. Ka razaghaf raza mndu, ma vranam ka nda razu, «katək na tfanaghatfa ta wi*,» kabga ŋa tsaya hgafta Lazglafta ta kaghuni, ŋa tfaghunaghatani ta wi ta kaghuni guli.

¹⁰ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Ka ta kumay mndu ta zḁakwa nzakwani, ka ta kumay mndu ta rfayni ta rfu ma nzakwani, ksanatani ta ghanikani, zlanjani ta tsakalawi.

¹¹ Zlanjani ta maga ghwadaka skwi, ka maga skwi ḁina.

Zbayni ta zḁaku ka ŋavata mistani.

¹² Nda fa ira Lazglafta ta gwal ta maga skwi tḁukwa.

Nda fa sləmɔjani ka sna du'a tanj. Ama gwal ta maga ghwadaka skwi ná, ta mbədanambəḁa Lazglafta ta hul ta hɔj†,» ka'a.

¹³ Ka ŋavaŋa kuni ka maga skwi ḁina ná, wati ma mndu ya dza'a maga ghwadaka skwi ŋa ghuni na?

¹⁴ Anj mndani ḁer má ta ghuyay kuni ta ḁanjwa ta ghɔja vlə magay ghuni ta skwi tḁukwa ná, dza'a rfay kuni ta rfu. Ma zlanj kuni ta gwal ta kuma magaghunatá ghwadaka skwi. Ma tḁu tsi ta ŋudufa ghuni.

¹⁵ Fafwafa ta ghɔja ghuni ta Yesu Kristi turtukwani, ka ga tsi ta mgham‡ ma ŋudufa ghuni. Fata kaghuni ta ghɔja ghuni ŋa ghuni ŋa zlgħawi da inda gwal ta dawaghunata ka kabgawu kəl kaghuni ka faftá ghɔja ghuni ta Yesu Kristi.

¹⁶ Ta zlgħə kuni ta tsa wi ya, zlgħawa-zlgħa nda hanatá ghɔj, nda ya nda vla glaku ŋa tanj guli. Gəḁata kaghuni ta maga

† 2:22 Ngha ta Isaya 53:9. ‡ 2:25 Aya 24-25: Ta gray lu nda Isaya 53:4-6. * 3:1 Ngha ta Afisus 5:22, Kwalasuha 3:18.

† 3:3 Ngha ta 1 Timute. 2:9. ‡ 3:6 Ngha ta Zlrafta 18:12. † 3:3 Ngha ta 1 Timute. 2:9. ‡ 3:6 Ngha ta Zlrafta 18:12. † 3:3 Ngha ta 1 Timute. 2:9. ‡ 3:6 Ngha ta Zlrafta 18:12.

§ 3:7 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19. * 3:9 Ngha ta Afisus 5:25, Kwalasuha 3:19.

† 3:12 Aya 10-12: Ngha ta Zabura 34:13-17.

‡ 3:15 Ngha ta Mata 5:10, aya 14-15: ngha ta Isaya 8:12-13.

tša skwi dīna ya n̄aghuni, kada ksuta tsi ka hula ta h̄əj, d̄ər klafkla h̄əj ta kaghuni ka ghwadaka mnduha, ka raraza n̄ərmata nza-kwa ghuni ta tva Kristi.

¹⁷ Ta d̄ran ghuya d̄an̄wa ta gh̄əjə maga skwi dīna, ka si mantsaya kumaŋta Lazglafta, ka ghuyay ta gh̄əjə magat̄a ghwadaka skwi.

¹⁸ Mantsaya luta tsi guli nda Yesu Kristi, tsatsi ta nzakway ka t̄dukwa mndu, ka mtut̄a tsi turtuktuk ta gh̄əjə ghwadaka mnduha, n̄a b̄hadamaghata da Lazglafta. Ma nzakwani ma slu'uvgha dzata lu, ka nzaku tsi nda hafu ma Sulkum[§].

¹⁹ Nda mbra tsa Sulkum ya. Ka laha tsi da mna gwada Lazglafta n̄a sulkumha tsam lu ma gamak.

²⁰ Tsa sulkumha ya n̄a, hah̄əj gwal ta kwalaghut̄a snanata gwada Lazglafta ghalya. An̄ mndani, nz̄davan̄z̄da Lazglafta ka ksanata n̄udufani ma fitika tsay Nuhu ta kwambalu. Ka mba'at̄a mbsaka mnduha hutsek w ma tsa imi* ya nda ma tsa kwambalu ya. Tghas yeya h̄əj kwen̄kwen̄.

²¹ Tsa imi ya n̄a, gray nda batem ta mba kaghuni gitana ya. Rdak ta vgha a ta ghuḅu na batem wa. Magaft̄a batem n̄a, vlar̄ta mu ta gh̄əjə mu ta Lazglafta nda v̄rd̄a n̄udufa mu ya. Ndana guli, ta mbay batem ta kaghuni nda ma sli'agapta Yesu Kristi ma mtaku.

²² Vraghuvra Yesu Kristi ta luwa, ta nzaku nda ga zeghwa Lazglafta, ta ga mgham ta gh̄əjə duhwalha Lazglafta, nda inda san-laha ma skwiha nda mbra nda mbra.

4

Maga skwi ya ta zd̄aganat̄a Lazglafta

¹ Nda sna mu kazlay: Ghuyghuya Kristi ta d̄an̄wa ma slu'uvgha k̄ə'a. Kaghuni guli, nzawanza nda fata vgha n̄a ghuyay manda n̄ani. Mndu ta ghuyt̄a d̄an̄wa ma slu'uvgha n̄a, had̄ ta ḡəgalt̄a dmaku wa.

² Ma na p̄dakwa fitik n̄a zay ghuni nda hafu ta na gh̄əjə had̄ik na n̄a, nzawanza ta nzaku manda ya ta zd̄aganat̄a Lazglafta, manda ya ta hara'u slu'uvgha ya a wa.

³ Ma nzakwagapta ghuni manda ghalya n̄a, mburapmbura kuni ma maga skwi ta zd̄aganat̄a gwal kul snant̄a Lazglafta. Ma magay ghuni ta sli'insli'in̄, nda hara'u ta iri, nda ghuyaku, nda zd̄akwa skwi katakata, nda sasaku, nda manzakd̄awayə skwa wuyayha.

⁴ Ndanana tama, ta nd̄ərmim nda nd̄ərmima gwal kul snant̄a Lazglafta ta kwalaghuta ghuni ta gugalt̄a gh̄əjə nda h̄əj ma tsa nzakwa sli'insli'in̄ ya, ka razu h̄əj ta kaghuni.

⁵ Ama hah̄əj nda wa tan̄ dza'a mnan̄t̄a slna tan̄ ta kama Lazglafta ya nda fa vghani n̄a tsanaghat̄a guma ta gwal nda hafu nda gwal nda rwa tani.

⁶ Tsaya k̄əl lu ka mnanat̄a Lfid̄a Gwada ta d̄ər gwal nda rwa, n̄a nzakwa tan̄ nda hafu manda ya ta kum̄ə Lazglafta nda ma Sulkum d̄ər mā tsanaghat̄a Lazglafta ta guma ta h̄əjə ma gh̄əjə had̄ik, manda va n̄a hamata mnda s̄əla.

Nzaku ma guyat̄a gh̄əj

⁷ Ndusakndusa kd̄avakta fitika inda skwi. Nzawanza hzlen̄ə nda difil ma gh̄əj, n̄a n̄avata ghuni ma maga du'a.

⁸ Mali ma inda skwi n̄a, tsaya ḡd̄avata ghuni nda d̄vuvust̄a vgha nda n̄uduf turtuk sani nda sani, kabga ta tin̄way d̄vu ta mndu n̄a plinist̄a nd̄əghata dmakwa* mnduha.

⁹ Ma rurun̄waku kuni ta rurun̄waku ta tsu'a matbay ta lagha da kaghuni.

¹⁰ Inda kaghuni, magawamaga ta slna nda tvani n̄a sanlaha nda skwi ya vlaghuna Lazglafta. Mantsaya dza'a k̄əl kuni ka nzakway ka v̄rd̄a gwal ta ksa slna nda zd̄akatahudi kavghakavgha ya ta vl̄ə Lazglafta.

¹¹ Ka vlar̄vla Lazglafta ta mbrakwa gwada ta mndu katsi, ka mna tsi ta skwi mnana Lazglafta. Mndu ya vlar̄ Lazglafta ta mbrakwa maganata† slna ta mndu guli, ka maga tsi nda mbraku ya vlar̄ Lazglafta. Magawamaga mantsaya n̄a lz̄lz̄vay mnduha ta Lazglafta ma inda skwi, kabga Yesu Kristi. N̄ani glaku, nda mbraku, n̄a kd̄ekedzen̄. Amin!

Ghuya d̄an̄wa nzaku ka mnda Kristi

¹² Zwanama d̄a gwal ta d̄vu yu, yaha kuni da nd̄ərmima ghuya d̄an̄waha ya ta fwaghuna nda da nzaku tsi ka skwa madukwa da kaghuni.

¹³ Rfawarfa ta rfu kat̄ək, nda nzakwa ghuni kawadaga nda Kristi ma ghuya d̄an̄wa, kada nd̄əghafta n̄udufata ghuni nda rfu bad̄u dza'a maran̄ta tsi ta glakwani n̄a inda mndu.

¹⁴ Ka ta razay mnduha ta kaghuni, ta gh̄əjə nzakwa ghuni ka n̄a Kristi katsi, rfawarfa ta rfu kabga ta nzaku Sulkum ya dagala ta nzakway ka Sulkuma Lazglafta ta gh̄əjə kaghuni.

¹⁵ Ka ta ghuyay sani mataba ghuni ta d̄an̄wa katsi, ma nza tsi, kabga v̄l dzatani ta mndu, kabga ghalatani ta ghali, kabga v̄l magatani ta ghwad̄aka skwi, kabga v̄l valamtani da skwi kul nghanata.

¹⁶ Ala, ka lagha mndu ka ghuya d̄an̄wa, kabga v̄l nzakwani ka krista katsi, yaha tsaya da ksay ka skwa hula. Kat̄ək na, ka rfa

§ 3:18 N̄gha ta Ruma 1:4. * 3:20 N̄gha ta Zlrafta 6:1–7:24. * 4:8 N̄gha ta Mahdihi 10:12, Yakubu 5:20. † 4:11

N̄gha ta Slna gwal ghunay 6:2-4, Ruma 12:7.

tsi ta Lazglafta ta ghəŋa vəl favatani ta tsa hgu ya.

¹⁷ Saghasa fitik ŋa zlraftá Lazglafta ta tsa guma. Tinəl ta ghəŋa həgani dza'a zlrafta tsi ta tsay. Ala, ka si nda amu ka lu zlrafta katsi, kinawu dza'a kdavakta tsi ta ghəŋa gwal kul snatá Lfida Gwada Lazglafta na?

¹⁸ Ka lu vindafta ma deftera Lazglafta na: «Ka nda danwa mbafta mndu tdukwa katsi, kinawu dza'a kdavakta ŋa ghwadaka mnduha, nda gwal ta ga dmaku‡ na?» ka'a.

¹⁹ Tsaya tama, gwal ta ghuya danwa manda ya ta kumə Lazglafta ya, ka gdata hən ta maga skwi dina. Ka fanamta hən ta ghəŋa tan ma dzvu ta Lazglafta ya ta magaftá hən, kul had ta mbədanaftá skwi mna tsi ya.

5

¹ Ndanana tama, wya ka yu ta mnanatá la galata mndu ta ngha Igliz mataba ghuni. I'i guli ná, glata mndu yu manda va hahən, Masləmtsəka ghuya ta danwa ghuyə Kristi yu, dza'a mutsay i'i guli ta mayaka da ma glakwa Kristi ya dza'a maran̄ta Lazglafta.

² Wyawa dzvu, ka ngha kuni ta bra ya faghunam* Lazglafta ma dzvu. Ng-hawangha nda ŋuduf turtuk manda ya ta kumə Lazglafta. Ma nza tsi ka mbla kaghuni nda mbla. Ma magə kuni kabga ŋa mutsa tse, ama magawamaga kabga dvu.

³ Ma zbə kuni ta ga má mghammgham ta ghəŋa gwal pghaghunam Lazglafta ma dzvu. Nzawanza ka gwal ŋa ksay tan ta sada ghuni.

⁴ Ka mantsaya ka kuni magay, badu zlagaghata mghama gwal ta ngha rini ná, ŋa mutsay ghuni ta zewzewa nda sgit tida, kul badzavata ya.

⁵ Kaghuni guli duhwalha, hanaganawa ghən mista la galata mndu ta ngha Igliz. Kaghuni demdem nzawanza nda hanatá ghən ma gwaya vgha ghuni, kabga «zəgana a gwal ta gla ghən ta Lazglafta wu, ama ta zdanan̄ zda ta hudí ta gwal ta hanaganatá† ghən.»

⁶ Hanaganawa ghən mista mbrakwa Lazglafta, kada kapaghunafta tsi ma fitik ya kuman̄‡ tsi.

⁷ Pəghanamwa pgha ma dzvu ta inda danwa ghuni, kabga tsatsi ta nghapta ka kaghuni§.

⁸ Nzawanza hzleŋa nda difil, kabga ta pgha budukwa ghuma ghuni halaway manda rveri ta hurgu ta zba skwi ŋa dughwadutani. ⁹ Dihavawa diha ma zlgħay

nda ŋuduf, ma zlanəŋ kuni ta tvi. Nda sna kuni kazlay: Mndərga va tsa danwa ya ná, slanaghasla ta inda zwanama ghuni ta ghəŋa hadik demdem kə'a.

¹⁰ Tahula ghuyta ghuni ta danwa ma fitik kwitikw ya, dza'a vlaghunavla Lazglafta ya ta gdata ta vla zdakatahudi, ta hgaftá kaghuni ma Yesu Kristi, ŋa lami da glakwani ya ŋa kdəkedeŋ, ŋa payafta tsatsi kaghənani ta kaghuni, ŋa dihaghunatani, ŋa mbraghunaftani, ŋa kwala skwi kul gigidan̄ta kaghuni.

¹¹ Nani mbraku ŋa kdəkedeŋ. Amin!

Gazgu

¹² Silvenj ta katihata kəl yu ka vindaghunaftá na zwanə delewer na. Nda sna yu kazlay: Nəрма mndu ya kə'a* ta tva Lazglafta. ŋa vlaghunatá mbraku kəl yu ka vindaghunafta. Nda ya ŋa graghunaftá kahwathwata zdakatahuda Lazglafta. Dihavawa diha nda mbraku ta tsa zdakatahuda Lazglafta ya.

¹³ Ta ga zgu Igliz ma Babila ŋa ghuni, gwal dāgap Lazglafta manda va kaghuni guli. Ta ga zgu zwanə† da Markus guli ŋa ghuni.

¹⁴ Guvuswa ga ta zgu sani nda sani nda brusa vgha hmətət.

Ka nza zdakatahuda Lazglafta nda kaghuni demdem, kaghuni gwal ma Kristi ya.

‡ 4:18 Ngha ta Mahdihi 11:31, Irmiya 25:29. * 5:2 Ngha ta Yuhwana 21:15-17, Slna gwal ghunay 20:28. † 5:5

Ngha ta Mahdihi 3:34. ‡ 5:6 Ngha ta Mata 23:12, Lukwa 14:11, 18:14. § 5:7 Ngha ta Zabura 55:23. * 5:12 Silas: Ngha ta Slna gwal ghunay 15:22, 40. † 5:13 Babila: Ngha ta Suna Yuhwana 17:5, Slna gwal ghunay 12:12, 25, 13:13, 15:37-39, Kwalasuha 4:10, Filipiya. 24. Zwanə da: Ma sulkum (ngha ta 1 Timute. 1:2.).

Mahisa tsghatá lwa 2 Piyer

Ga zgu

¹ I'i Simuñ Piyer ta nzakway ka kwalva nda ya ka ghunatá mnda Yesu Kristi ta vinda na delewer ná, ña gwal ta mutsaftá zlgħay nda ñuduf ka guram nda va ñañni, nda ma zdákwa Lazglafta nda Yesu Kristi.

² Ka sğaghunagħa sga Lazglafta ta zdákataħudí nda zdaku ma sñanťá i Lazglafta nda Yesu Kristi Mğhama mu.

Nzaku ya ta ranťá mnda zlgħay nda ñuduf

³ Yesu Kristi ta sñamamtá Lazglafta ya ta ħgafťá amu ña dğuvusta mu ta glakwani nda zdákwani. Mantsa tama, ka vlamatá tsi nda ma mbrakwani ta inda skwi ya ta ramata, ña nzay mu ta nzaku manda ya ta zdęganatá Lazglafta.

⁴ Nda ma tsa skwiħa ya vlamata tsi ta tsa skwiħa ta dínuta katakata, ya tamaf tsi ta imi ta slaməñ daga manda ħhalya ña vlamata ya. Ma mutsafta ħhuni ta tsa skwiħa ya, lavinťa kuni ta ndapta ma ħhwadaka skwiħa ya ta hara' uwa iri ta ħhəña ħadík, ka ksay ħhuni ta sada Lazglafta.

⁵ Mantsaya tama, ñavawa ña ka sganaghata kuni ta ħhəña zlgħay nda ñudufa ħhuni ta nzaku dína. Ta ħhəña nzaku dína, ka sganaghata kuni ta sñanťá skwi.

⁶ Ta ħhəña sñanťá skwi, ka sganaghata kuni ta ksanatá ħhəñ. Ta ħhəña ksanatá ħhəñ, ka sganaghata kuni ta ñavata. Ta ħhəña ñavata, ka sganaghata kuni ta nzaku ta zdęganatá Lazglafta.

⁷ Ta ħhəña nzaku ta zdęganatá Lazglafta, ka sganaghata kuni ta nzaku ħmətət manda la zwanama. Ta ħhəña nzaku ħmətət manda la zwanama, dvtutá mndu.

⁸ Ka mamu kuni nda mndərga tsa nzaku ya, ta gdavagďa kuni ta maga slna nda tsi katsi, ħad' kuni dza'a nzata nda zbukwatá vgha wa. Dza'a dza'a kuni ta kəma takma nda sñanťá Mğhama mu Yesu Kristi.

⁹ Mndu kul ħad' nda mndərga tsa nzaku ya ná, manda ħhulpata mndu ta lulumaku ya nzakwani. Zanapza ta tsa mbanaf mbanaf Lazglafta ma dmakuhani maga tsi ħhalya ya.

¹⁰ Tsaya tama zwanama ďa, ñavawañja ka nzafta kuni ta tsa hgu ħgaf Lazglafta ta kaghuni, ka dagaptá kaghuni ya. Ka mantsaya ka kuni magay ħad' kuni dza'a dďdamta da ħhwadaka skwi wa.

¹¹ Mantsaya, nda fa ħhəña ħhuni ta gu-naghunata Lazglafta ta watgha lami da ga mğham ña kďekedzen ta nzakway ka ña

Yesu Kristi Mğhama mu, ta mba amu ya guli.

¹² Tsaya ta kəl yu ka gdavata ta hava tsa skwiħa ya ña ħhuni, dər má nda ħhada sñanťa ħhuni, ta ñavawa kuni ma tsa ħhəñawħata tagħaghunaf lu ya.

¹³ Ka tata ħafu yu katsi ná, nda nza ka skwi dína na havay ďa ta tsa skwiħa ya ñaghuni, kada nzata kuni nda fatá ħhəñ ħzlenja.

¹⁴ Nda sna yu kazlay: Ta ħhwan a kdavakta ħafa ďa ma na ħhəña ħadík na wu kə'a, manda ya sñidim Mğhama ďa Yesu Kristi.

¹⁵ Ama dza'a magay yu ta kdavakta mbrakwa ďa, ña nzakwani dər má nda mta yu, ña lavinťa ħhuni ta hava tsa skwiħa ya.

Gwal ta nghanťá glakwa Kristi

¹⁶ Ma fitika mnaghunata ñni ta saħa dza'a saħa Yesu Kristi ma mbrakwani ná, pruku-tunzum ya gi ta tsa'ata mnduha ma ħhəña tan a mnaghuna ñni wu, ama skwi ħhada añni ta nghanťá mbrakwani nda ira ñni ya mnaghuna ñni.

¹⁷ Ma fitika mutsaftani ta sgit, nda glaku da Lazglafta ta nzakway ka Da ná, ħada añni. Nda sna añni nda sləməña ñni ta mnə Lazglafta ya ta hemanatá inda skwi kazlay: Nana na zwanja ďa ya dvu yu ta zdęghata katakata kə'a.

¹⁸ Varda añni ka ħhəña ñni ta sñanťá saħa tsa lwi ya daga ta luwa, ma fitika nzakwa ñni kawadaga nda tsi ta ħhwá nda ħhu6a*.

¹⁹ Ta ħhəña tsaya guli ná, nda fa ħhəña ñni ta gwada ya klak la anabi. Dína má ka ñanata ħhuni dásuwa ta tsa gwadaha tan ya, kabga nda nza manda pitirla, ya ta tsuwadaku ma grum. Dína ka gdata ħhuni ta snay, ħa ka tsadata vli, ka safa ħumbəzla ña nghanťa ħhuni ta tsalatá inda skwi ma ñudufa ħhuni.

²⁰ Karaku ná, wya skwi ña sñanťa ħhuni: Tsa gwadaha ħlak la anabi ħhalya, ka vindamta ma deftera Lazglafta ya ná, tsa a ma ħhəña tan a ħəñ wa.

²¹ Tsa gwadaha ħlak la anabi ya ná, ħad' ya walañ mnda sála ta tsa'ata ma ħhəñani wa. Sulkum nda ħhu6a ta vlanťá mbraku ta ħəñ, ña mna skwi ya mnanaf Lazglafta ta ħəñ.

2

Ĥhwadaka anabiħa

¹ Ĥhalya, zlagapzłaga ħhwadaka anabiħa mataba mnduha Lazglafta, mantsaya guli dza'a zlagapta ħhwadaka gwal tagħa skwi mataba ħhuni. Dza'a kladamkla ħəñ ta ħhwadaka tagħa skwi ña zadinťá mnduha, ña vzinťa tan ta Yesu Kristi ta nzakway ka mnda tagħa skwi ta mbanafťá ħəñ ya.

* 1:18 Aya 17-18: Nğħa ta Mata 17:1-5, Markus 9:2-7, Lukwa 9:28-35.

Mantsaya gi dza'a tðakta hən̄j ta zadaku ta ghə̄nja tan̄j.

² Nda ndəgha gwal dza'a ksa səla tan̄j ma tsa ghwadaka nzaku ya, ɲa razay mnduha ta vərda tva Lazglafta kabga hahən̄j.

³ Ta tadaku ira tsa ghwadaka mnduha ya ta skwa mndu, ɲa tsakalay tan̄j ta wi ɲa gatugadughunustá skwa ghuni. Tsaw nda ghada tsatá guma ta ghə̄nja tan̄j daga manda ghalya, ta kzlaykzlay zadaku ta hən̄j.

⁴ Dər tsa duhwalha Lazglafta ta ga ta dmaku ghalya ya ná, zлана a Lazglafta ta hən̄j mantsa wa. Ama ka pghaghatá tsi ta hən̄j da dudu vu, ka tsamtá hən̄j nda zida ma grum, ka kzla fitika guma.

⁵ Tsa mnduha ghalya ta gatá dmaku ya guli ná, zлана a Lazglafta ta hən̄j mantsaya guli wa. Ka zadánatá tsi ta tsa gwal ta maga ghwadaka skwi ya nda ima mabudbud. Ta ghə̄nja Nuhu si ta mnay ɲa mnduha kazlay: Magawa skwi tðukwa kə'a yeya mbanaf tsi, nda sanlaha ma mnduha* ndəfə̄n̄j guli.

⁶ Mantsaya tsanaghata tsi ta guma ta luwa Suduma nda Gwamura guli, ka zadánatá tsi ta hən̄j nda vu, ka niɲtá hən̄j ka hutidif. Mantsaya maranɲta tsi ta gwal ta maga ghwadaka skwi kə'a dza'a slanaghatá hən̄j†.

⁷ Ludu ná, tðukwa mndu ya. Ta kuzlan̄kuzla tsa maga sli'ɲsli'ɲ tan̄j ta magə̄ gwal ma luwa Suduma ya ta ɲudufani katakata‡.

⁸ Mataba tan̄j ta nzakwa tsa tðukwa mndu ya. Inda fitik ta nghay, ta snay, ta inda tsa sli'ɲsli'ɲ tan̄j ta magə̄ hən̄j ta hla səla mndu ya. Ta gurdá ɲudufani, kabga tðukwa mndu tsatsi.

⁹ Tsaya tama ná, nda sna Mgham Lazglafta kə'a ta hligiɲtá tðukwa mnduha ma skwi ta dzəghaɲtá hən̄j. Nda sna guli kə'a ta pghaghutá gwal ta maga ghwadaka skwi ɲa ganaptá iri ta hən̄j badu fitika tsa guma.

¹⁰ Katkatatani ná, ta ghə̄nja gwal ta maga ghwadaka skwi kumaɲ slu'uvgha tan̄j, nda gwal ta hertətatá ga mghama Lazglafta, dza'a tsi giri ɲa tan̄j.

Tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya ná, had̄ hula ta wa ira tan̄j wa. Ta gla ghə̄n̄j hən̄j. Vla a hən̄j ta glaku ɲa duhwalha Lazglafta ta luwa wa. Ta razu nda raza hən̄j.

¹¹ Dər duhwalha Lazglafta ya ta malaghutá tsa gwal ta tagha ghwadaka skwi nda mbraku ya má, had̄ hən̄j ta ghuɓasa hən̄j, ka raza hən̄j ta kəma Lazglafta wa.

¹² Tsa mnduha ya ná, had̄ ghə̄n̄j da hən̄j wa. Manda nimitak ta yaku ɲa kasuta, ka psliɲtá hən̄j ya, ka hən̄j ta magaku. Dər skwi kul snajtá hən̄j tsi ná, razay tan̄j ɲa tan̄j. Manda va tsaya ná, dza'a zadanazadá lu ta hən̄j manda nimitakha.

¹³ Nda ghuya dən̄jwa dza'a vranamta Lazglafta ta hən̄j. Manda ya ghuyanap hahən̄j ta dən̄jwa ta sanlaha ya. Ka skwa zdanafatá vgha ta hən̄j ka hən̄j klaftá sasaku, nda maga sli'ɲsli'ɲ dər nda fitik ma ghə̄n̄j tsi. Ka skwa hula nzamta tan̄j mataba ghuni, ta kuzlaku ta ɲuduf guli. Ta zay hən̄j ta say hən̄j kawadaga nda kaghuni, ama mbədata tan̄j ta hul ná, skwi ta kumə maya§ tan̄j ta magə̄ hən̄j.

¹⁴ Ta tadaku ira tan̄j ta mi'aha, hərfava a hən̄j ma vəl maga dmaku wa. Bla a ta barafatá hən̄j ta gwal nda hta mbrakwa tan̄j ka pghamtá hən̄j da dmaku wa. Yukyuyuk ka ira tan̄j ta tadaku ta skwiha. Mndərga tsahaya ma mnduha ná, nda ghada ksuta guma Lazglafta ta hən̄j.

¹⁵ Zluɲzla hən̄j ta vərðaka tvi, ka zwaðuta, ka ksaghatá tvi manda ɲa Balama zwaɲa Baswara zðugudun̄j tsemi ka magatá tsi ta ghwadaka skwi ya.

¹⁶ Ka dvanaghatá lu ta ghə̄nja kwalaghutani ta snatá gwada, ha ka gwadganatá kfiɲ kul had̄ ta gwada ya nda gwada manda va ɲa mndu. Ka hanafatá tsi ta tvi ta tsa anabi* ya yaha da gagəltá tsa rghani ya.

¹⁷ Ka guram nda ghwa swi'ap imi mida tsa mnduha ta tagha ghwadaka skwi ya, ka guram nda ghwayak ta turɲta falak ya hən̄j guli. Payanapaya Lazglafta ta vli ta hən̄j ma grusl tðik katakata.

¹⁸ Ta ghərbaku hən̄j ka yawu bətbət, ka bara gwal tsaghuta tan̄j yeya ta vgha nda gwal ta gdata ta nzaku ma dmaku.

¹⁹ «Falau' vgha ghuni dza'azlay,» ka hən̄j ta mnay ɲa tan̄j. Hahə̄n̄j ya kay tan̄j, nda ghada nzatá hən̄j ka vu'a bədzaku ta kla hən̄j da zadaku. Nda sna kuni ná, ka nu tsa skwi ta hbutá tsa mndu ya ná, vu'a tsa skwi ya tsa mndu ya.

²⁰ Ka lagha tsa gwal ta zlu'agaptá vgha ma ghwadaka skwi ta bədzá mndu ma ghə̄nja had̄ik ya, manda snajta tan̄j ta Mghama mu Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu ya guli, ka vrəglamta da maga tsa ghwadaka skwi ya katsi, dza'a malaghumala bədzatá hən̄j ka nzakwa tan̄j tan̄j.

²¹ Ta dər má kwala tan̄j kul snajtá tsa tvi tðukwa ya, ka ya ghada hən̄j ta snajtá tsa tvi ya dɲadɲa, tahula tsa, ka zlanavata tan̄j ta zlahuha Lazglafta ya mnana lu ta hən̄j.

²² Tsa skwi ta slanaghatá hən̄j ya, maran̄mara kazlay: Kahwathwata tsa gwada mahdiɲdi ta mnata ya kə'a. Ka'a na: «Ta vradaghavra kri da ni'iglaftá vnihatá vnihani†.» «Tahula mbazanatá mbaza ta ghuvazu ná, ɲa vrəglamtani da dzazlak

* 2:5 Ngha ta Zlrafta 6:1–7:24. † 2:6 Ngha ta Zlrafta 19:24. ‡ 2:7 Ngha ta Zlrafta 19:1-16. § 2:13 Ngha ta Yuda aya 12. * 2:16 Aya 15-16: Ngha ta Mbsak 22:4-35. † 2:22 Ngha ta Mahdiɲdi 26:11.

guli,» ka'a ya.

3

Faftá ghəj ta vragata Mgham Yesu

¹ Graha da ya ta dvu yu, mahisa delewera da nana vindaghunaf yu na. Ma tsəna delewerha da his vindaghunaf yu na ná, vraftá ya ta vrafta yu ta skwiha ya ghada kuni ta snaŋta, ɲa ndanay ghuni ta ndanu nda tvani ta ghəjta taŋ.

² Ta kumay yu ta ndanay ghuni ta skwiha ya mna la anabi nda ghuḅa ghalya. Nda zlahá Mgham Yesu Kristi ta nzakway ka mnda mba amu, taghaghunaf gwal ghunay, ghuḅadaghunagha lu ya.

³ Skwi ɲa snaŋta ghuni karaku ná, dīna ka snaŋta ghuni kazlay: Ma ndusakta kdavakta fitik ná, dza'a sli'agapsli'a inda gwal ta maga skwi manda ya kumaŋ ghəjta taŋ, dza'a ghuḅasay həj ta kaghuni kə'a.

⁴ «Dza'a vragavra ya ta katsi tamaftá imi ta sləməj kay ra? Ga tsi kay ka na? Ka yawu rwakta dzidziha mu, ta nzaku inda skwi manda va vlani daga ka yawu zlagapta ghəjta hadik,» ka həj.

⁵ Gwal ta mnay mantsaya ná, mamu skwi ya nda maya zanap həj ka palama. Daga manda ghalya ta magaftá Lazglafta nda gwadani ta luwa nda hadik. Kligiŋ ma imi lu ta hadik, nda imi guli magafta lu ta hadik.

⁶ Nda imi ta nzakway ka ima mabudbud zadanamta* Lazglafta ta ghəjta hadik ghalya.

⁷ Na luwa nda ghəjta hadik ta nghə mu ndanana ná, va tsa gwada Lazglafta ya ta ɲanata, ɲa zadánata nda vu. ɲananja ta həj ha sagha fitika guma, ɲa zadánatá ghwadaka mnduha.

⁸ Graha da gwal ta dvu yu, mamu skwi turtuk dza'a kwal kuni zanapta: Da Mgham Lazglafta ná, fitik turtuk ya ná, manda fitik dəmbu' nzakwani. Fitik dəmbu' ya guli ná, manda fitik turtuk† nzakwani.

⁹ Gərda a Lazglafta ka maga skwi ya tamaf tsi ta imi ta sləməj manda ya ta ndanu sanlaha ya wa. Ama kaghuni nza tsi katək ka kzlay, kabga va a ta zadavaghuta dər wati ma mndu wa. Ta kumay katək ta mutsافتa inda mndu ta mbədanafá nzakwani.

¹⁰ Nduk nda tsaya tani ná, dza'a sagha manda ghali tsa fitika Mgham Yesu ya. Ma tsa fitik ya dza'a nda sna lu ta ghudzagata skwi nda mbraku, ɲa zwaduta luwa gi rək. ɲa driŋta vu ta inda skwi ta luwa, ɲa zwaduta‡ ghəjta hadik nda inda skwi mida tani.

¹¹ Ka si mantsa dza'a zwaduta inda tsa skwiha ya ná, mndərga wati nzaku ta raku

ɲa nzakway ghuni? Nzawanza ta nzaku ya nda ghuḅa. Ka vlaŋta kuni ta ghəjta ghuni ta Lazglafta ma inda skwi.

¹² Kzlawakzla ta tsa fitika Lazglafta ya, ka ɲavata kuni nda inda mbrakwa ghuni ɲa sagha tsa fitik ya gi misimmisim. Tsa fitik dza'a zadánata lu ta luwa ɲa nu'uta inda skwi da vu ya, tsa fitik ya.

¹³ Ta kzlaykzlay mu ta tsa lfida luwa nda tsa lfida hadik§, ma vli ya dza'a gdavata nzaku tdukwa manda ya tamaf tsi ta imi ta sləməj ya.

¹⁴ Tsaya tama graha da ya ta dvu yu, ɲavawa ɲa, ɲa slaghunaghatani nzidid kul had sana skwi ta kaghuni, ɲa nzakwa ghuni nda zdaku nda tsi.

¹⁵ Havakwahava kazlay: Skwi ya kəl Mgham Yesu ka gərdaku ná, kabga ɲa mutsافتa mnduha ta mbədanafá nzakwa taŋ, ɲa mbanafani ta həj ya kə'a. Manda va tsaya vindaghunaf zwanjama mu Pwal ya ta dvu mu guli nda difil ya vlaŋ Lazglafta.

¹⁶ Tsaya skwi ta mnə tsi ma inda delewerhani ya, ta gwadə tsi ta gwada ta ghəjta mndəra tsa skwiha ya. Mamu sana skwi ya nda bla ta vindamta tsi ma tsa delewerhani ya, ta tərdanafat gwal kul snaŋtá skwi, nda gwal kul taghaku skwa taŋ, ta klatá ghəjta skwi mida. Manda va tsaya ta snuta həj ta magay nda sana vliha ma skwi vindaf lu ma sanlaha ma delewer. Manda tsaya ta klanakta hahəj ka ghəjta taŋ ta zadaku.

¹⁷ Kaghuni graha da ya ta dvu yu, snaghunamsna lu ndana tama. Dasuwa ka kuni, yaha krughuva ghwadaka mnduha da zadighunista da tsaghutá kuni ta vgha ta fatá ghəjta ghuni.

¹⁸ Ama gdavawagda ta dza'a ta kəma ta kəma ma snaŋtá Mghama mu Yesu Kristi mnda mba amu, ɲa vlaghunatani ta zdakatahudani. ɲani glaku, daga ndanana nda ya ɲa kdəkedzəj. Amin!

* 3:6 Aya 5: Ngha ta Zlrafta 1:6-9, aya 6: Ngha ta Zlrafta 7:11. † 3:8 Ngha ta Zabura 90:4. ‡ 3:10 Ngha ta Mata 24:43-44, Lukwa 12:39-40, 1 Tesalunik 5:2. § 3:13 Ngha ta: Isaya 65:17, 66:22.

Tanjanja tsghatá lwa 1 Yuhwana

Gwada Lazglafta ná, ta vlay ta hafu

¹ Nana skwi ta vindaghunafta ɲni na ná, gwada ta ghəɲa mndu ta vlay hafu ta nzakway daga ta kul zlaftá* inda skwi ya. Ta ghəɲa skwi snan ɲni nda skwi nghan ɲni nda ira ɲni, nda ya vitsanava ɲni, nda ya ksan ɲni nda dzva ɲni ta mnaghunata ɲni.

² Na zlagapta tsa mndu ta vlay hafu ya, ka nghanjá aɲni nda ira ɲni. Tsaya kəl aɲni ka nzakway ka maslamtsəkani, kəl ɲni ka mnay ɲa ghuni ta gwada ta hafu ɲa kdekedzen si ta nzaku tavata Da mu, ka maravatá† tsi ta wa ira mu.

³ Tsa skwi nghan ɲni nda ya snan ɲni ya, tsaya ta mnaghunata aɲni kada nzakwa kuni nda guya nda aɲni. Ka nda guya ghəɲa mu katsi, nda guya ghəɲa mu kawadaga nda Lazglafta Da, nda ya nda zwanjani Yesu Kristi.

⁴ Kada kdɪnta rfa mu‡ ta ndəghafta ta kəl ɲni ka vindaghunaftá na skwiha na.

Mbada ma tsuwadək

⁵ Tsuwadək nzakwa Lazglafta, had skwi ka grum da tsi wu, na skwi snan aɲni da tsi, ta mnaghunata aɲni.

⁶ Ka nda guya ghəɲa mu nda Lazglafta ka mu katsi, ta ghəɲa tsa tata mbada mu ma grum, tsakalawi tsa ta tsakalə mu, maga a mu ta skwi tdukwa wa.

⁷ Ala ka si ta mbada ma tsuwadək mu ta mbada manda nzakwa Lazglafta ma tsuwadək ya, nda guya ghəɲa mu sani nda sani nda tsa ɲa ghuɓimista usa Yesu Zwanja Lazglafta ta inda dmakuha mu.

⁸ Ka had mu ta ga dmaku wu ka mu katsi ná, nana ghəɲa mu ta nanə mu, had kahwathwata ma amu nda tsa wa.

⁹ Ala ka si mnigimna mu ta dmakwa mu nda wa mu katsi, dza'a plimispla Lazglafta ta dmakwa mu, ɲa ghuɓintani ta inda dmakwa mu§, ɲa nzakwa mu tsuwedək ta kəmani, kabga tsatsi Lazglafta tdukwa. Skwi mna tsi ta magamaga manda va tsaya.

¹⁰ Ka ta ga amu ta dmaku wu ka mu katsi, ta tsakalawi Lazglafta ka'a mu nda tsaya. Had tsa gwadani ya ma ɲudufa mu nda tsa tama wa.

2

¹ Zwana da, skwi kəl yu ka vindaghunaftá na skwi na ná, vindaghunaf vinda yu ɲa mbəl ɲa waray ghuni ta maga dmaku. Ala ka si magamaga mndu ta dmaku katsi, mamu

mndu tdukwa ta nzaku tavata Lazglafta ta kla lwa mu ɲani. Tsa mndu ya, Yesu Kristi ya.

² Tsatsi ta mtuta ɲa pla ghəɲ kada plimista Lazglafta ta dmakuha* mu. Nza a ɲa pla dmakuha amu ndaghəɲa mu wu, laviɲlava ta pla dmakuha inda mnduha ta ghəɲa hadik demdem guli.

Lfida zlahu

³ Ka ta magay mu ta skwi ta mnamata Lazglafta katsi ná, tsaya ta maramanja kazlay: Nda sna mu kahwathwata ta Lazglafta kə'a.

⁴ Ka ka mndu mantsa, «nda sna yu ta Lazglafta,» ka'a, ta sna a ta skwi ta mnata Lazglafta kay guli wu, tsa mndu ya ná, ta tsakalawi. Had kahwathwata dekdek ma ɲudufani wa.

⁵ Mndu ta snatá gwada Lazglafta ná, dvudva ta Lazglafta kahwathwata. Tsaya ta gramafta kazlay: Nda ndi'a mu nda Lazglafta kə'a.

⁶ Ka nda ndi'a nzakwa da kawadaga nda Lazglafta, ka mndu katsi ná, ka maga tsi ta skwi manda ɲa Yesu Kristi.

⁷ Zwanama da, ka lfidani a na zlahu ta vindaghunafta yu na wu, va tsa zlahu manda ghalya yeya. Nda sna kuni ta tsa zlahu ya daga ma zlaftá† mnaghunatá gwada Lazglafta. Va tsaya tsa gwada snan kuni ya.

⁸ Aɲ mndani, lfidani na zlahu ta vindaghunafta yu na, kabga nzakwa Yesu Kristi ná, vərda lfida nzaku ya maraman tsi. Mantsa ya kaghuni guli. Manda skwi ta had grum tama wu, ta zlagəzlagu vərda tsuwadək.

⁹ Ka «ma tsuwadək yu» ka mndu ta gray, tata husanhusa zwanjamani ta nzakway ma zlgəɲ nda ɲuduf katsi ná, ta ma grum tsa mndu ya manda va nzakwani ghalya.

¹⁰ Ala ka ta dvay mndu ta zwanjamani katsi, nda nza nzakwa tsa mndu ya ma tsuwadək, had sana skwi dza'a sabi da tsi ɲa zləmbintá mndu wa.

¹¹ Mndu husan zwanjamani ná, ma grum nztatá nzakwani, ta tatdamaku tsa mndu ya ma grum. Sna a ta vli ta mbada tsi ta mbada mida wu, kabga tđikanaf tđika grum ta irani.

Ma dvu kuni ta ghəɲa hadik

¹² Zwana da, ka yu ta vindaghunafta na: «Plighunis pla Lazglafta ta dmakuha ghuni, kabga slna Yesu Kristi ta magata.»

¹³ Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zlaftá‡ inda skwi

* 1:1 Gray nda 2:13. Yuhwana 1:1. † 1:2 Ngha ta Yuhwana 1:14. ‡ 1:4 Rfa mu: Ma sana vliha ná, rfa ghuni. § 1:9 Gray nda Zabura 32:1-5. * 2:2 Gray nda Ruma. 3:25-26. † 2:7 Ngha ta Yuhwana 13:34. ‡ 2:13 Gray nda 1:1.

ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunaftá kaghuni guli na: «Ghubasapghubasa kaghuni ta halaway.»

¹⁴ Kaghuni zwani, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta Da mu Lazglafta.» Kaghuni dadaha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda sna kaghuni ta tsa mndu ta nzakway daga ta kul zraftá inda skwi ya.» Kaghuni duhwalha, ka yu ta vindaghunafta na: «Nda mbra kaghuni, nzamza gwada Lazglafta ma kaghuni, ka ghubasapta kuni ta halaway.»

¹⁵ Ma hara'u kuni ta tva nzakwa mnduha ma ghəja hadik. Ma laghu kuni ngha skwiha ma ghəja hadik. Ka laghula mndu da hara'uwa skwiha ma ghəja hadik katsi ná, dva a tsa mndu ya ta Da mu Lazglafta wa.

¹⁶ Skwi ta magə mnduha ma ghəja hadik ná, maga skwi kumaf slu'uvgha tan nda skwi kumaf ira tan ya. Mutsafta tan kay guli, glay tan ta ghəj nda tsi. Mndərga tsahaya ma nzaku ná, Da mu Lazglafta a ta taghamafta wu. Na na ghəja hadik na mndərga tsaya.

¹⁷ Dina ka snaŋta kaghuni kazlay: Ta kdakukdaku nana ghəja hadik na kə'a. Inda na skwiha ta mamə mnduha na guli ná, dza'a kdakda. Mndu ta maga skwi ta kumə Lazglafta ya ná, tsaya mndu dza'a nzata nda hafu na kdekedzen.

Ghuma Kristi

¹⁸ Zwana da, ndusa ghəja hadik ka kdaku, manda va ya snaŋ kuni kazlay: Dza'a saghasa ghuma Kristi kə'a ya ná, daga ndana ná, sl'agapsl'a ghumaha Kristi. Tsaya ta gramafta kazlay: Ndusa kdakwa ghəja hadik^S kahwathwata kə'a.

¹⁹ Tsa ghumaha ya ná, mataba mu sl'agapta həj. Si nza a nzakwa tan kawadaga nda amu wa. Ka má nda nza nzakwa tan kawadaga nda amu ná, má gdavagda həj tavata amu. Magamaga manda tsaya kabga na snaŋta kazlay: Mataba amu a həj demdem wu kə'a.

²⁰ Kaghuni ya, vlaghunavla Kristi ta Sulkumani. Kaghuni demdem, nda sna kaghuni ta vərda skwi ta ghəja Yesu Kristi.

²¹ Kəl yu ka vindaghunafta na: «Kwalaghuni kul snaŋta vərda skwi a wu, kabga nda sna kuni.» Nda sna kuni guli kazlay: Guya a tsakalawi ta vgha nda kahwathwata wu kə'a.

²² Wa va na mghama tsakalawi na? Mndu ta vziŋta Yesu kazlay: Kristi a wu, ka'a a tsa wa. Tsa mndu ya ná, ghuma Kristi ya ta vziŋta i Lazglafta nda Yesu tani ya.

²³ Dər wati ma mndu ta vziŋta Zwanja Lazglafta ná, had tvani na nzuvta nda

Lazglafta ta nzakway ka Dani wa. Ala dər wati ma mndu ta mnay banluwa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwani nda Lazglafta ta nzakway ka Dani* guli.

²⁴ Kaghuni, njanawa na ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya. Ka njanawa kuni ta tsa skwi snaŋ kuni daga zrafta ghuni ta zlghaftá gwada Lazglafta ya katsi, dza'a gdavagda nzakwa ghuni kawadaga nda Zwanj nda Lazglafta guli.

²⁵ Ka Kristi tamaftá imi ta sləmən ná, dza'a vlaghunavla yu ta hafu na kdekedzen, ka'a.

²⁶ Vindaghunavinda yu ta tsa skwiha ya, kabga ka maga kuni ta dasuwa nda tsa gwal ta kuma hla səla ghuni ya.

²⁷ Kaghuni, tsa Sulkum vlaghuna Kristi ya ná, ta nzaku ma kaghuni. Wya ta mamu tsa Sulkum ya ma nđufə ghuni ya, psəgla a kuni ta sana mndu na taghaghunaftá sana skwi wu, kabga ta taghaghunafta tsa Sulkum ya ta inda skwi. Tsa skwiha ta taghaghunafta tsi ya guli ná, vərda skwiha ya. Had tsakalawi mida wa. Gdavawagda kawadaga nda Yesu Kristi manda ya ta taghaghunafta Sulkumani.

²⁸ Mantsa tama zwana da, gdavawagda kawadaga nda Yesu Kristi, na kwala zlanj ksa amu badu vragata dza'a vragata tsi, na kwala hula ksa amu guli ta kəmani.

Zwana Lazglafta amu

²⁹ Ka si nda sna kuni kazlay: Tudukwa mndu Yesu Kristi kə'a, nda ra guli ka snaŋta ghuni kazlay: Gwal ta maga skwi tdukwa ná, zwana Lazglafta həj kə'a.

3

¹ Nghawa ka Da mu Lazglafta dvtúta amu 6a! Zwana da kə'a ta hga amu. Manda va tsaya nzakwani guli, zwana Lazglafta* amu. Tsaw sna a mnduha ma ghəja hadik ta amu wu, kabga sna a həj ta Lazglafta wa.

² Zwanama da, daga ndanana zwana Lazglafta amu. Nziya nza tsi, tsa nzaku ka mu dza'a nzakway ta kəma ya ná, ta ma difa karaku. Tsaw nda sna amu kazlay: Badu vragata dza'a vragata Kristi ná, dza'a nzakway amu manda tsatsi kə'a, kabga dza'a nda ngha mu ta nzakwani.

³ Ka si mantsa tsi katsi, inda mndu ta faftá ghəjani ta Kristi ná, dza'a waray ta ghəjani da dmaku manda na Kristi kul gatá dmaku ya.

⁴ Ka ta gdagda mndu ta maga dmaku katsi ná, sna a tsa mndu ya ta zlaha Lazglafta wa. Dmaku ná, kwal kul sna zlaha Lazglafta ya.

⁵ Wya nda sna kaghuni kazlay: Sasa Yesu Kristi ta ghəja hadik da klaghutá dmakwa

§ 2:18 Ngha ta Mata 24:5, 23-24, Markus 13:21-22.

* 2:23 Ngha ta Mata 11:27, Yuhwana 5:23, 15:23.

* 3:1 Ngha ta Yuhwana 1:12.

mnduha kə'a. Tsatsi ná, had dmaku dekdek tida wa.

⁶ Inda mndu ta gdávata kawadaga nda Yesu Kristi ná, had ta gəgəltá dmaku wa. Inda mndu ta gdáta ta maga dmaku guli ná, ta tsatsaf a ta Yesu Kristi wu, ta sna a guli wa.

⁷ Mantsa tama zwana dá, ma snə kuni ta bara mnduha. Mndu ta gdáta ta maga skwi tdukwa ná, tdukwa tsa mndu ya manda nzakwa Yesu Kristi ka mndu tdukwa ya.

⁸ Mndu ta gdáta ta maga dmaku ná, mista halaway tsa mndu ya, kabga ta maga dmaku halaway daga ka yawu zlraftani ta gata. Tsaya kəl Zwanə Lazglafta ka saha. Sahani ta ghəŋə hadik ná, ŋə zliŋtá slna halaway.

⁹ Dər wati ma mndu ta nzakway ka Zwanə Lazglafta, had ta ga dmaku wu, kabga mamu Sulkuma Lazglafta ma ŋudufani. Had ta kdantá maga dmaku dekdek wu, kabga nda nza Lazglafta ka Dani.

¹⁰ Dər wati ma mndu kul had ta maga skwi tdukwa, nza a tsa mndu ya ka Zwanə Lazglafta wa. Mantsa ya mndu kul dva zwanamani guli. Ta sahaya ta tsatsafta lu ta nzakwa zwana Lazglafta nda nzakwa zwana halaway.

Dvuma mndu manda ŋə Kristi

¹¹ Daga zlrafta ghuni ta zlglaftá gwada Lazglafta mnaghunata lu kazlay: Dvumadva ta sani nda sani[†] kə'a.

¹² Yaha amu da nzakway manda Kayinu. Tsatsi ná, nda nza ka zwanə halaway, ka dzatá tsi ta zwanamani. Kabgawu kəl tsi ka dzata na? Kabga ghwadaka skwi ŋə Kayinu ta magay, tdukwa[‡] skwi ŋə tsa zwanamani ya ta magay, kəl tsi ka valafta tida ka dzata.

¹³ Zwanama dá, ka ta husarŋhusa[§] kuni ta mnduha ma ghəŋə hadik kati, yaha da nzakway ka skwa ndərmimay da kaghuni.

¹⁴ Amu ná, nda sna amu kazlay: Sabsa amu ma mtaku ka nzata nda hafu* kə'a, kabga ta dvuta amu ta zwanama mu. Mndu kul dva zwanamani ná, ma mtaku ta gdávata tsatsi.

¹⁵ Mndu husarŋ zwanamani ná, mnda dzatá mndu tsa mndu ya. Nda sna kaghuni guli kazlay: Mndu ta dzatá mndu ná, ta mutsa a hafani ŋə kdekedzerŋ wu kə'a.

¹⁶ Wya tvi kəl amu ka snantá skwi ta hgo lu ka dva mndu: Dvudva Yesu Kristi ta amu, ka saha tsi vlatá ghəŋani ma vla amu. Amu guli ná, vlamavla amu ta ghəŋə mu guli ma vla zwanama mu.

¹⁷ Ka mamu skwi da mndu, ka nghanjá tsi ta zwanamani ta pday, ka laghu tsi da nghanj nda iri[†] kati ná, lavinj a tsa mndu ya ta

mnyay kazlay: Ta dvay yu ta Lazglafta kə'a wa.

¹⁸ Zwana dá, gwaday ma wi kwenkwenj a dva zwanama wa. Dvumadva kahwathwata ma ŋudufa mu, ka maga mu ta skwi manda tsaya.

¹⁹ Mantsa ya dza'a grafta mu kazlay: Ta mbadə ta vərda tvi mu ta mbadə kə'a. Tsaya tama ná, nda ləa ŋudufa mu ta kəma Lazglafta.

²⁰ Ka ta dga ghəŋ mu ta ghəŋə skwi maga mu kati, nda sna amu kazlay: Mal Lazglafta nda sna ta inda skwi ta magə mu ka ŋudufa mu kə'a.

²¹ Zwanama dá, ka had dga ghəŋ ta dgə mu ta ghəŋə skwi maga mu wu kati, wadāh vgha mu ta sladu ta kəma Lazglafta.

²² Dər má nu dawan mu da tsi ta vlamavla kabga ta snanasna mu ta zlahani, ta maganama mu ta skwi ta zdəganata.

²³ Ká tsa zlahə Lazglafta ya ta mnay na: «Fafwafa ta ghəŋə ghuni ta hga Yesu Kristi zwanani, ka dvuvusta kuni ta vghə ghuni sani nda sani,» ka zlahani ta mnamata[‡].

²⁴ Mndu ta sna zlahə Lazglafta ná, ta gdavagda kawadaga nda Lazglafta, ta gdavagda Lazglafta guli kawadaga nda tsatsi. Nda sna amu guli kazlay: Ta gdavagda Lazglafta ma amu nda ma Sulkum ya vlama tsi kə'a.

4

¹ Zwanama dá, ma gi sna kuni ta gwada mndu ta mnay kazlay: Mamu Sulkuma Lazglafta ma i' kə'a ya. Daslawa tsa skwi ta mnə tsi ya karaku, ka mamu Sulkuma Lazglafta* mida, ka had wa a tsi. Kəl yu ka mna tsaya ná, kabga nda ndəgha ghwadaka anabiha ta sli'agapta ta ghəŋə hadik.

² Ka mnaghunamna yu ká kuni dza'a graftá mndu nda Sulkuma Lazglafta mida ba: Ka ta mnay mndu kazlay: Yesu ná, Kristi ya, sa daga da Lazglafta, ka yatá lu, ka mndu kə'a ná, mamu Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya.

³ Ka had tsa mndu ya ta mnay kazlay: Manda tsaya nzakwa Yesu kə'a wu ná, had Sulkuma Lazglafta ma tsa mndu ya wa, sulkuma ghuma Kristi mida. Nda ghada snantə ghuni ta mnay kazlay: Dza'a saghasa tsa ghuma ya kə'a. Nda ghada saghani ndanana tama ta ghəŋə hadik.

⁴ Kaghuni zwana dá, zwana Lazglafta kaghuni, ghuəbasapghuəasa kaghuni ta tsa gwal nana mndu ya, kabga mal tsa Sulkum ma kaghuni ya mbratani ka tsa sulkum ma gwal ma ghəŋə hadik ya.

[†] 3:11 Ngha ta Yuhwana 13:34. [‡] 3:12 Ngha ta Zlrafta 4:1-8. [§] 3:13 Ngha ta Lukwa 6:22, Yuhwana 15:18-19. 17:14.

* 3:14 Ngha ta Yuhwana 5:24. [†] 3:17 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 15:7-8. [‡] 3:23 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

* 4:1 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 13:2-6.

⁵ Hahəj ná, ɲa ghəɲa hadik həj. Tsaya ta kəl həj ka mna skwi ta zɔgənatá mnduha ma ghəɲa hadik. Ta fana fa mnduha ma ghəɲa hadik ta sləməj ta həj guli ka snay.

⁶ Amu ná, zwana Lazglafta mu. Mndu nda sna ta Lazglafta ná, ta snay ta skwi ta mnə ɲni. Ka Zwanja Lazglafta a mndu wu katsi ná, fa a ta sləməj ka sna skwi ta mnə ɲni wa. Mantsa ya ta tsatsafta mu ta gwal nda vərda Sulkum ma həj nda gwal nda sulkuma nana mndu ma həj.

Lazglafta ná, ɔvu ya

⁷ Zwanama dá gwal ɔvu yu, gɔmagá da ɔvutá sani nda sani. Tva ɔvutá mndu ná, ta sagha daga da Lazglafta. Inda mndu ta ɔvutá mndu guli ná, nda na tsa mndu ya ka Zwanja Lazglafta, nda sna ta Lazglafta guli.

⁸ Mndu kul ɔvutá mndu ná, sna a tsa mndu ya ta Lazglafta wu, kabga nzakwa Lazglafta ná, ɔvu ya.

⁹ Wya ká Lazglafta maramanjá tva ɔva mndani: Ghunagaghuna ta zwanjani turtuktuk ta ghəɲa hadik kada nzakwa mu nda hafu ma tsatsi†.

¹⁰ Tinəl Lazglafta ta ɔvutá amu ka ghunagatá tsi ta Zwanjani ka saha da mtuta ɲa pla ghəj ɲa plamata Lazglafta ta dmakwa‡ mu. Tsaya ná vərda ɔvutá mndu, da thə amu kazlay: Tinəl amu ta ɔvutá Lazglafta kə'a.

¹¹ Zwanama dá gwal ta ɔvu yu, ka si mantsa ya ɔvuta Lazglafta ta amu katsi ya, ɔvama ɔva amu guli ta vgha mu sani nda sani.

¹² Had mndu ta kəd nghanjá Lazglafta§ nda irani wa. Tsa ɔvutá vgha mu ta ɔvuta mu sani nda sani ya ná, nzakwa Lazglafta ta gɔavata kawadaga nda amu tsa. Ta ɔvudva mu ta Lazglafta dar manda ya kumanj tsi kə'a guli.

¹³ Lazglafta ná, vlamavla ta Sulkum. Tsaya kəl mu ka grafta kazlay: Ta gɔavagá amu kawadaga nda tsi, tsatsi guli ta gɔavagá kawadaga nda amu kə'a.

¹⁴ Ghunaga ghuna Lazglafta ta zwanjani ta nzakway ka mnda mba mndu ta ghəɲa hadik*, ka nghanjá ɲni nda ira ɲni, tsaya ta mnə ɲni ɲa mnduha.

¹⁵ Mndu ta mnay banjuwa kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a, nda nza nzakwa Lazglafta nda tsa mndu ya, nda nza nzakwa tsatsi guli nda Lazglafta.

¹⁶ Amu ná, nda sna amu kazlay: Dvudva Lazglafta ta amu. Ta tsaya fafta amu guli ta ghəɲa mu.

Lazglafta ná, ɔvu ya. Tsaya tama, mndu ta gɔda ta ɔva mndu ná, nda nza nzakwani

nda Lazglafta nda nza nzakwa Lazglafta guli nda tsatsi.

¹⁷ Dza'a kəl amu ka grafta kazlay: Ta ɔvay amu ta Lazglafta dar kə'a ná, wya tsi: Badu tsa fitik dza'a tsə Lazglafta ta guma ta ghəɲa mnduha ya ná, had amu dza'a zləɲa tsa guma ya wu, kabga nda nza nzakwa mu ta ghəɲa hadik ka guram nda Yesu.

¹⁸ Ka nda sna amu kazlay: Dvudva Lazglafta ta amu, had amu dza'a zləɲay wa. Tsa ɔvutadvu Lazglafta ta amu ya ná, ta hliɲtá zləɲ dekdek ma amu. Ala, ka tata zləɲ mndu katsi, murmura ɲudufani, ta fa a ghəɲani ta tsa ɔvudvu Lazglafta ya wu, kəl tsi ka zləɲ.

¹⁹ Amu ná, ɔvudva mu ta Lazglafta kabga tinəl tsatsi ta ɔvuta amu.

²⁰ Ka «ɔvudva yu ta Lazglafta» ka mndu, tata husanhusa zwanjamani katsi ná, tsakalawi tsa ta tsakal tsa mndu ya, ɔvu a ta Lazglafta wa. Ka ɔvu a mndu ta zwanjamani ya nghanj tsi nda irani wu katsi ná, waka a dza'a ɔvutá Lazglafta ya kul nghanjá tsi na?

²¹ Ka ɔvudva yu ta Lazglafta ka mndu katsi ná, ka ɔvudva tsi ta zwanjamani† guli, ka zlaha Kristi mnata.

5

Zlghafta ta Zwanja Lazglafta, tsaya ghubasaptá ghəɲa hadik

¹ Dər wati ma mndu ta zlghaftá mnay kazlay: Yesu ná, Kristi ya kə'a, tsa mndu ya ná, nda na ka Zwanja Lazglafta. Ka ɔvudva tsa mndu ya ta Dani Lazglafta katsi ná, dza'a ɔvudva guli ta zwana Lazglafta.

² Ka ɔvudva mu ta Lazglafta, ta snay mu ta zlahani guli ná, tsaya kəl amu ka snanjta ɔvudva mu ta Zwana Lazglafta kə'a.

³ Snata mu ta zlaha Lazglafta ná, tsaya ɔvafuta mu ta Lazglafta kahwathwata. Bla a tsa zlahuhani* ya guli wa.

⁴ Inda zwana Lazglafta ná, ghubasapghubasa həj ta ghəɲa hadik. Nda ghubasa ghəɲa hadik, kabga nda fa ghəɲa mu ta Yesu Kristi.

⁵ Wa mndu ta ghubasaptá ghəɲa hadik na? Ba mndu ta zlghafta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a ta ghubasapta.

Maslmtsəka Yesu Kristi

⁶ Yesu Kristi ná, sasa ta ghəɲa hadik, ka lamə tsi nda ma ima batem, ka pghijntá tsi ta usani ma mtakwani†. Lami nda ma ima batem kwenkwenj yeya wu, pghijnpgha ta usani guli. Sulkuma Lazglafta ta mnamatá tsa skwiha ya kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a, kabga had tsatsi ta tsakalawi wa.

⁷ Hkən skwi‡ ta maramanjta kazlay: Yesu ná, Zwanja Lazglafta ya kə'a.

† 4:9 Ngha ta Yuhwana 3:16. ‡ 4:10 Ngha ta 2:2. § 4:12 Ngha ta Yuhwana 1:18. * 4:14 Ngha ta Yuhwana 3:17, 4:42. † 4:21 Ngha ta Mata 22:36-40, Markus 12:28-31, Lukwa 10:25-28. * 5:3 Ngha ta Yuhwana 14:15. † 5:6 Ngha ta Yuhwana 19:34. ‡ 5:7 Ngha ta Vrafta ta Zlahu 19:15.

⁸ Tsa skwiha hkən ya ná, mamu Sulkuma Lazglafta, nda imi, nda us. Tsa skwiha hkən ya ná, ka skwa turtuk gwada taŋ.

⁹ Ka si ta tsu'ay mu ta gwada ta mnata mnduha ta ghəŋa skwi ta nghanŋa hən ya ní, malaghumala a ŋa Lazglafta ma gwada ta mnata, ka ŋa mnduha ra? Lazglafta ka ghəŋani ta mnanŋá tsa skwiha ya ta ghəŋa zwanjani.

¹⁰ Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta ná, nda sna tsatsi kazlay: Kahwathwata tsa skwiha ya kə'a. Mndu kul zlgħaftá Lazglafta guli ná, niŋna ta Lazglafta ka tsakalawi, kabga kwalani kul zlgħaftá skwi mna Lazglafta ta ghəŋa zwanjani.

¹¹ Vlamavla Lazglafta ta hafu ŋa kdekedzenj. Tsa hafu ya guli ná, nda ma zwanjani Yesu ta mutsakwa tsi. Mantsa ya ka Lazglafta mnamata.

¹² Mndu ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, nda mutsa hafani. Mndu kul zlgħatá Zwanja Lazglafta guli ná, mutsa a hafani§ wa.

Hafu ŋa kdekedzenj da Lazglafta

¹³ Vindaghunaf vinda yu ta tsa skwiha ya, ŋa kaghuni gwal ta zlgħaftá Zwanja Lazglafta, kada grafta kuni kazlay: Mutsaf-mutsa kuni ta hafu ŋa kdekedzenj kə'a.

¹⁴ Ta lagha mu ta kəma Lazglafta da dawá skwi manda ya ta zdəganata ná, har ghəŋa mu, kabga ta snamasna.

¹⁵ Ka nda sna mu kazlay: Ta snamasna ta inda skwi ta dawu mu da tsi kə'a, nda sna mu guli kazlay: Ta vlamavla kahwathwata ta inda skwi dawəŋ mu kə'a.

¹⁶ Ka nda nghan mndu ta zwanjamani ta ga dmaku, dza'a kwal kul klagħata da mtaku ŋa kdekedzenj katsi, ka maga tsi ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa tsa mndu ya ŋa vlanŋa Lazglafta ta hafu. Tsa hafu ya, ŋa gwal ta ga dmaku dza'a kwal kul klagħatá hən da mtaku ŋa kdekedzenj dza'a vla lu. Mamu dmaku ta kla mndu da mtaku ŋa kdekedzenj. Mna a i'i kazlay: Ka maga kuni ta du'a da Lazglafta ta ghəŋa mndərga tsaya kə'a wa.

¹⁷ Inda skwi ta magə lu kul dínaku ná, dmaku ya. Nziya nza tsi, mamu dmaku kul had' ta kla mndu da mtaku ŋa kdekedzenj.

¹⁸ Nda sna amu kazlay: Dər wati ma mndu ta nuta ka Zwanja Lazglafta ná, had' ta gəgəltá dmaku wa. Zwanja Lazglafta ta nghan, lavin a halaway ta ksanŋa wa.

¹⁹ Nda sna amu kazlay: Nda na amu ka zwana Lazglafta kə'a. Sanlaha ma mnduha ta ghəŋa hadik ná, ta ma dzva halaway hən demdem.

²⁰ Nda sna amu guli kazlay: Sasa Zwanja Lazglafta ta ghəŋa hadik ka vlamatá tsi ta difil ŋa snanŋá vərda Lazglafta kə'a. Ka ndi' aftá mu ta vgha nda vərda Lazglafta nda

ya nda zwanjani Yesu Kristi. Tsatsi ná, vərda Lazglafta ta vlamatá hafu ŋa kdekedzenj ya.

²¹ Zwana da, dasuwa ka kuni, yaha kuni da ŋana vgha nda skwa wuyay.

Mahisa tsghatá lwa 2 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vindaftá na tsghatá lwi ná, ña makwata rka ya zbap Lazglafta, nda ya ña zwanani ya ta d'vu yu kahwathwata. I'i turtukwa da yeya a ta d'vutá kaghuni wu, nduk nda inda gwal nda sna ta kahwathwata tani.

² Ta d'vay ñni ta kaghuni kabga mamu kahwathwata, dza'a gd'avagda guli ma amu.

³ Má ka vlamavla Lazglafta ta nzakway ka Da nda Yesu Kristi ta nzakway ka Zwanani, ta zdakatahudani nda tawa hidahidani, nda zdakwani ña nzakwa mu ma kahwathwata nda ya ma d'vutá mndu.

Kahwathwata, nda d'vu

⁴ Manda sanña da kazlay: Nananja sanlaha ma zwana gha ta kahwathwata manda ya taghamaf Da mu Lazglafta kə'a ná, ka tuta yu da rfu katakata.

⁵ Ari makwata rka, ya lfidá zlahu a na skwi ta vindaghafata na wu, va tsa zlahu da amu daga manda zlrafta* mu ta zlghaftá gwada Lazglafta yeya. Skwi ta ndəbu yu ta dzvu da kagha ná, d'vumadva amu gwal ta zlghafta Kristi ta vgha mu.

⁶ Vərdá tva d'vutá mndu manda ya kuman zlahu Lazglafta ná, tsaya nzata ghuni nda d'vutá mndu, kabga mantša ya taghamaf lu daga zlrafta mu ta zlghaftá gwada Lazglafta.

Dasuwa ka kuni nda gwal ta tsakalawi

⁷ Kəl yu ka mnay mantša ná, nda ndəgha gwal nana mndu ta tamtá vgha ma ghəña hadik. Ka həñ ta mnay ná, ka mndu tsakwam a saha Yesu Kristi ta ghəña hadik wu, ka həñ. Tsa mndu ta mnay mantša ya ná, ghuma Kristi ya. Tsatsi ná, nana sanlaha ma mnduha ta nanə tsi.

⁸ Dasuwa ka kuni nda həñ, da dədəgudughunusta hyahya skwi ya mutsaf kuni da anmi, ya dza'a mutsay kuni ta nisəla ghuni katakata.

⁹ Dər wati ma mndu ta kwal kul ñanatá tagha skwa Kristi, ka tsanaghatá ñani nda tsa, ta ndi'a a nzakwani nda Lazglafta wa. Ala ka gd'avagda mndu ma tagha skwi taghanaf Kristi kati ná, nda ndi'a nzakwa tsa mndu ya nda Da mu Lazglafta nda ya nda Yesu Kristi Zwanani.

¹⁰ Ka Lagha la mndu da Kaghuni, ka taghə tsi ta skwi tskəm nda skwi taghaghunaf Kristi kati ná, ma tsu'af kuni ta tsa mndu ya ma həga ghuni, ma gə kuni dər zgu ñani.

¹¹ Ka «hudukhuduk» ká mndu ganaghatá zgu kati ná, nda gwa wa tsa mndu ya ma tsa ghwadaka slnani ya.

Ga zgu

¹² Ta teke'a ndəghata pdakwa skwiha má ña mnaghunata da mndani, tsaw va a yu ta vindaghunafata nda vinda ta delewer wu. Ta kumay yu ta laba da nda la da kaghuni, ka nzata mu, ka gwaduvusta mu ka skwa turtuk. Kada zdavafata ndufu ma.

¹³ Ta ga zgu zwana mukuma gha ya zbap Lazglafta guli ña gha.

* 1:5 Ngha ta Yuhwana 13:34, 15:12, 17.

Mahkəna tsghatá lwa 3 Yuhwana

Ga zgu

¹ I'i glata mndu ta vinda na delewer na ŋa gra da Gayus* ya ta d̄vu yu kahwathwata.

² Zwanama da, ta kumay yu ta nzakwa inda skwi demdem dina da kagha. Má dughwana ka nzakwa gha ma slu'uvgha gha manda nzakwa gha ma zlḡhay nda ŋudufa gha ya.

Gayus mnda kahwathwata

³ Tuta yu da rfu katakata manda sagha zwanama da rusay ŋa da ya kaka ta nzaku ta vərda tvi nda ŋuduf turtuk. Nda sna yu guli kazlay: Mantsa ya nzakwani kə'a.

⁴ Had skwi tafta snan̄ta da ta dihatá nza-kwa zwana da ta vərda tvi wa.

⁵ Zwanama da, tsa nghapta ta nghapta ka ka zwanama ma zlḡhay nda ŋuduf dər má ka mathbay hən̄ ya ná, ŋərma mndu ka.

⁶ Tsa mnduha katan̄ ka ya ná, ta ghubay hən̄ ta kagha da gwal zlḡhay nda ŋuduf hadna. Ndadá a d̄vafta tsi ta an̄ni wu, ka hən̄ ta mnay. Wya dzvu, ka kd̄an̄ta ka ta kata mndərga tsa mnduha ya, kada kd̄in̄ta hən̄ ta wawakwa tan̄ manda ya ta kumə Lazglafta.

⁷ Tsa wawaku ta wawaku hən̄ ya ná, ta wawu ka maga slna Yesu Kristi hən̄. Had sana skwi ta mutsafta hən̄ da gwal kul zlḡhaftá Yesu wa.

⁸ Amu gwal ta zlḡhaftá Kristi, dina ka katay mu ta mndərga tsa mnduha ya, kada nzakwa mu nda gwa ma tsa vərda slna ta magə hən̄ ya.

Dan̄wa gwal guyata ghən̄

⁹ Si vindanafvinda yu ta d̄lewer ta Igliza ghuni, tsaw va a Diyatref ta sna tsa gwada ŋni ya wu, kabga ta kumay ta nzaku ka mali.

¹⁰ Bađu laba da da kaghuni ya ná, dza'a rusanafrusa yu ta mnduha ta tsa ghwadaka skwiha ta magə tsi ya, nda tsa raraza i'i ta rarazə tsi ya. Ta ghən̄ja tsaya guli ná, had ta tsu'a zwanama ma zlḡhay nda ŋuduf ta lagha hən̄ da tan̄ ka mathbay guli wa. Na sli'a sanlaha da tsu'a mnduha ya guli ná, pyayni ta hən̄, ka ŋawa hən̄ mataba guyatá ghən̄.

¹¹ Gra da ya ta d̄vu yu, ma ksə ka ta sada mnduha ta maga ghwadaka skwi, ksa ta sada gwal ta maga skwi dina. Mndu ta maga skwi dina ná, nda na tsatsi ka Zwanja Lazglafta. Mndu ta maga ghwadaka skwi ya guli ná, ta sna a tsatsi ta Lazglafta wa.

¹² Ya wya Dematriyus ya ní, ndadá a ta ghuba mnduha wa. Ma nzakwani ná, ta nghaku ŋərma slna ta magə tsi. An̄ni guli ná,

ŋərma mndu ya ta mna an̄ni. Nda sna kagha guli kazlay: Kahwathwata ta mnə ŋni kə'a.

Ga zgu

¹³ Ta nda ndəgha skwiha ta kumə yu ta mnaghata, tsaw va a yu ta vindaghaftha nda vinda ta delewer wa.

¹⁴ Nzdavata a yu ka labə da kaghuni wu, ŋa guyakwa u tsa, ŋa gwaday u.

¹⁵ Ka nza zdaku kawadaga nda kagha!

Ta ga zgu inda graha gha hadna ŋa gha. Ka ganaghata kagha guli ta zgu ta inda graha mu turtuk turtuk.

* 1:1 Ngha ta Slna gwal ghunay 19:29, Ruma. 16:23, 1 La Kwarentj 1:14.

Tsgha ta Iwa Yuda

Gazgu

¹ I'i Yuda ta nzakway ka kwalva Yesu Kristi, zwanamani ma Yakubu*, ta vindaghunaftá na delewer na. Ta ga zgu yu ɲa ghuni gwal hagaf Lazglafta Da, gwal d̄vu tsi ka pghata ɲa Yesu Kristi.

² Ka nza hidahida Lazglafta nda zdákwaní nda d̄vutá mndani kawadaga nda kaghuni.

Guma ta ghəɲa gwal ghwadak

³ Graha dá ya ta d̄vu yu ma ɲudufa dá, gitagita a ta d̄vuta yu ta vindaghunaftá skwi ta ghəɲa gwadá ta mbaku ya ka skwa turtuk mu mida wu, kabga tsa, nda nza tkwe' ka vindaghunafta dá, ɲa vlaghunatá mbraku, ɲa ɲavata ghuni ma zlgħay nda ɲuduf ya zlgħaf kuni, ya vɲaɲ Lazglafta ta mnduhani. Tsa gwadá ta mbaku ya ná, had dza'a walaɲta mbə́davafta wa.

⁴ Klə yu ka mna tsaya ná, nda ndəgha mnduha ta kdikadamta da taba ghuni, ka ɓadza zdákatahuda Lazglafta. «Lma a Lazglafta ta magay mndu ta ghwadaka skwi ta kumə mndu wu,» ka həɲ ta mnay. Mantsa ya vzijta həɲ ta Yesu Kristi ta nzakway ka Mgham ta ghəɲa amu. Mndərga tsa mnduha ya ná, nda ghada vinda ta tsatá guma ta ghəɲa taɲ daga ghalya.

⁵ Ka havaghunakhava yu ta skwi ghada kuni ta sɲaɲta ɓa. Ghalya, ka katanɲá Lazglafta ta la Isra'ila, ka hlagaɲtá həɲ ma Masar. Ka rwanaghutá tsi ta gwal kul faftá ghəɲa taɲ ta tsatsi.

⁶ Havak kuni guli ta mnduha Lazglafta ta Pak vla ga mgham vɲaɲ lu ta həɲ, ka zlanavatá tsa vli si vɲaɲ Lazglafta ta həɲ ya. Ta ghəɲa tsaya kəl Lazglafta ka hlaftá həɲ ka tsamta, ka zlanɲá həɲ ma vəl tdika ɲa kzla kdijta Lazglafta ta tsatá guma ta ghəɲa taɲ bađu tsa fitik dagala ya.

⁷ Havak kuni guli ta luwa Suduma nda luwa Gwamura, nda sana luwaha ta wanaftá həɲ. Ka magə mnduha ma tsa luwaha ya ta sli'insli'ij manda ɲa tsa duhwalha Lazglafta ya. Ka sli'amtá həɲ da hliri nda slu'uvgha ya kul raku ka magay mnda səla. Ka pghamtá Lazglafta ta həɲ ma vu kul mtavata dekdək. Tsaya ná, ɲa maranajta mnduha ta skwi ya dza'a magə Lazglafta nda gwal ta magaku mantsa ya.

⁸ Tsa mnduha ta lamə da taba ghuni ya ná, mndərga ya ghwadaka skwiha ya

ta magə həɲ. Ta sli'amsli'a həɲ da magə ghwadaka skwi ta zdəganatá həɲ manda ya ta fanaghata suni ta həɲ. Vla a həɲ ta glaku ɲa Lazglafta wu, mbada həɲ ka raraza gwal dagaladagala ta luwa.

⁹ Dər Misel mali mataba duhwalha Lazglafta má, walaɲ a ta razanaftá halaway bađu zlarday taɲ ta wi ta ghəɲa mbala Musa wa. Skwi mnana tsi kwenjkwəɲ ná, «Ka dvagha dva Lazglafta†,» ka'a,

¹⁰ Hahəɲ ta taɲ, raraza skwi kul sɲaɲtá həɲ yeya ɲa taɲ. Manda nimtak magakwa taɲ, ghəɲa zadaku ta kala həɲ.

¹¹ Dəɲwa ɲa taɲ, kabga mndərga skwi maga Kayinu ghalya ta magə həɲ. Ka vzijta həɲ ta ghəɲa taɲ ka magə ghwadaka skwi ɲa mutsa tseidi manda ɲa Balama ghalya guli, ɲa rwakwa taɲ kabga sli'avafat taɲ nda zlərdutawi manda ɲa Kware‡ ghalya.

¹² Ta ksaku ka hula nzata ghuni ka za skwa zay kawadaga nda həɲ. Ghəɲa taɲ skwi sɲaɲ həɲ. Hahəɲ gwal ta ɲriɲtá skwa zay ma vla guyatá ghəɲa mnduha ka za skwi, ksa a hula ta həɲ wa. Manda ɲatá matətdu ta vusɲin falak ya həɲ, manda fu kul had ta yafat dar ma fitika yakwani tsi ya həɲ. Manda fu tdij lu nda sləɲ nda sləɲ ta mtuta ka ghwaluta dzunɲaɲ ya həɲ.

¹³ Manda tska ta ɲəđak ta wa sgam, tskana vəl va gamtsa'uwakwa drəf ya na dmakuha taɲ. Manda tekwatasa ta sli'afat ta vla taɲ ka ndandaraku ta luwa ya həɲ. Ma vəl ka ɲra tdik fanata Lazglafta ta vli ɲa nzakwa taɲ ɲa kdəkedzəɲ§.

¹⁴ Ka Inuk ta nzakway ka mandəfəɲa dzidiz daga ta Adamu mnata ta ghəɲa mndərga tsa mnduha ya daga ghalya na: «Wya Mgham ta saha kawadaga nda duhwalhani nda ndəgha ɲəđəm,

¹⁵ ɲa tsa guma ta ghəɲa inda mndu ta ghəɲa hadik, ɲa tsanaghatani ta guma ta inda gwal kul sna gwadá da tsi. Ta ghəɲa vəl maganata taɲ ta ghwadaka skwi, nda ya ta ghəɲa ɲaslu bədzakana həɲ guli,» ka'a.

¹⁶ Ta ghəɲ tsa mnduha ya mna Inuk ta tsa gwadá ya kazlay: Ruruɲwaku nda ɲada ghəɲ yeya ɲa taɲ inda fitik. Skwi ta kumə ghəɲa taɲ ta magə həɲ, ghuba mndu ɲa gatú ta wi skwi ta gwadá həɲ.

Dəvu nda zlahu

¹⁷ Kaghuni graha dá ya ta d̄vu yu, havak-wahava ta gwadá ghada mnduha Mgham Yesu Kristi ta mnaghunata.

¹⁸ Ka həɲ mnaghunata na: «Mamu mnduha dza'a ghubasa gwal ta zlgħaftá Lazglafta ma kdavakta fitikha. Nzaku

* **1:1** Yakubu: Ngha ta Mata 13:55, Markus 6:3. † **1:9** Ngha ta 1 Tesalunik 4:16 Ngha ta Daniyel 10:13, 21, 12:1, Suna Yuhwana 12:7. Mbəla Musa: Gray nda Vrafta ta zlahu 34:6, gray nda Zakari 3:2. ‡ **1:11** Kayinu: Ngha ta Zlrafta 4:3-8, Balama: ngha ta Mbsak 22:1-35, Kware: Ngha ta Mbsak 16:1-35. § **1:13** Ngha ta Zlrafta 5:18, 21:24. * **1:18** Ngha ta 2 Piyer 3:3.

manda ya kumanj tsa ghwaɗaka ndana* tan
ya, ɲa tan.»

¹⁹ Tsa hahəŋ ya ta klaktá daga vgha
mataba mnduha. Ghəŋa tan ta ɗvu həŋ. Had
Sulkuma Lazglafta ma həŋ wa.

²⁰ Kaghuni tama graha ɗa ta ɗvu yu
nda ɲudufa ɗa, katuvuswa vgha ghuni
ma zlg hay nda ɲudufa ghuni, ka glakwa
kuni. ɲawawaŋa ka maga du'a nda mbrakwa
Sulkum nda ghuɗa.

²¹ Nzawanza ma ɗvutá mnda Lazglafta.
Fafwa ghəŋa ghuni hzleŋa ta ɗakatahuda
Mghama mu Yesu Kristi ɲa mutsa hafu ɲa
kɗekedzeŋ.

²² Tawawa hidahida, ka katanja kuni ta
gwal ta daga ghəŋ.

²³ Mbanafwamba ta sanlaha guli nda
tdiginjta həŋ ma skwi dza'a klamtá həŋ da
vu. Tawawa hidahida ta sanlaha, ama
ɗaswa ka kuni da tɗamtá həŋ ta kaghuni da
dmakwa tan.

Vlaŋta glaku ta Lazglafta

²⁴ Ka nza glaku ɲa Lazglafta ya ta lavinjta
ngha kaghuni, yaha kuni zlumbutá, tsatsi
dza'a ghuɓighunista tsezle' ɲa rfay ghuni ta
rfu ta hladaghunaghatá tsi ta kəma glak-
wani.

²⁵ ɲa Lazglafta turtukwani ya ta mba-
mafta nda ma Yesu Kristi Mghama mu
ga mgham, nda mbraku, nda glaku, daga
manda ghalya nda ya ndanana ha ɲa
kɗekedzeŋ. Amin.

Suna Yuhwana

Skwiha marigij Yesu Kristi ma na delewer na

¹ Nana delewer na ná, ta gwaday ta gwada ta ghəŋja skwi ya maranaŋ Yesu Kristi ta gwal ka kwalva Lazglafta. Lazglafta ta vlanťá tsa skwiha ya ŋa maranaŋťá həŋ, ŋa snaŋta taŋ ta skwi ta dza'a gi magaku. Tsaya tama kəl Yesu Kristi ka ghunaftá duhwalani da kwalvani Yuhwana ŋa maranaŋťá tsa skwiha ya.

² Inda na skwiha nghanj yu na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata, masləmtəka Yesu Kristi yu, ka Yuhwana.

³ Tfawi ta ghəŋja gwal ta dzaŋa na delewer na. Tfawi ta ghəŋja gwal ta snaŋťá tsəna tsghatá lwa Lazglafta na. Ka snatá inda na skwiha nda vinda na. Grafgra kazlay: Nduzakndusa fitika magakwa tsa skwiha ya kə'a.

Tsgha ta lwi ŋa Iglizha ndəfəŋj

⁴ I'i Yuhwana ta vinday ŋa ghuḅa Iglizha ndəfəŋj ta hadika Asiya.

Ka vlaghunavla Lazglafta ta zdakatahudani nda zdakwani. Tsatsi Lazglafta daga manda ghalya, va tsa tsatsi ya guli ndanana, tsa tsatsi ya guli ta kəma. Ka vlaghunavla tsa Sulkumhani ndəfəŋj ta nzaku tavata dughurukwani ya, ta zdakatahudi nda zdaku guli.

⁵ Ka vlaghunavla Yesu Kristi ta nzakway ka vərda masləmtsək ya guli, ta zdakatahudi nda zdaku. Tsatsi na taŋtaŋa mndu ta sli'agapta ma mtaku nda hafu. Tsatsi ta ga mgham ta ghəŋja inda mghamha ta ga mgham ta ghəŋja hadik.

Dvudva tsa Yesu Kristi ya ta amu. Ka pghinťá tsi ta usani ŋa varagamapta ma dmaku.

⁶ Tsatsi ta namafta ka gwal ta ga mgham, ka gwal ta vla skwi ŋa Lazglafta ta nzakway ka Dani. Nani glaku nda mbraku ŋa kdekedzeŋ. Amin!

⁷ Wya tsi dza'a sagha ma ghwayak. Dza'a nda nghan inda mnduha nda ira taŋ, nduk nda tsa gwal ta dzata ya tani. Dza'a taway inda mndəra mndu ta taw ta ghəŋjani.

Manda va tsaya dza'a nzakwa tsi. Amin!

⁸ «I'i zraftani, i'i kdavaktani,» ka Mgham Lazglafta mnata. Tsatsi Lazglafta ta mbruta, tsatsi ya manda ghalya, tsatsi ya ndanana guli, tsatsi ya guli ta kəma.

Nghanja Yuhwana ta Kristi ma glakwani

⁹ I'i Yuhwana zwanama ghuni ya ta vindaghunafta. Nda i'i tani, nda kaghuni tani, nda guya vgha mu ma Yesu. Ta kuwa turtuk mu ma ghuya daŋwa. Su'way ta su'u mu demdem. Ma ga mghamani mu. Ksafksa lu ta i'i, ka klaghata vzinťa ta tsatá hadik ma takataka drəf ta hgu lu ka Patmus*, ta ghəŋja vəl mnyə da nda tvani ta gwada Lazglafta nda kahwathwatani ya marigij tsi ma Yesu.

¹⁰ Ma sana fitik bađu Dəmas, ka ksuta Sulkum nda ghuḅa ta i'i. Ka snaŋta yu ta lwi ta gwadata nda lwi dagala manda ghudzaga duli nda ga mahulhula da.

¹¹ Ka'a mantsa: «Klafkla ta delewer ka vindamta ka mida ta skwi nghanj ka. Ka tsaghanafata ka ta ghuḅa Iglizha ndəfəŋj, ta nzakway ka luwa: Afisus, Samirna, Pergam, Tiyatir, Sardis, Filadelfi nda Lawdikiya,» ka'a.

Na snaŋta da ta tsa lwi ya,

¹² ka mbədavata yu ka nghanj ka wa tsa mndu ta gwada nda i'i ya. Mbədavata da, ka nghanja ya ta pitirlaha dasu ndəfəŋj.

¹³ Ma takataka taŋ, mamu sana mndu ta sladu manda tsatá Zwanja mndu, nda sudatá lgut zutut dikw ta səla ta vghani, hbana tsi ma ghuya nda banava magaf lu nda dasu.

¹⁴ Ka ŋusliŋ tilil swidi ma ghəŋjani manda ḅata swida tuwak nda ya manda ḅata papla. Ta zlgħaku iri ma ghəŋjani manda vu.

¹⁵ Ta wudaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu. Manda ghudzaga bərzlakwa imi ka lwani ta ghudzaga.

¹⁶ Ka ŋanató tsi ta tekwatsaha ndəfəŋj ma dzva zeghwani. Ka sabə kafay nda za slərpuhani his his ma wani. Ta wudaku kumani manda wudakwa fitik ma ghəŋj.

¹⁷ Manda nghanja da, ka zləmbatá yu ta kəmani manda mndu nda mta. Ka faftá tsi ta dzva zeghwani ta i'i, ka'a mantsa: «Ma zləŋ ka ta zləŋ! I'i taŋtaŋjani, i'i kdavaktani†,

¹⁸ i'i hafu. Si nda mta yu, ama nda hafu yu ndana ŋa kdekedzeŋ. Ma dzva da ŋanata yu ta makuḅla mtaku nda həga mtaku tani.

¹⁹ Vinda tama ta inda skwi ya nghanj ka, nda inda skwi ya ta magaku ndanana, nda inda skwi ya dza'a gi sagha tahula tsa.

²⁰ Wya klatá ghəŋja skwi ya nda difa ma na tekwatsaha ndəfəŋj ta nghanj ka ma dzva zeghwa da, nda ya ma Pitirlaha dasu ndəfəŋj na: Tsa tekwatsaha ndəfəŋj ya ná, duhwalha Lazglafta ta ghəŋja ghuḅa Igliz ndəfəŋj ya. Tsa pitirlaha ndəfəŋj ya guli ná, tsa Igliz ndəfəŋj yeya guli.»

2

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma Luwa Afisus

* 1:9 Patmus: sana zwanja vli ya ta tsavata ma drəfa Ege, ta maga meli 100 nda luwa Afisus. Vli ya ta hlaghata lu ta gwal ta tsanaghata la ŋumna Ruma ta guma ta həŋ, na tsa vli ya. † 1:17 Aya 13. 15: Nghan ta Daniyel 7:13, nda 10:5, nda 7:9, nda 10:6. Aya 16:17. Nghan ta Isaya 49:2, Hebru 4:12, Isaya 44:6, nda 48:12.

¹ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Afisus:

«Wya skwi ya mna mndu ya ta ŋanata tekwatsaha ndəfəŋ ma dzva zeghwani, ta mbaɗa mataba pitirlaha dasu ndəfəŋ. Ka'a mantsa:

² Nda sna yu ta slnaha gha, ta dzadza ka ta vgha me' ka magay, ta ŋavanja ka. Had' ka ta dzrawi nda gwal ta sidi wa. Ghunata mndu ŋni, ka sanlaha ma mnduha ta mnay. Tsaw ta ghunata mndu a hən kay guli mataba tsa wa. Ka dzəghantá ka ta hən, ka tsatsaftá ka kazlay: Gwal tsakalawi hən kə'a.

³ Ta ŋavanja ka, ka su'a ghuya ɗanwa ta ghənja gwada ta i'i. Had' ka ta rwa mala gulu wa.

⁴ Ama, mamu sana skwi ta dvu yu ta kagha ta ghənani. Dvəgla a ka ta i'i manda ya si ta ɗvə ka tanɗan wa.

⁵ Havak hava, ka ma vəl ga zlambuta ka ya. Ka payanata ka ta nzakwagha, ka vranafata ka ta nzakwa gha manda va ya si ghalya. Ka kwalaghukwala ka ta mbədanafata nzakwa gha katsi, dza'a laghala yu da slaghaghata, ŋa klaghuta pitirla gha ma vlani.

⁶ Nziya nza tsi ná, mamu sana skwi ta zɗigihata ma kagha. Ta husa gha husa slna la Nikwalay manda va ya ta husihata tsi ta i'i ya guli.

⁷ «Ka mamu sləmənja snay da mndu, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz.

«ŋa gwal ta zaktá ghwa ya, dza'a vlanjvla yu ta fwa hafu ta slanaghata lu ma gama Lazglafta* ya ta hən, ŋa zay tan.»

Tsgha ta lwi ŋa Igliz ma luwa Samirna

⁸ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Samirna:

«Wya gwada ta mnə mndu ta nzakway ka tanɗanani nda kɗavaktani, mndu ya si ta mtuta ka vragapta nda hafu ya.

⁹ Nda sna yu ta sa duni ta sə ka, nda pɗa gha. Tsaw ka gadghəl ka. Nda sna yu ta rutsak ya ta pghə lu ta kagha, nda ya ta pghə tsa gwal ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a ya, tsaw mantsa ya a hən wu, guyata ghənja mnduha halaway hən.

¹⁰ Ma zləŋ ka ta ghuya ɗanwa ya dza'a ka da ghuyay. Ya wya halaway dza'a hlafta sanlaha ma kaghuni ka pghamta ma gamak ŋa dzəghaghunata, ŋa zaghunatá fitik ghwanj ta giri ŋa ghuni. Ka sladafta ka ta zlgħay nda ŋudufa gha ɗər ŋa dzata kagha tsi. Dza'a vlagħavla yu ta hafu ŋa nisəla vəl zata gha ta ghwa.

¹¹ «Mndu ya nda sləmənja snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz.

«Mndu ya ta zata ghwa ná, had' mtakwa mahis dza'a walanɗa ksantja wa,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Pergam

¹² «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Pergam:

«Wya gwada ya mna mndu ta ŋanata kafay ya nda za wani his his.

¹³ Nda sna yu kazlay: Ma vla ga mghama halaway nzata ka kə'a. Kulam nda tsa, ndi'afndi'a ka ta vgha ta i'i. Zlana a ka ta zlgħay nda ŋudufa gha, ɗər ma fitika dzata Anɗipas ta nzakway ka ŋərma mndu, ka masləmtsəka ɗa ma luwa ghuni, ma vla nzakwa halaway ya wa.

¹⁴ Ama wya skwiha ta dvaghaghata yu: Mamu sanlaha mataba ghuni ta ɗvutá tagħa skwa Balam, ya ta tagħanaftá Balak, ka pghamta zwana la Isra'ila da ga dmaku, ŋa za slu'a skwa wuyay, nda ya ŋa maga sli'iŋsli'iŋ† ya.

¹⁵ Manda tsaya guli ná, mamu sanlaha mataba ghuni ta ɗvuta tagħa skwa la Nikwalay‡ guli.

¹⁶ Mbədanafmbəda ta nzakwa gha. Ka mbədanaf a ka wu katsi, wya yu ta gi lagħa slaghaghata. Dza'a lmay ŋni nda hən nda kafay ya ta sabi ma wa ɗa.

¹⁷ «Ka mamu mndu nda sləmənja snay, ka sna tsi ta skwi ta mnanata Sulkum ta Igliz!

«Mndu ya ta zatá ghwa ná, dza'a vlanjvla lu ta skwa zay ya nda ɗifa. Dza'a vlanjvla yu ta inda tan guli ta pala ka ŋusliŋ ya vindaf lu ta lfida hgu§ tida. Tsa hgu ya ná, had' sana mndu nda sna wu, ba tsa mndu ta zlgħafta ya,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Tiyatir

¹⁸ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ya ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Tiyatir:

«Wya gwada ya mna Zwanja Lazglafta ya ta zlgħaku iri ma ghənani manda zlgħakwa vu, ta wudaku səlahani manda kufur sluwap lu ma vu ya.

¹⁹ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta slnaha ya ta magə ka, nda ɗva mndu ya ta ɗvə ka, nda gɗavata ya gɗava ka ma zlgħay nda ŋuduf. Nda sna yu kazlay: Mal slnaha gha ya ta magə ka ndanana ka ya maga ka tanɗan kə'a.

²⁰ Ama mamu skwi ya ta dvaghaghata yu ta ghənani. Zlananzla ka ta tvi ta sana marakw ta hgə lu ka Zizabel*, ta mnay kazlay: Mnda kla lwa Lazglafta yu kə'a ya. Mbaɗa kə'a ka tagħa tsakalawi, ka nanagħatá gwal ta ksihata slna ɗa da maga sli'iŋsli'iŋ, nda ya da za slu'a skwa wuyay.

²¹ Zlananzla yu ta fitik ma ŋa mbədanafatani ta nzakwani, ama va a ta zlanɗa maga tsa sli'iŋsli'iŋani ya wa.

* 2:7 Ngha ta Zlrafta 2:8. 9, nda Suna Yuhwana 22:2. † 2:14 Ngha ta Mbsak 31:16 nda 25:1-2. I Balama nda Balak: Ngha ta Mbsak 22:24. ‡ 2:15 Ngha ta 2:6, nda skwi ya ŋa ŋanata. § 2:17 Ngha ta Sabi 16:14. 15, 33:34 nda Isaya 62:2, 65:15. * 2:20 Ngha ta 1 Mghamha 16:31, 19:1. 2, 2 Mghamha 9:22, 30.

²² Tsaya tama, dza'a vzaŋvza yu ta ghləŋa ghuya ɗaŋwa. Dza'a ganapga yu ta iri katakata ta inda gwal ta hliri nda tsi guli. Ala, ka mbədanafmbəda həŋ ta nzakwa taŋ, ka zlaŋta maga tsa ghwadaka slna taŋ nda tsi ya katsi, ba tsa ksa'i.

²³ Ta ghəŋa tsaya guli, dza'a rwanarwa yu ta zwanani. Tsaya dza'a kal Igliz ka snaŋta kazlay: I'i mnda tsatsafta skwi ma ndana mndu, nda skwi ma ŋudufa mndu tani kə'a. Ta6 ta slna ya maga† mndu dza'a planamta yu ta mndu guli.

²⁴ «Ama pɗakwa kaghuni gwal zlgħay nda ŋuduf ma luwa Tiyatir, kul snata tsa ghwadaka tagħa skwi ya, kul tagħafta tsa skwi ta hga həŋ kazlay: Difaŋta skwa halaway kə'a ya, haɗ sana skwa ndəgaku ta faghunaghata yu wa.

²⁵ Njanawaŋa kahwathwata ta zlgħay nda ŋudufa ghuni ta vragaghata yu.

²⁶ «Mndu ya ta zata ghwa, ta ŋanata slna ɗa ha ka kɗavaktani, dza'a vlanvla yu ta mbraku ta ghəŋa inda mndəra mndu.

²⁷ Tsa mbraku dza'a vlanvta yu ya nā, tsa mbraku vliha Da ɗa yeya. Na gayni ta mgham nda saraka kufur ta ghəŋa mnduha. Dza'a dzaŋinɗaɗa ta ghwadaka mnduha, manda ya ta dzaŋinɗa lu ta siga rbiŋl ya.

²⁸ Dza'a vlanvla yu ta gumbəzla sərɗək‡ guli.

²⁹ «Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ya ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

3

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Sardis

¹ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Sardis.

«Wya skwi mna mndu ta ŋanata Sulkumha ndəfəŋ ka ŋa Lazglafta nda tekwatsaha ndəfəŋ. Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha għa. Nda hafu ma i'i ka ka ta gray, tsaw nda mta ka.

² Sli'avaksli'a, mbra ta gwal ta nda hafu ma həŋ sli'ef sli'efa makəɗ həŋ ɗa kɗivta. Ta ngə yu ta slna għa ta kəma Lazglafta ɗa nā, kɗanak a ka wa.

³ Havakhava għa tama ka kinawu mutsafa ka ta skwi tagħaghaf lu nda ya ka ka snaŋta. Snasna ka mbədanafka ta ta nzakwa għa. Ka si va a ka ta snata wu, dza'a ləghala yu manda ghali ksaghaghata, snaŋta a ka, ka ta wati luwa dza'a ləgha yu wa*.

⁴ Nziya nza tsi, mamu sanlaha ma mnduha għa, ma va tsa luwa Sardis ya kul ŋriŋta lguta taŋ. Tsahaya, dza'a sli'i həŋ kawadaga nda i'i nda sudata lguta ŋusliŋ, kabga ranra ta həŋ.

⁵ «Mantsa ya dza'a sudanavata lu ta lguta ŋusliŋ ta mndu dza'a zata ghwa. Haɗ yu dza'a walaŋta hərdiŋta hğani ma deftera ya vindam lu ta hga gwal nda hafu ŋa kɗekedzeŋ wa. Dza'a mnanmna yu ta hğani ta kəma Da ɗa, nda ya ta kəma duhwahani kazlay: Nja ɗa həŋ kə'a.

⁶ «Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Filadelfi

⁷ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Filadelfi.

«Wya gwada ta mnə mndu ya nda għuɗa. Tsatsi kahwathwata, tsatsi ta ŋanata makuɗla mgham Dawuda. Ka guna guna tsi, haɗ wa mndu ka hafta wa. Ka hafha tsi guli, haɗ wa mndu ka gunata guli wa.

⁸ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slnaha għa. Nda sna yu guli kazlay: Nda hta mbrakwa għa kə'a. Kulam nda va tsaya tani, ŋanaŋa ka ta gwada ɗa. Ta mna a ka kazlay: Sna a yu ta kagħa wu kə'a nda i'i wa. Tsaya tama, ta gunagħa guna yu ta watgħa. Haɗ mndu dza'a hafta wa.

⁹ Wya skwi dza'a yu magay ŋa guyata ghəŋa mnduha halaway ta mnay kazlay: La Yahuda aŋni kə'a, kul nzakway manda tsaya. Tsakalawi ta tsakalə həŋ. Dza'a tiŋwafinwa yu ta həŋ ŋa lagħa ɗa tsəlɔu ta kəma għa ka vla glaku ŋa għa, ŋa snaŋta taŋ kazlay: Dvudva† yu ta kagħa kə'a.

¹⁰ Manda va ya ŋana kagħa ta gwada ɗa ka gɗavata mida ya, dza'a ŋa għa ŋa i'i ta kagħa guli ma ghuya ɗaŋwa dza'a ɗədanaghata inda ghəŋa hadik ŋa dzəghaŋta həŋ ya.

¹¹ Ndusa yu ka lagħa. Njanəŋa nda mbraku ta tsa skwi ɗa kagħa ya, kada kwala sani ma mndu klugudughusta nisəla zata ghwa għa.

¹² «Dza'a nanafna yu ta mndu ta zata ghwa ka gugudi ma hga Lazglafta ɗa. Haɗ dza'a walaŋta sabi mida wa. Dza'a vindafvinda yu ta hga Da ɗa nda hga luwa Da ɗa tani tida. Tsa luwa ya nā, lfiɗa Ursalima ya dza'a saha ta luwa, ghunaf Lazglafta. Dza'a vindafvinda yu guli tida ta lfiɗa hgu‡ ya mutsaf yu.

¹³ «Ka mamu mndu nda sləməŋa snay, ka sna tsi ta skwi ta mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

Tsgħa ta lwi ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya

¹⁴ «Vinda ŋa duhwala Lazglafta ta nzakway ka ŋa Igliz ma luwa Lawdikiya.

«Wya gwada ta mnə mndu ta hga lu ka Amin. Mndu ya ta nzakway ka vərɗa tughwani nda kahwathwatani. Nda ma tsatsi magafita Lazglafta ta inda skwi demdem.

† 2:23 Ngħa ta Zabura 7:10, Irmiya 17:10, Zabura 62:13. ‡ 2:28 Ngħa ta Zabura 2:8, 9, grafgra nda Mbsak 24:17, Suna Yuhwana 22:16. * 3:3 Grafgra nda Mata 24:43, 44, Lukwa 12:39, 40, 1 Tesalunik 5:2, 2 Piyer 3:10. † 3:9 Ngħa ta Isaya 49:23, 60:14, 43:4. ‡ 3:12 Ngħa ta Isaya 62:2.

¹⁵ Ka'a mantsa: Nda sna yu ta inda slna gha. Nda sna yu kazlay: Ləŋlənə a ka wu, ghwitaktaka a ka wu kə'a.

¹⁶ Ma ta dər nzakwa gha ləŋlənə ka ghwitaktaka a tsi. Dza'a vnihiŋiŋvniha yu ta kagha ma wa da.

¹⁷ Ka kagha ta mnay na: Ka gadghəl yu, nda na yu ka gadghəl, "had sana skwi ta pdu yu wu," ka ka. Tsaw sna a ka kazlay: dənwa ŋa gha, ta ksaku ka ka hidahida kə'a wa. Ka pdu ka, ka fərđi'u ka, nda ghulpa ka guli.

¹⁸ Hidaku ya ta vlə yu ŋa gha ná, skwa da i'i ta dasu ya sluwap lu ma vu, ka da nzakwa ka, ka gadghəl. Skwa guli ta lguta ŋusliŋ ŋa sudavata gha, ka bukwanatá hula nzakwa gha ka fərđi'u. Skwa ta ghwana skwi ta iri ŋa ta ira gha, kada nghanja ka ta vli.

¹⁹ Gwal ta dʋafš yu ná, ta dʋay yu ta hən, ta zlahay yu ta hən. Mantsa ya, ŋavanja ka payanata ka ta tva gha.

²⁰ Wana yu ta sladu ta watgha ka dza watgha. Ka snəŋsna mndu ta lwa da ka gunihata wa tgha, dza'a lamla yu da taŋ, dza'a zay yu ta skwa zay kawadaga nda tsi, dza'a zay tsatsi kawadaga nda i'i guli.

²¹ «Mndu ya dza'a zata ghwa, dza'a nzanafnza yu kawadaga nda i'i ta dughurukwa da, manda va ya za i'i ta ghwa ka nzaftá yu kawadaga nda Da da ta dughurukwani ya.

²² «Ka mamu mndu nda sləmənə snay, ka sna tsi ta skwi mnə Sulkum ŋa Igliz,» ka'a.

4

Falaha ta luwa ma glakwa Lazglafta

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta gunatá watgha ta luwa.

Ka snəŋlanja yu ta tsa lwi si ta gwadgihata nda lwi dagala manda ghudzaga duli ya kay. Ka'a nda i'i mantsa: «Safsa da hadna ka maraghata yu ta skwi ya dza'a magaku tahula tsa,» ka'a.

² Ka gi klaghata Sulkum ta i'i. Ka nghanja yu ta sana dughurukwa ga mgham. Ta tsa dughuruk ya, mamu sana mndu ta nzaku tida.

³ Tsa mndu ta nzaku tida ya, ta wudaku manda sana palaha ta hgə lu ka Dzaspə nda Sardwan. Dakwambuhwali ta wudaku manda pala ta hgə lu ka Imrud* ta wanaftá tsa dughuruk ya.

⁴ Mamu dughurukha hisamsbak fwad mida guli ta wanafta tsa dughuruk ya. Hisamsbak fwad mida galata mnduha guli ta nzanafnza tida, nda susudatá lguta ŋusliŋ ta vgha taŋ, nda wawa ta zewzewa dasu guli ma ghənə taŋ.

⁵ Mamu wudakwa luwa, nda hlawa skwiha, nda ghudzaga luwa ta sli'agapta ma tsa dughuruk ya. Ta kəma tsa dughuruk ya, mamu pinatá vu ndəfáj. Tsa pinatá vuha ya ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta* ndəfáj.

⁶ Mamu sana skwi guli ta kəma tsa dughuruk ya manda dərəfa kwalaba ta wdaku manda dalagar.

Ma takataka tsa dughuruk ya nda ya nda ta hulani ta wanafta ná, mamu sana skwiha nda hafu ma hən, ka iriha dze'dze' nda tvə kuma taŋ nda ya nda tvə hula taŋ.

⁷ Tsa tanjanja skwi nda hafu mida ya ná, manda rveri nzakwani. Tsa mahisani ya guli, manda zwanja lghən nzakwani. Tsa mahkənani ya, manda kuma mndu kumani. Tsa mafwadani ya guli, manda dzala ta ndəruž ya nzakwani.

⁸ Tsa skwiha fwad nda hafu ma hən ya ná, mku' mku' zlambakha taŋ. Ka iri dze'dze' wawa ta zlambakha taŋ nda vli nda ma hudani tani.

«Nda ghu6a! Nda ghu6a! Nda ghu6a!

Na nzakwa Mgham Lazglafta,

ya nda mbra.

Kagha manda ghalya,

kagha ndanana,

kagha guli dza'azlay ta kəmaš,»

ka hən ta vaghay nda vagha,

ka hanay nda hana, ta mnay.

⁹ Ta vlə tsa skwiha fwad nda hafu mida ya ta glaku nda zləzlvu, ka rfa Lazglafta ta nzaku nda hafu ŋa kdekedzen, ta nzaku ta dughurukwa ga mgham ya,

¹⁰ ta zlambatá tsa galata mnduha hisamsbak fwad mida ya ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughurukwa ga mgham. Ta tsəlbu hən ta tsəlbu ta kəma Lazglafta ya nda hafu ŋa kdekedzen ya, ta hlapta hən ta tsa zewzewaha ma ghənə taŋ ya ka pghata ta kəma tsa dughurukwa ga mgham ya. Ka hən mantsa:

¹¹ «Mghama ŋni, Lazglafta ŋni,

kagha ta zlaganaptá inda skwi.

Manda ya dʋaf ka zlaganapta ka ta hən,

Ka gi nzaku hən.

Tsaya tama kəl tsi ka nzakway ka skwi nda ra ka vlaghata glaku, nda zləzlvu.

Ŋagha mbraku guli,» ka hən.

5

Deftera zwanja tuwak

¹ Ka nghanjá yu ta mbsatá defteri vindaf lu ta vindi ta hulani his his ma dzva zeghwa tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya. Ka ndi'anafat lu nda ŋizlaha ndəfáj.

§ 3:19 Ngha ta Mahdihi hdi 3:12, nda Hebru 12:6. * 4:3 Aya 2-3: Ngha ta Izekiyel 1:26-28, 10:1. Imrud: Ngha ta 21:19-20 nda skwi ŋa ŋanata gha. † 4:5 Ngha ta Sabi 19:16, Izekiyel 1:13, Zakari 4:2. ‡ 4:7 Aya 6:7. Ngha ta Izekiyel

1:22, 1:5, 10, 10:14. § 4:8 Ngha ta Izekiyel 1:18, 10:12, Isaya 6:2, 3.

² Ka nghə yu ta sana duhwal nda mbra, duhwala Lazglafta, ta hagaku nda lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Wa ya nda ra ŋa ɓlanapta na ŋizla na, ka gunanafta na defteri na?» ka'a.

³ Lay! Haɗ sana mndu dər ta luwa, dər ta ghəŋa haɗik, dər ta mnaka haɗik*, ta laviŋta gunanafta tsa defteri ya, dər ka nghanfta dida wa.

⁴ Ka taw yu ta taw katakata, kabga kwala lu kul slafta ta mndu nda ra ŋa gunanafta tsa defteri ya dər ŋa nghanavata ya wa.

⁵ Ka sani ma tsa galata mnduha ya nda i'i mantsa: «Ma taw ka ta taw, wya rveri mataba mndəra la Yuda, ma zivra Dawuda, ta zata ghwa. Tsatsi dza'a ɓlanaptá tsa ŋizla ya, ka gunanafta tsa defteri ya,» ka'a.

⁶ Ka nghanfta yu ma takataka tsa dughuruk ya, nda ya mataba tsa skwiha fwaɗ nda hafu mida ya, nda ya ma takataka tsa galata mnduha ya ta Zwanja Tuwak manda skwi si dzadza lu. Ndəfáŋ dulihani, ndəfáŋ irihani ta nzakway ka Sulkumha Lazglafta ndəfáŋ ghunaf lu ta inda ghəŋa haɗik ya.

⁷ Ka lagha tsi da tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya, ka zlgaghutá tsa defteri ma dzva zeghwani ya.

⁸ Manda zlgahfta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa defteri ya, ka zləmbata tsa skwiha fwaɗ nda hafu mida, nda tsa galata mnduha hisamsak fwaɗ mida ya ta kəmani. Inda taŋ, nda ŋaŋatá htimbil, nda ndaghatá leghwaha dasu nda urdi ta nzakway ka du'a gwal nda ghuɓa, ma dzva taŋ.

⁹ Ka fə həŋ ta lfiɗa laha. Ka həŋ mantsa: «Nda ra ka ka klafta na defteri na, ka ɓlanaptá ŋizlahani, kabga si dzadza lu ta kagha,

ka varanaktá ka ta Lazglafta nda usa gha ta inda mndara mndu ma inda mndəra gwaɗa ta gwaɗa lu, nda inda mnduha, nda inda zivra mnduha.

¹⁰ Nanafna ka ta həŋ ka mnduha Lazglafta, kagha ta nzakway ka Mgham. Nanafna ka ta həŋ ka gwal ksanatá slna ta Lazglafta,

ŋa gay taŋ ta mgham ta ghəŋa mnduha ma ghəŋa haɗik.»

¹¹ Ka nghanfta yu ta ŋəɗɗama† ta duhwalha Lazglafta kul laviŋta lu ta mbəɗafta ta wanafta tsa dughuruk ya, nda tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya, nda tsa galata mnduha ya tani. Ka fə həŋ ta laha.

¹² Ka həŋ nda lwi dagaladagala mantsa: «Tsa Zwanja Tuwak si dza lu ya kay ná, ranra zlgahftani ta ga Mgham, nda gadghəl, nda difil, nda mbraku, nda zləzlvu, nda glaku, nda ghubu,» ka həŋ.

¹³ Ta snə yu, ka inda skwiha zlaganap Lazglafta ta luwa, nda ya ta ghəŋa haɗik tani, nda ya ta mnaka haɗik tani, nda ya ma drəf tani, nda inda skwi ya mamu tani, ka həŋ guli mantsa:

«Ŋa mndu ta nzaku ta dughuruk, nda Zwanja Tuwak na zləzlvu, nda ghubu, nda glaku, nda mbraku ŋa kdekedzerŋ!» ka həŋ.

¹⁴ «Mantsa ya nzakwani!» ka tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həŋ ya. Ka zləmbata tsa galata mnduha ya ka tsəɓu ta kəmani.

6

Nizlaha

¹ Tahula tsa, ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta taŋtaŋ tsa ŋizlaha* ndəfáŋ ya. Ka snə yu ta mnay sana taŋtaŋa tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həŋ ya, nda lwi manda ghudzaga luwa. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a.

² Kə'a ka yu ná, ka nghanfta yu ta sana plis ka ŋusliŋ. Ta nzaku mndu tida nda ŋa ta lghed da tsi. Ka vlanfta lu ta zewzewa. Tsatsi ta zata ghwa, ka laghu tsi da za ghwa guli.

³ Manda pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta mahisa tsa ŋizlaha ya, ka snə yu ta mnay sana mahisa tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a.

⁴ Ka sagha sana plis ka dva. Ka vlanftá lu ta mbrakwa hliŋtá inda zdaku ta ghəŋa haɗik ta tsa mndu tida ya, kada psluvusta mnduha ta vgha taŋ. Ka vlanftá lu ta sana kafay dagala.

⁵ Manda pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mahkəna ŋizla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mahkəna skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Sawi,» ka'a. Kə'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka ŋra†. Nda skwa gara skwi ma dzva tsa mndu ta nzaku tida ya.

⁶ Ka snə yu ta gwadagapta sana lwi ma takataka tsa skwiha fwaɗ nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Darama alkama turtuk ya ná, prək ka kwaɓa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Darama hupa hya hkəŋ ya guli ná, prək ka kwaɓa vagha mndu turtuk ta ksa slna. Ama rɗi nda ima inabi ya, ma ksəŋ ka ta tsahaya,» ka'a.

⁷ Manda pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mafwaɗa ŋizla ya, ka snə yu ta mnay tsa sana mafwaɗa tsa skwiha nda hafu ma həŋ ya. Ka'a mantsa: «Sawi!» ka'a.

⁸ Kə'a ka yu ná, ka nghə yu ta zlagapta sana plis ka kuzun̄kuzun̄. Mtaku hga tsa mndu ta nzaku tida ya. Mistani ta dza'a vla nzakwa gwal nda rwa. Ka vlanftá lu ta mbraku ta həŋ ta ghəŋa sləahw turtuk

* 5:3 Ngha ta la Filipiya 2:10 nda skwi ya ŋa ŋanata. † 5:11 Ngha ta Daniyel 7:10. * 6:1 Ngha ta 5:1 nda skwi ŋa ŋanata. † 6:5 Aya 2:5. Ngha ta Zakari 1:8, 6:1. 8. ‡ 6:8 Ngha ta Izekiyel 14:21.

ma dgata għeja hadik fwađ ɲa rwanatá mnduha mida nda kafay, nda ya nda maya, nda ya nda dāɲwaha, nda ya nda nimtakha[‡].

⁹ Manda pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mahutafa tsa ɲizla ya, ka nghə yu mista gwir ta hafa gwal psla lu ta għeja gwada Lazglafta nda ya ma vəl mnay si ta mnə hən.

¹⁰ Ka hən nda lwi dagaladagala mantsa: «Mgham Lazglafta ta mbruta, ya nda ghuḅa, ya kahwathwata. Bađu yawu dza'a tsa ka ta guma ta għeja na għeja hadik na, ɲa planamta gha ta hən ta vəl pslata tanj ta anɲi na?» ka hən.

¹¹ Ka daganafu lu ta lguta ɲusliɲ ta inda tanj. Ka lu nda hən mantsa: «Swidwa karaku, ksanawa ksa ta ɲuɲuf ɲa fitik kwitikw, ha ka hɔdamta mbsaka zwanama ghuni nda graha ta ksa slna ghuni ya dza'a pslata lu manda kaghuni ya,» ka lu nda hən.

¹² Ka nghə yu ta pslanapta tsa Zwanja Tuwak ya ta tsa mamku' a ɲizla ya. Ka gigdavafta għeja hadik katakata. Ka nuta fitik ka ɲra manda biwa ɲra. Ka nuta tili ghuz ka dva manda us.

¹³ Ka rkagata tekwatsaha ta luwa ta hadik manda rkakwa yakwa ghuraf ta ka gurambazlak gigdanaf falak nda mbraku nda mbraku ya.

¹⁴ Ka mbsaghutá luwa ta vgha manda mbsa defferi ta mbsafta lu ya. Ka sli'aftá inda ghwáha nda inda hadikha tsatam imi ma vla[§] tanj, ka laghwi.

¹⁵ Ka sli'aftá la ka mgham ta hadik, nda gwal dagala dagala, nda la mghama sludziha, nda la ka gadghəl, nda gwal nda mbra nda mbra, nda inda gwal ta ga vu'a, nda inda gwal kul had' ka vu'a, ka laghwi da didifa ma galighaha nda ya ma dzanja ta ghwá.

¹⁶ Ka hən nda ghwá nda ya nda dzanj mantsa: «Dədəgajɲaghawa dədə, ka bukwanata kuni, yaha tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nghanjá anɲi, yaha Zwanja Tuwak da tsanɲaghatá guma,

¹⁷ kabga saghasa fitika basata ɲuɲufa tanj. Wati ma mndu ya dza'a ɲafta* na?» ka hən.

7

ɲizlaha Lazglafta nda mnduha 144,000

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta duhwalha Lazglafta fwađ ta sladu ta slərpuha hadik fwađ. Ka ɲaghuta hən ta falakha* fwađ, kada kwala hən ta vyaku ta hadik dər ta drəf, dər ta fuha.

² Ka nghə yu ta sana duhwala Lazglafta ta safi nda ma mndəra luwa nda ɲatá ɲizla† Lazglafta ta vla hafu. Ka hganjá tsi nda

lwi dagaladagala ta tsa duhwalha Lazglafta valaɲ lu ta hən ta mbrakwa ɓadziɲtá hadik nda imiha tani ya.

³ Ka'a nda hən mantsa: «Ma ɓadziɲ kuni karaku ta dər hadik, dər drəf, dər fuha ta kul nde'anafta mu ta ɲizla ta kuma ta gwal ta ksanatá slna ta Lazglafta‡ mu ya,» ka'a.

⁴ Ka mndiɲta lu ta mbsaka tsa gwal nde'anaf lu ta ɲizla Lazglafta ya. Dəmbu' dərmaq nda fwađ mbsak fwađ mida hən. Tsa mnduha ya ná, sabə ma mndəra inda la Isra'ila hən.

⁵ Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Yuda. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Ruben. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Gada.

⁶ Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Asira. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Naftali. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Manasa.

⁷ Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Simeyuna. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Levi. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Isakar.

⁸ Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Zabuluɲ. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Yusufu. Dəmbu' ghwanjɲdə his mataba mndəra la Benzamenj. Inda tsa mnduha ya ndende'anaf lu ta ɲizla Lazglafta ta hən.

Mndəra mndu ma inda vli

⁹ Tahula tsa, ka nghanjá yu guli ta ɲəddəma ɲəddəma ta mnduha kul laviɲta lu ta mbədafta. Tsa mnduha ya ná, sabə ma inda hadikha, nda ya ma inda mndəra mndu, nda ya ma inda zivra mnduha, nda ya ma inda gwada ta gwadə mndu saba hən. Ta sladu hən ta kəma dughuruk nda ya ta kəma Zwanja Tuwak nda sudatá lguta ɲusliɲ nda ɲatá zlizlam ma dzvu, hən.

¹⁰ Ka hən nda lwi dagaladagala mantsa: «Da Lazglafta ta nzaku ta dughuruk, nda ya da Zwanja Tuwak mutsafta mu ta mbaku,» ka hən.

¹¹ Inda duhwalha Lazglafta, nda la halata mndu, nda tsa skwiha fwađ nda hafu ma hən ya kay tani ta wanafta tsa dughuruk ya. Ka zləmbata hən ta kəma tsa dughuruk ya ka tsəlɔu ɲa Lazglafta.

¹² Ka hən mantsa: «Mantsa nzakwani! Nda ra Lazglafta mu ka zləzlvay, ka ghubay, nda difil ma għəɲani, nda ra ka rfay, ka vla glaku ɲani, da tsatsi mbraku, mbrumbra, ɲa kdekedzej tsatsi. Amin!»

¹³ Ka sani ma tsa la halata mndu ya nda i'i mantsa: «I wa na mnduha nda sudata lguta

§ 6:14 Aya 12-14: ngha ta Isaya 13:10. 13, 34:4, Izekiyel 32:7. 8, Amus 8:9, Yuwel 2:10, 3:3-4. * 6:17 Aya 16: Ngha ta Izekiyel 10:8, Lukwa 23:30. Aya 17: Ngha ta Yuwel 2:11, Sefuni 2:1. 2. 3. * 7:1 Ngha ta Irmija 49:36, Daniyel 7:2, Zakari 6:5. † 7:2 Ngha ta 5:1 nda skwi ɲa ɲanata. ‡ 7:3 Ngha ta Izekiyel 9:4. 6.

ñusliñ ta vgha na na? Sagha ga həñ na?» ka'a.

¹⁴ «Kagha yeya nda sna Mghama dá,» ka yu nda tsi. Ka'a nda i'i mantsa: «Hahəñ ná, gwal ta sabi ma giri^S ganap lu ta həñ katakata ya həñ. Ka ghwa^baptá həñ ta lguta tan, ka ^babaptá həñ ma usa Zwanja Tuwak.

¹⁵ Tsaya ta kəl həñ ka sladu ta kəma dughurukwa Lazglafta, ka zləzlvə tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya nda fitikani tani nda rvidikani tani ma həgani. Nə katay tsa mndu ta nzaku ta dughuruk ya ta həñ.

¹⁶ Had' maya nda ndala dza'a kuzləglarñta həñ wa. Had' fitik nda vis dza'a dzəgəlta həñ guli wa,

¹⁷ kabga tsa Zwanja Tuwak ma takataka tsa dughuruk ya dza'a nghan həñ, nja hləyni ta həñ ta dzu^baya ima hafu, nja masanapta Lazglafta ta inda ima taw ma ira* ta həñ.»

8

Mandəfəña njizla

¹ Manda pslanapta Zwanja Tuwak ta mandəfəña njizla*, ka nzatá vli sriw ta luwa ha ka magata rita awa.

² Ka nghə yu ta duhwalha Lazglafta ndəfəñ ta sladu ta kəmani. Ka vlanja lu ta duliha ndəfəñ guli ta həñ.

³ Ka sagha sana duhwala Lazglafta sladata ndusa nda gwir nda nətá skwa dra urdi ka dasu. Ka vlanjta lu ta urdi njulum nja dray ta tsa gwira dasu ta kəma dughuruk[†] ya kawadaga nda du'a gwal ta nzakway ka nja Lazglafta.

⁴ Ka sli'afəta dīna tsa skwi ta drə lu ya kawadaga nda du'a mnduha Lazglafta ta kəma Lazglafta.

⁵ Ka klaftá duhwala Lazglafta ta skwa dra urdi, ka ndəghanafəta nda vu ta gwir, ka wəgata ta hadik. Ka ghudzagata luwa, ka hlə skwiha ta wi, ka wdə luwa ta wdu, ka ghudzavafəta hadik[‡].

Duliha

⁶ Ka hbə tsa duhwalha Lazglafta ndəfəñ ta njanatá duli ya kay ta vgha nja vyay.

⁷ Ka vyata tsa tanjana duhwala Lazglafta ya ta njan ma duli. Ka sli'agata papla nda vu gabanaf lu nda us ta hadik. Ka dravaghuta faway turtuk ma dгатá hadik hkən, nda faway turtuk ma dгатá fuha hkən, nda faway turtuk ma dгатá kuzunja mukwanek^S hkən.

⁸ Ka vyatá tsa mahisa duhwala Lazglafta ya ta njan ma duli. Ka vzadatá lu ta sana

skwi manda ghwá dagala ta draku da drəf. Ka mbədavafəta faway turtuk ma dгатá imi hkən, ka us.

⁹ Ka rwuta faway turtuk ma dгатá skwiha nda hafu ma imi hkən, zadanaha lu ta faway turtuk ma dгатá kwambalu hkən guli.

¹⁰ Ka vyata mahkəna duhwala Lazglafta ta njan ma duli. Ka dədagata mghama tek-watsa ta zlgħaku manda vu ta luwa, ka dədafəta ta faway turtuk ma dгатá zala hkən nda ya ta dzu^bay.

¹¹ «Njilahlaha,» hga tsa tek-watsa ya. Ka nzatá faway dгатá imi hkən njilah, ka rwuta ndaghata mnduha ta sanjta tsa imi ya, kabga nzakwani njilahlaha.

¹² Ka vyatá mafwadə duhwala Lazglafta ta njan ma duli. Ka dzadzantá lu ta faway turtuk ma dгатá fitik hkən, nda faway turtuk ma dгатá tili hkən, nda faway turtuk ma dгатá tek-watsaha hkən, kada htavaghuta faway turtuk ma dгатá tsuwadək hkən. Mantsa ya, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadəka fitik hkən, ka htavaghuta faway turtuk ma tsuwadəka* rvidik hkən.

¹³ Tata nghayngəy yu, ka snə yu ta dzala ta zagħata da ghuvanata luwa, ka'a mantsa: «Dəñwa! Dəñwa! Dəñwa nja mnduha ta ghəña hadik ghudzagarə vyata duhwalha Lazglafta hkən ta dula tan, dza'a vyata həñ ya,» ka'a.

9

Vyatá mahutafa duli

¹ Ka vyatá mahutafa duhwala Lazglafta ta njan ma duli. Ka gi nghə yu ta dədagata tek-watsa ta luwa ta hadik. Ka vlanjta lu ta tsa tek-watsa ya ta maku^lə mghama gudzuvrunj.

² Ka gunanaftá tsi ta tsa mghama gudzuvrunj ya, ka saf dīñ ku^dumbul midə manda dīña mghama* vu ta zlgħaku. Ka nutá vli ma ghuvanata luwa nda fitik tani tđik da tsa dīñ ta safi ma tsa gudzuvrunj ya.

³ Ka sli'agaptá hi'i ma tsa dīñ ya ka tatá vgha ta hadik. Ka vlanjta lu ta mbraku ta həñ, manda mbraku ya vlanj lu ta rda[†] ta hadik.

⁴ Ka lu nda həñ mantsa: «Yaha kuni da ksantá kuzunj ta hadik, dər fu, dər wati ma skwi ta dyafta nda dya. Mnduha kul had njizla[‡] Lazglafta ma bizlbizla kuma tan yeya kwenkwenj dza'a kuni hahay.

⁵ Yaha kuni da pslatá həñ nda psła, ama ka ganapta kuni tiri ta həñ ka tili hutaf,» ka lu nda həñ. Manda va kuzlakwa vəl hata rda

§ 7:14 Nghan ta Daniyel 12:1, Mata 24:21, Markus 13:19.

* 7:17 Aya 16:17. Nghan ta Isaya 49:10, Zabura 23:1, Izekiyel

34:23 Zabura 23:2, Isaya 49:10, 25:8.

* 8:1 Nghan ta 5:1 nda skwi ya njanata.

† 8:3 Nghan ta Sabi 30:1. 3.

‡ 8:5 Nghan

ta Levitik 16:16-12, Izekiyel 10:2, Sabi 19:16.

§ 8:7 Nghan ta Sabi 9:23-24, Izekiyel 38:22.

* 8:12 Aya 10: Nghan ta

Isaya 14:12, Aya 11: Nghan ta Irmija 9:14. Aya 12: Nghan ta Sabi 10:21. 23.

* 9:2 Nghan ta Zlrafta 19:28.

† 9:3 Nghan ta

Sabi 10:12. 15. Rda: Nghan ta Lukwa 10:19 nda skwi ya nja njanata.

‡ 9:4 Nghan ta 5:1 nda skwi nja njanata.

ta mndu ya, manda va tsaya kuzlakwa vël hatani ta mndu.

⁶ Ma tsa fitik ya, dza'a zbay mnduha ta mtaku, ama mutsafta a høn wa. Ta kumay høn ta mtuta tan, ama dza'a hwayugadunus hwaya^S mtaku ta høn.

⁷ Manda nzakwa plis ta dza'a da vla vulu ya nzakwa tsa hi'i ya. Manda zewazewa dasu ya watá skwi ma ghønja tan. Manda tsatá kuma mndu ya kuma tan guli.

⁸ Manda sëm̀beka ta swidi ma ghønja marakw ya swidi ta høn. Manda sli'ij ma wa rveri ya sli'ija tan.

⁹ Nda skwi manda zalama kufur mbəghata ghuva tan. Manda ghudzaga mwata plisha ta hwaya da vla vulu* ya ghudzaga zlabaka tan.

¹⁰ Hutorha tan ná, ta haha mndu manda va hutorha rda. Ma tsa hutorha tan ya ta mutsa høn ta mbrakwa haha mnduha ka tili hutaf.

¹¹ Mghama tan ná, tsaya duhwala halaway ya ta ga mgham ta ghønja tsa gudzu-vruñ ya. «Abaduñ,» ka lu ta hgay nda gwada Hebru. Nda gwada Grek ya guli ná, «Ap-waliyan,» ka lu ta hgay. «Tsaya zadaku.»

¹² Tanjanja ghuya danwa tsaya ta luta. Tahula tsaya, wya ghuya danwaha his guli ta sagha.

¹³ Ka vyata mamku'a duhwala Lazglafta ta nani ma duli guli. Ka snə yu ta lwi ta sabi ma tuldiha fwad, ta nzakway ka tulda gwira dasu ta kama Lazglafta† ya.

¹⁴ Ka'a nda tsa mamku' a duhwala Lazglafta nda duli da tsi ya mantsa: «Paliñpala ta tsa duhwalha halaway tsam lu ta wa mghama dref ta hgə lu ka Ifrata ya,» ka'a.

¹⁵ Tsa duhwalha fwad ya ná, payaf paya lu ta hahøn nja tsa vaku ya, nda ya nja tsa tili ya, nda ya nja tsa fitik ya, nda ya nja tsa nzemndi ya. Ka zlazligijntá lu ta høn nja zadananatá fawaya turtuk ma dгатá mbsaka mnduha hkən.

¹⁶ Ka snadimtá lu ta mbsaka sludziha tan ta plis ta plis. Mlejwi his dər̀mæk høn.

¹⁷ Mantsa ya maridijnta lu. Ka nghanjá yu ta plisha nda mnduha tida, nda sudatá lguta kufur manda vu ta vgha tan. Ka kubalkubal manda pala ta hgə lu ka Safir nzakwani. Ka ghuvazwanghuvazwan ghandand kay guli. Ghønja tsa plis ya ná, Manda tsatá ghønja rveri nzakwani. Skwi ta sabi ma wa tan ná, vu, nda dij, nda ghandandatá vu ya.

¹⁸ Nda tsa skwiha hkən ta nzakway ka vu, nda dij, nda tsa ghandandatá vu ta sabi ma wa tan ya, ka rwiñtá lu ta faway turtuk ma dгатá mbsaka mnduha hkən.

¹⁹ Mbrakwa tsa plisha ya ná, ma wa tan, nda ya ma hutura tan nzakwani. Manda nzakwa tsata nahadik nda ghøn tida ya nzakwa tsa hutorha tan ya. Nda tsa hutura tan ya ta babala høn ta mnduha.

²⁰ Má nja mbədanafra pđakwa mnduha kul rwanatá tsa ghuya danwaha ya ta nzakwa tan ma slaha tan ta magata høn ya ná, ka kwalaghutá høn. Ka gdavata høn ta tsələu nja halaway, nda ya nja skwa wuyayha. Hahøn ná, ngha a høn ta vli wu, sna a høn ta sləmənñ wu, had høn ta mbada wu, nda dasu tsafta lu ta sanlaha, nda kufur sanlaha, nda ghuva tili sanlaha, nda udzu sanlaha.

²¹ Ka kđanjtá høn ta va psła mndu, ka va mbadakwa tan, nda va hlira tan, ka va ghala tan, Zlana a høn dekdek wa.

10

Zwanja tuwak nda zwanja defteri

¹ Ka nghanja yu ta sana duhwala Lazglafta bukwam lu ma kusay ta saha ta luwa, nda watá dakwambuhwali ma ghønani. Manda fitik nzakwa kumani. Manda zlgihakwa vu ya nzakwa səlahani.

² Ka njanatá tsi ta gunata zwanja defteri ma dzvani. Ka fatá səla zeghwani ta drəf, faha ta səla zlabani ta hadik.

³ Ka hurgwatá tsi nda lwi dagala manda hurgwa rveri. Manda hurgwatani, ndəfáj ka luwa nžəzlata.

⁴ Manda nžəzlata tsa luwa ya ndəfáj, ka kumə yu ta vinda tsa skwi mna tsi ya. Ama ka sana lwi gwadagata ta luwa mantsa: «Ma vinda ka, njanja ma ghønja gha ta tsa skwi mna tsa nžəzlata nžəzla luwa ndəfáj ya,» ka'a.

⁵ Ka nghanjá yu ta kapafra tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf, nda ya ta hadik ya, ta dzva zeghwani nda ta luwa.

⁶ Ka wadata tsi nda hga Lazglafta ta nzaku nja kdekedzen, ta zlaganaptá luwa nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá hadik nda inda skwiha tida tani, ta zlaganaptá drəf nda inda skwiha mida tani ya. Ka'a mantsa: «Ta had gdglata ta gardaku wu,

⁷ ama badu da vyata tsa mandəfánja duhwala Lazglafta ya ta nani ma duli, badu tsaya dza'a hdamta Lazglafta ta difatá skwi ya si mnana tsi ta gwal ksanatá slna, ta nzakway ka la anabi* ya,» ka'a.

⁸ Ka gwadgəlgihatá tsa lwi si ta gwadagata ta luwa ya. Ka'a mantsa: «La! Ka zlgahfta ka ta tsa zwanja defteri nda guna ma dzva tsa duhwala Lazglafta ta sladata ta drəf nda ya ta hadik ya,» ka'a.

⁹ Ka labə yu da tsa duhwala Lazglafta ya. Vlihavla ta na defteri na, ka yu nda tsi. «Zlgha, ka dughwaduta ka. Gun dza'a

§ 9:6 Ngha ta Ayuba 3:21, Irmija 8:3. * 9:9 Aya 7:9. Ngha ta Yuwel 2:4, 1:6, 2:5. † 9:13 Ngha ta 8:3 nda skwi nja njanata. * 10:7 Aya 5:7. Ngha ta Sabi 20:11 Zlahu 32:40, Daniyel 12:7, Amus 3:7.

nzata tsi ma wa gha manda zudum. Tahula dughwaduta gha, dah dza'a nzata tsi ma huda gha,» ka'a nda i'i.

¹⁰ Ka zlghafta yu ta tsa zwanja defteri ya ma dzva tsa duhwala Lazglafta ya, ka dughwaduta yu. Ka nzata tsi gun ma wa da manda zudum. Ama tahula dughwaduta da, ka nzata val ma huda[†] da dah manda kurak.

¹¹ Ka lu nda i'i mantsa: «Ka klægelta ka ta lwa Lazglafta ta gwaday ta ghəja ndəghatā mndəra mnduha, nda ya ta ghəja hadikha, nda gwadaha kavghakavgha, nda mghamha tani,» ka'a.

11

Masləmtsəkha his

¹ Ka vlihatā lu ta sana sləka, manda sarak nzakwani ta kəl lu ka gra skwi. Ka lu nda i'i mantsa: «Sli'afsl'i'a ka grafta ka ta həga Lazglafta nda gwir tani. Ka mbədaf ka ta gwal ta tsəlu ɲa Lazglafta mida*.

² Ka zlanata ka ta gra rmakani. Yaha ka da grafta, kabga zlanantā gwal kul nzakway ka la Yahuda lu ta tsaya. Hahəj gwal dza'a diŋja luwa nda ghuḅa ka tili fwad mbsak his mida[†].

³ Dza'a ghunafghuna yu ta masləmtsəkha da his, ɲa sudavata tanj ta buhu ta vgha, ɲa zata tanj ta fitik dəmbu' nda his dərmək nda mku' mbsak ta mna gwada da ma tsa fitikha ya.»

⁴ Tsa masləmtsəkha ta sladu ta kəma Mgham Lazglafta ta ga mgham ta ghəja hadik[†] ya nā, fwa zaytunha his nda pitirlaha dasu his ya.

⁵ Ka kumanj kuma mndu ta maganata ghwadaka skwi ta həj katsi, dza'a sabsa vu ma wa tanj, ɲa zadanata tsa ghumaha tanj ya. Mantsa ya dza'a zadanata lu ta mndu ya ta kumanj maganata ghwadaka skwi ta həj.

⁶ Mamu həj nda mbrakwa haghuta luwa, ɲa kwala imi nzaku ma tsa fitik ta klə həj ta lwa Lazglafta ya. Mamu həj guli nda mbrakwa mbədanaf ta imi guli ka us. Mamu həj nda mbrakwa gaktā dənwa ta ghəja mnduha ta ghəja hadik ma fitik ya kumanj həj§.

⁷ Manda kdinja tanj ta ga masləmtsəka tanj, ɲa linista tsa nimitak ta safi ma gudzuvruj ya ta həj nda lmu ɲa mbranaghatani ta həj, ɲa rwanatani* ta həj,

⁸ ɲa nzakwa mbla tanj ta daḅi ma luwa dagala, vli ya kəl lu dalaf ta Mghama tanj ta udza zləjəy. Ta grə nda luwa Suduma nda ya nda luwa Masar[†] lu ta tsa luwa ya.

⁹ ɲa nghanj inda mndəra mndu ta mbla tanj, dər ta nzaku ta hadik ga həj, dər wati gwada ta gwadə həj, ɲa zata tanj ta fitik hkən nda rita ta nghanj. Dvanja a həj ta padamta tsa mbliha ya wa.

¹⁰ ɲa rfay mnduha ma ghəja hadik ta rfu katakata, ka vavalaku, ka mbahuvta vgha ta ghəja rwatā tsa mnduha ya, kabga ganappa həj tiri katakata ta mnduha ta ghəja hadik.

¹¹ Tahula tsa fitik hkən nda rita ya, ɲa vuslanamta Lazglafta ta hafu ta həj. ɲa sli'avakta[‡] tanj ka sladata nda sala tanj. ɲa ksuta zləj katakata ta inda gwal ta nghanj həj.

¹² Manda sli'avakta tanj ka sladata, ka sana lwi gwadagata ta luwa nda həj mantsa: «Safwa sa da hadna,» ka'a. Ka ɲlaghatā həj ta luwa ma kusay§ ta nghanj ghumaha tanj.

¹³ Gi ma va tsa fitik ya, ka gigdavafta hadik katakata ka hwanzaḅanapta faway turtuk ma dgatā tsa luwa ya ghwanj. Ka rwuta mnduha dəmbu' ndafəj ma gigdavafta tsa hadik ya. Ka ksuta zləj katakata ta gwal ta pḅaku, ka zləzlvu həj ta Lazglafta ya ta nzaku ta luwa.

¹⁴ Mahisa ghuya dənwa tsaya ta luta. Wya mahkənani ta gi sagha.

Mandəfəja duli

¹⁵ Ka vyata mandəfəja duhwala Lazglafta ta ɲani ma duli. Ka snaku sana lwiha dagaladagala daga ta luwa. Ka həj mantsa: «Mgham Lazglafta ɲni nda Kristani ta ga mgham ta ghəja hadik ndana. Tsatsi dza'a ga Mgham ɲa kdəkedzen*,» ka həj.

¹⁶ Ka zlambata tsa halata mnduha hisamsak fwad mida ta nanzaf ta dughuruk ta kama Lazglafta ya zluzlum-bruh ka tsəlu ɲa Lazglafta.

¹⁷ Ka həj mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta. Kagha ndanana,

kagha guli manda ghalya. Ta rfa kagha ɲni, kabga ɲanata gha ta tsa mghama mbrakwa gha ya,

ka nzaku ka ka Mgham,

¹⁸ Ka gavaghatā mndəra mnduha ta sidi.

Ndana tama,

saghasa fitika ganavata kagha ta sida ta həj.

Saghasa fitika tsanaghata gha ta guma ta gwal nda rwa.

Dza'a valanjala ka ta nisəla gwal ta ksaghatā slna ta nzakway ka la anabi,

[†] 10:10 Aya 8:10. Nghanj ta Azekiyel 2:8. 3:3. * 11:1 Grafgra nda Izekiyel 40:3, Zakari 2:5. 6. † 11:2 Grafgra nda Lukwa 21:24. ‡ 11:4 Grafgra nda Zakari 4:3, 11:14. § 11:6 Grafgra nda 1 Mghamha 17:1, Sabi 7:17. 19, 1 Samuyel 4:8.

* 11:7 Grafgra nda Daniyel 7:3, 7, 21. † 11:8 Grafgra nda Isaya 1:9. 10. Suduma: Nghanj ta Zrafta 18:19. ‡ 11:11 Grafgra nda Izekiyel 37:5, 10. § 11:12 Grafgra nda 2 Mghamha 2:11. * 11:15 Grafgra nda Sabi 15:18, Daniyel 2:44, 7:14, 27.

nda gwal nda ghuḅa, nda gwal ta zlēṅa hga gha,
nda zwani tani, nda galata mndu tani.
Saghasa fitik guli ṅa zadānata gha ta inda gwal ta ḅadziṅtá ghəṅja hadík†,» ka həṅ.

¹⁹ Ka gunatá həga Lazglafta ya ta luwa, ka zlagaptá akwata dźratawi mida. Ka wḁə luwa ta wḁu, ka snaku hla wi, ka ṅzələ luwa ta ṅzlu, ka gigḁavaftá hadík, ka saha papla guli.

12

Sana marakw nda makḁakatandan

¹ Tahula tsa, ka zlagapta sana mandərmimi ta luwa. Sana marakw ya bukwam lu nda fitik manda skwi nda lgut. Ka sladafta tsi ta tili nda wa ta tekwatsa ghwanḁə his ma ghəṅ.

² Nda huḁi tsa marakw ya ta ḅasa yaku, ta dgakudgaku. Ka wah tsi ta wahu, kabga kuzlanṅtani.

³ Ka zlagəglapta sana mandərmimi ta luwa. Sana mghama makḁakatandanṅ ya ka dva manda vu. Nḁafāṅ ghəṅjani, nda wawa ta zewazewa mida. Ghwanṅ duliḁani guli. ⁴ Ka slpidiṅtá tsi ta faway turtuk ma dgatá tekwatsaha hkən ta luwa ta hadík nda hturani. Ka sladata tsa makḁakatandanṅ ya ta kəma tsa marakw ta dza'a dgaku ya ṅa ndutá tsa zwanjani ya dgar* tsi.

⁵ Ka yatá tsi ta zwanja zgun ya dza'a ṅanata inda mndəri mnduha nda saraka kufurani†. Na gi frekw saha tsa zwanṅ ya, ka gi klaghatá lu da Lazglafta nda dughurukwa ga mghamani.

⁶ Ta hwayaghatá tsa marakw ya da mtak, da vli ya payaf Lazglafta, ṅa zunustá skwa zay hada ka fitik dembu' nda his dərmək nda mku' mbsak.

⁷ Ka lmanafta lu ta lmu ta luwa. Ka lmanaftá i Misel‡ nda duhwalhani ta lmu nda makḁakatandanṅ. Ka lmu i makḁakatandanṅ nda duhwalhani tani.

⁸ Ka ṅawafta i Misel nda duhwalhani ta həṅ. Ta had wa tanṅ ṅa nṅəglata ta luwa wa.

⁹ Ka sliṅwigiṅtá lu ta tsa mghama makḁakatandanṅ ya. Tsaya ta nzakway ka dźidza nahadík, ta hḡə lu ka halaway, ghwadaka sulkum ta nana inda ghəṅja hadík. Ka sliṅwigiṅtá lu ta hadík kawadaga nda duhwalhani tani§.

¹⁰ Ka snanṅtá yu ta sana lwi ta luwa ta gwadata nda mbraku, ka'a mantsa: «Ndana tama, mbamafmba Lazglafta, maranṅmara ta mbrakwani. Tsatsi ta ga Mgham.

Maranṅmara Kristi ta ṅani ma mbraku guli,

kabga sliṅwigiṅtani ta hadík ta mndu ya ta gḁata ta nana zwanama mu.

Tsatsi ya ta gḁata ta wla zwanama mu ta kəma Lazglafta* mu nda fitik tani nda rvidik tani.

¹¹ ṅranṅra həṅ, kabga vəl varata Zwanja Tuwak ta həṅ nda usani,

nda ya kabga vəl mnay tanṅ kazlay: Kah-wathwata gwadá Lazglafta kə'a.

Zlēṅaṅə a həṅ ta mtaku ka laghwí da ḁvutá hafa tanṅ wa.

¹² Tsaya tama, rfa ta rfu kagha luwa, nda gwal ta nzaku tida tani. Danṅa ṅa gha hadík nda drəf,

kaghuni dza'a ghuya danṅa, kabga la da kaghuni halaway nda ga ta sidani katakata.

Nda sna kazlay: Ta sira a fitika da wu» kə'a.

¹³ Kə'a ka makḁakatandanṅ ná, sliṅwigiṅsliṅwa lu ta hadík. Ka liṅtá tsi ta tsa marakw ta yatá zwanṅ ya.

¹⁴ Ka vlanṅta lu ta zləmbakha his manda ṅa dzala ta tsa marakw ya, ṅa ndrəghatani da mtak da vli ya payanaf Lazglafta, ṅa kwala nahadík ḅhanavata. Hada dza'a zunusta lu ta skwa zay ka vaku hkən, fwaḁ ka manṅzlawats†.

¹⁵ Ka vnihiditá tsa nahadík ya ta imi ma wani mista tsa marakw ya manda zala, má ṅa klaghata.

¹⁶ Ama ka kataftá hadík ta tsa marakw ya, ka gunatá wi ka ndaghatá tsi ta tsa zala zliṅiṅ makḁakatandanṅ ma wani ya.

¹⁷ Ka ḅasaftá tsa makḁakatandanṅ ya ta ṅuḁuf nda tsa marakw ya. Ka sli'afṅta tsi ka laghwí da lmu nda ḁakwa zivra tsa marakw ya, gwal ta ṅanata zlahuha Lazglafta, nda ya nda gwal ta ṅanata ta nzaku ka masləmṅtsəka Yesu.

¹⁸ Ka laghu tsa makḁakatandanṅ ya sladafta ta wutak ta wa drəf.

13

Nimtak ta sabi ma drəf

¹ Tahula tsa, ka nghanṅtá yu ta sana nimtak ta sabi ma drəf. Nḁafāṅ ghəṅjani tida, ghwanṅ dulani, nda wawa ta zewazewa tida. Ta tsa ghəṅjhani ya mamu vindatá hḡə ṅa raza Lazglafta.

² Tsa nimtak nghə yu ya ná, manda mas-pata nzakwani. Manda səla mandundi səlahani. Manda wa rveri wani. Ka vlanṅta makḁakatandanṅ ta mbrakwani, nda dughurukwani, nda ga mgham dagala ta tsa nimtak ya. ³ Ka nghanṅta yu ta balatá sani ma tsa ghəṅjha tsa nimtak ya manda skwi si dza'a lu dzata. Ama ka mbaftá tsa lkwaní ya. Ka

† 11:18 Grafgra nda Zabura 2:1, 5, 110:5, 115:12. 13. * 12:4 Ngha ta Daniyel 8:10. † 12:5 Grafta nda Isaya 66:7, Zabura 2:9. ‡ 12:7 Misel: Ngha ta Yuda 9 nda skwi ṅa ṅanata. § 12:9 Grafta nda Zlrafta 3:1, Lukwa 10:18. * 12:10 Grafta nda Ayuba 1:9, 11, Zakari 3:1-2. † 12:14 Grafta nda Daniyel 7:25, 12:7.

ndærmim inda mnduha ta ghøña hadik demdem ta tsa nimitak ya, ka sli'i høn mistani.

⁴ Ka tsælbu høn ta tsælbu ña tsa makðakatandan ya, kabga vlanñani ta ga mgham ta tsa nimitak ya. Ka tsælbu høn ta tsælbu ña tsa nimitak ya guli, ka høn mantasa: «Wa kamtagha na nimitak na na? Wa dza'a laviñta guya kuma nda tsi?» ka høn.

⁵ Ka vlanñá lu ta tvi gi ka ghøbø tsi ta ghøbaku ka raraza Lazglafta. Ka vlanñá lu ta mbrakwa magay manda tsaya ka tili fwadmbusak his mida.

⁶ Ka zraftá tsi ta raraza Lazglafta, ka raraza hñani, nda vña nzakwani tani, nda inda gwal ta nzaku ta luwa tani.

⁷ Ka zlanañtá lu ta tvi ña vulu nda mnduha Lazglafta, ña ghuðasaptani ta høn*. Ka vlanñá lu ta ga mgham ta ghøña inda mndøra mndu, nda inda zivra mndu, nda ya ta ghøña inda gwadã ta gwadã lu, nda ya ta ghøña inda hadikha,

⁸ ña tsælbay inda mnduha ta ghøña hadik ta tsælbu ñani, Tsa gwal kul vindaku hga tan ma defteri hafu daga zrafta ghøña hadik da Zwanja. Tuwak ya si dza lu ya dza'a tsælba tsa tsælbu ya.

⁹ Ka mamu mndu nda slømønja snay, ka sna tsi.

¹⁰ Ka nda fa mndu ña ksaghatá da ga vu'a ya ná,

dza'a ksaghaksa lu da ga vu'a.

Ka nda fa mndu ña dzata nda kafay ya guli ná,

dza'a dza dza lu nda kafay.

Tsaya tama ná, ðina ka nzata mnduha Lazglafta nda ksanatá ñuduf nda ya nda zlgħay nda ñudufa tan.

Nimitak ta sabø ma hadik

¹¹ Ka nghanñtá yu ta saba sana nimitak guli ma hadik. His dulani manda ña zwanja tuwak. Ta gwada guli manda ña makðakatandan.

¹² Mbrakwa tsa nimitak tanñan ya da tsi. Ka marø tsi ta tsa mbraku ya ta køma tsa tanñan nimitak ya. Ka mblø tsi ta mnduha ma ghøña hadik, nda inda skwiha mida ña tsælbu ña tsa tanñan nimitak si balana lu manda skwi ña dzata, ta mbafta ya.

¹³ Ka magø tsi ta mandærmimi katakata, ha ka klagata tsi ta vu ta luwa ta hadik ta wa ira inda mnduha.

¹⁴ Ka nanaghatá tsi ta inda mnduha ma ghøña hadik nda skwa ndærmimay ya vlanñ lu ta tvi ña magay ta køma tsa tanñan nimitak ya. Ka'a nda mnduha ma ghøña hadik mantasa: «Magafwamaga ta skwa wuyay ña vlanñá glaku ta tanñan nimitak si balana lu manda skwi ña dzata, ka mbafta tsi ya,» ka'a.

¹⁵ Ka vlanñá lu ta tvi ta tsa mahisa nimitak ya ña vñulanamta hafu ta tsa skwa wuyay tsaf lu manda tsa tanñan nimitak ya, ña gwadayni ta gwada, ña pslatani ta inda gwal kul vlanñá glaku.

¹⁶ Ka tsa mahisa nimitak ya mantasa: Tahanafwataha ta ñizla ta dzva zegħwi, ka ma bizlbizla kuma a tsi ta zwani, nda galata mnduha, nda la ka gadghøl, nda la ka pdu, nda la kul had'ka vu'a, nda la ka vu'a tani.

¹⁷ Ka had' tsa ñizla ta nzakway ka hga tsa nimitak ya, ka mbsaka hñani a tsi ya, ta tsa mndu ya wu katsi, yaha da skwa skwi, yaha da dzawaptá skwi guli, ka'a.

¹⁸ Wana fitika zlagakwa mndu ya nda difil ma ghøñani. Mndu ya nda difil ma ghøñani ná, dza'a nda sna ta skwi ta kumø mbsaka hga tsa nimitak ya ta mñay. Tsa mbsak ya ná, manaka hga mndu ya. Mku' dærmæk nda mku' mbsak mku' mida nzakwani.

14

Laha gwal varagagħa lu

¹ Ka nghanñtá yu kay guli ta Zwanja Tuwak ta sladu ta ghwá Siyuna. Ta sladu mnduha dæmbu' dærmæk nda fwad mbsak fwad mida kawadaga nda tsi. Inda tan, nda vinda hga Zwanja Tuwak nda hga Dani guli ma bizlbizla kuma* tan.

² Ka snañtá yu ta sani lwi ta ghudzagata manda ghudzaga mghama zala nda ya manda ghudzaga ñazla luwa. Tsa lwi ta snø yu ya ná, manda ghudzaga htimbil ta dzø lu ya nzakwani.

³ Lfiðá laha ta fø tsa ndøghata mnduha ya ta køma dughuruk, nda ya ta køma tsa skwiha fwad nda hafu ma høn ya, nda ya ta køma tsa halata mnduha ya. Had' sana mndu ta laviñta tagħaftá tsa laha ya, ka tsa mnduha dæmbu' dærmæk nda fwad mbsak fwad mida si ta hadik vara lu ta høn ya a tsi wa.

⁴ Hahøn ná, ñriñ a høn ta vgha tan nda hliri wa. Ksanaksa høn ta vgha tan, ka nzata høn hezle'. Mista Zwanja Tuwak ta mbaða høn ta mbaða dør ta dza'a diga tsi. Varagap mataba mnduha lu ta høn. Nda nza høn ka tanñan vlanñ lu ta Lazglafta nda ya ña Zwanja Tuwak.

⁵ Ta sna a lu ta tsakalawi† ma wa tan wa. Had' sana maslivinza ta høn guli wa.

Duhwalha Lazglafta hkøn

⁶ Ka nghanñtá yu ta sana duhwala Lazglafta ta ndrø ma ghuvanata luwa. Mamu Lfiða Gwada ña kðekedzeñ da tsi ña mñay ña mnduha ta ghøña hadik, ña inda hadikha, ña inda mndøra mndu, ña inda mndøra gwadã ta gwadã lu, ña inda zivra mnduha.

* 13:7 Aya 5:7. Grafta nda Daniyel 7:8, 25, 11:36, 7:21. Sefuni 3:13.

* 14:1 Grafta nda 7:3. 8, Izekiyl 9:4. † 14:5 Grafta nda

⁷ Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Zlənawazlənə ta Lazglafta ka zləzlva kuni, kabga saghasa fitika tsayni ta guma. Tsələwatsələa ta tsəlbu ŋa mndu ya ta magafatə luwa, nda hadik, nda drəf, nda dzuəyahə[‡],» ka'a.

⁸ Ka sabə mahisa sana duhwala Lazglafta. Ka'a mantsa: «Kweŋ tama! Nda zləmbe Babila ta nzakway ka luwa dagala. Snusna ta ima inabi ta inda mnduha, sa tsa ima inabi ya ná, hliri ya manda ŋani[§],» ka'a.

⁹ Ka sabə mahkəna sana duhwala Lazglafta guli. Ka'a nda lwi dagaladagala mantsa: «Ka ta tsələay mndu ta tsəlbu ŋa tsa nimitak ya, nda ya ŋa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ka tsu'afatə tsi ta ŋizla ta bizlbizla kumani ka ta dzvani a tsi,

¹⁰ dza'a say tsatsi guli ta ima inabi gatə sida Lazglafta kul had' sana skwi gabam lu mida. Tsa ima inabi ya ná, ma leghwa basatə ŋudufa Lazglafta pghamtə lu. ŋa gay lu ta iri ŋani ma ghandanda ta vu ta kəma mnduha Lazglafta nda ya ta kəma Zwanə Tuwak*.

¹¹ Diŋa tsa vu ta gə lu ta iri ŋa tanj ya ná, dza'a gdavagda ta ŋlu ta luwa ha ŋa kdekedzen'. Tsa gwal ta tsəlbu ŋa tsa nimitak ya, nda ya ŋa tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda inda gwal ta zlghaftə tsa mbsaka hgani ya ná, had' mbi'a vgha tanj ma ghuya danjwa nda fitik tani, nda rvidik tani wa,» ka'a.

¹² Tsaya tama, kaghuni gwal ta snatə zlahə Lazglafta, ta zlghaftə Yesu nda ŋuduf, gdavavagda mantsa ya.

¹³ Ka snanjatə yu ta sana lwi ta gwaɗagata ta luwa. Ka'a mantsa: «Vinda! Daga ndana ná, "Rfu da gwal ta rwuta ma slna Lazglafta," ka'a. "Mantsa nzakwani, kada mbi'a hənj ta vgha ma slnaha tanj, kabga ta dza'a mista tanj slnaha tanj,» ka Sulkum.

Guma Lazglafta ta ghəŋa mnduha ta ghəŋa hadik

¹⁴ Kə'a ka yu guli ná, ka nghanjə yu ta ghwayak ka ŋuslinj. Ta tsa ghwayak ya, mamu sana mndu manda Zwanə mndu[‡] ta nzaku tida, nda wa ta zewazewa dasu ma ghəŋani, nda ŋatə vdu ya nda za ma dzvani guli.

¹⁵ Ka sabə sana duhwala Lazglafta guli ma həga Lazglafta. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya mantsa: «Kla ta tsa vuda gha ya, ka tska ka ta skwi ta vwah, kabga saghasa fitika tska skwi[§] ta vwah. Nda ndəha nimaya ta hadik,» ka'a.

¹⁶ Ka wudidinjta tsa mndu ta nzaku ta ghwayak ya ta tsa vudani ya, ka gi tskatə lu ta nimaya ta ghəŋa hadik.

¹⁷ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma həga Lazglafta ya ta luwa. Mamu vdu ya nda za da tsaya.

¹⁸ Ka sabə sana duhwala Lazglafta ma gwir, ya ta nzakway ta ga mgham ta ghəŋa vu. Ka'a nda lwi dagaladagala nda tsa mndu ta ŋanata vdu nda za ya mantsa: «Wudidinjwuda ta tsa vuda gha nda za ya, ka tskanata ka ta yakwa inabiha ta hadik, kabga nda ndəha tsa yakwani ya,» ka'a.

¹⁹ Ka gi wudinjta tsa duhwala Lazglafta ya ta tsa vudani ya ta hadik. Ka tskatə tsi ta yakwa inabi ta hadik. Ka pghamtə tsi ta tsa skwi tska tsi ya ma mghama glifinə basata ŋudufa Lazglafta.

²⁰ Ka hu'anaptə lu ta tsa yakwa inabi ma tsa glifin ya ta hula luwa. Ka mbəzagaptə us mida ka ta ta vgha ka mbada manda zala ha meli hkən dərmeək*. Latani guli, ka lamla plis dida ná, ghəŋghəŋ yeya dza'a nghanu.

15

Kdāvakta ghuya danjwa

¹ Tahula tsa, ka nghanjə yu ta sana ŋizla dagala nzakwani ta ndərmim lu nda ndərmima. Ka nghanjə yu ta duhwalha Lazglafta ndəfəŋ nda ŋanjatə ghuya danjwa ndəfəŋ ma dzva tanj guli. Tsahaya kdāvakta ghuya danjwa, kabga tsahaya dzatə ghəŋa basa ŋudufa Lazglafta.

² Ka nghanjə yu ta sana skwi manda drəf ta wudaku manda dalagar, nda vu mida guli. Ka nghanjə yu guli ta gwal ta ghuəbasatə tsa nimitak ya, nda tsa skwa wuyay tsaf lu ya, nda tsa mbsaka hgani ya. Ta sladu hənj ta tsa drəf ta wudaku manda dalagar ya, nda ŋanjatə htimbil ya vlanj Lazglafta ta hənj.

³ Fa laha ya si ta fa Musa ta nzakway ka kwalva Lazglafta nda laha ya si ta fa Zwanə Tuwak, ta fa hənj. Ka hənj mantsa:

«Mgham Lazglafta ta mbruta, dagala slna gha ya ta magə ka, ka skwa ndərmimay nzakwani. Kaha Mgham ta ghəŋa inda hadikha. Inda skwi ta magə ka ná, tdukwatdukwa nzakwani, kahwathwata nzakwani guli.

⁴ Mghama da!

Wati ma mndu ya dza'a kwal kul vla glaku ŋa gha ka zləzlva kaha na?

Kaha turtukwa gha ya nda ghuəa.

[‡] 14:7 Grafta nda 10:6. [§] 14:8 Grafta nda Isaya 21:9, Irmia 51:7. 8. * 14:10 Grafta nda Isaya 51:17, Zlrafta 19:24, Izekiyel 38:22. Haga vu: Ngha ta Lukwa 17:29 nda skwi ŋa ŋanata. † 14:11 Grafta nda Isaya 34:10. ‡ 14:14 Grafta nda 1:13, Daniyel 7:13. § 14:15 Grafta nda Yuwel 4:13. * 14:20 Aya 19:20. Grafgra nda Isaya 63:1. 6, ŋada ghəŋ 1:15. * 15:4 Ngha ta Sabi 15:1 nda Irmia 10:7, Zabura 86:9.

Dza'a sli'agaghasli'a mnduha ta inda hadikha da tsalóu ta kama gha, kabga nda ngha hən̄j ta inda skwi ta magə ka ná,

tdukwa nzakwani*,» ka hən̄j.

⁵ Tahula tsaya guli, ka nghan̄tá yu ta gunatá hoga tumpul ma hoga Lazglafta ta luwa† ya ta kəl mnduha ka guya vgha nda Lazglafta.

⁶ Ka sli'agaptá tsa duhwalha Lazglafta ndəfán̄j ya kay ma hoga Lazglafta, nda njanatá ghuya dən̄waha ndəfán̄j ma dzva tan̄, nda sudatá lguta n̄sulij̄ tilil ta wdaku ta vgha tan̄.

⁷ Ka hlaf̄tá sani mataba tsa skwiha fwad̄ nda hafu ma hən̄j ya kay ta leghwaha ndəfán̄j ka dasu ka dasu, ka vlan̄tá tsa duhwalha Lazglafta ndəfán̄j ya kay. Tsa leghwaha ya ná, nda ndagha nda ndagha hən̄j nda basa n̄dufa Lazglafta ta nzakway n̄a kdekedzen̄.

⁸ Ka ndəghanaf̄tá d̄in̄j ta sabi ma glakwa Lazglafta nda ya ma mbrakwani‡ ta tsa hoga Lazglafta ya. Had̄ tvi n̄a ləglama mndu da tsa hoga Lazglafta ya, ha ka dzatá ghə̄n̄j tsa ghuya dən̄waha ndəfán̄j da tsa duhwalha Lazglafta ya wa.

16

Leghwa basatá n̄dufa Lazglafta

¹ Ka snə yu ta sana lwi dagala ta sabi ma hoga Lazglafta. Ka'a nda tsa duhwalha Lazglafta ndəfán̄j ya mantsa: «Lawala da pghadata ta hadik ta tsa leghwa basatá n̄dufa Lazglafta ndəfán̄j ya,» ka'a.

² Ka sli'af̄tá tan̄tan̄j duhwalha Lazglafta, ka laghwí pghadatá n̄jani ma leghwa basata n̄duf ta hadik. Ka slaf̄tá ghwadak ghwadaka lkuha ta kuzlaku* ta gwal nda n̄izla nimtak, nda ya ta gwal ta tsalóu n̄j tsa skwa wuyay tsaf lu ya, ta hən̄j.

³ Ka pghadatá mahisa duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf da drəf. Ka nuta drəf manda usa mndu nda mta. Ka rwuta inda skwi nda hafu ma drəf.

⁴ Ka pghadatá mahkəna duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf da ghwa nda ya ta dzuəyha. Ka mbədavaftá imi ka us†.

⁵ Ka sana duhwalha Lazglafta ya ta njanatá imi ta snə yu mantsa:

«Kagha ná, nda tvani tsata ka ta tsa guma ya. Manda ghalya ka,

mamu ka ndananə guli.

Nda ghuəa nzakwa gha.

⁶ Tsa mnduha ya ta pghintá usa mnduha gha nda la anabiha gha, Lazglafta.

Tsaya ta kəl ka ka vlan̄tá us ta hən̄j n̄j say tan̄. Mutsaf mantsa hən̄j ta skwi ta ran̄ta hən̄j,» ka'a.

⁷ Ka sana duhwalha Lazglafta ma gwir ta snə yu mantsa: «Mantsaya nzakwani Mgham Lazglafta ya ta mbranaghata inda skwi. Ta tsay ka ta guma kahwathwata nda tvani,» ka'a.

⁸ Ka pghanaf̄tá mafwada duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf ta fitik. Ka mutsaf̄tá fitik ta tvi n̄j dra mnduha nda vu.

⁹ Ka kdəhə tsi ta mnduha ka n̄dan̄j. Ka razə mnduha ta hga Lazglafta, ya nda mbraku ta ghə̄n̄j tsa ghuya dən̄waha ya. Ama ka kwalaghutá hən̄j ta paya tva tan̄ n̄j vla glaku n̄jani.

¹⁰ Ka pghaf̄tá mahutafa duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf ta dughurukwa nimtak. Ka nutá ga mghamani t̄dik ka grusi‡. Ka hpadə mnduha ta sli'in̄j tan̄, kabga vəl basə kuzlakwani.

¹¹ Ka razə hən̄j ta Lazglafta ta luwa ta ghə̄n̄j lukwa tan̄, nda ghuya dən̄waha tan̄. Ka kwalaghutá hən̄j ta paya tva tan̄ ma slnaha tan̄.

¹² Ka pghaf̄tá mamku' a duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf ta ghwa dagala ta hgə lu ka Ifrata. Ka su'itá tsa ghwa ya n̄j paya tvi n̄j mghamha ta sli'agafa nda ma mndəra luwa.

¹³ Ka nghan̄tá yu ta saba ghwadaka sulkumha hkən̄ manda klən̄ manda klən̄ ma wa mak̄akatandan̄, nda ya ma wa nimtak, nda ya ma wa ghwadaka anabi.

¹⁴ Tsa ghwadaka sulkumha ya ná, sulkumha halaway ya ta maga skwa ndermimay. Ka laghu hən̄j slanaghatá mghamha ta ghə̄n̄j hadik demdem, n̄j hagaktá hən̄j n̄j vulu badu tsa mghama fitik ta nzakway ka n̄j Lazglafta ta mbruta ya.

¹⁵ «Wya yu ta lagha manda ghali. Rfu da mndu ya ta nzata hzlen̄j, ta ngha lgutani da mbadə tsi ta mbada ka fərdi'u, da ksutá tsi ka hula da mnduha,» ka Mgham.

¹⁶ Ka tskanatá tsa sulkumha ya ta tsa mghamha ya kay, ma sana vli ta hgə lu nda gwada Hebru ka Harmagedun̄.

¹⁷ Ka pghadaf̄tá mandəfán̄j duhwalha Lazglafta ta n̄jani ma leghwa basata n̄duf da ghuvan̄ata luwa. Ka snagaptá sana lwi ma dughuruk ma hoga Lazglafta. «Nda kdə!» ka'a.

¹⁸ Ka wdə luwa ta wdú, ka hlə lu ta wi, ka n̄zle luwa ta n̄zlu, ka ghudzavafta hadik. Ka yawu ka yawu fatá mndu, ta ghudzavaf a hadik katakata taə ta tsaya wa.

¹⁹ Ka kwahavaptá tsa luwa dagala ya hkən̄. Ka hwanzaətá inda luwaha ta ghə̄n̄j hadik guli. Ka havaktá Lazglafta ka luwa

† 15:5 Grafta nda Sabi 38:21. ‡ 15:8 Grafta nda Sabi 40:34. 35, 1 Mghamha 8:10. 11, Isaya 6:4. * 16:2 Ngha ta Sabi 9:10. † 16:4 Gray nda Sabi 7:17. 21. ‡ 16:10 Gray nda Sabi 10:21. 22. § 16:19 Gray nda Isaya 51:17.

dagala ta nzakway ka Babila, ɲa sunustá leghwa basata ɲudufani⁸ katakata ya.

²⁰ Gi ræk, zwazwada inda hadikha ta tsat-samta ma dráf. Gi lpay nghəgla a lu ta ghwáha guli wa.

²¹ Ka rkagatá paplaha* dagaladagala ta luwa ta ghəɲa mnduha. Ka rarazə mnduha ta Lazglafta ta ghəɲa tsa ghuya ɗanjwa tan da tsa paplaha ya, kabga fərtufərta tsa ghuya ɗanjwa ya katakata.

17

Guma taghəɲa Babila

¹ Tahula tsa, ka gavagaghatá sani turtuk ma tsa duhwala Lazglafta ndəfáɲ ta ɲanatá leghwaha ndəfáɲ ya tavata i'i. Ka'a mantsa: «Sawi ka maraghata yu ka lu dza'a tsa guma ta tsa mghama hliri ta nzakway ka luwa dagala, ta nzafata ta imiha ya ɓa.

² Nda tsatsi ndəramta mghamha ta ghəɲa hadik ta hliri, ka ghuytá mnduha ta ghəɲa hadik durin da tsa hliri* ya,» ka'a.

³ Ka lamə Sulkum da i'i, ka klaghatá duhwala Lazglafta ta i'i da mtak. Ka nghanjá yu ta sana marakw ta nzafata ta nimitak ka dva ghez hada. Rakwatsak, vivindatá ta hga rarazatá Lazglafta ta tsa nimitak ya, ndəfáɲ ghəɲani, ghwanj dulihani.

⁴ Tsa marakw ya ná, lguta dvanjvəɲa nda ya ka dva ghez sudava tsi, nda rka ta rka nda mizidikwa dasu, nda ya nda pala ta wdaku, nda ya nda zidaha nda bla nda bla dzvani. Leghwa dasu ɲana tsi ma dzvu nda ndəghata manzakdaway, nda ghwadaka skwiha ma vəl hlirani mida.

⁵ Nda vinda hga difatá skwi ma bizlbizla kumani. «Luwa Babila, mani ma gwal ta hliri, nda ya nda manzakdawayha ta ghəɲa hadik.»

⁶ Ka nghə yu ta ghuyatá tsa marakw ya da usa mnduha Lazglafta, nda ya da usa masləmtsəkha Yesu.

Na tsa nghanjá ɗa mantsa ya ná, ka ndermimə yu nda ndermima katakata.

⁷ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Nya ta ndərmimə ka mida? Dza'a mnaghamna yu ta klatá ghəɲa difatá skwi ta ghəɲa tsa marakw ya, nda ya ta ghəɲa tsa nimitak ya nzaf tsi tida, ndəfáɲ ghəɲani, ghwanj dulani ya.

⁸ Tsa nimitak nghə ka ya ná, si mamu ghalya, ama ta had'ndanana wa. Dza'a safsa ma gudzuvruɲ† ka dza'a da vla zadakwani. Mnduha ta nzaku ta ghəɲa hadik, tsa gwal kul vindaku hga tan ma deftera hafu daga ma zrafta ghəɲa hadik, ya hən, ɲa ndermimə tan nda ndərmima nghanjər hən ta tsa nimitak ya. Nziya nza tsi, si mamu tsatsi

ghalya, ama ta had'ndanana wu, ta dza'a zlagapzaga guli.

⁹ «Hadna, nda nza na fitik na ɲa snanjá skwi nda mahizl, nda ya nda difil mida. Tsa ghəɲha ndəfáɲ ya ná, tsaya ghwáha ndəfáɲ nzanaf tsa marakw ya ta hən. Nda nza hən guli ka mghamha ndəfáɲ.

¹⁰ Hutaf gwal ta zlambuta mataba tan. Ta teke'a sani turtuk. Ta sagma a sani guli karaku wa. Dər saghaha tsatsi dazlay katsi, sira a dza'a nzɗavata tsa ga mghamani ya wa.

¹¹ Tsa nimitak si ghalya ya kay, kul had'ndanana ya, tsatsi dza'a nzaku ɲa matghasa mgham. Tekw tsatsi mataba tsa mbsakha ndəfáɲ ya, ama ta dza'a da vla zadaku.

¹² «Tsa duliha ghwanj nghə ka ya ná, mghamha ghwanj‡ ta kul mutsaftá ga mgham ya. Ama dza'a mutsafmutsa hən ta ga mgham ma fitik kwitikw kawadaga nda tsa nimitak ya.

¹³ Ka skwa turtuk ndana tsa mghamha ya ɲa zlanajta tan ta mbrakwa tan, nda ga mghama tan, ta tsa nimitak ya.

¹⁴ Dza'a vulay hən ta vulu nda Zwanja Tuwak, ɲa ɲrapta Zwanja Tuwak kawadaga nda mnduhani gwal hafag tsi, gwal zabap tsi, gwal ka ɲərmani ya, ta hən. Zwanja tuwak mgham ta ghəɲa mghamha, tsatsi mali ta ghəɲa maliha guli,» ka'a.

¹⁵ Ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i guli mantsa: «Tsa imiha nghə ka nzaf gwal ta hliri tida ya ná, mnduha, nda dəmgə, nda hadikha, nda gwadaha ta gwadə lu, tsahaya.

¹⁶ Tsa duliha ghwanj nghanj ka nda nimitak ya, dza'a husanhusa tsa marakw ta hliri ya ta hən, ɲa sudata tan ka zlanja ka fərdi' u, ɲa zuta tan ta slu'ani ka zadanata nda vu.

¹⁷ Mantsa ya ná, Lazglafta ta fanamta hən ma ndana tan ɲa magata tan ta skwi ya ta kumə tsi. Ka sagma ndana tan ka skwa turtuk, ka vlanjá hən ta ga mghama tan ta tsa nimitak ya ha ka sagma fitika dzatá ghəɲa gwada Lazglafta.

¹⁸ «Tsa marakw nghə ka ya guli ná, tsaya luwa dagala ta ga mgham ta ghəɲa mghamha ta ghəɲa hadik,» ka'a.

18

Zləmbata Babila

¹ Tahula tsaya, ka nghanjá yu ta sana duhwala Lazglafta ta saha daga ta luwa, dagala glakwa mbrakwani. Ka tsuwadakanafá tsa glakwa mbrakwani ya ta ghəɲa hadik demdem.

² Ka gugudatá tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a mantsa: «Nda zləmba!

* 16:21 Gray nda Sabi 9:23. 24. † 17:2 Aya 1:2 Gray nda Irmiya 51:13, Isaya 23:17, Irmiya 51:7. ‡ 17:8 Ngha ta 11:7 nda skwi ɲa ɲanata vindin lu mistani. § 17:12 Gray nda Daniyel. 7:24.

Ya nda zləmba Babila ta nzakway ka luwa dagala.

Nuna ka luwa nzakwa halaway ndana tama.

Hada vla dıfa inda ghwadaka sulkumha nda ghwadaka zarakha ta mbiđu lu.

³ Zlambuzlamba luwa Babila, kabga fafa ta ghənjani ka maga sli'ınsli'ınj.

Sasusasa inda mndəra mndu ta ima inaba kbatá tsa sli'ınsli'ınjani ya.

Fa fa mghamha ta ghənja hadik ta ghənja tan ka maga sli'ınsli'ınj nda tsi.

Nuna gwal ta tsakala ta ghənja hadik ka gadghəl

nda skwiha ta tadaku iri tida si da tsi,» ka'a.

⁴ Ka snəntá yu guli ta sana lwi ta gwadagata ta luwa. Ka'a mantsa:

«Mnduha dá! Sli'apwasli'a ma tsa luwa ya, kabga yaha kuni da ılamta ma tsa dmakwani ya,

da dədamtá kuni ma ghuya dənja manda ıjani guli.

⁵ Sli'apwasli'a,

kabga fərtufərtá ndikata tsa dmakwani ya dikw ta luwa.

Zanap a Lazglafta ta tsa ghwadaka slnani ya wa.

⁶ Ghuyanapwaghuya ta dənja manda va ya ghuyanap tsatsi ta mnduha!

Manda va tsaya manda va tsaya his ka kuni planamtá skwi ya magana tsi ta sanlaha.

Ka leghwa wud turtuk ka tsatsi tanafta ima inabani ta mndu ya,

ka leghwa wudwud his ka kaghuni planamta.

⁷ Ta6 ta tsa glakwani nda zatá mghamani ya ka kuni dza'a ganap tiri ka nıjta ka skwa hidahida.

Ka'a ta ndanay ma ghənjani na:

“Nda nza nzakwa dá ka mgham, nza a yu ka wadgu wu,

walaŋta a yu ta nzata ka skwa hidahida wu,» ka'a.

⁸ Tsaya tama, badu va tsa fitik turtuk ya dza'a slanaghata ghuya dənjani

ta nzakway ka mtaku,

nda nzaku ka skwa hidahida,

nda maya, ıja drıjta nda vu guli.

Mgham Lazglafta ná, Lazglafta ta mbruta ya.

Tsatsi ta tsanaghatá guma*,» ka'a.

⁹ Nghanjta inda mghamha ta ghənja hadik ta gutá sli'ınsli'ınj nda tsi, ta zutá mgham da tsi ta dıjta tsa luwa ya ta draku, dza'a tawın tawa hən, dza'a ıjadıjıjadá hən ta ghənj.

¹⁰ Di'ınj dza'a nzakta hən, kabga zlənja tsa ghuya dənja hada ya. Ka hən dza'azlay mantsa:

«Aya! Aya Babila ta nzakway ka luwa dagala,

luwa ya ta mbruta!

Gi hadahada ná, tsaghaghata guma† tsa re!» ka hən.

¹¹ Ka taw gwal ta tsakala ta ghənja hadik ta taw, ka ıjadá ghənj ta ghənja tsa luwa ya, kabga had mndu dza'a skugəltá huzla tan wa. Tsa huzlaha ya ta nzakway ka

¹² dasu, nda dzındar, nda palaha nda bla nda bla dzvani, nda skwiha lwi, nda lgutha kulefededa, nda lgutha ka dva ka dva, nda lgutha ta wđaku, nda sanlaha ma lgutha dınadına, nda inda mndərga udzuha nda bla mutsay, nda inda mndəra skwiha magaf lu nda sli'ınj gwi'an, nda skwiha magaf lu nda kufur ka ghuvazwanj zwanj. Sanlaha guli ná, magaf nda pala lu.

¹³ Ta dzawapdzawa hən guli ta urdiha kavghakavgha, nda sluhwaha zdəzda zı'akwani, nda ima inabi, nda rdı, nda hupu, nda hya, nda slaha, nda tuwakha, nda plisha, nda vu'aha ta nzakway ka mnda səla guli. Ta had mndu ta skugəltá hən wa.

¹⁴ Ka tsa gwal tsakala ya nda tsa luwa ya mantsa:

«Nda zadá inda tsa skwiha ta zdəgaghata ya, zwaduzwadá inda gadghəla gha, nda inda skwiha ta zə ka ta mghama gha tida.

Mutsəglaf a ka wa,» ka hən.

¹⁵ Tsa gwal tsakala ta tsakala tsa skwiha ma tsa luwa, ka nuta hən ka gadhəl ya, di'ınj nzakta hən kabga zlənja tsa ghuya dənjanı‡ ya. Dza'a taway hən ta taw ıja nzakwa tan ka skwa hidahida.

¹⁶ Ka hən dza'azlay mantsa:

«Aya! Aya Babila! Ta nzakway ka luwa dagala,

si ta rkəftarka nda lgut kulefededa,

nda ya nda lguta dva,

nda ya nda lgut ta wđaku,

nda ya nda mizıdikw. Magaf nda dasu lu ta sanlaha,

nda palaha ta dınuta sanlaha.

¹⁷ Gi hadahada ná,

ka zadanata mndərga tsaya ma gadghəl re!» ka hən.

Ka nzaktá inda gwal ta swa kwambalu, nda gwal ma kwambalu tani, nda la sludza imi tani nda gwal kasa klipi tani, di'ınj nda tsi.

¹⁸ Na nghanj tan ta dukwakwa dıjta drakwa tsa luwa ya, ka wahu hən ta wahu. Ka hən

* **18:8** Vli ıja gray nda aya 4:8. Aya 4: Isaya 48:20, İrmıya 50:8, 51:6, 45. Aya 5: Zırafta 18:20. 21, İrmıya 51:9. Aya 6: Zabura 137:8, İrmıya 50:29. Aya 7:8. Isaya 47:7. 9. † **18:10** Aya 9:10. Gray İzekıyel 26:16-17. ‡ **18:15** Aya 11:15. Gray nda İzekıyel 27:31, 36, 27:12, 13, 22, 27:31, 36.

mantsa: «Wati luwa ya dagala ŋa gray nda tsa luwa ya na?» ka hən̄.

¹⁹ Ka tsədə hən̄ ta hadik ta ghən̄, ka taw, ka ŋada ghən̄, ka wahu. Ka hən̄ mantsa:

«Aya! Aya luwa dagala!

Luwa ya ta nanaftá gwal kwambalu ka gadghəl.

Gi hadahada ná, gi zadanatá[§] tsa re!» ka hən̄.

²⁰ Kaghuni gwal ta luwa, rfawarfa kaghuni ta rfu ta ghəŋa zadanatá tsa luwa* ya. Kaghuni mnduha Lazglafta nda gwal ghunay, nda la anabi. Rfawarfa ta rfu kaghuni guli, kabga tsanaghata Lazglafta ta guma ta ghəŋa tsa skwi magaghuna tsi ya.

²¹ Tahula tsa, ka klafta sana duhwal nda mbra ta nzakway ka duhwala Lazglafta ta sana pala dagala manda buna ka vzaghata da draf. Ka'a mantsa: «Mantsaya dza'a vziđiŋta lu ta Babila ta nzakway ka luwa dagala, ŋa kwal kul nghəŋlaŋta.

²² Had lu dza'a snəŋlaŋta ghudzagata htimbil, dər gwal ta fa laha ka dza dewdew, nda gwal ta vya sinlak, nda gwal ta vya talakwa tani ma luwa Babila wa. Had lu guli dza'a sləŋlanaghatá gwal vivda dər má wati ma sana skwi tsi wa. Had lu dza'a snəŋlaŋtá ghudzaga buna ma luwa Babila guli wa.

²³ Had tsuwadaka pitirla ta dza'a tsuwadəkəglaku ma Babila wa. Had lu dza'a snəŋlaŋta lwa zwanamizdi nda makwamidzi ma Babila wa. Ghalya ná, malaghumala gwal ta tsakalaghatá tsakala ka pdakwa sanlaha ta ghəŋa hadik. Nda tsa mbədəkwa gha ya gataghata ka ta inda mndəra mnduha[‡],» ka'a.

²⁴ Ta ghəŋa tsa guli ná, ma Babila slanaghata lu ta pghatá usa la anabi, nda usa mnduha Lazglafta, nda usa inda gwal psala lu ta ghəŋa hadik[‡].

19

Laha zatá ghwa

¹ Tahula tsa, ka snəŋtá yu ta lwi dagala ta ŋzlata ta luwa manda lwa tskata mnduha. Ka'a mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta, tsatsi ta mba mnduha.

Ŋa Lazglafta mu glaku nda mbraku tani.

² Nda tvani manda ya ta raku ta tsa tsi ta guma.

Ka tsanaghatá tsi ta guma ta tsa mghama sli'ij

ta 6adziŋta hadik nda tsa sli'ij sli'ijani ya.

Ganapga Lazglafta tiri

kabga vəl pslatani ta kwalvahani,» ka'a.

³ Ka hən̄ ka mahis mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta.

Had tsa điŋ ta đukwaku ma vəl dra tsa luwa ya dza'a hlata wa,

ŋa kdekedzen dza'a gđavata tsi,» ka hən̄.

⁴ Ka gi zlambatá tsa halata mnduha hisamb-sak fwađ mida ya, nda tsa skwiha fwađ nda hafu ma hən̄ ya, ka tsələtu ta kəma Lazglafta ta nzaku ta dughuruk. Ka hən̄ mantsa: «Amin! Zləzlvawa Lazglafta,» ka hən̄.

⁵ Ka gwadagapta sana lwi ma tsa dughuruk ya. Ka'a mantsa:

«Inda kaghuni kwalvahani,

kaghuni gwal ta zləzlvay,

zwani nda galata mnduha tani,

zləzlvawa Lazglafta,» ka'a.

⁶ Ka gi snəŋtá yu ta sana lwi manda lwa tskata mnduha, ta ghudzagata manda zala dagala ma ghwa, ta ŋezlu manda ŋəzla luwa ta ghudzagata nda mbraku. Ka'a mantsa:

«Zləzlvawa Lazglafta! Mghama mu Lazglafta ta mbruta,

tsatsi ta ga Mgham*.

⁷ Rfamarfa ta rfu, wadəh ká mu nzata,

vlan̄mavla ta glaku,

kabga nda maga fitika klay Zwan̄a Tuwak ta makwamidzani,

nda hba vgha makwamidzani guli.

⁸ Vlan̄vla lu ta tvi ŋa sudavatá lgut kulefed feda,

ta wudaku, nda ghuḅa guli,» ka'a.

«Tsa lgut kulefededa ya ná,

slna tđukwa maga mnduha Lazglafta ya.»

⁹ Ka sana duhwala Lazglafta nda i'i mantsa: «Vindafinda kazlay: Rfu da gwal hagaf lu da vla za skwa zaya klay Zwan̄a Tuwak[†] ta makwa» kə'a. Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nana gwadaha na ná, gwada Lazglafta ya kahwathwata,» ka'a.

¹⁰ Na tsa snəŋta da mantsa ya, ka zləmbata yu ka tsələtu ta kəmani. Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magə[‡] ka mantsa! Mnda ksanatá slna ta Lazglafta yu manda va kaha, manda va zwanama gha ta ŋanatá kahwathwata ya marigiŋ lu nda ma Yesu. Ŋa Lazglafta dza'a tsələka ka ta tsələtu,» ka'a.

Tsa kahwathwata marigiŋ lu nda ma Yesu ya ta vlata mbrakwa kla lwa Lazglafta.

Mndu ta ŋla plisa ŋusliŋ

¹¹ Tahula tsa, ka nghan̄tá yu ta gunatá luwa, gi ka zlagapta sana plis ka ŋusliŋ. Ŋərma mndu nda vərda mndu ta hga lu ta tsa mndu ta tsa plis ya. Tudukwa ta tsa tsi ta guma[§], tđukwa ta vula tsi ta vulu guli.

§ 18:19 Aya 17:19. Gray nda Izekiyel 27:29-34. * 18:20 Gray nda Irmiya 51:48. † 18:23 Aya 21:23. Gray nda Irmiya 51:63. 64, Izekiyel 26:21, 26:13, Isaya 24:8, Irmiya 7:34, 25:10. ‡ 18:24 Gray nda Irmiya 51:49. * 19:6 Aya 5:6. Gray nda Zabura 135:1, Izekiyel 1:24, Zabura 97:1, 99:1. † 19:9 Gray nda Mata 22:1-14, Lukwa 14:15-24. ‡ 19:10 Gray nda 22:8-9. § 19:11 Gray nda Izekiyel ... 1:1, Zabura 96:13, Isaya 11:4.

¹² Manda zlgħakwa vu ya irani. Nda ndaġha zewazewaha ma għənjani. Mamu sana hgu vindaf lu ta vġhani. Tsa hgu ya nā, hađ sana mndu nda sna wu, ba tsatsi turtukwani yeya nda sna.

¹³ Lgut tsghumam lu ma us suđava tsi ta vġha. «Gwada Lazglafta» ġhani.

¹⁴ Mbadā la sludziha ta luwa ka sli'i mis-tani ta plis ka njsliġ ka njsliġ, nda susuđata lġutha kulefedfəda, ka njsliġ ka njsliġ, nda għuđa nda għuđa ġuli.

¹⁵ Ka sabə na kafay nda za wani pit ma wani nja zađanata mnduha kul snatā njan, nja ġayni ta mġham ta għənja tanj nda mani'uwa kufur, nja hu'anaptani ta həj manda hu'a yakwa inabi ma ġlifij nja điza imani ya. Tsaya dza'a maranġa kazlay: Katakata 6asata njuđufa Lazglafta ta mbruta kə'a.

¹⁶ «Rveri ta għənja rverih, Mġham ta għənja mġhamha,» ká lu vindafatā hgu ta lġutani nda ya ta rkufani.

¹⁷ Tahula tsa ġuli, ka nġhanġa yu ta sana duhwala Lazglafta ta sladu ta fitik. Ka ġuġuđata tsi nda lwi dagala dagala. Ka'a nda inda zarak ta ndaraku ma għuvanġata luwa mantsa: «sli'akwa sli'a ka tskavata kuni nja za skwa zaya skalu dagala da Lazglafta.

¹⁸ Sawa da za slu'a mġhamha, nda slu'a mġhamha sludziha, nda slu'a ġwal nda mbra nda mbra, nda zlu'a plisha nda ġwal tida tani, nda slu'a inda mnduha ta nza-kway ka vu'a, nda ġwal kul hađ ka vu'a, zwani nda galata mnduha* tani,» ka'a.

¹⁹ Ka ġi nġhanġa yu ta tsa nimtak ya, nda mġhamha ta għənja hađik, nda sludziha tanj tani, ta tskavata nja vulu nda tsa mndu ta nzafta ta plis ya, nda ya nda sludzihani tani.

²⁰ Ka ġi ksuta lu ta tsa nimtak ya kawadaga nda tsa ġhwadaka anabi si ta magatā mazəzməhma ta kəma tsa nimtak ya. Nda tsa mazəzməhma maga tsi ya nanaghata tsi ta ġwal ta tsu'afatā nġizla tsa nimtak ya ka tsalbu nja skwa wuyayni ya. Ka pġhaghata lu ta həj his his ta ndiri ta ndiri da dudu vu għandand.

²¹ Ka ġi pslatā lu ta sanlaha nda kafay ya ta sabi ma wa tsa mndu ta nzafta ta plis ya. Ka babaghutā zarakha da slu'a tanj.

20

Vaku dambu'

¹ Tahula tsa, ka nġhanġa yu ta saha duhwala Lazglafta daga ta luwa, nda klatā makuđla ġuđzuvruġ nda ya nda mġhama zida ma dzvu.

² Ka ksafatā tsi ta tsa makfakatandaj dzidza nahadik, ta nza-kway ka mġhama

ġhwadaka sulkum, halaway ġhani ya. Ka habafta tsi nja za vaku dambu'.

³ Ka vzaghata tsi da tsa ġuđzuvruġ ya, ka hunustā tsi ta wa tġhani ka nərzlafta, kada kwala tsi ta nangəltā mnduha ta għənja hađik ha ka hdatā tsa vaku dambu' ya. Tahula tsaya, nja zliġinġa nja vaku kwitikw.

⁴ Tahula tsa ġuli, ka nġhanġa yu ta dughu-rukha*. Ka vlanġa lu ta mbrakwa tsa ġuma ta ġwal ta nzaku tida. Ka ġi nġhanġa yu ta hafa ġwal datsagħu lu ta għənja tanj ta għənja vəl mna gwada Yesu nda ya ta għənja gwada Lazglafta. Hahəj nā, tsalbu tanj ta tsalbu nja tsa nimtak ya nda ya nja skwa wuyayni tani wa. Hađ nġizlani ta kuma tanj nda ta ta dzvuha tanj wa. Ka vramtatā həj, ka ġə həj ta mġham kawadaga nda Yesu Kristi ka vaku dambu'.

⁵ Tsaya tanġanġa sli'agapta ma mtaku. Sanlaha ma ġwal ta rwuta nā, vrəġlam a hahəj nda hafu ha ka kdatā tsa vaku dambu' ya wa.

⁶ Rfu da tsa ġwal ta sli'agapta tanġanġa ma mtaku ya, nda għuđa hahəj. Ta hađ mahisa mtaku nda mbraku ta għənja tanj wa. Hahəj nā, dza'a nza-kway həj ka ġwal ta dra skwi nja Lazglafta nda ya nja Yesu Kristi, nja ġay tanj ta mġham kawadaga nda Kristi ka vaku dambu'.

Kdatā mbrakwa halaway

⁷ Manda kdatā tsa vaku dambu' ya, nja pliginġa halaway ma gamakani,

⁸ nja sabani da nangəltā mnduha ta għənja hađik demdem, ta nza-kway ka hađika ġwagw nda ġwagw, kada tskanata tsi ta həj nja vulu. Manda wutak ma ġhwa mbsaka tanj.

⁹ Ka sli'agaghata həj ma inda vli ta għənja hađik, ka wantā həj ta għuđa mnduha Lazglafta nda tsa luwa đvu Lazglafta ya tani. Ama ka saha vu daga ta luwa ka dughwadutā həj.

¹⁰ Ka ġi klaftā lu ta tsa halaway ta nana həj ya ka vzaghata da dudu vu għandand ma vli hada tsa nimtak nda ġhwadaka anabi ya, nja ġiri nja tanj hada nda fitik tani, nda rvidik tani ha nja kdekedzen.

Dzatā għənja ġuma

¹¹ Tahula tsa, ka nġhanġa yu ta sana dughuruk ka njsliġ dagala, ta nzaku mndu tida. Ka nutā hađik nda luwa lay ta kəmani. Nġhəġlanġa a lu ta həj wa.

¹² Ka ġi nġhanġa yu ta ġwal ta rwuta, galata mnduha nda zwani tani ta nzaku ta kəma tsa dughuruk ya. Ka ġwananəftā lu ta defterih. Ka ġunanəftā lu ta sana defteri ta nza-kway ka deftera hafu. Ka tsanaghata lu ta ġuma ta ġwal ta rwuta tađta slaha tanj ta magata həj manda ya ya nda vinda ma tsa defterih ya.

* 19:18 Aya 17:18. Gray nda Izekiyel ... 39:17-20.

* 20:4 Gray nda Daniyel. 7:9, 22.

¹³ Ka varanaktá drəf ta mnduha ya si rwana tsi. Ka varanaktá mtaku nda vla tska vgha gwal ta rwuta ta ya si da hahəŋ. Ka tsanaghatá lu ta guma ta həŋ taβta slnaha taŋ ta magata həŋ.

¹⁴ Ka gi klafta lu ta mtaku nda vla tska ta vgha gwal ta rwuta tani, ka pghaghata da duda vu. Tsa duda vu ya ta nzakway ka mahisa mtaku.

¹⁵ Ka slanagha a lu ta vindatá ta hga dər wati ma mndu ma tsa deftera hafu ya wu katsi, dza'a klafkla lu ta tsa mndu ya ka vzaghata da duda vu.

21

Lfida luwa nda lfida hadik

¹ Tahula tsa, ka nghanjá yu ta sana lfida luwa nda sana lfida hadik. Lula tanjanja luwa nda tanjanja hadik, ta had drəf guli wa.

² Ka gi nghanjá yu ta saha luwa dagala nda ghuβa, ta nzakway ka luwa Ursalima ta luwa daga da Lazglafta. Nda rkarkani manda makwa ta dza'a da zə'al.

³ Ka snanjá yu ta sana lwi ta gugudagapta ma dughuruk. Ka'a mantsa: Wya həga tumpula nzakwa Lazglafta mataba mnduha! Nja nzakwani kawadaga nda həŋ, nja nzakwa taŋ ka mnduhani, nja nzakwa tsatsi guli kawadaga nda həŋ,

⁴ nja masanaptani ta həŋ ta inda ima taw ma ira taŋ. Ta had mtaku dza'azlay dekdek wa. Ta had taw dza'azlay dekdek guli wu, dər wahu, dər kuzlakwa skwi, kabga lula* tanjanja skwiha.

⁵ Ka tsa mndu ta nzafta ta dughuruk ya mantsa: «Ndana tama, wana yu ta magaftá inda skwi demdem ka lfidani,» ka'a. Ka'a guli mantsa: «Vindaf vinda, kabga na gwadaha na ná, kahwathwata nzakwani, skwi nja faftá ghəŋ tida ya,» ka'a.

⁶ Ka'a nda i'i guli mantsa: «Nda kda tama! I'i zraftani nda kdavaktani, i'i nahani nda kwanahani. Mndu ya kuzlanja ndala, dza'a vlanjla yu ta dzuβaya imi ta vla hafu ka mbalay.

⁷ Mndu ya ta zatá ghwa, dza'a vlanjla lu ta tsa skwiha ya. Dza'a nzakway yu ka Lazglaf-tani, dza'a nzakway tsatsi guli ka zwanja† da.

⁸ Ama gwal ta yadi, nda gwal ta mbrəs, nda gwal ta maga manzakdaway skwiha, nda gwal ta psalatá mndu, nda gwal ta maga sli'insli'inj, nda gwal ta mbadaku, nda gwal ta wuya skwi, nda inda gwal ta tsakalawi ya, da duda vu ghandand dza'a pghaghata lu ta həŋ. Tsaya ta nzakway ka mahisa mtaku,» ka'a.

Lfida Ursalima

⁹ Tahula tsa, ka sagha sani turtuk mataba tsa duhwalha Lazglafta ndəfəŋ, ta ŋəjanatá leghwaha ndəfəŋ, nda ndaghatani nda tsa ghuya dənɣwaha ndəfəŋ ka kwanahani ya. Ka gwadgihatá tsi, ka'a mantsa: «Saghasa! Ka maraghata yu ta makwamidzi ta nzakway ka markwa Zwanja Tuwak,» ka'a.

¹⁰ Ka klaghatá tsi ta i'i kay guli ma Sulkum ta sana ghwá‡ dagala nda slra. Ka marihatá tsi ta luwa dagala nda ya nda ghuβa ta nzakway ka Ursalima ta saha ta luwa daga da Lazglafta.

¹¹ Tsa luwa ya ná, ta wɔaku da glakwa Lazglafta, ta wɔaku manda pala nda sgit tida, manda pala dzasfa ta wuɔaku manda dalagar.

¹² Nam ma muhul dagala nda slra lu ta tsa luwa ya. Ghwanjpdə his watghaha tida, ghwanjpdə his duhwalha Lazglafta ta wa tsa watghaha ya, nda vivindatá hgəha tida guli. Hgəha mndəra zwana la Isra'ila ghwanjpdə his tsa hgəha ya.

¹³ Watghaha hkən nda tvə mndəra luwa, watghaha hkən nda tvə Nur, watghaha hkən nda tvə Sud, watghaha hkən nda tvə Mazu§.

¹⁴ Ta palaha ghwanjpdə his thafta lu ta mndəra tsa muhula tsa luwa ya. Ka vivindaftá lu ta tsa palaha ya ta hgəha gwal ghunay ghwanjpdə his, gwal si ta dza'a mista Zwanja Tuwak.

¹⁵ Da tsa mndu ta gwadə nda i'i ya ná, mamu dafa dasu ma dzvani nja graftá tsa luwa ya, nda watghahani, nda muhulani* tani.

¹⁶ Fwad slərpa tsa luwa ya. Ka gragra tsa slərpuhani ya guli. Ka graftá tsi ta tsa luwa ya nda tsa dafa ya ka meli dəmbu' his nda fwad dərɔək. Slrakwani nda bughwatani, nda lafani ta luwa, ka skwa turtuk tsahaya.

¹⁷ Ka graftá tsi ta slada tsa muhul ya, ka mbədaftá tsi ka səla dərɔək nda fwad mbsak fwad mida. Manda va ya snu mnduha ta mbəday mbədafta duhwala Lazglafta.

¹⁸ Baf nda sana pala ta hgə lu ka Dzaspa lu ta tsa muhul ya. Tsa luwa ya, baf nda dasu dze'dze' lu manda skwi ka dalagar.

¹⁹ Thatá mndəra muhula tsa luwa ya ná, nda palaha kavghakavgha ya ta dɪnuta katakata rkanaftha lu ta rka. Tanjanja palaka thatá mndərani, nda palaka Dzaspa. Mahisani, nda palaka Safir Mahkənani, nda palaka Kalsedway. Mafwadani, nda palaka Imrud.

²⁰ Mahutafani, nda palaka Sarduniksa. Mamku'ani, nda palaka Sardwana. Mandəfəŋani, nda palaka Krisuwalit. Matghasani, nda palaka Beril. Matəmbayani, nda palaka Tupaz. Ma ghwanjani, nda

* 21:4 Aya 1:4. Gray nda Isaya 65:17, 66:22, 52:1, 61:10, Izekiyel ... 37:27, Livitik 26:11-12, Isaya 25:8, 35:10, 65:19. † 21:7 Gray nda 2 Sam. 7:14, Zabura 89:27-28. ‡ 21:10 Gray nda Izekiyel ... 40:2. § 21:13 Aya 12:13. Gray nda Izekiyel ... 48:30-35. * 21:15 Gray nda Izekiyel ... 40:3.

palaka Krisupraza. Maghwanǎpǎde nderjani, nda palaka Hyasiŋta. Maghwanǎpǎde hisani, nda palaka Tista.

²¹ Tsa watghaha ghwanǎpǎde his ya ná, palaha ghwanǎpǎde his ya. Tsa palaha ya ta hgǎ lu ka Perla. Tvi ma tsa luwa ya ná, ka dasu dze'dze' nzakwani, ta wdaku manda dalagar.

²² Ma tsa luwa ya, ngha a yu ta hǎga Lazglafta wa. Mgham Lazglafta ta mbruta ta nzakway ka hǎgani, mantsa ya Zwanǎ Tuwak guli.

²³ Zba a tsa luwa ya dǎr fitik, dǎr tili ǎ tsuwadaka vli mida wa. Glakwa Lazglafta ta tsuwadaka vli mida. Zwanǎ Tuwak pitirla tsa luwa ya.

²⁴ Dza'a mbaǎde ma tsuwadak inda mndǎra mnduha ta mbaǎde, ǎ hladamta mghamha ta ghǎǎ hadik ta gadghǎlha tanj da tsa luwa ya.

²⁵ Had lu dza'a walanǎta hahaftǎ watgha tsa luwa ya giftik wa, ta had rvidik dekdǎk hada wa.

²⁶ Dza'a hladamhla lu ta inda skwiha dǎnadǎna nda gadghǎla inda mndǎra mnduha da tsa luwa ya.

²⁷ Had skwi kul ghuǎku dza'a lami da tsa luwa ya dǎr mndu ta vzintǎ ghǎjani ka maga manzakǎdaway skwi, nda gwal ta tsakalawi wa. Ba gwal nda vinda hga tanj ma deftera hafu da Zwanǎ Tuwak† yeya dza'a lami.

22

¹ Tahula tsa, ka marihatǎ tsa duhwala Lazglafta ya ta ghwa ima ta vla hafu, ta wudaku manda dalagar, ta mbazagapta ma dughurukwa i Lazglafta nda Zwanǎ Tuwak*,

² ta mbaǎde ta tvi ma tsa luwa ya guli. Ta slǎrpuha tsa ghwa ya guli, mamu fwa hafu. Ghwanǎpǎde his kǎ'a ta yafta ma vaku. Tili tili kǎ'a ta yaku. Ta mbamba inda mndǎra mnduha lu nda sluhwahani.

³ Had skwi ksi'af Lazglafta† dza'a lami da tsa luwa ya wa.

Dughurukwa Lazglafta nda ǎ Zwanǎ Tuwak dza'a nzaku ma tsa luwa ya, ǎ tsǎlǎy kwalvahani ta tsǎlǎu ǎjani.

⁴ Dza'a nghǎǎngha hǎǎj ta kumani, dza'a mamu hgani ma bizlbizla kuma tanj guli.

⁵ Had ta a rvidik dekdǎk wa. Zbǎgǎlta a hǎǎj dǎr pitirla, dǎr tsuwadaka fitik wu, kabga Mgham Lazglafta dza'a tsuwadaka hǎǎj ǎ gay tanj ta mgham ha ǎ kǎkedǎǎǎj.

Vragata Yesu Kristi

⁶ Tahula tsa, ka tsa duhwala Lazglafta ya nda i'i mantsa: «Kahwathwata na gwadǎ na, gwadǎ ǎ faftǎ ghǎǎj tida ya, Mgham

Lazglafta ya ta valanǎtǎ Sulkumani ta la anabi ta ghunaftǎ duhwalhani ǎ maranatǎ kwalvani ta skwi ya gi dza'a magaku,» ka'a.

⁷ Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, tfawi ta ghǎǎj gwal ta ǎjanatǎ tsghatǎ lwa Lazglafta ma na defteri na!» ka'a.

⁸ I'i Yuhwana ta snanǎta nda slǎmǎǎǎ da, ka nghanǎtǎ yu nda ira dǎ ta tsa skwiha ya. Manda snanǎta dǎ ka nghanǎtǎ yu, ka zlǎmbatǎ yu ta kǎma tsa duhwala Lazglafta ta maray ǎ da ya, ka tsǎlǎu ǎjani.

⁹ Ama ka'a nda i'i mantsa: «Nawa, ma magǎ ka mantsa! Mnda ksa slna yu manda va kagha, manda va zwanama gha la anabi, manda va gwal ta snatǎ gwadǎ ma na defteri na, ǎ Lazglafta tsǎlǎba ka ta tsǎlǎu,» ka'a.

¹⁰ Ka'a nda i'i guli mantsa: «Yaha ka da kwal kul mna na tsghatǎ lwa Lazglafta ma na defteri na, kabga ndusakndusa fitik.

¹¹ Ka ghwadǎka skwi kumanǎ mndu ta magay ya, kdǎyini ta maga ghwadǎka skwani. Ka skwi ǎ mbidǎy nda mbidǎ kumanǎ mndu ta magay ya, kdǎyini ta magay. Ka nzaku tdǎkwa kumanǎ mndu ta magay ya guli, kdǎyini ta magay. Mndu ya nda ghuba ya, ka kdǎ tsi ta nzakwani nda ghuǎa‡,» ka'a.

¹² Ka Yesu mantsa: «Wya yu gi ta lagha, dza'a kladanaghata nda nisǎla yu, ǎ vlanǎtǎ inda mndu tabta slnani maga tsi.

¹³ I'i zltraftani, i'i kdǎvaktani. I'i nahani, i'i kwanahani. I'i tanǎtanǎni, i'i kdǎvaktani,» ka'a.

¹⁴ Nda tfawi ta ghǎǎj gwal ta ghuǎaptǎ lǎta tanj. Hahǎǎj gwal dza'a mutsaftǎ lavinǎta za yakwa fwa hafu§, nda lami nda ta watgha tsa luwa ya.

¹⁵ Ama gwal ta nzakway ta magaku manda kriha, nda gwal ta mbǎdaku, nda gwal ta maga sl'i'insli'ij, nda gwal ta pslatǎ mndu, nda gwal wuya skwi, nda inda gwal zdǎgana tsakalawi, ta tsakalay hǎǎj guli ya, ma bli dza'a zlanata lu ta tsahaya.

¹⁶ «I'i Yesu ta ghunaftǎ duhwala dǎ ǎ mnananǎtǎ tsa skwiha ya ta Igliz. I'i ná, zivra mghama Dawuda yu, gumbǎzla ta wdaku gasǎrdǎk yu,» ka'a.

¹⁷ Ka i Sulkum nda makwamidzi mantsa: «Saghasa,» ka hǎǎj.

Ka inda mndu ya ta snay guli mantsa: «Saghasa,» ka'a.

Mndu ya ta kuzlanǎta ndala, ka sawi tsi da sa ima hafu, dza'a vlanǎvla lu ka mbalay*.

Dzatǎ ghǎǎjani

¹⁸ Ka yu ta mnananǎtǎ dǎr wati ma mndu ya ta snanǎta na tsghatǎ lwa Lazglafta ma na defteri na ná. Ka sganaghasga mndu ta sana skwi katsi, dza'a ganapga Lazglafta tiri nda

† 21:27 Aya 23:27. Gray nda Isaya 60:19-20, 60:3-5, 60:11, 52:1, Izekiyel ... 44:9. * 22:1 Gray nda Izekiyel ... 47:1, Zakari 14:8. † 22:3 Gray nda Zakari 14:11, Zltrafta 3:17. ‡ 22:11 Gray nda Daniyel. 12:10. § 22:14 Gray nda 2:7, Zltrafta 2:9, 3:22. * 22:17 Gray nda Isaya 55:1.

tsa ghuya danwaha vindam lu ma na defteri na.

¹⁹ Ka klanaghukla mndu ta sana skwi mataba gwadaha ma na defteri[†] ta nza-kway ka tsghata lwa Lazglafta na katsi, dza'a klanaghukla Lazglafta ta mayakani ma yakwa tsa fwa hafu ya, nda ya nda tsa

luwa nda ghu6a ya, manda va ya nda vinda ma na defteri na.

²⁰ Ka na mndu ta nghan7a na skwiha na ta mnay na, «Ani, wya yu gi ta lagha.»

Amin! Saghasa gha Mgham Yesu[‡]!

²¹ Ka nza z7akatahuda Mgham Yesu nda kaghuni demdem.

[†] 22:19 Aya 18:19. Gray nda Vrafta ta zlahu 4:2, 13:1.

[‡] 22:20 Gray nda 1 La Kwarent 16:22.